GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

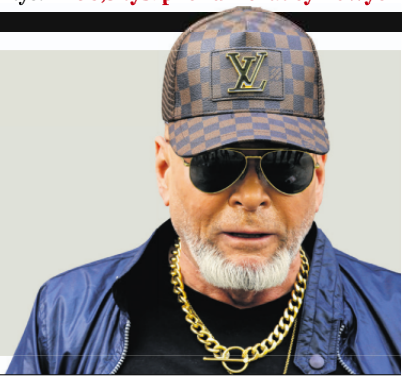
Piątek, 30 października 2026 | Redaktor prowadzący **Piotr Rozpara** | Cena gazety **12,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 254.11353, 1

Nakład 82 tys. + **298,5 tys. prenumerat cyfrowych**

Temat dnia

TAJEMNICE LICENCJI DETEKTYWA RUTKOWSKIEGO

▶ 4-6

FOT. KRZYSZTOF CWIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Pierwszy taki wyrok w Polsce

Biskup skazany za milczenie

Ordynariusz tarnowski Andrzej Jeż wiedział o pedofilii w Kościele, a mimo to od razu nie powiadomił prokuratury. **Wczoraj został za to skazany.**

Jarosław Sidorowicz

– Oskarżony miał za zadanie jedynie i aż złożyć zawiadomienie do organów ścigania, a nie badać te przypadki – mówiła wczoraj sędzia Małgorzata Adamczyk, skazując biskupa Andrzeja Jeża na dwa lata ograniczenia wolności poprzez potrącanie mu 25 procent z comiesięcznego wynagrodzenia na fundację pomagającą pokrzywdzonym dzieciom. Dodatkowo hierarcha musi zapłacić 20 tys. zł nawiązki na Fundację Pomocy Postpenitencjarnej. Wyrok jest nieprawomocny.

Prawo tak nakazuje

Proces przed Sądem Rejonowym w Tarnowie był bezprecedensowy. Jeszcze nigdy tak wysoko postawiony hierarcha Kościoła katolickiego w Polsce nie był oskarżony o to, że zbyt późno zawiadomił organy ścigania o przestępstwach seksualnych popełnionych przez księży wobec małoletnich.

Chodzi o byłego już księdza Stanisława P. i ks. Tomasza K. z diecezji tarnowskiej. Ten pierwszy to jeden z największych drapieżców seksualnych w polskim Kościele. Jak ustaliła prokuratura, jego ofiarą padło 95 dzieci, z czego wobec 77 dopuścił się czynów o charakterze seksualnym. Nigdy nie usłyszał zarzutów, bo choć potwierdzono molestowanie, to ofiary – jak tłumaczyła prokuratura – nie były w stanie określić precyzyjnie, kiedy do niego doszło.

Diecezja o przestępstwach ks. Stanisława P. zawiadomiła prokuraturę w sierpniu 2020 roku. W przypadku drugiego z księży pedofilów – w grudniu 2021 roku, choć czyny, jakich się dopuścił wobec dzieci, miały miejsce w 2018 roku. Według prokuratury hierarcha uczynił to zbyt późno. Kodeks karny, który znowelizowano w 2017 roku, nakazywał każdemu obowiązkowe powiadomienie organów ścigania o przestępstwach seksualnych wobec nieletnich.

Dłużej nie dało się ukrywać

Ordynariusz tarnowski od początku zaprzeczał swojej winie. Przekonywał, że zawiadomił organy ścigania po zweryfikowaniu informacji, które dotarły do kurii z Ukrainy, oraz otrzymaniu odpowiedzi z Watykanu. Stanisław P. przez pewien czas pełnił bowiem posługę kapłańską w Ukrainie. Materiały dotyczące sprawy przesłano także do Stolicy Apostolskiej. – W 2017 roku nie mieliśmy automatycznej świadomości zmiany prawa karnego – bronił się przed sądem hierarcha. Obrona domagała się jego uniewinnienia.

> *Nie była to decyzja motywowana dobrem pokrzywdzonych czy potrzebą pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej. Była to zimna kalkulacja*
>
> MARCIN STĘPIEŃ
> prokurator

Prokuratura ripostowała, że biskup Jeż zawiadomił śledczych dopiero wtedy, gdy nie można było już dłużej ukrywać informacji o przestępstwach księdza Stanisława P., bo te pojawiły się w przestrzeni publicznej.

– Kuria tarnowska zrozumiała, że nie da się już dłużej ukrywać prawdy o pedofilskich czynach księdza Stanisława. Zrobiło się na tyle głośno, że oskarżony Andrzej Jeż musiał podjąć decyzję. Nie była to decyzja motywowana dobrem pokrzywdzonych czy potrzebą pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej. Była to zimna kalkulacja – przekonywał prokurator Marcin Stępień.

Ograniczenie wolności bardziej odczuwalne

Oskarżenie domagało się dziesięciu miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na trzy lata oraz 20 tys. zł grzywny.

I sąd przyznał rację prokuraturze. Sędzia Adamczyk podkreśliła, że ordynariusz już wcześniej miał wiarygodne informacje pozwalające mu powiadomić organy ścigania o podejrzeniach wobec obu duchownych. – To na oskarżonym spoczywał ten ciężar, na nikim innym – stwierdziła sędzia.

Wyjaśniła też, dlaczego sąd zdecydował się na karę ograniczenia wolności, a nie jej pozbawienia w zawieszeniu. – Ograniczenie wolności będzie skuteczniejsze i bardziej odczuwalne na co dzień niż pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem jego wykonania – argumentowała sędzia Małgorzata Adamczyk.

• **Komentarz ▶ 2**

„Alfabet Michnika”

• **„Alfabet Michnika” w każdy piątek na kanale YouTube AleHistoriaWideo i w formie felietonu w „Gazecie Wyborczej”. Dzisiaj naczelny „Wyborczej” opowiada o cenzurze, o tym, jak trzeba było ją obchodzić i jak wpływała na intelektualne życie PRL-u. ▶ 17**

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X

FOT. REUTERS

Wojna w Ukrainie

ATAK NA DWORZEC KOLEJOWY

Co najmniej 14 osób zginęło, a 13 zostało rannych po tym, jak wczoraj przed południem rosyjski dron uderzył w dworzec kolejowy w Dnieprze, w środkowo-wschodniej Ukrainie. Spadł na peron, na którym stał pociąg nr 866 relacji Dniepr – Zaporoże. „To jest ludobójcza wojna” – napisał na Telegramie Borys Fiłatow, mer Dniepra.

• **Więcej ▶ Wyborcza.pl**

eprasa.pl 33c24ae230

Małgorzata Skowrońska

To koniec chowania księży pedofilów

Biskup tarnowski Andrzej Jeż dostał dwa lata ograniczenia wolności, ale to nie znaczy, że pójdzie do więzienia. Przez ten czas będzie musiał oddawać jedną czwartą swojego wynagrodzenia, ma też zapłacić 20 tys. zł nawiązki. Przy zarobkach ordynariuszy wynoszących ok. 20 tys. zł nie jest to szczególnie dotkliwe.

Sąd skazał bp. Jeża za zbyt późne zawiadomienie organów ścigania o przestępstwach seksualnych wobec małoletnich, których dopuścić się mieli dwaj podlegli mu księża: Stanisław P. i Tomasz K. Chronologia wydarzeń w przypadku pierwszego drapieżcy seksualnego obnaża kościelny mechanizm. W 2002 r. rodzice dwóch chłopców, 7- i 10-latka, zgłosili kurii, że ksiądz Stanisław P. molestował ich dzieci. Kuria poprzestała na przyjęciu ich zgłoszenia. Kiedy sąd podczas procesu bp. Jeża zapytał kanclerza kurii ks. Roberta Kantora, dlaczego nie zrobiono nic więcej, ten odpowiedział: „Nie wiem". W 2010 r. kuria wszczęła postępowanie, trzy lata później wydała dekret stwierdzający winę duchownego. A w 2017 r. weszły w życie przepisy nakazujące zawiadamianie organów ścigania o określonych przestępstwach seksualnych wobec dzieci. Tymczasem kurialne zawiadomienie w sprawie ks. P. trafiło do prokuratury dopiero w sierpniu 2020 r.

Chodzi o oddanie sprawy tym, którzy mają narzędzia, by zbierać dowody czy przesłuchiwać świadków

Z kolei o przestępstwach seksualnych Tomasza K. kuria zawiadomiła prokuraturę w grudniu 2021 r. To dwa odrębne przypadki, dwa spóźnione zawiadomienia. Trudno w tej sytuacji mówić o jednostkowym przeoczeniu.

Prokurator przedstawił oskarżenie poważniejsze niż opieszałość. Jego zdaniem kuria zawiadomiła śledczych, bo po publicznym nagłośnieniu sprawy nie mogła już dłużej milczeć. I nie chodziło tu o dobro pokrzywdzonych czy potrzebę pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej. Nie da się wytłumaczyć opieszałości bp. Jeża (przed sądem zeznał, że czekał na odpowiedź z Watykanu) inaczej niż zimną kalkulacją. To nie dobro ofiar, ale zagrożenie reputacji diecezji przesądziło o przekazaniu sprawy prokuraturze.

Kościół do tej pory tłumaczy swoje zaniechania w sprawach ofiar księży pedofilów m.in. brakiem narzędzi śledczych czy niejasnym prawem. Proces bp. Jeża dobrze pokazuje, że zawiadomienie prokuratury nie oznacza uznania księdza za winnego, czego tak obawiają się hierarchowie. Tu chodzi o oddanie sprawy tym, którzy mają narzędzia, by zbierać dowody, przesłuchiwać świadków i sprawdzać wiarygodność zgłoszeń. Wyrok skazujący tarnowskiego hierarchę to dobitne potwierdzenie tego, że kościelne dochodzenie nigdy nie może zastąpić prokuratorskiego śledztwa. I że to nie biskup ma ostatnie słowo w sprawie tego, czy informacje o krzywdzie dziecka zasługują na uwagę prokuratora. ●

Andrzej rysuje

Meksyk
Rzeźba w kształcie szkieletu na polu aksamitek

FOT. REUTERS / DANIEL BECERRIL

W oczekiwaniu na obchody Święta Zmarłych na polu aksamitek w mieście Atlixco w Meksyku stanęła wielka rzeźba w kształcie szkieletu inspirowana bóstwami przedhiszpańskimi.
Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia

Liczba dnia

78,2

PROC.
Tyle osób – badanych w sondażu IBRiS dla PAP – uważa, że powinna zostać obniżona dopuszczalna prędkość hulajnóg elektrycznych w miastach. Obecnie wynosi ona 20 km na godz.

W weekend w Wyborczej

FOT. ARCHIWUM RODZINNE

Pożegnanie po holendersku

Holenderskie prawo dopuszcza eutanazję nie tylko z powodu cierpienia fizycznego, ale także psychicznego

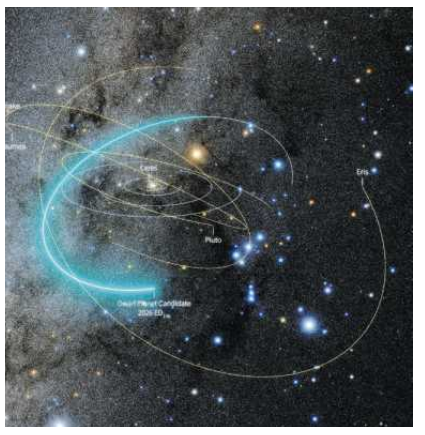
Dopiero zaczął pracę, a już dokonał odkrycia
Nowa planeta karłowata za Plutonem?

Na krańcach Układu Słonecznego astronomowie odkryli duży, lodowy obiekt, który może okazać się kolejną planetą karłowatą. Otrzymał tymczasowe oznaczenie 2026 ED138. Znajduje się w odległości około 6,9 miliarda kilometrów od Słońca, czyli 46 razy dalej niż Ziemia. Jest za orbitą ósmej planety – Neptuna, dalej niż średnia odległość Plutona od Słońca. Astronomowie szacują, że jego średnica wynosi od 600 do 1500 kilometrów, co czyni go poważnym kandydatem na planetę karłowatą. Tak duża niepewność wynika stąd, że nie znamy jeszcze właściwości jego powierzchni, przede wszystkim jej zdolności do odbijania światła.

To jedno z pierwszych spektakularnych odkryć Obserwatorium Very Rubin, które rozpoczęło regularne przeglądy nieba zaledwie cztery miesiące temu. Dokonał go Matthew Holman z Harvard-Smithsonian Center for Astrophysics, analizując dane z nowego teleskopu. 13 października jego program komputerowy wyłowił spośród miliardów zarejestrowanych punktów światła obiekt, który wydał się astronomowi podejrzanie duży. – Moją pierwszą reakcją była mieszanina ekscytacji i niedowierzania. Takie obiekty są bardzo rzadkie, dlatego natychmiast zacząłem sprawdzać, czy ja albo program nie popełniliśmy błędu – opowiada Holman.

Kolejne analizy rozwiały wątpliwości. Okazało się, że teleskop obserwował 2026 ED138 aż 30 razy między marcem a lipcem tego roku. Co więcej, astronomowie odnaleźli go także na archiwalnych zdjęciach z 2016 roku wykonanych przez kamerę DECam na teleskopie w chilijskim obserwatorium Cerro Tololo. Dzięki temu mogli odtworzyć ponad dziesięć lat jego ruchu po orbicie. Przez dekadę pozostawał niezauważony, bo krył się na tle niezwykle gęstego pola gwiazd Drogi Mlecznej.

Międzynarodowa Unia Astronomiczna oficjalnie uznaje obecnie pięć planet karłowatych: Ceres, Plutona, Haumeę, Makemake i Eris. Ceres krąży między Marsem a Jowiszem, a pozostałe znajdują się za Neptunem.

• **Orbita nowo odkrytego obiektu 2026 ED138** FOT. NSF-DOE VERA C. RUBIN OBSERVATORY/NOIRLAB/SLAC/AURA/R. PROCTOR

Planeta karłowata musi obiegać Słońce, mieć wystarczająco dużą masę, aby własna grawitacja nadała jej kształt zbliżony do kulistego. Od pełnoprawnej planety różni ją to, że nie oczyściła otoczenia swojej orbity z innych obiektów. Oczywiście, nie może też być księżycem.

W 2006 r. astronomowie zmienili definicję planety i wprowadzili nową kategorię ciał niebieskich: planety karłowate. Do tej właśnie kategorii zaliczono wtedy Plutona, pozbawiając go statusu dziewiątej planety Układu Słonecznego. Od 100 lat astronomowie podejrzewają, że w jego odległych rejonach może ukrywać się nieznana planeta (właściwa, nie karłowata).

Obserwatorium Very Rubin powstało na szczycie Cerro Pachón w chilijskich Andach. Jego teleskop o zwierciadle głównym średnicy 8,4 m wyposażono w największą kamerę cyfrową na świecie, mającą 3,2 mld pikseli. Pierwsze zdjęcia opublikowano w czerwcu ub.r., natomiast 30 czerwca br. rozpoczął się właściwy, 10-letni przegląd nieba. ●
Piotr Cieśliński

eprasa.pl 33c24ae230

Rok UPA nie wszedł w życie

Uchwała Rady Obwodowej we Lwowie w sprawie ogłoszenia roku 2027 rokiem UPA w regionie wywołała kryzys w relacjach polsko-ukraińskich. Teraz szef Lwowskiej Okręgowej Administracji Wojskowej Maksym Kozycki poinformował, że uchwały nie podpisał.

Wiktoria Bieliaszyn

„Pragnę poinformować, że uchwała Lwowskiej Rady Obwodowej, o której mowa w Pana piśmie, do chwili obecnej nie została podpisana i nie weszła w życie" – napisał Kozycki w piśmie do marszałka województwa śląskiego Wojciecha Saługi. Poinformowała o tym PAP, powołując się na oficjalny komunikat urzędu. Szef Lwowskiej Okręgowej Administracji Wojskowej podkreślił też, że „decyzje organów władzy na wszystkich szczeblach powinny uwzględniać interesy polityki zagranicznej Ukrainy oraz dobrosąsiedzkie stosunki z Rzecząpospolitą Polską".

Kozycki dodał również, że zdaje sobie sprawę z delikatnego charakteru kwestii związanych z pamięcią historyczną dla narodów ukraińskiego i polskiego, a także z tego, jak ważne jest omawianie ich w atmosferze wzajemnego szacunku, otwartości i gotowości do wzajemnego zrozumienia. Podkreślił, że wieloletnia współpraca z województwem śląskim ma ogromne znaczenie i wyraził wdzięczność za wsparcie Ukrainy, pomoc mieszkańcom obwodu lwowskiego oraz udzielenie schronienia Ukraińcom w czasie wojny.

• **Pomnik Romana Szuchewycza we Lwowie w marcu 2024 roku** FOT. ANASTASIIA SMOLIENKO/UKRINFORM/PAP

20 października Rada Obwodowa we Lwowie ogłosiła rok 2027 „rokiem UPA, Romana Szuchewycza i Ołeha Olżycza"

Kryzys po uchwale

20 października Rada Obwodowa we Lwowie ogłosiła rok 2027 „rokiem UPA, Romana Szuchewycza i Ołeha Olżycza". Wywołało to krytykę ze strony polskich władz. Premier Donald Tusk oświadczył wtedy, że tego typu inicjatywy irytują Polaków i szkodzą interesom Ukrainy. Następnie poinformował, że prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski dał do zrozumienia, iż nie będzie w tej kwestii popierał dalszych działań Rady Obwodowej we Lwowie.

Minister spraw zagranicznych Radosław Sikorskich poinformował z kolei, że zwrócił się do Urzędu ds. Cudzoziemców z prośbą o wpisanie Swiatosława Szeremeta, lwowskiego radnego i pomysłodawcy decyzji o gloryfikacji UPA na listę osób niepożądanych w Polsce. „Pański bohater, zbrodniarz wojenny R. Szuchewycz, był kolaborantem z III Rzeszą jako zastępca dowódcy batalionu Nachtigall. W dzisiejszej Unii Europejskiej jest to powód do wstydu, a nie do gloryfikacji" – napisał na X szef polskiej dyplomacji.

Sam Szeremeta niczego zdrożnego w zgłoszonej inicjatywie nie widzi. Przed tygodniem, w rozmowie z Ukraińską Prawdą podkreślił, że „to powszechna praktyka przed obchodami rocznicowymi". „Nie ma w tym nic nowego. Po prostu robimy to, co zawsze robiliśmy. Dlatego reakcja naszych przyjaciół i sąsiadów za granicą wydaje mi się bardzo dziwna (...) Ukraina ma prawo do określania swoich bohaterów" – skomentował.

Głos zabrało jednak Ministerstwo Spraw Zagranicznych Ukrainy, które decyzję lwowskiego organu określiło jako „szkodliwą dla wysiłków na rzecz rozwoju stosunków ukraińsko-polskich". W resorcie zaznaczono również, że przed głosowaniem posłowie nie zwrócili się do MSZ ani innych centralnych organów władzy w celu oceny ewentualnych konsekwencji. W resorcie spraw zagranicznych podkreślono, że decyzje regionalne „nie powinny szkodzić bezpieczeństwu Ukrainy ani jej integracji europejskiej".

Krytyka także z Ukrainy

Ukraińskie media obszernie opisywały w ostatnich dniach, jakie konsekwencje dla Kijowa mogą mieć dzisiaj podobne inicjatywy.

„Polska jest jednym z najważniejszych partnerów Ukrainy: przez jej terytorium dostarczana jest broń i pomoc, przebiegają tam szlaki handlowe i transportowe. Schronienie znalazły tam setki tysięcy Ukraińców. Dlatego pogorszenie stosunków z Warszawą w czasie wojny może mieć dla nas bardzo konkretne konsekwencje: dla obronności, gospodarki i ludzi" – wyjaśniała Ukraińska Prawda.

Na łamach redakcji ukazał się też tekst, z którego wynikało, że doniesienia ze Lwowa poskutkowały „wstrzymaniem przez Polskę przekazania Ukrainie nowego pakietu uzbrojenia". Tę informację zdementował szybko rzecznik polskiego MON Janusz Sejmej.

„To jest nieprawda. Niemniej ostatnie decyzje, jak ta Lwowskiej Rady Obwodowej, negatywnie wpływają na relacje polsko-ukraińskie" – powiedział w rozmowie z WP.

REKLAMA
Kraj/34456336

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

Tajemnice licencji detektywa Krzysztofa Rutkowskiego

Kluczowa wpadka sprzed lat

Krzysztof Rutkowski, najsłynniejszy w Polsce detektyw, przez ostatnie 17 lat wcale nim nie był. Licencję odzyskał dopiero w tym roku, mimo obciążających go wyroków i spraw z przeszłości. Jak to możliwe? – Policja chciała przykryć wpadkę sprzed lat – twierdzą nasi informatorzy.

Wojciech Czuchnowski

O tym, że Krzysztof Rutkowski znów jest pełnoprawnym detektywem, szersza publiczność dowiedziała się 20 października podczas jego konferencji w Sejmie. Ma do niego wstęp jako były parlamentarzysta (był posłem Samoobrony w latach 2001-05), tym razem wystąpił w innej roli – „doradcy ds. bezpieczeństwa" Michała Kołodziejczaka, zawieszonego dziś posła klubu KO i byłego wiceministra rolnictwa.

Kilka dni wcześniej Kanał Zero opublikował nagrania i wypowiedzi współpracowniczek posła, które oskarżają go o przemocowe zachowania i o to, że podawał im narkotyki. W Sejmie Rutkowski – cały na czarno, z imponującą grzywą kruczoczarnych włosów i obwieszony złotem – mówił dziennikarzom, że jego klient „może był zbyt otwarty dla kobiet, a wolontariuszki mają różne zapędy". Snuł opowieść o tym, co się dzieje, gdy kobieta i mężczyzna są sam na sam. „Są sytuacje w życiu, które wymykają się spod kontroli, jest wino, jest szampan, jest prosecco, jest wesoło, jest muzyka, jest miło i sympatycznie, a kończy się zazwyczaj jak zwykle".

Gdy dziennikarze zapytali go o licencję detektywa, przyznał, że odzyskał ją całkiem niedawno – w lipcu tego roku.

Przez ostatnie 17 lat – mimo wizerunku, jaki kreował w mediach – Rutkowski statusu detektywa nie miał. Licencja wydawana przez MSWiA została mu odebrana w 2009 r. Ale już od 2000 r. nie mógł działać jako „detektyw". W międzyczasie był wielokrotnie karany, siedział w więzieniu i jeszcze rok temu spłacał w ratach ogromną grzywnę. A pod koniec 2025 r. Prokuratura Rejonowa w Łodzi wszczęła śledztwo z zawiadomienia grupy klientów Biura Rutkowski. Twierdzili, że zostali przez detektywa celebrytę oszukani.

Jak to możliwe, że Rutkowski – mimo licznych informacji o jego nadużyciach i wyroków, które nawet zatarte rzutują na jego wizerunek – dostał ponownie licencję? Który komendant policji i dlaczego wydał mu niezbędną do tego pozytywną opinię wymaganą w ustawie o usługach detektywistycznych?

Pytania w tej sprawie zadaliśmy MSWiA, policji i samemu Rutkowskiemu.

Ministerstwo i policja przerzucały się odpowiedzialnością, wskazując ostatecznie na komendanta miejskiego w Łodzi. Natomiast Rutkowski zareagował nerwowo – złożył na komisariacie zawiadomienie o „pomówieniu". Jako „dowód" podał rozmowę telefoniczną, którą przeprowadziliśmy po wysłaniu mu pytań SMS-em.

Celebryta zgłosił się też do plotkarskiego portalu Blask, związanego z TV Republika. Tam powiadomił, że jest ofiarą przestępstwa popełnionego przez dziennikarza „Wyborczej".

– Ostatnio wiele osób mi sugerowało, i mówię tu o osobach z najwyższych kręgów władzy, że będą chcieli mnie uciszyć – stwierdził.

Patent „na dziennikarza śledczego"

Starania o odzyskanie licencji detektywa Rutkowski podjął w tym roku. W Prokuraturze Rejonowej Łódź-Bałuty toczyło się wtedy śledztwo wszczęte po zawiadomieniu złożonym przez pięć osób. Twierdziły, że detektyw je oszukał lub wyłudził od nich pieniądze. Dochodzenie poprzedziła seria publikacji portalu Goniec o klientach oskarżających Rutkowskiego o oszustwa, a także nadużyciach, które popełnił w przeszłości i za które był karany.

Mimo że prokuratura potwierdziła fakty podawane przez klientów, śledztwo zostało umorzone. Nasza redakcja ma kopię postanowienia, które w marcu podpisała prokurator Monika Tomkowiak.

Wobec trzech osób, dla których Rutkowski świadczył usługi detektywistyczne bez licencji, powodem umorzenia było przedawnienie przestępstwa. W sprawie, w której klienci stracili prawie 100 tys. zł, prokurator uznała, że Rutkowski wywiązał się z zawartych z nimi umów, bo nie działał jako detektyw, lecz jako... redaktor naczelny, właściciel i dziennikarz portalu oraz telewizji internetowej.

• **Krzysztof Rutkowski w Sejmie, 26 marca 2026 r.** FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Osobą, która zgłosiła najwyższe roszczenie wobec Rutkowskiego (w lutym 2024 r. zapłaciła mu 15 tys. euro w gotówce), była żona Polaka zatrzymanego w Holandii i oczekującego na ekstradycję do Polski. Kobieta chciała, by ten załatwił jej mężowi pozostanie w holenderskim więzieniu. Rutkowski się tego podjął, ale umowa, którą podpisał z klientką, nie dotyczyła usług detektywistycznych albo prawnych, lecz „interwencji medialnej". Bo Rutkowski wśród swoich licznych aktywności ma zarejestrowaną działalność dziennikarską. Jego „media" to portal patriot24.net i internetowa telewizja o tej samej nazwie.

To właśnie tam miała się odbyć „medialna interwencja", która w rzeczywistości była przykrywką dla działań stricte detektywistycznych, ale też – jak obiecywał klientce Rutkowski – formą nacisku. Problem w tym, że o mediach Rutkowskiego i pracujących tam osobach nikt nie ma pojęcia. Dorota Modzelewska, przedstawiona w prokuraturze jako „dziennikarka śledcza" telewizji Rutkowskiego, w swoich zeznaniach całkiem otwarcie opisała, jak wygląda jej praca: „Współpraca polega na tym, że kiedy Krzysztof Rutkowski otrzymuje zlecenie, kontaktuje się wtedy z redaktorem naczelnym jego telewizji i podejmują wówczas działania medialne".

Kolejne dwie osoby, które zarzucały Rutkowskiemu oszustwo, korzystały z usług firmy Biuro Rutkowski i Rutkowski Patrol. W ich wypadku chodziło o kilkanaście tysięcy złotych, które w 2013 r. wpłaciły firmie mającej sprowadzić dla nich samochody. Samochodów nie było, a Rutkowski miał się zobowiązać do odzyskania pieniędzy. Po zainkasowaniu zaliczek przestał odbierać telefony.

W śledztwie zeznawała też klientka, której Rutkowski miał odnaleźć brata zaginionego w Tajlandii. W 2019 r. wpłaciła mu 3 tys. euro „za usługi doradcze".

Dziennikarz Rutkowski jedzie do Tajlandii

Prokurator Tomkowiak przesłuchała również Rutkowskiego. Zeznawał w charakterze świadka pouczony o ewentualnej odpowiedzialności karnej. Zapewniał, że „nigdy nie przedstawiał się jako detektyw i nie oferował usług detektywistycznych". Powiedział, że w sprawie ekstradycji „pokrzywdzona prosiła o interwencję medialną", a potem „nie chciała publikacji w telewizji".

W kwestii umów z klientami, którzy chcieli odzyskać wpłaty za samochody, oświadczył, że „nie pamięta tego zlecenia". Natomiast do klientki, która poszukiwała zaginionego w Tajlandii brata, sam miał pretensje o pieniądze. Jak zeznał, do Tajlandii pojechał jako „dziennikarz śledczy", tam ustalił okoliczności śmierci brata klientki. Prokurator przyjęła te wyjaśnienia i napisała: „Krzysztof Rutkowski wskazał, że czuje się oszukany przez [nazwisko klientki], gdyż przekazała mu tylko kwotę 3 tys. euro, a nie zwróciła mu kosztów przelotu oraz pobytu, łącznie ok. 20 tys. zł".

Uzasadniając decyzję o umorzeniu dochodzenia, prok. Tomkowiak tłumaczyła: „o ile na gruncie stanu faktycznego pokrzywdzeni mogli subiektywnie znajdować się w błędzie co do kompetencji i możliwości Krzysztofa Rutkowskiego, to nie doszło z jego strony do czynności wprowadzenia pokrzywdzonych w błąd, [bo] Krzysztof Rutkowski w umowach z pokrzywdzonymi wskazywał, że prowadzi usługi doradcze, a nie detektywistyczne".

Jeśli chodzi o klientów, którym Rutkowski miał odzyskać pieniądze za samochody, prokurator uznała, że doszło do świadczenia bez uprawnień usług detektywistycznych, ale „czyn uległ przedawnieniu najpóźniej w dniu 15 grudnia 2024 r.".

Decyzję prokurator Tomkowiak jedna z pokrzywdzonych (żona Polaka zatrzymanego w Holandii) zaskarżyła do sądu. Ale ten 7 lipca 2026 r.

eprasa.pl 33c24ae230

MORSKA ENERGETYKA WIATROWA.

Polska szansa na bezpieczną energię dla milionów odbiorców

Morska energetyka wiatrowa stanowi jeden z fundamentów polskiej transformacji energetycznej oraz filarów budowania bezpieczeństwa i suwerenności – pozwala uniezależniać się od importowanych paliw oraz daje stabilne, przewidywalne źródło energii na dekady. Największym w Polsce portfelem projektów morskiej energetyki wiatrowej pod względem planowanej mocy zainstalowanej dysponuje Grupa PGE.

Morze Bałtyckie ma ogromny potencjał. Dzięki stabilnym wiatrom i stosunkowo płytkim wodom, Bałtyk oferuje doskonałe warunki do budowy farm wiatrowych (offshore), a te stanowią jeden z filarów transformacji energetycznej. Rozwój tego segmentu jest również istotnym elementem strategii Grupy PGE. Do 2035 roku spółka planuje wybudowanie wspólnie z partnerami farm wiatrowych o mocy ok. 4 GW. Portfelem aktywów offshore wind Grupy PGE zarządza spółka PGE Baltica.

Największa farma wiatrowa w Polsce

Najbardziej zaawansowanym projektem realizowanym przez PGE Baltica jest farma wiatrowa Baltica 2. Pod względem mocy wytwórczych jest to jedna z największych inwestycji energetycznych realizowanych obecnie w Polsce i jeden z kluczowych projektów morskiej energetyki wiatrowej na Bałtyku. Instalacja o mocy 1,5 GW wyprodukuje rocznie tyle energii elektrycznej, ile zużywa ok. 2,5 mln gospodarstw domowych.

Jej uruchomienie planowane jest w 2027 roku. PGE Baltica realizuje tę inwestycję z duńską firmą Ørsted, największym i najbardziej doświadczonym przedsiębiorstwem w zakresie morskich farm wiatrowych na świecie.

Budowa Baltica 2 weszła już w zaawansowaną fazę realizacji. W maju 2026 roku rozpoczęto instalację fundamentów, a kampania zakończyła się w połowie sierpnia. Na Bałtyku zainstalowano pierwsze fundamenty - łącznie jest ich na morzu 111, z czego 107 pod turbiny oraz cztery pod morskie stacje elektroenergetyczne. Terminowe zakończenie tego etapu inwestycji otworzyło drogę do montażu turbin oraz instalacji infrastruktury przesyłowej.

– Rozpoczęcie budowy farmy wiatrowej Baltica 2 na Morzu Bałtyckim to przełomowy moment nie tylko dla Grupy PGE, ale także dla całej polskiej energetyki. To także wyraźny sygnał dla rynku, że PGE jako lider, bierze odpowiedzialność za transformację energetyczną kraju. W polskiej części Bałtyku realizujemy największy pod względem mocy projekt OZE w Polsce – podkreśla Dariusz Lubera, prezes zarządu PGE Polskiej Grupy Energetycznej.

Farma Baltica 2 powstaje na polskich wodach Bałtyku, na wysokości Łeby i Ustki. Najbliższe turbiny będą oddalone od brzegu o około 40 km. Infrastruktura lądowa niezbędna do funkcjonowania farmy jest zlokalizowana w gminie Choczewo. W Ustce w zachodniej części portu powstaje baza operacyjno-serwisowa, z której prowadzona będzie eksploatacja farmy.

Równocześnie rozwijane są projekty Baltica 3 i 9+. Projekty te mają zapewniony stabilny model przychodowy, co tworzy solidną podstawę do ich realizacji i otwiera perspektywę budowy trwałych kompetencji oraz wzrostu komponentu krajowego w polskim sektorze morskiej energetyki wiatrowej. Realizacja morskich farm wiatrowych Baltica 2, 3 i 9+ pozwoli osiągnąć cel 3,9 GW mocy w morskiej energetyce wiatrowej do 2035 roku, zapisany w strategii Grupy PGE.

Baltica 9+ to inwestycja o mocy 1,3 MW zaplanowana w zachodniej części Ławicy Słupskiej. Powstanie na powierzchni ok. 162 km kw., w odległości ok. 48 km od brzegu. Wśród projektów znajduje się także Baltica 3. Farma ma mieć moc 1045 MW. Obie inwestycje mają zostać ukończone do 2032 roku. Ponadto PGE koncentruje się na utrzymaniu potencjału rozwojowego na kolejne lata, w tym m.in. zachowaniu gotowości projektu Baltica 1 do realizacji.

Zwiększanie udziału polskich firm

PGE Baltica przy rozwijaniu projektów offshore angażuje polskie firmy, zwiększając udział local content w całych łańcuchach inwestycji. W czerwcu 2026 roku spółka podpisała umowę na przygotowanie projektu infrastruktury przyłączeniowej dla projektu Baltica 9+ z konsorcjum firm, których liderem jest PROJMORS ASE Group.

PGE Baltica konsekwentnie rozwija misję budowania local content w polskim sektorze offshore wind

Priorytetem jest szerokie włączanie krajowych przedsiębiorstw w realizację projektów morskiej energetyki wiatrowej, co sprzyja rozwojowi kompetencji, zdobywaniu doświadczeń oraz wzmacnianiu krajowego łańcucha dostaw. Przed spółką intensyfikacja działań zakupowych związanych z kolejnymi projektami, w których kluczowe będzie utrzymanie realnie wysokiego zaangażowania polskich firm w proces budowy sektora offshore wind.

Aby zachęcić polskie firmy do włączania się w realizowane na morzu projekty, PGE Baltica organizuje warsztaty dla przedsiębiorców, podczas których wskazuje, jakie są cele spółki na najbliższe lata i na jakie technologie, usługi oraz rozwiązania, będzie zapotrzebowanie w najbliższej przyszłości. – Skala realizowanych na Pomorzu projektów energetycznych otwiera przed lokalnymi firmami możliwość zdobycia wieloletnich kontraktów i rozwoju nowych specjalizacji. Zainteresowanie łańcuchem dostaw rośnie, a doświadczenia z projektów morskiej energetyki wiatrowej potwierdzają, że polskie przedsiębiorstwa są gotowe na udział w dużych inwestycjach energetycznych – mówi Piotr Dziubałtowski, wiceprezes zarządu PGE ds. wsparcia i rozwoju.

Nowe miejsca pracy

Rozwój morskiej energetyki wiatrowej to szansa nie tylko dla firm, ale i lokalnych rynków pracy. Inwestycje wiążą się z zapotrzebowaniem na specjalistów i pracowników technicznych. PGE Baltica poszukuje specjalistów obsługujących morskie farmy wiatrowe. Już teraz trwa kompletowanie załogi do bazy operacyjno-serwisowej w Ustce, która obsługiwać będzie morską farmę wiatrową Baltica 2. Zatrudnienie w usteckiej bazie znajdzie łącznie ok. 100 osób.

Aby kształcić kadry, PGE Baltica podjęła współpracę z powiatem słupskim i Zespołem Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Ustce. Objęła patronatem klasy w zawodzie technik mechanik i technik urządzeń i systemów energetyki. To pozwoli rozwijać wśród młodzieży kompetencje techniczne, które będą najbardziej oczekiwane w ramach dalszego rozwoju projektów offshore w Polsce.

Rozwijanie morskiej energetyki wiatrowej, to impuls rozwojowy dla polskiej gospodarki, wzmacniający krajowy łańcuch dostaw, kompetencje technologiczne i potencjał rodzimych przedsiębiorstw. Inwestycje te tworzą podstawy nowoczesnego sektora energetycznego, który będzie wspierał konkurencyjność polskiej gospodarki i bezpieczeństwo energetyczne kraju przez kolejne dekady.

eprasa.pl 33c24ae230

Tajemnice licencji detektywa Krzysztofa Rutkowskiego

utrzymał w mocy postanowienie o umorzeniu sprawy. Kobieta nie ma siły dalej walczyć.

Litania przestępstw

Cykl materiałów o nadużyciach „detektywa Rutkowskiego" ukazywał się w Gońcu w 2024 r. Daniel Arciszewski, dziennikarz portalu, dotarł do akt procesów wytoczonych Rutkowskiemu i zeznań oszukanych przez niego klientów. W śledztwie dotyczącym świadczenia usług detektywistycznych bez wymaganych uprawnień przesłuchano 258 osób, które w latach 2004-06 otrzymały faktury Biura Doradczego Rutkowski za oferowane przez niego czynności detektywistyczne. Bezprawnie, bo Rutkowski świadczył już wtedy „usługi doradcze".

Goniec: „Śledztwo w sprawie Rutkowskiego trwało pięć lat. Przewód sądowy – sześć. Między innymi za łamanie przepisów ustawy o usługach detektywistycznych w listopadzie 2018 r. Krzysztof Rutkowski został skazany na rok więzienia w zawieszeniu na pięć lat. W trakcie okresu próby były detektyw popełnił kolejne umyślne przestępstwo. Sąd zgodził się zamienić karę pozbawienia wolności na grzywnę w wysokości 1,4 mln zł".

Arciszewski dotarł do zeznań pokrzywdzonych, których ostatecznie było 200. „O tym, że nie miałam do czynienia z detektywem, a hochsztaplerem, przekonałam się po kilku telefonach" – mówiła śledczym jedna z ofiar Rutkowskiego.

Kobieta opisuje, jak musiała zapłacić kilka tysięcy euro za sprowadzenie dziecka, które jego ojciec zabrał do Jordanii, i jak zamiast Rutkowskiego zjawił się tam „ekspert wojskowy Jarek" z jego biura. Akcja się nie powiodła. „Miałam do Rutkowskiego pretensje, że za moje pieniądze zafundował urlop w Jordanii swojemu pracownikowi. Bo ostatecznie tak to wszystko wyglądało..." – zeznawała kobieta.

Jak pisał Goniec, po licznych naciskach Rutkowski w końcu zwrócił jej 1 tys. z 3 tys. euro, które policzył za swoją akcję. Proszony o zwrot polskiego paszportu dziecka odwlekał sprawę. – Zawsze się tłumaczył, że ma go gdzieś w biurze. Kiedy kolejny raz zadzwoniłam na podany przez niego telefon, już nie odpowiadał – mówiła kobieta.

Słynne były też akcje Rutkowskiego z „antyterrorystami" – czyli grupą wspierających go zamaskowanych mężczyzn stylizowanych na funkcjonariuszy. Jak opisywał Goniec, w czerwcu 2005 r. – w obecności kamer TVN i „Super Expressu" – Rutkowski zorganizował nieudaną prowokację, podczas której jego ludzie brutalnie powalili, skuli i zatrzymali osoby podejrzewane przez detektywa i jego klientów o udział w szajce lichwiarskiej. Kilka miesięcy później wtargnęli do szkoły podstawowej na Śląsku i wyciągnęli z klasy płaczącego siedmioletniego chłopca, który – wbrew nakazowi sądu – nie chciał się rozstać z ojcem.

Krzysztof Rutkowski zareagował nerwowo: złożył na komisariacie zawiadomienie o „pomówieniu". Jako „dowód" podał rozmowę telefoniczną, którą przeprowadziliśmy po wysłaniu mu pytań SMS-em

Pusty rejestr

Sprawa, w której Rutkowski został skazany za nielegalne świadczenie usług na rok w zawieszeniu i grzywnę, to niejedyny przykład kłopotów celebryty z prawem. Latem 2006 r. był zatrzymany, a następnie aresztowany w śledztwie w sprawie prania brudnych pieniędzy. W czerwcu 2007 r. sąd w Antwerpii skazał go na 1,5 roku więzienia (w zawieszeniu) za bezprawne zatrzymanie Polaka ukrywającego się Belgii. W marcu 2012 r. został skazany za pranie brudnych pieniędzy i udział w mafii VAT-owskiej. Dostał dwa i pół roku, w apelacji półtora. Przesiedział z tego dziewięć miesięcy. Ma też na koncie wyrok (rok w zawieszeniu) za akcję ze swoimi „antyterrorystami" na terenie rafinerii Glimar.

W czasie gdy Rutkowski łamał prawo i popełniał wykroczenia, był jako detektyw gwiazdą telewizji: kolejno TVN, TV4, Polsatu, Superstacji i innych. To dzięki zdobytej w ten sposób popularności znajdował klientów i czuł się bezkarny.

Jeszcze w 2022 r. karta karna Rutkowskiego była pełna takich przestępstw jak: „kradzież z użyciem przemocy lub broni", „wymuszenie", „porwanie", „bezprawne przetrzymywanie" czy – tu akurat pojęcie z prawa belgijskiego – „przestępstwo przeciwko państwu, porządkowi publicznemu lub funkcjonariuszom publicznym".

Dziś rejestr karny Rutkowskiego jest pusty, bo według prawa z upływem lat wyroki (poza wyjątkami) ulegają zatarciu. To m.in. za przypomnienie litanii dawnych przestępstw Rutkowski pozwał Gońca, jego naczelnego i autora cyklu. W prywatnym akcie oskarżenia celebryta domagał się kary za zniesławienie i 10 mln zł odszkodowania.

Pod koniec 2025 r. zapadły pierwsze wyroki oddalające pozwy. Sprawa przeciwko Danielowi Arciszewskiemu została umorzona z powodu braku znamion przestępstwa. Jak pisał branżowy „Press", „sąd uznał, że nawet opinia autora o Rutkowskim »pozornie nieszkodliwy, pocieszny błazen w kryzysie wieku średniego«, choć jest surowa, to w świetle ujawnionych faktów uzasadniona". Sąd nie dopatrzył się w publikacjach nierzetelności i uznał, że dziennikarze działają w interesie społecznym. Dzisiaj część z tych wyroków jest już prawomocna. Jedna sprawa jeszcze się toczy.

„Zmienił fryzurę, błysnął złotym zębem"

Kiczowate stroje i kapiące od złota kreacje są znakiem firmowym Rutkowskiego. Detektyw był też przez lata rozpoznawalny dzięki charakterystycznej fryzurze „w kwadrat", która utrzymywała mu się nawet wtedy, gdy zdjął czapkę.

Wizerunkowy przełom nastąpił w połowie tego roku. „Pewna epoka dobiegła końca" – pisał wtedy Pudelek, bo Rutkowski zmienił fryzurę, a jego włosy stały się gęste i kruczoczarne. Rutkowski nie ukrywał, że to efekt zabiegu przeprowadzonego w Turcji. W górnej szczęce detektywa pojawił się też złoty ząb.

Poważniejsze redakcje pisały o innych ważnych przemianach: „Zmienił fryzurę i błysnął złotym zębem, ale to nie koniec zmian w jego życiu. Obronił pracę licencjacką na kierunku bezpieczeństwo narodowe, uzyskując najwyższą notę, i odzyskał licencję detektywa" – donosił 12 lipca 2026 r. portal wp.pl. Uczelnia, w której Rutkowski zdobył wyższe wykształcenie, to Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie.

Z tej okazji (licencja plus licencjat) Rutkowski zwrócił się w sieci z apelem do prezydenta Karola Nawrockiego, któremu zaproponował swoje usługi: „I teraz, panie prezydencie Rzeczpospolitej Polski, jeżeli pan będzie potrzebował fachowców, którzy będą panu dobrze doradzać, jeżeli chodzi o kategorię bezpieczeństwa w naszym kraju, jestem absolutnie otwarty na pana propozycję. Nie chcę za to żadnych pieniędzy – zaoferował".

Czy pomogła wpadka policji?

Gdy w lipcu 2026 r. Rutkowski pochwalił się swoim fanom uprawnieniami detektywa, mówił, że wcześniejsze zatrzymanie licencji przez policję „miało podstawy niewiarygodne, wręcz skandaliczne, ponieważ odbyło się na podstawie orzeczenia sądu na innego Krzysztofa Rutkowskiego".

Jest w tym ziarno prawdy. Jak mówi sam Rutkowski (a potwierdzają to protokoły sądowe), podczas jednej z rozpraw o publikacje w Gońcu sąd pokazał mu postanowienie z 2009 r., w którym łódzka policja unieważnia jego licencję. Okazało się, że decyzja została wydana na mężczyznę o tym samym imieniu i nazwisku, też mieszkającego w województwie łódzkim, ale w innym mieście, skazanego za przemoc domową. Zaskoczony, ale i ucieszony treścią dokumentu Rutkowski zawiadomił policję, ta zaś przyznała mu rację.

Potwierdza to nadkomisarz Edyta Machnik, rzeczniczka policji w Łodzi – policyjne dochodzenie wykryło pomyłkę. Dodaje, że mimo to komendant wojewódzki policji w Łodzi odmówił uchylenia decyzji (unieważniającej licencję), ponieważ od dnia jej doręczenia upłynęło pięć lat i nikt nie złożył w tej sprawie zażalenia.

Dlaczego w 2009 r. Rutkowski się nie zażalił? Być może dlatego, że działo się to w czasie kumulacji jego problemów z prawem. Liczne wyroki i sprawy karne były wystarczającą podstawą do zabrania licencji. Jakimś cudem na decyzji o uchyleniu jej wpisano jednak kogoś innego oraz przestępstwo, którego Rutkowski nie popełnił.

– Postępowanie prowadziło Biuro Spraw Wewnętrznych. Ustalono, że odpowiedzialne za to osoby [funkcjonariusze Wydziału Spraw Administracyjnych] są już na emeryturze, a z uwagi na upływ czasu nie można wobec nich wyciągnąć żadnych konsekwencji – mówi „Wyborczej" jeden z urzędników MSWiA. Ten sam rozmówca wskazuje, że właśnie dlatego, by „przykryć wpadkę sprzed lat", obecny komendant miejski policji w Łodzi napisał Rutkowskiemu pozytywną opinię, a komendant wojewódzki zdecydował o wydaniu nowej licencji. Taką wersję potwierdza jeszcze dwóch policjantów – z Komendy Głównej i Komendy Wojewódzkiej w Łodzi.

– Można było odmówić wydania pozytywnej rekomendacji, to jest w dużym stopniu decyzja uznaniowa – mówi jeden z oficerów. Ale, jak dodaje, policja wolała „nie eskalować sprawy, no bo jednak doszło do kompromitującej pomyłki".

Czy wpadka z 2009 r. przesądziła o tym, że 17 lat później Rutkowski dostał licencję? Pytana o to rzeczniczka KWP zaprzecza. „Te dwie sprawy nie mogą być łączone, nie miały na siebie wpływu" – zapewnia. Jak podkreśla, Rutkowski przeszedł pełną procedurę sprawdzającą i „nie było powodów, by odmówić". Jeśli wnioskodawca spełnia wszystkie określone w ustawie wymogi, to organ właściwy w danej sprawie musi uprawnienia wydać „i nie może brać pod uwagę subiektywnych ocen opinii publicznej". ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

„KTÓRZY ODESZLI" - DODATEK SPECJALNY
Wspominamy zmarłych w ostatnim roku

NA DRUGĄ STRONĘ
Opowieści o odchodzeniu

SYLWIA GRUCHAŁA, OLIMPIJKA
Teraz wszystko ma sens

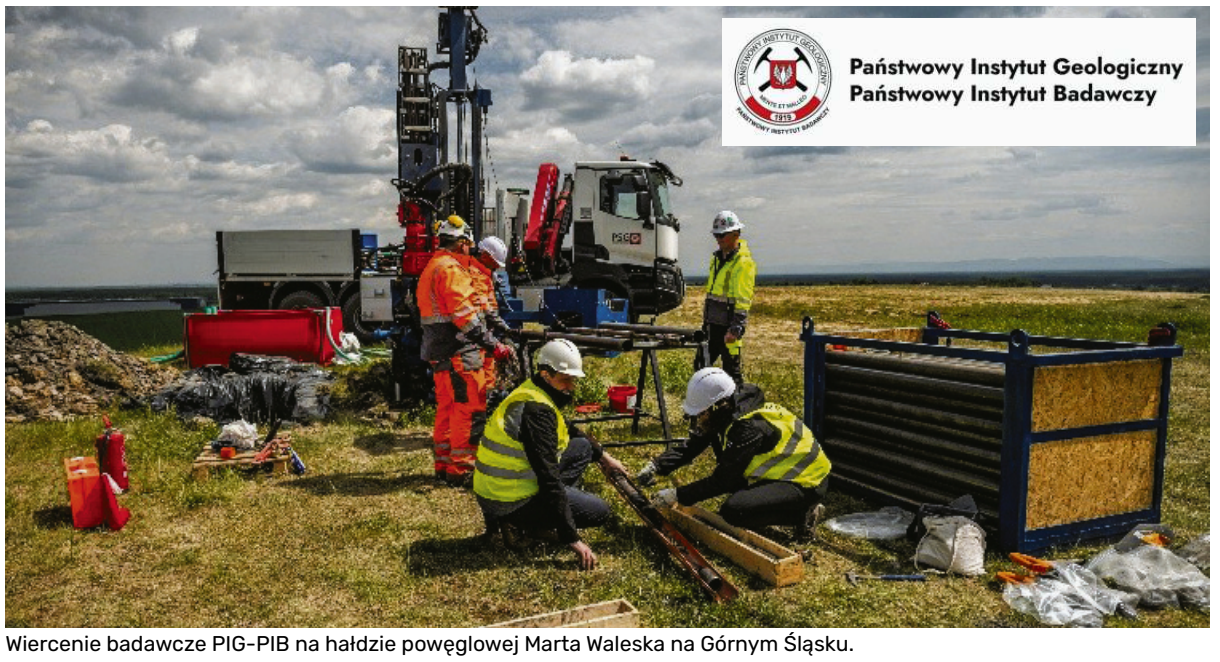
1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

KRAJOWY PROGRAM POSZUKIWAŃ SUROWCÓW KRYTYCZNYCH

Polska szuka surowców krytycznych

Surowce krytyczne to jeden z fundamentów nowoczesnej gospodarki i bezpieczeństwa surowcowego Polski. Realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny – PIB Krajowy Program Poszukiwań Surowców Krytycznych (KPPSK) wyznacza priorytetowe kierunki badań geologicznych, które będą skoncentrowane przede wszystkim na Dolnym Śląsku, Lubelszczyźnie, Górnym Śląsku i w rejonie zawiercianśko-myszkowskim.

Wiercenie badawcze PIG-PIB na hałdzie powęglowej Marta Waleska na Górnym Śląsku.

O tym, jakich surowców będą poszukiwać geolodzy, oraz jakie korzyści realizacja programu może przynieść polskiej gospodarce i lokalnym społecznościom, rozmawiamy z prof. dr. hab. Krzysztofem Szamałkiem, dyrektorem Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB i szefem państwowej służby geologicznej.

Rada Ministrów przyjęła Krajowy Program Poszukiwań Surowców Krytycznych. Dlaczego uruchomienie takiego programu jest dziś Polsce potrzebne?

Krzysztof Szamałek: Uruchomienie takiego programu jest potrzebne nie tylko Polsce, ale również Europie, a w pewnym sensie także całemu światu (bowiem jesteśmy jednym z głównych graczy na rynku tak potrzebnej miedzi). Wydarzenia rozgrywające się na arenie międzynarodowej pokazały, że zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw oraz ryzyko przerwania łańcuchów dostaw surowców stały się faktem. Dlatego Unia Europejska w 2024 roku przyjęła rozporządzenie Critical Raw Materials Act, w którym zobowiązała każde państwo członkowskie do przygotowania krajowego programu. Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska we współpracy z Akademią Górniczo-Hutniczą, Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Uniwersytetem Warszawskim oraz Uniwersytetem Wrocławskim przygotował taki dokument, korzystając z doświadczenia i wiedzy najlepszych specjalistów. Program został przyjęty przez Radę Ministrów 2 września bieżącego roku. Na jego realizatora wyznaczono Państwowy Instytut Geologiczny – PIB.

Jak długo będzie realizowany Krajowy Program Poszukiwań Surowców Krytycznych i jakie będą kolejne etapy prac?

Krzysztof Szamałek: Program jest przewidziany na 8 lat. Jego kontynuacja w kolejnych latach będzie uzależniona od efektów i wyników osiągniętych w poszczególnych etapach. Etap poszukiwania opiera się na określonych przesłankach teoretycznych oraz analogiach do podobnych struktur i jednostek złożowych występujących w innych częściach świata. Założenia te są następnie weryfikowane poprzez analizę pozyskiwanych próbek.

Czy można już wskazać główne kierunki i obszary, na których będą koncentrowały się prace w ramach programu?

Krzysztof Szamałek: Koncentrujemy się na tych obszarach, które już wcześniej były albo przedmiotem eksploatacji, albo badań, które doprowadziły do wstępnych, obiecujących konkluzji. Mówimy tutaj o obszarze Dolnego Śląska i terenach na północ od monokliny przedsudeckiej. Mówimy także o części Lubelszczyzny i Górnego Śląska, jak również o obszarze zawiercianśko-myszkowskim, gdzie będziemy poszukiwać utworów złożowych o dużym znaczeniu dla gospodarki. Nie są to więc miejsca zupełnie nieznane na mapie złożowej. Teraz będziemy jednak prowadzić tam prace szersze i dokładniejsze.

W pierwszej kolejności chcemy skoncentrować się na kopalinach będących źródłem surowców krytycznych, które już występują w Polsce, są wydobywane, a jednocześnie istnieją znaczące perspektywy poszerzenia ich bazy zasobowej. Dlatego w pierwszym etapie skupiamy się przede wszystkim na polimetalicznych rudach miedzi. Oprócz miedzi pozyskuje się tam również ren, srebro i złoto. Utwory permskie, obejmujące m.in. łupki ilaste i wapienie, które są inkrustowane mineralizacją miedziową, rozprzestrzeniają się jednak dalej na północ i północny zachód od obszarów obecnej eksploatacji. Chcemy więc dokładniej rozpoznać i udokumentować występujące tam przesłanki złożowe. Interesują nas także pierwiastki ziem rzadkich oraz inne minerały będące nośnikami surowców krytycznych. Do grupy o najwyższym priorytecie zaliczamy również rudy molibdenowo-wolframowe, występujące i udokumentowane w rejonie Myszkowa. Ich potencjał jest większy niż wcześniej sądziliśmy. Jednocześnie bierzemy pod uwagę inne surowce, które Polska już zagospodarowuje, wydobywa i wprowadza na rynek. Przykładem jest węgiel koksowy. Chcemy sprawdzić, czy na Lubelszczyźnie występują jego znaczące złoża, które mogłyby mieć perspektywiczne znaczenie w przyszłości. To są obecnie najważniejsze kierunki naszych działań, choć oczywiście grupa analizowanych surowców jest szersza.

Czy rozpoczęcie badań geologicznych w określonym regionie oznacza, że w przyszłości będą tam wydobywane surowce?

Krzysztof Szamałek: Obecność geologów, ich praca, a nawet udokumentowanie złoża nie oznaczają automatycznego rozpoczęcia jego zagospodarowania i budowy kopalni. Jest to proces znacznie dłuższy, związany z decyzjami planistycznymi, gospodarczymi i politycznymi, a także wymagający ogromnego kapitału. Od rozpoznania i udokumentowania złoża do rozpoczęcia eksploatacji mija zwykle bardzo dużo czasu.

Współczesne górnictwo nie jest już tym samym górnictwem, które pamiętamy z lat sześćdziesiątych czy siedemdziesiątych XX wieku. Od tego czasu świat bardzo się zmienił. Rozwinęły się przepisy dotyczące ochrony środowiska, wzrosły wymagania stawiane przedsiębiorcom, zwiększyła się również rola społeczeństwa w procesie uzyskiwania koncesji oraz społecznego nadzoru nad takimi inwestycjami. Minimalizowanie uciążliwości przemysłu wydobywczego jest dziś jednym z istotnych elementów zrównoważonego rozwoju.

Cennym zyskiem z istnienia kopalni jest wzrost dochodów własnych gmin. Sześćdziesiąt procent opłaty eksploatacyjnej stanowi dochód samorządu. To może mieć bardzo duże znaczenie dla rozwoju gminy i przekładać się bezpośrednio na jakość życia jej mieszkańców.

Kolejną korzyścią są miejsca pracy. Kopalnie to przedsięwzięcia wymagające ogromnych nakładów finansowych, a jednocześnie długiego okresu odzyskiwania zainwestowanego kapitału. Oznacza to również możliwość tworzenia stosunkowo stabilnych miejsc pracy w regionie.

Dlatego uważam, że istnieją korzyści, które warto przynajmniej rozważyć. Jestem gorącym zwolennikiem długotrwałego, cierpliwego, ale prowadzącego do pewnych konkluzji dialogu społecznego.

Kiedy możemy spodziewać się pierwszych efektów programu?

Krzysztof Szamałek: Każdy projekt realizowany w ramach KPPSK ma określone „kamienie milowe" oraz etapy rozliczeniowe. Na każdym z nich powstają konkretne efekty rzeczowe, które muszą być raportowane do Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Jest to proces skomplikowany, żmudny i bardzo szczegółowy. Efekty programu będą więc pojawiały się sukcesywnie.

Jeżeli na przykład okaże się, że dysponujemy zasobami pierwiastków ziem rzadkich czy innych surowców krytycznych, będzie można rozważać rozwój w Polsce określonych specjalizacji i nowoczesnych technologii opartych na własnej bazie surowcowej. Można tu myśleć chociażby o przemyśle półprzewodnikowym lub innych sektorach wykorzystujących tego typu surowce.

Możliwy jest także drugi scenariusz. Jeżeli udokumentujemy znaczące zasoby określonych surowców, ale nie zdecydujemy się rozwijać związanej z nimi produkcji w kraju, Polska może stać się ich istotnym dostawcą dla innych państw czy gospodarek, które będą ich potrzebowały. Oba modele są możliwe. Każdy z nich może przynieść konkretne korzyści gospodarce państwa, a w konsekwencji również społeczeństwu.

PROF. DR HAB. KRZYSZTOF SZAMAŁEK
dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB
i szef państwowej służby geologicznej

NFOŚiGW

Publikacja wywiadu została sfinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

eprasa.pl 33c24ae230

• **Wspólne ćwiczenia polskich i amerykańskich żołnierzy z użyciem systemów Patriot**
FOT. FRANCISZEK MAZUR / AGENCJA WYBORCZA.PL

Polska będzie serwisować pociski do systemów Patriot

Polska wygrała międzynarodową rywalizację o prestiżową amerykańską inwestycję. Thomas Rose, ambasador USA w Polsce, komplementuje działania przedstawicieli rządu Donalda Tuska, ale urzędnicy prezydenta przekonują, że to wyłączna zasługa Karola Nawrockiego.

Agata Kondzińska
Iwona Szpala
Dorota Roman

Mamy to! – wiceszefowa MON Magdalena Sobkowiak-Czarnecka z uśmiechem poinformowała, że Polska wygrała prestiżowy kontrakt na centrum serwisowe do pocisków PAC-3 MSE – najnowocześniejszych rakiet przechwytujących stosowanych w systemach Patriot. Będzie to jedyna w świecie – poza USA – taka filia. Negocjacje trwały wiele miesięcy, a naszymi rywalami były: Niemcy, Holandia i Norwegia.

Czy ja to zasługa?

Przedstawiciele strony rządowej zachowali się standardowo. Podkreślali, że to wielki sukces Polski, którego nie byłoby bez zaangażowania wszystkich stron sceny politycznej. Również Pałacu Prezydenckiego. Sobkowiak-Czarnecka oraz wicepremier Władysław Kosiniak-Kamysz dziękowali prezydentowi.

W TVN 24 szef MON zaznaczał, że wszyscy zagrali jak jedna drużyna. Był podział ról i zadań. Tłumaczył, że gdyby nie zaangażowanie rządu i przesłany odpowiedni wniosek strony polskiej, nie byłoby szans, aby prezydent Nawrocki mógł rozmawiać z prezydentem Donaldem Trumpem o tym kontrakcie.

Miła atmosfera nie trwała długo, gdyż do akcji ze swoim przekazem weszli ludzie z otoczenia prezydenta. Mieli jeden cel – wysławiać i chwalić wyłącznie Karola Nawrockiego.

Urzędnicy przekazywali komunikat, że centrum serwisowe pocisków Patriot załatwił prezydent, a inwestycji nie byłoby, gdyby nie fantastyczne relacje Nawrockiego z Trumpem.

– Sukces osiągnęliśmy dzięki skutecznej dyplomacji prezydenta, a dobre i partnerskie układy z amerykańskimi sojusznikami przynoszą konkretne rezultaty – przekonywał jego rzecznik Rafał Leśkiewicz.

W pałacowej narracji bohaterem jest tylko Nawrocki, który w osobistej rozmowie z prezydentem USA, w kuluarach sesji ONZ, miał przekonać Trumpa, aby postawił na Polskę. Dopiero później, według urzędników Nawrockiego, do rozmów włączyli się przedstawiciele MON i temat kontraktu pojawiał się podczas wizyt przedstawicieli rządu w USA.

Według urzędników Karola Nawrockiego, prezydent jako jedynym polski polityk prowadzi konsekwentną politykę z USA. Efekty byłyby jeszcze lepsze, gdyby „nie rząd Donalda Tuska i jego zmienność w relacjach ze Stanami Zjednoczonymi". Taką diagnozą w TV Republika przedstawił Karol Rabenda, minister z Kancelarii Prezydenta. Ogłosił, że odkąd Nawrocki objął urząd – a nawet jeszcze wcześniej – zabiega o inwestycje amerykańskie.

Serwis rakiet to też wstęp do długofalowego celu, jakim jest uruchomienie produkcji pocisków PAC-3 MSE w Polsce

– A rząd w zależności od wewnętrznej sytuacji politycznej w Polsce, czasami jest proamerykański, a czasami trochę antyamerykański. A sojusz ze Stanami Zjednoczonymi to jest coś, co powinno łączyć Polaków, bo na tym opiera się bezpieczeństwo kraju – mówił.

Decyzję o stworzeniu w Polsce europejskiej bazy obsługi pocisków do systemów Patriot ogłoszono we wtorek 27 października. I zaplecze prezydenta wyjątkowo zadbało, aby sukces Nawrockiego nikomu nie umknął. Doradca prezydenta Błażej Poboży pouczał dziennikarzy Polskiej Agencji Prasowej: „Hej PAP! Nie zmieściło się wam w tweecie, że to konsekwencja bezpośredniej rozmowy i ustaleń prezydentów Polski i USA?"

Ambasador USA w Polsce komplementuje ekipę Tuska

Ale Thomas Rose, ambasador USA w Polsce, nieco inaczej przedstawił sytuację i komplementował przedstawicieli rządu Donalda Tuska. Obrazowo opisywał że „wiceminister Sobkowiak to petarda, która dzień i noc nie odpuszczała, wysyłała lawinę SMS-ów, dzwoniła i wywierała presję, aby wybrać Polskę".

A wiceministra MON Cezarego Tomczyka nazwał „polskim Rambo".

Dodawał, że przy tej inwestycji doszło do pokazu polskiej jedności w najlepszym wydaniu – rządu i Pałacu Prezydenckiego. I podkreślał, iż decyzja nie była łatwa, „bo konkurenci też złożyli świetne oferty".

To nie pierwszy raz, gdy Rose chwali ekipę Tuska, choćby za finansowe zaangażowanie w zbrojenia – Polska jest w czołówce państw NATO, które przeznaczają 5 proc. PKB na obronność. „Polska zapracowała na ten sukces dzięki świetnej ofercie, determinacji w rozwijaniu własnego przemysłu obronnego oraz gotowości do inwestowania we własne bezpieczeństwo" – napisał Rose po ogłoszeniu wyniku kontraktu.

– To co mówią ludzie z otoczenia Karola Nawrockiego jest nieprzyzwoite – komentuje ważny polityk rządu. I tłumaczy: – Na próby przypisywania prezydentowi wyłącznych zasług przy kontrakcie, trzeba patrzeć politycznie. Tu każdy mówi do własnego elektoratu i na to obliczony jest przekaz Kancelarii Prezydenta. Nikt w rządzie nie odmawia Nawrockiemu roli, którą odegrał w kontaktach z Trumpem. Obaj prezydenci chwilę rozmawiali podczas sesji ONZ, ale trzymajmy proporcje. Mamy ten kontrakt, bo jako rząd przygotowaliśmy dobrą, konkurencyjną ofertę i byliśmy skuteczni w negocjacjach.

Bez tych atutów nie pomogłaby żadna rozmowa Nawrockiego z Trumpem. Wybór Polski to kolejne potwierdzenie, że nasze relacje z USA są naprawdę dobre. Rząd oraz MON mają w Pentagonie mocnych sojuszników – podkreśla rozmówca „Wyborczej".

Jednak ludzie z Pałacu Prezydenckiego – mimo słów ambasadora USA – idą za ciosem i chcą wzmocnić swój przekaz. Według nich „Nawrocki jest nie tylko architektem sukcesu centrum serwisowego pocisków Patriot" i chcą podkreślić jego inną ważną rolę. Na 3 listopada zwołano Radę Bezpieczeństwa Narodowego, która ma dotyczyć kwestii bezpieczeństwa i stałej bazy wojsk amerykańskich w Polsce.

Poseł Błaszczak też się chwali

To ucieszyło polityków PiS. Europoseł Mariusz Kamiński pospieszył z wyjaśnieniami, że „tak kluczowe tematy nie mogą znajdować się jedynie w rękach nieodpowiedzialnej ekipy Tuska". Choć przecież jeszcze niedawno Nawrocki twierdził w wywiadach, że „Tusk celowo buduje w kraju atmosferę zagrożenia ze strony Rosji, aby nabijać sobie punkty sondażowych". Nawrocki nazywał to dystrybucją strachu i przekonywał, że odkąd został prezydentem jest najlepiej poinformowany, więc wie, że „nie ma żadnego alarmu dla Polski". Nie przekonał go też minister koordynator służb specjalnych Tomasz Siemoniak, który przekazał mu informacje od szefa CIA.

Przy okazji wygrania kontraktu na centrum serwisowe rakiet do systemów Patriot, o sobie przypomnieli też politycy PiS. Były szef MON Mariusz Błaszczak przekonywał, że centrum Polska zawdzięcza jego ekipie. Bo to oni otworzyli drogę do amerykańskich inwestycji. – Decyzja USA jest naturalna, bo inna być nie mogła. Jedyna zasługa Tuska jest taka, że tego nie zepsuł – chwalił się Błaszczak.

Narracja PiS spotkała się ze stanowczą ripostą przedstawicieli MON, którzy wyraźnie podkreślali, że „runął propagandowy przekaz PiS, iż oni jako jedyni w Polsce mają dobre relacje z USA".

– To naprawdę wielkie wydarzenie i wielka amerykańska inwestycja. Pokazuje to, że wszystkie bajki, iż nie mamy dobrych relacji ze Stanami Zjednoczonymi, były tworzone tylko na użytek PiS-u, który chciałby nas skłócić ze Stanami Zjednoczonymi – podsumował w TVP Info wicepremier Władysław Kosiniak-Kamysz.

Najpierw serwis, później produkcja?

PAC-3 MSE to najnowocześniejsze pociski przechwytujące zdolne do niszczenia rakiet balistycznych, czyli najtrudniejszego do zneutralizowania zagrożenia z powietrza. Jeden pocisk kosztuje kilka milionów dolarów.

Teraz pociski serwisowane są tylko w zakładach w USA oraz – w bardzo ograniczonym zakresie – w Japonii. Brak certyfikowanej infrastruktury techniczno-laboratoryjnej w Europie sprawia, że cały proces logistyczny jest długotrwały i uzależniony od amerykańskiego zaplecza. Ulokowanie takiego ośrodka w Polsce znacznie go skróci.

Serwis rakiet to też wstęp do długofalowego celu, jakim jest uruchomienie produkcji pocisków PAC-3 MSE w Polsce. Takie rozwiązanie trwale uniezależniłoby kupione przez nas systemy Patriot od dostaw rakiet z zagranicy. ●

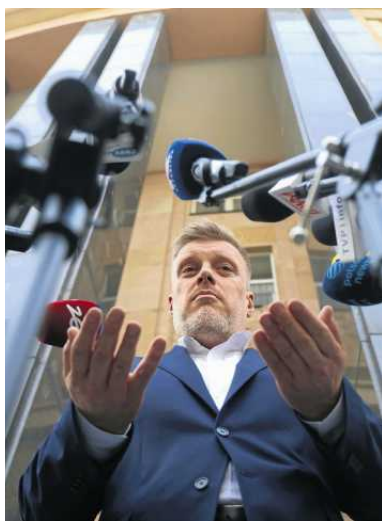

eprasa.pl 33c24ae230

Razem samodzielnie idzie do wyborów

Partia Razem opracowuje prekampanię, szykuje listy i przygotowuje się do samodzielnego startu w wyborach do Sejmu w 2027 r. Teraz powinny odbyć się wybory władz partii, ale zostały przełożone.

Tomasz Nyczka

• **Zandberg nie chce oddawać sterów w partii** FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ostatnie wybory władz Razem odbyły się w grudniu 2024 r. Na funkcję współprzewodniczących partia wybrała wtedy Adriana Zandberga i Aleksandrę Owcę, radną z Krakowa, tegoroczną kandydatkę na urząd prezydenta miasta.

Dla Zandberga to druga kadencja z rzędu, bo od 2022 do 2024 r. współprzewodniczył Razem z Magdaleną Biejat. Wicemarszałkini Senatu po konflikcie z przedstawicielami partii w październiku 2024 r. opuściła ją wraz z grupą najbliższych współpracowniczek.

Kadencje współprzewodniczących są dwuletnie i kończą się w tym roku. Zgodnie z zapisami partyjnego statutu Zandberg nie mógłby ponownie starać się o tę funkcję, bo można ją pełnić tylko przez dwie kadencje z rzędu. Jednak Zandberg nie chce oddawać sterów, szczególnie w tak newralgicznym momencie, gdy zaczyna się kampania przed wyborami do Sejmu, które odbędą się za 12 miesięcy.

Wiatr w żagle

Po wyborach na prezydenta Krakowa, w których kandydatka Razem Aleksandra Owca osiągnęła lepszy wynik niż Daria Gosek-Popiołek z Nowej Lewicy, działacze Razem dostali wiatru w żagle. Są przekonani, że w przyszłym roku uda im się osiągnąć próg 5 proc. i wprowadzić swoją reprezentację do Sejmu. Przedstawiciele partii zgłaszają teraz projekty ustaw, w ramach prekampanijnej trasy „Turbo Polska" objeżdżają kraj i pracują nad obsadą list wyborczych. W takiej sytuacji Razem nie chce teraz żadnej walki między kandydatami o funkcję przewodniczącego i wewnętrznych konfliktów.

– Najpierw wybory parlamentarne, a później będziemy się zajmować sobą. Nie chcemy w tym momencie wywracać partii do góry nogami. W przypadku Zandberga problemem jest limit kadencji, ale ludzie zdają sobie sprawę z tego, jaka jest przedwyborcza sytuacja – słychać w Razem.

Jak wydłużyć kadencję

Wymyślono więc, jak obejść ograniczenie kadencji. Niedawno zorganizowano tzw. referendum, czyli głosowanie online, podczas którego wszyscy członkowie partii zagłosowali i zgodzili się, aby kadencje obecnych współprzewodniczących przedłużono o rok, czyli do końca 2027 roku. Rzecznik Mateusz Merta mówi „Wyborczej", że „partia Razem zdecydowała, żeby zsynchronizować wewnętrzny wyborczy kalendarz z wyborami do Sejmu", a „zmiana statutu, która to umożliwia, została dokonana w wyniku referendum".

– Referendum dało kongresowi narzędzie, a ostateczną decyzję ws. harmonogramu wyborczego podejmie kongres partii. Jeśli tak zdecyduje, to obecni współprzewodniczący będą pełnić funkcje jeszcze przez rok. To zmiana techniczna – zaznacza Merta.

W efekcie – jeśli kongres tak zdecyduje – najbliższe wybory władz partii odbędą się pod koniec przyszłego roku, już po wyborach do Sejmu. Kongres zaplanowano na grudzień. Ale to tylko formalność, bo wśród działaczy jest powszechna zgoda na to, aby Zandberg i Owca rządzili jeszcze przez rok.

Rzecznik Razem wyjaśnia, że to wyjątkowa, jednorazowa decyzja. Co wydarzy się dalej? – Będzie obowiązywał limit dwóch następujących po sobie kadencji, a jedna nadal potrwa dwa lata. Oznacza to, że w przyszłym roku Adrian Zandberg nie będzie mógł się starać o stanowisko współprzewodniczącego partii – mówi Merta.

Taka sytuacja w przyszłości nie zamyka Zandbergowi drzwi do zarządzania ugrupowaniem, ale będzie musiał przeczekać dwa lata.

Dadzą sobie radę sami?

W Razem myślą już o wyborach parlamentarnych. W ostatnich miesiącach szef Nowej Lewicy Włodzimierz Czarzasty powtarzał, że sens ma wyłącznie wspólna lista Nowej Lewicy i Razem, przekonywał, że nie należy się rozdrabniać. Ale Zandberg regularnie tę ofertę odrzucał.

W ostatnią niedzielę w Krakowie Aleksandra Owca kolejny raz powtórzyła: – Partia Razem przygotowuje się do samodzielnego startu w wyborach w 2027 r.

Razem nie zostawia suchej nitki na rządzie i Nowej Lewicy. A wynik wyborów w Krakowie oddalił ewentualne porozumienie obydwu ugrupowań, bo w Razem są przekonani, że dadzą sobie radę sami. Po wyborach w Krakowie w Nowej Lewicy stracili cierpliwość i też zaczęli ostro krytykować Razem. W efekcie Zandberg „wpycha" teraz Czarzastego w ramiona Tuska i powtarza, że skoro Nowa Lewica jest koalicjantem, to powinna wystartować ze wspólnej listy z KO.

Nowa Lewica o zachowaniu Zandberga: – Jesienią 2027 r. chciałby być jedyną „prawilną" lewicą, na którą będą mogli właśnie zagłosować lewicowi wyborcy. Razem widzi tu swoją szansę na lepszy wynik.

A Czarzasty zastrzega, że decyzja ws. konfiguracji NL w wyborach zapadnie w lutym 2027 r.

REKLAMA
Kraj/34457131

eprasa.pl 33c24ae230

Izrael. Poważny błąd opozycji

Opozycji będzie bardzo trudno utworzyć trwały rząd. To daje okazję Benjaminowi Netanjahu do zachowywania się jak zwycięzca, choć nie wygrał wyborów – mówi dr Shany Mor.

FOT. REUTERS / JAMAL AWAD

ROZMOWA Z
DR. SHANY MOREM
izraelskim politologiem, konsultantem politycznym i felietonistą

KACPER MAX LUBIEWSKI: Choć nie mamy jeszcze ostatecznych wyników, wygląda na to, że blok Benjamina Netanjahu uzyskał we wtorkowych wyborach 53 mandaty, a blok opozycji pod przywództwem Gadiego Eizenkota 48. Rekordowa liczba aż 19 miejsc w przyszłym Knesecie przypadła dwóm partiom arabskim. Jak interpretować te wyniki?

DR SHANY MOR: W oczy rzucają się przede wszystkim trzy wnioski. Po pierwsze, obecna koalicja rządząca została zdecydowanie odrzucona przez wyborców – w wyborach w 2022 r. ten sam konglomerat partii wokół Benjamina Netanjahu miał 64, a w momencie szczytowym nawet 68 miejsc w Knesecie. To spadek o przynajmniej 11 mandatów. To też jedna z najpoważniejszych porażek między wyborami urzędującej koalicji w historii Izraela.

Podobne zjawisko, choć nadal o mniejszym rozmiarze, miało miejsce tylko w 2003 i 2009 roku. Wtedy, podobnie jak teraz, społeczeństwo reagowało na poważną porażkę polityki bezpieczeństwa. Po ataku Hamasu 7 października poparcie dla rządu Benjamina Netanjahu spadło i potem już nie wzrastało, ani nie malało. Nie wpłynęła na to znacząco wojny z Iranem w 2025 i 2026 roku czy uwolnienie zakładników z Gazy. Pierwsza konkluzja jest więc jasna: obecna koalicja rządząca partii prawicowych, skrajnie prawicowych i ultraortodoksyjnych nie ma szansy na pozostanie u władzy w obecnym kształcie.

Jakie są pozostałe dwa wnioski?

– Równie jasne jest to, że opozycja pod przywództwem Gadiego Eisenkota nie zbudowała poważnej alternatywy wobec obecnej koalicji rządzącej. Nie ważne na co się zdecydują, będzie to oznaczało odrzucenie którejś z obietnic złożonych podczas kampanii: sprzeciwu wobec kolejnych wyborów, rządu jedności narodowej z Netanjahu czy nie dogadywania się z partiami arabskimi.

Brak nowego rządu to beznadziejna wiadomość dla opozycji, bo duża część ustaw, które obiecali odrzucić, wchodzi w życie w przeciągu następnych sześciu lub 12 miesięcy. Mam tu na myśli kontrowersyjne reformy dotyczące roli prokuratora generalnego oraz mianowań sędziów przez polityków. Presja ze strony wyborców opozycji, żeby dogadać się z kimkolwiek, jest więc ogromna.

Ostatnia obserwacja jest trochę bardziej pozytywna. Nowy Kneset ma wystarczająco dużą większość nie tylko do odrzucenia tych reform, ale też na przegłosowanie kilku innych ważnych decyzji, jak odwołanie marszałka Knesetu czy powołanie komisji śledczej ds. wydarzeń 7 października. Inne kwestie wymagają dłuższych deliberacji i stabilniejszego rządu.

Obecna koalicja rządząca partii prawicowych, skrajnie prawicowych i ultraortodoksyjnych nie ma szansy na pozostanie u władzy w obecnym kształcie

Zostańmy jeszcze na chwilę przy wynikach i oceńmy, jak poszło każdemu z bloków. Na pierwszy ogień niech pójdzie opozycja skupiona wokół Eisenkota, czyli cztery największe opozycyjne partie żydowskie.

– Koniec końców, ugrupowania te osiągnęły mniej więcej taki wynik, jaki przewidywały margines błędu dużych sondaży, choć raczej w jego dolnych granicach. Pomyłką bloku Eisenkota było przede wszystkim zwrócenie się do tego samego elektoratu: liberalnych i świeckich Żydów pochodzących z klasy średniej. Te partie nie były na tyle różne ideologicznie, żeby nie startować z jednej dużej listy!

Opozycja powinna była mieć np. jedną wyraziście lewicową partię, inną mówiącą bezpośrednio do izraelskich Arabów i taką skierowaną do religijnych Żydów. Po wyborach mogłyby pójść na kompromisy, ale to normalne, że podczas kampanii różne partie zajmują różne stanowiska. Zamiast tego opozycja zjednoczyła się niejako zbyt mocno i zbyt wcześnie.

Co z Likudem premiera Benjamina Netanjahu i jego blokiem?

– Likud jako jedyna partia osiągnęła zdecydowanie lepszy wynik niż przewidywały sondaże, choć osłabiła tym samym swoich koalicjantów. Z jednym może zastrzeżeniem: partii Religijnego Syjonizmu Becalela Smotricza też poszło lepiej niż zakładano, bo jeszcze niedawno była pod progiem, a skończyła z sześcioma mandatami. Ocma Jehudit Itamara Ben-Gwira nie urosła od ostatnich wyborów, podobnie jak ultraortodoksyjna Partia Judaizmu Zjednoczonej Tory.

Niespodzianką jest słaby wynik Szasu, czyli także ultraortodoksyjnej partii, choć takiej, która w przeszłości reprezentowała też wielu Żydów mizrachijskich, religijną część społeczeństwa oraz geograficzną peryferię Izraela. Część wyborców odwróciła się od Szasu, pewnie w związku z ich sprzeciwem wobec rozszerzenia obowiązkowego poboru wojskowego wobec Haredim [ultraortodoksyjnych Żydów], i przeszła do Likudu. To tłumaczyłoby wzrost poparcia dla partii Benjamina Netanjahu.

Inną odpowiedzią na ich dobry wynik byłoby też to, że wyborcy Likudu może i byli niezadowoleni z porażek tego rządu, ale koniec końców nie mieli gdzie się podziać.

Likud jest sprawdzonym wyborem dla tych Izraelczyków, którzy są konserwatywni, ale nie należą do społeczności ultraortodoksyjnej ani osadniczej.

Czy możemy powiedzieć, że największymi zwycięzcami wyborów były partie arabskie? Czy może ich wynik był tak wysoki, że pozbawił opozycję szansy na spójny ideologicznie rząd?

– Niestety tak, ale nie chodzi tu o wynik partii arabskich jako takich, a raczej zdecydowaną przewagę niesyjonistycznej Wspólnej Listy nad prointegracyjnym Raamem. To drugie ugrupowanie było już kiedyś w rządzie i nawet dobrze sobie dało radę w tej roli.

Opozycja twierdziła, że po wyborach nie zaprosi do rządu żadnej partii arabskiej, ale tak naprawdę współpraca z Raamem zawsze była rozważana jako jedna z opcji. Gdyby opozycji brakowało np. ośmiu głosów do większości, a Raam dostarczyłby dziewięć, ugrupowanie Mansura Abbasa najpewniej dołączyłoby do rządu. Ale wyniki oznaczają, że opozycja potrzebowałaby wsparcia Raamu oraz Wspólnej Listy.

Być może jakaś krótkoterminowa współpraca jest możliwa, ale Wspólna Lista jest ideologicznie nie do zaakceptowania dla izraelskiego mainstreamu, więc nie liczyłbym na nic więcej.

O jakie różnice ideologiczne chodzi?

– Wspólna Lista sprzeciwiała się m.in. od początku wojnie Izraela w Gazie, zarzucała wojsku zbrodnie wojenne, jak i dokonanie ludobójstwa. Odrzuca istnienie Izraela jako państwa żydowskiego, prawo powrotu dla Żydów mieszkających poza granicami Izraela oraz izraelskie symbole narodowe, jak narodowy hymn i gwiazdę Dawida na fladze. Jak widzisz, ciężko o kompromis w tych sprawach między wyborcami Wspólnej Listy a resztą społeczeństwa.

Po drodze cały blok sprzeciwiający się Netanjahu na pewno napotkałby poważne przeszkody: nawet rząd mniejszościowy miałby niebywale małą reprezentację parlamentarną, najpewniej rozpadłby się podczas rozmów nad budżetem i byłby sparaliżowany w przypadku kolejnej wojny z Iranem lub Hezbollahem.

Avigdor Lieberman, polityk izraelskiej opozycji, ma też następującą teorię: włączenie Raamu do rządu w 2021 roku utorowało drogę zwrotowi w wyborach w 2022 roku, kiedy nieproporcjonalnie duże poparcie uzyskały partie skrajnie prawicowe. Politycy muszą też teraz rozważyć potencjalny wzrost poparcia dla prawicy w kolejnych wyborach, jeśli nowa koalicja rządząca będzie zależna od jeszcze mniej akceptowalnej dla przeciętnego Izraelczyka partii arabskiej.

Na stole są więc de facto trzy scenariusze: rząd mniejszościowy przy wsparciu partii arabskich, rząd jedności narodowej między częścią opozycji a Benjaminem Netanjahu lub kolejne wybory.

– I żaden z nich nie jest bardziej lub mniej prawdopodobny niż pozostałe! Na tym etapie nie sposób powiedzieć, na co zdecyduje się opozycja lub nawet sam Netanjahu.

Szczególnie niewygodnym scenariuszem dla bloku Eisenkota byłyby na pewno ponowne wybory. Uważam, że nie udałoby im się obudzić w społeczeństwie takiego entuzjazmu, żeby iść i jeszcze raz na nich zagłosować. Izraelska diaspora na pewno nie przyleciałaby też tak tłumnie. Gdybym doradzał Eisenkotowi, powiedziałbym, żeby poczekał kilka dni na ostateczne wyniki i dopiero wtedy podjął decyzję; to pozwoliłoby też Netanjahu zrozumieć, że przegrał te wybory. Na razie zachowuje się jeszcze, jakby to on rozdawał karty. ●

Rozmawiał Kacper Max Lubiewski

www.nekrologi.wyborcza.pl/34459089

Z głębokim żalem i smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Ojca

naszego Kolegi,

Macieja Więckiewicza

W tych trudnych chwilach składamy

Maciejowi oraz Jego Bliskim

wyrazy szczerego współczucia i wsparcia.

koleżanki i koledzy z Théa

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

Kampania w USA na finiszu

Ponad 40,5 mln Amerykanów zagłosowało już w wyborach do Kongresu. W prawie wszystkich kluczowych stanach widać większą mobilizację niż w 2022 roku.

Maciej Czarnecki

KORESPONDENCJA Z TEKSASU

Dzień wyborów oficjalnie wyznaczono na 3 listopada, ale lokale wyborcze w USA tradycyjnie otwierają się już wiele dni wcześniej, a miliony ludzi wysyłają swoje głosy pocztą.

Z danych Laboratorium Wyborczego Uniwersytetu Florydy wynika, że do środowego wieczora (28.10) zagłosowało już ponad 40,5 mln ludzi. Jak analizuje „The New York Times", frekwencja w 8 z 10 kluczowych stanów, które uważa się za zasadnicze w bitwie o Senat, jest wyższa niż w 2022 roku o co najmniej 10 proc. W niektórych dużo wyższa, np. w Teksasie bardziej przypomina wybory prezydenckie, które zwykle znacznie bardziej pobudzają elektorat.

Oba obozy podzielonej Ameryki uważają, że te wybory – w zależności od optyki – albo pomogą dalej wprowadzać w życie pomysły „najwspanialszego prezydenta w historii", jak mówili mi zwolennicy Trumpa w Amarillo, albo rozpoczną proces naprawy kraju, pokazując mu żółtą kartkę.

Na razie zagłosowało więcej Demokratów (44 proc. do 31 proc.), lecz to jeszcze niczego nie przesądza. Republikanie zwykle nadrabiają przynajmniej część różnicy w dzień wyborów.

„Obiecywali pokój"

Natomiast obecnie sondaże pokazują, że to wyborcy Partii Demokratycznej są bardziej entuzjastycznie nastawieni do głosowania niż Republikanie (w opublikowanym we wtorek 28 października badaniu PBS News/NPR/Marist 71 proc. do 61 proc.).

Przed salami, w których odbywają się w Teksasie spotkania demokratycznego kandydata do Senatu Jamesa Talarico, widzę długie kolejki. W niedzielę więcej ludzi nie zmieściło się do klubu w San Antonio, w którym odbywał się jego wiec, niż w ogóle przyszło dwa dni wcześniej na spotkanie organizowane przez jego rywala, Kena Paxtona.

Można tłumaczyć, że San Antonio to mekka liberałów, ale 4 tys. ludzi zjawiło się też na wtorkowym (28.10) spotkaniu z Talarico w Lubbock, niespełna 300-tysięcznym mieście w zachodnim Teksasie, które jest mocno konserwatywne.

Napędza ich sprzeciw wobec prawie dwóch lat rządów Donalda Trumpa. Wielu Amerykanów, nie tylko z Partii Demokratycznej, jest też rozgoryczonych wysokimi cenami paliw i ogólną drożyzną w kraju, za którą obwiniają rozpętaną przez Republikanina wojnę z Iranem.

W środę na wiecu w Ohio prezydent przekonywał, że wojna okazała się wielkim sukcesem. Odpowiedział na to w Georgii broniący fotela w Senacie Demokrata Jon Ossoff (uważany za poważnego kandydata do nominacji Demokratów w wyborach prezydenckich w 2028 roku): – Obiecywali pokój. Zamiast tego mija dziś osiem miesięcy niepotrzebnej wojny, której ten nieudolny naczelny dowódca – człowiek, który sam uchylał się od służby wojskowej – nie potrafi ani zakończyć, ani wygrać – grzmiał na swoim wiecu Ossoff.

Intryga kandydatki z Partii Demokratycznej

Sondaże sugerują, że Izba Reprezentantów jest już dla Republikanów stracona. Opublikowana we wtorek prognoza stacji Fox News przewiduje, że w pesymistycznym dla Partii Demokratycznej scenariuszu zdobędzie ona 223 fotele. A w optymistycznym – nawet 240. Większość zapewnia 218.

Nie wiadomo natomiast, kto będzie kontrolował Senat. Obecnie Republikanie mają w nim przewagę 53 do 47 (uwzględniając w tej ostatniej liczbie dwóch senatorów niezależnych, którzy zwykle głosują jak Partia Demokratyczna).

Obama drwi z Trumpa

Na senackie wyścigi w kluczowych stanach obie partie wytaczają najcięższe działa. Były prezydent Barack Obama w środę znów kpił z Trumpa, wspierając w Georgii Ossoffa i demokratyczną kandydatkę na gubernatora Keishę Lance Bottoms.

– Zostawmy reality TV stacji Bravo. Niech zajmują się tym profesjonaliści. W Białym Domu nie jest to potrzebne – powiedział.

W tym samym czasie Trump w Ohio odniósł się do wcześniejszego przytyku Obamy, że „przez niego Biały Dom wygląda, jakby Saddam Husejn otworzył fabrykę serników".

– Sam za to zapłaciłem. Naprawiłem to i teraz jest piękniejsze oraz w lepszym stanie – odparował. I zarzucił Demokracie, że się tym irytuje, bo „nie rozumie, na czym polega czystość", „nie dostrzega problemu zniszczonego, popękanego kamienia czy chodników i „nie rozumie, że wytyczenie asfaltowej nawierzchni aż do głównego wejścia nie jest właściwym rozwiązaniem".

Sondaże sugerują, że Izba Reprezentantów jest już dla Republikanów stracona. Nie wiadomo natomiast, kto będzie kontrolował Senat

Obama zareagował na to jeszcze w tym samym wystąpieniu. Rzucił, że doszły go słuchy, że Trumpowi nie spodobał się jego żart. Wytknął mu, że nie zareagował na jego zarzuty w sprawie inflacji, ceł, które zwiększają koszty życia dla amerykańskich rodzin i korupcji.

– O tym nic nie powiedzieli. Prezydent nie był nawet zły na porównanie z Saddamem Husajnem. To go nie ubodło, natomiast był bardzo niezadowolony z komentarza

Prezydenckie wsparcie pomoże kandydatom czy im zaszkodzi?

Trump w październiku pojawił się już na ponad 20 wiecach. Zważywszy na jego niskie notowania, eksperci nie są pewni, czy pomaga kandydatom, czy raczej zmniejsza ich szanse.

Sondaż przeprowadzony przez londyńską firmę PF Global sugeruje, że negatywny efekt może być silniejszy. Niemal połowa wyborców Demokratów deklaruje, że oddadzą głos „głównie po to, by wyrazić sprzeciw wobec Trumpa". A tylko 38 proc. Republikanów zamierza zagłosować głównie po to, by okazać mu poparcie.

REKLAMA
Kraj/34434244

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

Propozycja nowego podatku i wielkiej emerytalnej zmiany

To mogą być wielkie zmiany w IKE i IKZE. Przedstawiciele rządu, pracodawców i pracowników przygotowali projekt reformy całego prywatnego systemu emerytalnego.

Ireneusz Sudak
Leszek Kostrzewski

Zmianie mając ulec stawki podatkowe, zasady corocznych odliczeń podatkowych, niektóre produkt zostaną zlikwidowane, inne poprawione. Największe kontrowersje wzbudzają zmiany w Indywidualnych Kontach Emerytalnych. Niektórzy eksperci ostrzegają, że kolejna tak duża zmiana może nadwyrężyć zaufanie do państwa – mowa o produktach, z których korzystają Polacy, budując oszczędności emerytalne.

FOT. GETTY IMAGES

Potężne zmiany dla oszczędzających i ich pieniędzy

Nad reformą już od roku pracuje grupa robocza ds. oszczędzania w IKE, IKZE, PPE i PPK. To podgrupa działająca w Radzie Dialogu Społecznego – miejsce dyskusji pracodawców, pracowników i rządu, które ma wypracowywać kompromisowe propozycje reform gospodarczych.

Eksperci właśnie wypracowali propozycje zmian w programach emerytalnych, które zawarli w 52-stronnicowym raporcie. Wyborcza.biz poznała dokument, który zapowiada przełomowe zmiany.

• Po pierwsze, w scenariuszu bazowym na stole jest połączenie IKE i IKZE w jeden produkt o nazwie IKE+. Nowy produkt miałby wspólny limit wpłat na poziomie 3-krotności średniego wynagrodzenia, czyli tyle ile wynosi obecnie limit w IKE. To najbardziej radykalna propozycja.

Obecnie Polacy mają w IKE 1,3 mln kont i zgromadzone na koniec czerwca 38,2 mld zł, a w IKZE 847 tys. kont i 22 mld zł.

• Po drugie, wypłata środków na preferencyjnych zasadach z nowego utworzonego IKE+ byłaby możliwa w wieku 60 lat, czyli pięć lat wcześniej niż obecnie w ramach IKZE i tyle samo co w IKE. Wypłata miałaby być odbywać się jednak w ratach.

Jaka byłaby stawka podatku? Tego jeszcze nie wiadomo, wśród propozycji jest 5 albo 10 proc., czyli dużo mniej niż 19-proc. podatek Belki.

• Po trzecie, inny scenariusz zakłada pozostawienie IKZE i IKE ale podrasowanie dostępnych ulg podatkowych. Przede wszystkim wprowadzenie jednolitej 32-proc. stawki odliczenia podatkowego wpłat na IKZE bezpośrednio od podatku, zamiast od dochodu.

Dziś w IKZE wpłaty na konto można od razu odliczyć od podstawy opodatkowania, a tym samym zaoszczędzić z tej kwoty 12 albo 32 proc. (w zależności od obowiązującego jeszcze w tym roku progu podatkowego).

• Po czwarte, jest też propozycja dopłat do inwestycji... ze środków publicznych. Ma to być prezent (premia) od państwa (czyli z podatków innych podatników) za systematyczne oszczędzanie. W jednym z wariantów po pięciu latach regularnych wpłat na IKE lub IKZE uczestnik otrzymywałby 500 zł, po 10 latach 1 tys. zł, po 15 latach 1,5 tys. zł, po 20 latach 2 tys. zł itd. Łącznie państwo dopłaci 7,5 tys. zł.

Obecnie Polacy mają w IKE 1,3 mln kont i zgromadzone na koniec czerwca 38,2 mld zł, a w IKZE 847 tys. kont i 22 mld zł

Premie od państwa, a właściwie od pracodawców ze składek na Fundusz Pracy, dostają obecnie uczestnicy programu PPK.

• Po piąte, eksperci RDS proponują zmiany w pracowniczych programach emerytalnych (PPE). Chcą m.in. podwyższenia lub zniesienia limitu składek finansowanych przez pracodawców, który obecnie wynosi 7 proc. wynagrodzenia.

Wśród pomniejszych propozycji jest wprowadzenie podglądu rachunków emerytalnych w aplikacji mObywatel, czy zwolnienia podatkowe od wpłat na IKE pochodzących ze spadku, IKE dla dzieci prowadzone przez rodziców, czy ulga dla osób poniżej 26. roku życia do wykorzystania po ukończeniu tego wieku (ponieważ dziś osoby do 26. roku życia nie płacą PIT, nie mogą odliczać wpłat na IKZE).

Wypłaty z IKE opodatkowane?

Propozycje wzbudziły duże emocje. Gdy na początku tygodnia opisała je „Rzeczpospolita" niektórzy uczestnicy rynku zwrócili uwagę, że jest to zmiana reguł w trakcie gry, w dodatku taka, która może być niekorzystna dla niektórych inwestujących.

„Znów politycy, lobbyści nie wiem kto, jeszcze grzebią przy rozwiązaniach, które miały być trwałe (...). Nie wiem, ile rozmów przeprowadziłem z inwestorami, czytelnikami i potencjalnymi zainteresowanymi, żeby nie obawiali się powtórki z OFE przy wpłatach do IKE, bo to zupełnie inna sytuacja. I co teraz czytam? Że jest propozycja, żeby połączyć IKE i IKZE" – napisał w serwisie LinkedIn Grzegorz Zalewski, analityk, autorytet w sprawach rynku kapitałowego.

„Czy to nie jest tak, że w IKE nie ma podatku na wyjście, a w IKZE jest? I czy przypadkiem politycy nie zamierzają zmienić tej niekorzystnej dla budżetu sytuacji" – zastanawia się Zalewski. Chodzi o sytuację, w której 1,3 mln osób inwestujących w IKE robiło to latami, licząc, że nie zapłaci podatku. Czyli znów tysiące osób, które wybrały IKE w tej formie, ze względu na korzyść podatkową zostanie zrobiona w...." (tutaj pozostaje niedopowiedzenie).

Skonfrontowaliśmy te informacje z Robertem Zimą, przewodniczącym grupy roboczej, która wypracowała propozycje zmian.

– Wszystkie rozważane przez Grupę propozycje przynoszą korzyść osobom oszczędzającym na emeryturę – zakładają wprowadzenie nowych uprawnień lub rozszerzenie zakresu uprawnień już istniejących. Grupa nigdy nie rozważała rozwiązań naruszających prawa nabyte uczestników, w szczególności ograniczenia zwolnienia z podatku od zysków kapitałowych przy wypłacie środków zgromadzonych na IKE – twierdzi Robert Zima.

Chodzi o to, że ewentualne zmiany w IKE i opodatkowanie wypłat nie objęłoby środków, które już są tam zgromadzone, a jedynie nowe napływy.

Zmiany na lepsze

W istocie od przedstawienia propozycji do wprowadzenia zmian jest bardzo daleka droga – przede wszystkim Ministerstwo Finansów nie zaakceptowało większości omawianych zmian.

Te trafią teraz do Zespołu ds. Ubezpieczeń Społecznych, potem na Prezydium RDS i zostaną publicznie ogłoszone być może w połowie listopada. To będzie dopiero początek dyskusji nad tym, co może zostać wprowadzone, a co nie.

– Wiele z tych propozycji wartych jest poważnego rozważenia, problem w tym, że w obecnej sytuacji budżetowej, te rozwiązania, które rzeczywiście mogłyby przynieść skutek w postaci zwiększenia poziomu oszczędzania w różnych dodatkowych formach zabezpieczenia emerytalnego, są mało realne – komentuje dr Marcin Wojewódka z Instytutu Emerytalnego, członek grupy roboczej.

Wojewódka chwali też propozycje zmian w PPE.

– Nowo utworzony PPE, ze składką podstawową co najmniej 3,5 proc. wynagrodzenia i partycypacją wśród pracowników na poziomie co najmniej 25 proc. – mógłby zwalniać pracodawcę z obowiązku tworzenia PPK. Byłaby to istotna zachęta do zakładania PPE i finansowania oszczędności emerytalnych pracowników ze środków pracodawcy – mówi Wojewódka.

– Jeżeli chodzi o IKE i IKZE to bardzo mi się podoba rekomendacja połączenia obu produktów, podniesienia limitu oszczędzania i uatrakcyjnienia mechanizmu zachęt podatkowych. Połączenie obu produktów i wyższy limit będą stanowić ogromny postęp – mówi nam Krzysztof Nowak, partner w Mercer Marsh Benefits, firmie, która doradza pracodawcom jak projektować, kupować i zarządzać pakietami świadczeń dla pracowników.

Nie zmienia to faktu, że eksperci już od lat ostrzegają przed modyfikacjami w produktach emerytalnych. Choć żaden program nie jest wykuty ze spiżu i może podlegać zmianom, to Polacy pozostają nieufni wobec programów tworzonych przez polityków.

Według opublikowanego w 2024 r. badania Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych (IGTE) 17 proc. respondentów nieinwestujących w IKE lub IKZE wskazywało obawę przed zmianą prawa i utratą pieniędzy. Powód? Wiele osób nadal pamięta zmiany w OFE przeprowadzone kilkanaście lat temu i kojarzy je z rzekomym zabraniem środków prywatnych. De facto te nigdy takimi nie były, a strumień pieniędzy trafiający kiedyś do OFE w ramach reformy ponownie został przekierowany do ZUS. ●

eprasa.pl 33c24ae230

NA TEREN PRZEZNACZONY POD BUDOWĘ WJECHAŁ CIĘŻKI SPRZĘT,
A WRAZ Z NIM NAJWIĘKSZY PROGRAM INFRASTRUKTURALNY W REGIONIE OD DEKAD

Atom kołem zamachowym rozwoju Pomorza

Okolice Słajszewa, Lubiatowa i Kopalina w gminie Choczewo od lat są ważnym punktem na mapie polskiego wybrzeża. Wraz z budową pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce region zyskuje nową infrastrukturę, która usprawni transport, zwiększy dostępność komunikacyjną, a poprzez to wesprze lokalne usługi i łańcuchy dostaw.

Na terenie przyszłej elektrowni jądrowej Lubiatowo-Kopalino trwa już kolejny etap prac przygotowawczych. Rozpoczęła się mobilizacja do robót ziemnych związanych z przygotowaniem terenu pod budowę elektrowni. Skalę prac najlepiej oddaje fakt, że na potrzeby inwestycji zostanie przemieszone około 7 mln m sześciennych gruntu, który posłuży do budowy nasypów i przygotowania terenu pod obiekt.

Kolejnym kamieniem milowym projektu jest złożenie do wojewody pomorskiej wniosku o pozwolenie na wstępne roboty budowlane dla części niejądrowej inwestycji. Po uzyskaniu decyzji możliwe będzie rozpoczęcie m.in. głębokich wykopów pod fundamenty reaktorów, co przybliży projekt do wejścia w zasadniczą fazę budowy.

Otrzymana decyzja otworzy drogę do wykonania m. in. głębokich wykopów pod fundamenty reaktorów i będzie kolejnym krokiem przybliżającym rozpoczęcie zasadniczej fazy budowy.

5 mld zł na drogi i kolej

Równolegle do prac prowadzonych na placu budowy powstaje infrastruktura na potrzeby inwestycji, a w praktyce będzie służyć całemu regionowi. Łączna wartość inwestycji drogowych i kolejowych dla regionu to około 5 mld zł.

Największym przedsięwzięciem drogowym jest budowa nowego połączenia między Słajszewem a drogą ekspresową S6. Docelowy przebieg drogi krajowej o numerze DK69 da gminie Choczewo bezpośredni korytarz transportowy pomiędzy Trójmiastem i Szczecinem. Nowa droga krajowa będzie miała około 30 km.

Nowe trasy mają również przejąć znaczną część ruchu związanego z budową elektrowni. W praktyce oznacza to mniejsze obciążenie lokalnych dróg i większe bezpieczeństwo dla mieszkańców okolicznych miejscowości. Prace budowlane nad odcinku od elektrowni do drogi wojewódzkiej 213 już trwają. Całość inwestycji ma zostać oddana do użytku do 2028.

Po ponad 30 latach czas na kolej

Jeszcze bardziej spektakularnie zapowiada się powrót kolei. W ramach programu infrastruktury towarzyszącej modernizowane będą linie kolejowe nr 229 i 230. Dla części Pomorza jest to równoznaczne z przywróceniem regularnego ruchu pociągów po ponad trzech dekadach przerwy. Przez lata mieszkańcy wielu miejscowości byli praktycznie pozbawieni dostępu do transportu kolejowego. Pociągi kursowały sezonowo albo ich nie było. Sytuacja ma się zmienić. Po zakończeniu inwestycji mieszkańcy powiatów wejherowskiego, lęborskiego i kartuskiego odzyskają regularne połączenia pasażerskie.

To nie tylko kwestia wygody. Powrót kolei oznacza nowe możliwości dojazdu do pracy i szkół, łatwiejszy dostęp do usług publicznych oraz większą mobilność mieszkańców całego regionu. Łącznie w ramach projektu powstanie lub zostanie zmodernizowanych około 150 kilometrów linii kolejowych

Inwestycja pozwoli przywrócić ruch kolejowy na trasie niewykorzystywanej od ponad 30 lat, a jednocześnie stworzy sprawny kanał transportu pracowników, materiałów i kluczowych komponentów potrzebnych zarówno podczas budowy elektrowni, jak i w okresie jej późniejszego funkcjonowania.

Łatwiej nad morze

Na zmianach skorzysta również turystyka, która od lat pozostaje jedną z ważniejszych gałęzi gospodarki Pomorza. Nowe drogi i przywrócone połączenia kolejowe ułatwią dojazd do nadmorskich miejscowości zarówno turystom, jak i mieszkańcom regionu. Krótszy czas podróży i lepsza dostępność komunikacyjna mogą sprawić, że miejsca dotąd pozostające nieco na uboczu staną się łatwiej dostępne dla odwiedzających.

Zyska cały region

Wprawdzie uwagę publiczną przyciąga przede wszystkim budowa samej elektrowni, ale to właśnie nowa infrastruktura najszybciej i najdłużej będzie służyć mieszkańcom regionu i turystom.

Po zakończeniu budowy pozostaną drogi, linie kolejowe i nowe połączenia transportowe, które będą wykorzystywane przez kolejne dekady

Lepsza dostępność komunikacyjna zwykle przyciąga nowe inwestycje, zwiększa atrakcyjność terenów pod działalność gospodarczą i ułatwia rozwój lokalnych firm.

Realizacja inwestycji tej skali naturalnie wiąże się z przejściowymi zmianami odczuwalnymi dla mieszkańców, zwłaszcza w obszarze transportu i wykorzystania lokalnej infrastruktury. Dlatego Polskie Elektrownie Jądrowe od początku prowadzą dialog z samorządami i lokalnymi partnerami, wspólnie poszukując rozwiązań, które pozwalają ograniczać bieżące niedogodności, a jednocześnie pozostawiają trwałe korzyści dla regionu.

Dobrym przykładem takiego podejścia jest współpraca spółki PEJ z Powiatem Wejherowskim i Zarządem Dróg Powiatowych w Wejherowie, w ramach której inwestor finansuje modernizację dróg wykorzystywanych zarówno na potrzeby inwestycji, jak i przez mieszkańców. Efektem tych działań jest m.in. podpisana 23 października umowa na przebudowę drogi powiatowej nr 1430G na odcinku Przebendowo-Jackowo w gminie Choczewo. To pokazuje, że wyzwania towarzyszące budowie mogą stać się impulsem do realizacji inwestycji infrastrukturalnych, które będą służyć lokalnej społeczności także długo po zakończeniu budowy elektrowni.

eprasa.pl 33c24ae230

• **Główna siedziba Microsoftu w Redmond, stan Waszyngton, USA**
FOT. REUTERS / DAVID RYDER

Microsoft tnie etaty przed giełdowym debiutem OpenAI

Tego samego dnia, w poniedziałek 26 października 2026 roku, masowe zwolnienia ogłosiły jednocześnie technologiczny gigant Microsoft i rząd Roba Jettena, najmłodszego premiera w historii Holandii. **Czy to dzień zero dla rynku pracy?**

Maria Korcz

Dostawca oprogramowania i usług chmurowych z Redmond w Waszyngtonie chce zredukować liczbę pracowników o 60 tys. osób. Holendrzy planują zwolnić 20 tys. urzędników – grzmią od kilku dni tysiące nagłówków na całym świecie.

Proroków rychłej katastrofy nie brakuje też w Polsce.

„Wchodzimy w zmiany na świecie, których skali dziś nawet nie potrafimy sobie wyobrazić" – stwierdził w serwisie X poseł Rafał Komarewicz z klubu parlamentarnego Centrum.

Rafał Brzoska, słynący z zaangażowania w sprawy publiczne prezes InPostu, powołując się na raport Anthropica (właściciela modelu Claude), na tej samej platformie ogłosił (pisownia oryginalna):

„W ciągu kilku lat ponad 60 proc. pracowników umysłowych będzie zmuszonych zmienić profesję...nie miejsce pracy...ALE ZAWÓD!!!".

Skali decyzji Microsoftu nie można deprecjonować. Z perspektywą rewolucji w życiu zawodowym musi teraz zmierzyć się co czwarty pracownik giganta. Bez precedensowy jest także krok Holendrów – do tej pory żaden kraj nie zaryzykował gniewu sfery budżetowej zapowiedzią zastępowania urzędników AI w takiej skali. W Amsterdamie taka deklaracja padła wprost: ograniczamy zatrudnienie, bo możemy zastąpić procesy wykonywane przez ludzi, sztuczną inteligencją.

Ale mimo grozy tych zapowiedzi ani skala zwolnień, ani ich konsekwencje nie są dla rynku pracy tak piorunujące, jak mogłoby się wydawać.

Na czym polega „dobrowolne odejście"?

O decyzji technologicznego giganta z Redmond poinformowała w poniedziałek Amy Coelman, wiceprezeska i szefowa do spraw kadr w Microsofcie. Komunikat jest zwarty i napisany w iście amerykańskim stylu.

„Dzisiaj wprowadzamy nową ofertę dobrowolnych odejść. (...) Daje uprawnionym pracownikom, którzy rozważają przyszłość poza firmą, nową możliwość dokonania tej zmiany już teraz" – pisze wiceprezeska.

Coelman nie ogłasza więc zwolnień grupowych, jak w pewnym uproszczeniu opisywała sprawę część mediów. Dobrowolne odejścia to forma redukcji zatrudniania, która pozostawia pracownikom przestrzeń na decyzję. Zamiast przykrej rozmowy z działem HR, możesz sam zgłosić chęć odejścia na zwykle bardzo atrakcyjnych warunkach.

Microsoft nie poinformował publicznie, co ma do zaoferowania osobom, które zgodzą się na rozwiązanie umowy. Zwykle programy dobrowolnych odejść zakładają jednak odprawy równe kilku pensjom, a często także utrzymanie przez kilka miesięcy dostępu do benefitów pracowniczych.

Co giełdowy debiut OpenAI ma wspólnego ze zwolnieniami?

Jak zauważa jednak prof. Marek Kowalkiewicz, kierownik katedry gospodarki cyfrowej QUT Business School w Brisbane, a w przeszłości także pracownik naukowy Microsoftu, skala odejść będzie dużo niższa, niż wynika z szumnych zapowiedzi.

– Poniedziałkowy ruch to propozycja dobrowolnego odejścia dla około 60 tys. pracowników w czterech krajach: Stany Zjednoczone, Kanada, Indie, Wielka Brytania, w zamian za standardową odprawę. Firma spodziewa się, że z oferty skorzysta około 3-6 proc. uprawnionych, czyli 2 – 4 tysięcy pracowników. To drobny odsetek z 223 tys. zatrudnionych – mówi Kowalkiewicz. I dodaje:

– Co ciekawe, Microsoft zastrzega sobie prawo do zatrzymania tych, których nie chce stracić!

By dobrze zrozumieć ruch technologicznego giganta, musimy zdać sobie także sprawę, że Microsoft jest od 2025 roku właścicielem 27 proc. udziałów OpenAI. A twórca czołowego modelu sztucznej inteligencji, czyli ChataGPT, który w powszechnej świadomości dał początek rewolucji AI, planuje wkrótce giełdowy debiut.

Microsoft nie poinformował publicznie, co ma do zaoferowania osobom, które zgodzą się na rozwiązanie umowy. Zwykle programy dobrowolnych odejść zakładają jednak odprawy równe kilku pensjom, a często także utrzymanie przez kilka miesięcy dostępu do benefitów pracowniczych

– OpenAI wciąż zatrudnia inżynierów do rozwijania swojej technologii, więc nie mamy do czynienia z likwidacją miejsc pracy, raczej z ich zmianą. To naturalne przesunięcie od starszych technologii do nowych, które wymaga też zespołu o innych kompetencjach – wyjaśnia dr Marek Troszyński, NASK – PIB.

Przypomina przy tym, że opowieści firm technologicznych, które próbują wywołać panikę na rynku pracy, należy traktować z dystansem.

– Nakręcanie opowieści o niezwykłych możliwościach AI, to zamierzona polityka firm technologicznych. Zwłaszcza w momencie, w którym i Anthropic, i OpenAI przygotowują się do debiutu na giełdzie, licząc na jak największą wycenę. Nawet więc kiedy mówią o zagrożeniach, o masowych zwolnieniach, to też jest to część gry marketingowej, bo w tej narracji te zagrożenia czy zwolnienia wynikają z potęgi AI – uważa dr Troszyński.

Powód zwolnień? Firmy potrzebują nowych kompetencji

Każdy, kto obserwuje rozwój modeli generatywnej sztucznej inteligencji, zdaje sobie jednak sprawę, że ich skokowy rozwój jest faktem. Sęk w tym, że to nie przekłada się w prosty sposób na naszą pracę. Może zastępować poszczególne zadania, ale wciąż rzadko kiedy jest w stanie zastąpić pracownika z krwi i kości.

Tym bardziej decyzją co najmniej śmiałą wydaje się plan holenderskiego rządu, który chce okroić administrację publiczną o 25 tys. stanowisk.

– Sam holenderski rząd przyznaje, że dotychczasowa cyfryzacja nie zmniejszyła zatrudnienia. Wręcz przeciwnie: stworzyła nowe zadania i sprawiła, że zleca się więcej zadań na zewnątrz. Dla mnie ta zapowiedź brzmi jak AI-washing – mówi prof. Marek Kowalkiewicz.

AI-washing to inaczej wykorzystywanie technologicznego postępu jako zasłony dymnej. Powiedzieć „rozwijamy się tak szybko, że jesteśmy już w stanie zastąpić ludzi sztuczną inteligencją" brzmi dużo lepiej niż np. „zwalniamy, bo brakuje nam pieniędzy w budżecie" albo „zwalniamy, bo dawni pracownicy nie mają już kompetencji, które dziś potrzebujemy".

Ten ostatni powód – zdaniem prof. Kowalkiewicza – ma dziś najwięcej wspólnego z rzeczywistością. Firmy zwalniają, bo potrzebują nowych kompetencji.

– Obie organizację urosły o 40-55 proc. od 2018 roku. Obie wciąż zatrudniają nowych ludzi! Technicznie AI nie zastępuje dziś ani inżyniera, ani urzędnika od początku do końca. AI przejmuje zadania, zmienia to, jak organizacja pracuje. I tu jest clou tego, co dzieje się obecnie: to sortowanie, a nie redukcja – wyjaśnia ekspert. I dodaje: – Widzimy coraz więcej organizacji które, poprzez zwolnienia lub oferty dobrowolnego odejścia, robią miejsce dla pracowników z nowymi umiejętnościami, potrzebnymi w erze AI.

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

KGHM
POLSKA MIEDŹ

Polskie korzenie. Globalna skala.

Działamy na trzech kontynentach, budując wartość dla polskiej gospodarki i wzmacniając bezpieczeństwo surowcowe.

Kraj/34459163

eprasa.pl 33c24ae230

Trybunał Konstytucyjny

TK nie należy „odbijać”

Polski sąd konstytucyjny musi przejść restart. Czasu zostało niewiele.

Zalasiński

W 2027 r. będziemy obchodzić rocznicę uchwalenia Konstytucji. To dobra okazja, by zamiast kolejnych deklaracji przywiązania do jej wartości podarować jej coś znacznie cenniejszego: dowód, że potrafimy respektować ją niezależnie od politycznych podziałów i interesów. Jednym z najważniejszych elementów takiego zobowiązania powinien być sprawnie działający, niezależny Trybunał Konstytucyjny, który chroni prawa obywateli i pilnuje, by żadna władza nie stawiała własnej politycznej woli ponad prawem. Jego odbudowa nie może być zwycięstwem jednej strony sporu, lecz wspólną inwestycją w państwo, którego reguły obowiązują wszystkich i są przez wszystkich respektowane.

Idea kontroli konstytucyjności prawa przez niezawisły i apolityczny Trybunał jest od II połowy XX w. standardem ustrojowym nowoczesnych europejskich państw demokratycznych. Pierwszy w Europie Trybunał Konstytucyjny powołano w Austrii w 1920 r., ale idea kontroli konstytucyjności prawa stała się w Europie powszechna po II wojnie światowej, jako instrument ochrony społeczeństw przed legislacyjnym bezprawiem i dominacją polityki nad prawami człowieka.

W Polsce TK rozpoczął swoją działalność w 1985 r. Doświadczenia poprzedniego ustroju doprowadziły do konieczności powołania instytucji kontrolujących – apolitycznie i bezstronnie – wszechwładny dotąd aparat państwa. W tym celu obok TK powołano również Trybunał Stanu, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Krajową Radę Sądownictwa. Instytucje te stanowią filar przemian demokratycznych dokonanych w Polsce po 1989 r. W szczególności TK od pierwszych swoich orzeczeń dał się poznać jako konsekwentny gwarant standardów ustrojowych państwa prawnego oraz praw człowieka.

Od 2015 r. jesteśmy w sytuacji sukcesywnej erozji ustroju państwa. Spór dwóch głównych sił politycznych doprowadził do kryzysu konstytucyjnego, który wywołał paraliż Trybunału i podważył standardy towarzyszące od trzech dekad sądownictwu konstytucyjnemu w Polsce. Rozstrzygnięcia Trybunałów międzynarodowych wskazują niezbicie, że TK nie spełnia elementarnych wymagań niezawisłości i apolityczności. Nie działają zabezpieczenia mające chronić przed konfliktem interesów, ani system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów. Trybunał jest organizacyjnie i orzeczniczo dysfunkcjonalny. Nie jest nawet zdolny do zorganizowania Zgromadzenia Ogólnego i podjęcia wymaganej prawem uchwały w sprawie budżetu Trybunału. Obrazu destrukcji dopełnia gorszący „spór korytarzowy” i fizyczne blokowanie dostępu do gabinetów sędziowskich osób wybranych w 2026 r.

W tych okolicznościach należy zadać sobie pytanie: w jaki sposób skutecznie przywrócić praworządność w TK, by ponownie mógł on realizować swoje konstytucyjne zadania?

Oczywistym jest, że „odzyskanie” Trybunału przez jakąkolwiek większość polityczną nie doprowadzi do przywrócenia praworządności, lecz pogłębi kryzys zaufania wokół niego. W czarnym scenariuszu Trybunał będzie „odbijany” w cyklach 4 – letniej kadencji parlamentarnej przez kolejne większości polityczne, a obywatele zostaną trwale pozbawieni rzetelnego systemu kontroli konstytucyjności prawa. Ten czarny dla Trybunału scenariusz ziścił się już w 2015 r., gdy Sejm na początku nowej kadencji wybrał „sędziów duplerów” na miejsca sędziów TK wybranych prawidłowo przez Sejm poprzedniej kadencji. Scenariusz ten może się powtórzyć w 2027 r., gdyż prezydent ponownie odmawia przyjęcia ślubowania od prawidłowo wybranych sędziów.

• **Celem resetu jest przede wszystkim odbudowa systemu kontroli konstytucyjności prawa jako sprawnie działającej instytucji ustroju konstytucyjnego naszego państwa**

FOT. JACEK MARCZEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Sytuacja na scenie politycznej daje cień szansy na konstytucyjny restart Trybunału

Odbudowę Trybunału należy rozpocząć od przywrócenia zaufania do tej instytucji. Oznacza to, że żadna grupa społecznaani polityczna nie może zostać upokorzona w procesie przywracania praworządności. Nie oznacza to oczywiście bezkarności osób, które dopuściły się naruszenia prawa. Żadna grupa nie powinna jednak mieć poczucia, że Trybunał stał się „ich”, a nie „nasz”. Każdy obywatel ma bowiem równe prawo do apolitycznego systemu kontroli konstytucyjności prawa. Nawet w najcięższym i najbrutalniejszym sporze politycznym musi bowiem istnieć arbiter, któremu ufają wszystkie strony politycznego sporu i który w sposób bezstronny ochroni obywateli przed nadużyciami władzy.

Naturalnym scenariuszem, w którym powinno następować przywracanie praworządności, jest sukcesywne i konsekwentne odbudowywanie zaufania do Trybunału poprzez wybór kompetentnych i apolitycznych sędziów oraz rozsądne orzecznictwo. W tym scenariuszu Trybunał powinien najpierw uporządkować swoje sprawy wewnętrzne, a następnie działalnością orzeczniczą przekonać polityków i opinię publiczną do ostudzenia emocji wokół tej instytucji. Scenariusz ten na obecnym poziomie negatywnych emocji panujących zarówno wewnątrz Trybunału, jak i przed jego siedzibą, a także w mediach i wśród polityków, z dnia na dzień staje się coraz mniej realny. Należy zatem opracować scenariusze alternatywne, zanim nie będzie za późno, tj. zanim nowy parlament w 2027 r. wybierze sędziów (duplerów) na miejsca tych, od których prezydent nie odebrał ślubowania. Wówczas stanie się jasne, że systemu kontroli konstytucyjności prawa nie uda się dobudować przez kolejną dekadę.

Sytuacja na scenie politycznej daje cień szansy na konstytucyjny restart Trybunału. Uzyskanie większości konstytucyjnej wokół idei odbudowy TK nie jest dzisiaj tak odległe, jak było jeszcze w ubiegłym roku. Główne ugrupowanie polityczne (PIS), będące gwarantem naruszeń systemu kontroli konstytucyjności prawa, rozpadło się i straciło znaczącą część posłów. Gdy przeanalizujemy wypowiedzi publiczne przedstawicieli wszystkich ugrupowań politycznych obecnych w Sejmie, może okazać się, że uzyskanie poparcia 2/3 głosów w Sejmie jest możliwe. Problem polega na tym, że narastająca polaryzacja i bliskość kampanii wyborczej nie dają nadziei, że politykom uda się samodzielnie wypracować wspólny projekt. W tym miejscu pojawia się jednak naturalna w demokratycznym państwie prawnym przestrzeń dla instytucji społeczeństwa obywatelskiego. Jeżeli politycy nie są w stanie wypracować rozwiązań kompromisowych z pomocą powinny przyjść organizacje trzeciego sektora, które opracowałyby projekt, przeprowadziły jego konsultacje i przedstawiły politykom kompleksowe rozwiązanie. Jedynie w ten sposób można byłoby wypracować kompromis, który poprzez swój ekspercki i apolityczny charakter oraz zgromadzone wokół niego poparcie organizacji społecznych i gospodarczych, byłby akceptowalny dla polityków.

Reforma przewidywałaby ustanowienie nowych zasad wyboru sędziów Trybunału, które pozwalałyby na większe zróżnicowanie składu i uniemożliwiałyby jego zawłaszczenie przez kolejne większości polityczne. Wybór sędziów przez Sejm bezwzględną większością głosów nie stwarza bowiem wystarczających gwarancji, co widać w kolejnej już kadencji Sejmu. Powinien on zatem zostać zmieniony w ten sposób, że część składu TK byłaby wybierana przez Sejm, Senat oraz prezydenta. Sejm wybierałby 7 sędziów, czyli niemal połowę składu TK, ale nie mógłby samodzielnie ukształtować większości, Senat – zgodnie z zasadą dwuizbowości nierównoprawnej – wybierałby 5 sędziów, tj. 1/3 jego składu, a prezydent powoływałby 3 sędziów, czyli 1/5 składu Trybunału. Zakładając, że większość polityczna w Sejmie, nie zawsze odpowiada tej ukształtowanej w Senacie, a prezydent często pracuje w warunkach kohabitacji z rządem, skład Trybunału byłby bardziej pluralistyczny i odporny na naciski polityczne.

Konsekwencją powyższej zmiany byłoby skrócenie kadencji urzędujących sędziów i powołanie w całości nowego Trybunału. Kluczowy jest wybór pierwszego składu po resecie. Powinien on zostać dokonany większością kwalifikowaną. Warto tu także skorzystać z rozwiązań zastosowanych przy wyborze pierwszego TK w 1985 r. Wówczas połowa składu została wybrana na krótsze kadencje, tak, by ich wygasanie zostało rozłożone w czasie i następowało sukcesywnie w kolejnych kadencjach Sejmu. Gdyby zatem nowy skład TK miały wybierać Sejm i Senat obecnej kadencji, to izby kolejnych kadencji parlamentu powinny wybierać połowę składu TK.

Ustawa konstytucyjna powinna także rozwiązać problem sędziów, którym uniemożliwiono orzekanie w TK. Zgodnie z Konstytucją osoby te nie mogą już nigdy ubiegać się o stanowisko sędziowskie w TK, a to – zważywszy, że nie dopuszczono ich do działalności orzeczniczej – narusza ich prawo dostępu do służby publicznej. Sprawy dotyczące statusu tych osób są zawisłe przed ETPCz. Dlatego w ramach resetu powinno się umożliwić osobom powołanym na stanowiska sędziowskie zarówno w 2015 r., jak i w 2026 r., które nie rozpoczęły działalności orzeczniczej, możliwość ponownego wyboru do TK w przyszłości.

Czasu jest niewiele. Jeśli przed wyborami w 2027 r. nie uda się wypracować rozwiązania opartego na szerokim kompromisie, możemy na kolejne lata utknąć w sporze o to, kto kontroluje Trybunał, zamiast rozmawiać o tym, jak ma on skutecznie kontrolować władzę. Politycy nie muszą sami szukać wyjścia z tego kryzysu. Mogą skorzystać z pomocy ekspertów i organizacji społecznych. Jeśli jednak nie potrafimy wznieść się ponad logikę politycznego odwetu, problemem będzie już nie tylko Trybunał, ale także państwo, które nie umie naprawić instytucji powołanych do ochrony obywateli przed nadużyciami władzy. ●

Tomasz Zalasiński

Autor jest doktorem prawa konstytucyjnego, radcą prawnym, kierownikiem Katedry Prawa Uniwersytetu Civitas, byłym sędzią Trybunału Stanu.

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl 33c24ae230

Alfabet Michnika

Cenzura panowała w podświadomości

Czasem coś puścili, czasem przymknęli oko. Trzeba było kombinować.

Michnik

Cenzura towarzyszyła polskiemu życiu kulturowemu, umysłowemu i politycznemu cały czas. W PRL-u były jednak dwa krótkie momenty, kiedy była łagodniejsza. Pierwszy okres to lata 1945-1948. Jak się czyta gazety z tego okresu – nawet te proreżimowe jak „Kuźnica" czy „Odrodzenie" – no to była to wolna prasa. Cenzura obejmowała tam tematy bezpieki i Związku Radzieckiego, ale w kwestii tematów kulturowych wolno było bardzo wiele.

Kolejne złagodzenie cenzury przyszło w 1956 roku na fali odwilży. Gazety polskie były wtedy fascynujące. Gdy sam zaczynałem czytać prasę, jakoś w 1962 roku, to zostały tylko marne ślady tej swobody, więc chodziłem do biblioteki i czytałem roczniki tygodników i dzienników z tego właśnie okresu. Jakie to było fantastyczne! Czytałem wtedy tekst Kołakowskiego z „Nowej Kultury" „Odpowiedzialność i historia", pojawił się wtedy Marek Hłasko, zupełnie inny język. Wtedy było wolno więcej.

Później fala wolności przyszła w prasie rosyjskiej razem z Pieriestrojką. Pamiętam, że przy Okrągłym Stole cytowałem rosyjskie gazety. Profesor Jerzy Wiatr, który brał udział w obradach, powiedział mi, że nigdy nie odetniemy się od stanu wojennego. Odparłem mu: „Panie profesorze Wiatr, na

• **W PRL-u były dwa krótkie momenty, kiedy cenzura była łagodniejsza. Pierwszy okres to lata 1945-1948. Potem w 1956 roku na fali odwilży**

FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

pana miejscu nigdy nie mówiłbym nigdy. Bo jak się dziś czyta rosyjskie gazety, co piszą o Stalinie i Breżniewie, to na pana miejscu byłbym wstrzemięźliwy w mówieniu «nigdy»". Potem się nawet polubiliśmy.

Cenzura uczyła nas mówić w inny sposób, były też różne szkoły tego, jak z nią walczono. Na przykład „Tygodnik Powszechny" proponował inny język; jak się go czytało, to nie polegało na tym, że pisali o innych rzeczach, ale w całkiem odmienny sposób, jakby uczestniczyło się w odrębnej rzeczywistości kulturowej. Pamiętam, jak Stanisław Stomma pisał o potrzebie sojuszu z Rosją. Z Rosją, nie z ZSRR!

Jak chciało się zrozumieć otaczającą rzeczywistość, trzeba było czytać i pisać dookoła. Czytałem „Sny pod śniegiem" Wiktora Woroszylskiego, żeby zrozumieć, jak w Rosji wyglądała sytuacja ludzi, którzy chcieli reform, ale żyli w carskim uścisku. Czytałem „Boskiego Juliusza" Jacka Bocheńskiego o tym, jak wyglądają mechanizmy władzy, tam, gdzie rządzi cesarz. Jak chciałem zrozumieć całe kołowroty polskich komunistów, czytałem „Czarną różę" Juliana Stryjkowskiego. Patrzyłem też, co ukazywało się w na przykład w „Twórczości" jako fragment, a co potem z tego cenzura wyrzuciła z druku w książce.

Powieść „Ciemności kryją ziemię" Jerzego Andrzejewskiego była niby kroniką historyczną i opowiadała o Inkwizycji w XV wieku, ale tak naprawdę był to obraz komunizmu.

To samo dotyczyło kina. Jak się oglądało „Kanał" czy „Popiół i diament", ważne było to, czego nie ma w tych filmach. Liczyło się porozumienie między artystą a widzem czy czytelnikiem.

Z cenzurą było różnie, bo ludzie byli różni. Na przykład szefem Wydawnictwa Śląsk był pan Witold Nawrocki, który potem kierował Wydziałem Kultury w KC. Taki partyjny łobuz, ale kochał dobrą literaturę. I to on pierwszy wydał w Polsce Kunderę i Hrabala. A wewnętrznym recenzentem w PIW-ie był Florian Nieuważny, pewnie agent sowieckiej ambasady, który uwielbiał dobrą poezję ukraińską.

Przetłumaczył i wydał wiersze Pawło Tyczyny z lat 20., m.in. wstrząsający wiersz o rusyfikacji i kolektywizacji. Potem z Tyczyny zrobił się taki Iwaszkiewicz, dworski, reżimowy pismak, a miał wszystkie możliwe ordery Lenina, więc na jego nazwisko cenzura nie reagowała negatywnie. A w sowieckiej Ukrainie jego wiersze nie mogły się już ukazywać.

Cenzura bez przerwy krążyła, ale łatwiej było jej pewne rzeczy przepuścić w Łodzi czy na Śląsku niż w Warszawie. No i w Krakowie było łatwo, bo tam partia była w miarę liberalna.

Autocenzury też trochę było. Nawet jak pisało się do podziemia, podświadomie robiło się to tak, żeby nie podchodziło to pod kodeks karny. Pamiętam, jak pisałem „Kościół, lewicę, dialog", książkę bardzo dla mnie ważną. Wtedy była dosyć niebanalna, bo nikt wcześniej ze środowisk przyznających się do lewicowości tak o Kościele nie pisał. I pracując nad tą książką, cały czas pilnowałem się, aby nie przekroczyć granicy pomiędzy tekstem niecenzuralnym a kryminalnym.

Przekroczyłem ją tylko raz, a mianowicie, gdy ks. Józef Tischner w swojej książce „Polski kształt dialogu" jeden rozdział poświęcił mojej pracy i sprowokował mnie pytaniem, czy ja w końcu uznaję ten system za zły i narzucony czy nie. W posłowiu do drugiego wydania odniosłem się do tych uwag i napisałem, że tak, uważam ten system za zły i narzucony z zewnątrz. No i wszystko, co potem było w akcie oskarżenia, to było to, co napisałem w posłowiu. Ale wtedy to nie miało już znaczenia, bo byłem poza cenzurą. ●

Adam Michnik

„Alfabet Michnika"

• cykl rozmów z redaktorem naczelnym „Gazety Wyborczej". Każdy odcinek zaczynamy od słowa będącego punktem wyjścia do osobistej opowieści. Premiera co tydzień w piątek na kanale YouTube AleHistoriaWideo i w formie felietonu w „Gazecie Wyborczej".

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34458458

Alfabet Michnika

Cykl rozmów, w którym każda litera alfabetu inspiruje osobistą opowieść o ideach, wartościach i decyzjach

Co piątek czytaj w Wyborczej lub oglądaj na kanale YouTube **AleHistoriaWideo:**

Zeskanuj kod

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

Tomasz Kolankiewicz, dyrektor FINA, dla „Wyborczej”

STARAMY SIĘ NADRABIAĆ ZALEGŁOŚCI

Warto oglądać filmy sprzed lat, by zobaczyć, jak naprawdę wyglądało wtedy życie, i przekonać się, że nie różniło się bardzo od naszego.

ROZMOWA
Z TOMASZEM KOLANKIEWICZEM
dyrektorem Filmoteki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego

PIOTR GUSZKOWSKI: Czy z perspektywy polskiej kinematografii odnalezienie „Mocnego człowieka” można porównać do odzyskania np. „Pomarańczarki” Gierymskiego?
TOMASZ KOLANKIEWICZ: „Mocny człowiek” uchodził za zaginiony, w 1997 r. jego kopię odnaleziono w Królewskim Archiwum Filmowym w Brukseli. To był nasz towar eksportowy, jeden z najważniejszych polskich filmów niemych. Nasze kino tamtego okresu rzadko osiągało wybitny poziom. Na zamówienie, zresztą w wielu krajach Europy, powstawały bogoojczyźniane opowieści z fabułą pretekstem do szerzenia propagandy. Resztę filmów produkowali właściciele kin. A ci stawiali na repertuar gwarantujący frekwencję.

Jakbyś mówił o streamingu dziś...
– Można tak powiedzieć. „Mocny człowiek” był przedsięwzięciem innego kalibru. Ekranizację powieści Stanisława Przybyszewskiego ukazującej moralne rozterki człowieka marzącego o pisarskiej sławie powierzono Henrykowi Szarze, właśc. Henochowi Szapiro. Wielu wybitnych twórców kina międzywojennego miało żydowskie korzenie. Przyjmowali polsko-brzmiące nazwiska. Prowadziło to do kuriozalnych sytuacji. Gdy na zamówienie środowisk Falangi powstał film „Pod Twoją obronę”, w którym pilot po utracie władzy w nogach wyrusza na pielgrzymkę do Częstochowy, z czołówki usunięto Józefa Lejtesa. Film podpisano nazwiskiem innego reżysera, polskiego.

Czym wyróżniał się „Mocny człowiek”?
– To być może najdoskonalszy przykład mabuzerii, nurtu z inspiracji „Doktorem Mabuse” Fritza Langa. Mabuse to obok Fantomasa jeden z najważniejszych europejskich szwarccharakterów. Jako demon zła i wirtuoz zbrodni oddawał ducha czasów.

Szaro zaangażował międzynarodową ekipę, m.in. scenografa Hansa Rouca, który współpracował z Robertem Wiene przy „Rękach Orlaka”, i operatora Giovanniego Vitrottiego, autora zdjęć do „Quo Vadis” wg Sienkiewicza. Do głównej roli sprowadził Grzegorza Chmarę (właśc. Hryhorii Khmara). Ukraiński aktor był bohaterem rubryk na miarę Pudelka, był partnerem gwiazdy Asty Nielsen, w jednym roku zagrał Raskolnikowa i Jezusa Chrystusa.

Szaro wykorzystał 20 tys. m taśmy, z czego do ostatecznej wersji weszły 3 tys. Produkcja miała rozmach. Krytycy docenili tempo narracji i sprawność reżysera.

Trafił do dystrybucji zagranicznej i dzięki temu przetrwał wojnę.
– Inaczej pewnie podzieliłby los taśm, które spłonęły. A to dlatego, że nie mieliśmy archiwum filmowego. Mimo że Bolesław Matuszewski, operator związany z braćmi Lumière, już na przełomie XIX i XX w. apelował o stworzenie takiej instytucji. Centralne Archiwum Filmowe powstało dopiero po wojnie, dzięki staraniom Jerzego Toeplitza. W każdym razie zachowało się niewiele polskich filmów z okresu kina niemego.

Odnaleziona wersja „Mocnego...” ma napisy po flamandzku i francusku. A do tego jest krótsza od oryginału. Zachowało się nieco ponad 2 tys. m taśmy. Przy restauracji porównuje się różne materiały źródłowe, ale w przypadku kina niemego trzeba pamiętać, że filmy przeznaczone na zagraniczne rynki często przemontowywano. Podobny los spotkał „Metropolis” Fritza Langa, skrócone po wyjeździe z Niemiec do USA. Do dziś nie znamy dokładnie wersji pokazanej podczas berlińskiej premiery.

Restauracja „Mocnego człowieka” zajęła 9 miesięcy, choć zazwyczaj trwa to dwa-trzy.

Co było największym wyzwaniem?
– Stan kopii i liczne ubytki. Dla przykładu: jest w filmie urocza scena z małym pieskiem na Torze Służewieckim. Przed restauracją pieska nie było w ogóle widać. Nie wszystkie ślady czasu się zresztą usuwa. Włosa na taśmie się nie czyści, bo jest częścią materialnej historii filmu. Jeśli jednak przez cały obraz biegnie rysa, można ją usunąć. Tyle że ktoś musi nad tym pracować klatka po klatce. Nie przetrwał scenariusz ani materiały literackie czy oryginalne plansze z napisami. Trzeba było zrekonstruować oryginalną czcionkę na podstawie innych produkcji studia Gloria. No i przetłumaczyć napisy.

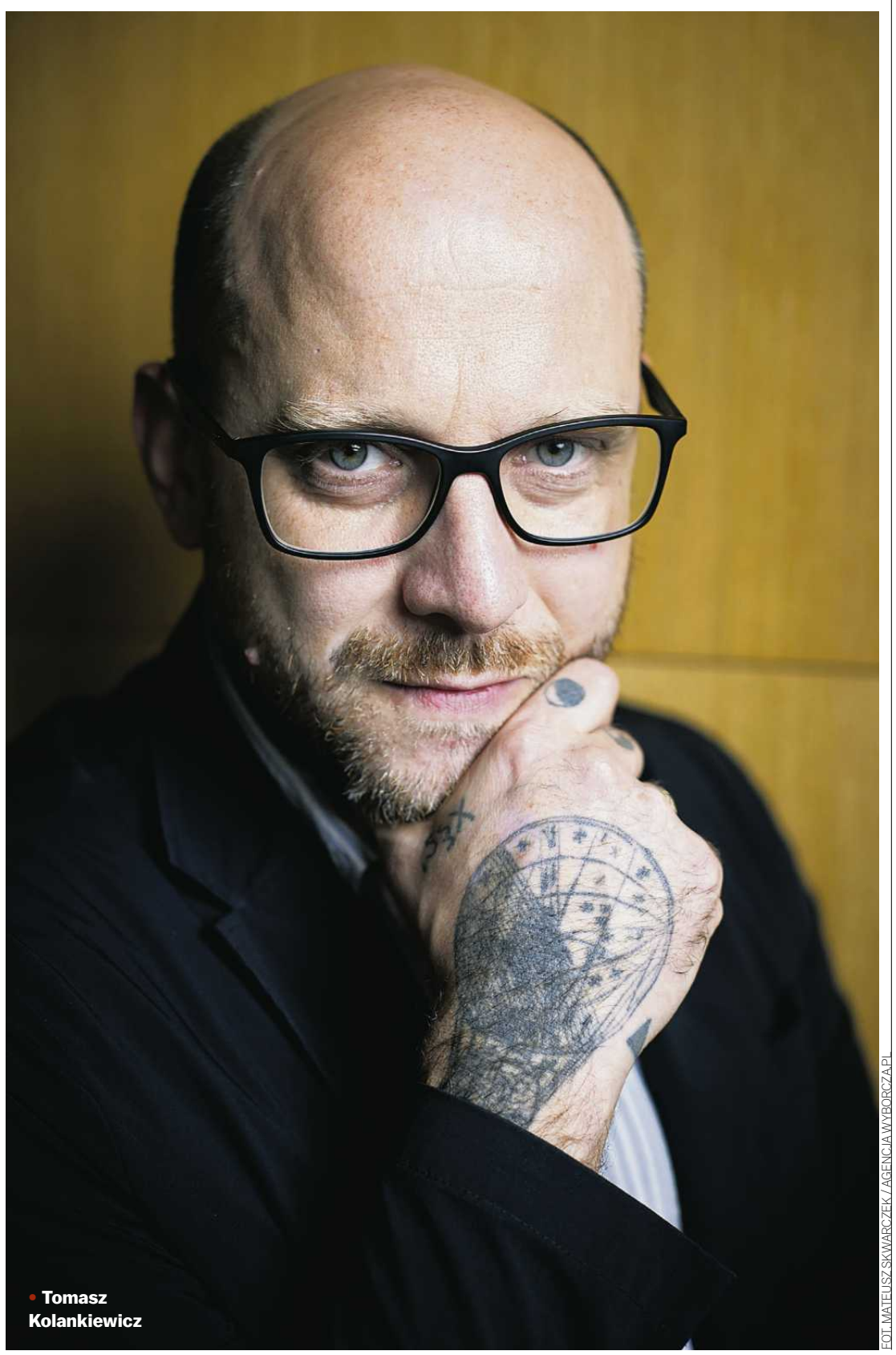
Tak zużyta taśma świadczy o tym, że film rzeczywiście był intensywnie eksploatowany...
– Losy „Mocnego...” przypominają historię „Europy” Stefana i Franciszki Themersonów. Był w zbiorach Bundesarchiv, opisany i wyświetlany – po prostu nikt nie wiedział, że uchodzi za zaginiony. Takie odkrycia wciąż się zdarzają. Ostatnio w holenderskim Eye Filmmuseum znaleziono zaginiony film z Polą Negri kręcony w warszawskim atelier Aleksandra Hertza, rzecz unikatowa z Apolonią Chałupiec u progu międzynarodowej kariery. Z kolei my odnaleźliśmy szwedzki film uznawany za zaginiony i zwróciliśmy go właścicielom: to naturalna praktyka między archiwami, w myśl współpracy dbamy o wzajemne dziedzictwo kulturowe.

Chcesz, by FINA była żywym archiwum.
– Tylko wtedy nasza praca ma sens. Nie chodzi jedynie o to, by tworzyć zbiory. Powinny inspirować nowych twórców i twórczynie, pozwalać im konfrontować własną wrażliwość z tym, co powstało wcześniej. To są często lekcje od wielkich mistrzów.

Andriej Tarkowski mówił, że nie warto codziennie rano wymyślać roweru: dlatego warto oglądać mistrzów i mistrzynie. Sporo w tym racji. Wiele problemów ktoś już wcześniej próbował opisać albo sfilmować. Archiwum pozwala wejść z tymi twórcami w dialog.

Tak było właśnie z „Jesteśmy sami na świecie”. Mogliśmy oddać ten tekst w ręce kolejnego pokolenia aktorów i sprawdzić, jak wybrzmi dzisiaj. Wajda planował realizację w 1957 r. Można się zastanawiać, jak potoczyłaby się historia polskiego kina, gdyby zamiast „Popiołu i diamentu” zrobił film o niechcianej ciąży w powojennych ruinach. To przecież zupełnie inna opowieść o Polsce i inne wyobrażenie o tym, czym mogło być jego kino.

W czasie wojny utraciliśmy większość dziedzictwa filmowego. Jak z przygotowaniem zbiorów na sytuacje nadzwyczajne?
– Pytasz, czy jesteśmy przygotowani na wypadek wojny? W grudniu mamy warsztaty z ICCROM [ang. International Center for the Study of the Preserveation and Restoration of Cultural Property]: to sieć, która się zajmuje zarządzaniem kryzysowym i bezpieczeństwem dziedzictwa kulturowego. Moja zastępczyni dr Monika Supruniuk planowała, że wy-

• Tomasz Kolankiewicz

FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

eprasa.pl 33c24ae230

• **Kadr z „Mocnego człowieka”. Film uchodził za zaginiony, dopiero w 1997 r. jego kopię odnaleziono w Królewskim Archiwum Filmowym w Brukseli**
FOT. FINA I CINEMATEK

darzenie będzie dotyczyło katastrof naturalnych, one najczęściej stanowią zagrożenie zbiorów. Głównie pożary. Taśmy są łatwopalne, a taśmy nitro zawierają azotan celulozy, więc palą się nawet bez dostępu tlenu z powietrza. Zdarzają się także inne kataklizmy. Pamiętam, jak w czasie powodzi we Wrocławiu ewakuowano wartościowe woluminy. Były mrożone na czas transportu, a potem w Bibliotece Narodowej w Warszawie rozmrażane i konserwowane.

Wszystko to zostało uwzględnione w specyfikacji nowoczesnego archiwum, które budujecie w Łodzi. Kolejne pod Warszawą?
– To wyrzut sumienia kilku pokoleń polskich filmowców i szerzej ludzi kultury, że zaniedbano stworzenie odpowiednich obiektów. Staramy się nadrabiać te zaległości. Odwiedziliśmy wiele podobnych europejskich placówek, by wzorować się na najlepszych. Wyobraź sobie, że w Austrii zbudowali archiwum z drewna. Po tym, co właśnie powiedziałem o pożarach, wydaje się to szaleństwem. Stoi za tym jednak konkretne doświadczenie. W Japonii odnaleziono taśmy nitro przechowywane w drewnianych skrzyniach. Były znakomicie zachowane (wymiana powietrza zapewniana przez drewno skutecznie chroniła je przed degradacją).

Wracając do twojego pytania, poprosiliśmy ICCROM, by rozszerzyć szkolenie o procedury na wypadek zagrożenia dronowego. Koleżanki i koledzy z Teheranu mierzyli się z atakami USA, w Kijowie nieraz brakowało prądu, podczas zim spłonęły magazyny kostiumów filmowych. Korzystamy z doświadczeń instytucji należących do sieci FIAF (fr. Fédération Internationale des Archives du Film) zrzeszającej najważniejsze archiwa filmowe na świecie.

„Mocny człowiek” otwiera Święto Niemego Kina. Ale motyw przewodni tegorocznej edycji zapożyczyliście z „Kultu ciała” w reż. Michała Waszyńskiego.
– Tj. Moszego Waksa, kolejnego z wielkich twórców. „Kult ciała” odnaleziono w tym samym belgijskim archiwum. To film uznawany za jedną z pierwszych polskich koprodukcji międzynarodowych.

Na pomysł tematu festiwalu wpadła dr Elżbieta Wysocka, dyrektorka artystyczna festiwalu, i również moja zastępczyni. Chciała przyjrzeć się kultowi męskiego ciała. Powstał eklektyczny, ale niezwykle interesujący program. Znalazł się w nim „Czarny pirat” z Douglasem Fairbanksem (z technologią Technicolor).

Pokażemy eksperymenty na granicy fotografii i filmu, w tym studium ruchu w postaci filmów chronofotograficznych Étienne-Julesa Mareya. Jest też ciekawa historia Zishe Breitbarta, żydowskiego atlety ze Strykowa. Zbudował on własną personę siłacza na wzór Samsona i zrobił międzynarodową karierę. Rozrywał żelazne łańcuchy, przejeżdżały po nim motocykle. Przygotowywał też zestawy ćwiczeń.

Czyli Jane Fonda wcale nie była pierwsza!
– Ha, Breitbart długo przed erą kaset VHS rozsyłał nagrania ćwiczeń i własną dietę. Był odpowiednikiem dzisiejszych trenerów fitness. Jako ludzkość często kręcimy się w kółko.

Ale w pierwszych dekadach XX w. fascynacja ciałem miała też konkretny wymiar polityczny i społeczny. Wkrótce w Europie sztukę uznaną za „zdegenerowaną” zaczęto przeciwstawiać wizerunkom silnych, aryjskich mężczyzn. Nie działo się to wyłącznie w Niemczech. Wystarczy spojrzeć na polskie przedstawienia robotników, górników czy rolników na budynkach MDM-u: kult siły fizycznej i witalności miał symbolizować moc społeczeństwa.

Interesująco rymuje się to z dzisiejszym przekazem social mediów i dyskusjami o nowych wymiarach męskości, manosferze. Kult ciała to jak najbardziej aktualne hasło, niestety idąca za nim fascynacja konkretnym wzorcem męskości i siły, mocnych ludzi na trudne czasy, sieje spustoszenie w światowej polityce. Tęsknię za chwilami, gdy o ładzie światowym decydowały kompetencje i argumenty, a nie siła i stojące za nią nieraz kruche męskie ego.

Zbiory powinny inspirować nowych twórców i twórczynie, pozwalać im konfrontować własną wrażliwość z tym, co powstało wcześniej

Staramy się wyjść poza stricte filmoznawcze myślenie, w którym analizujemy dzieło i jego konteksty. Jest też druga, technologiczna strona naszej pracy: badamy, jak powstawały filmy, jak je barwiono i jakich technik używano. W tym roku pokażemy nasz nowy skarb – udało nam się kupić oryginalny kinematograf braci Lumière. Ma numer seryjny 204, odnalazł się na strychu gdzieś w Szwajcarii. Jest w idealnym stanie i ma pierwotne ustawienia pod oryginalną lumierowską perforację taśmy.

Zamierzałem przyjść do ciebie z takim naiwno-prowokacyjnym pytaniem: po co dzisiaj, w natłoku filmów i seriali, oglądać nieme filmy, ale właściwie już na nie odpowiedziałeś.
– Nasze wyobrażenie na temat przeszłości ukształtowało kino kostiumowe. Niestety, filmowcy często nie potrafią wiernie odtworzyć realiów. Weźmy choćby popularne ostatnio biografie postaci z PRL. Przecież PRL nie wyglądał tak, jak pokazuje się go w tych filmach. Punkrockowcy też nie wyglądali jak współcześni 20-latkowie przebrani za rodziców czy wujków. Żałuję, że przy filmach historycznych rzadko przykłada się wagę do szczegółów.

Warto więc oglądać filmy sprzed lat. Po pierwsze, by zobaczyć, jak naprawdę wyglądało wtedy życie, a po drugie – by przekonać się, że nie różniło się bardzo od naszego.

Spójrzmy na dyskusję wokół „Lalki”. Reżyserom już wcześniej wielokrotnie dostawało się za tzw. twórczą zdradę, by przywołać choćby zakończenie „Ziemi obiecanej” Wajdy.
– Dokładnie. Co więcej, powracają nawet te same argumenty. Kiedy zajmuję się historią kina, mam wrażenie, że wciąż kręcimy się w kółko. Wystarczy porównać recepcję „Popiołów” Wajdy w l. 60. z recepcją „Idy” Pawlikowskiego. W „Żołnierzu Wolności”, gazecie związanej ze środowiskiem Mieczysława Moczara, pojawiały się wobec filmu Wajdy argumenty niemal identyczne z tymi, które później kierowano pod adresem „Idy”: że to film antypolski, że szarga narodowe świętości. Pod tym względem niewiele się zmieniło. Dyskusje o wizji świata, o wartościach, o poglądach politycznych pod płaszczykiem recenzji filmowej.

Zmienia się też recepcja filmów. To, co w jednym momencie wywołuje skandal, po latach może zostać uznane za arcydzieło.

Weźmy „Kanał” Wajdy, dziś klasykę polskiego kina. W dniu premiery wywołał ogromne kontrowersje. Pamięć o powstaniu była wciąż żywa, a część powstańców była oburzona sposobem, w jaki film przedstawiał te wydarzenia. Nie jest więc tak, że dzieła, które dziś uznajemy za wybitne, zawsze były tak odbierane. Jakiś czas temu czytałem ciekawą – i krytyczną! – recenzję „Dekalogu” Kieślowskiego autorstwa Małgorzaty Szpakowskiej, opublikowaną w „Dialogu”. Dziś to nie byłby dominujący głos na temat tego cyklu. Polecam zresztą świetny tekst o ukrytych znaczeniach i błędnej recepcji cyklu autorstwa Anny Kaplińskiej w „Kinie”.

Ale mamy i przykłady w drugą stronę – klasyki, które po latach budzą kontrowersje, bo pokazują świat w sposób, jakiego dziś nie akceptujemy.
– Bywa, że spotykamy się z krytyką. Ludzie oburzają się, jak można pokazywać film, w którym pojawia się blackface albo yellowface? Albo jak możemy wyświetlać „Narodziny narodu”, skoro gloryfikuje się tam Ku Klux Klan? Takie postulaty prowadzą niestety także do Studia Disneya: to przykład barbarzyństwa z punktu widzenia archiwisty. W starszych filmach pojawiają się czarne dziewczynki stylizowane na ludożerców, z kośćmi w nosie i innymi stereotypowymi atrybutami. Disney zmienia je dziś w tańczące sarenki. To zakłamywanie historii.

Nie chodzi o to, by przykładać dzisiejszą miarę do filmów sprzed stu lat. Zmieniła się moralność, zmieniły się uwarunkowania społeczne. Ale my nie jesteśmy od tego, by przepisywać historię zgodnie ze współczesną wrażliwością, cenzurować filmy, rezygnować z ich pokazywania. Naszym zadaniem jest wyjaśniać, dlaczego wyglądają tak, a nie inaczej.

W skrócie: nadawać im kontekst.
– Kino jest świetnym narzędziem do obserwowania zmian społecznych. Wystarczy spojrzeć na komedie romantyczne. Ostatnio głośno zrobiło się wokół „Nigdy w życiu”. Pokazywałem ten film studentom łódzkiej Filmówki jako ciekawy zapis marzeń i aspiracji rodzącej się polskiej klasy średniej. To opowieść i o konkretnej bohaterce i o tym, jak wyobrażano sobie wówczas nowoczesną, europejską Polkę. Dziś część tych wyobrażeń może wydawać się oderwana od rzeczywistości – ale jest znakiem czasów.

Niedawno mieliśmy w warszawskim kinie Iluzjon Festiwal Filmoteki Szkolnej. Na scenie stanęło około dwadzieścioro licealistów i wszyscy powiedzieli, że najważniejsza jest dla nich rozmowa o filmie. To właśnie daje kino: jeśli oglądamy coś wspólnie, możemy później wspólnie o tym porozmawiać. ●

21. Święto Niemego Kina odbędzie się 5-8 listopada w Warszawie. Bilety dostępne w kasie kina Iluzjon i online. Do kupienia też karnet. Program na www.swietoniemegokina.pl.

wyborcza.pl

• **Cała rozmowa na Wyborcza.pl**

Tomasz Kolankiewicz

• ur. 1984 r. w Warszawie; filmoznawca, historyk filmu, kurator wielu cykli filmowych. Od 2024 r. dyrektor Filmoteki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego. Członek i sekretarz Rady Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej W l. 2020-23 dyrektor artystyczny Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Wcześniej członek redakcji filmowej TVP Kultura.

eprasa.pl 33c24ae230

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

WÓDKA I POLITYKA

Miał być bogracz i świętowanie przejścia na emeryturę. Nad ranem jeden ze związkowców leżał w kałuży krwi. „Wyborcza" dotarła do akt sprawy.

PIOTR ZAPOTOCZNY

O godz. 4 rano w niedzielę 24 sierpnia 2025 r. dwóch patrolujących policjantów z Namysłowa otrzymuje zgłoszenie o bójce kilku nietrzeźwych mężczyzn na działce we wsi Krzywa Góra.

Wstępnie ustalają, że odbyła się tam libacja alkoholowa z okazji przejścia na emeryturę jednego z uczestników spotkania. Nie pierwsza w tym miejscu i w tym składzie osobowym.

AWANTURA

W altanie panuje nieład. Wszędzie leżą puste butelki po wódce. Przed altaną leży mężczyzna. Ratownicy medyczni próbują go reanimować, ale nie daje oznak życia. Zmarły to Tomasz W., szef Związku Zawodowego Pracowników Ruchu Ciągłego w Elektrowni Opole.

Policjanci słyszą od zastanego na miejscu Dariusza K. (0,97 mg/l w wydychanym powietrzu), że do późnych godzin pił wódkę razem z trójką kolegów. Potem urwał mu się film. Około 3 w nocy miał go obudzić syn.

Dariusz K. to wieloletni działacz „Solidarności" w Elektrowni Opole, członek Klubu Gazety Polskiej, kandydat w wyborach do sejmiku województwa opolskiego z listy PiS-u.

Funkcjonariusze budzą śpiących w budynku Karola Korbę (0,52 mg/l) i Juliusza Podgórskiego (0,62 mg/l) (imiona zmienione), działaczy zakładowej „S".

Wszyscy zostają zatrzymani i przewiezieni do policyjnego aresztu. – Mężczyźni w trakcie rozmowy wielokrotnie twierdzili, że nie pamiętają całego wieczoru ze względu na wypity alkohol i wielokrotnie zmieniali informacje na temat przebiegu wydarzeń – powie w sądzie funkcjonariusz.

IMPREZA EMERYTALNA

Dariusz K., Karol Korba i Juliusz Podgórski, dzień przed zakrapianą imprezą, w piątek 22 sierpnia 2025 r., wrócili z Kołobrzegu, gdzie odbył się Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność". Kupili po drodze dwie półlitrowe butelki wódki i ustalili, że w sobotę spotkają się na „ranczu", czyli działce należącej do teściów Podgórskiego w Krzywej Górze.

Pierwsi na miejsce w sobotnie południe przyjeżdżają Korba z Podgórskim. Piją kawę i po dwa kieliszki nalewki. Potem ten pierwszy idzie wędkować, a drugi pracuje w ogrodzie. Od czasu do czasu przerywają swoje zajęcia i schodzą się „na kielicha".

Około godz. 17 „na ranczo" dojeżdża Dariusz K. z 12-letnim synem Sebastianem. Chłopiec chce się nauczyć wędkować, więc idzie nad staw, skąd wraca Korba. Mężczyźni w trójkę siadają przy stole pod wiatą.

– Karol zrobił bogracz, była kiełbasa, galareta. Zaczęliśmy rozmawiać i pić wódkę. Po kilku kieliszkach Karol powiedział, że zaprosił na spotkanie Tomasza W., ale nie pamiętam, kto potem do niego zadzwonił. Pamiętam, że Dariusz z Karolem poszli nad staw zobaczyć, jak Sebastianowi idzie wędkowanie. Około 20 na działkę dotarł Tomasz, którego przywiozła autem córka. Miał przy sobie pół litra wódki – zezna w sądzie Juliusz Podgórski, dodając, że podczas picia alkoholu rozmawiali o „sytuacji w kraju".

– Około 10 zauważyłem, że Karol przysypia przy stole. Obudziłem go i wypiliśmy po kieliszku wódki. Byłem w szoku, że tak szybko się upił, bo zazwyczaj miał mocną głowę do alkoholu – powie Podgórski. Od tego momentu nic już nie pamięta.

NOCNA TRAGEDIA

– Jeśli chodzi o alkohol, to ja postawiłem litr wódki: jedną białą i jedną kolorową. Jedną butelkę półlitrową miałem jeszcze w zapasie w samochodzie. W aucie miałem jeszcze wódkę od Dariusza. Nie pamiętam, czy on zabrał ze sobą jeszcze jakiś alkohol. Pamiętam, że Tomasz kupował kapustę, bo w niedzielę miałem ją ugotować w kociołku. Tomek przywiózł jeszcze pół litra czystej. Ja nie piję czystej, więc ona albo została, albo ją wypił z Darkiem – opowie Karol Korba, zaznaczając, że około północy poszedł spać „ze zmęczenia".

– Obudziła mnie policja. Gdy wyszedłem z altanki, zobaczyłem leżącego na ganku mężczyznę we krwi. Byłem w szoku, gdy dowiedziałem się, że to Tomasz. Znamy się 30 lat i bywały różne sytuacje, ale żeby było aż tak dramatycznie, to mi się w głowie nie mieści – przyzna w sądzie.

SYN OSKARŻONEGO

12-letni syn Dariusza K. przez chwilę uczestniczy w imprezie, a potem zasypia w przyczepie kempingowej na posesji. – Oni rozmawiali o polityce, coś tam o Rosji. Kłócili się, ale gdy szedłem spać około 10, wszyscy byli cali i zdrowi – zezna chłopak.

Doda, że w nocy obudził go ojciec i gdzieś sobie poszedł, a on po kwadransie wyszedł z przyczepy, by spytać tatę, czemu go obudził. Na schodkach obok wiaty natknął się na znajomego ojca leżącego z zakrwawioną głową. A ojca znalazł pod altanką przy stole, śpiącego z głową opartą na rękach. – Tato był taki jak zwykle, tylko pijany – stwierdzi chłopak.

To syn Dariusza K. zadzwonił pod numer 112 i wezwał pomoc. – Jak przyjechała straż pożarna, tato się rozpłakał i powiedział: „Tomek, co ci zrobili?" – opowie śledczym. Zeznania chłopaka zostały uznane przez psychologa za wiarygodne.

URWANY FILM

– Gdy obudzony wyszedłem z altanki, to myślałem, że Tomasz się przewrócił. Potem dowiedziałem się, że został pobity. Nie wiem, kto mógł za tym stać, bo nie widzieliśmy nikogo obcego. Nigdy przez naszą znajomość nie było takiej sytuacji, by jeden podniósł rękę na drugiego – stwierdza Podgórski zaraz po zatrzymaniu.

Już w policyjnym radiowozie w rozmowie z Korbą dzieli się spostrzeżeniem o porozrzucanych betonowych podstawach ławki. – Na jednej widziałem plamę krwi, a na trawniku leżało połamane krzesełko z metalowymi nóżkami – mówi Podgórski.

Policjanci odnotowują, że Dariusz K. po zatrzymaniu kilka razy zmienia wersję wydarzeń, za każdym razem powołując się na zamroczenie alkoholowe i niepamięć. Gdy wytrzeźwieje, oszacuje, że feralnego wieczoru razem z kolegami mógł wypić 8 lub 9 półlitrowych butelek wódki, a sam co najmniej dwie. Policjanci znajdują 9 pustych półlitrowych butelek po wódce i jedną o pojemności 0,7 litra.

Jak stwierdzi Dariusz K., gdy Korba poszedł spać, zostali przy stole w trójkę. Zabrakło wódki, a obok była szafka z trunkami. Podgórski nie chciał im jej dać, bo to była „kolekcja", ale ostatecznie wzięli. Powie też, że około 22.30 urwał mu się film i dopiero ok. godziny 3 poszedł obudzić syna, ale nie będzie potrafił wyjaśnić, po co to zrobił. Nie będzie też w stanie powiedzieć, w jaki sposób ławka, na której siedział została rozrzucona, ani jak doszło do połamania metalowych nóg krzesełka. „Na pytanie, czy mógł dokonać pobicia Tomasza W., stwierdza, że bez adwokata nie odpowie na to pytanie" – odnotowują policjanci.

DOWODY DNA

W lutym 2026 r. prokuratura oskarża Dariusza K., że „działając z zamiarem bezpośredniego spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu" pobił Tomasza W., zadając mu ciosy „drewnianym krzesełkiem z metalowymi nóżkami", co doprowadziło m.in. do licznych złamań kości czaszki i twarzy oraz zgonu pokrzywdzonego.

Głównym dowodem przemawiającym za jego winą są badania genetyczne. Z opinii sądowo-genetycznej wynika, że na ciele oskarżonego ujawniono naskórki i podrapania z DNA Tomasza W. Ponadto „na bluzie i odzieży oskarżonego znaleziono ślady krwi, zaś z wyskrobin spod paznokci zmarłego oraz na krześle zabezpieczono ślady genetyczne oskarżonego".

Z kolei biegły z zakresu medycyny sądowej wskazał na „obrażenia głowy Tomasza W. (...), przy użyciu krzesła" oraz potwierdził, że ciosy zadano z dużą siłą, w tym twardym, tępym narzędziem.

Dariusz K. będzie konsekwentnie powtarzał, że jest niewinny.

eprasa.pl 33c24ae230

• **Wzór protektora butów Dariusza K. odpowiadał krwawym śladom z miejsca zbrodni** FOT. AKTA SPRAWY

„TY DIABLE”

Proces rozpoczyna się w kwietniu br. Dariusz K. przed sądem przedstawia swoją wersję wydarzeń, wskazując, że w nocy „na ranczu” pojawił się ktoś jeszcze. Ktoś, kto rozmawiał z nim i Tomaszem W. – Nie pamiętam dokładnych słów. Po jego wypowiedzi powiedziałem: „ty diable” – zeznaje Dariusz K. I jeszcze: – Postać przesunęła się i stanęła naprzeciwko mnie. Dalej mówiła coś o tej wódce, która była w tej szafce – tak mi się wydaje, to wszystko mówię z odtworzenia.

Nie jest pewny, czy chodzi o jedną, czy o dwie postacie. – Pamiętam jedną postać i drugą, nie wiem, czy to były dwie postaci. Ja najpierw rozmawiałem z jedną postacią – nie potrafię powiedzieć, czy to była kobieta, mężczyzna, czy zjawa. Nie jestem w stanie powiedzieć, czy ta postać była wysoka. Kojarzę zarys figury – mówi Dariusz K. Stwierdza też, że owa „postać” groziła jemu i Tomaszowi W. – Zobaczyłem, że ktoś Tomka ciągnie za plecy. Chwyciłem go za rękę, na której miał zegarek. Starałem się złapać i niejako przeciągnąć Tomka, zatrzymać, żeby przestał ktoś go ciągnąć. Przewróciłem się na plecy, chyba głową uderzając w deskę ze ścianki altanki – mówi Dariusz K.

Stwierdza, że dopiero gdy się ocknął na podłodze, zobaczył leżącego we krwi kolegę i próbował mu pomóc. Przekonuje przy tym, że rany na jego rękach powstały m.in. przy pracach spawalniczych i szlifierskich oraz przy sprzątaniu klatek dla przepiórek.

ŚLADY

Na zlecenie sądu powstaje opinia z badań odcisków stóp na betonowych bloczkach, które były rozrzucone obok ciała Tomasza W. Z dokumentu przygotowanego przez Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu wynika, że krwawe ślady butów pasują do obuwia marki Mustang należącego do Dariusza K. Eksperci porównają wzory i wymiary protektora na miejscu zdarzenia z jego butami i potwierdzą ich zgodność. Co równie ważne, ta sama ekspertyza całkowicie wyklucza, że ślady należą do pozostałych uczestników imprezy (Korby i Podgórskiego).

Z kolei biegły medycyny sądowej Jacek Maseł-ko ustala, że do zgonu Tomasza W. doszło pomiędzy godziną 2 a 3 w nocy, choć same obrażenia mogły powstać wcześniej. Lekarz stwierdza też, że Tomasz W. został zaatakowany i odniósł ciężkie obrażenia głowy w momencie, gdy znajdował się już w pozycji leżącej, gdy nie był już w stanie się bronić ani stać (najprawdopodobniej bity w dużej części elementami krzesła).

Ponadto ekspert zwraca uwagę na istotny szczegół. Zabity miał zsunięte spodnie i odsłonięte genitalia. Zdaniem biegłego sugeruje to, „iż zdarzenie rozpoczęło się w czasie, gdy pokrzywdzony załatwiał potrzebę fizjologiczną – oddawał mocz”.

Z PEŁNĄ PREMEDYTACJĄ

– Wina i sprawstwo oskarżonego nie budzą wątpliwości – przekonuje prok. Łukasz Siedlik z Prokuratury Rejonowej w Kluczborku w mowie końcowej. Zarzuca oskarżonemu Dariuszowi K. działanie z pełną premedytacją oraz bezwzględną brutalnością, podkreślając, że uderzał pokrzywdzonego w głowę krzesłem z metalowymi nogami. Wskazał, że ofiara znajdowała się w stanie znacznego upojenia alkoholowego i nie miała możliwości obrony. – Oskarżony wielokrotnie zadawał ciosy pokrzywdzonemu przy użyciu krzesła. Takie zachowanie w żaden sposób nie zasługuje na usprawiedliwienie. Przede wszystkim jako okoliczności obciążające wskazać należy, że oskarżony pozostawał w stanie nietrzeźwości. Agresja, jaką się wykazał, jest zupełnie nieusprawiedliwiona, a zwłaszcza błahy powód tej agresji – mówi prok. Łukasz Siedlik. I dodaje: – Działania Dariusza K. miały charakter poważnych, rozległych obrażeń i nadto oskarżony nie zainteresował się stanem ofiary.

Wnosi o karę główną – 15 lat pozbawienia wolności i zadośćuczynienie w wysokości 50 tys. zł na rzecz pokrzywdzonej żony zmarłego.

Argumentację prokuratora popiera pełnomocnik żony Tomasza W. Uznaje też podjęte przez Dariusza K. czynności resuscytacyjne za działanie spóźnione oraz bezskuteczną próbę przeniesienia śladów biologicznych i zmylenia organów ścigania. Podkreśla całkowity brak skruchy, emocjonalnego zadośćuczynienia czy brak słowa „przepraszam” ze strony oskarżonego. Domaga się surowszej kary – 25 lat pozbawienia wolności.

SUROWY WYROK

Obrońca oskarżonego, mec. Stanisław Wójcik wnosi o pełne uniewinnienie Dariusza K., podnosząc poszlakowy charakter procesu. – Żadne dowody, które tutaj zaprezentowaliście państwo oskarżyciele, nie wskazują na winę mojego klienta. Jest wiele niedomówień, jest wiele pytań, na które nie mamy odpowiedzi – mówi.

Mecenas akcentuje nieposzlakowaną opinię klienta, brak jego DNA na krześle oraz brak śladów na dłoniach po zadawaniu ciosów. Podnosi też, że przy stężeniu 3 promili alkoholu oskarżony nie mógłby świadomie zatrzeć śladów. Twierdzi, że policja źle zabezpieczyła miejsce zbrodni i przywołuje opinię biegłego, która nie wyklucza wersji przedstawionej przez oskarżonego.

Pod koniec sierpnia 2026 r. Dariusz K. zostaje uznany za winnego zbrodni i skazany na 20 lat pozbawienia wolności. Sąd zmienia kwalifikację prawną czynu ze spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu na zabójstwo z zamiarem bezpośrednim, odrzucając tezę o premedytacji. Choć oskarżony nie przyznaje się do winy, sędzia Dariusz Kita jednoznacznie odrzuca jego linię obrony, wskazując: – Wersja zdarzeń przedstawiona przez oskarżonego Dariusza K. jest nierealna. Wszyscy słyszeliśmy, o czym mówił oskarżony, o zjawie, o diable.

Sąd stwierdza, że sprawca zaatakował pokrzywdzonego metalowym krzesłem, zadając mu kilkanaście potężnych ciosów w głowę i twarz, gdy ten leżał już bezbronny. Uzasadniając wysokość wymierzonej kary, sędzia zaznacza: – Oskarżony był przewodniczącym związku zawodowego. Wymagania co do takiej osoby są z całą pewnością wyższe niż innego szeregowego obywatela.

Wyrok podsumowuje słowami: – W ocenie sądu jest to kara surowa, ale będąca sprawiedliwą odpłatą za zło, którego dopuścił się oskarżony.

Mężczyzna słucha orzeczenia z twarzą ukrytą w dłoniach, a po zakończeniu rozprawy krzyczy w stronę sądu, że jest niewinny. Wyrok jest nieprawomocny.

Dariusz K. za półtora roku miał przejść na emeryturę. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34458557

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu przy:

ul. Rolniczej 25

obręb: Strachocin, dz. nr 676
GPS: 51.10859 N, 17.15103 E
pow. nieruchomości: **896 m²**
KW nr **WR1K/00457240/2**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości: zgodnie z decyzją Prezydenta Wrocławia Nr 412/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r. ustającą warunki zabudowy dla inwestycji obejmującej budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolno stojącego wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej.

Cena wywoławcza: **585 000,00 zł**
Wadium: **50 000,00 zł**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu, powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **12 stycznia 2027 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 19 stycznia 2027 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**

Informacje o nieruchomości można uzyskać w Urzędzie Miejskim Wrocławia, Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości, Dziale Sprzedaży Nieruchomości – Zespół II, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**

Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34458555

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Kosmonautów

obręb: Żerniki, dz. nr 593, 597 i 601
GPS: 51.13888 N, 16.92462 E
pow. nieruchomości: **2 851 m²**
KW nr **WR1K/00454042/3**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP): usługi podstawowe, handel detaliczny małopowierzchniowy B, usługi rozrywki i kultury, biura, obiekty wystawienniczo-targowe, usługi edukacji, usługi zdrowia i opieki, obiekty pomocy społecznej, kryte urządzenia sportowe.

Cena wywoławcza: **1 800 000,00 zł**
Wadium: **180 000,00 zł**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu, powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **19 stycznia 2027 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 26 stycznia 2027 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**

Informacje o nieruchomości można uzyskać w Urzędzie Miejskim Wrocławia, Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości, Dziale Sprzedaży Nieruchomości – Zespół II, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**

Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

eprasa.pl 33c24ae230

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

Policja i ITS*

...nieszczelnego odblasku z wodą

Jesienią i zimą, gdy zmierzch zapada wcześniej, znaczenia nabiera bezpieczeństwo pieszych. Jednym z najprostszych sposobów na poprawienie swojej widoczności na drodze jest noszenie akcesoriów odblaskowych. Ważne jednak, aby wybierać produkty spełniające odpowiednie wymagania, a nie gadżety, które jedynie przypominają prawdziwe odblaski.

Pieszy jest szczególnie narażony na skutki zdarzeń drogowych, bo nie chroni go nadwozie pojazdu, pasy bezpieczeństwa ani poduszki powietrzne. Po zmroku osoba ubrana w ciemną odzież może być zauważona przez kierowcę dopiero w odległości ok. 30-40 m, podczas gdy pieszy korzystający z elementów odblaskowych może być widoczny nawet ze 130-150 m.

Większa odległość widoczności pieszego daje kierowcy więcej czasu na reakcję, ograniczenie prędkości czy bezpieczne wykonanie manewru wymijania.

Pamiętajmy, aby podczas zakupu odblasku, upewnić się, że dany produkt jest oznakowany znakiem CE (zgodność z normą PN-EN 17353), nazwą producenta i typem wyrobu oraz czy jest do niego załączona instrukcja użytkowania w języku polskim.

A podczas użytkowania musimy mieć z tyłu głowy, że jeżeli odblask jest nieszczelny i dostanie się do niego woda (dotyczy to odblasków wykonanych z tworzywa sztucznego i folii pryzmatycznych), należy go wymienić na nowy. Woda wewnątrz powierzchni odblaskowej powoduje utratę właściwości odblaskowych. ● **Not. ET**

* Instytut Transportu Samochodowego

PYTANIE DO... kardiologa

Zawał na dzień dobry?

Czy zawały serca najczęściej zaczynają się wcześnie rano?

Prof. Paweł Balsam

kierownik Oddziału Klinicznego Elektrokardiologii w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym WUM

W wielu badaniach obserwowano większą częstość zawałów serca w godzinach porannych i przedpołudniowych, zwykle między godz. 6 a 12. Nie oznacza to jednak, że większość zawałów występuje rano. Zawał może zdarzyć się o każdej porze dnia i nocy. Poranny wzrost ryzyka wiąże się z naturalnym rytmem okołodobowym i przechodzeniem ze snu do aktywności. Organizm przygotowuje się do nowego dnia: zwiększa się aktywność układu współczulnego, przyspiesza tętno, rośnie ciśnienie tętnicze, a stężenie kortyzolu jest wysokie. Serce potrzebuje więcej tlenu, a ściany tętnic są poddawane większym obciążeniom. Jednocześnie płytki krwi łatwiej się zlepiają, a naturalna zdolność organizmu do rozpuszczania skrzeplin jest mniejsza.

U osoby z miażdżycą takie warunki mogą sprzyjać pęknięciu blaszki miażdżycowej i powstaniu zakrzepu. Jeśli zakrzep zamknie tętnicę wieńcową, odcina dopływ krwi do części mięśnia sercowego i może doprowadzić do zawału.

Samo poranne pobudzenie organizmu jest zjawiskiem fizjologicznym. Znaczenie ma przede wszystkim to, czy występują choroby i czynniki zwiększające ryzyko zawału, takie jak palenie tytoniu, nadciśnienie tętnicze, podwyższone stężenie cholesterolu LDL czy cukrzyca.

W części badań obserwowano też nieco więcej zawałów w poniedziałki. Jednym z możliwych wyjaśnień jest stres związany z początkiem tygodnia i powrotem do pracy.

Znaczenie mogą mieć także zmiany rytmu snu i aktywności między weekendem a dniami roboczymi. ●
Not. Katarzyna Staszak

Liczba

39,6

PROC.

• Tyle Polek w ciągu ostatnich dwóch lat nie wykonało ani USG piersi, ani mammografii – wynika z najnowszego raportu Gedeon Richter Polska „W kobiecym interesie: 4 pokolenia Polek o zdrowiu kobiet i dbaniu o siebie"

Książka

Sonia Kisza, autorka bestsellerowej „Histerii sztuki", powraca z drugą książką. Tym razem bierze na warsztat piersi – ich rolę w historii, sztuce i społeczeństwie. Odpowiada m.in na pytania: od kiedy piersi są sexy i czy naprawdę prawo musi regulować publiczne karmienie piersią?

Sonia Kisza

Sztuka i oburzenie. Histeria wokół piersi

wyd. Znak Koncept

Macierzyństwo po trzydziestce

Biologia nie czeka

Jaki jest najlepszy wiek na dziecko? W tej decyzji trzeba pogodzić biologię z własnymi planami. Z wiekiem szanse na ciążę maleją, ale statystyki nie powiedzą, jak potoczy się historia konkretnej pary.

Paulina Mozolewska

W wieku, w którym najłatwiej zajść w ciążę, wiele kobiet jeszcze o niej nie myśli albo nie ma warunków, żeby zdecydować się na dziecko. Studiują, zaczynają pracę, budują relacje. Gotowość do macierzyństwa często przychodzi później, gdy płodność zaczyna spadać. To jednak nie przesądza o tym, jak długo potrwają starania i czy ciąża będzie przebiegała prawidłowo.

Rozmowa o płodności po trzydziestce nie jest łatwa. Medycyna daje coraz więcej możliwości, a historie kobiet, które rodzą zdrowe dzieci w późniejszym wieku, mogą dodawać otuchy.

Obie perspektywy pokazują część rzeczywistości.

Ciąża po 30. r.ż. może przebiegać prawidłowo, choć statystycznie wiąże się z większym ryzykiem.

Dlatego dane dotyczące całych grup wiekowych trzeba odnieść do zdrowia i sytuacji konkretnej pary.

– Płodność kobiety nie kończy się w trzydziestym piątym roku życia, w dniu urodzin. To nie wygląda tak, że zdmuchujemy świeczki na torcie i razem z nimi gasną nasze szanse na macierzyństwo – mówi dr n. med. Karolina Garnysz, specjalistka położnictwa i ginekologii, specjalistka seksuologii z Kliniki Salve Płodność.

„Po trzydziestce" oznacza przecież zarówno 31, jak i 39 lat. Między tymi kobietami jest osiem lat różnicy, które mogą mieć znaczenie dla ich szans na ciążę.

CO ZMIENIA WIEK

Dr n. med. Sylwester Kubik, ginekolog i położnik z Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi, wskazuje, że największa biologiczna płodność kobiety przypada na wiek około 20-24 lat. Później stopniowo się obniża. Zmniejsza się liczba dostępnych komórek jajowych, a z wiekiem pogarsza się również ich jakość.

– Każda dziewczynka, rodząc się, ma określoną pulę komórek. Jedna ma więcej, druga mniej – tłumaczy.

Ta pula, określana jako rezerwa jajnikowa, z czasem się wyczerpuje. Choć trwają badania nad sposobami przeciwdziałania starzeniu się jajników, obecna medycyna nie potrafi cofnąć tych zmian.

Lekarz przywołuje statystyki pokazujące, jak szanse na ciążę zmieniają się w kolejnych grupach wiekowych.

– U kobiety poniżej 31. roku życia szansa na ciążę w pojedynczym cyklu wynosi 63 proc. W wieku 35-37 lat jest to 42 proc., a w wieku 41-42 lat już 18 proc. – mówi. Jest to wskaźnik „kumulacyjny", czyli po całym cyklu leczenia.

Osobną kwestią jest jakość komórek jajowych. Dr Garnysz wyjaśnia, że z wiekiem częściej dochodzi w nich do błędów podczas podziału i nieprawidłowego rozdzielenia chromosomów. – W konsekwencji częściej powstają zarodki z nieprawidłową liczbą chromosomów – mówi. Taki zarodek może się nie zagnieździć albo ciąża może zakończyć się wczesnym poronieniem. Niektóre nieprawidłowości pozwalają na dalszy rozwój ciąży, ale wiążą się z wystąpieniem choroby u dziecka.

Z wiekiem pojawiają się również inne czynniki. Dr Kubik podkreśla znaczenie ogólnego stanu zdrowia. – Narastają problemy internistyczne, nadciśnienie, cukrzyca, otyłość. To ma wpływ na możliwości zajścia w ciążę, ale potem także na samą ciążę i macierzyństwo – mówi.

Z wiekiem zmieniają się również inne rzeczy niż komórki jajowe. Dr Kubik podkreśla znaczenie ogólnego stanu zdrowia. – Narastają problemy internistyczne, nadciśnienie, cukrzyca, otyłość. To ma wpływ na możliwości zajścia w ciążę, ale potem także na samą ciążę i macierzyństwo – mówi.

Przedziały wiekowe, o których często wspomina się w kontekście płodności, po trzydziestce, po 35. czy po 40. roku życia, pomagają opisywać te zmiany. Wiek jest też uwzględniany w ocenie ryzyka i planowaniu opieki. Nie oznacza to jednak, że wraz z konkretnymi urodzinami u każdej kobiety następuje nagłe pogorszenie. W tym kontekście pojawia się również określenie „ciąża geriatryczna". To starszy termin odnoszący się do ciąży w wieku 35 lat lub później, a nie do każdej ciąży po trzydziestce. Współczesne opracowania zastępują go określeniami dotyczącymi wieku matki, bez odwołania do geriatrii. Samo słowo skupia uwagę na metryce, ale niewiele wyjaśnia, co konkretnie oznacza ona dla ciąży danej kobiety.

Metryka nie definiuje tego, jaką mamą będziemy

DR N. MED. KAROLINA GARNYSZ
specjalistka położnictwa i ginekologii, specjalistka seksuologii z Kliniki Salve Płodność

eprasa.pl 33c24ae230

TYLKO ZDROWIE

ILE ZOSTAŁO MI CZASU?

Czy da się sprawdzić, na jak długo można jeszcze odłożyć plany ciążowe? Nadzieja na taką odpowiedź bywa wiązana z AMH, czyli hormonem antymüllerowskim. Oznaczenie jego stężenia we krwi pomaga ocenić rezerwę jajnikową, ale nie pozwala wyznaczyć terminu, do którego można bezpiecznie czekać.

– AMH nie jest testem płodności i nie mówi nam, ile zostało czasu na zajście w ciążę. Możemy mieć trzydziestolatkę z niskim AMH, która bez problemu zajdzie w ciążę naturalnie, ale możemy również spotkać kobietę z prawidłowym czy wysokim AMH, która będzie miała duże trudności mogące wynikać z różnych przyczyn – mówi dr Garnysz.

Należy pamiętać, że badanie dotyczy ilościowego aspektu rezerwy, a nie jakości komórek jajowych. Jest przydatne między innymi przy przewidywaniu odpowiedzi jajników na stymulację hormonalną. Samodzielnie nie pozwala jednak przewidzieć dnia naturalnego poczęcia. – AMH nie jest szklaną kulą, która pokazuje nam datę, do której będziemy mogły bezpiecznie odkładać ciążę – dodaje ekspertka.

• U kobiety poniżej 31. roku życia szansa na ciążę w pojedynczym cyklu wynosi 63 proc. W wieku 35-37 lat – 42 proc., a w wieku 41-42 lata już 18 proc.

FOT. SHUTTERSTOCK

PRZYSZŁY OJCIEC TEŻ SIĘ STARZEJE

W rozmowie o późniejszym rodzicielstwie zwykle najwięcej uwagi poświęca się kobiecie. Możliwość zostania ojcem w późnym wieku łatwo natomiast uznać za dowód, że mężczyzn czas właściwie nie dotyczy.

– Wiemy, że mężczyzna może zostać ojcem w wieku zarówno 60, jak i 70 lat. Co nie oznacza, że jego plemniki mają wtedy taką samą jakość jak w wieku 25 lat – mówi dr Garnysz.

Mężczyźni wytwarzają nowe plemniki przez większą część życia. Wraz z wiekiem mogą jednak pogarszać się ich ruchliwość i morfologia, narastać uszkodzenia DNA oraz pojawiać się nowe mutacje. Jednym z rodzajów uszkodzeń materiału genetycznego jest fragmentacja DNA plemników. Lekarka wskazuje okolice 35-40 lat jako okres, w którym najczęściej można już obserwować zmiany niektórych parametrów. Także tutaj ich przebieg jest indywidualny.

PRZYGOTOWANIE OBOJGA RODZICÓW

Przygotowanie do ciąży dotyczy zdrowia i codziennych nawyków obojga partnerów. Okres ten bywa nazywany „trymestrem zerowym". W tym czasie przyszli rodzice powinni szczególnie zadbać o ogólne zasady zdrowego stylu życia: regularną aktywność fizyczną, odpowiednią ilość snu, rezygnację z używek oraz zbilansowaną dietę. Sposób odżywiania powinien pomagać utrzymywać odpowiednią masę ciała albo ją redukować, jeśli występuje otyłość, która w kontekście płodności ma szczególne znaczenie.

Dr Kubik zwraca uwagę na związane z nią zaburzenia metaboliczne. Tkanka tłuszczowa uczestniczy w przemianach hormonalnych, a jej nadmiar może niekorzystnie wpływać na owulację i późniejsze zdrowie matki. Przygotowanie do ciąży powinno więc uwzględniać leczenie otyłości, z planem dopasowanym do zdrowia i sytuacji pacjentki.

Dr Kubik przypomina również o niektórych lekach stosowanych w leczeniu otyłości i potrzebie zaplanowania przerwy między terapią a staraniami. Współcześnie stosowane leki do redukcji masy ciała wymagają minimum trzymiesięcznego odstawienia przed rozpoczęciem starań. Wpływ tych leków na starania o ciążę nie był badany.

– Powinno się minimum trzy miesiące odczekać od odstawienia leków do prób zachodzenia w ciążę – mówi. Długość potrzebnej przerwy zależy od preparatu, dlatego zakończenie terapii i termin rozpoczęcia starań trzeba uzgodnić z lekarzem.

Przed rozpoczęciem starań warto też omówić suplementację.

Szczególne znaczenie mają foliany, które pomagają zapobiegać wadom cewy nerwowej u dziecka.

WIEDZA POTRZEBNA DO DECYZJI

Rozmowa o płodności może być potrzebna także wtedy, gdy dziecko pozostaje odległym planem. Dr Kubik uważa, że lekarz powinien sam podejmować ten temat, aby pacjentka miała wiedzę potrzebną do decyzji.

– To jest nasza rola. Pacjentka ma prawo nie wiedzieć. Informacja powinna wychodzić od nas – podkreśla.

Dla jednej kobiety taka rozmowa będzie częścią przygotowania do starań, dla innej okazją do zastanowienia się nad planami na kolejne lata. Przy odraczaniu macierzyństwa można porozmawiać także o możliwości zamrożenia komórek jajowych.

CIĄŻA TO DOPIERO POCZĄTEK

Biologiczne szanse na poczęcie są jednym z elementów decyzji o dziecku. Dalej jest przebieg ciąży, poród i życie z nowym człowiekiem, za którego jesteśmy odpowiedzialni. Podobnie nie da się z samego wieku wywnioskować, jak będzie wyglądała codzienność po porodzie.

– Wiek metrykalny nie zawsze odzwierciedla wiek biologiczny kobiety. Zdarza się, że zdrowa, aktywna czterdziestolatka znosi ciążę lepiej niż dwudziestopięciolatka. Oczywiście wraz z wiekiem wzrasta ryzyko określonych powikłań położniczych, ale o przebiegu ciąży decyduje nie tylko data urodzenia, lecz także ogólny stan zdrowia, choroby współistniejące i indywidualne predyspozycje organizmu – podkreśla dr Garnysz.

Lekarka zwraca uwagę na nocne pobudki, powrót do pracy, podział opieki z partnerem i pomoc, na którą można liczyć lub nie. Warto zastanowić się, jak te obowiązki wpiszą się w zdrowie, siły, warunki życia i plany obojga rodziców.

– Musimy pamiętać, że metryka nie definiuje tego, jaką mamą będziemy – mówi dr Garnysz. – Rolą medycyny nie jest wyznaczenie właściwego momentu, ale dawanie kobietom wiedzy, narzędzi i możliwości, dzięki którym mogą świadomie decydować o swojej przyszłości – podsumowuje. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34413999

JUTRO W „WYBORCZEJ" SPECJALNY DODATEK

Wspominamy tych, którzy odeszli

Andrzej Wielowieyski, Andrzej Morozowski, Wanda Traczyk-Stawska, Wiesław Myśliwski, Łukasz Litewka, Harald V, Brigitte Bardot, Jan Frycz, Michał Urbaniak, Stanisława Celińska, Dolly Parton, Magda Umer, Andrzej Olechowski, Jan Turnau i inni

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

WOJEWODA OPOLSKI
ul. Piastowska 14
45-081 Opole

IN.I.747.2.5.2026.MM

Obwieszczenie o wszczęciu postępowania o ustalenie lokalizacji inwestycji towarzyszącej inwestycjom w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu

Na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 3 i ust. 1a ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2024 r. poz. 551, ze zm.) oraz art. 10, art. 49 i art. 61 § 4 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) zawiadamiam, że na wniosek Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ SYSTEM S.A. z dnia 20 października 2026 r., **zostało wszczęte postępowanie w sprawie zmiany decyzji nr IN.I.747.8.2022.MBA, o ustaleniu lokalizacji inwestycji towarzyszącej inwestycjom w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu wydanej dnia 27 czerwca 2022 r. dla przebudowy stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej w/c stanowiącej element sieci gazowej przesyłowej realizowanej w ramach zadania pn.: „Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę SRP Bąków”**
Zgodnie z wnioskiem zmiana ww. decyzji ma polegać na zmianie załącznika graficznego oraz na korekcie oznaczeń nieruchomości w stosunku do których decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu ma wywołać skutek, o którym mowa w art. 24 ust. 1, 24 ust. 1b ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu
Zgodnie z wnioskiem ww. inwestycja realizowana będzie na nieruchomościach oznaczonych w operacie ewidencji gruntów i budynków:
Powiat kluczborski
Jednostka ewidencyjna 160402_5 Kluczbork- obszar wiejski
Obręb 0002 Bąków
203/15 (OP1U/00036985/9), 204/9 (OP1U/00036985/9), 362/1 (OP1U/00040605/3), 48/1 (OP1U/00089266/9), 48/2 (OP1U/00041261/6), 74/16 (OP1U/00063344/2), 74/17 (OP1U/00080096/3), 74/2 (OP1U/00040604/6), 74/24 (OP1U/00098353/2), 74/5 (OP1U/00057058/5), 78/1 (OP1U/00096290/8), 78/2 (OP1U/00058964/6)
* w nawiasie numer księgi wieczystej nieruchomości
Po obwieszczeniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu, zgodnie z art. 8 ust. 3 specustawy gazowej, w przypadku:
– zbycia własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie terminalu, nabywca i zbywca są zobowiązani do zgłoszenia Wojewodzie Opolskiemu danych nowego właściciela lub użytkowania wieczystego nieruchomości;
– przeniesienia własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętej wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie terminalu, nabywca jest zobowiązany do zgłoszenia Wojewodzie Opolskiemu danych nowego właściciela lub użytkowania wieczystego nieruchomości.
Niedokonanie powyższego zgłoszenia i prowadzenie postępowania bez udziału nowego właściciela lub użytkownika wieczystego nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania.
Ponadto, stosownie do art. 8 ust. 2 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 specustawy gazowej, z dniem doręczenia zawiadomienia w odniesieniu do nieruchomości objętych wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu, do dnia w którym decyzja uzyska walor ostateczności:
– nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego nie mogą być przedmiotem obrotu, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1145). Czynność prawna dokonana z naruszeniem zakazu, o którym mowa wyżej, jest nieważna (art. 8 ust. 4 specustawy gazowej),
– nie wydaje się decyzji o pozwoleniu na budowę, a toczące się postępowania ulegają zawieszeniu z mocy prawa,
– zawiesza się postępowania o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130).

W myśl art. 49 Kodeks postępowania administracyjnego, po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia niniejszego obwieszczenia uznaje się, iż nastąpiło doręczenie zawiadomienia w powyższej sprawie. Publiczne ogłoszenie obwieszczenia następuje poprzez: wywieszenie na tablicy ogłoszeń, zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej – Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Miejski w Kluczborku, oraz w prasie o zasięgu ogólnopolskim.
Działając na podstawie art. 10 § 1 oraz art. 73 § 1 Kodeks postępowania administracyjnego informuję o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie materiałów dowodowych. Czynności tych można dokonać w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu przy ul. Piastowskiej 14 w godzinach pracy urzędu, po uprzednim kontakcie telefonicznym nr tel. 77 45 24 130, 77 45 24 565.

Kraj/34459136

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

ul. Mikołaja Reja nr 19 lok. 8

Powierzchnia lokalu	-	**110,30 m²**
Cena wywoławcza w zł	-	**855 000,00 zł**
Wadium	-	**85 500,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach: 16.12.2026 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 17.12.2026 r. w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 18.12.2026 r. w godz. 12^{00} – 14^{00} po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 1, ul. św. Antoniego 19, tel.: 71 798-69-74 wew. 103.

U W A G I:
1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. 10:00 dnia **4 stycznia 2027 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 28 grudnia 2026 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w Internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 82 22.

Kraj/34458928

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy • Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację
Google Play App Store

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

TERAZ NIŻSZA CENA

Plac Generała Józefa Bema nr 3, 3a, 4 (lokal w budynku przy Placu Generała Józefa Bema nr 4) m. 8-8a

Powierzchnia lokalu	-	**109,49 m²**
Cena wywoławcza w zł	-	**981 900,00 zł**
Wadium	-	**98 190,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach: 16.12.2026 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 17.12.2026 r. w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 18.12.2026 r. w godz. 12^{00} – 14^{00} po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 1, ul. św. Antoniego 19, tel.: 71 798-69-74 wew. 103.

U W A G I:
1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. 10:00 dnia **4 stycznia 2027 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 28 grudnia 2026 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w Internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 143 tel. 71 777 82 22.

Kraj/34458927

STAROSTA LESZCZYŃSKI

informuje,
że stosownie do art. 24a ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 ze zm.) w Wydziale Geodezji Starostwa Powiatowego w Lesznie, Aleje Jana Pawła II nr 23 (pokój nr 201, piętro II),

w terminie od 23 listopada 2026 r. do 11 grudnia 2026 r. w godzinach od 8^{00} do 15^{00}

zostanie wyłożony do wglądu zainteresowanych osób fizycznych, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej

projekt operatu opisowo-kartograficznego ewidencji gruntów i budynków, opracowany w ramach modernizacji tej ewidencji, obejmujący obręb Bukówiec Górny w jednostce ewidencyjnej Włoszakowice**, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie.**

Zgodnie z art. 24a ust. 6 ww. ustawy każdy, czyjego interesu prawnego dotyczą dane ujawnione w projekcie operatu opisowo-kartograficznego, może w okresie wyłożenia projektu do wglądu zgłaszać uwagi do tych danych.

Niestawienie się w terminie i miejscu określonym w niniejszej informacji nie stanowi przeszkody do kontynuowania procesu modernizacji ewidencji gruntów i budynków oraz ujawnienia nowych danych w ewidencji gruntów i budynków.

Kraj/34459084

WOJEWODA OPOLSKI
ul. Piastowska 14
45-081 Opole

IN.I.747.3.5.2026.KOK

Obwieszczenie Wojewody Opolskiego o wszczęciu postępowania w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia decyzji o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej

Na podstawie art. 10 ust. 5 pkt 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1199) zawiadamiam, że na wniosek Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A., działającej przez pełnomocnika Adama Grabowskiego z 7 września 2026 r. (uzupełnionego 21 października 2026 r.), **zostało wszczęte postępowanie w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia decyzji Wojewody Opolskiego z 31 lipca 2025 r. (znak IN.I.747.3.2.2025.KK), o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej** dla przedsięwzięcia pn.: **„**Remont linii 400kV relacji Dobrzeń – Pasikurowice/Trębaczew (od SE Dobrzeń do słupa 457/1)”, w ramach zadania „Modernizacja linii 400kV relacji Dobrzeń – Pasikurowice/Trębaczew (od SE Dobrzeń do słupa 457/1)”. Zgodnie z wnioskiem stwierdzenie wygaśnięcia dotyczy skutków wynikających z art. 22 ust. 1 w zw. z art. 22 ust. 5 (ograniczenie na czas określony) ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych dla nieruchomości (w nawiasach numery ksiąg wieczystych):

- jednostka ewidencyjna 160902_2 Dąbrowa, obręb 0015 Żelazna: **160902_2.0015.AR_1.134/59** (OP1O/00156313/0);
- jednostka ewidencyjna 160903_2 Dobrzeń Wielki, obręb 0035 Dobrzeń Wielki: **160903_2.0035.AR_1.1833/506** (OP1O/00033283/2);
- jednostka ewidencyjna 160903_2 Dobrzeń Wielki, obręb 0021 Chróścice:
- **160903_2.0021.AR_4.2018/659** (OP1O/00068593/2);
- jednostka ewidencyjna 160909_2 Popielów, obręb 0129 Stare Kolnie: **160909_2.0129.AR_1.441/1** (OP1B/00055664/4), **160909_2.0129.AR_1.374/2** (OP1B/00055566/7), **160909_2.0125.AR_1.68** (OP1B/00056644/5);
- jednostka ewidencyjna 160602_5 Namysłów – obszar wiejski, obręb 0056 Smarchowice Wielkie: **160602_5.0056.324/1** (OP1U/00043189/1);
- jednostka ewidencyjna 160602_5 Namysłów – obszar wiejski, obręb 0054 Smarchowice Małe: **160602_5.0054.228** (OP1U/00000713/1).

Działając na podstawie art. 10 § 1 oraz art. 73 § 1 Kpa informuję o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie materiałów dowodowych. Czynności tych można dokonać w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu przy ul. Piastowskiej 14 w godzinach pracy urzędu, po uprzednim kontakcie telefonicznym nr tel. 77 45 24 130, 77 45 24 138.
Zgodnie z art. 10 ust 2a ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia w którym nastąpiło obwieszczenie w urzędzie wojewódzkim.

Kraj/34459132

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU
Burmistrz Miasta Oleśnicy
ul. Rynek 1, 56-400 Oleśnica, ogłasza:

I-przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż następującej nieruchomości położonej w Oleśnicy

Lp	Adres nieruchomości: Oleśnica	Numer działki	Arkusz Mapy	Powierzchnia działki w m²	KW Nr	Cena wywoławcza nieruchomości w zł.	Wadium w zł.
1.	ul. Stawowa, obręb Lucień	**11/8**	**98**	1.655	**WR1E/00040060/4**	**442.000,00**	**44.200,00**

Cena sprzedaży części gruntu przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (posiadająca powierzchnię około 790 m²), osiągnięta w przetargu podlega opodatkowaniu stawką VAT w wysokości 23%, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 2 pkt 6 oraz zgodnie z art. 41 ust. 1 w związku z art. 146a pkt 1 ustawy z dnia 11.03.2004r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2025r., poz. 775, z późn. zm.).
Cena sprzedaży części gruntu przeznaczonej pod tereny zieleni izolacyjnej (posiadająca powierzchnię około 865 m²), osiągnięta w przetargu zwolniona jest od podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 11.03.2004r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2025r., poz. 775, z późn. zm.).

Przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym i sposób jej zagospodarowania: nieruchomość zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Osiedle i Stawowej, uchwalonym przez Radę Miasta Oleśnicy uchwałą nr XXXVI/215/2009 z dnia 28 sierpnia 2009 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego nr 176, poz. 3185 z dnia 16 października 2009 r., przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz częściowo pod tereny zieleni izolacyjnej (w/w działka znajduje się w jednostce strukturalnej o symbolu: 5MN oraz częściowo 2ZI).

Działka gruntowa nr 11/8 AM 98 znajduje się w strefie ochrony zabytków archeologicznych oraz w strefie „B” ochrony konserwatorskiej.

Przetarg na wyżej wymienione nieruchomości, odbędzie się dnia **12 stycznia 2027** r. o godz. **11^{00}** (w Sali Obrad - pokój nr 37 na II piętrze w części ratuszowej Urzędu Miasta Oleśnicy).

Najpóźniej do dnia **08 stycznia 2027r**. na rachunek bankowy Gminy Miasta Oleśnicy nr 18 9584 0008 2001 0000 0055 0004 w Banku Spółdzielczym w Oleśnicy należy wpłacić wadium w pieniądzu.

Ogłoszenie o przetargu wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Oleśnicy, ul. Rynek 1, oraz opublikowano na stronach internetowych http://www.olesnica.pl (w zakładce Aktualności) i http://idumolesnica.bip.gov.pl (Menu użytkownika – Nieruchomości: Sprzedaż - Kupno).

Szczegółowe informacje dotyczące przetargu można uzyskać w Wydziale Geodezji, Gospodarki Gruntami, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Oleśnicy (pok. 103, I p.) lub telefonicznie pod nr (071) 798-21-54 w godz. od 8^{00} do 16^{00}.

Kraj/34458893

eprasa.pl 33c24ae230

Syndyk Masy Upadłości
Andrzeja Składowskiego - osoby fizycznej
oferuje do sprzedaży z wolnej ręki, w trybie wyboru najkorzystniejszej oferty:

udziały ½ w prawie własności, zabudowanej domem mieszkalnym, działki nr 1663, o pow. 0,07 ha, położonej w miejscowości Dwikozy, ul. Starowiejska 2, KW nr KI1S/00061652/3, za cenę nie niższą niż 105 728,00 zł.

Oferty zgodne z Regulaminem sprzedaży – z dopiskiem na kopercie **OFERTA - Składowski** należy składać do **20 listopada 2026r.** do godz. **11.00** do Kancelarii Syndyka, przy ul.1-go Maja 4c, 20-410 Lublin. Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem tel. **81 53 444 38, 691 96 54 03** oraz w Kancelarii Syndyka, gdzie można zapoznać się z oszacowaniem i Regulaminem sprzedaży.

Kraj/34458724

dalej praca w korpo...

a może: brak sąsiadów
gwarantowany dochód,
i 100 minut do Warszawy

Z uwagi Pesel (70⁺) szukam osoby, która mogłaby i chciała przejąć i kontynuować działalność stworzonego przeze mnie:

Cmentarza Małych Zwierząt w Rzędzianach, jedynego na wschód od Wisły

A *„w pakiecie"* zaplecze i siedlisko z domem (A^{+++}) dla 2 osób i psa, przy S8, 4,5 ha gruntów inwestycyjnych na realizację dowolnych marzeń (SC/SU w planie ogólnym).
Sprzedaż bezpośrednia ale via KOWR!

www.cmentarz-zwierzat.pl/sukcesja

Kraj/34455513

Prezydent Wrocławia

ogłasza

trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Miłoszyckiej

obręb: Swojczyce, dz. nr 572, 573, 574 (przed zmianą identyfikatora: dz. nr 10/13, 10/14 i 10/15, AM-18)
GPS N: 51.12085, E: 17.12085
pow. nieruchomości: **11 169 m²**;
KW nr WR1K/00443817/7

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP): aktywność gospodarcza, w tym produkcja, obsługa pojazdów, naprawa pojazdów, stacje paliw, bazy transportowe, magazyny i handel hurtowy; usługi, w tym biura, handel detaliczny małopowierzchniowy B, obiekty kongresowe i konferencyjne, obiekty kształcenia dodatkowego, obiekty naukowe i badawcze, obiekty wystawienniczo – targowe; droga wewnętrzna.

Cena wywoławcza: **2 292 000,00 zł**
Wadium: **200 000,00 zł**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu, powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **5 stycznia 2027 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 12 stycznia 2027 r.**

UWAGA: NIŻSZA CENA

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**

Informacje o nieruchomości można uzyskać w Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości, Zespole II Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**

Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34457835

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Rolniczej

obręb: Strachocin, dz. nr 674
GPS: 51.10830 N, 17.15060 E
pow. nieruchomości: **1 591 m²**
KW nr **WR1K/00457239/2**

Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości: zgodnie z decyzją Prezydenta Wrocławia Nr 411/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r. ustalającą warunki zabudowy dla inwestycji obejmującej budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolno stojącego wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej.

Cena wywoławcza: **655 000,00 zł**
Wadium: **60 000,00 zł**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągnięta w przetargu, powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **15 stycznia 2027 r.** na konto: Gmina Wrocław, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 22 stycznia 2027 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**

Informacje o nieruchomości można uzyskać w Urzędzie Miejskim Wrocławia, Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, Wydziale Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości, Dziale Sprzedaży Nieruchomości – Zespół II, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**

Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34458558

ZARZĄD MORSKICH PORTÓW SZCZECIN I ŚWINOUJŚCIE S.A.

Świnoujście inwestuje w ekologiczne zaplecze portu.

Nowa infrastruktura do odbioru odpadów ze statków

Porty morskie muszą dziś nie tylko sprawnie obsługiwać statki i ładunki, ale także zapewniać bezpieczny odbiór odpadów powstających podczas ich eksploatacji. W Porcie Świnoujście dobiega końca budowa nowoczesnej infrastruktury, która pozwoli sprawniej i bezpieczniej odbierać oraz wstępnie oczyszczać płynne odpady ze statków, w tym wody balastowe i popłuczyny powstające podczas mycia ładowni.

Bezpieczny odbiór odpadów ze statków

Odbiór odpadów ze statków jest jednym z ważnych elementów funkcjonowania współczesnych portów. Obowiązujące przepisy nakładają na porty określone wymagania dotyczące zapewnienia odpowiedniej infrastruktury do odbioru odpadów, tak aby proces ten odbywał się bezpiecznie i bez zakłócania operacji portowych. – Nowoczesny port musi dysponować infrastrukturą, która pozwala odbierać odpady ze statków w sposób bezpieczny dla środowiska, a jednocześnie sprawny z punktu widzenia armatorów i operatorów portowych. Chodzi zarówno o odpady stałe, jak i płynne, których właściwe zagospodarowanie jest istotnym elementem ochrony środowiska morskiego – wyjaśnia Witold Ratajczak, kierownik projektu z ZMPSiŚ.

Osiem zbiorników i instalacja do oczyszczania

Inwestycja powstaje w rejonie Terminalu Promowego w Świnoujściu, przy ul. Fińskiej. W jej ramach budowane są obiekty odbiorczo-magazynowe oraz osiem zbiorników magazynowo-technologicznych o pojemności

50 m³ każdy. Powstaje również instalacja umożliwiająca odbiór i wstępne oczyszczanie ścieków przemysłowych wraz z zabezpieczeniem przeciwrozlewowym. Uzupełnieniem infrastruktury będzie stacja odbiorcza przeznaczona do rozładunku cystern wraz z wiatą. Całość została zaprojektowana tak, aby usprawnić odbiór odpadów i ograniczyć ryzyko ich niekontrolowanego przedostania się do środowiska.

Inwestycja dla środowiska i bezpieczeństwa żeglugi

Rozbudowa infrastruktury odpadowej wpisuje się w europejskie cele związane ze zrównoważonym rozwojem transportu oraz ochroną środowiska morskiego. Odpowiednio wyposażony port może skuteczniej ograniczać ryzyko zanieczyszczeń związanych z działalnością statków, a jednocześnie zapewniać sprawną obsługę jednostek. Inwestycja ma również wymiar logistyczny. Lepsza organizacja odbioru i transportu odpadów pozwoli usprawnić cały proces ich zagospodarowania, a krótsze i lepiej zaplanowane trasy transportowe mogą przyczynić się do ograniczenia emisji CO_2.

Ponad 1,5 mln euro unijnego dofinansowania

Całkowita wartość kosztów kwalifikowanych w ramach projektu „Zapewnienie odbioru odpadów ze statków w porcie Świnoujście w celu spełnienia wymagań środowiskowych" wynosi 1 830 329 euro. Dofinansowanie z instrumentu CEF2 to 1 555 779,65 euro. Pełny koszt realizowanego projektu wynosi 12 816 846,00 zł netto. Projekt realizowany jest zgodnie z harmonogramem. Zakończenie zadania planowane jest na grudzień 2026 roku, natomiast rozpoczęcie eksploatacji nowej infrastruktury przewidziano na początek 2027 roku. Nowe obiekty będą kolejnym elementem infrastruktury pozwalającym Portowi Świnoujście odpowiadać na rosnące wymagania środowiskowe i organizacyjne współczesnej żeglugi.

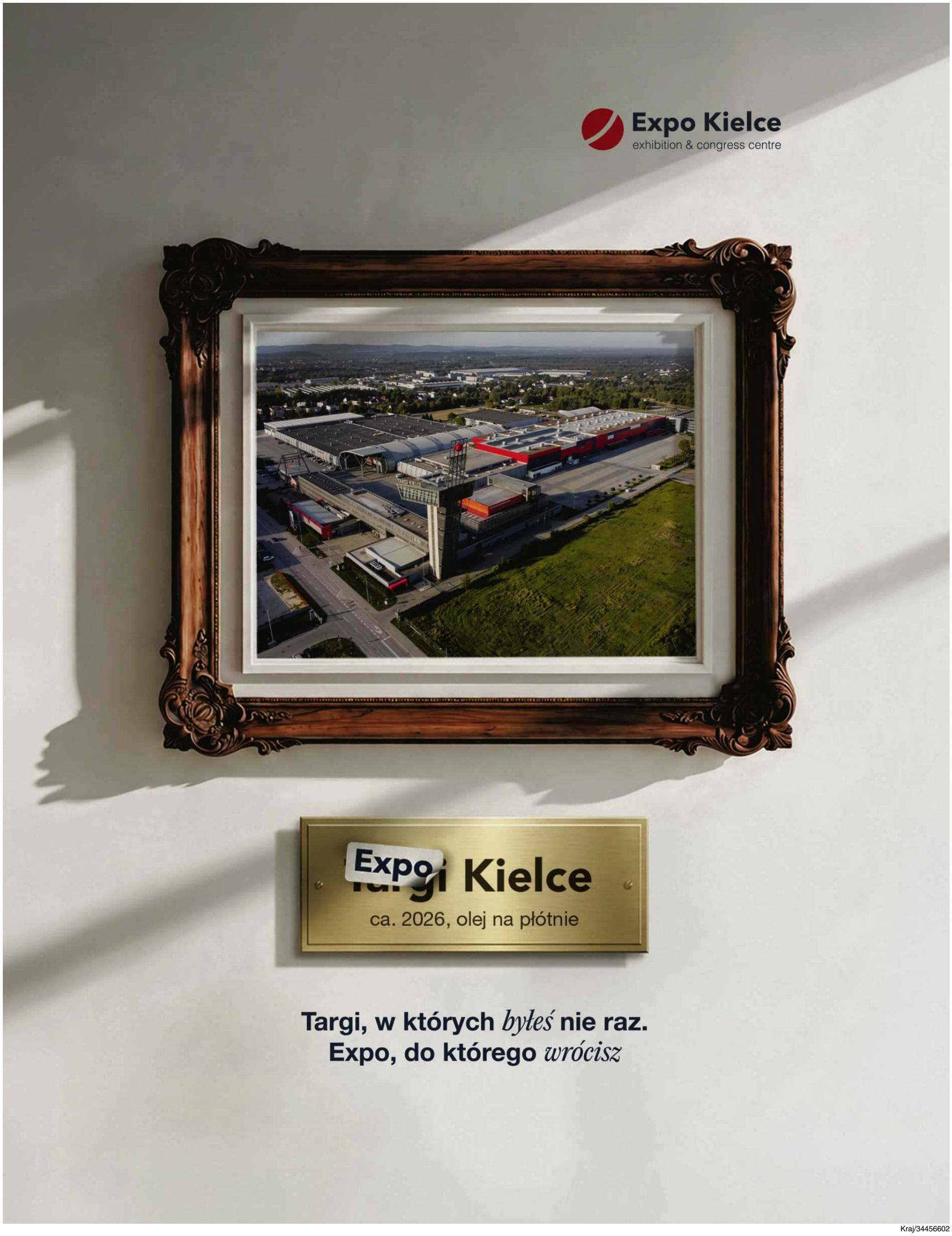
Projekt „Zapewnienie odbioru odpadów ze statków w porcie Świnoujście w celu spełnienia wymagań środowiskowych" jest współfinansowany z Instrumentu „Łącząc Europę" (CEF2).

Fundusze Europejskie | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską

Kraj/34457038

eprasa.pl 33c24ae230

eprasa.pl 33c24ae230

Chiny dają lekcję Zachodowi

Afera z Kylianem Mbappe może się wydawać absurdem, przesadną reakcją. Nic z tych rzeczy. To nie były emocje. Chińczycy wykorzystali pretekst i dali Zachodowi lekcję.

Michał Kiedrowski

• **21 października 2026 roku, spotkanie Ligi Mistrzów UEFA między Realem Madryt a RB Lipsk. Kylian Mbappé zdobywa trzecią bramkę dla swojego zespołu** FOT. REUTERS / VIOLETA SANTOS MOURA

Gdy gwiazdor Realu Kylian Mbappe został zapytany o ulubione memy na swój temat, na pewno nie spodziewał się, że jego wypowiedź skończy się poważnym kryzysem międzynarodowym. Przed występem w programie internetowym „The Bridge" ze śmiechem stwierdził, że najbardziej podobają mu te, gdzie jest przedstawiany jako „chiński dyktator". Ten mem tak mu się podoba, że używa go często, gdy gra w sieci z przyjaciółmi. Z wypowiedzi piłkarza wynika, że nawet nie ma pewności, czy to na pewno „chiński dyktator", a już nie ma mowy, żeby w ogóle wiedział, jak on się nazywał.

Zranił uczucia narodu chińskiego

Mowa oczywiście o Mao Zedongu, przywódcy Chin w latach 1949-76. Dla Chińczyków to bohater narodowy, który doprowadził do zjednoczenia kraju po wypędzeniu Japończyków i zwycięstwie w wojnie domowej oraz był ojcem założycielem Chińskiej Republiki Ludowej. Z drugiej strony jego polityka wewnętrzna w czasie tzw. Wielkiego Skoku, a potem Rewolucji Kulturalnej spowodowała śmierć dziesiątek milionów Chińczyków (szacunki mówią o liczbie od 30 aż do 45 mln) w wyniku głodu i prześladowań. Tyle że w Chinach odpowiedzialność Mao za te ofiary jest albo przemilczana, albo rozmywana. Mowa raczej o błędach całej klasy rządzącej, a nie osobistej odpowiedzialności przywódcy.

I chociaż Mao rzeczywiście był dyktatorem i jedynowładcą, to w oczach współczesnych Chińczyków jest raczej symbolem narodowym. Rola niemal narodowej świętości często przesłania pamięć o katastrofalnych skutkach jego rządów. Dlatego słowa Mbappe o „chińskim dyktatorze" spotkały się z powszechną i ostrą reakcją.

Rzecznik chińskiego MSZ Guo Jiakun oznajmił, że „słowa, które ranią uczucia narodu chińskiego, w naturalny sposób spotykają się ze sprzeciwem wszystkich środowisk chińskiego społeczeństwa". Jeszcze ostrzej zareagował Chiński Związek Piłki Nożnej, który domagał się „stanowczej interwencji" Realu Madryt oraz zażądał od klubu oraz piłkarza „publicznych, formalnych przeprosin". Federacja podkreśliła, że „zdecydowanie sprzeciwia się wszelkim wypowiedziom raniącym uczucia narodu chińskiego", dodając, że międzynarodowe gwiazdy sportu powinny „przestrzegać granic, wypowiadać się racjonalnie i odpowiedzialnie korzystać ze swojego wpływu na opinię publiczną".

Mbappe stracił dziesiątki milionów euro

China Media Group, do której należy państwowa telewizja CCTV, wstrzymała transmisje La Ligi i programów z udziałem Francuza oraz usunęła reklamy z jego wizerunkiem. „LaLiga, Real Madryt, a zwłaszcza sam Mbappe, muszą jak najszybciej publicznie przeprosić. Jest to warunek podstawowy" – napisała w swoim oświadczeniu. Po przeprosinach piłkarza odpowiedziała natomiast: „Będziemy słuchać jego słów, ale jeszcze uważniej obserwować jego czyny", wzywając piłkarza, Real i La Ligę, aby „wyciągnęli z tego rzeczywistą lekcję, szczerze przeprosili i gruntownie naprawili swoje postępowanie".

Zareagował również biznes. Firmy Dongpeng Beverage, Mengniu i Milkground zerwały umowy z piłkarzem, deklarując „zero tolerancji" wobec zachowań obrażających uczucia narodowe. Francuz stracił dziesiątki milionów euro. Jeśli doliczyć do tego utracone przyszłe korzyści, to śmiało można mówić o nawet stu milionach.

Konta piłkarza w chińskich mediach społecznościowych Weibo i Xiaohongshu zostały ograniczone lub wyciszone za „naruszenie zasad".

Najpierw swoje przeprosiny opublikował Mbappe, a wkrótce potem La Liga. Real zrobił to dzień później. Hiszpańska prasa sugeruje, że klub chciał się początkowo zdystansować od wypowiedzi swojego piłkarza i czekał, jak z kryzysem poradzi sobie Javier Tebas, prezes ligi. Później jednak na wyraźną interwencję strony chińskiej (China Media Group oświadczyła, że klub nie może uchylać się od odpowiedzialności) i w Madrycie zrozumieli, że afera uderzy również w klubowe interesy i nie czas na kultywowania osobistej urazy do szefa La Ligi. Tebas, aby zażegnać kryzys dyplomatyczny, spotkał się z chińskim ambasadorem w Hiszpanii Yao Jingiem. Na razie trudno powiedzieć, czy przyniosło to złagodzenie chińskiego stanowiska.

Chiny: Z nami nie ma żartów

W Europie, gdzie przyzwyczajeni jesteśmy do wolności słowa, taka ostra reakcja Chin może budzić zdziwienie. Niektórzy komentatorzy piszą nawet o „neomaoistowskiej samokrytyce Mbappe", „cenzurze" lub walce z prawdą historyczną. „Gdy dostęp do rynku zależy od akceptacji narracji politycznej, biznes przestaje być tylko biznesem i może stać się formą współudziału w cenzurze. Przyczyną konfliktu, którego jesteśmy świadkami, nie jest Kylian Mbappe. Ostateczny powód tkwi w kontaktach z dyktaturą, która wykorzystuje swoją siłę ekonomiczną do ochrony swojej narracji i budowania pozytywnego wizerunku samego siebie" – napisał hiszpański serwis ABC. „Kylian Mbappe przekonał się, jaką cenę płaci się za wejście w konflikt z rozpalonym chińskim nacjonalizmem" – napisał amerykański serwis NBCNews.

Czwartkowy komentarz w „Global Times" – anglojęzycznym portalu oficjalnego organu Chińskiej Partii Komunistycznej, „Dziennika Ludowego" – dokładnie wyjaśnia, że Chińczycy przez swoją potężną reakcję na słowa Mbappe chcieli dać lekcję nie tylko piłkarzowi, ale całemu Zachodowi. Lekcję kultury i jednocześnie pokazać, że po „wieku cierpienia" nastał czas nowych, asertywnych Chin, które nie będą tolerować podobnych występków. „Global Times" pisze:

„Jeśli humor definiuje wyłącznie strona, która dopuszcza się obrażenia, a ci, którzy czują się urażeni, muszą najpierw przejść test ideologiczny, zanim mogą się sprzeciwić, to nie jest to humor. To podwójne standardy przebrane za żart.

Prawdziwe pytanie nie brzmi, dlaczego chińska opinia publiczna zareagowała tak gwałtownie, lecz dlaczego niektóre zachodnie media tak szybko nazwały tę reakcję «rozpalonym nacjonalizmem». Dlaczego wykorzystują kontrowersje jako okazję do wzmocnienia twierdzenia, że Chiny w jakiś sposób nie potrafią przyjąć żartu tak, jak rzekomo potrafi Zachód?

Chiny doskonale wykorzystały pretekst, jakim był jeden nieistotny mem, aby powiedzieć całemu Zachodowi: z nami nie ma żartów. To, że trafił im się do tego Mbappe, jeden z najpopularniejszych sportowców na świecie, uczyniło tę okazję jeszcze bardziej wartą wykorzystania. ●

SPORT.PL

- **Essam Abdelhamid strzelił gola dla Polski. To, co stało się później, mówi wiele o naszym kraju**
- **PKOl walczy o lepszą przyszłość. Jak wyglądają negocjacje ze sponsorami?**
- **Afera obyczajowa we Włoszech. Oskarżenia o zdradę i kontrowersyjne powołania do kadry**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na **Sport.pl**

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34458949

sygn. akt III Ns 103/26

Ogłoszenie

(załącznik do postanowienia z dnia 12 października 2026 roku)

Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi III Wydział Cywilny (Łódź, ul. dra Stefana Kopcińskiego 56) informuje, że przed Tutejszym Sądem prowadzone jest postępowanie w sprawie o sygnaturze akt III Ns 103/26 z wniosku Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Łodzi o stwierdzenie zgonu:

1) Ity Maszy Kuperwaser / Kuperwasser, z domu Hiller / Giller, córki Chaima-Judela i Bajli z domu Hamburskiej, urodzonej dnia 5/17 maja 1890 roku w Łodzi,
2) Chany Pesy Rapoport / Rappaport, z domu Hiller / Giller, córki Chaima-Judela i Bajli z domu Hamburskiej, urodzonej dnia 2/14 września 1896 roku w Łodzi,

W związku z powyższym wzywa się każdego, kto może udzielić wiadomości o ww. osobach względnie o ich spadkobiercach aby w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty ukazania się tego ogłoszenia zgłosił się do Sądu, w którym toczy się postępowanie i przekazał je tutejszemu Sądowi.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34459180

DOLNOŚLĄSKIE CENTRUM HURTU ROLNO-SPOŻYWCZEGO S.A.

ul. Giełdowa 4, 52-438 Wrocław

ogłasza przetarg nieograniczony

na zaprojektowanie i wykonanie działań naprawczych zatrzymujących proces osiadania budynku biurowego nr 9

Zakres zamówienia i wymagania co do oferty opisane są w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ).

Na adres *sekretariat@dchrs.com.pl* należy kierować:
– prośby o przesłanie SIWZ – do 16.11.2026 r.
– pytania dot. przedmiotu zamówienia i SIWZ – do 13.11.2026 r.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest:
– złożenie oferty w sekretariacie Spółki we Wrocławiu przy ul. Giełdowej 4 **do 17.11.2026 r. do godz. 09.30**.

Miejsce i termin otwarcia ofert – zgodnie z pkt 10 SIWZ.
Termin zawarcia umowy i związania ofertą: do dnia 30.11.2026 r.

34457619

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

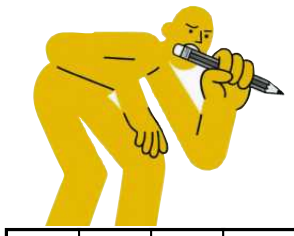
WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X

Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

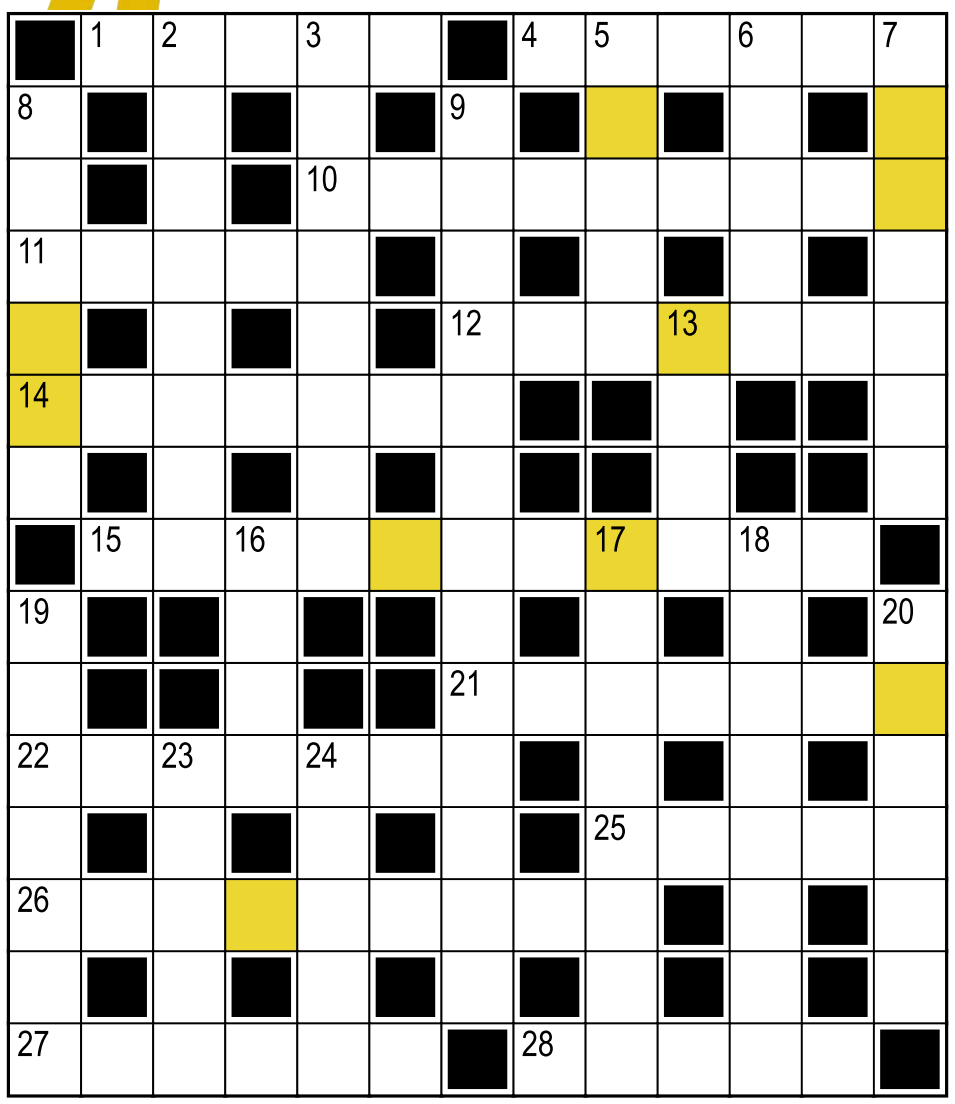
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 33c24ae230

krzyżówka

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) Jan Kiliński
4) wziął udział w Wielkiej Pardubickiej
10) biolog zajmujący się zarodkami
11) USA – Biały Dom, Rosja – ?
12) przysposobienie dziecka
14) ... jazdy pociągów, w gablotce na peronie
15) Ewa, trenerka fitness, osobowość medialna
21) zespół, który nagrał piosenkę „Przeżyj to sam"
22) zielony owoc podobny do cytryny
25) zagra derby z drużyną AC Milan
26) drążek trzymany przez linoskoczka
27) złota ..., gatunek jabłoni
28) podpora wiaduktu, mostu

Pionowo:
2) żegnaj, słoneczko
3) wierzchowiec z Sahary
5) np. zboże zebrane z pola
6) na odwłoku skorpiona lub na gałęzi akacji
7) cętkowane koty i ekskluzywne samochody
8) weźmie udział w konsylium
9) obfity posiłek podany bardzo późnym popołudniem
13) jedna setna brytyjskiego funta
16) skandynawska stolica z Muzeum Muncha
17) potocznie o rękawiczkach ochronnych powlekanych gumą, przydatnych np. do prac ogrodowych
18) żona Sokratesa słynąca z kłótliwego charakteru
19) ... 44, grupa hiphopowa
20) gdy armia robi „w tył zwrot i chodu!"
23) zagra derby z drużyną Interu
24) zespół dziewięciu instrumentalistów

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 150 z 29.10:
Poziomo: 1) zbuki **4)** szabla **10)** siatkówka **11)** urlop **12)** impreza **14)** bakarat **15)** odtwórczyni **21)** uściski **22)** mecenas **25)** wnęka **26)** kontrakty **27)** alejka **28)** tyran
Pionowo: 2) Billy Kid **3)** Kasparow **5)** zakup **6)** Bowie **7)** amarant **8)** służba **9)** sanitariuszka **13)** Rudy **16)** tuje **17)** zachwyty **18)** następca **19)** mimikra **20)** migacz **23)** canoe **24)** Norek
Hasło: Biała dama.

sudoku

6	8			1		2		3
		3		6		7	9	1
9	1	7	5		3		6	4
1	7	5	3	8	2	9		6
3			4		7			2
				9		5	3	
	6		2		5			
	4		6	7				
7	3	2			8			5

3			8			2		4
				1			8	
	2	7		4				
	7					9	2	
		5		6		3		
1		9						
4		8	9			6	7	
	6					8		
7					3			2

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

D	N	I	K	K	O	N
Ę	K	T	K	A	R	T
B	S	Y	M	F	O	N
Z	Ż	I	B	O	A	I
E	U	Ł	P	M	O	E
I	T	A	K	A	U	M
N	E	M	B	R	E	N
R	R	I	A	Y	H	E
I	G	O	L	O	R	K

nekrologi, niezbędnik, kontrakt, symfonia, biżuteria, herb, małpka, emu

Hasło z 29.10: giermkowie

skojarzenia

Czarna	Hiszpańska	Strukturalna	Obywatelska
Wdowia	Widokowa	Sprzedażowa	Natrętna
Parszywa	Końska	Cienkorunna	Wiertnicza
Rodzinna	Aksamitna	Zbłąkana	Inwalidzka

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 29.10:
Filmowe role Harrisona Forda: Indiana Jones, Doktor Kimble, Rick Deckard, Han Solo. **Kojarzą się z Zorro:** Maska i szpada, Sierżant Garcia, Diego de la Vega, Tornado. **Kojarzą się z łabędziem:** Brzydkie kaczątko, Balet z Odettą, Lohengrin, Leda. **Kryją w sobie nazwy ryb:** Dobre kino, Pomidor szklarniowy, Śliska larwa, Chwile szczęścia

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

wyborcza

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 30 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Beata Żurek**

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Czy Gliwice pójdą śladem Częstochowy?

Referendum w Gliwicach coraz bliżej

Inicjatorzy referendum przeciw prezydent Gliwic Katarzynie Kuczyńskiej-Budce złożyli ponad 18 tysięcy podpisów. Teraz o dalszych losach inicjatywy zdecyduje ich weryfikacja przez komisarza wyborczego.

Michał Hyra

W niedzielę 25 października w województwie śląskim odbyły się dwa referenda, które zakończyły kadencję prezydenta Częstochowy i tamtejszej rady miasta. Jak dotąd próby zmiany władz samorządowych w województwie śląskim podejmowano w sześciu samorządach. Udało się w Częstochowie i Zabrzu, choć tam połowicznie, bo referendum w sprawie odwołania rady miasta było nieważne. Niepowodzeniem zakończyły się próby podejmowane w Cieszynie, Pszowie oraz w gminach Rudziniec i Jeleśnia.

• **Katarzyna Kuczyńska-Budka po dwóch i pół roku urzędowania nie ma dobrych notowań**

FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kryzys zaufania do sposobu sprawowania władzy

Teraz jest blisko kolejnego referendum. Tym razem w Gliwicach, gdzie 25 października zakończyła się zbiórka podpisów pod wnioskiem o odwołanie Katarzyny Kuczyńskiej-Budki.

– Katarzyna Kuczyńska-Budka jest lepszym politykiem niż Agnieszka Rupniewska, ale jej pozycja w mieście jest słaba. Z drugiej strony rządzenie Gliwicami jest znacznie łatwiejsze niż Zabrzem, które jest bardzo mocno zadłużone – zaznacza doktor Tomasz Słupik, politolog z Uniwersytetu Śląskiego.

Akcja referendalna rozpoczęła się w mieście 26 sierpnia, zorganizowało ją stowarzyszenie GLIWICE2026, na czele którego stoi Robert Dopierała. Adwokat, który przed laty był związany z Sojuszem Lewicy Demokratycznej, w wyborach na prezydenta w 2015 roku poparł Andrzeja Dudę.

Sam zresztą o tym informował, kiedy zasłynął listem do prezydenta Dudy, w którym pisał, że wycofuje swój głos, oddany podczas wyborów, i domagał się przeprosin za nadużycie zaufania. „Nie takiego Prezydenta wybierałem, nie na taką prezydenturę się godziłem" – napisał mecenas. Była to reakcja na działania PiS oraz Andrzeja Dudy w sprawie Trybunału Konstytucyjnego. W 2021 roku niektóre media pisały, że Dopierała może być kandydatem na rzecznika praw obywatelskich.

– U podstaw decyzji o uruchomieniu procedury referendalnej leży głęboki kryzys zaufania do sposobu sprawowania władzy wykonawczej w mieście oraz szereg poważnych zastrzeżeń dotyczących gospodarowania majątkiem publicznym i realizacji kluczowych inwestycji. Symbolem tego kryzysu jest bezprecedensowe w historii gliwickiego samorządu nieuzyskanie przez prezydent miasta w bieżącym roku zarówno wotum zaufania, jak i absolutorium ze strony rady miasta – wyjaśniał organizator zbiórki na starcie akcji.

Co komitet referendalny zarzuca prezydent Kuczyńskiej-Budce?

Komitet zarzucał władzom Gliwic rezygnację z budowy szpitala. Przed laty w mieście zapadła decyzja o budowie nowej siedziby dla szpitala. Miał mieścić 356 łóżek, SOR, lądowisko dla helikopterów i przychodnię z ponad 30 gabinetami.

Szpital miał powstać przy ulicy Kujawskiej. Jako najkorzystniejszą miasto uznało ofertę spółki Mirbud, która miała wybudować szpital za niecałe 880 mln zł. Do podpisania umowy nie doszło, bo Krajowa Izba Odwoławcza, na wniosek innych firm biorących udział w przetargu uchyliła tę decyzję.

W czasie kampanii wyborczej Katarzyna Kuczyńska-Budka wspólnie z ówczesną minister zdrowia Izabelą Leszczyną ogłosiły, że w Gliwicach powstanie szpital na 800 łóżek, do którego przeniosą się wszystkie kliniki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego z Zabrza.

Obecny plan zakłada, że gliwicki szpital będzie dysponował 698 łóżkami i 24 oddziałami, a także stacją dializ oraz oddziałem rehabilitacji dziennej. W pierwszej kolejności do nowego obiektu przeniesione zostaną oddziały szpitala miejskiego w Gliwicach, a w dalszych etapach – jednostki ŚUM z innych miast regionu. Zakończenie całej inwestycji planowane jest do 2033 roku.

Wśród innych zarzutów jest m.in. przeznaczenie pieniędzy na odbudowę Teatru Victoria, problem Piasta Gliwice, który w ciągu dwóch lat otrzymał z budżetu miasta blisko 70 mln zł, a jego sytuacja finansowa wciąż jest nienajlepsza.

Komitet uzbierał ponad 18 tys. podpisów pod wnioskiem o referendum w Gliwicach, które, jeśli dojdzie do skutku, zdecyduje o przyszłości władz miasta, które rządzą nim zaledwie od dwóch i pół roku.

– Katarzyna Kuczyńska-Budka ma specyficzny styl rządzenia i ma wielu przeciwników. W efekcie po dwóch i pół roku urzędowania nie ma dobrych notowań. Trzeba też mieć świadomość, że po prezydencie Zygmuncie Frankiewiczu ciężko zaistnieć – ocenia doktor Tomasz Słupik.

Nietypowy system zbierania podpisów w Gliwicach

Żeby odbyło się referendum, komitet potrzebuje ok. 12,7 tys. podpisów (odpowiada to 10 proc. uprawnionych do głosowania). Zwykle kilkanaście procent podpisów jest nieprawidłowych, w Częstochowie było to aż 25 proc. Jak widać, komitet ma spory zapas. Do tego gliwicka zbiórka była nietypowa. Zwykle podpisy są zbierane na kartach, na których jest miejsce dla ok. dwudziestu osób. W Gliwicach każda karta to jeden podpis.

– System zbiórki został zaprojektowany i wdrożony przez inicjatorów z myślą o bezpieczeństwie danych osobowych gliwiczan. Mieszkańcy, podpisując indywidualną kartę i wrzucając ją do zamykanej i zaplombowanej skrzynki, zyskiwali gwarancję, że ich numer PESEL, adres oraz personalia nie zostaną podejrzane przez osoby trzecie, co było dotychczas plagą tradycyjnych zbiorczych list podpisowych – wyjaśnia mecenas Dopierała.

W poniedziałek 26 października do siedziby komisarza wyborczego w Katowicach trafiło 18 080 oddzielnych kart poparcia dla referendum. Teraz podpisy będą weryfikowane. Często zdarza się, że osoby podpisujące karty poparcia nie mają praw do głosowania na terenie tego miasta. Kolejny częsty błąd to inny niż faktyczny adres zamieszkania.

Zgodnie z przepisami komisarz wyborczy w Katowicach ma 30 dni na formalną weryfikację złożonych kart poparcia. Jeśli liczba prawidłowych podpisów przekroczy 12,7 tys., wówczas komisarz wyda postanowienie o przeprowadzeniu referendum i wyznaczy termin głosowania, w którym mieszkańcy Gliwic przy urnach bezpośrednio zdecydują o przyszłości swojego miasta. ●

eprasa.pl 33c24ae230

Sosnowiec

W środku kryje się coś wyjątkowego

Sosnowiec ma budynek niczym z Zakopanego. Dom Ludowy wybudowany w 1903 roku w Ostrowach Górniczych ma nowego właściciela.

Anna Malinowska

Inicjatorem i fundatorem budowy Domu Ludowego było Warszawskie Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych. Działo się to w czasach, gdy Ostrowy Górnicze były jeszcze osadą Niemce. – Znajdowało się tu osiedle patronackie, które prócz domów mieszkalnych robotników, dysponowało własnymi ośrodkami użyteczności publicznej. Budowano też takie, które miały służyć miejscowej ludności jako miejsca spotkań, rozrywki, kultury – mówi Krzysztof Borda, obecny zarządca i marketingowiec nieruchomości.

Po 1989 r. obiekt nabył prywatny właściciel. – Chwała mu za to, że zadbał o detale wnętrz, nie ingerował w historyczny wygląd klatek schodowych, sal. Gdy pierwszy właściciel zmarł, obiekt trafił w kolejne prywatne ręce. Urządzano w nim wesela, różne imprezy okolicznościowe. Kiedy został wystawiony na sprzedaż, kupiła go kolejna osoba prywatna, która ma zupełnie nowy plan na to miejsce – podkreśla Borda i zaprasza do środka.

• **Dom Ludowy w Sosnowcu** FOT. GW SOSNOWIEC

Budynek o powierzchni 1700 metrów kwadratowych powstał w stylu zakopiańskim. – Propagował go Stanisław Witkiewicz. W czasach jeszcze zaborowych poszukiwano własnego stylu narodowego. Witkiewicz uważał, że sztuka Podhala z elementami secesji może być w takiej sytuacji reprezentatywna. W Ostrowach Górniczych w tym stylu powstał nie tylko ten budynek, ale też domy urzędników. Jego wpływ widoczny był również w nieruchomościach zamieszkanych przez robotnicze rodziny – wskazuje Borda.

Zwiedzanie zaczynamy od przeszklonej, zabudowanej werandy. Przez potężne okna rozciąga się malowniczy widok na otaczający budynek park. Stamtąd przechodzimy przez ciąg sal na parterze. W niektórych oknach widnieją witraże, w każdym pomieszczeniu znajduje się piec kaflowy – każdy inny, w innej kolorystyce, z różnymi zdobieniami. Każda ściana zdobiona jest w inny sposób – malowidła tworzą wzory w różnych barwach. Zachowało się też sporo zabytkowych mebli – kredensów, krzeseł, stołów, luster, żyrandoli i kinkietów. Zachowane zostały też oryginalne posadzki, schody wraz z rzeźbionymi balustradami. Pomieszczenia porażają swoją przestrzenią, wysokimi, zdobionymi sufitami.

MA POWRÓCIĆ DO PRZEDWOJENNEJ TRADYCJI

Na wyższych kondygnacjach pokoje są w podobnym stylu. Wśród nich znajduje się między innymi salka bilardowa czy muzyczna ze sceną i pianinem. W części budynku znajdował się kiedyś hotel. To prawdziwy labirynt korytarzy, pokoi, zaułków. – Nie wykluczamy, że w przyszłości wrócimy do funkcji hotelowej. Ale z pewnością remont będziemy prowadzić etapami. Zaczniemy od sal na parterze, które będziemy odnawiać po kolei. Tak by gotowe mogły być już użytkowane, a prace będą mogły być prowadzone w kolejnych – mówi Borda, który jest artystą plastykiem, historykiem.

– Przez dwanaście lat pracowałem w dąbrowskim muzeum Sztygarka, zajmowałem się również organizacją imprez masowych. A moja rodzina od pokoleń mieszka w Ostrowach Górniczych – dodaje, zauważając, że kontekst, historia miejsca i anegdoty mu towarzyszące są mu doskonale znane. – Chcemy powrócić do przedwojennej tradycji tego miejsca – zapowiada.

Jak wspomina, o Domu Ludowym z dawnych czasów słuchał w opowieściach swojej babci. Organizowano w niej m.in. potańcówki, spektakle teatralne. – W Ostrowach bardzo duże wpływy miała Polska Partia Socjalistyczna. Tradycje niepodległościowe wśród tutejszej ludności były bardzo silne. W Domu Ludowym prężnie rozwijał się ruch skautów, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół".

Po 1945 r. aż do lat 70. bardzo prężnie działał w budynku dom kultury. Kiedy jednak w pobliskim Kazimierzu Górniczym wybudowano nową taką placówkę, ta zastąpiła jego miejsce. Została w nim jedynie biblioteka, ale tylko przez jakiś czas. Gdy ostatecznie i ta została zlikwidowana, budynek zaczął podupadać. Od tamtej pory nie powrócił do dawnego tętniącego życia. Chcemy to jednak zmienić – mówi Borda.

TARGI, KONCERTY I EKSPOZYCJE

Jak wyjaśnia, nowe funkcje mają być połączeniem kultury i biznesu. Miejsce ma służyć imprezom komercyjnym, jak organizacja targów, ale też wydarzeniom artystycznym. – Myślimy o koncertach, wystawach malarskich, fotograficznych, warsztatach. Jestem w kontakcie z osobami, które już teraz są bardzo zainteresowane ich organizowaniem w Domu Ludowym. Jesteśmy też otwarci na plenery filmowe. Mamy kuchnię, więc nie wykluczamy własnej gastronomii. Naszą ambicją jest to, by gościli u nas nie tylko mieszkańcy Sosnowca, ale odwiedzali nas mieszkańcy różnych miast regionu – dodaje.

W mieście nie ma stałej ekspozycji poświęconej historii Sosnowca i Zagłębia Dąbrowskiego. Borda chce zapełnić tę lukę. – Mam dużą kolekcję związaną z regionem i chciałbym stworzyć z niej w Domu Ludowym taką właśnie wystawę. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34458904

Prezydent Miasta Mysłowice informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłowice przeznaczonych do:

dzierżawy:
- zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości gruntowej, położonej w rejonie ulicy Krótkiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, obiekt gospodarczy (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 557,
- zawarcia na okres do 31 sierpnia 2029 roku umowy dzierżawy nieruchomości zabudowanej, położonej przy ulicy Stawowej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod garaż (zmiana dzierżawcy), zarządzenie 558.

termin wywieszenia: 30.10.2026r. do 20.11.2026r.

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34414054

KATOWICKIE CMENTARZE KOMUNALNE

POMOC W ORGANIZOWANIU POGRZEBÓW

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI
tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321

mail: kck@kck.katowice.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34459031

Wójt Gminy Psary

działając na podstawie art.35 ust.1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz.U z 2026, poz. 399) informuje, że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Psarach ul. Malinowicka 4 w dniach od **30.10.2026r.** do **20.11.2026 r.** zostanie wywieszony do publicznej wiadomości:

Wykaz nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy obejmujący:

- **nieruchomość ozn. numerami działek 523,524/3 o łącznej pow. 0,1604 ha, położoną w Psarach**
- **część nieruchomości ozn. numerem działki 374/38 o pow. 0,0150 ha, położoną w Brzękowicach Wał**

Wykaz zostanie zamieszczony na stronie internetowej w biuletynie informacji publicznej Urzędu Gminy Psary.

OGŁOSZENIE PŁATNE Częstochowa/34459091

Wójt Gminy Gorzyce

działając na podstawie art. 35 ust. 1 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2026r. poz. 399 ze zm.)

informuje,
że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Gorzycach przy ul. Kościelnej 15, wywieszono w **dniu 30.10.2026 r.**
na okres 21 dni, wykaz obejmujący nieruchomość będącą mieniem komunalnym Gminy Gorzyce przeznaczoną do zbycia.
Z wykazem można się również zapoznać na stronie internetowej gminy:
www.gorzyce.pl oraz bip.gorzyce.pl.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraków/34459074

INFORMACJA DLA UŻYTKOWNIKÓW PŁATNEGO ODCINKA AUTOSTRADY A4 KATOWICE – KRAKÓW

W związku z realizacją zadania polegającego na remoncie autostrady A4 Katowice-Kraków, Pavimental Polska Sp. z o.o. – Wykonawca robót informuje, że prace prowadzone są na Placu Poboru Opłat Balice, gdzie obowiązuje zmieniona organizacja ruchu.

Jest to ostatni etap zmian w organizacji ruchu na potrzeby wymiany nawierzchni, w ramach którego będą sukcesywnie wyłączane poszczególne pasy ruchu na terenie PPO Balice. Prace zakończą się w drugiej połowie listopada br.

Szczegółowe informacje są na bieżąco publikowane na stronach internetowych: www.a4info.pl, www.ia4.pl, na platformie X: www.twitter.com/A4KatKra oraz w Punktach Informacji Drogowej.

Przepraszamy za utrudnienia i prosimy o ostrożną jazdę.
Pavimental Polska Sp. z o.o. – Wykonawca robót

OGŁOSZENIE PŁATNE Częstochowa/34459091

OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.), zawiadamiam o przyjęciu przez Radę Gminy Kamienica Polska Uchwały Nr 150/XXIV/2026 z dnia 21 sierpnia 2026r. w sprawie uchwalenia planu ogólnego Gminy Kamienica Polska.

Treść uchwały jest dostępna na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy Kamienica Polska:
https://bip.kamienicapolska.pl/artykul/plan-ogolny-gminy-kamienica-polska

Dokumentacja strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planu ogólnego Gminy Kamienica Polska jest dostępna w siedzibie Urzędu Gminy Kamienica Polska (w godzinach pracy Urzędu), przy ul. M. Konopnickiej 12, 42-260 Kamienica Polska.

Wójt Gminy Kamienica Polska
mgr Artur Furmański

1 KA

eprasa.pl 33c24ae230

XXXV FESTIWAL ARS CAMERALIS
PUSTKA | 3–27 listopada 2026

3 listopada | godz. 19.00
Joan As Police Woman
20 Years of Real Life Tour

4 listopada | godz. 18.00
Joanna Ostrowska, Krzysztof Tomasik, Paulina Małochleb

4 listopada | godz. 19.00
W stronę ciszy
Orkiestra Il Suonar Parlante
Kierownictwo artystyczne: **Vittorio Ghielmi**

5 listopada | godz. 18.00
Daria Grzesiek, Agnieszka Taborska, Monika Glosowitz

6 listopada | godz. 18.00
Bird Haunts
Lena Achtelik

6 listopada | godz. 18.00
Fotografie
Kasimir Zgorecki

6 listopada | godz. 19.00
Dobrawa Czocher Trio

9 listopada | godz. 19.00
aja monet

10 listopada | godz. 20.30
Ambrose Akinmusire: Starshine & Clay

13 listopada | godz. 17.30
BAFTA 2026 Shorts
A British Council Touring Programme

13 listopada | godz. 19.00
K Á R Y Y N

14 listopada | godz. 11.00–14.00
Serfenta – warsztaty wyplatania z wikliny

15 listopada | godz. 19.00
Hüma Utku

16 listopada | godz. 17.30
BAFTA 2026 Shorts
A British Council Touring Programme

17 listopada | godz. 18.00
Grzegorz Jankowicz, Justyna Sobolewska, Paulina Małochleb

18 listopada | godz. 20.30
Ciśnienie

19 listopada | godz. 18.00
Aldona Kopkiewicz, Izabela Tadra, Michał Sowiński

20 listopada | godz. 18.00
Theorema
Antoine d'Agata

21 listopada | godz. 11.00–15.00
Narysuj to źle!
Maciek Łazowski

22 listopada | godz. 19.00
Anna von Hausswolff

23 listopada | godz. 17.30
Podwójne ubezpieczenie (1944)

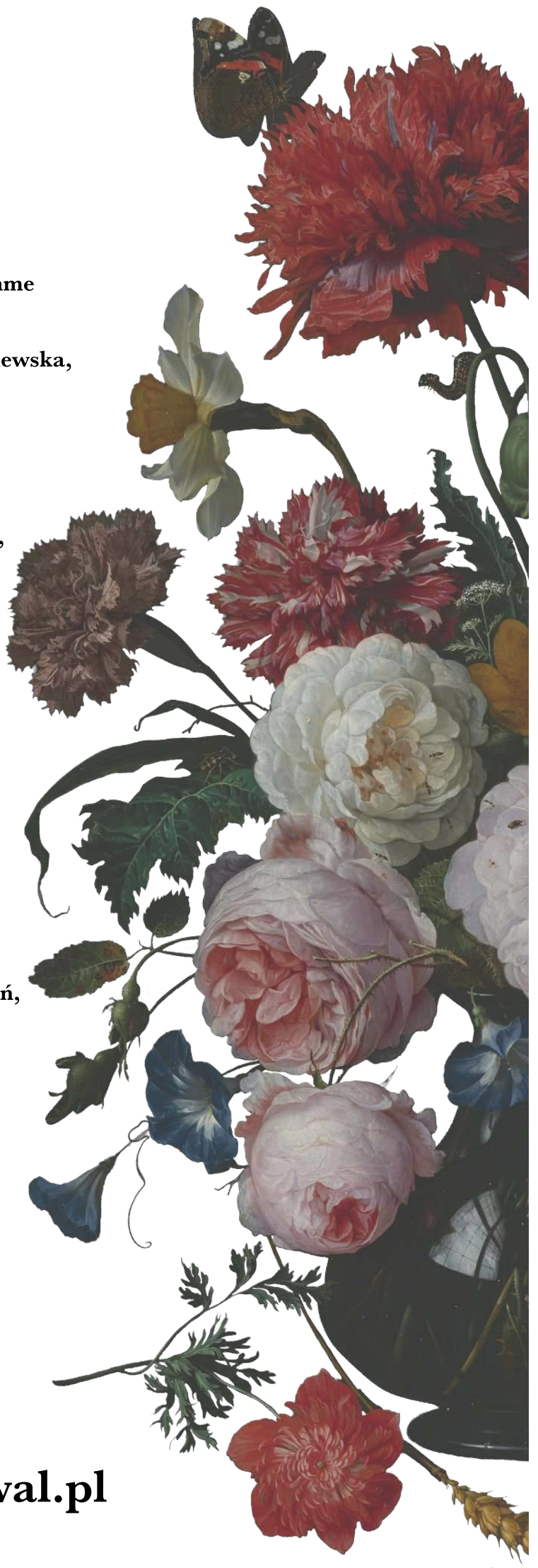
24 listopada | godz. 18.00
Agnieszka Jelonek, Tomasz Szerszeń, Krzysztof Muszyński

25 listopada | godz. 17.30
Harvey (1950)

26 listopada | godz. 17.30
W samo południe (1952)

26 listopada | godz. 18.00
Wiązanka
Miłosz Wnukowski

27 listopada | godz. 19.00
Miłosz Pieczonka Trio Asleep

Szczegóły wydarzeń: arscameralisfestiwal.pl

Organizator: Województwo Śląskie; Ars Cameralis Silesiae Superioris – Ars Cameralis jest instytucją kultury samorządu województwa śląskiego

Partner: Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyka", realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca; Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Narodowy Instytut Muzyki i Tańca

Patronat medialny: Tygodnik Powszechny; Katowice dla odmiany; Hotel Monopol Katowice; Radio Katowice; Gazeta.pl; Radio 357

Bilety: ticketmaster

Katowice/34456802

1 KAL

eprasa.pl 33c24ae230

Seniorka trafiła nieprzytomna do szpitala w Chorwacji

Rodzina nic nie wiedziała

Panią Reginę zabrało pogotowie, kiedy w autokarze straciła przytomność. Rodzina w Polsce wtedy nie wiedziała, że 82-latka trafiła do szpitala w Chorwacji.

Michalina Bednarek

• **Pan Marek ze zdjęciem mamy, która zamiast wrócić z wycieczką do Polski, trafiła do szpitalu w Chorwacji. 21 października 2026 r.** FOT. ANNA LEWAŃSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Pani Regina ma 82 lata, mieszka na Śląsku. We wrześniu wybrała się do Chorwacji z Klubem Seniora Przyjaciele. Do Polski nie wróciła, wciąż jest w szpitalu w Splicie.

Podczas wyjazdu seniorzy odwiedzili Medjugorie w Bośni i Hercegowinie. Dojście do miejsca maryjnego kultu jest wymagające, to kamieniste wzgórze. Tam kobieta miała się przewrócić. Myślała, że nic poważnego jej się nie stało. Jednak kiedy kilka dni później grupa już wracała do Polski, pani Regina straciła w autokarze przytomność. Pogotowie zabrało 82-latkę do szpitala w Splicie.

– Uważam, że miało to związek z wcześniejszym upadkiem. Nie rozumiem, kto pozwolił, żeby grupa ludzi w podeszłym wieku wchodziła w taki teren. Mama pisała nawet esemesa do znajomego, że było bardzo ciężko wejść i zejść, wszyscy się ślizgali – denerwuje się pan Marek, syn pani Reginy.

Bliscy seniorki początkowo nic nie wiedzieli o zdarzeniu. Rzeczy mamy przekazała im jedna z uczestniczek wyjazdu. – Autokar z pozostałymi uczestnikami wrócił do Polski. Wtedy dostałem dokumenty mamy, telefon, walizkę. Dowiedziałem się, co się wydarzyło i w jakim szpitalu mama przebywa. Po telefonie do szpitala okazało się, że nie otrzymamy żadnych informacji, bo nie ma takiej pacjentki – relacjonuje syn. – Kiedy jednak opisaliśmy sytuację przez telefon, pani doktor grzecznościowo stwierdziła, że jest taka pacjentka, ale jest przyjęta jako NN. Zaleciła przyjazd i zweryfikowanie tożsamości. Natychmiast pojechaliśmy tam z siostrą. Już na miejscu, w szpitalu KBC w Splicie, potwierdziliśmy tożsamość mamy – opowiada pan Marek.

RODZINA MUSIAŁA POSZUKAĆ SZPITALA

Syn zapewnia, że biuro podróży, które zorganizowało wyjazd dla seniorów, nie skontaktowało się z rodziną w sprawie wypadku i tego, co dalej działo się z mamą.

– Jednak ze strony biura podróży „szkoda” została natychmiast zgłoszona w Generali, a ze strony podróżującej grupy seniorów w Compensie, a więc poza ubezpieczeniem EKUZ mama była ubezpieczona również w Generali i w Compensie – mówi pan Marek. – Zdecydowaliśmy, że sprawą dalej ma się zajmować firma Compensa w związku z wyższą sumą ubezpieczenia. Przekazałem szpitalowi dokumenty, które otrzymałem z centrum alarmowego Global Assistance. W związku z tym, że mama była w śpiączce farmakologicznej, zwolniłem lekarzy oraz szpital z tajemnicy lekarskiej. Dowiedzieliśmy się, że mama jest po dwóch operacjach głowy, pod respiratorem – dodaje syn.

Pani Regina została przyjęta na OIOM z zagrożeniem życia. Okazało się, że ma krwiaka podtwardówkowego. – Compensa, a właściwie Global Assistance stwierdziło, że to rodzina ma zająć się znalezieniem w Polsce odpowiedniego oddziału szpitala i miejsca na nim. Szpital wymaga dokumentów potwierdzających, że mama nadaje się na oddział, który zalecili w Splicie, czyli neurochirurgii. Po przepychankach z Global Assistance kto ma się zająć organizacją sprawy, a przede wszystkim, gdzie w OWU [ogólne warunki ubezpieczenia – przyp. red.] jest napisane, że takimi sprawami ma zajmować się rodzina, do dziś nie otrzymaliśmy informacji o takim zapisie – twierdzi syn kobiety. – Ubezpieczyciel ciągle przerzuca na rodzinę działania, które naszym zdaniem należą do niego.

– Moja mama co prawda oddycha już samodzielnie, ale nadal nie ma z nią kontaktu. Nie otrzymałem odpowiedzi na pytanie, co jeśli osoba ubezpieczona nie miałaby nikogo, kto zajmowałby się sprawą? – denerwuje się pan Marek.

UBEZPIECZYCIEL TŁUMACZY ZASADY

W Compensie o sprawie pani Reginy nie chcą rozmawiać. – Obowiązuje nas tajemnica ubezpieczeniowa i zgodnie z nią nie możemy wypowiadać się na temat szczegółów ochrony ubezpieczeniowej naszych klientów czy procesu likwidacji szkody bez upoważnienia z ich strony – tłumaczy Mariusz Gawrychowski z Compensy. – Możemy natomiast wyjaśnić ogólne zasady organizacji transportu medycznego w ubezpieczeniu turystycznym oferowanym przez Compensę – deklaruje.

Syn zapewnia, że biuro podróży, które zorganizowało wyjazd dla seniorów, nie skontaktowało się z rodziną w sprawie wypadku i tego, co dalej działo się z mamą

Zgodnie z tymi zasadami za organizację i finansowanie transportu medycznego do Polski odpowiada ubezpieczyciel. Zakres tego świadczenia obejmuje transport z zagranicznej placówki medycznej do wskazanego przez osobę poszkodowaną miejsca w Polsce. Może to być jej miejsce zamieszkania, wybrana przez nią placówka medyczna lub inne miejsce, do którego transport jest możliwy zgodnie z zaleceniami lekarza prowadzącego w zagranicznym szpitalu.

– Jeżeli stan zdrowia osoby poszkodowanej uniemożliwia jej samodzielne podjęcie decyzji, decyzja w tej sprawie leży po stronie najbliższych członków rodziny lub innych osób uprawnionych do jej reprezentowania. Jako ubezpieczyciel jesteśmy gotowi wspierać osoby poszkodowane w ustaleniu możliwości kontynuacji leczenia w Polsce, na przykład zwracając się do Narodowego Funduszu Zdrowia o wskazanie placówek dysponujących odpowiednim zapleczem medycznym. Nie możemy jednak samodzielnie podejmować za osobę poszkodowaną decyzji o wyborze szpitala ani przekazywać jej dokumentacji medycznej placówkom medycznym bez odpowiedniej podstawy prawnej lub wymaganej zgody – przekazuje nam Mariusz Gawrychowski.

Jak zaznacza, w Polsce co do zasady pacjent ma prawo do swobodnego wyboru miejsca leczenia, a wyjątkiem jest transport realizowany w ramach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.

Do pana Marka to tłumaczenie nie trafia. – Po długich poszukiwaniach wskazaliśmy im szpital, do którego można przewieźć mamę, ale byliśmy jak dzieci we mgle. Mama potrzebuje specjalistycznej opieki neurologicznej, a my nie wiedzieliśmy, czego i gdzie szukać, jak zacząć. I jeszcze raz pytam, co w sytuacji, kiedy ktoś jest samotny? Kto się nim zajmie, skoro ubezpieczyciel zrzuca wszystko na rodzinę? – dopytuje.

DOPEŁNILIŚMY WSZELKICH OBOWIĄZKÓW

Wyjazd seniorów do Chorwacji organizowało biuro podróży Damp Tour z Cieszyna. Zapytaliśmy je o to, co działo się z panią Reginą.

„Jako organizator dołożyliśmy wszelkich starań, aby w tej nagłej i trudnej sytuacji pasażerka otrzymała natychmiastową i profesjonalną pomoc. Przedstawione przez panią informacje zawierają jednak szereg nieścisłości, które wymagają sprostowania” – biuro odpisało na pytania, które przesłaliśmy i od razu zagroziło krokami prawnymi, jeśli „w tekście znajdą się informacje nieprawdziwe”.

Przemysław Danielec, właściciel Damp Tour, przekazał nam swoje oświadczenie: „Opisywany wyjazd nie był wycieczką objazdową z pilotem, lecz tzw. przewozem wahadłowym, transportem osób na wczasy. Zgodnie z przepisami i zawartą umową na pokładzie takiego autokaru nie ma obowiązku obecności pilota i taka osoba się tam nie znajdowała. Gdy podczas podróży powrotnej jedna ze współpasażerek zgłosiła załodze autokaru, że pani Regina traci przytomność, kierowcy zareagowali natychmiast. Zjechali na najbliższy bezpieczny parking i niezwłocznie wezwali chorwackie służby ratunkowe. Karetka pogotowia przybyła na miejsce po zaledwie dwóch minutach” – opisał to, co się wydarzyło.

Odniósł się też do kwestii dokumentów kobiety pozostawionych w autokarze oraz jej statusu „NN” w szpitalu.

„Akcja ratunkowa na parkingu była niezwykle dynamiczna. Priorytetem zespołu medycznego było natychmiastowe ratowanie życia i transport pacjentki do szpitala w Splicie. Z powodu pośpiechu służb medycznych, ani kierowcy, ani współpasażerowie nie zdążyli fizycznie przekazać ratownikom dokumentów pani Reginy, które znajdowały się w jej bagażu. Jednakże zaraz po przyjeździe do szpitala ratownicy skontaktowali się telefonicznie z kierowcami autokaru. Załoga niezwłocznie przekazała numer telefonu kontaktowego współpodróżnym, którzy to sporządzili i wysłali zdjęcia dokumentów tożsamości pani Reginy w celu jej natychmiastowej identyfikacji. Stosowne zrzuty ekranu telefonu, z którego zostały wysłane zdjęcia, zostaną mi dostarczone w późniejszym czasie. Rzeczy osobiste pasażerki zostały zabezpieczone i przekazane jej znajomej, która wracała do kraju, by trafiły bezpośrednio do rodziny” – wyjaśnił Przemysław Danielec.

Dodał, że po przekazaniu pani Reginy w ręce zespołu ratownictwa medycznego i upewnieniu się, że ma zapewnioną fachową opiekę, autokar musiał ruszyć w dalszą drogę do Polski.

– W pojeździe znajdowało się kilkudziesięciu innych pasażerów, wobec których biuro miało zobowiązania transportowe – stwierdził Przemysław Danielec.

Podkreślił, że „ani załoga, ani współpasażerowie nie mieli prawnych ani medycznych możliwości podjęcia jakichkolwiek innych działań na miejscu”. – Poza tym jako właściciel biura byłem w stałym kontakcie telefonicznym z kierowcami oraz jedną z uczestniczek wyjazdu – zapewnił. – Podjąłem również próby uzyskania informacji bezpośrednio ze szpitala w Splicie, jednak placówka odmówiła ich udzielenia, powołując się na fakt, że nie jestem osobą spokrewnioną ani upoważnioną. Kluczowym działaniem biura było natychmiastowe uruchomienie procedur ubezpieczeniowych. Pośredniczyłem w wymianie informacji z firmą ubezpieczeniową Colonnade. Ubezpieczyciel przejął pełną koordynację procesu hospitalizacji, potwierdzając nam, że chora jest pod profesjonalną opieką, a jej rodzina została powiadomiona – przekazał nam właściciel biura podróży.

W oświadczeniu zapewnił, że nikt w biurze nie wiedział o wypadku w Medjugorie, bo nikt nie został o tym poinformowany.

Zakończył: „Nasze biuro dopełniło wszelkich ciążących na nas obowiązków i procedur bezpieczeństwa. Wyrażamy głębokie współczucie z powodu stanu zdrowia pani Reginy i mamy nadzieję na jej szybki powrót do zdrowia”.

Zapytaliśmy, dlaczego nikt z biura podróży nie skontaktował się z synem kobiety. Przemysław Danielec odpowiedział, że nie miał do niego numeru telefonu. ● 1KA

eprasa.pl 33c24ae230

• **Instalacja produkująca ciepło z odpadów w Olsztynie** FOT. ROBERT ROBASZEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Wielki Test Wiedzy o Klimacie

Śmieci stają się nowym paliwem

Rosnące wymagania dotyczące recyklingu i odzysku odpadów sprawiają, że samorządy szukają nowych rozwiązań. Coraz częściej stawiają na spalarnie i biogazownie, które pozwalają nie tylko ograniczyć ilość śmieci trafiających na składowiska, ale też produkować energię i ciepło dla mieszkańców.

Michał Hyra

Od kilku lat w Polsce segregacja odpadów jest obowiązkowa. Szkło osobno, papier do innego pojemnika, a tworzywa sztuczne i metale do jeszcze innego, podobnie jak bioodpady. Większość pozostałych odpadów, choć nie wszystkie, trafia do pojemnika na zmieszane, czyli takie, których nie da się przetworzyć i ponownie wykorzystać. Żeby lepiej zmobilizować mieszkańców do segregowania odpadów, na samorządy w Polsce nałożono obowiązek odzysku odpadów produkowanych przez mieszkańców. W 2023 r. 35 proc. odpadów generowanych w gminach miało być odzyskanych i przetworzonych, z każdym kolejnym rokiem poziom rósł, za kilka lat osiągnie docelowy poziom 65 proc.

Problem w tym, że wiele miast i gmin w Polsce osiągnęło już sufit. Do tego doszedł system kaucyjny, a opakowania z tworzyw sztucznych, które stanowiły spory wkład w poziom odzysku, przestały trafiać do żółtych pojemników. Stąd też coraz więcej samorządów idzie w kierunku spalania odpadów, a dokładniej budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów.

CORAZ WIĘCEJ SPALARNI

W Polsce jeszcze 12 lat temu była jedna taka „spalarnia" w Warszawie. Dziś jest już ich 10: w Krakowie, Poznaniu, Bydgoszczy, Szczecinie, Białymstoku, Koninie, Rzeszowie, Gdańsku i Olsztynie. Dodatkowo w Zabrzu działa elektrociepłownia wykorzystująca paliwo wytwarzane z odpadów. W budowie są kolejne.

W Gliwicach powstaje Park Zielonej Energii. To wielkie przedsięwzięcie, którego celem jest zmiana sposobu wytwarzania ciepła dla miasta. Stary system oparty przede wszystkim na paliwach kopalnych zostanie zastąpiony przez zróżnicowany układ zasilany energią słoneczną i paliwami alternatywnymi. Projekt zakłada też odzysk ciepła oraz jego magazynowanie.

Sercem całego kompleksu będzie blok energetyczny z parowym kotłem wielopaliwowym, pracującym w wysokosprawnej kogeneracji, a więc produkującym jednocześnie ciepło i energię elektryczną. Będzie wykorzystywał przede wszystkim frakcję energetyczną odpadów komunalnych, których nie można poddać recyklingowi, a także rozdrobnione odpady wielkogabarytowe oraz – w mniejszym zakresie – odpowiednio przygotowane osady ściekowe. Dzięki Parkowi Zielonej Energii zużycie węgla zostanie ograniczone o ok. 25 tys. ton rocznie, co z kolei przełoży się na redukcję emisji dwutlenku węgla o ponad 43 tys. ton rocznie.

GDY PROBLEMEM SĄ BIOODPADY

Dla wielu gmin problemem są bioodpady, stanowią one blisko jedną trzecią całości strumienia odpadów komunalnych. Je też można zaliczyć do poziomu odzysku, ale to niełatwy proces. Żeby było to możliwe, większość z nich powinna być przetworzona w produkt w postaci kompostu lub polepszacza glebowego, który finalnie trafia na rynek.

W Polsce jeszcze 12 lat temu była jedna taka „spalarnia" w Warszawie. Dziś jest już ich 10. Dodatkowo w Zabrzu działa elektrociepłownia wykorzystująca paliwo wytwarzane z odpadów

Stąd np. w Częstochowie powstał pomysł budowy komunalnej biogazowni. W takiej instalacji, dzięki nowoczesnym technologiom bioodpady są poddawane procesowi fermentacji, w wyniku której powstaje biogaz. Jego spalanie w agregatach kogeneracyjnych pozwala produkować energię elektryczną i ciepło, które trafią do naszych domów, szkół czy szpitali. Jak szacują eksperci, z 1 tony bioodpadów można pozyskać średnio od 90 do nawet 120 m sześc. biogazu, co przekłada się na około 200–250 kWh energii elektrycznej. Efektywność biogazowni może być jeszcze zwiększona poprzez odzysk ciepła odpadowego, które może być wykorzystane na miejscu lub dostarczane do lokalnych sieci ciepłowniczych. Proces przetwarzania odpadów w biogazowni jest również szybszy niż kompostowanie.

Dodatkową zaletą takich instalacji jest fakt, że pozostałością po fermentacji jest naturalny nawóz – poferment, bogaty w składniki odżywcze, takie jak azot, fosfor i potas. Dzięki temu gleba lepiej zatrzymuje wodę, a rośliny rosną zdrowo bez konieczności stosowania sztucznych nawozów.

PLANY INWESTYCYJNE

Tego typu inwestycje są niezwykle drogie. Cała inwestycja w Gliwicach będzie kosztować blisko pół miliarda złotych. Z czego sam blok energetyczny to prawie 370 mln zł, a z kolei szacunkowy koszt instalacji w Częstochowie to ok. 100 mln zł. To sprawia, że wiele samorządów nie będzie sobie mogło pozwolić na taki "luksus".

Jednak mniej zamożne miasta i gminy nie są skazane na składowanie odpadów i płacenie kar za zbyt niski poziom odzysku. Wielkie firmy energetyczne także zwracają się w kierunku termicznego przetwarzania odpadów.

Na początku października Tauron ogłosił plany inwestycyjne w Jaworznie, Łaziskach, Sierszy i Łagiszy. W każdej z tych miejscowości działa blok węglowy o mocy 200 MW. Plany sprzed kilku lat zakładały, że „dwusetki" zostaną wyłączone w 2025 roku. Działają do dziś i, jak zapowiada spółka, do czasu zakończenia transformacji energetycznej będzie tam powstawała energia z węgla. Jednak w każdej z lokalizacji Tauron w kolejnych latach będzie rozwijał OZE, choć nie tylko.

Plany Taurona zakładają budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów, do których będą trafiać śmieci nienadające się do recyklingu. Te powstaną we wszystkich zakładach, z wyjątkiem Łagiszy. Spółka podpisała pierwszy list intencyjny dotyczący budowy spalarni w Jaworznie. Dzięki takim instalacjom odpady, które trafiały dotąd na wysypiska, zostaną przetworzone na ciepło, co przyniesie korzyści dla klimatu i środowiska. ●

Zapraszamy do udziału w Wielkim Teście Wiedzy o Klimacie i Środowisku

• To akcja edukacyjna „Wyborczej", w ramach której uczniowie szkół ponadpodstawowych już po raz piąty sprawdzą swoją wiedzę z dziedziny ekologii i wiedzy o klimacie i środowisku. Zapraszamy do wzięcia udziału w teście! Przeprowadzimy go 24 listopada 2026 r. o godz. 10.30, jednocześnie w ośmiu miastach: Gdańsk, Gliwice, Opole, Poznań, Rybnik, Warszawa, Wrocław, Zgierz. Zgłoszenia za pośrednictwem szkół przyjmujemy do 15 listopada, obowiązują zapisy.
• Więcej informacji i regulamin akcji na **wyborcza.pl/testoklimacie**

OGŁOSZENIE Katowice/34454392

eprasa.pl 33c24ae230

Rybnik

PREZYDENT MIASTA RYBNIKA

PREZYDENT MIASTA RYBNIKA
44 – 200 Rybnik ul. Bolesława Chrobrego 2
o g ł a s z a:

I. Przetarg **nieograniczony** na stawkę miesięczną czynszu za 1 m² pow. użytkowej na działalność handlowo – gospodarczą w lokalach:

lp.	Usytuowanie lokalu przy ul.	Pow. lokalu w m²	Wizja lokalu		Stawka za 1 m² (w zł) netto	Wadium	Poprzednia działalność prowadzona w lokalu	Uwagi
			dnia	godzina				umowa zawierana na czas nieoznaczony
1.	Powstańców Śl. 16A	39,00	09.11.2026	10.00 – 10.30	40,00	4 700,00	sklep	dot. III przetargu
2.	Powstańców Śl. 16A	43,50	09.11.2026	10.00 – 10.30	20,00	2 700,00	studio fotograficzne	dot. I przetargu
3.	Gliwicka 1	40,10	09.11.2026	10.40 – 11.10	20,00	2 500,00	usługowa (fryzjer dla psów)	dot. I przetargu
4.	Sobieskiego 15	217,30	09.11.2026	11.15 – 11.45	20,00	13 200,00	sklep	dot. I przetargu lokal znajduje się na parterze oraz w piwnicy
5.	Rynek 7	15,30	09.11.2026	11.50 – 12.20	20,00	930,00	usługowa (korepetycje)	dot. I przetargu
6.	Bogusławskiego 1	80,65 10,60 piwnica	10.11.2026	9.30 – 10.00	11,00 piwnica 10 % stawki czynszu	2 700,00	sklep	dot. II przetargu
7.	Plac Pokoju 3	171,05	10.11.2026	10.10 – 10.40	11,00	5 700,00	Dom Kultury	dot. II przetargu
8.	Patriotów 10	35,91	10.11.2026	10.50 – 11.20	11,00	1 250,00	usługowa	dot. I przetargu
9.	Żwirowa 32	452,58	06.11.2026	10.00 – 10.30	11,00	15 200,00	hala produkcyjna	dot. II przetargu

II. Przetarg **nieograniczony** na stawkę miesięczną czynszu za 1 m² pow. użytkowej garażu:

lp.	Usytuowanie lokalu przy ul.	Pow. lokalu w m²	Wizja lokalu		Stawka za 1 m² (w zł) netto	Wadium	Uwagi
			dnia	godzina			umowa zawierana na czas nieoznaczony
1.	Rymera garaż nr 37	17,87	06.11.2026	10.45– 11.15	10,00	550,00	dot. II przetargu

Warunki przystąpienia do przetargu:

w przetargu może wziąć udział osoba, która:

1) wpłaciła wadium,

2) **złożyła oświadczenia o:**

- braku tytułów egzekucyjnych wystawionych przeciwko niemu,
- braku zaległości z tytułu zobowiązań publicznoprawnych,
- braku zaległości wobec Miasta Rybnika z tytułu zobowiązań cywilnoprawnych,
- zapoznaniu się z warunkami technicznymi lokalu/garażu, treścią regulaminu przetargu i proponowanym wzorem umowy najmu lokalu/garażu.

Do stawek czynszu za 1 m² pow. użytkowej naliczony zostanie obowiązujący podatek VAT w wys. 23 %. Informacji udziela Dział Lokalowy Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej przy ul. Kościuszki 17, tel. 32-429 48 71. Przetarg odbędzie się w dniu **20.11.2026 roku o godz. 9⁰⁰**, w siedzibie ZGM przy ul. Kościuszki 17 – należy zgłosić się **30 minut** przed planowanym przetargiem celem dopełnienia formalności. Wadium należy wpłacać na konto Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej t.j. **PKO Bank Polski S.A. 09 1020 2528 0000 0302 0434 8066**. Przystępujący do przetargu zobowiązany jest do wniesienia wadium w terminie do **18.11.2026 roku**. Za datę wpłaty przyjmuje się dzień uznania rachunku bankowego ZGM. W dniu przetargu należy złożyć aktualny odpis z właściwego rejestru (np. KRS, zaświadczenie o wpisie w CEiDG) oraz umowę spółki cywilnej, jeśli taką zawarto. Warunki przetargu określa regulamin przetargu dostępny w Dziale Lokalowym ZGM pok. 17. Wykaz lokali/garaży przeznaczonych do oddania w najem jest wywieszony na tablicy ogłoszeń w ZGM przy ul. Kościuszki 17 oraz dostępny jest wraz z regulaminem na stronie www.zgm.rybnik.pl

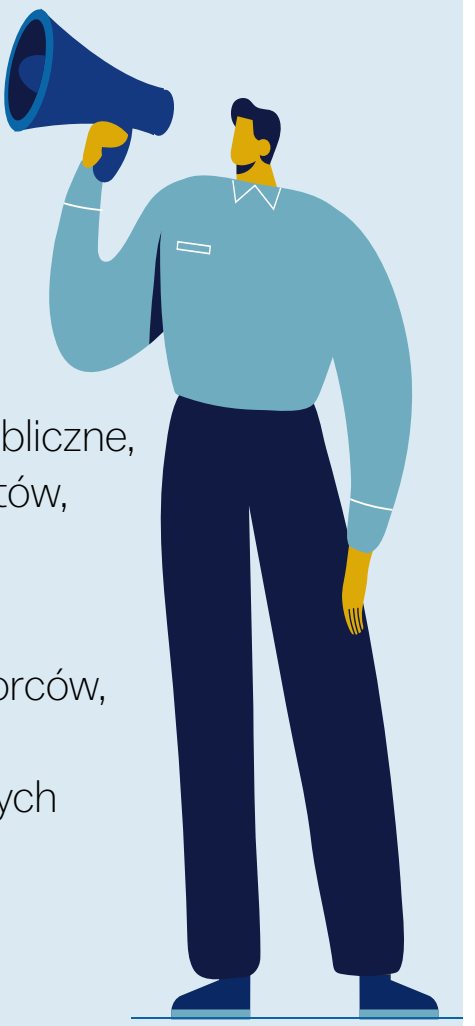
Zastrzega się prawo unieważnienia i odwołania przetargu bez podania przyczyny.

RYBNIK.EU

Katowice/34456497

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

SZCZEPAN TWARDOCH: Jaka jest nowa powieść laureata Nike?

O czym pisze **OLGA TOKARCZUK** w „Świata jest za dużo”? Inga Iwasiów o nowej powieści noblistki i „pisaniu o ziemioodzyskaniu”

JAROSŁAW KURSKI: Jak pisałem książkę z Michnikiem?

Co nowego napisali John Irving, Margaret Atwood, Julian Barnes, George Saunders czy Douglas Stuart. Kto zachwyca, a kto rozczarował?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, targi, festiwale książkowe oraz przegląd jesiennych nowości

W sprzedaży, również z bezpłatną dostawą do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**
Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

KAL 1

eprasa.pl 33c24ae230

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy, Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.), zawiadamiam o przyjęciu przez Radę Gminy Kamienica Polska Uchwały Nr 143/XXIII/2026 z dnia 19 czerwca 2026r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego po północnej stronie ulicy Marii Konopnickiej w północnej części obrębu Kamienica Polska.

Treść uchwały jest dostępna na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy Kamienica Polska: **https://bip.kamienicapolska.pl/artykul/miejscowy-plan-zagospodarowania-przestrzennego-dla-obszaru-polozonego-po-polnocnej-stronie-ulic**

Dokumentacja strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ww. planu miejscowego jest dostępna w siedzibie Urzędu Gminy Kamienica Polska (w godzinach pracy Urzędu), przy ul. M. Konopnickiej 12, 42-260 Kamienica Polska.

Wójt Gminy Kamienica Polska
mgr Artur Furmański

Częstochowa/34459090

zgm gliwice

Wyciąg z ogłoszenia – pełna treść ogłoszenia na **bip.gliwice.eu** oraz na stronie internetowej Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej – www.zgm-gliwice.pl (wraz z rzutami lokali i fotografiami). Dodatkowych informacji na temat warunków przetargu udziela Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, tel. 32/338-39-53.

Prezydent Miasta Gliwice

ogłasza

30 listopada 2026 r. w Zakładzie Gospodarki Mieszkaniowej przy Pl. Inwalidów Wojennych 3 (II piętro, pokój nr 4) odbędą się przetargi na sprzedaż niżej wymienionych nieruchomości:

o godz. 9.00 rozpocznie się I ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **mieszkalnego nr 18** usytuowanego w budynku przy **ul. Królowej Jadwigi 4**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 34,86 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – piwnica: 10,24 m²
- SKŁAD LOKALU: pokój z aneksem kuchennym, pokój, pomieszczenie pomocnicze, przedpokój
- KONDYGNACJA: III piętro
- STAN TECHNICZNY LOKALU: lokal do generalnego remontu
- UDZIAŁ W NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ ORAZ CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH NIERUCHOMOŚCI: 0,067
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: adres ul. Królowej Jadwigi 4, działka nr 15 o pow. 431 m², obręb Kolej

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 169 500,00 zł
Wadium: 8500,00 zł
Minimalne postąpienie: 1700,00 zł

o godz. 9.30 rozpocznie się III ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **użytkowego nr I** usytuowanego w budynku przy **Al. Wojciecha Korfantego 17**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 41,14 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 2 pomieszczenia, korytarz
- KONDYGNACJA: parter
- STAN TECHNICZNY LOKALU: lokal do generalnego remontu
- UDZIAŁ W NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ ORAZ CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH NIERUCHOMOŚCI: 0,020
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: Al. Korfantego 17, działka nr 519 o pow. 1348 m², obręb Stare Miasto

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 137 440,00 zł
Wadium: 6900,00 zł
Minimalne postąpienie: 1380,00 zł

o godz. 10.00 rozpocznie się III ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **użytkowego nr 9a** usytuowanego w budynku przy **ul. Zwycięstwa 34**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 18,06 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 1 pomieszczenie
- KONDYGNACJA: IV piętro
- STAN TECHNICZNY LOKALU: lokal do generalnego remontu
- UDZIAŁ W NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ ORAZ CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH NIERUCHOMOŚCI: 0,007
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: ul. Zwycięstwa 34, działki nr 956 i 957 o łącznej pow. 1446 m², obręb Stare Miasto

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 80 910,00 zł
Wadium: 4100,00 zł
Minimalne postąpienie: 810,00 zł

o godz. 10.30 rozpocznie się III ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **mieszkalnego nr 13** usytuowanego w budynku przy **ul. Wincentego Styczyńskiego 14**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 36,73 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: pokój z aneksem kuchennym, pokój, łazienka z WC, przedpokój
- KONDYGNACJA: IV piętro
- STAN TECHNICZNY LOKALU: lokal do generalnego remontu
- UDZIAŁ W NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ ORAZ CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH NIERUCHOMOŚCI: 0,056
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: ul. Wincentego Styczyńskiego 14, działka nr 326 o pow. 187 m², obręb Nowe Miasto

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 189 360,00 zł
Wadium: 9500,00 zł
Minimalne postąpienie: 1900,00 zł

o godz. 11.00 rozpocznie się II ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **mieszkalnego nr 9** usytuowanego w budynku przy **ul. Mewy 3**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego
- POWIERZCHNIA LOKALU: 28,00 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 1 pokój, kuchnia, łazienka, przedpokój
- KONDYGNACJA: I piętro
- STAN TECHNICZNY LOKALU: lokal do generalnego remontu
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: Mewy 1, 3, 5, działka nr 600 o pow. 8376 **m², obręb Sikornik**

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 184 230,00 zł
Wadium: 9300,00 zł
Minimalne postąpienie: 1850,00 zł

o godz. 11.30 rozpocznie się II ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż lokalu **mieszkalnego nr 8** usytuowanego w budynku przy **ul. Ks. Marcina Strzody 3**

- FORMA ZBYCIA: sprzedaż lokalu wraz ze sprzedażą ułamkowej części działki
- POWIERZCHNIA LOKALU: 56,61 m²
- POWIERZCHNIA POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO – brak
- SKŁAD LOKALU: 2 pokoje, 2 kuchnie, garderoba, 2 przedpokoje (z dostępem do pomieszczenia WC na klatce schodowej, stanowiącego część wspólną nieruchomości)
- KONDYGNACJA: III piętro
- STAN TECHNICZNY LOKALU: lokal do generalnego remontu
- UDZIAŁ W NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ ORAZ CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH NIERUCHOMOŚCI: 0,073
- NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA: ul. Ks. Marcina Strzody 3, działki nr 1305, 1306 o łącznej pow. 394 m², obręb Stare Miasto

CENA WYWOŁAWCZA NIERUCHOMOŚCI: 313 290,00 zł
Wadium: 15 700,00 zł
Minimalne postąpienie: 3140,00 zł

Katowice/34458971

BURMISTRZ ŁAZ

ogłasza przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Łazy

1. Lokal mieszkalny nr 3, położony na parterze w budynku przy ul. Jesionowej 6 w Łazach zlokalizowany na działce nr 377/26 o pow. 2030 m², objęty księgą wieczystą Nr CZ1Z/00034414/4 o następujących parametrach:

- powierzchnia użytkowa lokalu: **37,43 m²,**
- pomieszczenia: pokój, kuchnia, przedpokój, łazienka z wc,
- pomieszczenie przynależne: piwnica o powierzchni **1,89 m²,**
- udział w nieruchomości wspólnej: **0,0234,**
- lokal wyposażony jest w instalację elektryczną, wodno – kanalizacyjną.

Cena wywoławcza nieruchomości **120 000,00 zł**

W tym:

- wartość lokalu – **109 900,00 zł,**
- wartość ułamkowej części gruntu – **10 100, 00 zł.**

Wadium: 12 000,00 zł.

Przetarg na sprzedaż lokalu mieszkalnego nr 3 przy ul. Jesionowej 6 odbędzie się w dniu **03.12.2026 r. o godzinie 10:00** w Urzędzie Miejskim w Łazach przy ul. Traugutta 15 w Sali nr 308 – III piętro.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium najpóźniej do dnia 02.12.2026 r. na rachunek bankowy Urzędu Miejskiego w Łazach, Bank Spółdzielczy w Wolbromiu, oddz. Łazy 74 8450 0005 0070 0700 0143 0063. W tytule należy wpisać: „Lokal mieszkalny nr 3 przy ul. Jesionowej 6 w Łazach". Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu wymaganej kwoty na wskazany rachunek bankowy.

2. Lokal mieszkalny nr 33, położony na 3 piętrze w budynku przy ul. Jesionowej 10 w Łazach zlokalizowany na działce nr 377/24 o pow. 2030 m², objęty księgą wieczystą Nr CZ1Z/00034425/4 o następujących parametrach:

- powierzchnia użytkowa lokalu: **47,01 m²,**
- pomieszczenia: dwa pokoje, kuchnia, łazienka z wc,
- pomieszczenie przynależne: piwnica o powierzchni **2,72 m²,**
- udział w nieruchomości wspólnej: **0,0297,**
- lokal wyposażony jest w instalację elektryczną, wodno – kanalizacyjną i c.o. sieciowe.

Cena wywoławcza nieruchomości **236 000,00 zł**

W tym:

- wartość lokalu – **223 300,00 zł,**
- wartość ułamkowej części gruntu – **12 700, 00 zł.**

Wadium: 23 600,00 zł.

Przetarg na sprzedaż lokalu mieszkalnego nr 33 przy ul. Jesionowej 10 odbędzie się w dniu **03.12.2026 r. o godzinie 11:00** w Urzędzie Miejskim w Łazach przy ul. Traugutta 15 w Sali nr 308 – III piętro.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium najpóźniej do dnia 02.12.2026 r. na rachunek bankowy Urzędu Miejskiego w Łazach, Bank Spółdzielczy w Wolbromiu, oddz. Łazy 74 8450 0005 0070 0700 0143 0063. W tytule należy wpisać: „Lokal mieszkalny nr 33 przy ul. Jesionowej 10 w Łazach". Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu wymaganej kwoty na wskazany rachunek bankowy.

Przed otwarciem przetargu uczestnicy przetargu winni przedłożyć Komisji Przetargowej:

1. dowód wniesienia wadium,
2. dokument stwierdzający tożsamość osoby obecnej na przetargu,
3. w przypadku, gdy przyszły nabywca nie może osobiście uczestniczyć w przetargu, pełnomocnik musi okazać się pełnomocnictwem poświadczonym notarialnie,
4. oświadczenie o zapoznaniu się z warunkami przetargu zawartymi w treści niniejszego ogłoszenia,
5. oświadczenie o zapoznaniu się z przedmiotem przetargu, o zapoznaniu się ze stanem faktycznym i prawnym oraz ich przyjęciu bez zastrzeżeń,
6. w przypadku przystąpienia do przetargu tylko jednego ze współmałżonków pozostającychw ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej, zamierzającego nabyć nieruchomość do majątku wspólnego, oświadczenie małżonka o wyrażeniu zgody na udział w przetargu z zamiarem nabycia lokalu stanowiącego przedmiot przetargu za środki pochodzące z majątku wspólnego małżonków za cenę ustaloną w przetargu.
7. W przypadku nabywania nieruchomości do majątku odrębnego oświadczenie z zamiarem nabycia lokalu stanowiącego przedmiot przetargu za środki pochodzące z mojego majątku osobistego małżonka biorącego udział w przetargu,
8. W przypadku istnienia małżeńskiego ustroju rozdzielności majątkowej konieczne jest przedłożenie dokumentu potwierdzającego istnienie tego ustroju,
9. W przypadku osób prawnych, jednostek organizacyjnie posiadających osobowości prawnej i innych podmiotów zdających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego należy przedłożyć aktualne odpis (najdalej sprzed 6 miesięcy) lub aktualny wydruk z Krajowego Rejestru Sądowego,
10. W przypadku nabycia nieruchomości przez cudzoziemców mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 24 marca 1920 roku o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2017 r., poz. 2278),
11. Deklarację związaną ze sposobem zwrotu wadium.

O wysokości postąpienia decydują uczestnicy przetargu z tym, że postąpienie nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej, z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.

Wadium zwraca się niezwłocznie po odwołaniu albo zamknięciu przetargu, jednak nie później niż przed upływem 3 dni od odwołania, zamknięcia, unieważnienia lub zakończenia przetargu wynikiem negatywnym.

Wadium wpłacane przez uczestnika, który wygra przetarg, zaliczone zostanie na poczet ceny nabycia tej nieruchomości.

Wadium ulega przypadkowi w razie uchylenia się uczestnika, który przetarg wygrał, od zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości.

Przetarg uważa się zakończony wynikiem negatywnym, jeżeli żaden z uczestników nie zaoferował postąpienia ponad cenę wywoławczą.

Cena nabycia nieruchomości, pomniejszona o wpłacone wadium, powinna zostać wpłacona na rachunek bankowy Gminy Łazy przed zawarciem umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego. Koszty przygotowania nieruchomości do sprzedaży wynoszą: 700,00 zł dla lokalu przy ul. Jesionowej 6/3 oraz 700,00 zł dla lokalu przy ul. Jesionowej 10/33. Koszty te, a także koszty sporządzenia umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego, ponosi nabywca.

Zastrzega się prawo do odwołania przetargu z uzasadnionych przyczyn, informując o tym w formie właściwej dla ogłoszenia przetargu.

Szczegółowe informacje o nieruchomościach można uzyskać w Wydziale Gospodarki Komunalnej Lokalowej i Ochrony Środowiska tut. Urzędu przy ul. Traugutta 15 w Łazach pokój nr 3, w poniedziałek od godz. 7:30 do 17:30, wtorek – czwartek w godz. 7:30 – 15:30, piątek w godz. 7:30 – 13:30 lub pod numerem telefony (32)6729422 wew. 145.

Ogłoszenie o przetargu podaje do publicznej wiadomości co najmniej 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu.

Ogłoszenie o przetargu znajduje się również na stronie internetowej www.bip.lazy.pl

Łazy, dn. 28.10.2026

Katowice/34459108

eprasa.pl 33c24ae230

Atrakcyjny projekt

Bezpieczeństwo dostaw wody

Retencja deszczówki, modernizacja wodociągów i inwestycje zwiększające bezpieczeństwo dostaw wody. Programy realizowane przez WFOŚiGW w Katowicach cieszą się dużym zainteresowaniem, a kolejne samorządy i spółki wodociągowe sięgają po miliony złotych wsparcia.

Michał Hyra

• **Prezes Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej Beata Halama i prezes WFOŚiGW w Katowicach Mateusz Pindel podpisują umowę na dofinansowanie modernizacji sieci wodociągowej w Cieszynie**

FOT. WFOŚIGW W KATOWICACH

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach prowadzi szereg programów obejmujących m.in. termomodernizację, wspiera służby mundurowe, w tym strażaków z OSP, a także zadania dotyczące gospodarki ściekowej, a także szerokopojętej wody. Obecnie bardzo głośno jest o programie Mikroretencja. Jest skierowany do właścicieli domów, którzy chcą gromadzić deszczówkę. WFOŚiGW miał ponad 20 mln zł na dofinansowanie zadań tego typu.

NIEDOBORY WODY STAJĄ SIĘ CODZIENNOŚCIĄ

Program cieszy się ogromnym zainteresowaniem, ruszył pod koniec czerwca, a do 23 października wpłynęło ponad 2,1 tys. wniosków o łącznej wartości przeszło 15 mln zł. Fundusz prowadzi też większy program, "Bezpieczeństwo dostaw wody pitnej na obszarze województwa śląskiego", skierowany m.in. do przedsiębiorstw wodociągowych, którego celem jest zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dostaw wody do spożycia o odpowiedniej jakości poprzez zastosowanie nowoczesnych i efektywnych rozwiązań technicznych i technologicznych.

To niezwykle ważny program. W tym roku wiele gmin w kraju borykało się z niedoborami wody, w efekcie dostęp był ograniczony. Latem samorządy apelowały, aby nie podlewać ogródków i nie napełniać basenów. Mieszkańcy nie zawsze się do tego dostosowywali. W wielu gminach sytuacja była bardzo trudna, a zdarzało się, że woda płynęła z kranów tylko przez kilka godzin w ciągu dnia.

– Woda jest bezcenna. Stąd ważny program z punktu widzenia nie tylko funduszu, instytucji, która w swoim DNA ma wszelkiego rodzaju zadania i przeznaczanie środków na poprawę stanu środowiska, ale przede wszystkim program "Bezpieczeństwo dostaw wody pitnej dla mieszkańców na terenie województwa śląskiego" – podkreśla prezes WFOŚiGW w Katowicach Mateusz Pindel.

W ramach programu WFOŚiGW w Katowicach przeznacza pieniądze na budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury niezbędnej do poboru, wykorzystania, uzdatniania, magazynowania, dystrybucji i monitoringu wody, mające na celu zagwarantowanie mieszkańcom województwa śląskiego dostępu do wody pitnej w odpowiedniej ilości i jakości. W tym także w sytuacjach kryzysowych w zakresie cyberbezpieczeństwa, monitorowania i dystrybucji wody oraz zwiększenia poziomu niezależności energetycznej obiektów i instalacji zaopatrzenia w wodę.

Można powiedzieć, że woda będzie nam pomagać dostarczać wodę

BEATA HALAMA
prezes Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej

WODA POMAGA DOSTARCZYĆ WODĘ

Jak widać zakres jest bardzo szeroki. Jednym z beneficjentów programu są Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej, które realizują dwa zadania. Pod koniec lipca spółka podpisała umowę na zadania dotyczące poprawy bezpieczeństwa dostaw wody do zbiornika Skoczów Kaplicówka.

W ramach zadania zostanie zamontowana turbina wodna o mocy do 9 kW, która: ustabilizuje pracę systemu wodociągowego, zwiększy niezależność energetyczną obiektu, poprawi bezpieczeństwo dostaw wody pitnej, a także pozwoli wyprodukować około 24 MWh energii elektrycznej rocznie ze źródeł odnawialnych.

– To bardzo ciekawa inwestycja, która łączy w sobie trzy elementy: stabilizację napływu wody do naszego zbiornika, niezależność energetyczną i produkcję energii elektrycznej poprzez zabudowę turbiny. Jest to innowacyjna inwestycja; jest niewiele takich rozwiązań w skali kraju. Można powiedzieć, że woda będzie nam pomagać dostarczać wodę. Z napływającej wody do zbiornika będziemy produkować energię elektryczną, która będzie napędzać zestawy pompowe, które będą tłoczyć wodę do naszych odbiorców – podkreśla prezes Wodociągów Ziemi Cieszyńskiej Beata Halama.

Koszt inwestycji w Skoczowie Kaplicówce wynosi ponad 408 tys. zł, a jej realizacja została objęta wsparciem funduszu w pełnej wysokości kosztów kwalifikowanych.

– To przykład, w jaki sposób odnawialne źródła energii pracują na naszą przyszłość. To też jedno z zadań, które można realizować w ramach programu Bezpieczeństwa dostaw wody pitnej na terenie województwa śląskiego. Cieszę się, że w 2025 roku powstał taki program – podkreśla prezes WFOŚiGW w Katowicach Mateusz Pindel.

ZMODERNIZUJĄ SIEĆ WODOCIĄGOWĄ

Teraz Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej podpisały kolejną umowę w ramach programu "Bezpieczeństwo dostaw wody pitnej na obszarze województwa śląskiego". Dzięki niemu modernizację przejdzie sieć wodociągowa w Cieszynie.

– To już druga umowa, którą podpisaliśmy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Tym razem podpisaliśmy umowę na rozbudowę sieci wodociągowej w Cieszynie. Inwestycją mamy objąć ok. 280 mieszkańców – wylicza prezes Halama.

Jak podkreśla Mateusz Pindel Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej pozyskały ponad 1,3 mln zł, zarówno w formie dotacji, jak i pożyczki preferencyjnej. – Ponad 3,7 km bieżącej sieci wodociągowej i 47 przłączeń. To ponad 280 mieszkańców, którzy skorzystają z jednej strony z dostaw wody pitnej, ale warto to podkreślić, dzięki inwestycji będzie zmniejszenie strat wody na tym odcinku z ponad 35 proc. do 5 proc. To bardzo ważne – zaznacza.

Jak wyjaśnia Beata Halama, celem inwestycji w Cieszynie będzie ograniczenie awaryjności starej, stalowej infrastruktury wodociągowej. – Modernizujemy ją, wymieniamy na sieć z tworzywa i chcemy zapewnić ciągłość dostaw wody, czyli stabilność całego systemu dostarczania wody – podkreśla.

Kolumnę dofinansowano ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

eprasa.pl 33c24ae230

wyborcza
KRAKÓW
TYGODNIK

Piątek, 30 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Magdalena Mach** krakow.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: krakow@wyborcza.pl

Kto dostanie wypowiedzenie?

Pierwsze ruchy kadrowe

Prezydent Łukasz Gibała zaczyna realizację swoich przedwyborczych obietnic. Właśnie podpisał zarządzenie w sprawie likwidacji sześciu departamentów w magistracie, stworzonych przez Aleksandra Miszalskiego.

Anna Kolet

„Dziś podpisałem zarządzenie w sprawie likwidacji 6 departamentów. Publikacja w poniedziałek. Dobrego weekendu!" – napisał w piątek 23 października późnym wieczorem w portalu społecznościowym prezydent Łukasz Gibała.

To realizacja jednej z jego obietnic wyborczych. Wcześniej prezydent skierował do rady miasta projekt uchwały w sprawie powrotu do biletu 20-minutowego (za kadencji jego poprzednika bilet za 4 zł skrócono do 15 minut), a po sugestiach radnych zgodził się też, by dotychczasowy bilet 30-minutowy za 6 zł wydłużyć do 40 minut. Te zmiany radni mają przyjąć na sesji pod koniec listopada, a w życie wejdą po 4 stycznia 2027 roku.

Likwidacja sześciu departamentów

Departamenty, których likwidację na FB zapowiedział prezydent, powstały na początku urzędowania Aleksandra Miszalskiego. Pierwotnie było ich osiem: Departament Prezydencki, Departament Spraw Obywatelskich, Departament Marki Kraków, Departament Ładu Przestrzennego, Departament Zrównoważonego Rozwoju, Departament Komunalny, Departament Polityki Społecznej oraz Departament Edukacji.

Swoją działalność rozpoczęły 1 lutego 2025 roku, a ich dyrektorzy – z wyjątkiem głównego architekta miejskiego – zostali wybrani w konkursach. Miały się zajmować koordynacją pracy poszczególnych wydziałów i miejskich jednostek.

W 2026 roku Aleksander Miszalski zlikwidował Departament Prezydencki. Kilka miesięcy później Stanisław Kracik, pełniący po referendum obowiązki prezydenta miasta, zamknął Departament Ładu Przestrzennego. Ta zmiana nie pociągnęła za sobą zwolnień, bo departamentem kierował Janusz Sepioł – Główny Architekt, który był jednocześnie dyrektorem Biura Architekta Miasta i pozostał na tym stanowisku.

Teraz bez zwolnień się nie obejdzie. Pracę straci 6 dyrektorów departamentów. Są to:

- Paulina Typel-Walczykiewicz – Departament Spraw Obywatelskich
- Maria Wojtacha – Departament Komunalny
- Monika Kosztyła – Departament Polityki Społecznej
- Daniel Wiśniowski – Departament Marki Kraków
- Tomasz Kudzia – Departament Zrównoważonego Rozwoju
- Jacek Drabik – Departament Edukacji.

Jakie oszczędności przyniesie ich zwolnienie? Jeszcze przed wyborami Łukasz Gibała twierdził, że będzie to 10 mln zł rocznie. Te wyliczenia wydają się jednak mało prawdopodobne. Każdy z dyrektorów otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w wysokości ok. 13,5 tys. zł brutto plus dodatek funkcyjny – 4 tys. zł oraz dodatek za wieloletnią pracę w zależności od posiadanego stażu pracy; do tego przysługiwały im roczne „trzynastki".

Jak wylicza urząd miasta, łączny miesięczny koszt wynagrodzeń dyrektorów sześciu departamentów wynosi ok. 130 tys. zł, co w skali roku daje 1,56 mln zł. Nawet jeśli doliczy się do tego nagrody kwartalne i obsługę departamentów, trudno będzie znaleźć tu oszczędności rzędu 10 mln złotych. A biorąc pod uwagę konieczność wypłacenia odpraw zwalnianym pracownikom, budżet miasta odczuje je dopiero za kilka miesięcy.

Będzie więcej pełnomocników prezydenta

To nie wszystkie zmiany, które zapowiadał przed wyborami Łukasz Gibała.

W jednym z wywiadów mówił na przykład o zmniejszeniu liczby pełnomocników prezydenta, ale nie precyzował, o ile. Obecnie w urzędzie zatrudnionych jest ich jedenaścioro. Dwa stanowiska wynikają z ustawy (ds. Ochrony Informacji Niejawnych i ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania), pozostałe zostały utworzone przez Aleksandra Miszalskiego lub jego poprzednika, Jacka Majchrowskiego. Są to pełnomocnicy:

- ds. Klimatu i Jakości Powietrza – Paweł Ścigalski
- ds. Kultury – Paweł Szczepanik
- ds. Organizacji Pozarządowych – Artur Buszek
- ds. Osób z Niepełnosprawnościami – Bogdan Dąsal
- ds. Polityki Równościowej – Ewelina Pytel
- ds. Polityki Senioralnej – Marta Wodyńska
- ds. Rodziny – Marzena Paszkot
- ds. Rozwoju Kultury Fizycznej – Janusz Kozioł
- ds. Współpracy ze Środowiskiem Naukowo-Akademickim – Bogna Halska-Pionka.

Jak wynika z opublikowanego właśnie zarządzenia, wbrew wcześniejszym zapowiedziom Gibała zwiększył liczbę pełnomocników. Za jego kadencji do tego grona dojdzie pełnomocnik ds. Naruszeń Prawa. Na razie nie wiadomo, kto nim zostanie. W poniedziałek wieczorem Gibała w portalu społecznościowym poinformował, że do jego zadań będzie należało zapobieganie korupcji, niegospodarności i przypadkom łamania prawa.

– Tak jak zapowiadałem: wszystkie szafy muszą zostać otwarte. Stawiam na uczciwość – napisał prezydent.

Jeśli chodzi o zmiany kadrowe na stanowiskach pełnomocników w pierwszej kolejności pracę może stracić Ewelina Pytel, była przewodnicząca małopolskiego KOD czy Artur Buszek, w przeszłości radny związany z Nowoczesną (startował z listy, stworzonej wspólnie przez Jacka Majchrowskiego i PO).

Łukasz Gibała FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

W zarządzeniu jest też mowa o powołaniu nowego Biura ds. Zdrowia, które ma zacząć funkcjonować w strukturze magistratu od 1 grudnia.

Gibała zapowiada koniec z kolesiostwem

W czasie kampanii Gibała zapowiadał weryfikację wszystkich osób, zatrudnionych w ciągu ostatnich dwóch lat w urzędzie i spółkach. Mówił, że osoby, które otrzymały stanowisko po znajomości lub linii partyjnej, nie utrzymają funkcji.

W tym kontekście często wymieniał nazwisko Aleksandry Twaróg, Rzeczniczki Uczniów i Dialogu Szkolnego, która etat w magistracie dostała po kontrowersyjnym konkursie. W teście wiedzy miała najgorszy wynik spośród wszystkich kandydatów, ale ostatecznie uzyskała najwyższy wynik w konkursie, bo – jak informował urząd miasta – nadrobiła punktację w czasie rozmowy kwalifikacyjnej. Wcześniej Twaróg była asystentką społeczną Aleksandra Miszalskiego i wspierała go w kampanii prezydenckiej. Nowym zarządzeniem Gibała zlikwidował stanowisko rzecznika. Podobnie jak stanowisko Krakowskiego Rzecznika ds. Przeciwdziałania Przemocy, które zajmowała Patrycja Durska.

W nowej strukturze nie ma też stanowiska Rzecznika Praw Lokatorów, które utworzył Aleksander Miszalski. Od maja tego roku rzeczniczką była Izabela Czejkowska.

W zarządzeniu nie ma również stanowiska Burmistrza Nocnego, które także powstało za kadencji Aleksandra Miszalskiego. Od sierpnia 2024 r. funkcję tę pełni Jacek Jordan.

„Wyrok już zapadł"

Jako przykład „kolesiostwa" wymienia są też nazwiska trzech działaczy młodzieżówki KO, którzy do urzędu trafili bez konkursów tuż po zaprzysiężeniu Miszalskiego. To: Maciej Łazor, były asystent parlamentarny Miszalskiego, członek zarządu krakowskiej Platformy Obywatelskiej, szef młodzieżówki PO w Małopolsce; Filip Cichor, radny Dzielnicy XIV Czyżyny, związany z Platformą Obywatelską i Adrian Piechota, były społeczny asystent Aleksandra Miszalskiego, wiceprzewodniczący Nowej Generacji w Małopolsce.

Kilka dni temu Łazor napisał w portalu społecznościowym, że w ostatnim czasie do urzędu trafiają anonimy na jego temat, które – jak twierdzi – mają dać pretekst do jego zwolnienia z pracy. Pisze też o projektach, w których uczestniczył, pracując w urzędzie.

„Tymczasem w publicznych zapowiedziach mojego zwolnienia nie widzę rzetelnej oceny tych rezultatów ani wskazania konkretnych zaniedbań. Widząc to wszystko, mam bolesne poczucie, że wyrok już zapadł. Jeżeli o mojej przyszłości mają decydować polityczne skojarzenia i potrzeba odwetu, będzie to rewanżyzm" – stwierdził w swoim wpisie.

Czy działacze KO mogą spać spokojne?

Nie wiadomo, jaka przyszłość czeka Grzegorza Lipca, byłego posła PO, a obecnie radnego sejmiku województwa małopolskiego. Ten jeszcze za prezydentury Jacka Majchrowskiego bez konkursu został kierownikiem działu windykacji opłat dodatkowych w krakowskim MPK. Jest nim do dziś. Zasiada też w radzie nadzorczej MPO jako jej przewodniczący.

Z naszych nieoficjalnych informacji wynika, że to Lipiec miał sugerować Gibale przed wyborami, że sześcioro radnych KO deklaruje jego wsparcie po wygranej. Jeśli w rzeczywistości tak było, radny raczej nie dostanie wypowiedzenia.

Tego może się natomiast spodziewać Justyna Golba-Jaśkowiec, żona posła KO Dominika Jaśkowca, która jest wicedyrektorką w Zarządzie Infrastruktury Wodnej w Krakowie. Jeszcze przed wyborami w jednym z wywiadów Gibała mówił: „jeśli ja zostanę prezydentem, to ta pani niestety nie będzie tam zatrudniona".

Nowy prezydent zapowiadał również zwolnienie z funkcji prezesa Krakowskiego Holdingu Komunalnego Bogusława Kośmidra, polityka PO, który w przeszłości pełnił m.in. funkcję zastępcy prezydenta Jacka Majchrowskiego. „Jeśli zostanę prezydentem, to pan Kośmider nie będzie prezesem KHK" – deklarował Gibała.

Do zwolnienia prezesa miejskiej spółki potrzebna jest jednak decyzja rady nadzorczej. Na razie takie posiedzenie nie zostało zwołane.

Łukasz Gibała zapowiadał zresztą głębsze zmiany w spółkach. Chce, by zarządy były maksymalnie dwuosobowe, a rady nadzorcze liczyły najwyżej trzy osoby.

Z utratą stanowiska musi liczyć się również Szczęsny Filipiak, były szef krakowskiej KO, radny sejmiku, zatrudniony na stanowisku doradcy w KHK. Gibała w kampanii wielokrotnie przywoływał jego przykład, podkreślając, że dostał pracę po linii partyjnej, choć nawet nie ma matury.

Przed wyborami prezydent Gibała uspokajał natomiast, że zmiany personalne w magistracie będą dotyczyć osób na najwyższych stanowiskach, a urzędnicy niższego i średniego szczebla mogą być spokojni.

eprasa.pl 33c24ae230

Kościół

Proboszcz straszy parafian sądem

Duchowny z parafii na Osiedlu Podwawelskim w Krakowie: – Skargi na proboszcza pisało wiele osób, licząc na jego odwołanie. Ale po wysłuchaniu ogłoszeń duszpasterskich, kiedy ksiądz próbował zastraszyć sygnalistów, parafianie zaczęli się bać.

Olga Szpunar

Podczas niedzielnej mszy proboszcz powiedział: – Mając poczucie głębokiej niesprawiedliwości podanej w pomówieniach i oszczerstwach, poważnie biorę pod uwagę wystąpienie na drogę prawną w celu ochrony dóbr osobistych i odzyskania mojego dobrego imienia.

Parafianie pytali potem: – Czy on nas straszy?

„Nie chodzę do tego kościoła”

Historię opisaliśmy w październiku. Od czasu, gdy ksiądz Jarosław Nowak w 2020 roku został proboszczem parafii Matki Boskiej Fatimskiej na osiedlu Podwawelskim w Krakowie, odeszło z niej czterech wikariuszy, ubyło 40 ministrantów, a liczba osób uczestniczących w mszach świętych zmniejszyła się tak bardzo, że parafia zrezygnowała z trzech niedzielnych nabożeństw.

„Sytuacja, w której sposób sprawowania urzędu, zamiast budować wspólnotę, prowadzi do narastania konfliktów, zniechęcenia i odejścia ludzi od Kościoła, wymaga szczególnej uwagi w teraźniejszych czasach” – można przeczytać w liście, który do krakowskiej kurii wysłał były organista Edmund Galas.

Parafianie, z którymi rozmawialiśmy, mówili nam o autorytarnym, nieznoszącym sprzeciwu sposobie sprawowania władzy. Poznaliśmy relację awantury, podczas której proboszcz miał krzyczeć na kościelną, bo nie odebrała od niego ornatu, a wikarego, który przybiegł jej na ratunek, miał zamknąć w zakrystii, aż ten zaczął wołać o pomoc.

Skonfliktowany z proboszczem organista dostawał pisemne upomnienia za: „niedbałe wykonanie psalmu na jubileuszu sióstr Serafitek” lub „przyspieszenie wykonania w czasie nabożeństwa czerwcowego antyfony”.

– Nie chodzę już do tego kościoła. Nie podobało mi się, że ksiądz ciągle wołał o pieniądze. Z ambony ogłaszał, ile trzeba dać na wypominki.

Kiedyś z ambony powiedział, że dać pięć złotych na ofiarę to wstyd. Wtedy ja zaczęłam się wstydzić za niego – mówiła nam jedna z parafianek.

Inna dodawała: – To ksiądz, a nie ma w nim miłosierdzia do drugiego człowieka. Jest despotyzm i podejrzliwość. Wszystko wie najlepiej. Zmieniono nam już czterech wikariuszy, może niech wreszcie zmienią jego.

„Zawierzam sprawę Bogu”

W „Wyborczej” pisaliśmy również o niejasnościach finansowych w parafii, której proboszcz jest jednocześnie zarządcą i... wierzycielem. Z relacji parafian wynika, że pożyczył parafii z własnych środków 680 tys. zł na prace remontowe i termomodernizacyjne. W zawiadomieniu wysłanym w 2005 roku do Urzędu Skarbowego czytamy o niejasnych zasadach spłaty długu, dokonywanej wyłącznie przez proboszcza na jego prywatne konto. „W harmonogramie spłat pożyczki pojawiły się nieregularne dodatkowe koszty obsługi zadłużenia wynoszące łącznie 208 000 zł, które nie wynikały z żadnych określonych warunków umowy i nie miały jasnego uzasadnienia” – czytamy.

Parafianie podnosili też, że proboszcz zasiada w radzie nadzorczej rodzinnej spółki NOWATECH z Wadowic, co jest niezgodne z Kodeksem Prawa Kanonicznego. Ksiądz Jarosław Nowak odmówił rozmowy z nami. Poinformował nas, że musiałby mieć na nią zgodę biskupa, a wszystkie zarzuty wobec niego to pomówienia.

• **Kościół Matki Boskiej Fatimskiej na Osiedlu Podwawelskim w Krakowie**
FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Po ukazaniu się artykułu, podczas ogłoszeń parafialnych, powiedział wiernym: – We wszystkich podnoszonych kwestiach pozostaję do dyspozycji zarówno władz kościelnych, jak i cywilnych (...), oczekując rzetelnego wyjaśnienia i publicznego opisania prawdy o zdarzeniach. Bardzo bolesny jest dla mnie fakt, w kontekście spędzonych w parafii lat, że niektóre media podały stwierdzenie, że parafianie oczekują odejścia proboszcza (...). Dziękując za wyrazy wsparcia, proszę życzliwych parafian o modlitwę, abym umiał się odnaleźć w tej trudnej dla mnie sytuacji, zawierzając sprawiedliwe rozwiązanie samemu Bogu.

Urząd Skarbowy nie udzieli nam informacji, czy po otrzymaniu zawiadomienia przeprowadził kontrolę finansów parafii. Rzeczniczka Joanna Drużyńska poinformowała o „tajemnicy skarbowej”. Rzecznik krakowskiej kurii, ksiądz Piotr Studnicki, przesłał oświadczenie: „Potwierdzam, że zastrzeżenia dotyczące zachowania księdza proboszcza zostały w ostatnim czasie zgłoszone Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Wyjaśnieniem sprawy zajmuje się bp Damian Muskus. Spotkał się już z częścią osób, mających wiedzę o sytuacji w parafii. W najbliższym czasie planowane są kolejne rozmowy. Dalsze działania i ewentualne decyzje będą zależały od ustaleń poczynionych w toku tych rozmów”.

Tyle że rozmów wciąż nie ma. – Czekamy na nie, bo atmosfera jest coraz trudniejsza do zniesienia. W kurii jest co najmniej pięć skarg na proboszcza. Osoby, które je napisały, licząc na pomoc w rozwiązaniu sprawy, po wysłuchaniu ogłoszeń duszpasterskich, w których ksiądz próbował zastraszyć sygnalistów, zwyczajnie zaczęły się bać – opowiada nam związany z parafią duchowny.

Proboszcz Nowak podczas ogłoszeń duszpasterskich mówił o artykułach opartych na donosach jednej parafianki (choć rozmawiało z nami kilkanaście osób) i byłego organisty.

Wniosek o zawieszenie proboszcza

Organista w miniony czwartek zaniósł do kurii list ponaglający. Chodzi o odpowiedź w sprawie wniosku o zawieszenie proboszcza.

Powiedział nam: – Ostatni raz pukam do tych drzwi. Jeśli to nie pomoże, idę do sądu pracy o odszkodowania za doznane krzywdy.

W „Wyborczej” opisaliśmy, jak konflikt z proboszczem doprowadził do utraty pracy przez organistę. Według organisty zaczęło się od nieterminowego wypłacania wynagrodzenia i braku rozliczeń dodatkowo przepracowanych godzin.

– Gdy zacząłem się o nie upominać, proboszcz zaczął ingerować w to, jak organizuję swój czas pracy, w jaki sposób zgłaszam nieobecności, wymagać, żebym w trakcie zwolnień i urlopów sam znajdował zastępstwa za siebie. Poważnie zachorowałem: szpital, chemia w kroplówce, a on dzwoni i pyta, czy znalazłem za siebie jakiegoś organistę – opowiadał.

W liście napisał, że sobie nie radzi finansowo („z trudem wystarcza mi środków na żywność i inne potrzeby”), a za niemożność znalezienia stałego zatrudnienia obwinia proboszcza, który miał rozpowszechniać o nim złą opinię.

O wystąpieniu proboszcza podczas ogłoszeń duszpasterskich Galas napisał: „Publiczne wypowiedzi tego rodzaju, podczas gdy sprawa pozostaje w toku, mogą powodować obawy po stronie posiadających wiedzę o wydarzeniach i wpływać na ich gotowość do przekazywania informacji lub składania zeznań”. Zawnioskował, aby do czasu wyjaśnienia sprawy zawiesić proboszcza. Powołał się na kodeks Prawa Kanonicznego, który przewiduje taką możliwość „celem zapobieżenia zgorszeniu, dla ochrony wolności świadków i gwarancji wymiaru sprawiedliwości”.

Pytania o rozwiązanie sytuacji w parafii ponownie wysłaliśmy do rzecznika krakowskiej kurii. Na odpowiedź czekamy. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34458992

NEWSLETTER Komunikaty.pl

Nowości w przepisach, zamówienia publiczne, porady ekspertów, raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

1KR

eprasa.pl 33c24ae230

Uczniowie z Giebułtowa ewakuowani z ośrodka

Feralna wycieczka

Brudna pościel, pleśń w lodówce, popękane szyby w drzwiach, mysie odchody. Uczniowie po jednej nocy zostali ewakuowani z ośrodka w Żelistrzewie.

• **Już pierwszego dnia opiekunowie poinformowali szkołę o urągających warunkach panujących w ośrodku, w którym zostali zakwaterowani** FOT. TOMASZ FRITZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Anna Kolet

60 uczniów i czworo opiekunów z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Wincentego Witosa w Giebułtowie przyjechało do ośrodka Olimp w Żelistrzewie w ostatni wtorek, mieli tam spędzić trzy noce, ale wytrzymali tylko jedną. Według ich relacji ośrodek był w fatalnym stanie technicznym i sanitarnym. Na zdjęciach, które przesłali rodzicom zaraz po przyjeździe na miejsce, widać pęknięte szyby w drzwiach wewnętrznych, pająki, brudną pościel, pękniętą toaletę, łapki na gryzonie rozstawione w różnych pomieszczeniach i mysie odchody. Nauczycielki jeszcze tego samego wieczoru zaalarmowały dyrekcję szkoły. Właściciel obiektu przedstawia sprawę inaczej.

Jednak już na drugi dzień młodzież została przeniesiona do innego hotelu.

WYCIECZKA ZA UNIJNE PIENIĄDZE

Jak ustaliliśmy, młodzież z Małopolski przyjechała na Pomorze w ramach unijnego programu o nazwie „Poprawa jakości kształcenia zawodowego na terenie Powiatu Krakowskiego".

Jeden z modułów zakłada tzw. wyjazdy zawodoznawcze. Uczniowie z Giebułtowa mieli między innymi zwiedzić Port Morski w Gdyni, muzeum Marynarki Wojennej i Dar Pomorza.

Za realizację programu odpowiada starostwo powiatowe w Krakowie i Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego. Całkowita wartość projektu to ponad 7 mln zł, z czego ponad 300 tys. zł poszło na organizację wyjazdów dla kilku szkół z powiatu. W tym szkoły z Giebułtowa.

Na czas czterodniowej wycieczki uczniowie z „witosówki" zostali zakwaterowani w ośrodku Olimp w położonym niedaleko Gdyni Żelistrzewie.

Co zastali uczniowie?

– Już pierwszego dnia, w późnych godzinach wieczornych, opiekunowie poinformowali szkołę o urągających warunkach panujących w ośrodku, w którym zostali zakwaterowani – mówi „Wyborczej" Anna Kwaśniak, zastępca dyrektora Wydział Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie.

Urzędniczka relacjonuje: w pokojach było brudno, szyby w drzwiach były popękane, co zagrażało bezpieczeństwu uczniów, na łóżkach brudna pościel, w pomieszczeniach łapki na myszy i ślady mysich odchodów, w kątach pająki i pajęczyny.

Dyrektorka szkoły z samego rana zgłosiła problem do starostwa i MARR.

KTO ODPOWIADA ZA WYCIECZKĘ?

Teresa Sieradzka nie chce komentować sprawy. Mówi jedynie, że jako dyrektor „poczuwa się do odpowiedzialności za zorganizowanie wyjazdu". Zapewnia, że szkoła zrobiła wszystko, co w jej mocy, by pobyt uczniów był udany i sprawdziła wcześniej ośrodek, w którym zostali zakwaterowani.

– Zgodnie z podziałem zadań w tym projekcie, za wyjazdy uczniów odpowiada MARR, który zlecił organizację zewnętrznej firmie – zaznacza Anna Kwaśniak ze starostwa.

MARR odbija jednak piłeczkę. Przedstawiciel jednostki tłumaczy, że za organizację wycieczki odpowiedzialne było biuro podróży wyłonione w przetargu i to ono wybrało ośrodek, a co za tym idzie, ponosi w całości odpowiedzialność za uchybienia sanitarno-higieniczne. Dodaje, że do nieprawidłowości doszło z winy personelu obiektu noclegowego.

– Warto zauważyć, że harmonogram wizyty wraz z informacją o wybranym obiekcie noclegowym był znany szkole przed rozpoczęciem podróży, a do momentu wyjazdu grup do organizatorów nie wpłynęły żadne sygnały wskazujące na potencjalne uchybienia w tym konkretnym miejscu – zaznacza Adam Sadlowski, zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Regionalnej MARR.

Zauważa, że reakcja MARR była zdecydowana.

– Niezwłocznie po otrzymaniu sygnału od dyrekcji szkoły podjęliśmy rozmowy z wykonawcą – mówi.

„TO NIE BYŁ TRZYGWIAZDKOWY HOTEL"

Skontaktowaliśmy się z biurem podróży Country Travel, które odpowiadało za organizację wycieczki. Małgorzata Firlejczyk w przesłanym nam mailu zaznacza, że obiekt został wybrany zgodnie z warunkami przetargu.

– Wymagania te nie przewidywały zakwaterowania w hotelu o standardzie trzygwiazdkowym – zauważa przedstawicielka Country Travel.

Przyznaje, że biuro zareagowało błyskawicznie, przenosząc uczniów do innego obiektu, a dopiero później udało się uzyskać wyjaśnienia od właściciela pensjonatu, który stawia sprawę w nieco innym świetle.

– 30 lat prowadzę ten biznes, zdarzały mi się różne grupy i wymagający klienci, ale z czymś takim jeszcze nigdy się nie spotkałem – mówi w rozmowie z „Wyborczą" Daniel Konkol, właściciel ośrodka Olimp.

Zaznacza, że niedawno jego ośrodek odwiedziła grupa młodzieży z kilku państw europejskich: w tym Holandii, Niemiec, Ukrainy i Litwy. To była ich trzecia wizyta w Olimpie, nigdy nie mieli żadnych zastrzeżeń. Ośrodek zbiera również dobre recenzje użytkowników serwisu Google, gdzie ma ocenę 4,3 w pięciostopniowej skali.

Daniel Konkol twierdzi, że większość uczestników wycieczki z Giebułtowa również była zadowolona z pobytu, a „aferę" rozkręciły trzy nastolatki i jedna z wychowawczyń.

PANIE SPRZĄTAJĄCE NIE DOSTANĄ PREMII

– Zdjęcia brudnej umywalki i toalety, które młodzież wysłała rodzicom, zostały zrobione w pomieszczeniu socjalnym, przeznaczonym dla naszych pracowników. Uczniowie weszli tam tylko dlatego, że poprosili o skorzystanie z toalety przed zakwaterowaniem w pokojach – mówi Konkol. I na dowód pokazuje nam nagranie, które zrobił dla nas w pomieszczeniu socjalnym.

Pleśń w lodówce?

– W tym wypadku personel sprzątający rzeczywiście dał ciała i przeoczył lodówkę, która została niedawno wstawiona do pokoju na prośbę poprzednich gości.

Brudna pościel?

– Wbrew temu, co twierdzą niektórzy uczestnicy wycieczki, pościel była świeżo uprana. Co prawda nie jest nowa, była wymieniana trzy lata temu, ale była czysta.

Pająki w pokojach?

– Mogły się trafić, bo nasz ośrodek znajduje się na wsi, w otoczeniu pól.

Mysie odchody?

– Jeśli były, to również w pomieszczeniu socjalnym.

Jednocześnie Konkol przyznaje, że odebrał paniom sprzątającym premię motywacyjną. – Za brudną lodówkę, kurz pod łóżkiem i za kaloryferem – mówi.

REKLAMA Kraków/34453480

eprasa.pl 33c24ae230

Zakopane

Domy udają poidła dla koni

W porządku obrad najbliższej sesji rady miasta w Zakopanem znalazł się punkt dotyczący nielegalnie wybudowanych domów, udających poidła dla koni. Ich właściciel do tej pory ignorował wezwania do rozbiórki.

Bartłomiej Kuraś

By rozebrać nielegalne domy w świetle prawa, urząd miasta musi ogłosić przetarg, który wyłoni firmę gotową zająć się samowolami. Szacunkowe koszty demontażu to ok. 300 tys. zł za każdy z pięciu domów. Do tego dochodzi także rozbiórka nielegalnej drogi.

W sumie prace na Bachledzkim Wierchu mają pochłonąć ok. 1,7 mln zł. Urząd wyłoży je z własnego budżetu, a następnie wystąpi o wyegzekwowanie kosztów od Józefa M. Chyba że ten pozbędzie się też tych nieruchomości, podobnie jak wcześniej nielegalnego pensjonatu.

Debata radnych o nielegalnych domach

Obawiając się takiego scenariusza, grupa zakopiańskich radnych postanowiła zająć się sprawą na najbliższej sesji, którą zaplanowano na czwartek, 29 października. – Należy jak najszybciej doprowadzić do skutecznego egzekwowania prawa na Bachledzkim Wierchu – przekazuje swoje stanowisko Grzegorz Jóźkiewicz, przewodniczący Rady Miasta Zakopane.

Podczas obrad planowany jest wniosek o zabezpieczenie w budżecie na 2027 rok kwoty 1,7 mln zł na „wykonanie zastępcze wyroku sądu", czyli zburzenie obiektów przez wynajętą przez miasto firmę, a następnie odzyskiwanie tych kosztów od inwestora.

Jednak wśród zakopiańskich radnych nie ma jednomyślności na ten temat. Niektórzy z nich poinformowali przewodniczącego rady, że obawiają się wydawania sporych publicznych pieniędzy na likwidację samowoli budowlanej. Ich zdaniem może to stworzyć precedens, który mocno nadwyręży budżet Zakopanego, jeśli zostaną zasądzone kolejne rozbiórki na terenie miasta.

Zwolennicy jak najszybszego wyegzekwowania prawa bronią swoich racji. W projekcie rezolucji, przygotowanym na najbliższą sesję, napisali m.in.: „Samo ukaranie sprawcy grzywną, bez faktycznego usunięcia skutków naruszenia, nie realizuje celu ochrony, dla którego Park Kulturowy został utworzony. (...) Wzywamy do niezwłocznego, dobrowolnego, a przede wszystkim honorowego przywrócenia terenu do poprzedniego stanu."

• **Józef G.-M. przed dwoma laty postawił pięć domów. Przekonywał, że mają to być poidła dla koni** FOT. MAREK PODMOKŁY / AGENCJA WYBORCZA.PL

Rezolucję przygotowała grupa zakopiańskich radnych, która zamierza doprowadzić do skutecznego egzekwowania prawa na Bachledzkim Wierchu. To obszar chroniony, który znajduje się na terenie Parku Kulturowego Kotliny Zakopiańskiej i jest jednym z ostatnich miejsc w Zakopanem z otwartą panoramą na Tatry i z polanami bez domów. Lokalne prawo nie dopuszcza tu zabudowy.

Samowola na Bachledzkim Wierchu

Józef G.-M. (na co dzień przedstawia się jako Józef M.) przed dwoma laty postawił tu pięć domów. Przekonywał, że mają to być poidła dla koni.

– Inwestor drwi sobie z prawa, zwodząc urzędników, którzy w tej sprawie też nie reagowali zbyt szybko. Nie można pozwolić na samowole budowlane – zwraca uwagę Agata Wolak, prezeska zakopiańskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami.

W tym roku sąd wydał nakaz rozbiórki domów. Sądowy prawomocny wyrok trafił w drugiej połowie lipca nie tylko do skazanego, ale i lokalnych władz, które powinny dopilnować wykonania nakazu rozbiórki.

Nakaz rozbiórki wydał też Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Zakopanem.

– Jednak nie chcę się wykazywać hurraoptymizmem, że jutro przyjdą przedstawiciele miasta i rozbiorą samowolę. Rada miasta musi wcześniej zabezpieczyć środki na taką rozbiórkę. Jednak można się domyślać, że właściciel tych domów szuka możliwości odwołania. Jeśli dojdzie do rozbiórki tej samowoli, byłby to pierwszy taki przypadek po 1989 roku w Zakopanem – mówił „Wyborczej" Łukasz Filipowicz, burmistrz Zakopanego.

Faktycznie, Józef M. stara się odwlec rozbiórkę. Złożył zażalenie na postanowienie Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego, stwierdzającego samowolę, do wyższej instancji – Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Krakowie.

W odwołaniach w sprawie samowoli ma już doświadczenie. Józef M. przed 20 laty wybudował też pięciopiętrowy pensjonat bez żadnego zezwolenia i od tego czasu ignoruje urzędnicze nakazy jego rozbiórki. ●

REKLAMA Kraków/34458109

1KR

eprasa.pl 33c24ae230

Kraków

Niepodległa łączy Kraków

11 LISTOPADA 2026

w godz. **10.30 –14.30**	**Przejazd Tramwajem Patriotycznym** w stałym cyklu: Dunajewskiego, przystanek Teatr Bagatela – Filharmonia – Plac Wszystkich Świętych – Poczta Główna – Teatr Słowackiego – Pawia – Dworzec Towarowy – Długa – Dunajewskiego szczegóły trasy dostępne na stronie **patriotycznykrakow.pl**
godz. **11.11**	**Krakowski Bieg Niepodległości** Start: Bulwar Czerwieński, meta: Bulwar Inflancki **krakowskibiegniepodleglosci.pl**
godz. **13.00**	**X Ogólnopolskie Śpiewanie Biało-Czerwonych Przebojów z RMF FM** Rynek Główny, scena przy Wieży Ratuszowej Goście specjalni i szczegóły na **rmf.fm, krakow.pl**
godz. **14.30**	**Marsz Niepodległej Muzyki** koncert w ramach Sacrum Profanum Plac im. ojca Adama Studzińskiego – ulica Grodzka – Rynek Główny **sacrumprofanum.com/program**
godz. **17.00**	**97. Krakowska Lekcja Śpiewania „Radosna Niepodległości”** Rynek Główny, scena przy Wieży Ratuszowej **ckpodgorza.pl, krakow.pl**

WSPÓŁORGANIZATORZY:

RMF · kbf: · Centrum Kultury Podgórza · Centrum Młodzieży w Krakowie · Krakowski Bieg Niepodległości

Kraków/34453820

1 KRL

eprasa.pl 33c24ae230

Dnia 26 października 2026 roku, przeżywszy 79 lat, odszedł od nas

ŚP

prof.dr hab.inż.

Maciej Pietrzyk

Kochany Mąż, Tata, Dziadek i Brat

pracownik Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie,
były koszykarz TS Wisła Kraków.

Msza święta żałobna odprawiona zostanie
we wtorek, 3 listopada 2026 roku o godzinie 11.00
w kaplicy na Cmentarzu Rakowickim,
po czym nastąpi odprowadzenie Zmarłego na miejsce wiecznego spoczynku,

o czym zawiadamia pogrążona w żałobie

Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34459109

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

KLEPSYDRA

CMENTARZ KOMUNALNY
I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44
CMENTARZ: +48 502 930 185
KREMATORIUM: +48 502 930 170

| Nowy zielony cmentarz
| Pierwsza kwatera ekologiczna
| Kolumbaria na urny
| Kamieniarstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

34452019

NEWSLETTERY
WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

| Całodobowe wsparcie i doradztwo

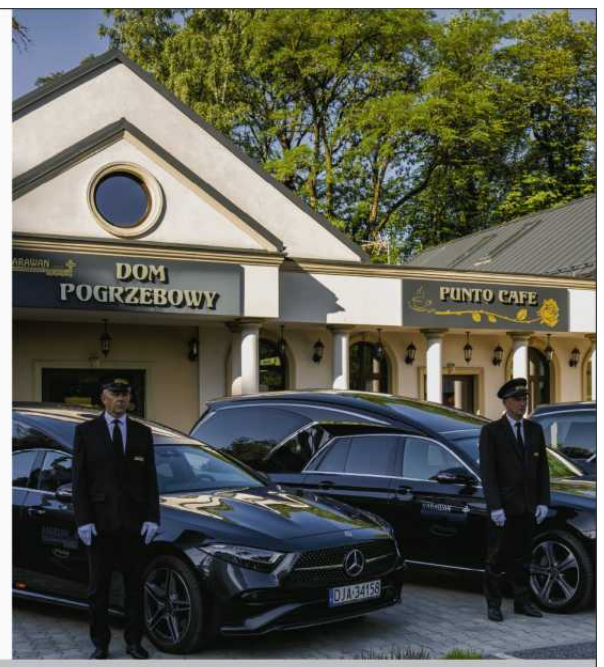
Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

- Kompleksowe usługi pogrzebowe
- Rozliczenia bezgotówkowe
- Transport krajowy i międzynarodowy
- Własne krematorium
- Organizacja styp i pożegnań

KARAWAN GRUPA FIRM POGRZEBOWYCH
TRADYCJE OD 1981 ROKU

Punkty Obsługi Klienta
10 lokalizacji w Krakowie

| ul.Rakowicka 26A 12 222 00 30
| ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
| ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
| ul. Reduta 3B 12 222 50 49
| ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
| ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
| ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
| ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
| Cm.Batowice 12 413 63 46
| Cm.Grębałów 12 645 14 35
| Krakowskie Krematorium
| ul. Wielogórska 12 413 33 33

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20
Gwarantujemy:
| bezpieczeństwo i profesjonalizm | duży wybór urn | możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy firmy pogrzebowe

Kraków/34452013

MG-M.6840.25.2026

Skawina, dnia 28.10.2026 r.

I N F O R M A C J A

Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie informuje, że wykaz dot. sprzedaż nieruchomości oznaczonej jako działka nr 4804/4 poł. w Skawinie został wywieszony od dnia 28 października 2026 r. do dnia 17 listopada 2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3 oraz zamieszczony w Internecie (na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada - ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej) a także wywieszony na terenie miasta Skawiny. Szczegółowe informacje zamieszczono w wykazie. Informacji udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5, tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34459039

MG-M.6840.27.2026

Skawina, dnia 26.10.2026 r.

I N F O R M A C J A

Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3 zostało wywieszone ogłoszenie o I przetargu ustnym ograniczonym, który odbędzie się w dniu 1 grudnia 2026 r. o godz.12:15 w sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 1, pok. nr 11 dotyczącym sprzedaży działki nr 5742/61 w Skawinie. Ogłoszenie zostało również zamieszczone w Internecie (na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada - ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej) a także wywieszone na terenie miasta Skawiny.

Szczegółowe informacje zamieszczono w ogłoszeniu.

Dodatkowychinformacji udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5, tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34459050

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O I PRZETARGU

Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie

informuje

że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie ul. Rynek 3, na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada – ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej zostało podane do publicznej wiadomości

ogłoszenie o I przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Miasta i Gminy w Skawinie.

Lp.	Numer działki, księga wieczysta położenie	Powierzchnia	Cena wywoławcza (netto)	Wysokość wadium	Termin i miejsce przetargu
1	**1912/82 KR3I/00045044/9** **1912/83 KR3I/00045044/9** **1912/84 KR3I/00045044/9** **1912/85 KR3I/00024761/8** **1912/86 KR3I/00045044/9** **1912/95 KR3I/00045044/9** **Szczegóły zawarte w tych księgach. Skawina**	**0,0440** **0,0195** **0,1495** **0,0036** **0,0056** **0,0287** Łącznie: **0,2509 ha**	200 000,00 zł + 23% VAT	20 000,00 zł	01.12.2026 r. g. 12:00 Sala obrad ul. Rynek 1, Skawina

Wadium wnoszone w pieniądzu w wysokości 10% ceny wywoławczej należy wpłacać w Krakowskim Banku Spółdzielczym – Oddział w Skawinie, ul. Słowackiego 1 na konto nr 36 85910007 0020 0560 0013 0005 do dnia **24 listopad 2026 r.** Wpłata wadium dokonywana przelewem winna być na koncie UMiG - Skawina w dniu **24 listopad 2026 r.** Przetarg odbędzie się w sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 1, pok. nr 11.

Szczegółowych informacji w sprawie sprzedaży udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5 tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34459059

KRL 1

eprasa.pl 33c24ae230

INFORMACJA DLA UŻYTKOWNIKÓW
PŁATNEGO ODCINKA AUTOSTRADY A4 KATOWICE – KRAKÓW

W związku z realizacją zadania polegającego na remoncie autostrady A4 Katowice-Kraków, Pavimental Polska Sp. z o.o. – Wykonawca robót informuje, że prace prowadzone są na Placu Poboru Opłat Balice, gdzie obowiązuje zmieniona organizacja ruchu.

Jest to ostatni etap zmian w organizacji ruchu na potrzeby wymiany nawierzchni, w ramach którego będą sukcesywnie wyłączane poszczególne pasy ruchu na terenie PPO Balice. Prace zakończą się w drugiej połowie listopada br.

Szczegółowe informacje są na bieżąco publikowane na stronach internetowych: www.a4info.pl, www.ia4.pl, na platformie X: www.twitter.com/A4KatKra oraz w Punktach Informacji Drogowej.

Przepraszamy za utrudnienia i prosimy o ostrożną jazdę.
Pavimental Polska Sp. z o.o. – Wykonawca robót

Kraków/34459074

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi • Ogłoszenia
Nekrologi

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl
nekrologi@wyborcza.pl

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

Syndyk zaprasza do składania ofert w konkursie na sprzedaż

M2 o powierzchni ok. 49.38 m²

4/4 piętro, kamienica, stan do odświeżenia/remontu, przy ul. Krowoderskiej 72 w Krakowie w stanie wolnym od obciążeń.

Cena wywoławcza 655 800 zł.

Oferty można składać do 25 listopada 2026 r. do godziny 10:30 w kancelarii syndyka przy ul. Lubicz 27/57 w Krakowie.

Uwaga, liczy się data faktycznego wpływu oferty a nie data nadania w placówce pocztowej.

Uwaga, aby wziąć udział w konkursie należy bezwzględnie zapoznać się z regulaminem konkursu oraz operatem. Więcej informacji na of@legispartner.pl oraz pod nr telefonu 690 898 230.

Kraków/34458632

OBWIESZCZENIE
Burmistrza Krynicy-Zdroju
z dnia 27.10.2026 r.

Na podstawie art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2026 r. poz. 538) oraz art. 39 ust.1 i art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 r. poz. 1112) oraz Uchwały Nr XXX.197.2026 Rady Miejskiej w Krynicy – Zdroju z dnia 25 lutego 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Uzdrowisko Krynica-Zdrój (Obszar 5 Czarny Potok),

zawiadamiam

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Uzdrowisko Krynica – Zdrój (OBSZAR 5 – CZARNY POTOK) przyjętego Uchwałą Nr LI.303.2014 Rady Miejskiej w Krynicy – Zdroju z dnia 31 stycznia 2014 r. (Dz. U. Woj. Małopolskiego z dnia 25.02.2014 r. poz. 1151), zmieniony uchwałą Nr XXVI.180.2016 Rady Miejskiej w Krynicy – Zdroju z dnia 18. sierpnia 2016 r. (Dz. U. Woj. Małopolskiego z 23.08.2016 r., poz. 4840), uchwałą Nr L.368.2018 Rady Miejskiej w Krynicy – Zdroju z dnia 25 czerwca 2018 r. (Dz. U. Woj. Małopolskiego z 3.07.2018 r., poz. 4685) i uchwałą Nr XIV.140.2019 Rady Miejskiej w Krynicy – Zdroju z dnia 27 listopada 2019 r. (Dz. U. Woj. Małopolskiego z 10.12.2019 r., poz. 9117) oraz uchwałą Nr XXXV.272.2021 Rady Miejskiej w Krynicy – Zdroju z dnia 21 kwietnia 2021 r. (Dz. U. Woj. Małopolskiego z 04.05.2021 r., poz. 2503)

Konsultacje społeczne będą prowadzone w dniach **od 2 listopada 2026 r. do 1 grudnia 2026** r. i obejmują:

1) zbieranie uwag w terminie od dnia 2 listopada 2026 r. do dnia 1 grudnia 2026 r.

Uwagi należy składać za pomocą formularza pisma, dotyczącego aktu planowania przestrzennego, wprowadzonego Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509), zamieszczonego na stronie internetowej:

ttps://bip.malopolska.pl/umkrynicazdroj,m,438007,formularze.html

Formularz dostępny jest również w siedzibie urzędu.

Zainteresowani mogą składać uwagi do wyżej wymienionego projektu zmiany planu miejscowego w formie pisemnej do Burmistrza Krynicy-Zdroju, ul. Kraszewskiego 7, 33-380 Krynica-Zdrój lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres krynica@umkrynica.pl, ,oraz poprzez **skrzynkę do e-doręczeń:** AE:PL-21013-60028-AUDUJ-24, na dedykowanym formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego.

Składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą , może też podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu;

2) spotkanie otwarte, które odbędzie się w dniu **10 listopada 2026r. o godz. 15:30** na Sali USC Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju, ul. Kraszewskiego 7, 33-380 Krynica-Zdrój .

3) punkt konsultacyjny, który prowadzony będzie w dniu **19 listopada 2026r. w godzinach 15:30-16:30** na Sali Nr 36 Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju, ul. Kraszewskiego 7, 33-380 Krynica-Zdrój.

Z projektem planu miejscowego, można zapoznać się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju, w Wydziale Inwestycji i Mienia sala nr 36 w godzinach pracy Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju:

https://bip.malopolska.pl/umkrynicazdroj,a,2958375,zmiana-miejscowego-planu-zagospodarowania-przestrzennego-uzdrowisko-krynica-zdroj-obszar-5-czarny-po.html

Termin składania uwag i wniosków upływa w dniu **1 grudnia 2026.r.** Uwagi i wnioski niespełniające wymogów formalnych, w szczególności złożone po upływie wyznaczonego terminu lub niezłożone na wymaganym formularzu, zostaną pozostawione bez rozpatrzenia. Właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Burmistrz Krynicy-Zdroju.

Burmistrz Krynicy-Zdroju
/-/ Piotr Ryba

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych:

W związku z przetwarzaniem danych osobowych w korespondencji pisemnej/e-mail, których zakres może zawierać (Imię, Nazwisko, adres e-mail, telefon) informujemy, iż zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w związku z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE. L 2016, Nr 119, str. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „RODO", prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g rozporządzenia RODO przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano. Administratorem danych osobowych przetwarzanych w wyniku uzyskania ich w toku prowadzonych postępowań dotyczących sporządzenia aktów planistycznych jest Burmistrza Krynicy-Zdroju. Kontakt z Inspektorem Ochrony Danych w Urzędzie Miejskim w Krynicy – Zdroju za pomocą e-mail: iod@umkrynica.pl. Przetwarzanie danych jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w ramach sprawowania władzy publicznej – szczegółowe informacje dotyczące ochrony danych osobowych są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej.

Kraków/34458899

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY GRYBÓW

o ponownych konsultacjach społecznych projektu zmiany „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Grybów"

Na podstawie art. 17 pkt 11 oraz art. 8h i 8i ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 poz. 538 ze zm.), art. 39 ust. 1 oraz art. 54 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 poz. 670 ze zm.) oraz w związku z:

- uchwałą Nr **XXV/246/2026** Rady Gminy Grybów z dnia 16 kwietnia 2026 r. w sprawie przystąpienia do zmiany „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Grybów".

Ponowne przeprowadzenie konsultacji społecznych wynika z potrzeby zapewnienia prawidłowego przebiegu procedury planistycznej na skutek niezamierzonego pominięcia informacji w jednym z wymaganych kanałów publikacji. W celu zapewnienia wszystkim zainteresowanym pełnej możliwości udziału w konsultacjach, etap konsultacji zostaje ponowiony.

Zawiadamiam o ponownych konsultacjach społecznych projektu zmiany „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Grybów" wraz z uzasadnieniem oraz „Prognozą oddziaływania na środowisko" w dniach:

od 30 października 2026 r. do 27 listopada 2026 r.

Zgodnie z art. 8i ust. 1 pkt 2 i pkt 5, art. 8i ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538 ze zm.) **ustala się prowadzenie konsultacji społecznych w następujących formach, miejscach i terminach:**

- **Zbieranie uwag – w terminie od 30 października 2026 r. do 27 listopada 2026 r.**
- **Spotkanie otwarte – w dniu 9 listopada 2026 r. o godzinie 15:30** w Sali Posiedzeń Urzędu Gminy Grybów, 33-330 Grybów, ul. Jakubowskiego 33, budynek A. Spotkanie zostanie poprzedzone prezentacją projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- **Dyżur projektanta w dniu 19 listopada 2026 r. w godz. 15:00 – 17:00**

  w formie zdalnej, za pomocą środków porozumiewania się na odległość zapewniających jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku oraz możliwość zadawania pytań w formie tekstowej, zgodnie z art. 8i ust. 6 pkt 2, we wskazanym powyżej dniu i godzinach.

Link do spotkania zostanie udostępniony w dniu dyżuru na stronie internetowej pod adresem: https://bip.malopolska.pl/uggrybow w zakładce: ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE **oraz w Rejestrze Urbanistycznym pod adresem:** https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/repository/995bc627-d42e-478f-82e5-d9c4e1c06574

- Projekt ww. planu miejscowego wraz z uzasadnieniem i prognozą oddziaływania na środowisko są dostępne do wglądu w Urzędzie Gminy Grybów, 33-330 Grybów, ul. Jakubowskiego 33 Budynek A, pokój 12, od poniedziałku do piątku od godz. 8.00 do 14.00. **Wersja elektroniczna ww. dokumentów jest dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem:** https://bip.malopolska.pl/uggrybow w zakładce: ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE **oraz w Rejestrze Urbanistycznym pod adresem:** https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/repository/995bc627-d42e-478f-82e5-d9c4e1c06574

Zgodnie z art. 8i ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538 ze zm.), w związku z art. 39 ust. 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.), każdy może wnieść uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz do prognozy oddziaływania na środowisko, na zasadach i w terminach określonych w niniejszym ogłoszeniu.

Uwagi do projektu planu należy składać za pomocą formularza dotyczącego aktu planowania przestrzennego w nieprzekraczalnym terminie do dnia 27 listopada 2026 r. (włącznie) w formie:

- papierowej na adres: Urząd Gminy Grybów, 33-330 Grybów ul. Jakubowskiego 33,
- elektronicznej w szczególności za pomocą poczty elektronicznej na adres e-mail: ug@gminagrybow.pl lub przez platformę ePUAP bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Zgodnie z art. 8g ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 538 ze zm.) składający uwagę do projektu planu miejscowego podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Wzór formularza, na którym należy złożyć uwagę dotyczącą projektu planu miejscowego dostępny jest w siedzibie Urzędu Gminy Grybów, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Grybów https://bip.malopolska.pl/uggrybow oraz jest udostępniony przez Ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa na stronie internetowej pod linkiem: https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/formularz-pisma-dotyczacego-aktu-planowania-przestrzennego.

Stosownie do przepisu art. 40 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.).

Uwagi i wnioski do prognozy oddziaływania na środowisko mogą być składane w formie pisemnej na adres Urzędu Gminy Grybów, 33-330 Grybów, ul. Jakubowskiego 33, ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Gminy Grybów (pok. 12) oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e-mail: ug@gminagrybow.pl, bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, w terminie **do dnia 27 listopada 2026 r. włącznie.**

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz uwag i wniosków dotyczących prognozy oddziaływania na środowisko jest Wójt Gminy Grybów.

Na podstawie art. 8a ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym prawo dostępu do informacji o źródle danych osobowych przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Przetwarzanie Pani/Pana danych osobowych odbywać się będzie na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO w związku z ustawą z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz na podstawie art. 13 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L119 z 04.05.2016, str. 1).

Informuję, że szczegółowa klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie: https://bip.malopolska.pl/uggrybow,m,305565,ochrona-danych-osobowych.html

Wójt Gminy Grybów
/-/ Jacek Migacz

Kraków/34458977

eprasa.pl 33c24ae230

CO JEST GRANE

Sacrum Profanum

„Przyjdźcie wyposażeni w ciekawość”

„Weźmiemy na sztandary muzykę, wolność wypowiedzi oraz swobodę artystyczną i zaprosimy Państwa na koncert w formie marszu” – zapowiada Krzysztof Pietraszewski, dyrektor artystyczny Sacrum Profanum. 24. edycja festiwalu odbędzie się między 6 a 11 listopada.

• **Od kilku lat Sacrum Profanum odbywa się na początku listopada, co zbiega się w czasie ze Świętem Niepodległości** FOT. ALICJA RZEPA

ROZMOWA Z
KRZYSZTOFEM PIETRASZEWSKIM
dyrektorem artystycznym Sacrum Profanum

MARTA GRUSZECKA: Festiwale pełnią rolę kulturotwórczą. Czy pan się z tym zgadza?
KRZYSZTOF PIETRASZEWSKI: Myślę, że ta rola może mieć kilka znaczeń. Przede wszystkim, festiwal wspiera środowisko artystyczne i staje się przestrzenią prezentacji dla jego pomysłów i dokonań. Kulturotwórczy jest również dlatego, że otwiera publiczność na nowe doświadczenia i formy muzyczne oraz popularyzuje muzykę i przyciąga nowych słuchaczy czy widzów. Przejawia się to tym, że ambitniejsze propozycje programowe próbujemy przełamać odniesieniami do muzyki alternatywnej, by pokazać ścieżkę dotarcia do tych odległych światów.

Z drugiej strony festiwal ma wartość edukacyjną – organizujemy spotkania czy masterclassy dla muzyków, ale również warsztaty dla naszej publiczności. Zdajemy sobie sprawę, że muzyka, którą prezentujemy na festiwalu, wymaga kontekstu i wcześniejszego wyjaśnienia, dlatego każdy koncert zaczyna się od krótkiego wprowadzenia.

W tym roku działalność edukacyjną zebraliśmy pod jednym hasłem „Sacrum Profanum Inicjacje”. To nie tylko oferta na czas festiwalu, lecz także na kolejne miesiące i edycje. Chcemy spotykać się z ludźmi przez cały rok, inicjować kontakt z muzyką, inspirować do własnej aktywności twórczej, rozszerzać swoje muzyczne horyzonty.

Jak rozszerzać je na Marszu Niepodległej Muzyki? Weźmiemy muzykę na sztandary?
Tak, to druga edycja naszego wydarzenia. Od kilku lat Sacrum Profanum odbywa się na początku listopada, co zbiega się w czasie ze Świętem Niepodległości. Po pierwszej edycji, którą zrobiliśmy w tym terminie, usłyszeliśmy od naszej publiczności z Warszawy, że wyjazd do Krakowa, uczestnictwo w festiwalu i słuchanie muzyki jest wspaniałą alternatywą dla świętowania Niepodległości w cieniu chuligaństwa, jak ma to miejsce co roku w Warszawie. Postanowiliśmy pójść za ciosem i na stałe wpisać się w obchody 11 listopada.

To nie pierwszy raz, kiedy Sacrum Profanum dotyka tematów państwowych i patriotycznych – w 2018 roku, kiedy świętowaliśmy 100-lecie Niepodległości Polski, hasłem naszego festiwalu była właśnie „Niepodległość”. Chcieliśmy pokazać, że patriotyzm może się ujawniać także w kulturze współczesnej.

W tym roku weźmiemy zatem na sztandary muzykę, wolność wypowiedzi oraz swobodę artystyczną i zaprosimy Państwa na koncert w formie marszu. Muzycy La Nòvii, francuskiego zespołu, będącego rezydentem tegorocznego festiwalu, i Kraków Improvisers Orchestra utworzą jedną akustyczną orkiestrę, która przejdzie ulicą Grodzką na Rynek Główny. Dudy, lira korbowa, banjo i skrzypce spotkają się z instrumentami dętymi, gitarą, basem i perkusją. W ten sposób podkreślamy, że wolnością można cieszyć się z innymi narodami.

Nie byliśmy pewni reakcji ludzi. Tymczasem kwadrans po tym, jak orkiestry mundurowe przeszły na rynek z pieśnią patriotyczną na ustach, przeszedł nasz marsz – barwny, improwizujący kolektyw. Był to niesamowity kontrast do tradycyjnego marszu. Sami nie wierzyliśmy, jak entuzjastycznie zostaliśmy odebrani

KRZYSZTOF PIETRASZEWSKI

Wspomina pan, że to druga edycja marszu. Jak publiczność odebrała go w ubiegłym roku?
Nie byliśmy pewni reakcji ludzi. Tymczasem kwadrans po tym, jak orkiestry mundurowe przeszły na rynek z pieśnią patriotyczną na ustach, przeszedł nasz marsz – barwny, improwizujący kolektyw. Był to niesamowity kontrast do tradycyjnego marszu. Sami nie wierzyliśmy, jak entuzjastycznie zostaliśmy odebrani, jak wielu osobom spodobał się nasz pomysł i ilu przechodniów uśmiechnie się na widok Marszu Niepodległej Muzyki.

W jakich jeszcze nietypowych lokalizacjach odbędą się koncerty Sacrum Profanum?
W Czytelni Głównej Biblioteki Jagiellońskiej. Dotychczas miał tam miejsce prawdopodobnie tylko jeden koncert. Modernistyczny gmach Biblioteki Jagiellońskiej powstawał w latach 1931-1939. Zanim czytelnicy zdążyli zasiąść pod ogromnym świetlikiem, wybuchła wojna. Podczas okupacji przeniesiono tutaj zbiory, bibliotekę przemianowano na Staatsbibliothek Krakau, a Polakom zakazano oficjalnego dostępu.

To dla muzyki szczególne miejsce ze wzorową akustyką, czego się nie spodziewaliśmy. W koncercie „Truth” wystąpi Chór Polskiego Radia pod batutą Dawida Bera. Publiczność zajmie miejsca przy oryginalnych stołach, oświetlonych pojedynczymi lampami, a przestrzeń cichego czytania wypełnią głosy, teksty i znaczenia. Chór będzie zmieniał położenie: zabrzmi frontalnie, z balkonu, galerii i schodów, a także pomiędzy słuchaczami. Zapisane słowa „wyjdą” z książek i partytur, by otoczyć publiczność oraz zmienić się w poruszające świadectwo.

Dlaczego Czytelnia?
To miejsce wypełnione historią, mądrością i prawdą, co szczególnie na nas oddziałuje. Podczas tej edycji chcemy bowiem dotykać tematów dotyczących żałoby, niepotrzebnej śmierci spowodowanej wojną, propagandą czy reżimem. Jeden z utworów, który zabrzmi podczas koncertu, „Come to the Edge!” Cecilie Ore, powstał na kanwie historii zatrzymania zespołu Pussy Riot sprzed 14 lat. Kompozycja jest dedykowana przeciwniczkom reżimu Putina po rosyjskiej napaści na Ukrainę.

Zbudujemy też nową przestrzeń festiwalową...

Gdzie?
We współpracy z Jakubem Julianem Ziółkowskim oraz artystką Si On stworzymy w Cricotece instalację „Up in the gods”, którą będzie towarzyszyć muzyka. Przestrzeń wypełnią rzeźby Si On i tkaniny Jakuba oraz inne formy sztuki wspomnianych artystów. Chcemy zmienić tę salę w wyjątkową, taką byśmy wchodząc do niej, mogli poczuć energię rytuału.

Rytuał to hasło tegorocznej edycji Sacrum Profanum. Jak je rozumieć?
Od kilku lat nie promowaliśmy konkretnego hasła festiwalu – bardzo trudno jest bowiem ułożyć program pod jedno słowo. Stawialiśmy na wyrazisty kierunek programowy, którego nie nazywaliśmy wprost. Tym razem, zdecydowaliśmy się wyróżnić hasłem część koncertów festiwalowych, które łączy „Rytuał”. Innymi słowy – najpierw wybraliśmy słowo, a potem na jego podstawie tworzyliśmy propozycje programowe.

Rytuał to prezentacja żywej tradycji, sposób gry na instrumentach, na przykład akordeonie ćwierćtonowym czy performans artystyczny. Przyjdźcie wyposażeni w ciekawość, a my zadbamy o resztę. ●
Rozmawiała Marta Gruszecka

24. Sacrum Profanum odbędzie się między 6 a 11 listopada. Szczegółowy program i bilety na festiwal są dostępne na stronie sacrumprofaanum.com.

1KR

eprasa.pl 33c24ae230

eprasa.pl 33c24ae230

CO JEST GRANE

Teatr pod opieką Agnieszki Holland

Dlaczego „E:/migranci” wracają do Polski?

Dlaczego wnuki Polaków, którzy wyemigrowali do USA, wracają dziś do Polski? Gdzie jest nowe centrum Europy? Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie zaprasza 6 listopada na premierę „E:/migrantów” białoruskiego reżysera Mikity Iłynczyka.

Marta Gruszecka

• **Druga jesienna premiera narodowej sceny – „E:/migranci” zapowiada się ciekawie** FOT. HAWA

Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie, pod dyrekcją Doroty Ignatjew i Jakuba Skrzywanka, już drugi sezon artystyczny podkreśla hasło „Jesteś u siebie”. Zaprasza na spektakle, warsztaty, dyskusje, oprowadzania i wiele innych atrakcji wszystkich widzów, bez względu na pochodzenie, orientację seksualną, poglądy czy kolor skóry. W kontekście tego hasła ciekawie zapowiada się druga jesienna premiera narodowej sceny – „E:/migranci”. To spektakl podporządkowany jednej z pięciu ścieżek programowych, obowiązujących w teatrze w tym sezonie artystycznym.

TEATR ZAANGAŻOWANY POLITYCZNIE

– Narodowy Stary Teatr wchodzi na krytyczno-polityczną drogę. „Polska sprawdzam” to program zaangażowany politycznie, dociekający tego, co w Polsce najważniejsze. Ambasadorką nurtu jest Agnieszka Holland. Jej działalność społeczna, jak i filmowa, jest czymś, co chcemy, aby również nami kierowało – podkreśla Jakub Skrzywanek, dyrektor artystyczny NST.

Pod szyldem tej ścieżki zobaczymy cztery spektakle premierowe. Najbliższa premiera, „E:/migranci” w reżyserii Mikity Iłynczyka (6 listopada), to sztuka inspirowana legendarnym dramatem Sławomira Mrożka. – Polska nie jest już wyłącznie krajem wyjazdu, lecz miejscem powrotu do „raju utraconego”, miejscem selekcji i asymilacji. Sprawdzamy, jak radzą sobie tutaj potomkowie dawnych emigrantów – mówi Skrzywanek.

Spektakl reżyseruje białoruski reżyser i dramatopisarz Mikita Iłynczyk. Artysta od kilku lat pracuje w Polsce, a za swoją działalność w 2025 roku otrzymał nominację do Paszportów Polityki w kategorii „Scena”. W swojej twórczości Iłynczyk porusza tematy związane z migracją, wykluczeniem i tożsamością. Tak zapowiada się również najnowsze przedstawienie w NST. Twórcy zastanawiają się: co się dzieje, kiedy Polska przestaje być krajem emigracji, a staje się krajem powrotu. – „E:/migranci” są przewrotnym sequelem kultowego dramatu Sławomira Mrożka. Tym razem, nie obserwujemy Polaków uciekających do Ameryki, lecz wnuków tamtych emigrantów, którzy trafiają do mobilnej kapsuły asymilacyjnej. Jeden przyjechał z Chicago. Drugi z Grodna. Obaj są Polakami. Obaj próbują udowodnić, że mają prawo tu zostać – zapowiada reżyser. Sztuka podkreśla znaczenie Polski w Europie. – To nie biedny Wschód marzący o Zachodzie. To centrum świata, do którego wracają potomkowie dawnych emigrantów, uchodźców, wygnańców i tych, którzy kiedyś musieli wyjechać za chlebem. Kapsuła, do której trafiają, staje się jednocześnie mikromieszkaniem, granicą, ośrodkiem asymilacyjnym, miejscem pracy, kościołem, studiem livestreamowym i ostatnią formą wspólnoty. W świecie permanentnej relokacji i cyfrowego nadzoru bohaterowie uczą się nowej polskości: jak mówić, jak spać, jak pracować, jak kochać, jak zdać egzamin z bycia „u siebie” – zapowiadają artyści.

Narodowy Stary Teatr wchodzi na krytyczno-polityczną drogę. „Polska sprawdzam” to program zaangażowany politycznie, dociekający tego, co w Polsce najważniejsze

JAKUB SKRZYWANEK
dyrektor artystyczny NST

RODZICE NA SPEKTAKLU, DZIECI NA WARSZTATACH

6 grudnia spektakl zostanie pokazany w ramach programu „Rodzina w teatrze”. To nowa propozycja w repertuarze NST, odpowiadająca na potrzeby rodziców, opiekunów i dzieci, które chcą wspólnie uczestniczyć w kulturze. Ambasadorką programu jest Anna Kosibowicz, autorka przewodnika „Kraków z Dzieckiem”, jednego z najbardziej opiniotwórczych i zaufanych kanałów parentingowych w Krakowie. Od lat pomaga rodzicom odkrywać wartościowe miejsca, wydarzenia, atrakcje i inicjatywy dla dzieci, realnie wpływając na decyzje spędzania czasu wolnego przez krakowskie rodziny.

– Zapraszamy do Narodowego Starego Teatru widzów w każdym wieku. Kiedy dorośli będą oglądać spektakl, dzieci mogą brać udział w warsztatach. Wspólne doświadczenie w teatrze będzie impulsem do rozmowy na temat sztuki – mówi Dorota Ignatjew, dyrektorka Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie.

Program „Rodzina w teatrze” obejmuje wyznaczone spektakle, m.in. „E:/migrantów”, a także Salon Poezji dla dzieci, Kids Rave, „Czytanki po zachodzie słońca” przygotowane z Festiwalem Literatury dla Dzieci i zwiedzanie MICET-u. Do udziału w warsztatach teatralnych, prowadzonych przez doświadczonych edukatorów i artystów, zespół NST zaprasza dzieci w wieku 5-9 lat. Cena biletu na warsztaty to 15 zł.

W rolach głównych: Anna Paruszyńska-Czacka, Michał Majnicz, Adam Nawojczyk i Jacek Romanowski (głos z offu). Autorem tekstu i osobą odpowiedzialną za światła jest reżyser Mikita Iłynczyk, scenografię i kostiumy przygotowała Justyna Elminowska, muzykę Krzysztof Kaliski, a konsultacji dramaturgicznych udzieliła Agata Dąbek. Inspicjentką będzie Ewa Wrześniak. Spektakl przyjęto do 33. Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej. ●

Premiera spektaklu „E:/migranci” w reżyserii Mikity Iłynczyka 6 listopada o godz. 19.30 na Nowej Scenie Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie (Jagiellońska 1). Kolejne pokazy 7-8 i 10 listopada oraz 5-6 grudnia.

eprasa.pl 33c24ae230

CO JEST GRANE

Teatr Barakah pyta o Boga

Chrystus w Strefie Gazy

Co usłyszał Chrystus od Boga i czy na pewno był to jego głos? Jak traktować śmierć Zbawiciela – jako ofiarę czy przemoc? Prapremiera spektaklu „Ostatnie Kuszenie Chrystusa. Ewangelia Wątpliwości" 5 listopada w Teatrze Barakah.

Marta Gruszecka

Teatr Barakah w sezonie artystycznym 2026/2027 kontynuuje działalność repertuarową inspirowaną sztuką filmową. Pierwsza premiera zespołu nawiązuje do filmu Martina Scorsese i proponuje współczesne odczytanie opowieści o Jezusie z Nazaretu. „Ostatnie Kuszenie Chrystusa. Ewangelia Wątpliwości" reżyseruje Michał Telega, reżyser, dramaturg, absolwent Akademii Sztuk Teatralnych imienia Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie, oraz pedagog współpracujący z Akademią Muzyczną imienia Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

Bóg czy Szatan?

– To autorska sztuka z elementami transopery, luźno inspirowana powieścią Nikosa Kazantzakisa, filmem Martina Scorsesego, Biblią, apokryfami i wyobrażeniami narosłymi wokół Yeshui z Nazaretu. Interesuje nas człowiek, który zaczyna rozpoznawać w sobie figurę Zbawcy i jednocześnie próbuje przed nią uciec. Czyj głos słyszał bohater Nowego Testamentu? Boga czy Szatana? I skąd miał wiedzieć, który jest który? Czy Yeshua został uczyniony Bogiem przez tych, którzy potrzebowali zbawiciela? Czy jego śmierć była ofiarą, czy przemocą, której później nadano sens? – zastanawiają się twórcy.

W spektaklu usłyszymy kilka języków – oprócz polskiego, m.in. aramejski, hebrajski, jidisz, angielski i francuski. – Języki stają się polityczną mapą wiary, wygnania, diaspory, granic i walki o prawo do ziemi. Historia Yeshui z Nazaretu spotyka się tu z teraźniejszością konfliktu izraelsko-palestyńskiego, z obrazem Strefy Gazy zamienionej w ruinę. Co dzieje się z religią, kiedy pragnienie zbawienia zaczyna usprawiedliwiać cierpienie innych? – pytają artyści.

FOT. KIPGODI / SHUTTERSTOCK

Świat spektaklu rozpięty jest między obietnicą zbawienia a prawem do życia tu i teraz. – Jak dziś czytać Osiem Błogosławieństw, kiedy nagroda za cierpienie może brzmieć jak wezwanie do jego akceptacji? Jak patrzeć na Drogę Krzyżową, wiedząc, że jej kulminacją jest publiczna egzekucja ciała? Azazel nie kusi Yeshui grzechem. Oferuje mu wyjście poza porządek posłuszeństwa, proroctwa i mesjańskiego przeznaczenia: miłość, cielesność, starość, zwyczajne ziemskie szczęście – wyjaśniają twórcy.

Za kulisami Teatru

W rolach głównych: Katarzyna Gierla, Paweł Kiedrowski, Monika Kufel, Jacek Musiał, Michał Nowicki i Linus Wdowiarz-Bilski. Autorem scenariusza jest Michał Telega, muzyki Daniel Grupa, scenografii i kostiumów Wojciech Miks (budowę scenografii nadzorował Adam Hanuszkiewicz). Muzykę na żywo wykonają Karolina Chłostowska (wiolonczela) i Karolina Stasiowska (altówka).

Spektakl powstał w ramach projektu pt. „Pytania do świata. Prapremiery na 22. sezon artystyczny w Teatrze BARAKAH". Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Prapremiera spektaklu „Ostatnie Kuszenie Chrystusa. Ewangelia Wątpliwości" w reżyserii Michała Telegi 5 listopada. Kolejne pokazy 6-8 listopada oraz 18-19 grudnia. Bilety są dostępne na stronie teatrbarakah.com.

REKLAMA

Kraków/34456976

AKADEMIA
MUZYCZNA
IM. KRZYSZTOFA
PENDERECKIEGO
W KRAKOWIE

Mendelssohn
Wajnberg

NIEDZIELA
8 LISTOPADA – 18:00

FILHARMONIA KRAKOWSKA
UL. ZWIERZYNIECKA 1

MARIA SŁAWEK *skrzypce*
ORKIESTRA SYMFONICZNA AMKP
PAWEŁ KAPUŁA *dyrygent*

F. MENDELSSOHN V symfonia d-moll op. 107
M. WAJNBERG Koncert skrzypcowy g-moll op. 67

BILETY: 50 ZŁ NORMALNY / 30 ZŁ ULGOWY DO NABYCIA W KASIE FILHARMONII / UCZNIOWIE I STUDENCI ZA OKAZANIEM LEGITYMACJI – WSTĘP WOLNY

1KR

eprasa.pl 33c24ae230

CO JEST GRANE

Społeczeństwo na granicy załamania nerwowego

Teatr z Chile w Łaźni Nowej

Co zrobić z grupą w kryzysie bezdomności, która zajęła osiedlowy plac? Gdzie szukać wspólnoty w czasach dyktatury? Możliwą wizję przyszłości przedstawi 30 i 31 października w Teatrze Łaźnia Nowa duet teatralny z Chile.

Marta Gruszecka

Teatr Łaźnia Nowa nie tylko chętnie prezentuje swoją twórczość w innych krajach, m.in. w Chinach, ale też zaprasza do siebie artystów z zagranicy. Jesienią na nowohuckiej scenie wystąpią zespoły z Chile. 30 i 31 października zobaczymy spektakl „Estampida Humana" („Panika ludzka") kolektywu Bonobo (Andreína Olivarí i Pablo Manzi), miesiąc później (28 i 29 listopada) „Yeguas Sueltas" Teatro SUR.

BITWA O OSIEDLOWY PLAC

Akcja sztuki rozgrywa się w niedalekiej przyszłości. Mieszkańcy jednej z dzielnic Chile muszą zdecydować, co zrobić z grupą osób w kryzysie bezdomności, które zajęły osiedlowy plac. Sklep z wyposażeniem wnętrz stoi na krawędzi bankructwa i desperacko szuka sposobu, żeby przetrwać. A gdzieś wewnątrz chilijskiej policji działa tajna lewicowa frakcja, która przygotowuje swój pierwszy zamach.

FOT. NOLI PROVOSTE

– Brzmi absurdalnie? Powinno. Kolektyw Bonobo bierze bardzo konkretne społeczne konflikty i podkręca je do granic prawdopodobieństwa. Zderza codzienność z groteską, politykę z farsą, a starcie kompletnie różnych wizji świata zamienia w paliwo dla rozpędzonej teatralnej machiny – komentuje Bartosz Szydłowski, dyrektor Teatru Łaźnia Nowa.

Dodaje, że „Estampida Humana" wyrasta z pytania o utratę poczucia wspólnoty, której źródeł twórczynie i twórcy szukają jeszcze w czasach dyktatury.

– Zamiast zatrzymywać się na diagnozie, Bonobo pyta o coś więcej: czy mimo wszystkich różnic, konfliktów i wzajemnej nieufności potrafimy jeszcze wymyślić jakiś sposób na bycie razem? Andreína Olivarí i Pablo Manzi odpowiadają teatrem ostrym i podszytym czarnym humorem. Zamiast dokładać kolejną ponurą diagnozę współczesności, urządzają jej groteskowe zwarcie. W świecie, który coraz częściej wydaje się absurdalny sam z siebie, Bonobo odzyskuje absurd dla teatru – i robi z niego przestrzeń wspólnego śmiechu – tłumaczy dyrektor.

(NIE)ZAPOMNIANY QUEEROWY PROTEST

Artyści z Chile przyjadą do Łaźni Nowej dwukrotnie. Miesiąc po pokazie „Estampida Humana" na nowohuckiej scenie obejrzymy „Yeguas Sueltas" Teatro SUR. Spektakl opowiada o jednym z najważniejszych, lecz długo marginalizowanych momentów w historii chilijskiego ruchu queer – pierwszym udokumentowanym proteście osób homoseksualnych, travesti i transpłciowych w Santiago w 1973 roku.

– Te dwa przedstawienia różni niemal wszystko: forma, energia, sposób pracy z historią. Łączy je potrzeba zadawania pytań o wspólnotę, wykluczenie i pamięć. O to, co społeczeństwo robi ze swoim lękiem. I co dzieje się z historiami tych, których najłatwiej z niej wymazać – podsumowuje Bartosz Szydłowski. Pokazy zaplanowano na 28 i 29 listopada.

Oba przedstawienia zostaną zaprezentowane w języku hiszpańskim, z napisami w języku polskim.

Pokaz spektaklu „Estampida Humana" 30 października o godz. 19 i 31 października o godz. 18 na Dużej Scenie Teatru Łaźnia Nowa (os. Szkolne 25). Ostatnie bilety są dostępne na stronie laznianowa.pl.

REKLAMA Kraków/34458917

REKLAMA Kraków/34458790

1KR

eprasa.pl 33c24ae230

wyborcza

WROCŁAW
TYGODNIK

Piątek, 30 października 2026 | Redaktor prowadzący **Leszek Frelich**

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

Skandal aborcyjny w szpitalu na Brochowie

Fundacja Kai Godek niczego się nie boi

Fundacja Godek ujawniła dane pacjentki i wezwała policję do szpitala we Wrocławiu. Antyaborcjoniści wrzucili informację o kobiecie do sieci. O dziecku napisali, że ma podejrzenie wady, która nie pozwoli mu na długie życie, ale opieka hospicyjna zapewni mu „bezbolesną i jak najbardziej ludzką – naturalną śmierć".

Magdalena Kozioł

Katarzyna Kotula, pełnomocniczka rządu ds. równości, przygotowała już zawiadomienie do wrocławskiej prokuratury na Fundację „Życie i Rodzina" Kai Godek. Ma to związek ze skandalem w szpitalu na Brochowie we Wrocławiu, z którego wyciekły wrażliwe dane medyczne jednej z pacjentek, która 14 października miała zaplanowany zabieg legalnej aborcji, ale do niego nie doszło.

Środowiska antyaborcyjne wrzuciły informację o kobiecie do sieci, a zaraz potem podchwycili ją politycy Konfederacji Korony Polskiej z Grzegorzem Braunem na czele. Ujawniali, że kobieta jest w 36. tygodniu ciąży, i pisali, że do szpitala zgłosiła się z „kwitem od psychiatry". O dziecku z kolei napisali, że ma podejrzenie wady, która nie pozwoli mu na długie życie, ale opieka hospicyjna zapewni mu „bezbolesną i jak najbardziej ludzką – naturalną śmierć".

W szpitalu na Brochowie zjawiła się policja, pracownicy odmówili kobiecie przeprowadzenia aborcji. Zdaniem Kotuli lekarze i pacjentka zostali zastraszeni przez fundację Godek, a ich akcja „mogła nosić znamiona terroryzmu". Na X napisała: „Czas zatrzymać skandaliczne działania fundacji, która notorycznie łamie prawo i do tej pory pozostawała bezkarna".

Kolektyw Legalna z kolei powiadomił o sprawie rzecznika praw pacjenta i prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Brochowski szpital też szuka winnego wycieku informacji.

Kaja Godek jest pewna, że go nie znajdą, i grzmi: – Zamiast szukać sygnalisty, instytucje państwa powinny z całą bezwzględnością ścigać sprawców zabójstw prenatalnych!

• **Kaja Godek na pikiecie antyaborcyjnej pod szpitalem na Brochowie** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Policja w szpitalu

„Piekło ryczy, ale my się nie poddajemy" – powtarza w sieci Krzysztof Kasprzak z zarządu fundacji Godek. Dochodzenia prokuratury się nie obawia. – Ludzie dobrej woli zaczęli mówić, zaczęli się kontaktować z fundacją. Nie ma takiej mocy, nie ma takiej siły, aby ktokolwiek w Polsce zmusił nas do ujawnienia danych osób, które są zaangażowane w szlachetny proceder ratowania dzieci przed aborcją – zaznaczył.

Kotula zapewnia, że będzie wnosić m.in. o zabezpieczenie nośników fundacji – komputerów, telefonów, logów poczty elektronicznej i danych z kont fundacji w serwisach społecznościowych. Uważa, że trzeba ustalić, jak doszło do wycieku danych pacjentki, kto miał dostęp do tych informacji i kto nimi dysponuje.

Kto wezwał policję do szpitala? Jerzy Kwaśniewski, prezes Fundacji Instytutu na rzecz Kultury Prawnej „Ordo Iuris", ujawnił na X, że był to związany z tą fundacją Paweł Szafraniec. „To dzięki jego determinacji policja zareagowała na czas. I dziecko żyje" – napisał.

Dr Gizela Jagielska, która w szpitalu im. Falkiewicza na Brochowie pracuje od 1 października, w rozmowie z TOK FM mówiła, że nie miała kontaktu z pacjentką. – Dla mnie najbardziej przerażające jest to, że ktoś tutaj, w szpitalu, ledwie dwie czy trzy godziny po przyjęciu jej już tę informację sprzedał w jakiś sposób organizacjom pro-life – stwierdziła.

Zdaniem Katarzyny Kotuli lekarze i pacjentka zostali zastraszeni przez fundację Godek, a ich akcja „mogła nosić znamiona terroryzmu"

Obrona życia to nie terroryzm

Szpital na Brochowie podlega władzom województwa, ale te nie chcą odpowiadać na pytania i odsyłają do służb, które będą prowadzić postępowanie.

Środowiska antyaborcyjne uważają placówkę za „nowe centrum aborcji w Polsce", bo znalazła tu pracę dr Jagielska. Swoje akcje pod placówką nasiliły i żądają od samorządu lekarskiego, by wszczął postępowanie dyscyplinarne wobec lekarki i odebrał jej prawo wykonywania zawodu. Pod petycją w tej sprawie podpisało się ponad 12 tys. osób.

Z kolei pikiety pod szpitalem i „publiczne różańce" organizowane przez fundację Kai Godek chcą zatrzymać autorzy petycji do prezydenta Wrocławia, aby miasto rozwiązywało te zgromadzenia. Jak dotąd pod petycją podpisy złożyło ponad 9 tys. osób.

Inicjatorzy jako przykład podają Gdańsk, gdzie w styczniu przedstawiciel miasta rozwiązał zgromadzenie antyaborcyjne po tym, jak pojawiły się tam drastyczne banery i agresywne hasła. Fundacja Kai Godek poszła do sądu i przegrała dwukrotnie. Sąd Okręgowy w Gdańsku uznał, że banery przed oddziałem ginekologicznym to nieobyczajny wybryk i wtórna wiktymizacja ofiar gwałtu, a sąd apelacyjny podtrzymał decyzję miasta. Sędzia podsumował: wolność zgromadzeń, jak każda wolność, kończy się tam, gdzie zaczynają się prawa i wolności drugiej strony.

Przed brochowskim szpitalem tymczasem pikiety nie ustają, a fundacja Godek w tej ostatniej sprawie też złożyła zawiadomienie do prokuratury. Domaga się zbadania dokumentacji medycznej pacjentki i postawienia zarzutów zarówno jej, jak i „sprawcy samego dzieciobójstwa".

Po odsłuchaniu rozmowy Kotuli w RMF 24 zapowiedziała wobec niej kroki prawne. „Obrona życia to nie terroryzm – napisała Godek. – Dobrzy ludzie, którzy modlą się pod szpitalami, korzystają ze swoich konstytucyjnych praw i wolności, a szpitale mają leczyć, a nie zabijać".

Aktywiści z Legalnej Aborcji próbowali akcją z Brochowa zainteresować polityków, ale nie było reakcji. „Ta sprawa pokazuje, jak jest źle w polskim systemie i do czego doprowadza brak zdecydowanych działań w stosunku do organizacji antyaborcyjnych terroryzujących szpitale i pacjentki. Do tej sytuacji mogło nie dojść, doszło przez bierność. Ta bierność trwa nadal" – skomentowali.

Wieczorem do sprawy w komunikacie odniosła się dyrekcja placówki: „Szpital nie zgadza się z przedstawieniem opisywanej sytuacji jako jednoznacznie ustalonego przypadku bezprawnej odmowy udzielenia świadczenia medycznego. Ocena przypadku hospitalizacji wymaga uwzględnienia całokształtu okoliczności medycznych, proponowanego postępowania terapeutycznego oraz prawa pacjentki do wyrażenia świadomej zgody na określone świadczenie medyczne".

Placówka też zawiadomiła organy ścigania, by ustaliła, jak wyciekły informacje o pacjentce. Zrobiła to też Partia Razem, ale pism wysłała łącznie siedem – nie tylko do prokuratury, lecz także do: UODO, komendanta wojewódzkiego policji, rzecznika praw pacjenta, dolnośląskiego oddziału wojewódzkiego NFZ i zarządu województwa dolnośląskiego. ●

eprasa.pl 33c24ae230

Białoruska para uciekła przed Łukaszenką do Polski

Bez szans na normalne życie

Romana zatrzymywano po protestach, Wiktoria siedziała w areszcie. Uciekli do Wrocławia. Znów muszą się wyprowadzić.

• **Wiktoria i Roman uciekli przed reżimem Łukaszenki. W Polsce ktoś zakleił im drzwi pianką montażową i napisał „Won do siebie”**

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Hubert Głuch

Wiktoria i Roman w swojej ojczyźnie są poszukiwani. – Możemy pójść do więzienia – mówią. Są opozycjonistami. Do Polski uciekli przed represjami.

Był rok 2021. – Polacy słyszeli akcent, ale, jak widzieli, że staramy się mówić po polsku, to nam pomagali. To zaczęło się zmieniać w 2023 roku – opowiada Wiktoria.

W Polsce zagrożeni poczuli się pierwszy raz w 2025 roku. Wiktoria poszła na pocztę, stanęła w kolejce. Za nią ustawił się starszy mężczyzna. Powiedział, że nie będzie czekał w tej samej kolejce co Ukraińcy.

Białorusinka odpowiedziała mężczyźnie, że nie jest z Ukrainy, usłyszała: „Wszystko jedno”. Potem było tylko gorzej.

UWIĘZIENI W MIESZKANIU

Rozmawiamy w mieszkaniu, które wynajmują. Na drzwiach wciąż jeszcze widać pozostałości pianki montażowej. W ubiegłym tygodniu ktoś jej użył i w ten sposób uwięził parę wewnątrz mieszkania. Na drzwiach wciąż jest napis „Won do siebie”.

– W Białorusi nigdy nie było takiej wolności jak w Polsce – mówi Roman. Razem opowiadają historię swojej walki o demokrację. Dla nich rozpoczęła się 9 sierpnia 2020 roku od oddania głosu w wyborach prezydenckich. Według oficjalnych wyników Aleksander Łukaszenka zdobył ponad 80-procentowe poparcie.

Roman i Wiktoria wyszli na ulicę wraz z tysiącami innych Białorusinów. Tej nocy zatrzymano około 3 tysięcy osób. Wśród nich znalazł się Roman. W areszcie spędził pięć dni. – Tam mnie bili – wspomina.

W kolejnych dniach wybuchały następne protesty, ale władza szybko brutalnie je tłumiła. Mundurowi dostrzegli w oknie Romana i Wiktorii czerwono-biało-czerwoną flagę wolnej Białorusi. Funkcjonariusze weszli do bloku, z Romanem minęli się przed windą. Wiktoria wzięła winę na siebie, powiedziała policjantom, że to ona powiesiła flagę.

– Słyszeliśmy, że jak biorą mężczyzn, to mogą nawet zabić w areszcie. Albo dać kilka lat więzienia. A Roman już był wcześniej złapany – opowiada Wiktoria.

Zabrali ją na komisariat. Proces odbył się przez Skype'a. Dostała dziesięć dni więzienia i musiała zapłacić karę.

– Wyjeżdżamy, bo nie ma szans, żeby tutaj normalnie żyć – zdecydował Roman.

Dzięki pomocy ojca chrzestnego Romana udało im się wyjechać do Polski. Po ucieczce jego mamę zwolniono z pracy, mamie Wiktorii zmniejszono wypłatę. Wiktoria nie widziała się z rodziną od pięciu lat.

NIE CZUJEMY SIĘ BEZPIECZNIE

W Polsce zatrudnili się najpierw w Amazonie, potem Wiktoria znalazła pracę w Żabce, robi też zabiegi kosmetyczne, razem prowadzą mały biznes. Płacą podatki, wynajmują mieszkanie.

– W Białorusi nie czuliśmy się bezpiecznie i teraz tutaj też nie czujemy się bezpiecznie – przyznaje Wiktoria.

W sklepie narażona jest na nieprzyjemności. Przynajmniej raz w miesiącu ktoś ją obraża, każe „wracać do siebie”.

– Jedna kobieta powiedziała: „Czemu przyjechałaś do mnie?”. A ja na to: „Ja u pani mieszkam?”. Nie przyjechałam w gości, ja uciekłam. A jak mi mówią, że mam spie*** na Ukrainę, to tłumaczę, że nie jestem z Ukrainy – opowiada Wiktoria.

5 października wracała z psem ze spaceru. Na klatce zaatakował ich pies sąsiadki, zwierzęta się lekko pogryzły. Wiktoria usłyszała: „je***, trzymaj swojego psa na smyczy, poj*** kur***, spie*** do siebie”. Poszła do mieszkania, kiedy zamykała drzwi, nie wytrzymała i rzuciła: „Sama taka jesteś”.

Białorusini są w konflikcie też z innymi sąsiadami. Uważają, że ci często ich obrażają. Kilka razy wzywali policję, funkcjonariuszy zawiadamiali też inni mieszkańcy kamienicy.

KONFLIKT MIĘDZY SĄSIADAMI

21 października rano, kiedy Roman nacisnął klamkę, drzwi nie dały się otworzyć. Klucza w zamku nie dało się przekręcić. Wizjer był zamalowany czerwoną farbą. Na początku nie wiedzieli, co się dzieje, zadzwonili do właściciela mieszkania, wyjaśnili, że nie mogą się wydostać.

– Właściciel mieszkania powiedział, że postrzega tę sytuację jako konflikt między nami a sąsiadami i wolałby się nie angażować – relacjonuje Roman.

Wezwali straż pożarną i policję. Białorusinka: – Jak strażacy otworzyli drzwi, to mówili, że nie wierzą w to, co się dzieje.

Zgłosili sprawę na policję, funkcjonariusze pobrali próbki.

Około godziny 19 tego dnia zadzwonił dzwonek do drzwi. Stał w nich jeden z sąsiadów z bloku, w ręku trzymał klucz francuski.

– Nawet dla mnie było to niebezpieczne, a Wiktoria była przerażona, cały dzień płakała – opowiada Roman.

Według nich sąsiad oskarżył Białorusinów o zniszczenie sprzętów w piwnicy. Roman wezwał policję, sąsiadowi powiedział, że jeśli jeszcze raz przyjdzie ich straszyć, to będzie się bronił.

Sąsiad przyszedł późnym wieczorem. Roman otworzył (nie mogli sprawdzić, kto stoi przed drzwiami, bo wizjer nadal zamalowany jest farbą). Białorusin relacjonuje, że mężczyzna zaczął go obrażać. Wyszedł przed próg i przypominał sąsiadowi, że jeśli nie przestanie ich zastraszać, użyje siły, żeby się bronić. Wtedy sąsiad miał odpowiedzieć, że się nie boi i nie zamierza odejść, lekko odepchnął Romana klatką piersiową.

Białorusin odebrał to jako atak, doszło do krótkiej szarpaniny, którą przerwała Wiktoria. Razem zgłosili zdarzenie telefonicznie policji, ale patrol nie przyjechał. Poinformowano ich, że następnego dnia powinni zgłosić się do komisariatu i przedstawić swoją relację z przebiegu zdarzenia.

– Minęło już kilka dni, a my się ciągle boimy. Jak o tym opowiadam, to cała się trzęsę – mówi Wiktoria.

ZNAMIONA KSENOFOBICZNE

– 21 października około godz. 10 była tam interwencja, w tym samym dniu zostało przyjęte zawiadomienie – mówi aspirant sztabowy Anna Nicer z Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu. – Sprawa dotyczy uszkodzenia mienia i znieważenia z powodów narodowościowych.

Wiktoria opisała sprawę w sieci. Znajomi zasugerowali jej kontakt ze stowarzyszeniem Nomada. 22 października spotkała się z Anną Galik. Roman był przy rozmowie telefonicznie, bo drzwi nadal się nie zamykały, ktoś ciągle musiał być w mieszkaniu.

– Udzieliliśmy konsultacji, wyjaśniliśmy, jakie zarzuty można by postawić sprawcy. To zniszczenie mienia, pozbawienie wolności i dyskryminacja ze względu na narodowość. Napis na drzwiach ma znamiona ksenofobiczne – uważa Anna Galik z Nomady.

Według niej sprawą powinna się zająć wyspecjalizowana prokuratura do prowadzenia i nadzorowania postępowań w sprawach przestępstw motywowanych uprzedzeniami. W lutym 2026 roku minister sprawiedliwości wyznaczył 50 takich jednostek.

– Zapewniamy wsparcie emocjonalne i psychologiczne pani Wiktorii i panu Romanowi, dostaniemy też pełnomocnictwo i nasz prawnik będzie reprezentował państwo, kiedy sprawa trafi do sądu – mówi przedstawicielka Nomady.

Wiktoria przyznaje, że po rozmowie z kobietą czuje się nieco bezpieczniejsza. Ale decyzję już podjęli – zmienią miejsce zamieszkania.

– Co innego zrobić, jeśli nie czujemy się bezpiecznie we własnym domu? – pyta bezradnie Wiktoria. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/34459117

Z głębokim smutkiem i żalem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Radosława Ratajszczaka

wieloletniego dyrektora i prezesa zarządu,
kierującego wrocławskim ogrodem zoologicznym w latach 2007–2022,
pomysłodawcy Fundacji ZOO Wrocław - DODO i twórcy Afrykarium.

Pozostanie w naszej pamięci jako wybitny wizjoner oraz
człowiek bezgranicznie oddany misji ratowania zagrożonych gatunków.

Rodzinie, Bliskim oraz Przyjaciołom

Zmarłego składamy najszczersze wyrazy współczucia

Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Pracownicy ZOO Wrocław Sp. z o.o.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34458116

Syndyk masy upadłości Wojdyła Nieruchomości Sp. z o.o. z siedzibą w Rabce Zdroju, KRS 0000306031, NIP 7352729560, w ramach prowadzonego postępowania upadłościowego prowadzonego pod sygn. akt KR1S/GUp/100/2024, sprzeda z wolnej ręki nieruchomości gruntowe położone na terenie Osiedla Parkowa przy ul. Parkowej w Wilkszynie, gmina Miękinia, powiat średzki, województwo dolnośląskie, stanowiące składnik majątku upadłej Spółki:

- prawo własności nieruchomość gruntowej obejmującej działkę nr 70/119 o powierzchni 0,0815 ha, opisaną KW nr: WR1S/00049815/8 wraz z udziałem w wysokości 4/60 w prawie własności nieruchomości obejmującej działki nr 70/94 o powierzchni 0,0005 ha oraz 70/96 o powierzchni 0,1088 ha, opisane KW nr: WR1S/00054551/7, za cenę **115 200,00 zł netto**,
- prawo własności nieruchomość gruntowej obejmującej działkę nr 70/121 o powierzchni 0,1273 ha, opisaną KW nr: WR1S/00046248/1 wraz z udziałem 7/60 w prawie własności nieruchomości obejmującej działki nr 70/94 o powierzchni 0,0005 ha oraz 70/96 o powierzchni 0,1088 ha, opisane KW nr: WR1S/00054551/7, za cenę **183 600,00 zł netto**.

Szczegółowy opis przedmiotu sprzedaży i jego wycena zawarte są w operacie szacunkowym, który znajduje się do wglądu w kancelarii syndyka przy ul. Goldhammera 10/4 w Tarnowie (tel.: 606 876 456, adres email: konkursofertsjz@op.pl)

Wymienione składniki będą sprzedawane przez Syndyka za najwyższą oferowaną cenę, jednak nie niższą niż kwota poszczególnych działek z wymienionymi udziałami lub łącznie nie mniej niż 298 800,000 zł netto. Warunkiem przystąpienia do konkursu jest złożenie oferty w języku polskim, w terminie do dnia 17 listopada 2026 r. do godziny 14.00, w kancelarii notarialnej Marcina Rzońcy przy ul. Dąbrowskiego 8, 33-100 Tarnów i wpłacenie w tym terminie wadium w wysokości 10% ceny netto przedmiotu zainteresowania na konto funduszy masy upadłości. Szczegółowy regulamin konkursu ofert znajduje się w kancelarii syndyka.

Oferty można też przesłać listem poleconym na adres kancelarii notarialnej z tym, że o ważności dotrzymania terminu złożenia oferty decyduje data wpływu oferty do kancelarii, a nie data jej nadania. O ważności wpłaty wadium decyduje data uznania konta funduszów masy upadłości.

Otwarcie i rozpoznanie ofert nastąpi w dniu 19 listopada 2026 r. o godz. 9.00 w kancelarii notarialnej Marcina Rzońcy przy ul. Dąbrowskiego 8, 33-100 Tarnów.

Syndyk zastrzega sobie prawo do odstąpienia od konkursu ofert lub unieważnienia konkursu ofert bez podawania przyczyn na każdym etapie postępowania, tj. do momentu podpisania umowy przeniesienia własności przedmiotu konkursu.

1 WR

eprasa.pl 33c24ae230

POJEDZIEMY SZYBCIEJ, WYGODNIEJ I BEZPIECZNIEJ.

Dolny Śląsk buduje dużo obwodnic

Na dniach zostanie otwarta już pełna obwodnica Dzierżoniowa. Trwają prace nad ostatnim odcinkiem Wschodniej Obwodnicy Wrocławia, nad trasą omijającą Oborniki Śl. oraz pierwszym fragmentem obejścia Boguszowa-Gorców. Nowe obwodnice zyskają Złotoryja i Oława, a Bolesławiec otrzyma bezpośrednie połączenie z autostradą A4.

Budowa ostatniego odcinka Wschodniej Obwodnicy Wrocławia fot. Materiały prasowe UMWD

3 listopada zostanie otwarty ostatni odcinek obwodnicy Dzierżoniowa. To trzeci etap tej inwestycji – poprzednie otwierano w latach 2021 oraz 2023. Oddany właśnie do użytku fragment mierzy 5,9 km i łączy ul. Batalionów Chłopskich w Dzierżoniowie z Piławą Górną. Natomiast cała obwodnica tego miasta ma w sumie 12 km długości, a kosztowała łącznie ponad 174 miliony zł (z tego najnowsza część prawie 86 milionów zł).

Obwodnica otacza Dzierżoniów od strony zachodniej i ma oczywiście znaczenie dla samego miasta, ponieważ odciąży je od ruchu tranzytowego (podobnie jak miejscowość Piława Dolna). Przebiega też przez tereny aktywności gospodarczej. Widać, że odcinki oddane do użytku wcześniej stanowiły impuls rozwojowy dla wielu firm, które zdecydowały się tu zainwestować.

– *To inwestycja o dużym znaczeniu przede wszystkim dla mieszkańców, ale także ważna w znaczeniu gospodarczym – sprawniejsza komunikacja ułatwia rozwój firm i zwiększa atrakcyjność regionu dla inwestorów. Konsekwentnie rozwijamy sieć dróg wojewódzkich, bo dobra infrastruktura transportowa to nie tylko wygodniejsze podróże, ale również nowe możliwości rozwoju Dolnego Śląska* – mówi Paweł Gancarz, marszałek Województwa Dolnośląskiego.

Ta droga jest jednak bardzo istotna również dla regionu. Powstała w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382, która na Dolnym Śląsku prowadzi z okolic Strzegomia i Świebodzic m.in. przez Świdnicę i Ząbkowice Śląskie. Jest to najważniejszy drogowy korytarz transportowy wzdłuż Sudetów Środkowych i Wschodnich. Dodajmy, że nowa droga ułatwi też dojazd turystom w Góry Sowie.

W Złotoryi zaczynają budowę

Dzierżoniów może się już cieszyć pełną obwodnicą, rozpoczyna się natomiast budowa takiej drogi dla Złotoryi, która powstanie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 364. W pierwszym etapie zbudowany zostanie odcinek o długości prawie 4 km, w tym nowa przeprawa nad Kaczawą. Wartość tej inwestycji wynosi ponad 43 miliony zł.

– *Dzięki tej inwestycji ruch samochodowy, a przede wszystkim ciężarowy, będzie sukcesywnie wyprowadzany poza Złotoryję. Dla mieszkańców to oznacza mniej hałasu i mniej spalin. To droga, na którą mieszkańcy czekali od dawna. Cieszymy się, że prace ruszają. Obwodnica pomoże odciążyć historyczne centrum miasta* – powiedział Jarosław Rabczenko, członek zarządu województwa dolnośląskiego.

Zgodnie z planem, pierwszy fragment obwodnicy Złotoryi powinien być gotowy w 2029 roku. A co z następnymi odcinkami? Dolnośląska Służba Dróg i Kolei (DSDiK) uzyskała już decyzje środowiskowe potrzebne do realizacji pozostałych dwóch etapów tego projektu.

Cała obwodnica Złotoryi będzie miała 8 km długości. Ominie miasto od strony południowo-wschodniej.

– *Ruszamy z budową obwodnicy Złotoryi, kluczowej infrastrukturalnej inwestycji, która wyprowadzi ruch tranzytowy z centrum miasta, poprawi bezpieczeństwo mieszkańców otwierając jednocześnie nowe tereny pod inwestycje gospodarcze* – mówił Tymoteusz Myrda, radny Sejmiku Województwa Dolnośląskiego, podczas uroczystości wbicia pierwszej łopaty na budowie tej obwodnicy.

WOW przeszła do finału

Trwa budowa ostatniego odcinka Wschodniej Obwodnicy Wrocławia. Powstają najważniejsze obiekty inżynieryjne – półtunel przez miejscowość Wysoka, wiadukt nad linią kolejową Wrocław – Sobótka – Świdnica oraz mostu nad rzeką Ślęzą. Wykonawca prowadzi też prace ziemne oraz przebudowuje sieci wodociągowe i energetyczne, które kolidują z trasą. Budowa postępuje zgodnie z harmonogramem i powinna się zakończyć w 2028 roku.

Budowa ostatniego odcinka Wschodniej Obwodnicy Wrocławia kosztuje 272 miliony zł. To fragment o długości ponad 3 km, ale bardzo ważny, bo domknie trasę od Długołęki przez most nad Odrą do Węzła Bielańskiego.

Docelowo WOW będzie miała 30 km długości, a wartość całej tej inwestycji, biorąc pod uwagę wszystkie jej odcinki, wynosi 900 milionów zł.

Powstanie nowy łącznik z A4

W planach jest jeszcze jedna inwestycja w tej okolicy, bardzo istotna dla usprawnienia układu komunikacyjnego na południu Wrocławia. Chodzi o budowę zupełnie nowego łącznika autostrady A4 z WOW. Dokładniej, ta droga połączy dawny punkt poboru opłat w Karwianach z rondem przy ul. Grota Roweckiego. Sam łącznik będzie miał ponad 2 km długości. W ramach całej inwestycji powstanie lub zostanie przebudowanych około 6 km dróg i znacząco zmieni to układ komunikacyjny tej okolicy. Przede wszystkim ułatwi wjazd do Wrocławia od strony A4 i odciąży Węzeł Bielański oraz al. Karkonoską.

Na jakim etapie jest ta inwestycja? Do rozpoczęcia prac budowlanych minie jeszcze trochę czasu, ale pierwszy, bardzo ważny krok w kierunku realizacji tej drogi został właśnie wykonany. DSDiK wybrała niedawno w przetargu wykonawcę dokumentacji projektowej. Powinna być gotowa za 1,5 roku. A kiedy pojedziemy tym łącznikiem? Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, budowa ma się zakończyć w 2030 roku.

– To będzie przede wszystkim nowy wjazd do miasta, który jest bardzo potrzebny. Inwestycja pozwoli przekierować część ruchu na nowy węzeł – zauważa Michał Rado, wicemarszałek województwa dolnośląskiego.

Następne obwodnice na różnych etapach

Latem rozpoczęły się prace nad obwodnicą Obornik Śląskich. Trasa o długości ponad 6 km powstaje w ciągu drogi wojewódzkiej nr 340, łączącej Wołów z Trzebnicą. Ominie Oborniki Śl. od strony południowej. Powinna zostać oddana do użytku na początku 2029 roku. Warto podkreślić, że ta trasa również ma znaczenie ponadlokalne. W przyszłości będzie to fragment nowego połączenia dwóch kluczowych arterii – autostrady A4 oraz drogi ekspresowej S5.

Kończy się budowa pierwszego etapu obwodnicy Boguszowa-Gorców (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 367). Ta inwestycja polega na przebudowie już istniejącego odcinka, tzw. serpentyn, na długości 800 metrów. Natomiast w drugim etapie powstaną prawie 4 km nowej drogi. W tym roku powinny się zakończyć prace projektowe.

Obwodnicę „północną" zyska również Oława (oprócz planowanej inwestycji na drodze krajowej nr 94). Dla tzw. Trasy Mostowej w ciągu DW396 pod koniec ubiegłego roku uzyskano już decyzję ZRID, umożliwiającą realizację inwestycji. W ramach tego przedsięwzięcia zbudowane zostaną dwa nowe mosty – nad Odrą (o długości 328 metrów) oraz nad rzeką Oławą. Szacowany koszt całej tej inwestycji wynosi 261 milionów zł.

Do końca 2026 roku powinny zakończyć się prace nad dokumentacją projektową dla drugiego etapu obwodnicy Bolesławca. Gdy będzie gotowa, DSDiK ogłosi przetarg na realizację tej inwestycji. Nowa droga ma mieć 11 km i połączy Bolesławiec bezpośrednio z autostradą A4. Zgodnie z planem, kierowcy pojadą nią w roku 2030.

DOLNY ŚLĄSK

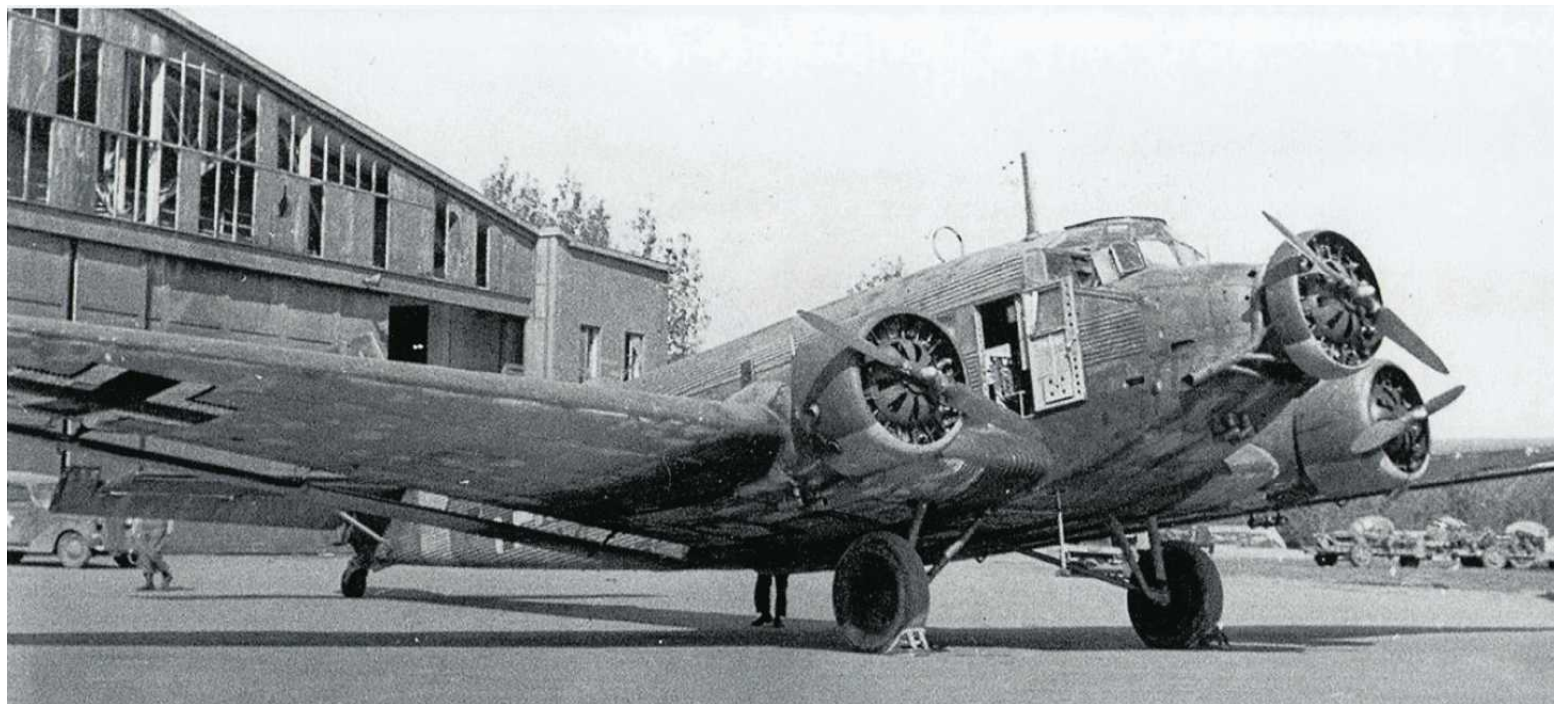

eprasa.pl 33c24ae230

Historia

Tajemnica 11 grobów i Junker

Po 80 latach historycy odkrywają, jak katastrofa Junkersa, który w 1945 roku rozbił się w Witoszowie na Dolnym Śląsku, splotła się z grenadierami pancernymi niemieckiej Armii „Środek".

• **W styczniu 1945 roku przy dzisiejszej drodze łączącej Świdnicę z Wałbrzychem spadł transportowy Junkers Ju-52, w którym miało zginąć 11 żołnierzy**

FOT. ARCHIWUM

Agnieszka Dobkiewicz

Pamięć o tym, że pod Witoszowem Dolnym koło Świdnicy pod koniec II wojny światowej rozbił się niemiecki samolot transportowy, przetrwała wśród wysiedlonych z tych ziem mieszkańców.

– Wzmianki o katastrofie Junkersa pojawiały się w pojedynczych publikacjach, ale bez podania źródła informacji i nigdy też jej oficjalnie nie zweryfikowano – mówią przedstawiciele Świdnickiego Portalu Historycznego, którzy postanowili się przyjrzeć tej historii wspólnie z badaczami z Pracowni Badań Historyczny i Archeologicznych POMOST, zajmującymi się odnajdywaniem miejsc pochówków żołnierzy.

– Informację o rozbiciu się samolotu przekazał Sobiesławowi Nowotnemu, historykowi z naszego portalu świadek tych wydarzeń – mówi Andrzej Dobkiewicz ze Świdnickiego Portalu Historycznego. – Według tych informacji w styczniu 1945 roku przy dzisiejszej drodze łączącej Świdnicę z Wałbrzychem spadł transportowy Junkers Ju-52, w którym miało zginąć 11 żołnierzy. Mieli zostać pochowani na cmentarzu ewangelickim w Witoszowie, obok istniejącego tu już od 1942 roku grobu niemieckiego żołnierza, tutejszego mieszkańca.

– Osobą, która opowiadała mi o szczegółach rozbicia się tego samolotu, był Niemiec z Witoszowa, Heinz Penderak – mówi Sobiesław Nowotny. – Jako dziecko był z kolegami na miejscu.

NA MIEJSCU KATASTROFY JUNKERSA

Ówczesny mieszkaniec Nieder Bögendorf, bo tak do 1945 roku nazywał się Witoszów Dolny, widział, jak wojsko otoczyło miejsce katastrofy i nie wolno było nikomu do niego podchodzić. Tuż obok biegła bowiem nitka gazociągu z Wałbrzycha do Świdnicy i obawiano się jej uszkodzenia wskutek upadku Junkersa.

– Pan Heinz opowiadał mi też, że żołnierzy, którzy zginęli w katastrofie, pochowano na cmentarzu w Witoszowie Dolnym, a tamtejszy stolarz wykonał trumny dla nich wszystkich. Do momentu wysiedlenia Niemców z Witoszowa, miejscowa ludność dbała o te groby. Całą opowieść od nieżyjącego już pana Penderaka usłyszałem po raz pierwszy pod koniec lat 90. XX wieku. Powtórzył ją na początku XXI wieku, podając kolejne szczegóły – dodaje historyk.

Penderak pamiętał też, że jako chłopiec wraz z kolegami zbierał z miejsca katastrofy „dziwne" szkło, które paliło się w ognisku. Chodziło o pleksę, wykorzystywaną w niemieckich samolotach już podczas wojny. – Co ciekawe, w drugiej opowieści pan Penderak wspomniał, że sprawą katastrofy zajmować się miało również Gestapo, a część mieszkańców wsi przesłuchano – mówi Nowotny. – Ponoć do wypadku miało dojść w wyniku sabotażu. Nie sądzę, aby pan Penderak się mylił. Cieszył się wówczas doskonałą pamięcią.

11 ŻOŁNIERSKICH GROBÓW

Opowieść o katastrofie i pochówku żołnierzy, którzy w niej zginęli, wydawała się prawdopodobna. Był to czas, gdy siły niemieckie wycofywały się z Węgier w stronę Czech, także przez Dolny Śląsk. Historycy ze Świdnickiego Portalu Historycznego potwierdzili, że w miejscu katastrofy w latach 40. XX wieku faktycznie biegła nitka gazowa.

Z kolei dzięki współpracy z POMOST-em dotarli do listu Alfredy Jasper, przedwojennej mieszkanki Witoszowa Dolnego, w którym podawała jeszcze w latach 50., że już po wojnie grobami żołnierzy opiekowała się panna Waltraut Penderak, spowinowacona z rozmówcą Nowotnego.

Do czasów współczesnych oprócz opowieści o katastrofie samolotu pozostał już tylko jeden z 11 grobów, w którym pochowano żołnierza Adama Sauera. Część z nich została wtórnie zagospodarowana. Nie wiadomo, czy wcześniej doszło do ekshumacji.

– Dostaliśmy od mieszkańców Witoszowa już jakiś czas temu sygnał o grobach pochowanych tu żołnierzy. Znalazł on potwierdzenie w archiwach – mówi doktor Maksymilian Frąckowiak z POMOST-u, który działa na zlecenie Niemieckiego Ludowego Związku Opieki nad Grobami Wojennymi (Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge). – Wiedzieliśmy, że grób jest zaniedbany i nieopłacany, więc likwidacja go była tylko kwestią czasu. Postanowiliśmy zatem dokonać ekshumacji szczątków Adama Sauera i przenieść je na cmentarz w Nadolicach, gdzie spoczywają szczątki innych niemieckich żołnierzy.

98. PUŁK GRENADIERÓW PANCERNYCH

Do ekshumacji doszło 13 sierpnia. W grobie znaleziono szczątki mężczyzny. Odnaleziono też nieśmiertelnik, ale choć jest to prawdopodobne, nie potwierdzono jeszcze, czy należał do pochowanej tu osoby. Wbrew ustnym przekazom o przygotowanych dla żołnierzy trumnach, ciało pochowane było w grobie ziemnym, zawinięte jedynie w wojskową płatkę.

Sprawdzono, że podoficer Adam Sauer na pewno nie był lotnikiem. Z zachowanej dokumentacji wiadomo też, że pozostali pochowani w Witoszowie, których groby się już nie zachowały, również nie służyli w Luftwaffe, a w 98. Pułku Grenadierów Pancernych.

– Mało prawdopodobnie, by podczas katastrofy samolotu załoga przeżyła, a zginęli tylko pasażerowie – mówi Andrzej Dobkiewicz. – Co się zatem stało z ciałami lotników – pyta.

Wątpliwości budzi też kwestia daty. Z powojennych przekazów wynika, że Junkers runął na ziemię 4 stycznia, choć w dokumentach nie znaleziono do tej pory jej potwierdzenia. Z kolei żołnierze, których pochowano w Witoszowie, zmarli w dniach od 12 do 15 lutego 1945 roku.

By dowiedzieć się, kim byli, trzeba prześledzić, co robił w tym czasie 98. Pułk Grenadierów Pancernych, w którym służyli. Po reorganizacji, pod koniec 1944 roku, jednostka brała udział w ciężkich walkach odwrotowych na froncie wschodnim. W 1945 roku była częścią Armii „Środek", dowodzonej przez generała Ferdinanda Schörnera i wchodziła w skład 8. Dywizji Pancernej. Generał w 1945 roku wydał rozkaz, zgodnie z którym każdy żołnierz napotkany za linią frontu bez pisemnych rozkazów, miał zostać natychmiast rozstrzelany. Po wojnie Schörner został uznany za zbrodniarza wojennego i skazany za bezprawne egzekucje żołnierzy niemieckich, oskarżanych o dezercję.

OBRONA PRZEDGÓRZA SUDECKIEGO PANZERFAUSTAMI

Po nieudanej próbie odblokowania oblężonego Wrocławia, pod koniec stycznia 1945 r. 8. Dywizja Pancerna została zmuszona do odwrotu. Jej oddziały, w tym 98. Pułk Grenadierów Pancernych przegrupowywał się w rejonie Świdnicy i Strzegomia. Miał tu stawić opór nacierającym jednostkom radzieckiego 1. Frontu Ukraińskiego. Sytuacja zrobiła się dla niego krytyczna, gdy 13 lutego 91. Brygada Pancerna Armii Czerwonej, po przełamaniu linii frontu pod Jaworem i Goczałkowem, uderzyła na Strzegom i go zajęła. Dzień później Niemcy przystąpili do kontrataku, rzucając do walki będące w odwodzie siły, w tym pododdziały 98. Pułku Grenadierów Pancernych. Walki były zaciekłe, a niemiecki szturm na miasto trwał także w nocy z 14 na 15 lutego.

Do najważniejszego starcia doszło 15 lutego w pobliżu wsi Żółkiewka, Wieśnica i Tomkowice, gdzie starły się ze sobą siły dwóch armii. W walkach brali też udział grenadierzy z 98. Pułku. Bitwa z udziałem czołgów, którymi Rosjanie chcieli okrążać siły niemieckie, miała dramatyczny przebieg. Niemcom udało się ustabilizować sytuację na froncie i powstrzymać natarcie na Przedgórze Sudeckie.

Było to zasługą grenadierów z 98. Pułku, którzy masowo używali wyrzutni pocisków przeciwpancernych Panzerfaust.

ZBRODNIE NA KOBIETACH

Ich determinacji trudno się dziwić. Gdy żołnierze z 1. Frontu Ukraińskiego zajęli region, z którego nie zdążyła się ewakuować miejscowa ludność, doszło do mor-

eprasa.pl 33c24ae230

sa rozbitego pod Świdnicą

dów ludności cywilnej i masowych gwałtów na kobietach. Odbywały się regularne polowania na nie. Oprawcom nie przeszkadzał ich wiek.

W książce M. Bojanowskiego i E. Bosdorfa „Striegau. Schicksale einer schlesischen Stadt", którą cytuje Świdnicki Portal Historyczny, można znaleźć dramatyczne wspomnienia jednej z ofiar: „Nakazano nam pić, a kiedy odmówiłyśmy, zmuszano nas, trzymając odbezpieczony pistolet. Musiałam wypić trzy pełne szklanki araku, jedną za drugą. Potem podporucznik rozkazał mojej mamie i chłopakowi, by opuścili pokój i zgwałcił mnie. Kiedy wściekły biegł później do drzwi, bo pukał do nich stale jakiś żołnierz, uciekłam do dużego pokoju, gdzie była moja matka, która siedziała na krześle obok łóżka, do którego usiłowałam się schować w upojeniu alkoholowym.

Rozwścieczony, strzelając, trafiwszy w obraz na ścianie, podążył i tam za mną, i znów nakazał mojej mamie, by się oddaliła. Gdy odmówiła posłuszeństwa, zastrzelił ją jednym strzałem w prawą skroń. Zginęła na miejscu, a jej zwłoki osunęły mi się na ramiona, jej krew poplamiła mnie i łóżko. Podporucznik rzucił zwłoki mojej mamy na podłogę i jeszcze raz mnie zgwałcił".

Niemal w tym samym czasie kilka kilometrów trwała ewakuacja obozu koncentracyjnego Gross-Rosen i jego filii w głąb Niemiec. Więźniów pognano w Marszu Śmierci, chcąc zataić ślady tego, co działo się w obozie.

EWAKUACJA Z PRZEDGÓRZA SUDECKIEGO

Grenadierzy, walczący pod Strzegomiem, ponieśli duże straty liczbowe. Jak zacięte były walki, dowodzi stan samego Strzegomia, który zniszczono w 70 procentach. Na początku lutego 2026 roku w Tomkowicach, w pobliżu których doszło do bitwy 15 lutego 1945 roku, Pracownia Badań Historycznych i Archeologicznych POMOST po kilku latach starań zakończyła wydobycie 72 ciał ofiar walk. Informacje o pochowanych tu żołnierzach Wehrmachtu przetrwały, bo – jak podał Świdnicki Portal Historyczny – jeden z mieszkańców spisał ich nazwiska z tabliczek niedługo po pochówku, co po 80 latach pozwoliło na identyfikację miejsca i poszczególnych żołnierzy.

Jak ustalił POMOST, żołnierskie kwatery Niemcy zaczęli przygotowywać na ewangelickim cmentarzu w lutym 1945 roku, a pierwszy pochówek odbył się 21 lutego tego roku. Większość ofiar zginęła lub zmarła w wyniku odniesionych ran w marcu. To czas, gdy Niemcy odbili Strzegom z rąk Armii Czerwonej.

Gdy zatem chowano grenadierów w Witoszowie, kwatery w Tomkowicach nie były jeszcze gotowe. – Prawdopodobnie w Witoszowie Dolnym mieścił się jakiś punkt opatrunkowy, może mały lazaret i być może żołnierze ci właśnie tutaj zmarli w wyniku odniesionych ran i zostali pochowani na pobliskim cmentarzu – mówi doktor Frąckowiak.

W pamięci mieszkańców ta historia połączyła się z katastrofa Junkersa Ju-52 w jedną historię. Być może dlatego, że podczas walk o Strzegom Dowództwo Okręgowe w Świdnicy zarządziło ewakuację mieszkańców już 15 lutego. „Do Nieder Bögendorfu [Witoszowa – red.] dotarł rozkaz opuszczenia wsi do 22 lutego do godziny 14.00" – pisze w swoich wspomnieniach jedna z Niemek. „Mieszkańcy, w obawie przed Armią Czerwoną, pieszo, wozami konnymi i obładowani dobytkiem, uciekli na południe. Trasa ich marszu prowadziła przez Weißstein koło Waldenburgu – Grüssau – Schömberg, a częściowo przez Friedland, do Parschnitz i Wellhotty koło Trautenau w Sudetach. Pod koniec lutego mieszkańcy Ober Bögendorfu również zostali wypędzeni i uciekli aż do Seitendorf koło Altwasser".

Większość Witoszowian wróciła do domów około 12 maja. Zobaczyli groby żołnierzy i zestawili je z katastrofą Junkersa, do której doszło pod ich wsią. – Z naszej strony możliwość archiwalnego sprawdzenia tej historii się wyczerpała – mówi doktor Frąckowiak. – Być może jakieś tropy można znaleźć jeszcze w samym Witoszowie Dolnym, może jakieś pamiątki, wspomnienia z tych czasów się zachowały.

– Historia stała się jeszcze bardziej interesująca po ekshumacji grobu Adama Sauera – mówi Andrzej Dobkiewicz. – Nadal będziemy szukali informacji o tym, co się stało pod Witoszowem Dolnym w styczniu 1945 roku.

Czytelnicy, którzy coś mogą wiedzieć w tej sprawie, proszeni są o kontakt ze Świdnickim Portalem Historycznym. Natomiast mający wiedzę na temat pochówków żołnierzy, nie tylko niemieckich, z okresu II wojny światowej, z Pracownią Badań Historyczny i Archeologicznych POMOST.

REKLAMA
Wrocław/34458059

1 WR

eprasa.pl 33c24ae230

TVP

Muszą odejść, bo upomnieli się o uczciwość

TVP nie przedłuża umowy dziennikarzowi po 32 latach pracy, choć jego reportaż wysłała właśnie na ogólnopolski konkurs. Protestował przeciwko zablokowaniu materiału o Jacku Sutryku.

Marcin Rybak

Dziennikarze Albert Bystroński i Halina Łabędzka z TVP Wrocław w ostatnich dniach dowiedzieli się, że stracą etaty – ujawniliśmy w „Wyborczej" w poniedziałek 26 października.

Wysłaliśmy wówczas dyrektorowi TVP Wrocław Wojciechowi Kasprzykowi wiadomość z pytaniami, czy decyzja o usunięciu obojga z telewizji ma związek z ich postawą w sprawie reportażu o prezydencie Sutryku, czy zasadny jest zarzut, że jest to forma presji przed składaniem przez nich zeznań przed sądem w sprawie zablokowanego reportażu o Jacku Sutryku oraz czy – jego zdaniem – uzasadnione jest twierdzenie, że w TVP Wrocław tłumiona jest krytyka prasowa.

Dyrektor Kasprzyk nie odpowiedział na nasze pytania, zasłaniając się tym, że jest za granicą. We wtorek odpisało na nasze pytania w tej sprawie biuro prasowe TVP. Zaznaczyło, że decyzja o tym, iż oboje dziennikarze stracą zatrudnienie „została podjęta po analizie dotychczasowej współpracy". I że już latem zapowiadano zmiany organizacyjne, personalne i programowe we wrocławskim ośrodku telewizji.

Dodajmy, że oboje zwalniani dziennikarze są z TVP Wrocław związani od 32 lat. A nie dalej jak kilka tygodni temu dyrekcja ośrodka wysłała reportaż redaktora Bystrońskiego na ogólnopolski konkurs, organizowany przez władze Telewizji Polskiej dla regionalnych redakcji TVP. Rozstrzygnięcie konkursu będzie w grudniu. Może się wtedy okazać, że ofiara „organizacyjno-zawodowych zmian" wygrywa ten konkurs. – Albert już go kiedyś wygrał – opowiada jeden z naszych rozmówców z TVP.

AUTOR IDZIE DO SĄDU

Przypomnijmy o co chodzi z reportażem o Sutryku. W lutym 2026 współpracujący z TVP Wrocław dziennikarz Robert Jałocha jako pierwszy dostał wgląd do aktu oskarżenia 29 osób, w tym prezydenta Jacka Sutryka, w sprawie Collegium Humanum. Przygotował reportaż, który jednak nie został wyemitowany. Nad jego redakcją pracowała Łabędzka.

• **Oboje zwalniani dziennikarze teoretycznie mogą walczyć w sądzie, ale czeka ich skomplikowany spór prawny** FOT. KRZYSZTOF ĆWIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Materiał nie ukazał się do dzisiaj. Po miesiącu od jego przygotowania piątka wydawców programu informacyjnego „Fakty" napisała wiadomość do swojej kierowniczki Elżbiety Sobali i ówczesnej dyrektorki TVP Wrocław Ewy Wolniewicz.

Wśród nich byli i Albert Bystroński, i Halina Łabędzka.

Napisali w e-mialu m.in. „Chcemy wiedzieć, dlaczego temat nie jest emitowany? Co odpowiadać na pytania w redakcji, na montażu, w korytarzu? Cały czas pojawiają się pytania, dlaczego tego nie puszczamy, dlaczego chronimy pana prezydenta. (....) Autocenzura wyłącza podstawową powinność, jaką mamy, czyli patrzenie politykom na ręce" – napisali. Stwierdzili też, że reportaż Jałochy o Sutryku „to jeden z najrzetelniejszych materiałów w historii TVP Wrocław".

Gdy to opisaliśmy, Bystroński i Łabędzka zostali na miesiąc zawieszeni. Przywrócono ich do pracy, dopiero gdy centrala TVP odwołała dyrektorkę ośrodka Ewę Wolniewicz. Po tym, jak w „Wyborczej" opisaliśmy, że gdy Jałocha pracował nad niewygodnym dla prezydenta Wrocławia reportażem, magistrat zawarł z TVP Wrocław dwie umowy na łączną kwotę przeszło 200 tys. zł, a reportaż poszedł na półkę.

Redaktor Łabędzka musi odejść, mimo że jest w okresie ochronnym i za dwa lata nabywa prawa emerytalne. W jej przypadku jednak ochrona nie obowiązuje, bo TVP jest wciąż formalnie „w stanie likwidacji"

Ujawniliśmy też, że jedną z osób, które ze strony telewizji publicznej podpisały obie umowy, była dyrektorka Wolniewicz. Również ona decydowała o zablokowaniu lub emisji materiału o akcie oskarżenia Sutryka. Z relacji, jakie „Wyborcza" uzyskała od pracowników wrocławskiej TVP, wynikało, że Wolniewicz co najmniej trzykrotnie rozmawiała o tym materiale z Robertem Jałochą, stawiając mu warunki zaakceptowania go.

Z kolei ze strony urzędu miasta ważną osobą w tej historii jest Agata Dzikowska, rzeczniczka Sutryka, dyrektorka Wydziału Komunikacji Społecznej, która przyznała, że odpowiada za „zawieranie umów, dotyczących usług medialnych".

Dzikowska przez wiele lat pracowała we wrocławskiej telewizji. Teraz od wielu pracowników stacji słyszeliśmy dziennikarzy, że już jako urzędniczka za bardzo ingeruje w pracę redakcji TVP Wrocław.

Jeśli zaś chodzi i blokadę reportażu o Sutryku, to TVP tłumaczyła zablokowanie go tym, że był nierzetelny. Jałocha wytoczył za to telewizji proces o ochronę dóbr osobistych. Zwalniani dziennikarze będą w grudniu zeznawać jako świadkowie.

„PAŃSTWO TU JUŻ NIE BĘDĄ PRACOWAĆ"

Po odejściu Wolniewicz problemy dziennikarzy się nie skończyły. Albert Bystroński był wydawcą programu „Musimy Porozmawiać", w którym prowadził dyskusje lokalnych polityków. Po wakacyjnej przerwie okazało się, że program znika z anteny, zastępuje go inny, podobny. A Bystroński nie będzie już jego wydawcą.

A w ostatnich dniach i Bystroński, i Łabędzka dostali maile z informacją, że nie będą dalej zatrudnieni w TVP. W mailu – twierdzi nasz informator – pozostawiono im nadzieję na możliwość współpracy z TVP na innych zasadach niż stały etat. Ale decyzja w tej sprawie nie została podjęta.

Oboje zainteresowani nie chcieli komentować całej sytuacji.

Redaktor Łabędzka musi odejść, mimo że jest w okresie ochronnym i za dwa lata nabywa prawa emerytalne. W jej przypadku jednak ochrona prawna przysługująca osobie, która ma mniej niż cztery lata do emerytury, nie obowiązuje. A to dlatego, że TVP jest wciąż formalnie „w stanie likwidacji". A ochrona przedemerytalna nie obowiązuje w firmach będących w stanie upadłości bądź likwidacji.

Ponadto i Halina Łabędzka, i Albert Bystroński stali się ofiarami wieloletnich manipulacji prawną formą zatrudnienia pracowników w TVP. Przez pierwsze 20 lat – od 1994 do 2014 – oboje byli etatowymi pracownikami. W 2014 roku kilkuset pracowników TVP zostało przekazanych do prywatnej firmy, która ich użyczyła telewizji. Po roku takiej pracy wymuszono na nich zawarcie fikcyjnych kontraktów biznesowych. Taka forma zatrudnienia powszechnie nazywana jest „umową śmieciową".

W 2025 roku władze TVP porządkowały sytuację ze „śmieciówkami". Oboje dostali etaty, ale były to umowy na rok. Ten rok kończy się 31 października i TVP poinformowała teraz oboje, że umów nie przedłuży.

Teoretycznie mogą walczyć w sądzie, ale czeka ich skomplikowany spór prawny. Sąd musiałby przede wszystkim ocenić czy dziesięcioletnie zatrudnienie na „umowach śmieciowych" nie było fikcją. A jeśli tak, to czy po zakończeniu stanu owej fikcji możliwe było zawarcie umów tylko na czas określony.

DZIENNIKARSKA RZETELNOŚĆ

„Zarówno Alberta Bystrońskiego, jak i Halinę Łabędzką poznałem na początku lat 90. ubiegłego wieku. Byłem ich starszym kolegą reporterem, potem także szefem kierując programami informacyjnymi i sportowymi, a później jako dyrektor programowy wrocławskiej telewizji" – napisał na swoim profilu w serwisie facebookowym redaktor Grzegorz Żurawiński.

Dodał też: „oboje są przykładem dziennikarskiej rzetelności, dociekliwości i pracowitości, co szybko dało im telewizyjne i bezterminowe etaty. Po ponad 30. latach pracy okazali się niewygodni, bo – o zgrozo! – upomnieli się o uczciwość i elementarne standardy. Najwyraźniej standardy niepraktyczne dla zarządzających, którzy chcą się ich ostatecznie pozbyć w białych rękawiczkach". ●

eprasa.pl 33c24ae230

Wszystkich Świętych

Zmiany, dodatkowe kursy MPK oraz parkingi

W okresie Wszystkich Świętych wrocławskie MPK uruchomi 16 specjalnych linii tramwajowych i autobusowych, a w okolicy cmentarzy zmieni się organizacja ruchu.

Rafał Zieliński

• **1 listopada przy Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu**
FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

1 listopada będą otwarte nawet wejścia na co dzień zamknięte i już na kilka dni przed tą datą wydłużamy godziny otwarcia nekropolii – mówi Anna Ciesłowska, dyrektorka Zarządu Cmentarzy Komunalnych we Wrocławiu.

Część ulic będzie zamknięta, część jednokierunkowa.

– Sygnalizacja świetlna w rejonie cmentarzy Osobowickiego i Grabiszyńskiego będzie pracować w trybie „światło żółte pulsujące". Jeśli będzie potrzeba, ruchem kierować będzie policja – wyjaśnia Andrzej Brzoza z Wydziału Inżynierii Miejskiej UM.

– Będziemy egzekwować ograniczenie prędkości i kontrolować trzeźwość kierowców – zapowiada mł. asp. Marek Myśliwiec z Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu. Piotr Szereda, naczelnik Oddziału Wykroczeń Straży Miejskiej dodaje, aby nie parkować w miejscach niedozwolonych i nie zastawiać dróg dojazdowych ani wjazdów dla służb ratunkowych.

ZMIANY NA CMENTARZU OSOBOWICKIM

Na ulicy Łużyckiej w rejonie cmentarza już obowiązuje ograniczenie w parkowaniu. Auta można zostawiać na niestrzeżonym parkingu na 250 miejsc między cmentarzem a nasypem kolejowym.

31 października i 1 listopada na Moście Milenijnym prawy pas ruchu od Popowickiej będzie przeznaczony wyłącznie dla komunikacji autobusowej. Z kolei 1 listopada na ulicy Kleczkowskiej od ulicy Reymonta do Struga obowiązywać będzie ruch jednostronny.

1 listopada zamknięte dla ruchu będą ulice Osobowicka od mostu Osobowickiego do Milenijnego, Łużycka, Bezpieczna, Jugosłowiańska oraz przyległe ulice na Różance i Władysława Reymonta od Kleczkowskiej do ulicy Na Polance dla wyjeżdżających w stronę miasta. Jeździć tam będą tylko pojazdy MPK i taksówki. Postój tych ostatnich będzie na Osobowickiej przed skrzyżowaniem z Łużycką.

NIE WSZYSCY TAM WJADĄ

31 października i 1 listopada w godz. 7-20 będzie można będzie parkować na bezpłatnym parkingu na terenie Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych przy ulicy Obornickiej. Ze względu na obowiązujące przepisy, wjeżdżając na parking, trzeba będzie zdemontować albo zasłonić kamery i inne rejestratory obrazu oraz czujniki parkowania umożliwiające nagrywanie obrazu i dźwięku.

Na parking nie będzie można wjechać autami konkretnych marek. Ich pełna lista jest na stronie Wroclaw.pl, najpopularniejsze z nich to MG, BYD, Leapmotor, BAIC, Geely i Maxusz, a także Omoda/Jaecoo i modele Volvo wyprodukowane od 2010 roku. Zakaz dotyczy także aut wyprodukowanych w Białorusi, Chinach, Rosji i dawnym ZSRR oraz Korei Północnej.

Wjazd na parking będzie od ulicy Obornickiej. Staną tam bramki, a auta sprawdzać będą wojsko i inne służby. Kontrola obejmować będzie urządzenia rejestrujące, marki aut i numery VIN. Auta, które zostaną na parkingu po jego zamknięciu, odholuje straż miejska.

Oprócz bramki prowadzącej na cmentarz z terenu wojskowego będzie też brama przy ul. Kumko.

ZMIANY NA CMENTARZU GRABISZYŃSKIM

Od 29 października od godz. 7 na jezdni bocznej ul. Grabiszyńskiej naprzeciw bramy głównej cmentarza stać będą stanowiska handlowe. 30 października od godzin porannych teren przy bramie bocznej będzie pętlą autobusową. 31 października i 1 listopada przy ulicy Ostrowskiego na terenie ZF CV System (dawne WABCO) działać będzie bezpłatny parking.

1 listopada ulica Grabiszyńska na odcinku od Ostrowskiego do Jordanowskiej będzie zamknięta dla samochodów. Pojadą nią jedynie autobusy i taksówki. Ruch jednokierunkowy zostanie wprowadzony na ulicy Ostrowskiego od Grabiszyńskiej do łącznika Ostrowskiego i Klecińskiej. Ulica Ostrowskiego zostanie dwukierunkowa tylko dla pojazdów komunikacji zbiorowej, postój taksówek będzie przy ulicy Fiołkowej.

Autobusowe linie specjalne jadące na cmentarz Grabiszyński będą miały przystanek końcowy na „pętli" przy Grabiszyńskiej przy bramie bocznej cmentarza.

ZAMKNIĘTE ULICE

Od 24 października przy kilku cmentarzach obowiązuje zakaz zatrzymywania się aut. Chodzi o cmentarze przy Zabrodzkiej, Jerzmanowskiej, Trzmielowickiej, Gorlickiej, Działkowej, Bardzkiej i Kiełczowskiej.

Jeśli chodzi o Cmentarz Św. Rodziny to już 25 października zamknięty został dla ruchu kołowego fragment ulicy Smętnej do bramy wjazdowej cmentarza. 1 listopada nie wjedziemy na ulice Smętną, Narcyzy Żmichowskiej, Emilii Plater i Partyzantów na odcinku od ulicy Monte Cassino do Smętnej.

Także 25 października stoiska pojawiły się przy Cmentarzu Św. Wawrzyńca. Stoją na ulicy Bujwida od Sopockiej do wjazdu na teren działek i tam obowiązuje zakaz wjazdu. 1 listopada samochody nie wjadą na Bujwida na odcinku od Sienkiewicza do wjazdu na działki i na Sopocką, Liskego i Czerwonego Krzyża.

PARKOWANIE KOŁO CMENTARZY

W okolicy Cmentarza Św. Ducha przy ul. Bardzkiej 31 października i 1 listopada również zmieni się organizacja ruchu. Ruch jednokierunkowy będzie obowiązywał na ulicy Morwowej od Bardzkiej do Ziębickiej. Część jezdni przeznaczona zostanie na parkowanie aut. Będzie też parking płatny przy Buforowej 2.

Ruch jednokierunkowy będzie obowiązywał 31 października i 1 listopada przy Cmentarzu Kiełczowskim. Chodzi o łącznik od ulicy Kiełczowskiej do Bierutowskiej. Auta będzie można zaparkować po jednej stronie łącznika.

1 listopada przy Cmentarzu przy ul. Złocieniowej zamknięty dla ruchu będzie ślepy odcinek drogi dojazdowej do cmentarza od ulicy Starodębowej i ulica Przylaszczkowa od strony Malwowej.

DODATKOWE TRAMWAJE I AUTOBUSY

Zmiany w rozkładach jazdy pojawiły się już 24 października. Dotyczą tras linii A, N, 118 i 121. – Kursują z większą częstotliwością. Linia A zatrzymuje się na przystanku Grabiszyńska (Cmentarz II), a linia N kursuje przez Cmentarz Kiełczowski – mówi Przemysław Nowicki, wiceprezes MPK Wrocław.

W miniony weekend na ulice wyjechały specjalne linie tramwajowe oznaczone literą E i autobusowe z literą C. Są to:

- tramwaj E1 kursujący pomiędzy Oporowem i Osobowicami,
- linia E6 na trasie Stadion Olimpijski – Cmentarz Grabiszyński,
- E8 jadący z Gaju na Osobowice i z powrotem,
- linia E9 z Osobowic na Cmentarz Grabiszyński,
- autobus C2 jeździł na trasie Nowy Dwór – Kiełczowska,
- linia C6 od Racławickiej do pętli na Kamieńskiego.

Zmieniono też lokalizacje przystanków, m.in. w okolicach mostów Milenijnego i Osobowickiego, cmentarzy Osobowickiego i Grabiszyńskiego i na ulicach Bardzkiej oraz Morwowej.

JAK KURSUJE MPK

W piątek, 30 października, będzie obowiązywał rozkład jazdy na dni robocze. Zmiany pojawią się na trasach linii A, 121 i 319, kursować będzie też specjalny tramwaj E1.

W sobotę, 31 października, MPK kursować będzie według sobotnich rozkładów jazdy, ale dla autobusów linii A, K, N, 118, 121, 123 i 715 wprowadzone zostaną zmiany. Zawieszone zostanie też kursowanie tramwaju 0.

Na trasy wyjadą wszystkie dodatkowe linie tramwajowe i autobusowe. Prócz czterech tramwajów uruchomionych wcześniej będą to:

- E2 kursująca między ulicą Orlą a Osobowicami,
- E3 jeżdżąca na trasie zoo – Osobowice,
- E4 na trasie Biskupin – Osobowice,
- E5 kursująca pomiędzy Osobowicami a Księżem Małym,
- E7 pojedzie z Górniczej na Oporów, a z powrotem na Kozanów na ulicę Dokerską.

Z kolei do autobusów C2 i C6 dołączą linie:

- C1 jeżdżąca z Pilczyc na Kromera,
- C3 kursująca z Pawłowic na Kiełczowską,
- C4 obsługująca trasę Brochów – Cmentarz Grabiszyński,
- C5 jadąca z Królewieckiej pod stadionem Tarczyński Arena na Kiełczowską,
- C7 jeździć będzie z Cmentarza Jerzmanowskiego na Oporów.

1 listopada MPK kursować będzie według niedzielnych rozkładów jazdy. Nadal nie będzie jeździć tramwaj 0 i nadal będą obowiązywały zmiany w trasach autobusów A, K, N, 118, 121, 123 i 715. Na miasto wyjadą też wszystkie dodatkowe linie tramwajowe E i autobusowe C. Jeździć będą według tras opisanych powyżej.

W poniedziałek, 2 listopada, autobusy i tramwaje będą kursować według rozkładów jazdy z dni roboczych. Niewielkie zmiany będą dotyczyć tylko autobusów A, 319 i 121, dodatkowo na trasie Oporów – Osobowice wciąż jeździć będzie specjalna linia tramwajowa E1. Wróci też na swoją trasę tramwaj linii 0.

Dokładne trasy tramwajów i autobusów można znaleźć na stronie Wroclaw.pl i wrocławskiego MPK.

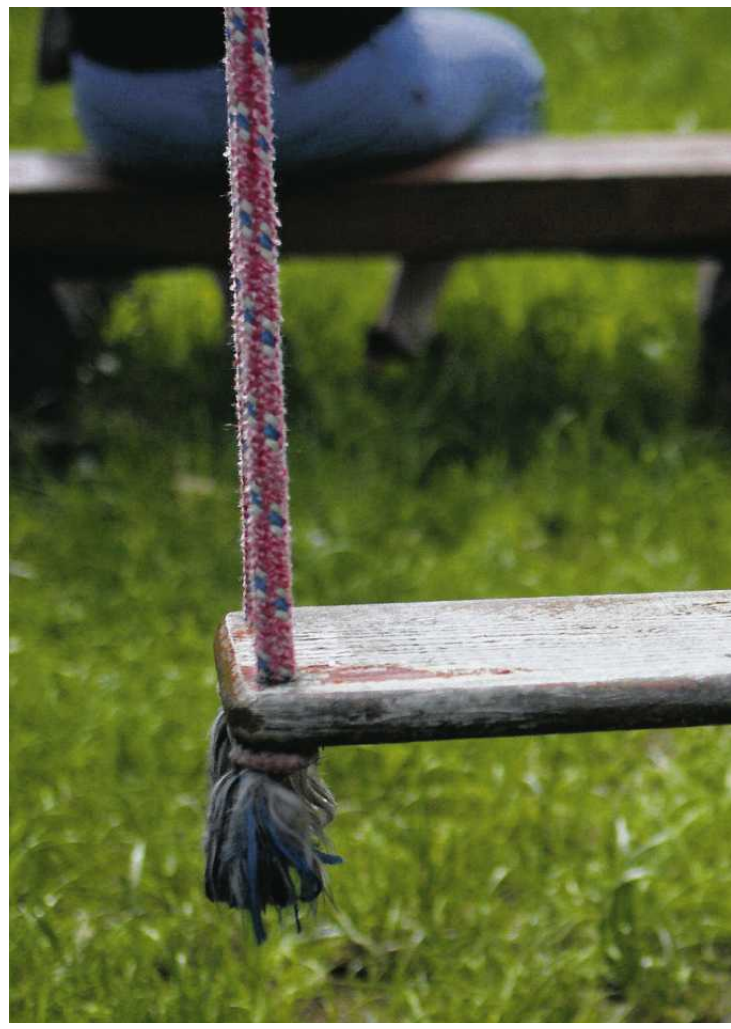

eprasa.pl 33c24ae230

Psycholog:

Kiedy jesteśmy samotni, funkcjonujemy trochę jak roboty

Chciałbym, aby po wakacjach i feriach dzieci miały dzień lub dwa przeznaczone wyłącznie na odbudowywanie relacji, a nie na naukę.

FOT. FRANCISZEK MAZUR / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ewa Wilczyńska

Z danych Instytutu Badań Edukacyjnych wynika, że od 10 do nawet 20 proc. uczniów doświadcza samotności, a wśród nastolatków w wieku 15-19 lat to 38 proc. badanych. Według instytutu około 11 proc. uczniów klas IV-VIII znajduje się w grupie najwyższego ryzyka niezadowolenia z relacji.

Podobne wnioski płyną z analiz CBOS-u. Uczniowie i studenci częściej deklarują samotność niż osoby w średnim wieku, a nawet część seniorów. Podobnych analiz jest więcej, na przykład podopieczni Stowarzyszenia Wiosna zapytani o marzenia najczęściej mówili o tych związanych z relacjami.

ROZMOWA ZE
SŁAWOMIREM PRUSAKOWSKIM,
psychologiem i nauczycielem akademickim na Uniwersytecie SWPS

EWA WILCZYŃSKA: Co stoi za tymi statystykami?
SŁAWOMIR PRUSAKOWSKI: Nie wszystko jest jeszcze do końca jasne. Na pewno jednak bardzo mocno na samotność dzieci wpływa zmiana oczekiwań dotyczących tego, jak powinno wyglądać ich życie. Dzieci muszą obecnie spełniać wiele wymagań. Mają liczne zajęcia pozaszkolne, zdobywają różne kompetencje, a to ogranicza ilość wolnego czasu, który mogłyby przeznaczyć na inne aktywności.

Z badań socjologicznych wynika też, że znacznie mniej dzieci spędza czas na podwórku. Taki spontaniczny czas z rówieśnikami, szczególnie w dużych miastach, praktycznie zanika. W moim pokoleniu dzieci na całe dnie wychodziły z domu i wracały dopiero wieczorem. Dziś taki model praktycznie nie istnieje. A skoro go nie ma, to szanse na budowanie relacji są również znacznie mniejsze.

Z czego to wynika?
– Składa się na to kilka czynników, a dzieci są tu najmniej winne. Gdyby wrócić do sytuacji, w której miałyby wokół siebie rówieśników, szybko znalazłyby sobie zajęcie.

Mamy do czynienia ze wzrostem poczucia odpowiedzialności rodziców, który łączy się z lękiem o bezpieczeństwo dzieci. Zmieniło się przy tym także społeczne postrzeganie sytuacji, gdy dziecko jest pozostawione samo sobie. A kolejnym ważnym czynnikiem jest wszechobecny internet i ekrany. Część czasu, który dzieci mogłyby spędzać z rówieśnikami, przeznaczają na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Potem pojawia się poczucie, że czegoś im brakuje.

Znajomych mają na portalach społecznościowych.
– Tylko że to złudzenie bycia w kontakcie. Oczywiście portale społecznościowe mogą stanowić pewien pomost i pomagać w podtrzymywaniu relacji, ale nie zastąpią bezpośrednich spotkań.

To nie jest to samo, co wspólna zabawa, uruchamianie wyobraźni, zamienianie patyka w miecz, a kolegi w smoka podczas zabawy. Portale społecznościowe ograniczają zarówno wyobraźnię, jak i pogłębianie relacji.

Co powinniśmy zrobić?
– Najprościej byłoby częściej wypuszczać dzieci na dwór albo zabierać je w miejsca, gdzie mogą regularnie spotykać innych rówieśników. To oznacza także konieczność ograniczenia liczby dodatkowych zajęć.

Jeżeli dzieci nie nauczą się budować relacji teraz, istnieje ryzyko, że będzie to miało negatywne konsekwencje przez całe życie młodego człowieka. Jeśli dziecko nie przekona się, że relacje są czymś wartościowym, później będzie mu znacznie trudniej.

Badania wskazują, że poczucie samotności sprawia, iż człowiek czuje się gorszy, a przez to jeszcze trudniej nawiązuje kolejne relacje. Wchodzimy w błędne koło.
– Niestety. Bo relacje to także kwestia praktyki. Po pandemii wiele osób mówiło, że oduczyły się pielęgnowania relacji. Podobnie jest z dziećmi.

Jeżeli stale ćwiczą wchodzenie w relacje, doświadczają zarówno sukcesów, jak i odrzucenia, uczą się, że kontakty z ludźmi są ważne i wiedzą, jak je budować. Jeśli tego nie robią, później po prostu nie wiedzą, jak się za to zabrać.

Czy rodzice, nauczyciele i inni dorośli powinni pomagać dzieciom wykonać ten pierwszy krok?
– Jak to często bywa w psychologii: to zależy. Jeśli trudności nie są jeszcze duże, najlepiej nie przeszkadzać i pozwolić dzieciom działać samodzielnie. Tam, gdzie widzimy problem, warto zachęcać i wspierać, ale jednocześnie jak najszybciej wycofywać się z tej roli. To dzieci muszą nauczyć się budowania relacji.

Ważne jest przy tym także szkolenie nauczycieli szkół podstawowych. Chciałbym, aby po wakacjach i feriach dzieci miały dzień lub dwa przeznaczone wyłącznie na odbudowywanie relacji, a nie na naukę. W tym czasie można byłoby zorganizować wspólne aktywności: budowanie z klocków, rozmowy na różne tematy, zabawy integracyjne czy naukę tańców. Chodzi o stworzenie okazji do kontaktu między dziećmi, tak aby nie zamykały się w małych grupkach i uczyły się, że z każdym można nawiązać jakąś relację.

W różnych krajach powstają już programy i instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem samotności osób starszych. Być może w przyszłości podobne rozwiązania będą dotyczyły również dzieci.

Jakie są konsekwencje samotności?
– Trudno jednoznacznie powiedzieć, jakie będą skutki dla obecnego pokolenia dzieci, bo jest to sytuacja bez precedensu. Jednak wiemy, że samotność wpływa negatywnie nie tylko na nastrój i zwiększa ryzyko obniżonego samopoczucia czy stanów depresyjnych.

Biologiczna potrzeba relacji jest bardzo silna. Już sam fakt, że dzieci deklarują poczucie samotności, pokazuje, że brak wzorców nie sprawia, iż potrzeba więzi znika

Badania pokazują także, że samotność może wpływać na funkcjonowanie układu krążenia. Osoby samotne gorzej funkcjonują zarówno psychicznie, jak i fizycznie. Negatywne skutki dotyczą całego człowieka – od psychiki po biologię.

Pojawiają się też badania wiążące samotność z wcześniejszym występowaniem demencji.
– To również jest możliwe. Musimy jednak pamiętać, że badania te dotyczą głównie osób, które dorastały w innych warunkach niż współczesne dzieci.

Dzisiejsze pokolenia funkcjonują inaczej ze względu na rewolucję cyfrową. Nie wiemy jeszcze dokładnie, jakie będą długoterminowe skutki tych zmian. Wiemy natomiast, że samotność może wpływać również na procesy poznawcze.

Patrzy pan z niepokojem na to, co się dzieje?
– Tak, i nie dotyczy to wyłącznie dzieci. Badania pokazują, że także dorośli czują się coraz bardziej samotni. Dlatego staram się angażować w działania wspierające zarówno młodych ludzi, jak i dorosłych w przeciwdziałaniu samotności. Uczymy ich budować relacje.

Na przykład prowadzimy we Wrocławiu warsztaty dla licealistów pokazujące, jak nawiązywać kontakty z innymi. Stosujemy bardzo proste ćwiczenia i narzędzia. Uczestnicy szybko zauważają, że rozmowa z drugim człowiekiem może być łatwiejsza, niż im się wydawało.

Z roku na rok przybywa klas i grup, które do nas przyjeżdżają. Dotyczy to nie tylko warsztatów relacyjnych, ale także innych zajęć, podczas których dbamy o budowanie więzi między uczestnikami. Coraz więcej studentów angażuje się także w prowadzenie takich zajęć. Widać, że potrzeba jest duża.

Jak wyglądają ćwiczenia z relacji?
– Dzielimy uczestników na pary i dajemy im kilka minut na rozmowę na określo-

eprasa.pl 33c24ae230

ny temat, na przykład: „Kiedy dziś rano wstałem...". Potem zmieniamy pary i dajemy kolejny temat, na przykład: „Moje wymarzone wakacje". Po kilku takich rozmowach pytamy, co się zmieniło. Najczęściej uczestnicy mówią, że mimo rozmowy z nieznajomymi osobami czuli się bezpiecznie, znaleźli wspólne tematy i zauważyli, że kontakt z innymi może być przyjemny. Pokazujemy też, że odmowa rozmowy nie oznacza, że ktoś jest gorszy. Czasami po prostu tak się zdarza. Nie powinniśmy się tym zniechęcać.

Czy jesteśmy w stanie wyjść z tego coraz większego poczucia osamotnienia?
– Mam taką nadzieję, na pewno powinniśmy się starać, by tak było. Współczesny świat zmienia się jednak niezwykle szybko. Kiedy zaczynałem swoją przygodę z psychologią 30 lat temu, wyglądał zupełnie inaczej. Dlatego dziś równie trudno przewidzieć, jak będzie wyglądał za kolejne 30 lat. Może wydarzy się coś, co sprawi, że zaczniemy ponownie budować relacje bardziej lokalnie. A może proces samotności będzie się pogłębiał.

Zamiast ze znajomym będziemy rozmawiać ze sztuczną inteligencją.
– A może ona nie będzie już chciała z nami rozmawiać? Taki rozwój relacji człowieka ze sztuczną inteligencją pokazuje na przykład film „Ona". Przyszłość naprawdę może pójść w różnych kierunkach.

Czy łączy pan ostatnie głośne przypadki przemocy w szkołach z samotnością?
– Jakaś zależność może istnieć, ale raczej nie traktowałbym samotności jako głównej przyczyny. Bardziej skłaniałbym się ku zjawisku naśladownictwa, nazywanemu efektem Wertera. Gdy media szeroko opisują określone wydarzenia i podają wiele szczegółów, zwiększa się ryzyko ich powielania przez inne osoby.

Jeśli liczba takich zdarzeń z czasem spadnie, będzie to raczej wskazywać na działanie mechanizmu naśladownictwa niż na inne przyczyny. Oczywiście mogę się mylić.

A może samotność też wiąże się z naśladownictwem? Jeśli rodzice rzadko spotykają się z innymi ludźmi, dziecko nie widzi potrzeby budowania relacji.
– To może mieć znaczenie. Jednak biologiczna potrzeba relacji jest bardzo silna. Już sam fakt, że dzieci deklarują poczucie samotności, pokazuje, że brak wzorców nie sprawia, iż potrzeba więzi znika.

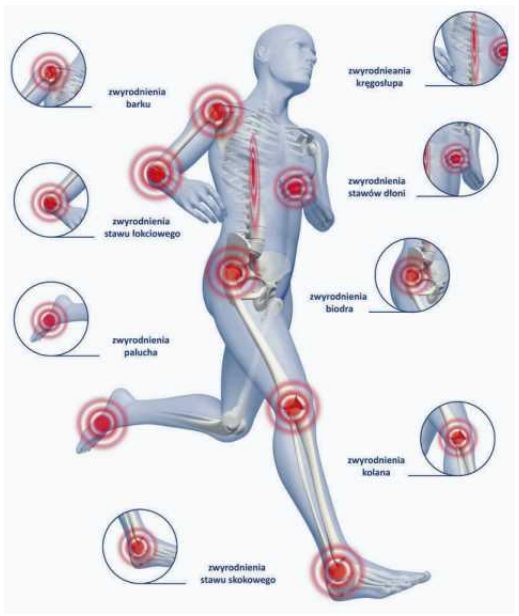
Człowiek jest istotą społeczną. Nie jesteśmy stworzeni do samotności, a samotność bardzo wiele nam odbiera. Relacje wpływają na dobrostan i sprawiają, że ludzie są bardziej zadowoleni z życia. Dają nam system wsparcia, szczególnie ważny w sytuacjach kryzysowych. Pomagają radzić sobie z trudnościami, wpływają korzystnie na zdrowie i pozwalają żyć dłużej.

Tak naprawdę cała reszta świata schodzi na dalszy plan, jeśli nie zadbamy o relacje. Kiedy jesteśmy samotni, funkcjonujemy trochę jak roboty wykonujące codzienne obowiązki. Relacje sprawiają, że możemy cieszyć się życiem. To bardzo ważny temat. Cieszę się, że się nim zajmujecie. W końcu dzieci szybko staną się dorosłymi, więc tak naprawdę mówimy o przyszłości nas wszystkich. ●

• Tekst powstał w ramach akcji #NieMaMnieTutaj. Zaczęliśmy ją z niepokoju o świat, w którym dorastają dzieci i młodzież: o to, kto kształtuje ich emocje, relacje i sposób myślenia. Przyglądamy się samotności, kondycji psychicznej, szkodliwym treściom i odpowiedzialności big techów, a także temu, co naprawdę dzieje się po drugiej stronie ekranu. Czytaj: #NieMaMnieTutaj

REKLAMA

Wrocław/34456208

FENOMEN OSOCZA i FIBRYNY

Jedyne przyczynowe leczenie bólu - REGENERACJA KRĘGOSŁUPA, STAWÓW, MIĘŚNI I TKANEK

Jesteśmy w Centrum Terapii Kręgosłupa (SPONDLO-CLINIC group) prowadzone przez dra Jarosława Jawnego- (uznany ekspert w dziedzinie spondyliatrii i znany terapeuta manualny) – który pracuje ponad 30 lat z tkanką łączną a jego zespół to uznani specjaliści w swoich dziedzinach. **Centrum słynie z nowoczesnych i skutecznych metod leczenia kręgosłupa, stawów i mięśni.**

Z jakimi schorzeniami najczęściej trafiają do nas pacjenci?
Z bólami i uszkodzeniami kręgosłupa, kolana, biodra czy też barku (cały aparat ruchu) – uszkodzenie po urazie, przeciążenie, wiek i zwyrodnienie. Tam gdzie inni lekarze nie potrafili pomóc lub chcieli tylko operować. A **dysfunkcje i ból należy leczyć zawsze** i za wszelką cenę. Im wcześniej podejmiemy leczenie tym szybciej i taniej dojdziemy do zdrowia.

Co to jest proloterapia?
Proloterapia to najnowocześniejsza na świecie metoda leczenia i regeneracji kręgosłupa, więzadeł, stawów i mięśni. Podajemy preparat w miejsce uszkodzenia i w punkty sterujące. Likwidujemy ból poprzez **naprawę uszkodzonej** tkanki. Dużą skuteczność osiąga się podając gotowy **kolagen MD. PRP to osocze bogato-płytkowe a i-PRF to fibryna** które uzyskuje się po odwirowaniu z krwi własnej pacjenta. **PRP** to skoncentrowana objętość **płytek krwi** i **czynników wzrostu stymulujące** przebudowę naprawczą. **I-PRF** to najwyższe osiągnięcie medycyny regeneracyjnej, jest świetnie **usieciowana (struktura 3D) i zawiera dodatkowo znaczną ilość komórek macierzystych** (nazywana **jest osoczem III generacji**). Z HBOT (**komora tlenowa** hyperbayczna) działa rewelacyjnie. **Odrasta zwykła, zdrowa tkanka.**

Metody u nas stosowane są uznawane za najlepsze na całym świecie
Dodatkowo aby przyspieszyć proces regeneracji stosujemy proloterapię, terapię manualną, igło-terapię, masaże, trening indywidualny kręgosłupa, kinezyterapię, dietę, ale też fizykoterapię - najnowsze technologie XXI wieku. Dzięki temu uzyskujemy **najwyższą skuteczność.**

Czemu kolagen jest aż tak ważny?
Kolagen a szczególnie fibrynogen jest odpowiedzialny za to, że nasze tkanki są elastyczne i mocne. Jego brak sprzyja uszkodzeniom wielu struktur (kolana, biodra, ale też dyskopatie czy przepukliny).

Czy starszym ludziom można pomóc?
Tak, dostarczamy kolagen w ten sposób, żeby w uszkodzonym miejscu następowała regeneracja. Do **pobudzenia regeneracji** należy podać **czynniki wzrostu(PRP), komórki macierzyste, tlen** i zapewnić nowoczesną rehabilitację. **Zaczynają być sprawni i bez bólu.**

A co z ludźmi po wypadkach lub urazach sportowych?
Ważne jest prawidłowe i szybkie rozpoczęcie leczenia. Zastosowanie **proloterapii z kolagenem, PRP lub i-PRF i właściwej rehabilitacji oraz fizykoterapii na najnowocześniejszym sprzęcie** znacznie skraca czas leczenia i całkowitego wyzdrowienia. Tutaj **HBOT** (hyperbaria tlenowa) czyni wręcz cuda. Mówimy o prawdziwej **rewolucji w regeneracji. Uważa się, że leczenie PRP, i-PRF i kolagenem jest lepsze od innych metod.** Około **90% ludzi po leczeniu u nas** funkcjonuje bez bólu. Nawet u pacjentów ze skierowaniem na operację mamy podobne wyniki.

Czy warto polecić leczenie tlenem pod ciśnieniem (HBOT)?
Tak. Leczenie **tlenem pod wyższym ciśnieniem** to nie moda ale **nowoczesna i bardzo skuteczna** metoda wspomagania terapii w bardzo wielu schorzeniach. Także **znacznie skraca czas leczenia i regeneracji**. Po kilku zabiegach w komorze tlenowej poziom **komórek macierzystych** zwiększa się nawet **7-8 krotnie**. To także skuteczna profilaktyka (**idealna w czasach COVID-19**) oraz najdoskonalszy **doping sportowy i intelektualny**.
Do naszej oferty wprowadziliśmy również INHALACJE WODOROWE, do których stosujemy jedno z najbardziej wydajnych i technologicznie zaawansowanych urządzeń na rynku (HIM-19). Inhalacje te stanowią uzupełnienie prowadzonej terapii - zwiększają odporność organizmu, działają antyoksydacyjnie oraz wspomagająco przy leczeniu wielu chorób (cukrzyca, nadciśnienie, astma, reumatyzm, alergie) oraz stanów zapalnych mięśni i uszkodzeń tkanek miękkich.

WARTO WIEDZIEĆ: Schorzenia, w leczeniu których się specjalizujemy to:
bóle kręgosłupa, dyskopatie (przepukliny), rwa kulszowa, bóle i zawroty głowy, migreny, bóle kończyn, barku, bóle kolan i bioder, łokieć tenisisty, wady postawy i skoliozy, bóle menstruacyjne, nerwobóle oraz wszelkie urazy sportowe i po wypadkach komunikacyjnych. Nasze metody (przy współpracy ze specjalistą stomatologii) są bardzo skuteczne przy **regeneracji stawu skroniowo-żuchwowego oraz przy leczeniu BRUKSIZMU (o ile wiadomo jesteśmy pierwsi)**
Dr Jarosław Jawny prowadzi szkolenia z praktycznego stosowania osocza i fibryny dla lekarzy z całej Polski propagując nowe metody.

ZAPRASZAMY
DO CENTRUM TERAPII KRĘGOSŁUPA,
Wrocław, ul. Wyszyńskiego 116/2,
tel. 71 726-11-71, 503-183-095,
www.ctkregoslupa.pl

1 WR

eprasa.pl 33c24ae230

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

SZCZEPAN TWARDOCH: Jaka jest nowa powieść laureata Nike?

O czym pisze **OLGA TOKARCZUK** w „Świata jest za dużo”? Inga Iwasiów o nowej powieści noblistki i „pisaniu o ziemioodzyskaniu”

JAROSŁAW KURSKI: Jak pisałem książkę z Michnikiem?

Co nowego napisali John Irving, Margaret Atwood, Julian Barnes, George Saunders czy Douglas Stuart. Kto zachwyca, a kto rozczarował?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, targi, festiwale książkowe oraz przegląd jesiennych nowości

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl 33c24ae230

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj
w APLIKACJ WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 27.10.2026 r. wywieszony został wykaz lokalu użytkowego nr U1A położonego w budynku przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej 51 we Wrocławiu przeznaczonego do sprzedaży w trybie bezprzetargowym na rzecz najemcy

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali. Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 139 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 88 92.

Wrocław/34458889

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 27.10.2026 r. wywieszony został wykaz lokalu użytkowego nr U1 położonego w budynku przy ul. Kościuszki 140 we Wrocławiu przeznaczonego do sprzedaży w trybie bezprzetargowym na rzecz najemcy

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali. Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 139 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 88 92.

Wrocław/34458883

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 27.10.2026 r. wywieszony został wykaz wolnego lokalu mieszkalnego nr 2 położonego w budynku przy ul. Stefana Żeromskiego 40 przeznaczonego do sprzedaży w trybie przetargowym

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali. Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 143 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 78 15.

Wrocław/34458908

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 27.10.2026 r. wywieszony został wykaz wolnego lokalu mieszkalnego nr 6 położonego w budynku przy ul. Kluczborska 15 przeznaczonego do sprzedaży w trybie przetargowym

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali. Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 143 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 78 15.

Wrocław/34458914

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 27.10.2026 r. wywieszony został wykaz wolnego lokalu mieszkalnego nr 18 położonego w budynku przy ul. Stefana Żeromskiego 40 przeznaczonego do sprzedaży w trybie przetargowym

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełną informację dotyczącą lokalu zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, na I piętrze w Wydziale Sprzedaży Lokali. Wykaz dostępny jest również na stronie internetowej pod adresem www.bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 143 Urzędu Miejskiego Wrocławia – ul. G. Zapolskiej 4, tel. 71 777 78 15.

Wrocław/34458911

Prezydent Wrocławia

obwieszczenie

Zgodnie z art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026r., poz. 670) oraz na podstawie art. 49 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025r., poz. 1691)

informuję ogół społeczeństwa,

poprzez podanie niniejszego obwieszczenia do publicznej wiadomości:
- na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Wrocławia (http://www.bip.um.wroc.pl),
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia przy pl. Nowy Targ 1-8,
- w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, tj. w prasie lokalnej – Gazeta Wyborcza Wrocław,

że **w dniu 26.10.2026r.** została wydana **decyzja nr 2202/2026** o zatwierdzeniu projektu zagospodarowania terenu i projektu architektoniczno-budowlanego, i wydaniu pozwolenia na budowę dla inwestycji polegającej na: budowie magazynu paliwa w ramach przebudowy układu zasilania paliwem dla istniejącego awaryjnego agregatu prądotwórczego w obiekcie T-mobile, lokalizacja inwestycji: ul. Na Ostatnim Groszu 112a, Wrocław, obręb Popowice, AR_19, dz. nr 10/14 (obecnie: obręb Popowice, dz. nr 1039), która to decyzja dotyczy przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 49 §2 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wskazuje się dzień 30.10.2026 r., jako ten, w którym:
- nastąpiło publiczne obwieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia, w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu oraz w prasie lokalnej,
- udostępniono treść decyzji na okres 14 dni w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu.

Niniejsze zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu.

Z treścią decyzji oraz aktami sprawy, strony postępowania mogą zapoznać się w Wydziale Architektury i Zabytków Urzędu Miejskiego Wrocławia (pl. Nowy Targ 1-8, parter, pok. 1c, godz. 8:00-15:00). Ze względów organizacyjnych należy zawiadomić tut. Wydział z co najmniej jednodniowym wyprzedzeniem – o zamiarze zapoznania się z dokumentami (tel. +48 71 777 77 77), co usprawni realizację przysługującego stronie uprawnienia.

Wrocław/34458827

Prezydent Miasta Lubina

ogłasza I nieograniczony przetarg ustny na sprzedaż lokali mieszkalnych położonych w Lubinie przeznaczonych do zbycia wraz udziałem w nieruchomości wspólnej obejmującej grunt oraz części wspólne budynku

L/p	Położenie	Numer KW	Nr geodezyjny gruntu	Obręb miasta Lubina	Powierzchnia gruntu	Powierzchnia użytkowa lokalu	Udział w nieruchomości wspólnej	Cena wywoławcza nieruchomości lokalowej	WADIUM
1	**Adama Mickiewicza 60/7**	LE1U/00010473/3	179	729 m²	4	38,13 m²	143/10000	**230 000,00**	**23 000,00**
2	**Adama Mickiewicza 75/12**	LE1U/00024169/0	222/1	734 m²	4	44,30 m²	167/10000	**270 000,00**	**27 000,00**
3	**Stanisława Staszica 14/13**	LE1U/00010015/5	147	217 m²	4	26,90 m²	209/10000	**170 000,00**	**17 000,00**
4	**Stanisława Staszica 26/13**	LE1U/00024293/8	144/1	809 m²	4	27,24 m²	92/10000	**170 000,00**	**17 000,00**
5	**Szkolna 19/15**	LE1U/00010370/1	378/1	1 841 m²	4	34,92 m²	88/10000	**200 000,00**	**20 000,00**

Nieruchomości stanowią własność Gminy Miejskiej Lubin, wolne są od długów i obciążeń.

Zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 10 i art. 29a ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 1263) cena sprzedaży zwolniona jest z podatku VAT.

Osiągnięta w przetargu cena nieruchomości podlega zapłacie jednorazowo, nie później niż do dnia zawarcia umowy notarialnej przenoszącej własność nieruchomości.

Koszty związane z przeniesieniem prawa własności nieruchomości pokrywa Nabywca nieruchomości.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Lubinie, przy ulicy Jana Kilińskiego 10 w sali nr **126** dnia **07.12.2026 roku** o godzinie **11⁰⁰**.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłata wadium. Wadium wpłacone / w pieniądzu / należy wpłacić na konto depozytowe Urzędu Miejskiego w Lubinie **Pekao S.A. O/Wrocław 08 1240 3464 1111 0010 2750 7835.**

Termin wpłaty wadium upływa w dniu **01.12.2026 roku.** Za wadium wpłacone w terminie uważa się to wadium, które najpóźniej w dniu **01.12-.2026 roku** znajdzie się na wymienionym rachunku. W tytule wpłaty wadium należy wpisać „Przetarg lokal ul. …….....(adres lokalu) oraz imię i nazwisko osoby przystępującej do przetargu". Wpłata jednego wadium upoważnia do wzięcia udziału w przetargu na jedną nieruchomość (wymienioną z adresu w przelewie wadium).

Prezydent Miasta Lubina może z ważnych powodów odwołać ogłoszony przetarg, o czym niezwłocznie powiadomi poprzez wywieszenie informacji na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Lubinie, oraz w prasie, a także na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta w Lubinie https:bip.um.lubin.pl. Informacja ta będzie zawierała przyczynę odwołania przetargu.

Pełne informacje dotyczące ww. nieruchomości objętych przetargiem zawiera ogłoszenie o przetargu wywieszone na tablicy ogłoszeń na II piętrze w siedzibie Urzędu Miejskiego w Lubinie przy ulicy Jana Kilińskiego 10 oraz zamieszczone na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Lubinie, w zakładce Nieruchomości – ogłoszenia o przetargach https://bip.um.lubin.pl. Szczegółowe informacje można uzyskać w pokoju 203 w Wydziale Gospodarki Gruntami, Architektury i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Lubinie lub telefonicznie pod numerem 76 3070 188.

Wyciąg z ogłoszenia o przetargu z dnia 28-10-2026 r.

Wrocław/34459121

eprasa.pl 33c24ae230

Listopad z kulturą

Miesiąc pełen muzyki

Jazztopad, One Love Music Festival i premiera spektaklu „Ryszard III” – to tylko niektóre ciekawe wydarzenia, jakie zaplanowano na listopad.

Rafał Zieliński

Jazz, rock, elektronika, hip hop, pop – listopad we Wrocławiu pełen będzie koncertów i festiwali muzycznych. Będzie też coś dla fanów innych dziedzin sztuki, w tym premiera w Teatrze Polskim w Podziemiu, 17. American Film Festival i wystawy.

• **W listopadzie we Wrocławiu zagra Kult** FOT. DOMINIK GAJDA / AGENCJA WYBORCZA.PL

INDUSTRIALNIE

Wrocław Industrial Festival odbędzie się w dniach 5-8 listopada. Największe wydarzenie tej edycji zapowiada się występ legendarnego projektu SPK, który tworzą Graeme Revell z synem Robertem. SPK na przełomie lat 70. i 80. stworzyli muzykę, która do dziś potrafi brzmieć aktualnie. Kolejną gwiazdą będzie The Legendary Pink Dots, zespół, który przez ponad cztery dekady konsekwentnie wymykał się wszelkim kategoriom. Funkcjonują gdzieś pomiędzy psychodelią, eksperymentalnym rockiem, elektroniką i czymś, co można by nazwać muzycznym teatrem. Będzie też skład The Nursery, w którym elektronika spotyka się z klasyczną instrumentacją i muzyką filmową, zagrają do niemego filmu Carla Theodora Dreyera „The Pasion of Joan of Arc” z 1928 roku. Wystąpią Amerykanie z Crash Course in Science, pionierzy minimal wave. Flint Glass & Ah Cama-Sotz, Halo Manash, Control, Blood and Sun, Apoptose, Empusae, Espectra Negra, Opowieść, Rites of Fall & Fugavit, Mazut i Dystopian Control – m.in. ci artyści wystąpią na scenach Starego Klasztoru. Będą też after party z DJ-mi.

• **Więcej: www.industrialart.eu**

WYSTAWY W KRUPA ART FOUNDATION

Druga edycja KAF Young Art Prize zgromadziła 1668 zgłoszeń z 38 krajów. Ponad połowa aplikacji pochodziła z Polski. W tegorocznej edycji malarski konkurs rozszerzono o dwie nowe kategorie: sztukę cyfrową oraz rzeźbę, obiekt i instalację. W pierwszej edycji konkursu można było zgłaszać prace wyłącznie w kategorii malarstwa. Jury wyłoniło 32 osoby, których prace zostaną zaprezentowane na wystawie „No-Clip Dwelling”. Podejmuje ona temat współczesnego doświadczenia zamieszkiwania, pamięci oraz przenikania się rzeczywistości fizycznej i wirtualnej. Wystawie towarzyszyć będzie inna ekspozycja, czyli wystawa Horacego Muszyńskiego „Artium Milites. Historia wykuta na nowo”. Punktem wyjścia dla niej jest odkrycie dokonane w historycznej części siedziby KAF, w przestrzeni dawnego schronu z czasów zimnej wojny. Odnalezione obiekty i materiały mogą być związane z działalnością Artium Milites, czyli Zakonu Obrońców Sztuki, którego oficjalne powołanie datowane jest na 1356 rok.

• **Wernisaż wystaw 6 listopada, ekspozycje będzie można oglądać do 31 stycznia. Rynek 27/28. Więcej na www.krupagallery.pl.**

PREMIERA W PODZIEMIU

13 listopada Teatr Polski w Podziemiu przygotowuje premierę „Ryszarda III” w reżyserii Pawła Świątka. „Ryszard III” Williama Shakespeare'a opowiada o lordzie, który chciałby odmienić oblicze królestwa Anglii. Niezgoda na obraz rzeczywistości popycha Ryszarda do zakulisowych działań ku zmianie. Ta opowieść o odrzuceniu, z którego kiełkuje determinacja, to pretekst dla dyskusji o granicach przekraczanych przez szaleńców, usprawiedliwiających obsesje dobrem poddanych. „Nie jest wykluczone, że widz dostrzeże w nieszczęśliwym królu nim bohatera pozytywnego, który poświęca iluzje i proste recepty szczęścia dla odważnych wizji przyszłości” – piszą twórcy spektaklu, w tym reżyser Paweł Świątek, autorka muzyki Oga Mysłowska i odpowiedzialny za scenografię Marcin Chlanda.

• **Pokaz przedpremierowy „Ryszarda III” zaplanowano na 12 listopada, premierę dzień później. Kolejne pokazy odbędą się 14 i 15 listopada. Centrum Sztuk Performatywnych Instytutu Grotowskiego (Piekarnia Żywa Kultura), ul. Ks. Witolda 62. Więcej na**

FESTIWAL JAZZTOPAD W NARODOWYM FORUM MUZYKI

23. edycja festiwalu Jazztopad odbędzie się w dniach 13–22 listopada. Zainauguruje ją koncert formacji SML. To kwintet z Los Angeles, złożony z gwiazd prężnie rozwijającej się sceny jazzowej, improwizowanej i niezależnej. W programie są m.in. europejska premiera opery Wayne'a Shortera i Esperanzy Spalding, nowe kompozycje pianisty Nduduzo Makhathiniego z RPA z Lutosławski Quartet oraz tria Williama Parkera, Hamida Drake'a i Shabaki, a także koncert nowego kwartetu trębacza i wokalisty Amira ElSaffara. Wystąpi koreańska improwizatorka DoYeon Kim, nieznany wcześniej materiał zagrają SUTARInova, Raphael Rogiński czy wokalistka Sissel Vera Pettersen z skrzypaczka Meredith Bates.

Od kilkunastu lat częścią Jazztopadu są koncerty w mieszkaniach prywatnych. W tym roku będzie ich osiem. W klubie Mleczarnia zaplanowano sesje improwizowane z grupą Sundogs, a we foyer NFM-u kolejną odsłonę cyklu Melting Pot Made in Wrocław, w której obok muzyków występują czasami tancerze, poeci czy malarze. Kolejny punkt programu to Jazz Morning Kids w Kinie Nowe Horyzonty, czyli połączenie muzyki granej na żywo ze starymi polskimi bajkami.

• **Pełna lista koncertów i ceny biletów na www.nfm.wroclaw.pl.**

IMPART I FIRLEJ

Strefa Kultury zaprasza na wydarzenia na scenach Impart Centrum i klubu Firlej. W tym pierwszym Zaduszki Jazzowe muzyką wypełnią Piotr Wojtasik Quintet i Wrocław String Quartet (2.11), potem zagrają m.in. Yana Couto & Piotr Paduszyński (7.11) Makowicz & Medyna (15.11) i Andrzej Poniedzielski (29.11). Z kolei wieczory w Firleju to festiwal WRockOUT, na którym wystąpią Leniwiec, Wirefall i Polimorfizm (6.11) oraz koncerty Pejzażu (13.11), jazzowej grupy Fleeting Monument (14.11) i Blauka (20.11). Listopad to też kolejne wydarzenia z cyklu Firlej Dzieciom. W tym miesiącu zobaczymy spektakle „Co się przyśniło, to się nie wydarzy” (8.11) i „Papier, nożyce i wyspa skarbów” (22.11).

• **Więcej Strefakultury.pl.**

AMERICAN FILM FESTIVAL

17. edycja American Film Festival to okazja do zapoznania się z kinematografię USA. Laureatką Indie Star Award jest Josephine Decker, przyjedzie do Wrocławia odebrać nagrodę. Pełny program festiwal poznamy 3 listopada, ale jego część jest już znana. Wiadomo już, że zobaczymy ponad 50 filmów w dwunastu sekcjach. Jedna z nich to Highlights, w której pokazane będą m.in. „Jedyny kieszonkowiec w Nowym Jorku” Noaha Segana, „Fałszerkę” Stevena Soderbergha czy „Debiut” z Julianne Moore w roli głównej. Polską premierę będzie miał „Jestem Rocky” Petera Farrelly'ego, czyli historia Sylvestra Stallone'a z połowy lat 70. W tej sekcji pojawią się też animacje.

Festival Favorites to filmy, o których głośno mówiło się w kuluarach SXSW i Sundance, w tym „Do zobaczenia” z Davidem Duchovnym. American Classics to filmy, które zeszły z afisza i odrestaurowano je w wersji 4K. To m.in. „Manhunter”, w którym Hannibal Lecter pojawia się na ekranie 5 lat przed „Milczeniem owiec”, „Ghost Dog” Jima Jarmuscha, „Hagakure” z muzyką rapera RZA i pokazywane w kooperacji z Jazztopadem „Monterey Pop” i „Wszyscy kochają Billa Evansa”. Sekcja Freaks and Geeks przygotowana została wspólnie z Filmwebem, a Polityka Na Ekranie to filmy, które pokażą m.in. mechanizm populizmu i konsekwencje wojny z terroryzmem. W sekcji Kobiety W Drodze zobaczymy m.in. historię E. Jean Carroll, która dwukrotnie wygrała w sądzie z Donaldem Trumpem, filmy o kobietach wypełnią też sekcję Young Americans. Sekcja Who They Are to cztery dokumenty o amerykańskiej tożsamości, a American Nightmare to m.in. nagrodzeni czterema Oscarami „Grzesznicy” Ryana Cooglera. Sekcja UFO. We Want to Believe to klasyczna „Zakazana planeta” z 1956 roku i dokument „Z prawdziwego Archiwum X”.

• **17. Tauron American Film Festival odbędzie się w dniach 17-22 listopada w Kinie Nowe Horyzonty. Do 6 grudnia będzie można filmy oglądać na platformie NH VOD. Więcej www.americanfilmfestival.pl.**

DWA FESTIWALE

20 listopada w Hali Stulecia odbędzie się Wrocław Hip Hop Festival, impreza, która od 11 lat dzierży miano największego święta takiej muzyki na Dolnym Śląsku. Na scenie pojawią się White 2115, Chivas, Kizo, Young Multi, Rów Babicze, Kinny Zimmer, MIU, duet Kidzlori & Javier oraz DJ Soina. Ceny biletów zaczynają się od 239 zł. Dzień później, o godz. 16, zacznie się 22. edycja One Love Wrocław Music Festival. To wydarzenie, które do niedawna było największym europejskim halowym festiwalem muzyki reggae. Dziś jest bardziej eklektyczna muzycznie impreza. 21 listopada wystąpią łącząca soul, folk, reggae i world music niemiecka piosenkarka, kompozytorka i aktorka Ayo oraz Verses GT, projekt Kanadyjczyka Jacquesa Greene'a oraz Amerykanina Nosaja Thing. Dwójka producentów stawia tu na połączenie klubowych rytmów, breakbeatów, ambientu i r'n'b. Na festiwal przyjdzie też legendarne brytyjskie trio Leftfield, wystąpi z setem DJ-skim. Polskę reprezentować będą Kaśka Sochacka, zespół Myslovitz, IGO, duet Kacperczyk, Kasia Lins i formacja Bokka. Wystąpi też DJ Hyacinth, czyli Jacek Sienkiewicz z zespołu Kwiat Jabłoni.

• **Ul. Wystawowa 1, więcej www.hiphopfestival.pl i www.onelove.pl.**

ŻYCIE NA WĘGLU

W Muzeum Etnograficznym trwa wystawa „Życie na węglu. Ludzie, krajobrazy, dziedzictwo w obliczu transformacji energetycznej”, która pokazuje życie wokół kopalni i elektrowni Turów w gminie Bogatynia na Dolnym Śląsku. Na ekspozycji pokazani są ludzie, krajobrazy i dziedzictwo regionu w kontekście nadchodzących zmian. Na wystawie można zobaczyć m.in. obrazy dawnej Bogatyni, niszczejące na skraju odkrywki uzdrowisko Opolno-Zdrój czy wieś-widmo Wigancice Żytawskie, zlikwidowane u progu XXI wieku. Ekspozycja czerpie z badań antropologicznych Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego. Wystawa potrwa do 29 listopada.

• **Ul. Traugutta 111, www.mnwr.pl.**

MOC KONCERTÓW

W listopadzie w Starym Klasztorze wystąpią m.in. Wojtek Mazolewski (4.11), raperzy Fokus i Rahim (5.11), Happysad (8.11), folkowy The Klezmatics (12.11), reggae'owe Tabu (14.11), Ignite i Cancer Bats (19.11), Pidżama Porno (20.11), skład TSA MNKWL w wersji akustycznej (28.11) i Vavamuffin (29.11). W Hali Stulecia zagrają Piotr Rogucki (6.11), amerykański gitarzysta i wokalista bluesrockowy Joe Bonamassa (11.11) i raper Oki (28.11). W Hali Orion na Rakietowej wystąpią m.in. metalowa Furia (13.11) i zespół Kult (15.11), a w Zaklętych Rewirach na Krakowskiej pojawią się Daria Ze Śląska (26.11) i Wojtek Szumański (27.11). Listopad w A2 to koncerty Kaza Bałagane (13.11), Peji i Slums Attack (14.11), industrialno-metalowych Carpenter Brut, Health i Voww (17.11) i Nosowskiej (27.11).

eprasa.pl 33c24ae230

Nagroda Kulturalna „Warto” 2026

Wracamy z nagrodą Warto

W grudniu po raz 17. wręczymy Nagrodę Kulturalną „Warto” naszej redakcji. Mecenasem głównym nagród jest KGHM.

Rafał Zieliński

Powołując do życia nagrodę Warto w 2009 roku, postawiliśmy sobie dwa cele. Pierwszy to chęć zwrócenia uwagi publiczności i kulturalnych decydentów na młode wrocławskie środowisko artystyczne, a potem wyłonienie z niego tych, na których warto postawić i którzy mają szansę na sukcesy w przyszłości.

W myśl tej zasady przez 14 lat nagradzaliśmy muzyków, ludzi teatru, literatów, filmowców i twórców sztuk wizualny. W roku 2023 postanowiliśmy przyznać też tytuł Ambasadora Kultury osobie, grupie lub instytucji wspierającej młodych twórców. Jurorzy wybrali prezesa Wrocławskiej Fundacji Filmowej Lecha Molińskiego. Podczas ostatniej edycji Warto w roku 2024 nagrodę wręczyliśmy w czterech kategoriach – film, muzyka, sztuki wizualne i teatr.

WARTO ŁĄCZY

Drugi cel, jaki przyświecał Warto od pierwszej edycji to integracja lokalnych środowisk twórczych. Wiedzieliśmy, że trudno będzie rywalizować z czasami, gdy plastycy, filmowcy, ludzie teatru i muzycy spędzali wspólnie wieczory w Związkach Twórczych, Pałacyku czy Klubie Dziennikarza.

Chcieliśmy jednak stworzyć okazję do tego, by ci, którzy się nie znają, po prostu się poznali, usiedli przy stole, porozmawiali, może powołali do życia wspólny projekt. Tak właśnie było na naszych galach organizowanych w Mleczarni, Kinie Nowe Horyzonty, dawnym klubie Eter, Starym Klasztorze czy ostatnio w budynku Concordia Design.

Apogeum tego budowania artystycznej wspólnoty był koncert w Centrum Kultury Agora w marcu 2023 roku. Wtedy po raz pierwszy w historii na jednej scenie zagrali wszyscy nominowani w jednym roku do muzycznej nagrody Warto. Dodatkowo zorganizowano wystawę artystów nominowanych w kategorii sztuk wizualnych. Dokładnie o taką energię chodzi w Warto.

ZNANI W JURY

Wracamy po roku przerwy i dlatego spojrzymy na twórczość młodych artystów nie tylko przez pryzmat ostatnich dwunastu miesięcy. Sięgniemy czasowo trochę dalej nie chcąc przeoczyć ciekawych i ważnych rzeczy, które wydarzyły się w młodej, wrocławskiej kulturze od ostatniej odsłony Warto, nie chcąc przeoczyć ważnych debiutów i wydarzeń. Tradycyjnie do kapituł, które wybiorą nominowanych i laureatów, zaprosiliśmy uznanych artystów, krytyków, dziennikarzy i ludzi związanych z konkretnymi dziedzinami. Składy jurorskie wybiorą nominowanych w poszczególnych dziedzinach sztuki. Będziemy ich prezentować w listopadzie i w grudniu na łamach „Wyborczej”.

Zwycięzców, których również wybierze jury, poznamy 15 grudnia, na gali w klubie Momenty. Mecenasem głównym nagród finansowych dla laureatów jest KGHM. ●

SPONSOR
Wrocław/34459212
KGHM POLSKA MIEDŹ

OGŁOSZENIE
Wrocław/34458363

REKLAMA
Wrocław/34458349

BEZPŁATNE WARSZTATY, KTÓRE ŁĄCZĄ POKOLENIA

Most Pokoleń

Jak połączyć różne generacje Wrocławian? Odpowiedź znają organizatorzy projektu Most Pokoleń. Cykl czterech spotkań dla osób 65+, dzieci i młodzieży wystartuje w listopadzie w Alei Bielany. Już teraz trwa rejestracja na bezpłatne warsztaty.

„Samotność”, “różnice”, “niezrozumienie” – to słowa, które często pojawiają się w stereotypowym myśleniu o młodzieży i seniorach. Czy na pewno tak wiele nas różni?

A może po prostu za mało mamy okazji, żeby się lepiej poznać? Warsztaty są właśnie przestrzenią do lepszego poznania się. Zaplanowane działania są częścią projektu Most Pokoleń finansowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach programu Kompas Młodego Obywatela.

Kluczem jest rozmowa przy wspólnej pracy. Tworzymy okazje do spontanicznej wymiany myśli i wiedzy między dziećmi w wieku szkolnym i osobami po 65 roku życia. Tak wiele nas łączy – przyznaje Agnieszka Sawicka, inicjatorka projektu Most Pokoleń.

Już od września w kinie Nowe Horyzonty trwa seria pokazów pod tym samym tytułem. Jak przekonują organizatorzy, spotkania w kameralnych przestrzeniach Alei Bielany są rozwinięciem idei, którą zapoczątkowano w kinie i podczas spotkań młodzieży w Domu Seniora.

To złożony projekt i cieszymy się, że jego część oparta na relacjach i współpracy odbędzie się właśnie w naszym centrum. Nasze specjalne strefy Foroom i Między Stołami regularnie służą jako przestrzeń aktywizacji i rozwoju. Zapewniamy tam spokojne i wygodne warunki dla społecznych akcji i kreatywnych działań – tłumaczy Ewa Kolondra, dyrektorka Alei Bielany.

Podczas zajęć powstaną księgi, dzięki którym uczestnicy opowiedzą swoje doświadczenia przez pryzmat emocji i zmysłów. Przedstawiciele różnych pokoleń wspólnie stworzą też prace malarskie, wianki świąteczne i przećwiczą techniki zdobnictwa decoupage. A co najważniejsze, spróbują przełamać stereotypy i dobrze bawić się przy rozmowie i pracy. Szczegóły dotyczące warsztatów znajdują się na stronie alejabielany.pl.

Harmonogram serii warsztatów Most Pokoleń

- **Warsztaty malowania życia**
  7 listopada, godz. 10.00 – 12.00 | przestrzeń Foroom
- **Decoupage – upiększanie i wycinanie**
  7 listopada, godz. 13.00 – 15.00 | przestrzeń Foroom
- **Wyplatanie wianków**
  21 listopada, godz. 10.00 – 12.00 | przestrzeń Między Stołami
- **Księga Życia – pięknie zapisane wspomnienia**
  21 listopada, godz. 13.00 – 15.00 | przestrzeń Między Stołami

Ostatni seans w ramach kinowej odsłony Mostu pokoleń – Duża Ryba w reżyserii Tima Burtona, już 6 listopada w kinie Nowe Horyzonty.

eprasa.pl 33c24ae230

Gospodarka

KGHM planuje inwestycje

Rozpoczyna się rozbudowa kopalni w Chile, w której większościowym udziałowcem jest KGHM. Firma ma szerokie plany inwestycyjne – do 2030 roku chce przeznaczyć na to ponad 32 mld zł. Będzie nadal rozwijać swoje projekty za granicą, ale ok. 80 proc. wyda jednak na inwestycje w Polsce.

• **Kopalnia Sierra Gorda w Chile** FOT. MAT PRASOWE KGHM

Sławomir Szymański

KGHM ogłosił niedawno start potężnej, wartej ok. 725 mln dolarów inwestycji w kopalni Sierra Gorda w Chile. Powstanie tam czwarta linia mielenia wraz z niezbędną, związaną z tym procesem infrastrukturą.

W Sierra Gorda wydobywane są miedź i molibden. Ten zakład różni się jednak od kopalni KGHM, jakie znamy z Dolnego Śląska. Przede wszystkim nie ma tam charakterystycznych wież wyciągowych, ponieważ jest to kopalnia odkrywkowa.

Po drugie, znajduje się na pustyni Atakama w północnym Chile, a więc w jednym z najbardziej suchych miejsc na świecie. Specjalnym rurociągiem o długości ponad 140 km trzeba tam doprowadzać wodę... morską. Co ciekawe, nie pochodzi bezpośrednio z oceanu, lecz z recyklingu, bo z systemów chłodzenia miejskiej elektrowni. Kopalnia korzysta też z energii elektrycznej pozyskiwanej wyłącznie z odnawialnych źródeł.

WYTWORZĄ DUŻO WIĘCEJ MIEDZI

W kopalni Sierra Gorda w ubiegłym roku wyprodukowano ok. 160 tys. ton tzw. miedzi płatnej oraz ponad 8 mln funtów molibdenu. To w ogóle jedna z największych tego rodzaju kopalń w Chile. Po rozbudowie moce przerobowe zakładu wzrosną z ok. 48 milion do ok. 60 milionów ton rudy rocznie. Produkcja miedzi zwiększy się o ok. 20 proc.

1 października 2026 roku wmurowano kamień węgielny pod czwartą linię mielenia w Sierra Gorda. W tej uroczystości udział wziął nawet prezydent Chile José Antonio Kast, co pokazuje znaczenie inwestycji dla tego kraju. Zgodnie z planem, rozbudowa kopalni ma się zakończyć w 2029 roku, a w drugiej połowie 2030 roku zakład powinien już pracować na pełnych obrotach.

Dodajmy, że w tym rejonie cały czas prowadzone są prace poszukiwawczo-rozpoznawcze. Mają odpowiedzieć na pytanie, jakie są możliwości dalszego rozwoju kopalni. Dotychczas przeprowadzone badania i analizy wskazują jednak na to, że zasoby rudy miedzi są tam bardzo duże. Następne znaczne inwestycje w tamtym rejonie nie są więc wykluczone, choć obecnie trudno tu jeszcze mówić o konkretach.

CHCĄ SIĘ ROZWIJAĆ GLOBALNIE

KGHM podkreśla, że kopalnia w Sierra Gorda to w ogóle największa inwestycja zagraniczna w jego historii, jak również „kluczowe aktywo międzynarodowe Grupy". Przy czym KGHM Polska Miedź SA ma 55 proc. udziałów w tym zakładzie, a pozostałe 45 proc. należy do australijskiej spółki South32 Ltd.

KGHM dysponuje „aktywami zagranicznymi" również w Kanadzie oraz w Stanach Zjednoczonych. W planach ma też dalszą globalną ekspansję. Na przykład we wrześniu tego roku polska spółka podpisała list intencyjny z australijskim gigantem BHP World Exploration Inc., jedną z największych globalnych firm surowcowych, dotyczący potencjalnych obszarów przyszłej współpracy. Jest to o tyle istotne, że BHP również eksploatuje kopalnie miedzi w Chile, w tym największą na świecie (Escondida). Biorąc pod uwagę skalę projektów górniczych w tamtej części świata, można powiedzieć, że działa po sąsiedzku z KGHM.

– Współczesny globalny sektor górniczy w coraz większym stopniu opiera się na współpracy, wymianie doświadczeń oraz poszukiwaniu synergii operacyjnych. Dla KGHM dialog z wiodącą globalną grupą górniczą jest okazją do porównania perspektyw i identyfikacji obszarów, w których wspólne know-how może przynieść wymierne korzyści biznesowe. Podpisany list intencyjny wyznacza ramy dalszych rozmów i otwiera przestrzeń do pogłębionej analizy potencjalnych obszarów współpracy – mówił wówczas Remigiusz Paszkiewicz, prezes zarządu KGHM Polska Miedź SA.

Rozwój projektów zagranicznych i dalsze wzmacnianie pozycji firmy na globalnym rynku producentów miedzi to również jeden z ważniejszych punktów w Strategii 2055+, dokumencie przedstawionym przez Grupę Kapitałową KGHM Polska Miedź SA w tym roku.

CO Z TEGO MA DOLNY ŚLĄSK

Czy inwestycje KGHM w Chile, Stanach Zjednoczonych lub Kanadzie wzmacniają Dolny Śląsk? Jak się przekładają i jakie mają znaczenie dla gospodarki regionu? Czy korzystają na tym np. lokalni kooperanci firmy?

– KGHM jest dziś globalnym producentem miedzi, ale sercem naszej działalności pozostaje Dolny Śląsk. Aktywa w Chile, Stanach Zjednoczonych i Kanadzie wzmacniają całą Grupę Kapitałową, a tym samym jej polską część. Pozwalają zwiększać skalę produkcji, dywersyfikować ryzyko i poprawiać konkurencyjność na światowym rynku miedzi – mówi Anna Sobieraj-Kozakiewicz, wiceprezes zarządu KGHM Polska Miedź SA ds. aktywów zagranicznych.

Podkreśla, że ma to szczególne znaczenie w przypadku kosztów produkcji: – KGHM w Polsce prowadzi wydobycie głębinowe, w wymagających warunkach geologicznych, co wiąże się z wyższymi kosztami niż w naszych zagranicznych kopalniach odkrywkowych. Ich obecność w portfelu aktywów pozwala obniżać średni wskaźnik C1 całej Grupy [wskaźnik jednostkowego kosztu produkcji miedzi – przyp. red.] i wzmacnia naszą konkurencyjność wobec największych producentów miedzi na świecie. Potwierdzają to nasze wyniki finansowe – zaznacza.

W kopalni Sierra Gorda, która znajduje się na pustyni Atakama w północnym Chile, wydobywane są miedź i molibden. Ten zakład różni się jednak od kopalni KGHM, które znamy z Dolnego Śląska. Przede wszystkim nie ma tam charakterystycznych wież wyciągowych, ponieważ jest to kopalnia odkrywkowa

Jak mówi, w 2025 roku aktywa zagraniczne odpowiadały za blisko 50 proc. skorygowanej EBITDA Grupy KGHM (wyjaśnijmy, że chodzi tu, w dużym uproszczeniu, o wyniki firmy wynikające tylko z jej podstawowej działalności).

– Obecnie Sierra Gorda generuje znaczące przepływy pieniężne i systematycznie spłaca pożyczki udzielone przez KGHM. Tylko w pierwszym półroczu 2026 roku otrzymaliśmy z tego tytułu ponad miliard złotych, uwzględniając spłaty kapitału i odsetek. Co równie istotne, chilijska kopalnia KGHM jest zdolna do samodzielnego finansowania dalszego rozwoju, a przy utrzymaniu korzystnych warunków rynkowych może spłacić pozostałe zadłużenie wobec KGHM w perspektywie czterech-pięciu lat – wylicza Anna Sobieraj-Kozakiewicz.

I dodaje: – Dobre wyniki aktywów zagranicznych wzmacniają potencjał finansowy całej Grupy i wspierają realizację naszego programu inwestycyjnego. Zgodnie ze Strategią 2055+ w latach 2026–2030 planujemy przeznaczyć na inwestycje ponad 32 mld zł, z czego około 80 proc. w Polsce. Na rozwoju KGHM korzystają również krajowi dostawcy. Współpracujemy z ponad 3000 firm, a nasz roczny budżet zakupowy, obejmujący wydatki operacyjne i inwestycyjne, sięga 10 mld zł. Ponad 98 proc. dostawców posiada polski NIP. To pokazuje skalę możliwości, jaką nasze inwestycje i bieżąca działalność tworzą dla polskich przedsiębiorstw, w tym firm z Dolnego Śląska. Międzynarodowa obecność KGHM pozwala również rozwijać i wykorzystywać kompetencje naszych spółek na globalnym rynku – opowiada.

Jako dobry przykład podaje należącą do Grupy spółkę DMC Mining Services, która blisko 90 proc. przychodów generuje świadcząc usługi dla światowych spółek górniczych w Chile, Kanadzie i Chile.

– DMC prowadzi również dla GK KGHM specjalistyczne prace przy budowie szybu w kanadyjskim projekcie Victoria. Z kolei współpraca z PKO Leasing przy finansowaniu maszyn górniczych dla kopalni Robinson w Stanach Zjednoczonych pokazuje, że nasze zagraniczne inwestycje stwarzają możliwości biznesowe także dla polskich partnerów.

Naszym celem jest rozwój KGHM jako konkurencyjnej grupy o globalnej skali działalności, której zaplecze przemysłowe, technologiczne i kompetencyjne pozostaje silnie związane z Dolnym Śląskiem – podsumowuje wiceprezes zarządu KGHM Polska Miedź SA ds. aktywów zagranicznych. ●

REKLAMA

PARTNER Wrocław/34459218

KGHM POLSKA MIEDŹ

1 WR

eprasa.pl 33c24ae230

Transformacja energetyczna

Jaka polityka klimatyczna?

Transformacja energetyczna Unii Europejskiej dotyka nie tylko ochrony klimatu, lecz także gospodarki, bezpieczeństwa i przyszłości przemysłu. Równocześnie Europa musi się przygotowywać na skutki ocieplenia, które już wpływają na życie mieszkańców.

• **Widok na okolice Bogatyni. Po polskiej stronie znajduje się kopalnia węgla brunatnego, a po czeskiej elektrownia wiatrowa** FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Mateusz Kokoszkiewicz

24 listopada 2026 roku uczniowie z całej Polski w ramach Wielkiego Testu Wiedzy o Klimacie i Środowisku 2026 zmierzą się z pytaniami dotyczącymi ekologii, ochrony środowiska i klimatu. To wyjątkowa okazja, by sprawdzić swoją wiedzę, zdobyć nowe umiejętności i rywalizować z rówieśnikami z innych miast.

Oprócz kwestii środowiska i klimatu jako takiego, na teście mogą pojawić się pytania dotyczące polityki klimatycznej.

OZE W CHINACH I W POLSCE

Unia Europejska od dawna jest w awangardzie zmian korzystnych dla powstrzymania kryzysu klimatycznego. Co ważne, tą drogą podążają też liczne kraje, na czele z Chinami, gdzie w drugim kwartale po raz pierwszy od lat emisje dwutlenku węgla spadły.

Chiny masowo inwestują w odnawialne źródła energii. W Państwie Środka OZE stanowią już 56 proc. mocy zainstalowanej, mają 41 proc. udziału w produkcji prądu oraz odpowiadają za 86 proc. nowych mocy w sieci.

Co ciekawe, inwestuje w to również Polska – źródła odnawialne stanowią już ponad połowę w strukturze mocy zainstalowanej, a w ubiegłym roku odpowiadały za ok. 31 proc. w rocznej produkcji energii elektrycznej.

Kluczowym mechanizmem europejskiej polityki klimatycznej nadal pozostaje system handlu emisjami, dzięki któremu mogą być one wykorzystywane tam, gdzie na razie najtrudniej o czyste rozwiązania – np. w lotnictwie.

Nie oznacza to, że niemożliwe są zmiany. Nikt nie ma planów likwidacji ETS, ale system został zmieniony tak, by wzmacniać stabilność i przewidywalność rynku.

– Porozumienie zwiększy stabilność i przewidywalność rynku w ciągu następnej dekady, wzmocni przemysł i konkurencyjność UE oraz da przedsiębiorstwom większą pewność inwestowania. Będzie również wspierać dekarbonizację przemysłu poprzez wzmocnienie odporności EU ETS na przyszłe wstrząsy i nadmierną zmienność cen – przekonuje Wopke Hoekstra, komisarz do spraw klimatu.

Transformacja energetyczna nie ma doprowadzić do dezindustrializacji, a przeciwnie – do powstania nowych, czystych gałęzi przemysłu.

To nie jest tylko teoria. Jak pokazują dane, przedstawione przez Instytut Nauk Politycznych w Paryżu, Unia Europejska pozostaje światowym liderem innowacji w dziedzinie czystych technologii. Przypada na nią 25 proc. światowych patentów w tym obszarze, 30 proc. firm produkujących elektrolizery do produkcji wodoru, 20 proc. przedsiębiorstw zajmujących się wychwytywaniem i składowaniem dwutlenku węgla oraz 40 proc. firm rozwijających technologie energetyki wiatrowej i pomp ciepła.

CZYSTA ENERGIA TO BEZPIECZEŃSTWO

Wcale nie tylko klimat jest czynnikiem, który skłania Europę do inwestowania w czyste źródła energii i elektryfikację transportu. Równie ważna jest niezależność i bezpieczeństwo energetyczne.

– Cztery lata temu Rosja próbowała szantażować Europę. W tamtym czasie 45 proc. importowanego przez nas gazu pochodziło z Rosji. Niemal z dnia na dzień dostawy te zostały prawie całkowicie odcięte. Europa jednak zachowała jedność i wyszła z tego kryzysu silniejsza – przypomina Ursula von der Leyen, przewodnicząca Komisji Europejskiej.

Unia zdywersyfikowała wtedy dostawy i znacznie przyspieszyła inwestycje w czystą energię. Dziś udział rosyjskiego gazu w imporcie spadł z 45 do 12 proc. Do końca przyszłego roku ma spaść do zera.

– Już dziś ponad 70 proc. naszej energii elektrycznej pochodzi z czystych źródeł zlokalizowanych w Europie: odnawialnych źródeł energii i energetyki jądrowej – wylicza von der Leyen.

Coraz istotniejszą rolę odgrywa również przygotowanie do zmian klimatu. Już dzisiaj bowiem ocieplenie przynosi konkretne fatalne skutki.

Z danych brytyjskiego „Guardiana" wynika, że tylko latem 2026 roku w Europie, w wyniku zgonów związanych z upałem, zmarło ponad 35 tys. osób. Zmiana klimatu wpływa również na gospodarkę: szacowane straty gospodarcze wynikające ze szkód klimatycznych w latach 2022–2025 wyniosły około 200 miliardów euro, czyli 50 miliardów euro rocznie.

– Prawa fizyki nie znają podziałów partyjnych, susza nie pyta, na kogo głosujemy, a powódź nie sprawdza barw politycznych. Dzisiaj bezpieczeństwo klimatyczne jest po prostu częścią bezpieczeństwa narodowego i właśnie tak, jako kwestię strategiczną i pozostającą poza bieżącymi podziałami, musimy zacząć je traktować – podkreśla prezes Polskiej Akademii Nauk prof. Marek Konarzewski.

Z raportu pracowni CORE (Climate Opinion Research Exchange) z 2025 r. wynika, że 73 proc. badanych Polaków obawia się skutków zmian klimatu, a niemal jedna czwarta deklaruje, że jest nimi „bardzo zmartwiona". Aż 43 proc. ankietowanych oczekuje, że rząd będzie robił więcej dla ochrony klimatu, przy zaledwie 15 proc. przeciwników takich działań.

– Jesteśmy zaskoczeni tymi wynikami, bo na forum europejskim Polska nie jawi się jako kraj proklimatyczny – przyznawał Dustin Gilbreath, współautor badania. – Nasze badanie w Polsce pokazuje jasno, że większość społeczeństwa jest zaniepokojona zmianami klimatycznymi i chce, aby podjęto działania w tej sprawie. Dominujący w polskim dyskursie sceptycyzm wobec transformacji energetycznej nie odzwierciedla postulatów obywateli.

JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ NA ZMIANY KLIMATU?

Unia musi przygotować się na to, co i tak ją czeka, niezależnie od postępów transformacji energetycznej. Komisja Europejska pod koniec października przedstawiła ramy odporności na zmianę klimatu.

– Europa ociepla się dwukrotnie szybciej niż świat. Aby stać się prawdziwie odpornymi na zmianę klimatu, musimy się dostosować i uczyć po drodze – podkreśla von der Leyen.

Przygotować się trzeba niezależnie od zmniejszania emisji.

– Nawet jeśli ciężko pracujemy nad ograniczeniem emisji, musimy przygotować się na skutki zmiany klimatu, które nie są ani sprawiedliwe, ani równomiernie rozłożone. Europie brakuje gotowości, a naszym obowiązkiem jest zminimalizowanie związanych z tym kosztów i cierpienia – wskazuje Teresa Ribera, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej ds. czystej transformacji.

W unijnym planie przewidziano uwzględnienie odporności na zmianę klimatu we wszystkich głównych obszarach polityki europejskiej, a także stworzenie planu działania w przypadku fal upałów. Władze lokalne i regionalne mają otrzymać wsparcie w dostosowaniu się poprzez projekty pilotażowe i usługi doradcze. Adaptacja będzie też obowiązkowo uwzględniana w przypadku inwestycji finansowanych ze środków europejskich.

WIELKI TEST WIEDZY O KLIMACIE I ŚRODOWISKU 2026

24 listopada 2026 r. uczniowie z całej Polski zmierzą się z pytaniami dotyczącymi ekologii, ochrony środowiska i klimatu. To wyjątkowa okazja, by sprawdzić swoją wiedzę, zdobyć nowe umiejętności i rywalizować z rówieśnikami z innych miast.

Uczestników czeka nie tylko wartościowa lekcja o współczesnym świecie, ale także świetna zabawa i atrakcyjne nagrody. Na najlepszych uczniów czekają:

• I miejsce – okulary AR XREAL One,
• II miejsce
– drukarka 3D Longer LK10,
• III miejsce
– tablet Samsung Galaxy Tab A11 8.7.

Dodatkowo szkoła, która uzyska najwyższy średni wynik w swoim mieście, otrzyma nagrodę pieniężną w wysokości 2 tys. zł. Zgłoszenia szkół przyjmujemy **do 15 listopada 2026 r.**

Zapisz się na test! ●

Zapraszamy do udziału w Wielkim Teście Wiedzy o Klimacie i Środowisku

• To akcja edukacyjna „Wyborczej", w ramach której uczniowie szkół ponadpodstawowych już po raz piąty sprawdzą swoją wiedzę z dziedziny ekologii i wiedzy o klimacie i środowisku. Zapraszamy do wzięcia udziału w teście! Przeprowadzimy go 24 listopada 2026 r. o godz. 10.30, jednocześnie w ośmiu miastach: Gdańsk, Gliwice, Opole, Poznań, Rybnik, Warszawa, Wrocław, Zgierz. Zgłoszenia za pośrednictwem szkół przyjmujemy do 15 listopada, obowiązują zapisy.

• Więcej informacji i regulamin akcji na **wyborcza.pl/testoklimacie**

OGŁOSZENIE Wrocław/34454384

eprasa.pl 33c24ae230

FRANCUSKA MŁODOŚĆ, SROGIE ZIMY I TEKTUROWA WALIZKA.

W Wałbrzychu powstaje Muzeum Wałbrzyszan Tygiel!

W 1947 roku pani Ludmiła miała 19 lat, narzeczonego i francuską młodość, którą bezpowrotnie przerwała decyzja rodziny o powrocie do Polski. Choć początkowo próbowała uciekać na Zachód, ostatecznie odnalazła się w nowej rzeczywistości i poznała przyszłego męża na potańcówce na wałbrzyskim Białym Kamieniu.

Z kolei pan Stanisław przyjechał tu jedynie w odwiedziny do kolegi z wojska, jednak zachwycony perspektywami zdecydował się zostać. Zupełnie inne wspomnienia ma pan Lucjan, który pamięta pierwsze, srogie powojenne zimy. By zrobić zakupy, jeździł po ulicach na łyżwach.

Do tej mozaiki ludzkich losów pasują też wspomnienia pani Felicji. Jako ośmioletnia dziewczynka wyruszyła z rodziną z francuskiego Douai w trwającą dwa tygodnie podróż w bydlęcych wagonach. Pierwsze zderzenie z ojczyzną na stacji w Międzylesiu było szokiem kulturowym: zamiast chrupiących bagietek powitano ją kwaśnym chlebem i buraczaną marmoladą z metalowego wiadra. Po dotarciu do przydzielonej willi rodzina zastała widok jak z filmu – na piecu wciąż bulgotała ciepła zupa uciekających Niemców.

Różne lata, bagaże doświadczeń i miejsca pochodzenia, a wszystkich połączyło jedno: nowe życie w budującym się od zera Wałbrzychu. To autentyczne, ludzkie historie stały się fundamentem Muzeum Wałbrzyszan Tygiel, którego otwarcie na terenie Starej Kopalni zaplanowano na 16 listopada.

Po II wojnie światowej Wałbrzych stał się jednym z najbardziej fascynujących miejsc w Polsce. Był prawdziwym tyglem kulturowym, w którym spotkali się reemigranci z Francji, Kresowiacy, Grecy i pozostali na miejscu Niemcy

Nowa instytucja to wyjątkowy hołd dla pionierów, którzy przybyli tu najczęściej z jedną tekturową walizką.

– Zależało nam, aby opowiedzieć o historii przez pryzmat codzienności, a nie tylko wielkiej polityki. Pokazujemy losy zwykłych ludzi, które składają się na unikalną tożsamość współczesnego Wałbrzycha – zaznacza Wioletta Wrona-Gaj, odpowiedzialna za warstwę merytoryczną projektu

– Najważniejsi są ludzie, a wystawa jest żywym organizmem współtworzonym bezpośrednio przez wałbrzyszan – opartym na pamiątkach, fotografiach i nagraniach historii mówionej – dodaje Marek Arcimowicz, dyrektor projektu.

To miejsce udowodni, że bez względu na to, skąd pochodzimy, nasze rodzinne opowieści tworzą wspólną przyszłość. Przyjedź i przekonaj się sam. Już od 16 listopada.

eprasa.pl 33c24ae230

DODATEK PROMOCYJNY ZAWIERA WYŁĄCZNIE MATERIAŁY PRZYGOTOWANE I POCHODZĄCE OD WARSAW PRESS

// WARSAW PRESS.

nr 14 / PAŹDZIERNIK 2026

W TROSCE O SENIORÓW

www.eksperciozdrowiu.pl

Zaostrzenia POChP

Jak je rozpoznać w porę

str. 3

Otępienie

Nowe terapie dają nadzieję

str. 4

„Niewidzialni” seniorzy

Samotność tuż za ścianą

str. 6

eprasa.pl 33c24ae230

Starość mierzymy sprawnością, a nie wiekiem

W geriatrii mocno akcentujemy fakt, że to sprawność funkcjonalna, a nie sama metryka, decyduje o tym, jak człowiek odczuwa swój wiek oraz stopień starości. Ma ona również fundamentalne znaczenie dla jakości życia.

Prof. dr hab. n. med. Tomasz Targowski
Konsultant krajowy w dziedzinie geriatrii

Według WHO starość umownie zaczyna się od 60. roku życia, a według ONZ – od 65. W Polsce możemy przyjąć 60. rok życia za początek starości, ponieważ od tego wieku uzyskuje się u nas prawo do opieki geriatrycznej. Starość jest długotrwałym okresem – może trwać nawet 60 lat, gdyż uważa się, że nasz „zegar biologiczny" jest ustawiony na mniej więcej 120 lat. Dzieli się ją umownie na trzy okresy: starość wczesną (ok. 60-74 rok życia), starość pełną (75-89 rok życia) i długowieczność – od 90. roku życia.

Z czym wiąże się starość?

Starość wiąże się z obniżoną sprawnością funkcjonalną, najczęściej w tym okresie życia manifestującą się geriatrycznym zespołem kruchości, który z kolei często współistnieje z wielochorobowością. W badaniu PolSenior 2 wykazano, że w naszym kraju około 1,6 mln osób po 60. roku życia cierpi na zespół kruchości. Na sprawność funkcjonalną ma wpływ wiele czynników somatycznych i psychicznych.

Znaczące pogarszanie się tej sprawności obserwujemy zazwyczaj w tzw. pełnej fazie starości, czyli mniej więcej po 75. roku życia. Tak naprawdę, o tym, czy czujemy się staro, czy nie, decyduje nasza sprawność fizyczna i intelektualna, a nie wiek metrykalny. Jednym z wykładników naszej sprawności w starszym wieku jest umiejętność radzenia sobie ze złożonymi czynnościami dnia codziennego, takimi jak chociażby samodzielne prowadzenie auta, czy opłacanie rachunków za mieszkanie i dysponowanie pieniędzmi.

> **Modyfikować styl życia na zdrowszy warto w każdym wieku, ale im zrobi się to wcześniej, tym większa jest szansa na zachowanie lepszej sprawności w ostatnich dekadach naszego życia.**

Starzenie się odporności a sprawność w starości

Trzeba pamiętać, że układ immunologiczny również podlega procesom starzenia się. Immunosenescencja, czyli starzenie się systemu odpornościowego, powoduje, że mechanizmy obrony immunologicznej są słabsze. Pogarsza się na przykład funkcja limfocytów, w szczególności tych „naiwnych", zdolnych do „uczenia się" nowych patogenów chorobotwórczych, z którymi ma kontakt nasz organizm. Gorzej pracują inne komórki układu odpornościowego, takie jak monocyty, makrofagi i granulocyty. W wyniku tych zaburzeń różne infekcje rozwijają się szybciej i słabiej są zwalczane przez organizm. Wśród seniorów szczególnie częste są zakażenia układu moczowego i oddechowego. Infekcje te często mają cięższy przebieg niż u osób młodszych, a każda z nich może pogorszyć ogólną sprawność funkcjonalną seniorów – fizyczną i poznawczą.

Troska o sprawność w starości już od młodości

Modyfikować styl życia na zdrowszy warto w każdym wieku, ale im zrobi się to wcześniej, tym większa jest szansa na zachowanie lepszej sprawności w ostatnich dekadach naszego życia. O dobrą starość i sprawność trzeba zadbać już wtedy, kiedy kończy się młodość i wchodzimy w wiek dojrzały, czyli umownie około 30. roku życia, ale nawet między 50-60. rokiem życia można bardzo dużo dobrego zrobić w tym zakresie.

Poza działaniami służącymi zachowaniu sprawności fizycznej, należy podejmować aktywności służące zachowaniu funkcji poznawczych. Warto zatem szukać wyzwań dla naszego mózgu, uczyć się nowych rzeczy i dbać przez to o zachowanie tak zwanej „rezerwy poznawczej". Trzeba dbać o właściwą dietę, unikać używek i zanieczyszczeń przemysłowych. Trzeba regularnie wykonywać badania profilaktyczne, aby na wczesnym etapie wychwycić choroby przewlekłe, takie jak cukrzyca, dyslipidemie, nadciśnienie tętnicze i inne choroby układu krążenia, które między innymi negatywnie wpływają na funkcjonowanie mózgu i mogą przyczyniać się do rozwoju otępienia. Trzeba również szczepić się przeciwko wirusowym i bakteryjnym zakażeniom, często zdarzającym się w starszym wieku, gdyż częste i ciężkie infekcje również mogą pogarszać naszą sprawność fizyczną i intelektualną. No i wreszcie należy pamiętać, że utrzymywanie kontaktów towarzyskich, aktywność zawodowa i społeczna również mogą chronić nas przed utratą zdolności poznawczych. Trzeba więc „wychodzić do ludzi".

PATRONAT NAD KAMPANIĄ OBJĘLI

PARTNERZY STRATEGICZNI

// WARSAW PRESS.

Kontakt: biuro@warsawpress.com **Redakcja:** Bartosz Danel, Katarzyna Kieś-Kokocińska
Fotografie: Adobe Stock, zasoby własne **Warsaw Press, ul. Kaleńska 5, 04-367 Warszawa, NIP: 6772320883**

eprasa.pl 33c24ae230

Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Górska
Klinika Pulmonologii, Chorób Wewnętrznych, Pulmonologii Onkologicznej i Transplantologicznej Państwowego Instytutu Medycznego MSWiA w Warszawie

Zaostrzenia POChP *– jak je rozpoznać?*

Pacjent z POChP powinien mieć świadomość, z jakimi objawami wiąże się choroba. Powinien się też nauczyć, czym jest stan stabilny, a czym sytuacja, która może świadczyć o zaostrzeniu.

Zaostrzenia mogą wystąpić u każdej osoby chorującej na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP). To sytuacje, w których dochodzi do nasilenia objawów zwykle towarzyszących tej chorobie u konkretnego pacjenta, jak np. pogorszenie tolerancji wysiłku, większa duszność związana z wysiłkiem, nasilenie kaszlu, odkrztuszanie wydzieliny z dróg oddechowych. W okresie zaostrzenia choroba może też przebiegać bardziej dynamicznie niż zwykle.

Nie zawsze oczywiste sygnały ostrzegawcze

Czynniki, które zwiększają ryzyko zaostrzenia POChP, to głównie palenie papierosów, infekcja, nieprawidłowe przyjmowanie zaleconych leków bądź ich niestosowanie. Na zaostrzenia są szczególnie narażeni chorzy z mniejszą wiedzą na temat przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, którzy nie troszczą się o siebie odpowiednio (m.in. w zakresie właściwego przyjmowania leków zaleconych przez lekarza), a również pacjenci, którzy zmagają się dodatkowo z innym schorzeniem, na przykład chorobą serca czy nowotworem, ale również osoby w podeszłym wieku – POChP dotyczy często osób starszych, które niejednokrotnie mają współchorobowości. Ponieważ wystąpienie zaostrzenia POChP może być wynikiem współdziałania kilku czynników i może wystąpić w każdym wieku, może ono pojawić się także u osoby młodej.

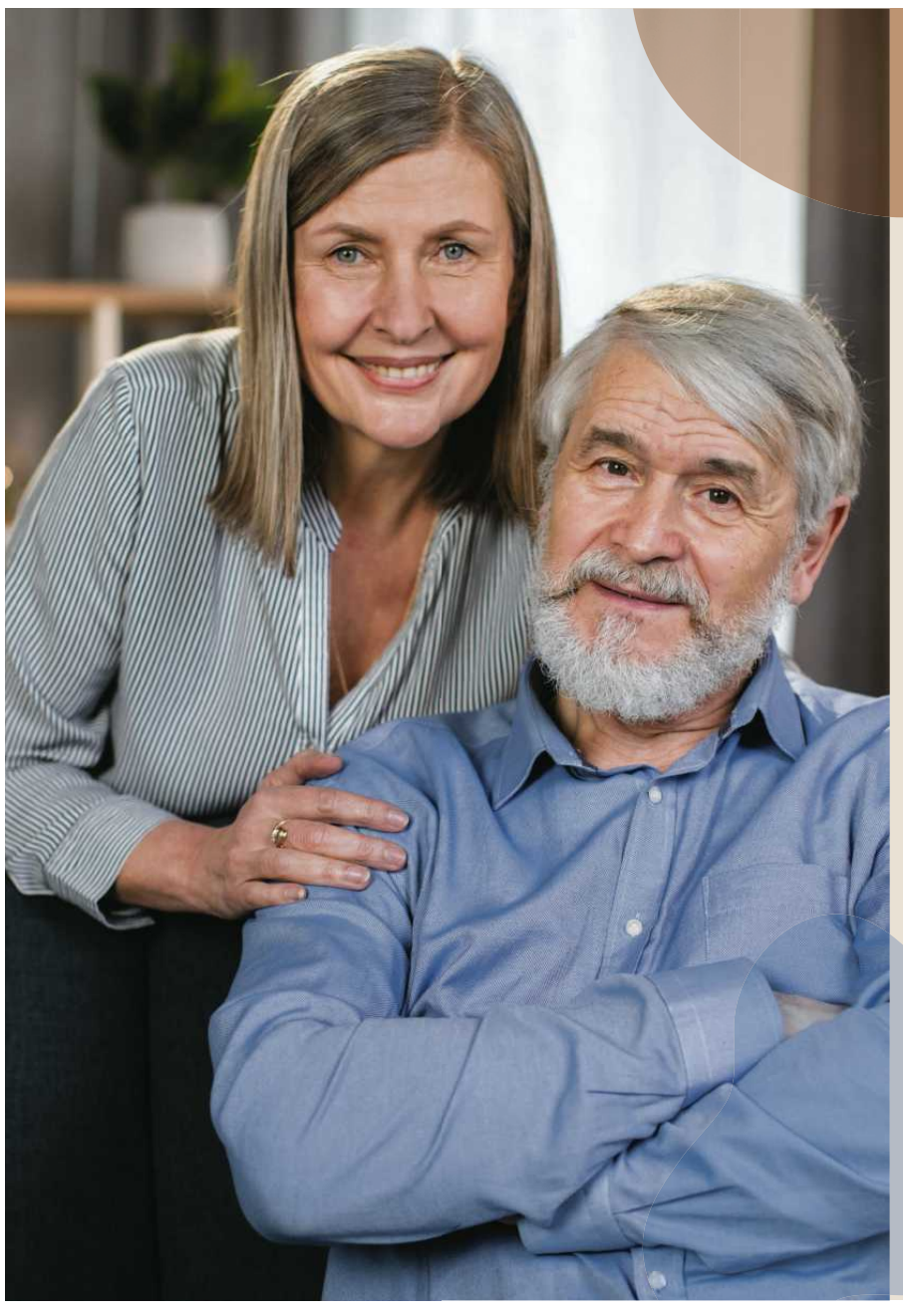
Nasilenie zaostrzenia POChP może być różne – od łagodnego do ciężkiego. Pacjenci mogą wymagać hospitalizacji (co nazywamy zaostrzeniem ciężkim), ale najczęściej występują zaostrzenia łagodne lub umiarkowane. Zaostrzenia mogą być trudne do zidentyfikowania przez chorego (który może nawet nasilenie objawów bagatelizować), jak i – niestety – również przez lekarza, kiedy symptomy nie zostaną odpowiednio zaakcentowane przez pacjenta podczas wizyty. Im bardziej pacjent jest świadomy POChP, tym łatwiej będzie komunikował nasilenie objawów, które później lekarz zidentyfikuje jako zaostrzenie. Podstawą jest edukacja – chorych z POChP (powinna być realizowana od momentu rozpoznania choroby), jak i lekarzy, bo w codziennej praktyce trudno rozpoznać granice między zaostrzeniem POChP a jedynie nasileniem pewnych objawów, które jeszcze zaostrzeniem nie są. Jeśli jednak u chorego z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc podczas sezonowej infekcji wystąpią nasilone duszności czy nasilenie kaszlu, mówimy już o zaostrzeniu choroby przewlekłej (tutaj – POChP).

Im więcej występuje symptomów zaostrzenia, im są one bardziej nasilone, tym większe jest ryzyko niewydolności oddychania, która może być stanem zagrożenia życia; dlatego dotknięty zaostrzeniem pacjent kwalifikowany jest do grupy zwiększonego ryzyka.

W porę rozpoznać zaostrzenie POChP

Chorych z rozpoznaną POChP powinien zaniepokoić nagle pojawiający się świszczący oddech, nasilony kaszel, a także ucisk w klatce piersiowej towarzyszący kaszlowi czy gorszej tolerancji wysiłku. Choć ucisk kojarzy się najczęściej z chorobami serca i zawałem, to może być dodatkowym objawem świadczącym o problemach z oddychaniem. Niepokoić powinny również większa niż zwykle duszność i zauważalnie większa niż dotychczas ilość odkrztuszanej wydzieliny. Przy zaostrzeniu wydzielina ta często bywa w kolorze żółtym lub zielonym, może mieć wygląd ropny – to bardzo istotny objaw. Uwagę powinna zwrócić też gorączka, która wprawdzie często towarzyszy infekcji, ale nie wolno jej lekceważyć w kontekście POChP. Warto wiedzieć, że nasilenie objawów towarzyszących sezonowej infekcji, takich jak kaszel, gorączka czy odkrztuszanie wydzieliny, nie świadczy o tym, że u kogoś rozwinęła się przewlekła obturacyjna choroba płuc, która ulega na dodatek zaostrzeniu. Jeśli nasilone objawy trwają kilka dni bądź ulegają wzmocnieniu, nie należy zwlekać z wizytą u lekarza i zgłoszeniem obserwowanych objawów. Bagatelizowanie sygnałów zaostrzenia bądź niezgłoszenie się na czas do lekarza ma swoje konsekwencje. Dochodzi do narastania objawów w czasie i pojawia się zwiększona obturacja oskrzeli – stają się one coraz węższe, powietrze coraz trudniej dostaje się do płuc, gdzie zachodzi wymiana gazowa. Zaburzenie wymiany gazowej wiąże się z niewydolnością oddychania i niedotlenieniem organizmu, co poważnie zagraża zdrowiu i życiu. U pacjenta z zaostrzeniem POChP bardzo często nasilają się też objawy choroby towarzyszącej, co nakręca spiralę niebezpiecznych zależności i ich konsekwencji zdrowotnych. Ponadto osoba z nasileniem objawów chorobowych mniej się rusza i bardziej się oszczędza, a istotne ograniczenie aktywności fizycznej może powodować objawy ogólnoustrojowe związane m.in. z zanikami mięśniowymi.

Większość zaostrzeń w POChP nie wymaga hospitalizacji, jednak jeśli dojdzie do niewydolności oddychania, pacjent powinien trafić do szpitala. W większości przypadków chorzy wymagają jedynie leczenia ambulatoryjnego – podstawą są leki przeciwzapalne (steroidowe), stosowane ogólnoustrojowo przez kilka dni, w wybranych przypadkach wdrażany jest antybiotyk. Na czas zaostrzenia następuje też zmiana wziewnych leków rozszerzających oskrzela, które pacjent zwykle przyjmuje z inhalatorów, na leki stosowane w nebulizacji albo w specjalnych komorach inhalacyjnych, żeby pewniej i lepiej dotarły do dróg oddechowych.

ODDYCHAJMY.PL
Oddychaj i żyj łatwiej

Łatwiejsza codzienność – rozmowy o życiu z POChP

Weź udział w bezpłatnej konferencji online dla Pacjentów z POChP oraz ich bliskich.

17 listopada godz. 17:00

Zapisz się już dziś!

www.konferencjapochp.oddychajmy.pl

Chiesi

CHIESI/ABR/ODD/2026/09/43

eprasa.pl 33c24ae230

Prof. dr hab. n. med. Agnieszka Neumann-Podczaska
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu

Polipragmazja u polskich seniorów

Stwierdzenie, że Polacy łykają miliardy w tabletkach, jest bardzo trafne. Jesteśmy w czołówce krajów z najwyższą konsumpcją leków i suplementów diety, a polipragmazja nie jest w naszym kraju rzadkością.

Definicje polipragmazji są różne, ale przyjmujemy najczęściej tę, w której mówi się, że jest to jednoczesne stosowanie co najmniej 5. leków. Jeśli pacjent stosuje dziennie 10 i więcej preparatów, mówimy o ciężkiej wielolekowości. W największym badaniu populacyjnym w Polsce – PolSenior 2 – wykazano, że polipragmazja dotyczy 51% osób w wieku 60+, a ciężka wielolekowość – powyżej 12%. Jeśli weźmiemy pod uwagę zarówno leki, jak i suplementy diety, częstość wielolekowych schematów leczenia jest jeszcze wyższa od wskazanej w badaniu.

Polipragmazja i wielolekowość często na własne życzenie

Rośnie grupa pacjentów, którzy dokładają na własną rękę suplementy diety i leki bez recepty do już zaleconego leczenia i w rezultacie wprowadzają się w ciężką wielolekowość. Samodzielne wprowadzenie preparatów może bowiem doprowadzić do powstania kolejnych objawów u pacjenta, wynikających z działań niepożądanych czy interakcji między składnikami aktywnymi preparatów, a te trzeba będzie leczyć kolejnym lekiem. Problemem jest i to, że działania uboczne wynikające ze stosowania leków nie zawsze są rozpoznawane jako efekty polekowe i często traktowane są jak nowy symptom danego schorzenia bądź objaw nowej choroby, a to wymaga kolejnego leczenia. Trzeba jednak odróżniać wielolekowość kontrolowaną od polipragmazji doprowadzającej do działań niepożądanych, bo jeśli senior ma kilka chorób, to muszą one być kontrolowane zgodnie z zasadami sztuki medycznej wieloma różnymi preparatami. Jeżeli jednak wielolekowość nie jest systematycznie poddawana rewizji i całościowej analizie, nierzadko staje się polipragmazją, w wyniku której pacjent doświadcza działań niepożądanych oraz interakcji między lekami czy samodzielnie przyjmowanymi preparatami. Jest to bardzo duży problem terapeutyczny, który ciągnie za sobą liczne konsekwencje, w tym – nieraz konieczne zmiany sposobu leczenia, włączanie kolejnych preparatów czy stosowanie kolejnych metod diagnostycznych.

Poprawa systemu – klucz do kontroli nad polipragmazją

Polipragmazja znacząco obciąża system – generuje kosztowne badania i procedury oraz hospitalizacje. Problemem są też peregrynacje pacjentów od specjalisty do specjalisty – każdy z lekarzy w imię najwyższych standardów terapeutycznych zaleca kilka preparatów, ale nikt nie ma kontroli nad całością, bo brakuje koordynacji takiego leczenia. Nie ma też refleksji nad tym, że najważniejszy w tym wszystkim jest pacjent – poprawa jego komfortu życia i dobra, zapewniająca mu bezpieczeństwo kontrola chorób, z którymi się zmaga. Wprowadzenie zmian systemowych jest więc konieczne; również dlatego, że czas wizyty u lekarza rodzinnego jest bardzo ograniczony i może go brakować na weryfikację leków przepisanych seniorowi przez innych specjalistów.

Każdy pacjent z wielolekowością powinien mieć możliwość konsultacji ze specjalistą i powinno się mu poświęcić czas i uwagę. Niestety, często pacjent zostaje sam z zaleconymi różnymi schematami leczenia – z powodu braku czasu podczas wizyty – a dodatkowo chętnie dokupuje samodzielnie kolejne preparaty, uważając, że tak będzie dla niego lepiej. Błędem jest to, że nie angażuje się farmaceutów w proces leczenia – to znakomicie wykształceni specjaliści, którzy mogliby być włączeni w ocenę terapii stosowanych u wielolekowych pacjentów. Po przeglądzie leków wykonanym przez eksperta od farmakoterapii rekomendacje trafiałyby do systemu i byłyby widoczne dla lekarza rodzinnego, któremu łatwiej leczyłoby się seniora. Również refleksja pacjenta po rozmowie z ekspertem od farmakoterapii byłaby inna – zastanowiłby się on, czy wprowadzić samodzielnie kolejny preparat do zaleconego zestawu. Jakiś czas temu, w oparciu o dyskusję na temat przeglądów leków z udziałem farmaceutów, zrealizowano udany program pilotażowy, o którym z uznaniem wypowiadali się lekarze rodzinni. Niestety, system w ogóle nie wykorzystał tego rozwiązania.

Geriatria w kształceniu wszystkich specjalistów opieki zdrowotnej

W naszym kraju dużym problemem jest niedostatek geriatrów, pogłębiający się z powodu wyżu demograficznego. Systemowe blokady powodują, że nie zwiększa się liczba miejsc specjalizacyjnych w tej dziedzinie, dyrektorzy szpitali uznają ją za nieopłacalną (stąd mało oddziałów geriatrycznych w Polsce), a młodzi lekarze nie wybierają jej do szkolenia specjalizacyjnego. Skoro tak się dzieje, trzeba myśleć o wzmocnieniu kompetencji w zakresie geriatrii u wszystkich uczestników systemu opieki zdrowotnej w Polsce: lekarzy różnych specjalności, pielęgniarek, farmaceutów, fizjoterapeutów, psychologów, dietetyków, i w procesie ich kształcenia bardziej uwypuklać treści dotyczące opieki nad osobami starszymi w ramach danej specjalizacji. Przysłuży się to ograniczaniu wielolekowości, a także jej konsekwencji systemowych; oraz indywidualnych, gdyż zapobiegając działaniom niepożądanym wynikającym z nadmiernego, niepotrzebnego przyjmowania leków, chroni się seniora przed pogorszeniem kondycji i pomaga utrzymać go w sprawności funkcjonalnej.

Prof. dr hab. n. med. Konrad Rejdak
Kierownik Katedry i Kliniki Neurologii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Otępienie – wyzwania i nadzieje

O pełnym wyleczeniu bądź o zatrzymaniu otępienia na razie mówić nie możemy, ale dostępne są już terapie, które dają szansę na hamowanie postępu choroby – co bardzo cieszy.

Ubytek pewnych funkcji poznawczych w starszym wieku stwierdza się u większości ludzi. Jednak naturalnego pogarszania się sprawności organizmu nie można mylić z procesem chorobowym, którego przykładem jest otępienie.

Otępienie i jego cechy

Otępienie to szerokie pojęcie, które obejmuje utratę lub zaburzenie funkcji poznawczych w różnych obszarach. Pamięć jest główną, ale niejedyną domeną, która ulega pogorszeniu wskutek otępienia. Funkcje, które mogą ulegać uszkodzeniu lub pogorszeniu wskutek otępienia, dzielimy bowiem na amnestyczne, czyli związane z pamięcią, i nieamnestyczne, jak: zdolność mowy, orientacja w przestrzeni, zdolność do planowania i wykonywania złożonych czynności, koncentracja uwagi, rozumienie tekstu i informacji słyszalnych, liczenie i inne.

Ważną cechą otępienia jest zaburzenie czynności dnia codziennego, rozumiane jako pogorszenie tych funkcji w odniesieniu do momentu przyjętego jako punkt wyjścia, czyli okresu największej sprawności mózgu. Charakterystyczny jest też powolny postęp procesu pogorszenia – w ciągu miesięcy lub lat. Dynamika narastania procesu chorobowego ma duże znaczenie dla rozpoznania otępienia, gdyż imitujące je objawy mogą być również wynikiem udaru czy urazu.

Otępienie postępuje fazowo – pierwsze objawy mogą wystąpić dopiero po wielu latach od rozpoczęcia procesu chorobowego w mózgu. Początkowo obserwuje się łagodne zaburzenia poznawcze – człowiek funkcjonuje jak zwykle, lecz mogą wystąpić problemy z pamięcią, mową i jej płynnością. Nie uznajemy tego jeszcze za chorobę, lecz jest to stan, z którego może rozwinąć się otępienie, jeśli uszkodzenie mózgu będzie postępować. Należy zwracać uwagę na pojawienie się tego typu problemów, bo nie zawsze osoba nimi dotknięta uświadamia sobie ich wystąpienie; i pamiętać, że różne stany chorobowe, jak: niewyrównana glikemia, niedobory witamin (szczególnie witaminy B12), poziom hormonów tarczycy (zarówno niedobór, jak i nadmiar), depresja i związane z nią problemy z pamięcią, też mogą zaburzać zdolność poznawczą. Diagnostykę należy więc zacząć od wykluczenia bądź potwierdzenia tych właśnie problemów zdrowotnych.

> **Codziennymi działaniami można bardzo korzystnie wpłynąć na zdrowie mózgu, a to może znacząco opóźnić pojawienie się problemów w obszarze poznawczym bądź złagodzić postęp choroby.**

Diagnostyka i leczenie choroby otępiennej

Jeśli nieprawidłowości poznawcze występują od niedawna, konieczna jest szybka konsultacja z lekarzem rodzinnym lub z neurologiem, aby scharakteryzować typ zaburzeń. Istnieją bowiem różne rodzaje otępienia – różnicuje się je poprzez specjalistyczne badania. Diagnostyka podstawowa związana jest z obrazowaniem mózgu. W stanach ostrych wykonuje się tomografię lub – docelowo – badanie rezonansem magnetycznym. Badania te pomogą też wykluczyć guza mózgu w okolicach czołowych, który – przez swój powolny wzrost – może powodować dysfunkcje imitujące otępienie.

Jeśli wyeliminujemy nieotępienne pochodzenie zaburzeń, pacjent powinien być skierowany do oceny neuropsychologicznej, aby określić rodzaj dysfunkcji i jej stopień oraz obszary mózgu, które uległy zaburzeniu. To ważny etap postępowania, gdyż umożliwia postawienie diagnozy otępienia, a to otwiera drogę do leczenia. Od lat stosuje się tu terapię objawową – leki zwiększają poziom neuroprzekaźnika acetylocholiny w mózgu, co poprawia w krótkim czasie pamięć i funkcjonowanie. Środki te nie działają jednak przyczynowo, więc nie hamują postępu otępienia.

Pojawiają się nowe leki, które potrafią opóźnić postęp choroby nawet o kilka lat. Dwa są już zarejestrowane, a w Polsce trwają negocjacje co do możliwości ich refundacji. Terapie te są przeznaczone dla osób z bardzo wczesną fazą choroby – gdy nie doszło do trwałego zaniku mózgu; nie kwalifikują się do niej osoby z umiarkowaną i zaawansowaną chorobą. Postęp w diagnostyce laboratoryjnej niesie nadzieję na to, że nowe leki będzie można wdrażać na bardzo wczesnym etapie choroby, jeszcze przed wystąpieniem jej objawów. Przyszłością będzie również leczenie skojarzone, bo np. w chorobie Alzheimera w mózgu odkładają się dwa typy toksycznych dla tego narządu białek: amyloidu i tau.

Jak dbać o zdrowie mózgu?

Codziennymi działaniami można bardzo korzystnie wpłynąć na zdrowie mózgu, a to może znacząco opóźnić pojawienie się problemów w obszarze poznawczym bądź złagodzić postęp choroby. Należy dbać o właściwy codzienny rytm – zdrowy sen, dobrze zbilansowane posiłki, aktywność fizyczną, kontakty międzyludzkie. Trzeba nabywać nowe umiejętności, leczyć choroby przewlekłe, unikać samotności i dbać o narządy zmysłów, szczególnie o wzrok i słuch, gdyż ich dysfunkcja sprawia, że gorzej pozyskujemy informacje i uczymy się, a tym samym – tracimy na stymulacji mózgu. Bardzo istotna jest dobra kondycja układu krążenia, gdyż zaopatruje on mózg w tlen i składniki odżywcze oraz odbiera toksyny. Dbajmy więc o jego sprawność poprzez zdrową dietę, niespożywanie dużych ilości węglowodanów i nasyconych kwasów tłuszczowych, zredukujmy smażenie pokarmów na rzecz ich duszenia i gotowania. Należy też porzucić nałogi, gdyż palenie papierosów, nadużywanie alkoholu czy stosowanie środków pobudzających bardzo źle wpływa na kondycję układu krążenia, a przez to na sprawność funkcjonowania mózgu.

eprasa.pl 33c24ae230

Seniorzy – ważni członkowie społeczności

Milena Dzienisiewicz
Psycholog,
psychoterapeuta

Osobie starszej niezwykle trudno prosić o pomoc. Z tego powodu to my, ludzie z otoczenia, powinniśmy delikatnie przełamywać opór seniora przed przyznaniem się do własnej nieporadności.

„Bezszelestna" samotność osób starszych pojawia się po cichu, bo wycofują się one z kontaktów, relacji krok po kroku. Zamykający się we własnych czterech ścianach senior stopniowo traci też motywację do dbania o siebie i rezygnuje z różnych form aktywności. Pojawiają się osamotnienie i spadki nastroju, a nawet depresja. Odbija się to negatywnie na wszystkich filarach, na których opiera się zdrowie psychiczne: właściwym odżywianiu się, dbaniu o odpowiednią jakość snu, podejmowaniu aktywności fizycznej i utrzymywaniu relacji społecznych.

Twórzmy miejsca spotkań seniorów

Przyczyn poczucia osamotnienia seniorów jest wiele; w tym przekonanie, że nie jest się już potrzebnym bądź że nie chce się sobą i swoimi problemami zawracać głowy młodszym członkom rodziny. Powodem jest też wielochorobowość, gdyż utrudnia zachowanie aktywności fizycznej, społecznej i towarzyskiej z uwagi na np. ból czy trudności z poruszaniem się. Przewlekły ból dodatkowo zwiększa ryzyko depresji, a również ogranicza chęć do wychodzenia do innych i świata. Poczucie osamotnienia seniorów wynika również z tego, że mimo iż społeczeństwo się starzeje i seniorów przybywa, to nie ma zbyt wielu miejsc, w których osoby starsze mogłyby się regularnie spotykać. Kluby seniora są nieliczne i przeważnie w większych miastach. Ostatnio słyszałam jednak o wspaniałej lokalnej inicjatywie – przyparafialnych spotkaniach z kawą i ciastkiem dla wdów i wdowców. To znakomity pomysł, gdyż starsi ludzie mają miejsce, do którego mogą wyjść, spotkać się tam z innymi i porozmawiać.

> **Poczucie osamotnienia seniorów wynika również z tego, że mimo iż społeczeństwo się starzeje i seniorów przybywa, to nie ma zbyt wielu miejsc, w których osoby starsze mogłyby się regularnie spotykać.**

Elegancko pokazuj seniorowi, że nie jest sam

Starzenie się to naturalny element życia, przewidziany dla każdego. Problemem jednak jest to, że nie dostrzegamy seniorów obok siebie – w swoim życiu, w miejscu zamieszkania. A wystarczy rozejrzeć się dookoła, aby zauważyć, że jest ich całkiem sporo – nawet w najbliższym sąsiedztwie. Warto to zrobić; i zagadnąć osobę starszą choćby tylko krótkim zdaniem po uprzejmym „Dzień dobry". Senior czuje się wtedy zauważony i przestaje być „niewidzialny". Taka prosta, trwająca krótko sytuacja potrafi wiele zmienić na lepsze w życiu osoby starszej i dać jej sygnał, że wciąż jest ona częścią społeczności.

Przychodzi moment, kiedy osoba starsza zyskuje świadomość, że przestaje sobie radzić samodzielnie. W ślad za tym pojawia się wstyd z powodu własnej nieporadności i lęk, że ktoś tę nieporadność zauważy i uzna, iż senior już do niczego się nie nadaje. Dlatego osobom starszym trudno prosić o pomoc. Przełamujmy ten opór subtelnie – przez nienachalną pomoc i życzliwe zainteresowanie sprawami seniora – bo czynienie od razu rzeczy dużych mogłoby być dla osoby starszej przytłaczające. Pozwalajmy się też odwdzięczyć za okazaną pomoc – to bardzo ważna rzecz, gdyż dla dobrego samopoczucia obu stron powinna być zachowana równowaga między braniem i dawaniem.

Kiedy zaś nie widzimy starszej osoby dłużej, zapukajmy do jej drzwi – niech wie, że nie jest sama.

Czy wiesz, że?

Samotność odbija się na wszystkich filarach zdrowia psychicznego: odżywianiu, śnie, aktywności fizycznej i relacjach z innymi.

eprasa.pl 33c24ae230

„Niewidzialni" seniorzy - są tuż obok

Samotnych seniorów w Polsce jest coraz więcej. Mają wiele problemów, bywają więźniami własnych domów oraz mieszkań i czują się głęboko osamotnieni. Krótka i – co ważne – regularna rozmowa przy okazji podania obiadu do rąk własnych osoby starszej potrafi odmienić jej życie.

„Poczta Obiadowa" to program Fundacji Biedronki, realizowany we współpracy z organizacjami partnerskimi. Fundacja finansuje program oraz zapewnia wsparcie merytoryczne i technologiczne, m.in. udostępniając dedykowaną aplikację. Organizacje partnerskie odpowiadają za jego realizację na poziomie lokalnym, w tym kwalifikację uczestników, bieżący kontakt z seniorami oraz koordynację dostaw bezpłatnych posiłków do ich domów. Obecnie realizowana jest kolejna jego edycja - uczestniczące w nim osoby starsze w wieku 70+ otrzymują obiady średnio trzy dni w tygodniu. Każdy posiłek składa się z zupy i drugiego dania, a senior może wybrać menu w wersji standardowej bądź lekkostrawnej. Obiady dostarczane są przez kurierów o stałej porze do rąk własnych seniora.

„Bezszelestna" samotność uderza w seniorów

Program Fundacji Biedronki to realne wsparcie dla samotnych osób starszych, gdyż większość z nich boryka się z wieloma trudnościami natury fizycznej i psychicznej, co ogranicza możliwość samodzielnego przygotowywania posiłków. Jak wynika z badania „Poczta Obiadowa w oczach uczestników", najczęściej seniorzy mają problem ze staniem i chodzeniem oraz ze sprawnością i siłą rąk. Wielu od miesięcy nie wychodzi na podwórko z powodu ograniczeń w mobilności i nie ma też dostatecznego wsparcia ze strony rodziny.

- Izolacja zwiększa ryzyko niedożywienia, depresji, a nawet zgonu - mówi Milena Dzienisiewicz, psycholog, psychoterapeutka. Wskazuje, że „bezszelestna" samotność osób starszych nie pojawia się nagle. To proces - senior stopniowo wycofuje się z kontaktów, relacji i przestaje się o siebie troszczyć.

- Jako sąsiedzi osoby starszej widzimy ją coraz rzadziej. Choć nie wygląda to niepokojąco, w rzeczywistości senior coraz bardziej odcina się od świata zewnętrznego i zamyka w czterech ścianach własnego mieszkania czy domu. Dla psychiki osoby starszej to bardzo trudne; i doprowadza do zachwiania fundamentu, na którym opiera się zdrowie.

Gotować tylko dla siebie? Po co?...

Jednym z filarów dobrego zdrowia, poza odpowiednią jakością snu, podejmowaniem aktywności fizycznej i utrzymywaniem relacji społecznych, jest zdrowe odżywianie się. Wymaga to zatroszczenia się o odpowiednią jakość i ilość produktów spożywczych potrzebnych do przygotowania pełnowartościowych posiłków, z czym samotny, schorowany senior miewa problemy, szczególnie, jeśli mieszka w małej miejscowości. Ze wspomnianego wyżej badania Fundacji Biedronki wynika, że aż ponad 70% seniorów trafia do programu „Poczta Obiadowa" z powodu trudności z robieniem zakupów i gotowaniem, wymuszonych problemami z poruszaniem się, bólem. W przeważającej większości odwiedzonych przez wolontariuszy miejsc zamieszkania seniorów kuchnie były małe, ciasne, zagracone; brakowało w nich też wolnego blatu, na którym można byłoby przygotować posiłek. Do powyższych problemów dochodzi utrata motywacji do gotowania dla samego siebie. W rezultacie prawie połowa osób starszych bez pomocy zewnętrznej nie przygotowuje ciepłych posiłków, tylko zastępuje je zupami instant czy parówkami z wody zjadanymi z chlebem czy ziemniakami.

- Kiedy senior rezygnuje po kolei z drobnych, zwykłych codziennych rzeczy, w ślad za tym stopniowo pogarsza się jego nastrój. W pewnym momencie osoba starsza zostaje sama w czterech ścianach, w piżamie, z pustą lodówką, nieumyta od wielu dni i z przekonaniem, że dla siebie samego nie opłaca się gotować - M. Dzienisiewicz wyjaśnia powszechny wśród seniorów mechanizm i zwraca uwagę na konsekwencje:

- Ciało i mózg do prawidłowego funkcjonowania potrzebują energii i odpowiedniej ilości składników odżywczych, więc niedojadający senior będzie gorzej się czuł fizycznie i psychicznie. To samonakręcająca się spirala. Dodatkowo, jeśli osoba starsza przyjmuje leki, a zastosuje je na pusty żołądek, będzie sobie szkodzić.

Ciepły obiad czyni cuda

Wpływu pełnowartościowego posiłku na poprawę stanu psychicznego i fizycznego seniora nie da się przecenić. Jeśli taki posiłek jest na dodatek darmowy, stanowi to kolejny duży plus, gdyż odciąża skromny budżet, jakim dysponuje osoba starsza. Trudno zatem dziwić się temu, że niemal 100% beneficjentów „Poczty Obiadowej" wyraża zadowolenie z udziału w tym programie. Tym bardziej, że posiłki są smaczne i wysokiej jakości – świeże i apetyczne (docenia to odpowiednio 95% i 99% uczestników programu). Aż 95% beneficjentów docenia też punktualność dostaw – terminowe dostarczanie posiłków wiąże się ze świadomością seniora, że ktoś regularnie go odwiedza. Pomaga to osobie starszej czuć się bezpiecznie – na ten aspekt zwraca uwagę aż ponad 80% uczestników programu „Poczta Obiadowa". M. Dzienisiewicz wskazuje na korzyści dla psychiki seniora:

- Przygotowywanie i spożywanie posiłków jest jednym z elementów wyznaczających rytm dnia. Tworzy to pewną strukturę dnia, co nasze mózgi bardzo lubią, gdyż daje to poczucie bezpieczeństwa, a w konsekwencji – redukuje lęk.

Cisi, punktualni bohaterowie

Kurierzy, którzy dostarczają o stałych porach darmowe obiady, przez wszystkich beneficjentów programu Fundacji Biedronki cenieni są za wysoką kulturę osobistą. Często są to jedyne osoby, które senior widuje regularnie i z którymi może zamienić choć kilka zdań. Niejednokrotnie więc stają się dla odwiedzanych osób starszych kimś więcej niż tylko dostarczycielami posiłku. Uczynni i życzliwi, zostają swoistymi nieformalnymi wolontariuszami relacyjnymi, a nawet pomagają w razie sytuacji nagłej czy w bieżącej potrzebie seniora. Dla kobiet, które stanowią większość samotnych seniorów, fakt, że kurierzy są mężczyznami, ma duże znaczenie – kontakt z nimi wnosi poczucie świeżości, normalności i urozmaicenia oraz motywuje do dbania o siebie i mobilizuje do aktywności.

- Życzliwa krótka rozmowa potrafi przywrócić osobie starszej poczucie godności i obecności w tym świecie. To bardzo poprawia nastrój – podkreśla M. Dzienisiewicz.

Nie proszą o pomoc, bo...

Seniorzy często są nieufni – boją się otwierać drzwi i potencjalnych oszustów. Do programu „Poczta Obiadowa" większość beneficjentów trafiła więc dzięki informacji od kogoś, komu można zaufać: pracownika fundacji pozarządowej, znajomego czy przez opiekę społeczną. Seniorom niełatwo jest poprosić o pomoc, bo moment, kiedy zyskują świadomość, że przestają sobie samodzielnie radzić, rodzi u nich poczucie wstydu, które silnie blokuje przyznanie się do własnych ograniczeń.

- To niezwykle trudne; tym bardziej, że obecnie osoby starsze należą do pokolenia wychowanego w przekonaniu, że samodzielność jest jedną z najważniejszych rzeczy w życiu – wyjaśnia M. Dzienisiewicz. Psycholożka podkreśla też potrzebę subtelnej pomocy ze strony otoczenia, aby senior mógł przełamać opór przed przyznaniem się do własnej bezradności:

- Wysyłajmy drobne sygnały osobie starszej, że może na nas liczyć, np. w zrobieniu zakupów. I pozwólmy się też jej zrewanżować za okazaną pomoc, np. prosząc o podlanie kwiatów na czas naszej nieobecności. Dzięki temu osoba starsza znów poczuje się przydatna i zachowa godność.

Seniorzy są wśród nas – zauważajmy to

Nieoceniona dla zachowania bezpieczeństwa seniora i jego obecności w społeczeństwie pozostaje rola wolontariuszy z organizacji pozarządowych. Regularne kontakty – osobiste i telefoniczne – są dla osób starszych bardzo ważne. Podobnie jak np. otrzymanie paczki świątecznej czy drobnego upominku w ramach okolicznościowych akcji dodatkowych – dla wielu seniorów są one jedynym sygnałem, że ktoś o nich pamięta.

Jednak wolontariusz jest (tylko) człowiekiem i trzeba umiejętnie postawionych granic w jego angażowaniu się w pomoc, aby nie doświadczył wypalenia emocjonalnego. To duże wyzwanie w systemie pomocy osobom potrzebującym. Senior najczęściej nie potrzebuje heroicznych czynów od społeczeństwa, tylko drobnych gestów pomocy.

- Zacznijmy zauważać seniorów i przestańmy traktować starość jako coś nienaturalnego, co należy ukryć, bo nie pasuje do ładnego instagramowego obrazka – apeluje M. Dzienisiewicz. – *Kiedy nie widzimy starszej osoby dłużej, zapukajmy do drzwi jej mieszkania. Czasem wystarczy tylko powiedzieć „Dzień dobry" i porozmawiać o pogodzie. Takie małe gesty mają potężną siłę działania.*

Czy wiesz, że?

Fundacja Biedronki od 2020 roku przeznaczyła już ponad 400 milionów złotych na programy społeczne, przede wszystkim wspierając seniorów.

eprasa.pl 33c24ae230

Leczenie niedoboru żelaza u seniorów

Prof. dr hab. n. med. Mariusz Zimmer
Specjalista ginekolog – położnik i perinatolog, były prezes Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników

W leczeniu niedoboru żelaza dostępne są nowoczesne preparaty – zarówno doustne, jak i dożylne (wlewy), które można podawać w ambulatorium.

Niedobór żelaza to problem częsty i obserwowany w różnych grupach wiekowych, także wśród osób starszych.

Niedobór żelaza niesie konsekwencje

Około 67% ogólnej ilości żelaza ustrojowego jest w hemoglobinie – białku znajdującym się w krwinkach czerwonych, a pozostała jego część ulokowana jest w mięśniach i w innych tkankach. Żelazo jest więc istotne dla funkcjonowania wielu obszarów organizmu. Jego niedobór negatywnie odbija się na homeostazie – dynamicznie zmieniającej się wewnętrznej równowadze ustroju – gdyż pierwiastek ten odpowiada przede wszystkim za dobre natlenienie komórek, transportując do nich w czerwonych krwinkach tlen z płuc, i jest zaangażowany w tworzenie tych krwinek (erytropoezę). Żelazo jest też niezbędne w oddychaniu wewnątrzkomórkowym, które służy wytwarzaniu energii zasilającej działanie organizmu, dlatego jego niedobór będzie skutkował m.in.: sennością, apatią, ogólnym osłabieniem. Objawy te łatwo u seniorów pomylić z oznakami naturalnego starzenia się organizmu bądź z symptomami przewlekłych schorzeń, z którymi osoba starsza się zmaga.

Deficyt żelaza zakłóca także produkcję określonych hormonów (kobiety z niedoborem tego pierwiastka szybciej od innych wchodzą w okres menopauzy) i funkcjonowanie układu odpornościowego (infekcje wirusowe dotyczą głównie osób z deficytem tego pierwiastka). Odbija się też negatywnie na pracy układu pokarmowego – dla seniorów to ważne, gdyż wielu z nich dotykają ograniczenia dietetyczne, a przewlekłe problemy zdrowotne mogą dodatkowo utrudniać wchłanianie żelaza.

Pierwiastek ten ma też duże znaczenie dla właściwego gojenia się ran pooperacyjnych i regeneracji tkanek, dlatego jego niedobory stanowią istotny problem u pacjentów, których czeka operacja. Z tego powodu osoby z wykrytym deficytem żelaza poddawane są przed zabiegami chirurgicznymi prehabilitacji – przygotowaniu organizmu w każdym zakresie do planowanej interwencji chirurgicznej, także pod względem ilości żelaza ogólnoustrojowego.

Poziom ferrytyny – kluczowy dla wdrożenia terapii

Ferrytyna to białko krwi magazynujące żelazo i – również – wykładnik stanu zapalnego. Poznając poziom ferrytyny, możemy ocenić zagrożenie anemią oraz ustalić przyczynę zaburzeń odporności i ogólnego osłabienia organizmu. Rozpiętość normy dla ferrytyny jest dość duża, ale wartością graniczną, która wskazuje na konieczność uzupełniania żelaza, jest 30-60 ng/ml.

Pierwiastek ten jest obecny w różnych produktach żywnościowych; przede wszystkim w czerwonym mięsie – to cenne źródło żelaza dwuwartościowego, hemowego, o najlepszej dla nas biodostępności. Przyswajanie żelaza zależy od funkcjonowania jelit, dlatego jeśli przy stosowaniu prawidłowej diety poziom ferrytyny nie rośnie, a wręcz się pogłębia, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na blokadę jelitową, w wyniku której w jelicie cienkim żelazo z pokarmu nie wchłania się prawidłowo. W takiej sytuacji należy wykonać badania gastrologiczne, które wyjaśnią przyczyny zakłóceń w przyswajaniu tego pierwiastka. Jeśli dobrze zbilansowana dieta nie zniweluje niedoboru żelaza w organizmie, sięga się po preparaty medyczne – suplementy diety i leki (przed wdrożeniem suplementu należy skonsultować się z lekarzem bądź dietetykiem, gdyż produkt musi być dobrze tolerowany, skuteczny i bezpieczny). Dobiera się je w oparciu o wynik morfologii krwi, z uwzględnieniem poziomów ferrytyny, hemoglobiny, MCV (wysycenie hemoglobiną krwinki czerwonej) i ilości erytrocytów.

Nowoczesne leczenie – doustne lub dożylne

Leczenie niedoborów żelaza z wykorzystaniem dawki terapeutycznej tego pierwiastka wdraża się przy jawnej niedokrwistości. Przy wartościach morfologii krwi 9-11 g/dl używane są raczej doustne preparaty, wartości 7-9 g/dl, wskazujące na poważną anemię, są podstawą do zastosowania preparatów w formie dożylnej (wlew), a wynik poniżej 7 g/dl to wskazanie do rozważenia przetoczenia krwi. Tam, gdzie wyniki morfologii na to pozwalają, najpierw stosuje się preparat doustny. Gdy po 4-6 tygodniach jego przyjmowania poziom ferrytyny i inne wskaźniki morfologii nie ulegną zmianie bądź odpowiedź organizmu jest słaba, trzeba szukać przyczyny jelitowej złego wchłaniania żelaza, a w międzyczasie stosować leki drugiego rzutu, żeby przywrócić prawidłowy poziom tego pierwiastka w organizmie. Wykorzystuje się tu leki parenteralne, czyli podawane do organizmu z pominięciem przewodu pokarmowego. Najczęściej są one aplikowane właśnie w formie wlewów dożylnych, także we wspomnianej wyżej prehabilitacji.

Leczenie deficytów żelaza jest obecnie dobrze tolerowane – nowoczesne preparaty są wygodne i bezpieczne w użyciu, co jest istotne dla osób starszych. Nowe formy doustne nie powodują żółknięcia zębów jak produkty starszej generacji, zaś żelazo w lekach dożylnych występuje w formie karboksymaltozy, co de facto wyeliminowało działania niepożądane obserwowane przy stosowaniu preparatów starszych generacji. Nowoczesna kroplówka niwelująca niedobór żelaza trwa ok. 15 minut i podawana może być w ambulatorium.

Podsumowując: należy pamiętać o wykonywaniu okresowego podstawowego badania krwi, jakim jest morfologia, ale z oceną poziomu ferrytyny – to pozwoli na szybką ocenę ogólnego stanu organizmu w wielu aspektach.

Czy wiesz, że?

Niedobór żelaza u seniorów bywa często mylony z naturalnymi oznakami starzenia lub demencją.

Senior z wizytą u lekarza

Dr n. med. Aleksander Biesiada
Specjalista medycyny rodzinnej

Lekarz i pacjent na problemy zdrowotne patrzą z innej perspektywy, więc senior powinien być przygotowany do wizyty u lekarza, aby maksymalnie wykorzystać czas spotkania.

Im lepiej przychodnia jest dostosowana do przyjmowania pacjenta senioralnego i im lepiej on sam przygotuje się do spotkania z lekarzem, tym większa jest szansa, że wyjdzie z gabinetu z poczuciem wysłuchania i zaopiekowania, a także ze zrozumieniem zaleceń lekarskich.

Czas spotkania z lekarzem jest ograniczony, więc przy nieplanowanych wizytach najistotniejsze jest, aby zaraz na początku spotkania informować lekarza, z jakiego powodu korzysta się z konsultacji. Mówienie o błahostkach na początku wizyty marnuje czas, a przypominanie sobie dopiero przy wychodzeniu z gabinetu o ważnych medycznie kwestiach do omówienia skutkuje przedłużeniem spotkania lub nawet koniecznością umówienia kolejnego. Warto więc mieć ze sobą listę problemów zdrowotnych, wskazać je od początku wizyty lekarzowi, aby wspólnie ustalić priorytety. Ułatwi to lekarzowi wyselekcjonowanie kwestii najistotniejszych bądź wymagających niezwłocznych działań w zakresie diagnostyki czy leczenia.

Jak się ubrać i co przynieść na wizytę u lekarza?

Bardzo cenię, kiedy osoby starsze przychodzą elegancko ubrane, ale zachęcam, żeby na wizytę założyć odzież wygodną, aby można łatwo rozebrać się do badania i ubrać po nim. To istotne, ponieważ często senior odwiedzający przychodnię musi rozebrać się i ubrać kilkakrotnie – do kolejnych badań. W okresie jesienno-zimowych zachorowań warto zakładać maseczkę na twarz, co zmniejsza ryzyko zarażenia się seniora sezonową infekcją.

Pacjent powinien mieć ze sobą aktualne wyniki badań laboratoryjnych, które wykonywał, oraz informacje z konsultacji z innymi specjalistami odbytych od czasu jego ostatniej wizyty w poradni POZ. Dostarcza to ważnych informacji lekarzowi rodzinnemu o tym, co wydarzyło się w kwestiach zdrowotnych pacjenta. Pacjent powinien mieć też przy sobie listę przyjmowanych leków, suplementów diety, ziół – wraz z dawkowaniem, datami rozpoczęcia bądź zakończenia stosowania konkretnego preparatu, a także z informacją, dlaczego i kiedy zdecydował o samodzielnym zakończeniu przyjmowania konkretnego leku. Taka lista stanowi ogromne wsparcie dla każdego lekarza, do którego senior się zgłosi i pomaga maksymalnie wykorzystać czas wizyty; jest też pomocna w aptece. Można ją napisać samodzielnie lub skorzystać z gotowych szablonów dostępnych w internecie. Warto mieć również ze sobą dzienniczki pomiarów wykonywanych w warunkach domowych, np. ciśnienia, glikemii czy saturacji, oraz notatki dotyczące np. obserwowanych objawów, częstości oddawania stolca czy ilości wypijanej wody. Wszystkie te informacje są dla lekarza bardzo przydatne, a czasem okazują się kluczowe przy planowaniu, modyfikowaniu leczenia lub podejmowaniu decyzji terapeutycznych.

Bilans zdrowia seniora co 3 lata

Seniorzy mogą skorzystać z wielu badań profilaktycznych. Od maja 2025 r. działa program Moje Zdrowie – bilans zdrowia osoby dorosłej, dedykowany osobom od 20. roku życia i bez górnej granicy wiekowej dla chcących skorzystać z udziału w tym programie. Pacjenci w wieku 65+ korzystają z tego programu. Uczestnictwo w nim wiąże się z koniecznością wypełnienia dość obszernej ankiety – można to zrobić przed wizytą u lekarza lub w domu w dogodnej dla siebie chwili; kwestionariusz jest dostępny na stronie internetowej pacjent.gov.pl i w aplikacji mobilnej. Przyniesienie na badanie bilansowe wypełnionego wcześniej kwestionariusza oszczędza cenny czas podczas wizyty, bo lekarz może szybko zapoznać się z kluczowymi informacjami na temat zdrowia pacjenta. Można także liczyć na wsparcie w wypełnieniu ankiety zdrowotnej podczas samej wizyty w POZ. Jeśli lekarz w ankiecie i wynikach badań znajdzie informacje, które wywołają jego niepokój, może od razu przeprowadzić krótkie testy, na przykład ocenić siłę mięśniową, realizując proste badanie polegające na tym, że senior wielokrotnie wstaje z krzesła i siada na nim.

Bardzo ważną częścią badania bilansowego w zakresie zdrowia u seniora jest ocena funkcji kognitywnych i wykrywanie zaburzeń w tym obszarze. Dzięki temu można szybko sprofilować pacjentów w najstarszych grupach wiekowych i zrobić wstępny przesiew pod kątem ryzyka rozwoju depresji, jak również pogorszenia pamięci i zdolności poznawczych.

eprasa.pl 33c24ae230

Swixx BioPharma

INNOWACJE BLIŻEJ PACJENTA

Choroby Rzadkie • Hematologia/Onkologia • Specjalistyka/Nefrologia • Psychiatria/Neurologia

eprasa.pl 33c24ae230

„PEŁNA PRZYJEMNOŚĆ GWARANTOWANA” . TYTUŁ NIE KŁAMIE S. 4-5

„ZWIERZĘTA”. OPOWIEŚĆ O MORALNOŚCI? S. 6

wyborcza.pl

wyborcza TV

30 PAŹDZIERNIKA
5 LISTOPADA
2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

NA WSCHÓD OD EDENU

Wszyscy mamy w sobie zalążek zła S. 2-3

KOBIETA

VOD

bez sumienia

Oglądając „Na wschód od Edenu" patrzyłam na nią z mieszaniną obrzydzenia i fascynacji.

Cathy Ames jest potworem. Zręczną manipulatorką była już w dzieciństwie, szybko też zorientowała się, że urodą i wdziękiem jest w stanie rozegrać każdego. Pozbawiona uczuć wyższych, dwulicowa i destrukcyjna dla siebie oraz innych, stała się dla Johna Steinbecka w jego genialnej, wydanej w 1952 roku powieści „Na wschód od Edenu" filarem rozważań na temat istoty zła.

Czy człowiek rodzi się zły, czy musi zło wybrać? „Wierzę w to, że na świecie rodzą się potwory z ludzkich rodziców" – pisze Steinbeck, ukryty za postacią narratora. Nie oskarża jednak Cathy, a w dalszej części powieści zauważa nawet, że być może nigdy nie uda się jej zrozumieć.

Najnowsza ekranizacja „Na wschód od Edenu" idzie właśnie tym tropem. Cathy Ames gra w niej Florence Pugh – jej Cathy to potwór o pięknej twarzy, kobieta występna i przerażająca.

Współcześni badacze diagnozują tę postać literacką, przypisując jej psychopatię i antyspołeczne zaburzenie osobowości. Możliwe jednak, że Steinbeck miał rację: Cathy nie da się zrozumieć.

Okruch budzący współczucie

Serial zaczyna się od Cathy. Pobita, ze złamaną szczęką, pokryta krwią, czołga się w stronę świateł pobliskiej farmy. Mieszkają na niej bracia Adam (Christopher Abbott) i Charles (Mike Faist) Traskowie.

Pierwszy to ulubieniec zmarłego ojca, bohater wojenny i obieżyświat, który właśnie wrócił do domu. Drugi marzył o wojaczce, ale za namową ojca został farmerem. Kiedy na swoim progu znajdują umierającą Cathy, Charles jest za tym, by się nie mieszać. Potem powie, że „swój pozna swego".

Adam nalega, potem pielęgnuje ranną, a ostatecznie zakochuje się w jej urodzie. Oświadcza się Cathy i zostaje przyjęty. Noc poślubną dziewczyna spędza jednak z Charlesem.

Małżonkowie wyprowadzają się do Kalifornii, choć Cathy nie ma ochoty wyjeżdżać. Tam rodzi bliźnięta, które od razu porzuca i znika z ich życia. Adam samotnie wychowuje chłopców – Aarona i Cala. Pomaga mu Lee (Hoon Lee), Chińczyk z pochodzenia, w powieści jej intelektualne centrum, bohater, który filtruje wydarzenia m.in. przez biblijną przypowieść o Kainie i Ablu.

Lee celowo posługuje się też stereotypowym, łamanym angielskim. Dość szybko odkrywa, że biali właśnie tego od niego oczekują. W serialowej wersji, zaskakująco wiernej oryginałowi, to jedna z lepiej napisanych postaci.

To od Florence Pugh trudno tu jednak oderwać wzrok. To wokół jej Cathy kręci się cała opowieść, która wedle współczesnych netfliksowych standardów dodaje jej tu i ówdzie okruch budzący współczucie. Czy słusznie?

Za nic nie przepraszać

Serial bardzo wiernie oddaje dzieje Cathy spisane przez Steinbecka, choć niektóre wydarzenia z jej życia pokazuje w innym świetle.

Urodziła się w dobrej rodzinie w Massachusetts i już jako kilkulatka była królową manipulacji. W dzieciństwie zosta-

eprasa.pl 33c24ae230

VOD

FOT. KIRSTY GRIFFIN /NETFLIX

Adam oświadcza się Cathy i zostaje przyjęty. Noc poślubną dziewczyna spędza jednak z Charlesem

ła znaleziona związana w stodole w towarzystwie dwóch czternastoletnich chłopców, oskarżonych potem o gwałt. Steinbeck sugeruje, że sytuację zaaranżowała, a chłopcy byli niewinni. W serialu gwałt przedstawiony jest jako fakt, punkt zwrotny w życiu Cathy i początek jej destrukcyjnej ścieżki.

Później samobójstwo z powodu Cathy popełnia zakochany i zmanipulowany przez nią nauczyciel łaciny. Jako nastolatka Cathy podpala też dom rodzinny i morduje swoich rodziców, by wyrwać się na wolność. Planuje morderstwo jak kampanię, nie działa pod wpływem emocji.
Potem zaczyna pracę jako prostytutka i to w tym zawodzie do końca życia czuje się najpewniej.

Trudno odkupić taką bohaterkę. Nowe serialowe „Na wschód od Edenu" robi jednak, co może, by wyłudzić u widzów, jeśli nie sympatię dla Cathy, to choć odrobinę współczucia.

Szczególnie w późniejszym okresie jej życia, gdy Cathy, samotna, z mocnym makijażem, którym niezdarnie ukrywa upływ lat, po raz pierwszy spotyka swoich synów. Zoe Kazan chciała w nowej adaptacji pokazać Cathy oczami samej Cathy, a nie tylko innych bohaterów – rozłożyć historię Ames na czynniki pierwsze.

To się udało, choć po seansie nie mam poczucia, że Cathy jest niezrozumiana. Jej wybory nie pozostawiają specjalnych wątpliwości: zawsze myślała tylko o sobie, a innych miała za nic. To nie do obrony. I właśnie to jest w tej postaci najciekawsze.

„Wszyscy mamy w sobie zalążek zła"

Do tej pory zagrania roli Cathy Ames na ekranie podjęły się tylko trzy aktorki. Jo Van Fleet za swoją kreację z 1955 roku zdobyła Oscara dla najlepszej aktorki drugoplanowej, a Jane Seymour w 1982 roku dostała Złoty Glob. W rozmowie z „Christian Science Monitor" z 1981 roku brytyjska aktorka mówiła, że publiczność musi ją w roli Ames znienawidzić. – Ale mam też nadzieję, że będzie się ze mną utożsamiać, przynajmniej z częścią mojej postaci, ponieważ wszyscy mamy w sobie zalążek zła – dodała.

Choć w serialu z 1981 roku jej Cathy pokazana jest raczej jako jednoznacznie występna, krytycy filmowi zwracali uwagę już w chwili premiery, że Seymour nadaje swojej Ames, na własną rękę, głębi.

Florence Pugh robi to samo. I choć przez większą część siedmiu odcinków nowego „Na wschód od Edenu" patrzyłam na nią z mieszaniną obrzydzenia i fascynacji, wywołanie takich emocji u widza też jest sztuką.

Pugh dołączyła właśnie do dwóch aktorek, którym ta sama bohaterka przyniosła prestiżowe laury. Czy w jej przyszłości widzę Złoty Glob dla najlepszej aktorki w serialu limitowanym? Owszem. Czy będzie to jedyna nagroda dla „Na wschód od Edenu"? Bardzo możliwe. ●

MARTA GÓRNA

NA WSCHÓD OD EDENU

serial dramatyczny, USA 2026, wyk. Florence Pugh, Christopher Abbott, Mike Faist, Hoon Lee, Tracy Letts, Martha Plimpton, Ciaran Hinds, Joseph Zada, Joe Anders

7 odc., Netflix

eprasa.pl 33c24ae230

VOD

Nie zadzieraj z fact-checkerką

„Pełna przyjemność gwarantowana”? Tytuł nie kłamie.

Paula nie zamierza zostać ofiarą. Postanawia wykorzystać swoje zawodowe doświadczenie, by namierzyć oszustów

FOT. ZACH DILGARD

Motyw zwyczajnego człowieka przypadkiem uwikłanego w intrygę jest stary jak kino. Nie trzeba być wcale specjalistą od podsłuchów, jak bohater Gene'a Hackmana z „Rozmowy”, ani wpaść na dawnego kolegę ze szkoły, który podrzuci nam dowody obciążające wpływowe osoby w państwie, jak bohater Willa Smitha we „Wrogu publicznym”.

W serialu „Pełna przyjemność gwarantowana” („Maximum Pleasure Guaranteed”) cała intryga pozostaje mocno osadzona w codzienności, która dostarcza głównej bohaterce wystarczająco wielu wyzwań. Paula nie potrzebuje kolejnych. Wystarczy jednak pewna internetowa znajomość, by jej życie zamieniło się w thriller sensacyjny pełen makabrycznych odkryć.

Kiedy życie zamienia się w thriller

Po rozwodzie Paula toczy z byłym mężem walkę o opiekę nad córką. Samotna i coraz bardziej przytłoczona zaczyna korzystać z usług chłopaka z kamerki. Nie żeby w ogóle nie chodziło o seks, ale zwykle zostaje na niego tylko kilka minut. Tak naprawdę kobieta potrzebuje po prostu kogoś, z kim mogłaby porozmawiać o swoich problemach. Podczas jednej z prywatnych sesji widzi, jak Trevor zostaje napadnięty przez zamaskowanego mężczyznę i porwany. Policjantka ostrzega, że to najpewniej próba oszustwa, a za chwilę pojawi się prośba o pieniądze. I dokładnie tak się dzieje.

Nagle Paula uświadamia sobie, że zdradziła sporo szczegółów ze swojego życia. Wystarczyło, że podczas rozmów online w tle było widać korkową tablicę z jej planem dnia. Szantażyści wiedzą o niej więcej, niż by chciała. Jednak Paula nie zamierza zostać kolejną ofiarą. Na co dzień zajmuje się weryfikacją faktów w jednej z nowojorskich redakcji, więc postanawia wykorzystać swoje doświadczenie i umiejętności, by namierzyć oszustów.

W serialu Davida J. Rosena najbardziej podoba mi się właśnie to, że główna bohaterka nie jest kolejną miłośniczką podcastów kryminalnych, która bawi się we własne śledztwo, ani nie odkrywa w sobie nagle umiejętności na miarę Jasona Bourne'a. Ta opowieść została zanurzona w codzienności. Paula próbuje po prostu odzyskać kontrolę nad własnym życiem, ale sprawy komplikują się na każdym froncie. W pracy deadline goni deadline, a szefowa kusi awansem, który dobrze wyglądałby w sądzie. W dodatku Paula – najwyraźniej w chwili zamroczenia – zgodziła się poprowadzić drużynę córki w juniorskiej lidze piłki nożnej. Próbuje zachować pozory normalności, ale na tle pozostałych matek i tak wypada jak chodzący chaos.

Łatwo zrozumieć jej determinację i desperację. Widmo utraty opieki nad córką, którą były mąż chce wywieźć do Boise (nie musicie patrzeć na mapę USA, to w Idaho, na drugim krańcu kraju), wystarczy, żeby stracić grunt pod nogami. Paula podejmuje mnóstwo złych decyzji, bywa nieporadna, czasem sama wpędza się w kłopoty, ale dzięki temu staje się bliższa widzowi.

eprasa.pl 33c24ae230

Spełniona obietnica

„Pełna przyjemność gwarantowana" inteligentnie przełamuje konwencję thrillera czarną komedią. Nerwowy rytm serialu przywodzi na myśl „Awanturę" z Netflixa. Warto obejrzeć go choćby dla Tatiany Maslany. Kanadyjska aktorka świetnie odnajduje się w roli matki, która próbuje poskładać rozsypujący się świat. Jest w niej ciepło i coś rozbrajającego, ale też wyczuwalny niepokój. Oszuści jeszcze nie wiedzą, że źle trafili. Paula może znalazła się w takim momencie życia, że straciła czujność, ale nie brakuje jej determinacji, a przy tym okazuje się nieprzewidywalna. Położenie głównej bohaterki dobrze oddaje utwór „Drifting In and Out" zespołu Porcelain Raft. Na ścieżce dźwiękowej nie brakuje też ironicznych smaczków.

Inaczej niż w przypadku bohaterki, dla widzów tytułowe hasło „Pełna przyjemność gwarantowana" okazuje się spełnioną obietnicą. Serial ogląda się z przyjemnością, jest wprost idealny do bingowania. Napięcie pomieszane z absurdem, zwroty akcji. Jasne, zdarzają się przesadne zbiegi okoliczności (szczególnie kiedy okazuje się, że Paula wpakowała się w znacznie poważniejszą intrygę, niż początkowo się wydaje), które w innym serialu mogłyby przeszkadzać. Tutaj jednak konwencja, ale i główna bohaterka, pomagają przymknąć na nie oko.

Dobrze wypada również drugi plan. Nie tylko Murray Bartlett, znany z roli menadżera hotelu w pierwszym sezonie „Białego Lotosu", którego bezwzględny chłód kontrastuje z nad wyraz wyrozumiałym podejściem policyjnej śledczej granej przez Dolly de Leon. Jest również Jake Johnson w roli byłego męża, który nie jest typowym dupkiem z podobnych historii – a przynajmniej tak o sobie myśli.

Serial umiejętnie gra na współczesnych lękach. Internetowe relacje bywają iluzją, a poczucie bezpieczeństwa, jakie daje ekran – złudne. To, co wydaje się odległe i łatwe do kontrolowania, nagle wdziera się do codzienności. Wystarczy kilka kliknięć, żeby znaleźć się w sytuacji, nad którą nie ma się już żadnej kontroli.

Piotr Guszkowski

PEŁNA PRZYJEMNOŚĆ GWARANTOWANA

serial komediowy, USA 2026, tw. David Rosen, wyk. Tatiana Maslany, Jake Johnson, Dolly de Leon, Jessy Hodges, Jon Michael Hill, Charlie Hall, Kiarra Hamagami Goldberg, Nola Wallace

10 odc., Apple TV+

Wraca kultowy serial o dziewczynach

Serial podejmował nie tylko tematy związane z cielesnością, ale także aborcją czy przemocą seksualną.

Tęskniłam za tymi postaciami, ale przez długi czas nie mogłam sobie ich wyobrazić we współczesności" – powiedziała Lena Dunham, twórczyni i gwiazda „Dziewczyn".

Serial powróci w formie pięcioodcinkowej miniserii. Zdjęcia mają rozpocząć się w 2027 roku, dekadę po finale szóstego sezonu.

Serial rozpoczyna się sceną, w której rodzice Hannah Horvath (Dunham) informują córkę, że przestaną ją utrzymywać. Hannah ukończyła studia dwa lata wcześniej i właśnie pracuje, więc musi wreszcie nauczyć się żyć na własny rachunek.

„Zawsze powtarzaliśmy, że wrócimy do »Dziewczyn« tylko wtedy, gdy będziemy mieli historię, którą naprawdę warto opowiedzieć – tłumaczy Lena Dunham. – Aż pewnego dnia, mniej więcej w okolicach moich czterdziestych urodzin, bohaterki znów zaczęły do mnie mówić. Pod prysznicem. Rzadko dostaje się szansę, by wrócić do czegoś, co odmieniło życie, z zupełnie nowym poziomem wdzięczności i zrozumienia".

W nowym sezonie powrócą cztery aktorki grające główne bohaterki: Lena Dunham jako Hannah Horvath, Allison Williams jako Marnie Michaels, Jemima Kirke jako Jessa Johansson i Zosia Mamet jako Shoshanna Shapiro. W roli Elijaha Krantza ponownie wystąpi Andrew Rannells.

W komunikacie prasowym HBO dotyczącym wznowienia serialu zabrakło dwóch ważnych nazwisk związanych z oryginalną produkcją: Adama Drivera, odtwórcy roli Adama Sacklera, partnera Hannah, oraz Jenni Konner, współtwórczyni i producentki wykonawczej serialu. Dunham opisała trudne doświadczenia związane z obojgiem w autobiografii „Famesick", wydanej w kwietniu tego roku.

Twierdziła m.in., że Driver bywał „agresywny werbalnie, protekcjonalny i naruszający granice". Według Dunham Driver pozwalał sobie również na improwizacje podczas zdjęć, przez co czuła się niekomfortowo i traciła poczucie kontroli.

„Dziewczyny" były jednym z przełomowych seriali w sposobie przedstawiania kobiecych bohaterek.

„Duhnam dwanaście lat temu pokazywała ciało o dalekich od klasycznych proporcjach, w rozciągniętej koszulce, zsuwające się z kanapy w scenach nieporadnego seksu, sapiące podczas biegania, płaczące do zasmarkania, z wpijającymi się majtkami, drzazgą w tyłku, rozmazaną szminką, przypiętym laktatorem" – pisała Emilia Dłużewska.

„Dziewczyny" podejmowały nie tylko tematy związane z cielesnością, ale również aborcją, zdrowiem psychicznym i przemocą seksualną.

„Dunham i starsza od niej o piętnaście lat Jenni Konner, która z czasem dołączyła do serialu jako współtwórczyni, poruszały tematy, które wciąż są ważne. Nie tylko rozmycie granic między twórcą i bohaterem, z którym kultura mierzy się od dekad. Również takie, jak zdrowie psychiczne czy kwestia świadomej zgody, przekraczania granic i etycznej szarej strefy, jaką są relacje seksualne między osobami o bardzo różnej pozycji" – pisała Dłużewska.

Dawid Dróżdż

DZIEWCZYNY

serial komediowy, USA 2012-2017, tw. Lena Dunham, wyk. Lena Dunham, Allison Williams, Zosia Mamet, Jemima Kirke, Adam Driver, Alex Karpovsky

6 sezonów, HBO Max

FOT. HBO MAX

Jemima Kirke jako Jessa

eprasa.pl 33c24ae230

VOD

Co tu robi Gillian Anderson?

To powinno być karalne, mieć ją w obsadzie i tak ją zmarnować.

Kojarzycie mema z Benem Affleckiem, który pali papierosa i wygląda jak najbardziej przygnieciony rzeczywistością człowiek w historii świata? Mam wrażenie, że w takim nastroju reżyserował „Zwierzęta", w których zagrał także główną rolę.

Affleck wciela się tu w Marka Kimballa, niezależnego kandydata na burmistrza Los Angeles. Z pozoru to fajny koleś: w telewizji dużo mówi o tym, że w Los Angeles najważniejsi są mieszkańcy. Był nauczycielem i wojskowym, łatwo się z nim utożsamiać, budzi sympatię. Problem w tym, że wszystko wskazuje na to, że i tak przegra wybory.

Porywacze żądają siedmiu milionów dolarów i grożą, że zabiją chłopca, jeśli Mark wezwie policję

FOT. WARRICK PAGE/NETFLIX

Porwanie w Halloween

Jest Halloween. Dziesięcioletni syn Marka wraz z meksykańską gosposią, jej chłopakiem i jego synem, Hectorem, idą w kostiumach zbierać słodycze. Czas na zwrot akcji. Dzwoni telefon. Syn Marka został porwany. Porywacze żądają siedmiu milionów dolarów i grożą, że zabiją chłopca, jeśli Mark wezwie policję.

Na pomoc wzywają Dayle Burton, kobietę, która garnitur nosiła chyba już w kołysce. Nigdy nie podaje swojego prawdziwego nazwiska, sypie pretensjonalnymi cytatami, które mają brzmieć jak głębokie przemyślenia, i mówi z nosową manierą Gillian Anderson, która ma nieszczęście grać tę rolę.

W czasie seansu „Zwierząt" miałam wrażenie, że i wybitną przecież Anderson ktoś szantażuje. Mieć ją w swojej gwiezdnej eskadrze i tak ją zmarnować? Skandal.

Opowieść o moralności?

Największym grzechem „Zwierząt" wcale nie jest przewidywalność, choć od niej aż bolą zęby.

Najgorsze w tym nieznośnie nijakim filmie jest zadęcie Afflecka, który usiłuje zaserwować widzom opowieść o moralności i cynizmie tych, którzy nami rządzą. Jego Mark Kimball wszystko, co robi, każdy z założenia szlachetny czyn, filtruje przez słupki popularności.

W finale, w wyjątkowo długiej i zbędnej sekwencji Kimball opowiada o przejściach swojej rodziny, a w tle Affleck podtyka publiczności pod nos sceny pokazujące, jak bardzo narracja bohatera jest wydumana. Tłumacząc to po raz kolejny, Affleck daje więc do zrozumienia, że albo nie ufa widzom, albo – za co nie można go winić – własnej reżyserii.

Infantylny scenariusz

Nie do końca zrozumiałam, kto stoi za porwaniem i kto je zlecił. Nie wiem też, dlaczego w „Zwierzętach" zagrała Gillian Anderson, poza tym że oczywiście sporo jej zapłacili.

„Zwierzęta" wyprodukowali Matt Damon i Affleck, który jest również współautorem scenariusza. Damon miał zresztą zagrać w „Zwierzętach" główną rolę, ale, jak podają amerykańskie media, uratowały go zdjęcia do „Odysei". Affleck wyraźnie się z kolei w „Zwierzętach" męczy.

Może to wina scenariusza, który jest ledwie naszkicowany, chwilami wręcz obraźliwie infantylny, z bohaterami bezbarwnymi i nijakimi.

W jednej ze scen Anderson mówi z natchnioną miną – odpowiadając na ludzkie odruchy Kimballów i słowa Marka o tym, że warto pozostać człowiekiem – iż od tytułowych zwierząt ludzi różni tylko to, że potrafią opowiadać historie.

Cóż, tej nie dali rady.

Marta Górna

ZWIERZĘTA

Thriller, USA 2026, tw. Ben Affleck, wyk. Ben Affleck, Kerry Washington, Steven Yeun, Gillian Anderson, Adriana Paz, Luis Gerardo Méndez

Netflix

„WYBORCZA TV". Redakcja: Magdalena Birska; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Grafik:** Joanna Patyk;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Geoffrey Short/Netflix; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

eprasa.pl 33c24ae230

PIĄTEK 30.10

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX MEKSYKU
1. sesja treningowa
19:25 | ELEVEN SPORTS 1
2. sesja treningowa
22:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOSZYKÓWKA

• NBA
Philadelphia 76ers – New York Knicks
00:30 | TVP SPORT

• PGE BASKET LIGA
Anwil Włocławek – Tasomix Rosiek Stal Ostrów Wielkopolski
20:10 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Pogoń Grodzisk Mazowiecki – FKS Stal Mielec
20:25 | TVP SPORT

• BUNDESLIGA
SV 07 Elversberg – 1. FSV Mainz 05
20:20 | ELEVEN SPORTS 3

• PKO BP EKSTRAKLASA
Cracovia – Motor Lublin
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Górnik Zabrze – Legia Warszawa
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Ślepsk Malow Suwałki – Neonet Norwid Częstochowa
20:00 | POLSAT SPORT 1

SOBOTA 31.10

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX MEKSYKU
3. sesja treningowa
18:25 | ELEVEN SPORTS 2
Kwalifikacje
21:55 | ELEVEN SPORTS 2

KOSZYKÓWKA

• PGE BASKET LIGA
Legia Warszawa – Dziki Warszawa
17:20 | POLSAT SPORT 2
Arriva Lotto Twarde Pierniki Toruń – Zastal Zielona Góra
19:50 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 2. LIGA
GKS Tychy – Lechia Zielona Góra
14:55 | TVP SPORT

• BUNDESLIGA
Bayer 04 Leverkusen – VfB Stuttgart
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
Goal Arena – 8. kolejka
15:20 | ELEVEN SPORTS 3
Bayern Monachium – Borussia Dortmund
18:20 | ELEVEN SPORTS 1

• PKO BP EKSTRAKLASA
Wisła Płock – Piast Gliwice
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Wieczysta Kraków – Jagiellonia Białystok
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Lech Poznań – Wisła Kraków
17:25 | TVP SPORT
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
GKS Katowice – Widzew Łódź
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Chelsea FC – Manchester United
13:25 | CANAL+ EXTRA 1
15:55 | CANAL+ EXTRA 2
Manchester City – Brighton & Hove Albion
15:55 | CANAL+ EXTRA 1
Tottenham Hotspur – Crystal Palace
18:25 | CANAL+ EXTRA 1
Aston Villa – Fulham FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Bologna FC 1909 – AC Monza
14:55 | ELEVEN SPORTS 4
Udinese Calcio – AS Roma
17:55 | ELEVEN SPORTS 3
AC Milan – Inter Mediolan
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Stilon Gorzów – PGE Projekt Warszawa
14:45 | POLSAT SPORT 1
PGE GiEK Skra Bełchatów – Aluron CMC Warta Zawiercie
17:50 | POLSAT SPORT 1

NIEDZIELA 1.11

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX MEKSYKU
Parada kierowców
19:00 | ELEVEN SPORTS 1
Wyścig
20:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOSZYKÓWKA

• NBA
Orlando Magic – Boston Celtics
21:30 | TVP SPORT

• PGE BASKET LIGA
Euvic GTK Gliwice – WKS Śląsk Wrocław
17:25 | POLSAT SPORT 2

MARATON

• MARATON NOWOJORSKI
14:30 | EUROSPORT 1

BIEGI. Maraton Nowojorski to jeden z największych i najbardziej prestiżowych biegów ulicznych na świecie. Transmisja w niedzielę w Eurosporcie 1
· FOT. FOT. HOWARD WEISS

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
1. FC Union Berlin – 1. FC Köln
15:20 | ELEVEN SPORTS 3
Eintracht Frankfurt – Hamburger SV
17:20 | ELEVEN SPORTS 3

• PREMIER LEAGUE
Liverpool FC – Arsenal FC
14:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Como 1907 – Venezia FC
12:25 | ELEVEN SPORTS 1
Frosinone Calcio – Torino FC
14:55 | ELEVEN SPORTS 2
SS Lazio – Cagliari Calcio
14:55 | ELEVEN SPORTS 1
US Lecce – Genoa CFC
17:55 | ELEVEN SPORTS 2
Juventus FC – SSC Napoli
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Jastrzębie Barkom – Podziemie Kredowe ChKS Chełm
14:45 | POLSAT SPORT 1

• TAURON LIGA KOBIET
KS DevelopRes Rzeszów – BKS ZGO Bielsko-Biała
17:50 | POLSAT SPORT 1

PONIEDZIAŁEK 2.11

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
ŁKS Łódź – Polonia Warszawa
20:25 | TVP SPORT

• PKO BP EKSTRAKLASA
KGHM Zagłębie Lubin – Korona Kielce
17:55 | CANAL+ SPORT 4 HD
Radomiak Radom – Śląsk Wrocław
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Raków Częstochowa – Pogoń Szczecin
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Newcastle United – Everton FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
US Sassuolo Calcio – ACF Fiorentina
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
Atalanta BC – Parma Calcio 1913
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

TENIS

• ATP 1000 – ROLEX PARIS MASTERS
12:00 | 14:00 | 16:00 | 18:00 | POLSAT SPORT 1
20:00 | 22:00 | POLSAT SPORT 2

WTOREK 3.11

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Chrobry Głogów – Arka Gdynia
17:55 | TVP SPORT

• LIGA MISTRZÓW UEFA
18:40 | CANAL+ EXTRA 2
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

PIŁKA RĘCZNA

• ORLEN SUPERLIGA KOBIET
PGE MKS El-Volt Lublin – KRASOŃ MKS Piotrcovia
20:10 | POLSAT SPORT 3

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Energa Trefl Gdańsk – Stilon Gorzów
17:20 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – ROLEX PARIS MASTERS
12:00 | 14:00 | 16:00 | POLSAT SPORT 1
18:00 | POLSAT SPORT 2
20:00 | 22:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT 2

ŚRODA 4.11

KOSZYKÓWKA

• LIGA MISTRZÓW FIBA
Legia Warszawa – Galatasaray MCT Technic
17:50 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• LIGA MISTRZÓW UEFA
18:40 | CANAL+ EXTRA 1
18:40 | CANAL+ EXTRA 2
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2
4. kolejka fazy ligowej:
FC Porto – SSC Napoli
20:55 | TVP 1

PIŁKA RĘCZNA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW EUROPY MĘŻCZYZN
Polska – Łotwa
18:00 | POLSAT SPORT 2

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Aluron CMC Warta Zawiercie – Energa Indykpol AZS Olsztyn
17:20 | POLSAT SPORT 1
BOGDANKA LUK Lublin – PGE GiEK Skra Bełchatów
20:20 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – ROLEX PARIS MASTERS
12:00 | 14:00 | 16:00 | POLSAT SPORT 1
18:00 | POLSAT SPORT 3
20:00 | 22:00 | POLSAT SPORT 2

CZWARTEK 5.11

HOKEJ NA LODZIE

• EUROPEJSKA LIGA NARODÓW
Turniej w Sosnowcu
19:50 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• LIGA EUROPY UEFA
Lewski Sofia – Jagiellonia Białystok
18:35 | POLSAT SPORT 1
SL Benfica – Lech Poznań
20:50 | POLSAT SPORT 1

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
PGE Projekt Warszawa – Ślepsk Malow Suwałki
20:20 | POLSAT SPORT 2

TENIS

• ATP 1000 – ROLEX PARIS MASTERS
12:00 | 14:00 | 16:00 | POLSAT SPORT 1
18:00 | 20:00 | 22:00 | POLSAT SPORT 2

eprasa.pl 33c24ae230

PIĄTEK 30.10

Od A do Z

CHIEF OF STATION ★★
thriller, USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart, Olga Kurylenko, Alex Pettyfer
20:10 | ale kino+ hd
Szef placówki CIA w Budapeszcie traci żonę w zamachu. Jednak po powrocie do kraju dowiaduje się, że nie był to zamach, a kobieta była podwójnym agentem działającym na rzecz wroga. Trzeba to sprawdzić.

CHŁOPCY Z FERAJNY ★★★★★
film sens., USA 1990, reż. Martin Scorsese, wyk. Robert De Niro, Ray Liotta, Joe Pesci
21:40 | warner tv
Martin Scorsese według skruszonego gangstera o nowojorskiej mafii. Najlepszy film gangsterski końca stulecia: dokumentalny charakter, perfekcyjna reżyseria, wyśmienite aktorstwo. Koniecznie.

FARGO ★★★★★
dramat krym., USA/Wlk. Brytania 1996, reż. Joel Coen, Ethan Coen, wyk. Frances McDormand, William H. Macy, Steve Buscemi
23:40 | cinemax
Makabreska z rodzinnych stron braci Coen: sprzedawca samochodów zleca porwanie żony, co zapoczątkuje łańcuch przerażających zbrodni. Mimo luzackiego nastroju przejmujące. Laury w Cannes i dwa Oscary.

KLER ★★★★
dramat obycz., Polska 2018, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Arkadiusz Jakubik, Robert Więckiewicz, Jacek Braciak
22:30 | tvn
Kontrowersyjne (czy tak bardzo?) spojrzenie Wojciecha Smarzowskiego na polski Kościół: trzech księży i ich biskup jako egzemplifikacja kościelnych karier. Wielki przebój na 5 milionów widzów w kinach.

KRÓL ŻYCIA ★★★
komedia, Polska 2015, reż. Jerzy Zieliński, wyk. Robert Więckiewicz, Magdalena Popławska, Bartłomiej Topa
22:15 | tvn 7
Wysnuta z antykorporacyjnego bloga historia człowieka, który po wypadku samochodowym rezygnuje z pracy i wyścigu szczurów, w efekcie czego zaczyna zarażać otoczenie swoim szczęściem. Inspirujące.

Air

21:50 | cinemax
★★★★

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Jak to było (mogło być) naprawdę? Dział marketingu obuwia sportowego Nike szuka kandydata do wylansowania nowych butów do koszykówki marki Air. Pada na Michaela Jordana, zaczynającego zawodową karierę.

DRAMAT OBYCZ.
USA 2023, REŻ. BEN AFFLECK, WYK. MATT DAMON, BEN AFFLECK, JASON BATEMAN

M3GAN ★★★
horror, USA 2022, reż. Gerard Johnstone, wyk. Allison Williams, Violet McGraw, Amie Donald
20:00 | hbo
Pani, zajmująca się sztuczną inteligencją, zostaje po śmierci siostry opiekunką 8-letniej dziewczynki. Nie czując się przygotowana do roli matki, przekazuje opiekę nad dzieckiem swojemu prototypowi SI.

MILCZENIE OWIEC ★★★★★
thriller, USA 1990, reż. Jonathan Demme, wyk. Jodie Foster, Anthony Hopkins, Scott Glenn
20:05 | tvp kultura
Oscarowy wielki szlem. Przejmująca historia śledztwa w sprawie zabójstw młodych kobiet prowadzonego przez stażystkę FBI przy udziale piekielnie inteligentnego zwyrodnialca Hannibala Lectera. Rewelacja!

NA TWOIM MIEJSCU ★★
komedia, Polska 2023, reż. Antonio Galdamez, wyk. Paulina Gałązka, Miron Jagniewski, Oliwier Grzegorzewski
20:00 | tvn 7
Młode współczesne polskie małżeństwo nie potrafi dojść do porozumienia – każdy drobiazg wywołuje sprzeczkę. Do czasu, kiedy pewnej nocy dochodzi do zamiany ciał: ona staje się nim, a on – własną żoną.

NIE MÓW ZŁA ★★★
horror, USA/Chorwacja/Kanada 2024, reż. James Watkins, wyk. James McAvoy, Mackenzie Davis, Aisling Franciosi
21:40 | hbo
Z duńskiego na hollywoodzki: rodzina przyjmuje zaproszenie od świeżych znajomych do domu na odludziu. Początkowo miła atmosfera gęstnieje, a na jaw wychodzą krwawe skłonności gospodarzy.

OBŁAWA ★★★★★
dramat wojenny, Polska 2012, reż. Marcin Krzyształowicz, wyk. Marcin Dorociński, Maciej Stuhr, Sonia Bohosiewicz
20:00 | kino polska
Po rozbiciu przez hitlerowców oddziału partyzanckiego, jedyny ocalały – wykonawca podziemnych wyroków – musi zadecydować, na kim – i jak – dokonać zemsty za pomordowanych kolegów. Plus wiele nagród.

SPRZYMIERZENI ★★★
thriller, USA 2016, reż. Robert Zemeckis, wyk. Brad Pitt, Marion Cotillard, Jared Harris
20:00 | tvp historia
W czasie II wojny aliancki oficer osiąga sukces szpiegowskiej misji dzięki francuskiej uczestniczce ruchu oporu: oddanej sprawie czy szpiegującej na rzecz III Rzeszy? Na ekranie Brad Pitt i Marion Cotillard.

TERMINATOR: MROCZNE PRZEZNACZENIE ★★★
film sens., USA/Hiszpania/Węgry/Chiny 2019, reż. Tim Miller, wyk. Arnold Schwarzenegger, Linda Hamilton, Mackenzie Davis
22:05 | polsat
Sarah Connor wraca, by skontaktować ściganą przez androida z przyszłości dziewczynę z Terminatorem i w ten sposób przechylić szalę w wojnie ludzi i robotami. Plus Linda Hamilton i Arnold Schwarzenegger.

VINCI 2 ★★★
komedia kryminalna, Polska 2025, reż. Juliusz Machulski, wyk. Robert Więckiewicz, Borys Szyc, Kamilla Baar-Kochańska
20:00 | tvn
Włamywacz, który przed laty dokonał zuchwałej kradzieży „Damy z łasiczką", wraca do kraju, by zmierzyć się ze swoimi samozwańczymi następcami, a przy okazji zdobyć równie cenny artefakt.

ZABAWA, ZABAWA ★★★
dramat obycz., Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska, Dorota Kolak
21:55 | kino polska
Kinga Dębska o alkoholizmie kobiet: trzy panie w różnym wieku przekraczają granice samokontroli, co niesie za sobą gorzkie konsekwencje. Świetnie zagrane przez aktorskie tuzy: ku przestrodze.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 33c24ae230

TVP1

08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Okrasa łamie przepisy
09:00 Ranczo IV (5/13)
10:00 Komisarz Alex IV (1/13)
11:00 Ojciec Mateusz XXIV (2)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (815)
12:50 Rolnik szuka żony. Odwiedziny (5) - serial dok.
13:10 David Attenborough i tajemniczy świat dźwięków
14:05 Splątane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Reporterzy (646)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6001)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Konflikt** (6/6) - miniserial Finlandia 2025
21:30 **Powrót na „Ranczo”** (1) - serial dok.
22:05 **Mój biegun** - film ★★★ obyczajowy Polska 2013, reż. Marcin Głowacki (100 min)
23:45 **Rocky II** - dramat ★★ obyczajowy USA 1979, reż. Sylvester Stallone (120 min)
01:45 **Papusza** - film biograf. ★★★ Polska 13, reż. Krzysztof Krauze, Joanna Kos-Krauze (135 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (453) - dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7722) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7722) - mag. Polska 2026
11:45 Operacja zdrowie (90)
12:25 Koło fortuny (2119)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1104)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2120)
16:35 Familiada (3078)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1105)
18:50 Jeden z dziesięciu (19)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (17)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kocham Cię, Polsko!** (8) - quiz Polska 2026
22:15 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (7) - talk-show Polska 2026
23:15 **To jest grane** (109)
23:50 **Porzucony według Harlana Cobena** (5,6/10) - serial obycz.
01:45 **Miłość w chmurach (Love is in the Air)** ★★ - romans Niemcy 2017, reż. André Erkau, wyk. Jasmin Gerat (95 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:00 Halo tu Polsat (3300)
11:40 Na ratunek 112 XV (5)
12:20 Gliniarze Śląsk (42) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVIII (4,5) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (43) - serial fab.-dok. Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz
16:55 Gliniarze Śląsk (43) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (106) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (1030) - program publicyst.
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 **Twoja twarz brzmi znajomo** (234) - program rozrywkowy
22:05 **Terminator: Mroczne przeznaczenie (Terminator: Dark Fate)** ★★★ - film sensacyjny USA/Hiszpania/Węgry/Chiny 2019, reż. Tim Miller (165 min)
00:50 **Mumia – Grobowiec Cesarza Smoka** ★★ - film sensacyjny USA/Niemcy/Chiny/Kanada/Wlk. Brytania/Hongkong 08 (150 min)

TVN

05:15 Nic straconego
05:40 Uwaga! (8119) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (58/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Magnuszew – Stara Kuźnia 30 (6) - reality show Polska 2025
07:45 Dzień Dobry TVN (5821)
11:25 Kuchenne rewolucje: „Jani Sushi”, Tarnów XXVII (10)
12:35 Kuchenne rewolucje XXV (10) - reality show
13:40 Ukryta prawda (13,14/17) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (20) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (45) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (45) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8120) - mag.

20:00 **Vinci 2** - komedia kryminalna ★★★ Polska 2025, reż. Juliusz Machulski, wyk. Robert Więckiewicz, Borys Szyc, Kamilla Baar, Marcin Dorociński (150 min)
22:30 **Kler** - dramat obycz. ★★★★ Polska 2018, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Arkadiusz Jakubik, Robert Więckiewicz, Jacek Braciak (165 min)
01:15 **Kuba Wojewódzki** (9) - talk-show Polska 26
02:20 **Uwaga!** (8120)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (17,18/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (11,10/15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (1/23) - serial fantasy USA 08
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (44,45) - serial obyczajowy Polska 2026

20:00 **Czas zemsty (Out for a Kill)** ★ - film sens. USA/Aruba 2003, reż. Michael Oblowitz, wyk. Michelle Goh (110 min)
21:50 **Transporter III** ★★ - film sens. Francja/USA/Ukraina/Wlk. Brytania 2008, reż. Olivier Megaton (120 min)
23:50 **Bez twarzy (Face/Off)** ★★★ - film sensacyjny USA 1997, reż. John Woo (155 min)
02:25 **Lombard. Życie pod zastaw XIX** (40)

TVN7

05:20 Ten moment (18/20) - serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Żony Podlasia (5/10)
06:50 Szkoła (51,52/72)
08:45 Ukryta prawda (16,22,23/60) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Detektywi V (3)
15:00 Szpital św. Anny IV (35) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Ukryta prawda (7/73) - serial fab.-dok. Polska 2021
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (39) - serial fabularno-dok. Polska 2020
19:00 Ukryta prawda (45)

20:00 **Na twoim miejscu** ★★ - komedia Polska 2023, reż. Antonio Galdamez, wyk. Paulina Gałązka, Jan Frycz (135 min)
22:15 **Król życia** - komedia ★★★ Polska 2015, reż. Jerzy Zieliński, wyk. Robert Więckiewicz (125 min)
00:20 **Oszukać przeznaczenie IV (The Final Destination)** ★★ - horror USA 2009, reż. David R. Ellis, wyk. Bobby Campo (105 min)
02:05 **Hotel Paradise** (38)

MEZZO

13:15 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Joyce DiDonato, Antonio Pappano: Heggie, Berlioz - Holandia 25
14:50 Orkiestra Paryska, Khatia Buniatishvili, Klaus Mäkelä - muzyka klasyczna
16:45 Intermezzo
17:00 Freddie Hubbard Quintet – Berliner Jazztage 1977
17:45 John Scofield's Long Days Quartet – Casa del Jazz Summertime 2025, Rzym
19:05 Philippe Mouratoglou Trio – Studio de l'Ermitage
20:30 Młodzieżowa Orkiestra Symfoniczna z Erywania, Eduard Topchjan: Czajkowski
21:30 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Santtu-Matias Rouvali - muzyka klas.
22:55 Ludwig van Beethoven: Fidelio - opera Holandia 2024

PULS 2

10:35 Basia (13,14)
11:10 Gus. Mały (19,20/52)
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia straż (18,14/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (16)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 Marta mówi!
15:00 Miraculous VI (3,4/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru (7,8/26)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (34) - serial obycz.
21:00 Straszny film IV - komedia USA 2006
22:40 Taxi II - komedia sensacyjna Francja 2000
00:30 Krwawe Halloween - horror USA 2016

TV4

07:00 Strażnik Teksasu V (18/25) - serial sens. USA 1998
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (25,26,27/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVI (49,50) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVII (7,8,9,45/40) - serial fab.-dok.
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (472) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (44,45) - serial obycz.
20:05 A na obiad... (8) - mag.
20:10 Czas wojny - dramat wojenny USA/Indie 2011, reż. Steven Spielberg, wyk. Jeremy Irvine, Peter Mullan
23:20 Gwiazdy kabaretu (190, 189) - kabaret i satyra
01:30 Opowiem ci o zbrodni II (1,2,3) - serial dok. Polska 2019

METRO

07:25 Bez kompleksów (5)
08:30 Szpital (44,45/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (27/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (5)
16:45 The Floor (3, 4)
18:00 Złomowisko PL VII
19:00 Kartoteka IX (17)
20:00 Plotka - komedia Francja 2001, reż. Francis Veber, wyk. Daniel Auteuil, Gérard Depardieu
21:50 Taskmaster (9) - program rozrywkowy Polska 2026
22:55 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (1,2/12)
00:55 Szpital (5/68)
01:55 Szkoła (34/67)

eprasa.pl 33c24ae230

PIĄTEK 30.10

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (205) - mag. kulinarny
09:45 Wojny magazynowe: Kanada II (11,12/12)
10:55 Aukcja w ciemno III (12,13/26) - serial dok.
11:55 Komisarz Rex — Powrót do Wiednia (1/6) - serial krym. Austria/Niemcy 2026
13:50 Hudson i Rex V (19/20)
14:50 Komisarz Montalbano (2/2) - serial kryminalny
17:00 Górski lekarz XIX (3/8) - serial obyczajowy Niemcy/Austria 2026
18:00 Komisarz Rex — Powrót do Wiednia (3,4/6) - serial krym.
20:00 Air America - film sensacyjny USA 1990, reż. Roger Spottiswoode, wyk. Mel Gibson, Robert Downey Jr. (150 min) **22:30 Poszukiwany, poszukiwana** - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Wojciech Pokora, Jolanta Bohdal (95 min)
00:05 Lokatorka - dramat krym. Polska 2021, reż. Michał Otłowski, wyk. Irena Melcer, Sławomira Łozińska (165 min)

KINO POLSKA

07:30 Polska Kronika Filmowa 20/82 - reportaż Polska 1982
07:40 Zwierzęta Wajraka III (8,9/10) - serial dok. Polska 22
08:45 Szatan z 7–ej klasy - film przyg. Polska 1960
11:00 Gdzie jest generał - komedia Polska 1964, reż. Tadeusz Chmielewski
13:20 Konopielka - komedia Polska 1982, reż. Witold Leszczyński, wyk. Krzysztof Majchrzak, Anna Seniuk
15:10 Zakazane piosenki - dramat wojenny Polska 1947
17:40 Moja - film krótkometrażowy Polska 2024
17:55 Czterej pancerni i pies (6,7) - serial wojenny Polska 66
20:00 Obława - dramat wojenny Polska 2012, reż. Marcin Krzyształowicz, wyk. Marcin Dorociński, Maciej Stuhr, Sonia Bohosiewicz, Weronika Rosati
21:55 Zabawa, zabawa - dramat obyczajowy Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska
23:45 Wyjazd integracyjny - komedia Polska 2011, reż. Przemysław Angerman, wyk. Jan Frycz, Tomasz Karolak
01:50 Ostatni prom - dramat obyczajowy Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krzysztof Kolberger

ALE KINO+

09:15 Grantchester X (7,8/8)
11:15 Detektyw Foyle III (4/4) - serial krym.
13:20 Pęknięte lustro (The Mirror Crack'd) - komedia kryminalna Wlk. Brytania 1980, reż. Guy Hamilton (130 min)
15:30 PS Kocham Cię (P.S. I Love You) - melodramat USA 2007, reż. Richard LaGravenese, wyk. Hilary Swank (150 min)
18:00 Strefa interesów (The Zone of Interest) - dramat wojenny Wlk. Brytania/Polska/USA 2023, reż. Jonathan Glazer (130 min)
20:10 Chief of Station - thriller USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart, Olga Kurylenko, Alex Pettyfer (125 min)
22:15 Zapowiedź (Knowing) - thriller USA/Wlk. Brytania/Australia 2009, reż. Alex Proyas, wyk. Nicolas Cage (145 min)
00:40 Krawiec z Panamy (The Tailor of Panama) - thriller USA/Irlandia 2001 (135 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin V (5/8)
08:30 Przyjaciółki XXV (5,6)
10:25 Świat według Kiepskich (6,7,4,8,36/16) - serial kom.
14:45 Zabij mnie, kochanie - komedia Polska 2024
16:45 Ghost Rider II - film sens. USA/Emiraty Arabskie 11
18:45 Zmartwychwstały - dramat historyczny USA 16
21:00 Duchy w Wenecji - film krym. USA/Wlk. Bryt./Włochy 23, reż. Kenneth Branagh, wyk. Kenneth Branagh
23:05 Zielona mila - dramat obyczajowy USA 1999

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera XIV (1/2)
11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (4/4)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie II: Ding Dang Dong (20) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2018
15:00 Strażnik Teksasu VII (19,20/23) - serial sens.
17:05 Vera XIV (2/2)
18:55 Poirot: Podwójny grzech II (7/10) - serial krym.
20:00 Piękny umysł - dramat obyczajowy USA 2001
22:55 Snowpiercer: Arka przyszłości - film s.f. Korea Południowa/Czechy 2013

TVP KULTURA

08:55 Tamte lata, tamte dni
09:30 Blisko, coraz bliżej (1) - serial historyczny
11:00 Strach (Non credo più all'amore) - dramat obycz. Włochy/Monaco/Niemcy 1954 (95 min)
12:35 Van Gogh. Prawdziwa historia (2) - serial dok.
13:55 „Zapatrzeni w siebie" — piosenki Marka Grechuty - koncert
14:55 Spokój - dramat obyczajowy Polska 1976, reż. Krzysztof Kieślowski (95 min)
16:30 Blisko, coraz bliżej (2)
18:00 Tygodnik kulturalny
18:50 Pamiętniki Sherlocka Holmesa (2/6)
20:00 Wstęp do filmu (611)
20:05 Milczenie owiec (The Silence of the Lambs) - thriller USA 1990, reż. Jonathan Demme, wyk. Jodie Foster (130 min)
22:15 Pitbull (3/12)
23:20 Wstęp do filmu (616)
23:25 Na ostrzu szpady (Le bossu) - film przyg. Francja/Włochy/Niemcy 1997, reż. Philippe de Broca (135 min)
01:40 Do raju - film krótkom. Polska 2023 (30 min)

WARNER TV

07:55 Prawo Agaty III (11,12)
09:50 Bajer z Bel-Air V
10:50 Poniedziałki na chirurgii
11:45 Teraz albo nigdy! (1,2/13)
13:55 Bajer z Bel-Air V
15:55 Poniedziałki na chirurgii
17:45 Dziewczyna na pożegnanie - komedia romantyczna USA 1977, reż. Herbert Ross
20:00 Licencja na miłość - komedia romantyczna USA/Australia 2007
21:40 Chłopcy z ferajny - film sensacyjny USA 1990
00:40 Lśnienie - thriller Wlk. Brytania/USA 1980

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VI
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:30 Pan i pani Smith - komedia sensacyjna USA 05
13:00 Czarodziejki VI
14:55 xXx: Reaktywacja - film sens. USA 2017, reż. D.J. Caruso
17:05 Terminator: Genisys - film s.f. USA/Kanada 2015
20:00 Lodowy szlak - film sensacyjny USA/Kanada 2021, reż. Jonathan Hensleigh
22:20 Mechanik: Prawo zemsty - film sens. USA 2011
00:00 Drugie oblicze - dramat kryminalny USA 2013

HBO

09:00 Noc w zoo - film animowany Kanada/Francja/Belgia 2024 (90 min)
10:30 Na planie (44) - mag.
11:00 Człowiek z bieguna - komediodramat USA 2014 (85 min)
12:25 Anakonda - horror USA 2025, reż. Tom Gormican (95 min)
14:00 All American VIII (5,6)
15:25 The Pitt II (15/15)
16:15 Scott Pilgrim kontra świat - komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010 (110 min)
18:05 Saga »Zmierzch«: Przed świtem, cz. 2 - film fantasy USA 2011 (115 min)
20:00 M3GAN - horror USA 2022, reż. Gerard Johnstone, wyk. Allison Williams (100 min)
21:40 Nie mów zła - horror USA/Chorwacja/Kanada 2024, reż. James Watkins (110 min)
23:30 Rewolwerowcy - western USA 2025, reż. Brian Skiba, wyk. Stephen Dorff (100 min)
01:10 Spinal Tap II: To nie koniec - komedia USA 2025 (80 min)

CINEMAX

11:40 Sępy - thriller F 2025
13:25 Ostatni pociąg do Fortune - western USA 2025
15:00 Motyl i skafander - film biograficzny Francja/USA 2007
16:55 Jajo larwa motyl - dramat obycz. Grecja/Cypr 2023
18:25 Wrześniowe dzieci - film sens. Szwajcaria 2024
20:00 Podwójne uderzenie - film sensacyjny USA 1991, reż. Sheldon Lettich
21:50 Air - dramat obycz. USA 2023, reż. Ben Affleck
23:40 Fargo - dramat krym. USA/Wlk. Brytania 1996

ROMANCE TV

11:20 Zagłosuj na miłość - komedia romantyczna Kanada 2023, reż. Wendy Ord
13:05 Rzeka życia: Zaginiona na Amazonce - dramat obyczajowy Niemcy 2013
15:00 Inga Lindström: Weekend w Söderholm - film obyczajowy Niemcy 2007
16:55 Miłosne sprawki - komedia Niemcy 2022
19:00 Górski lekarz
20:00 Rejs ku szczęściu (10/37)
21:50 Wielka prawdziwa miłość - komedia USA 2022
23:45 Górski lekarz
00:40 Rejs ku szczęściu (10/37)

CANAL+ PREMIUM

09:15 MTV Unplugged
10:30 Cudowne życie - komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
12:10 Brat - dramat obycz. Polska 2025 (95 min)
13:45 Prawdziwa historia szeregowca Ryana
14:40 Peacock - dramat obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
16:10 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 - film fantasy USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
18:05 Łapu-Capu (260)
18:10 Saga »Zmierzch«: Przed świtem, cz. 2 - film fantasy USA 2011 (110 min)
20:00 Samotnik - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania 2026 (110 min)
21:50 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (8/8) - serial sensacyjny Francja/Wlk. Brytania/USA 2026
22:30 Dla niej wszystko - film sensacyjny USA/Francja 2008, reż. Paul Haggis (130 min)
00:40 30 dni mroku - horror USA 2007, reż. David Slade (110 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (40/50)
10:55 Magda M. (10)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (41/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Magia kina (5) - mag.
17:35 Rodzina od zaraz - komedia USA 2018
20:00 Plan na miłość - komedia Wlk. Brytania/Francja/Indie/USA 2022
22:25 Szczęśliwe święta - komediodramat USA 2014
00:00 Głupcy - dramat obycz. Polska/Rumunia/Niemcy 2022

AMC

09:40 Tajemnicza wyspa (1) - film przygodowy Tajlandia/Niemcy/USA 2005
11:35 Tajemnicza wyspa (2) - film przygodowy Tajlandia/Niemcy/USA 2005
13:20 Bibliotekarz III – Przeklęty kielich Judasza - film przygodowy USA 2008
15:20 Za wszelką cenę - dramat obyczajowy USA 2004
18:10 Pompeje - film katas. USA/Niemcy 2014
20:15 183 metry strachu - horror USA 2016
22:00 Wielki szef - film sensacyjny Hongkong 1971

eprasa.pl 33c24ae230

AXN

08:25 Agenci NCIS XII (7/24)
09:25 Castle II (16,17/24)
11:15 Detektyw Monk II (6,7/16)
13:10 Agenci NCIS XII (8,9/24)
15:05 FBI: Most Wanted III (21,22/22) - serial krym.
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (2,3/22)
19:05 Castle II (18,19/24) - serial krym. USA 2010
21:05 W 80 dni dookoła świata - film przyg. USA/Niemcy/Irlandia/Wlk. Brytania 2004
23:25 Pogromcy duchów - komedia sensacyjna USA 84

EPIC DRAMA

08:10 Detektyw Murdoch XVIII
09:10 Wszystkie stworzenia duże i małe II (1/6)
10:05 Lekarze na start
11:40 Panna Scarlet VI (2/6)
12:50 Sprawy pana Booka
13:55 Agenci NCIS XVII (15/20)
14:50 Panna Marple II (1/4)
16:55 Poirot IX (4/4)
18:55 Agenci NCIS XVII (16/20)
19:55 Poirot III (6/11)
21:00 Morderstwo to nic trudnego (2/2) - miniserial
22:00 Morderstwo w małym mieście II (8) - serial krym.
22:55 Poirot III (6/11)
00:05 Agenci NCIS XVII (16/20)

TVN STYLE

11:25 Ostre cięcie (5)
12:25 Ugotowani (14)
13:25 Kuchenne rewolucje (2, 1) - reality show Polska 24
15:30 MasterChef (7)
17:05 Teraz one (5)
17:40 Kuchenne rewolucje (5, 6, 7) - reality show
20:50 Love the Look (5) - program rozrywkowy Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XVIII (5,2/14) - serial dok. Polska 26
23:50 Kobieta na krańcu świata XVII (8) - cykl reportaży
00:40 EuroPOLKI studentki (2) - lifestyle Polska 2023

TVN TURBO

08:00 Gadżet 4.0 (10, 1)
09:00 Fani czterech kółek XVI
10:00 Raport Turbo (5099)
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (4) - mag. motoryzacyjny
11:15 Wojny samochodowe (7)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5100)
18:15 Mobilni mechanicy (7, 8)
19:45 Naprawy nie do naprawy
20:30 Z drugiej ręki (4, 8)
22:00 Raport Turbo (5100)
22:15 Zawodowi handlarze (8)
23:00 Polski supersamochód

BBC FIRST

08:55 Z pamiętnika położnej
10:00 Ojciec Brown VIII (8,9/10)
12:00 Shakespeare i Hathaway II (7,8/10)
14:00 Zbrodnie Saint-Pierre
15:00 Śmierć z dala od palm II
16:10 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami XV (6/8) - serial kryminalny
21:00 Po powodzi II (5/6)
22:00 Blackshore (4/6)
23:05 Luther (3/6)
00:15 Lynley (3/4)
01:15 Po powodzi II (5/6)

FX

08:00 Kości IV (15/26)
09:00 FBI VI (6/13)
10:00 Agenci NCIS II (4/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (20/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (9,10/24)
13:45 Castle II (16/24)
14:40 Lucyfer II (13/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (11,12/24)
17:25 Z Archiwum X V (5,6/20)
19:15 FBI VI (7/13)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (9/21)
21:05 Zabójcze umysły XVII
22:00 CIA (4/12) - serial krym.

HGTV

09:05 Ekstremalnie wymagający kupujący - serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:55 Nowe życie w starym domu: wyjątkowy pensjonat
13:55 Odlotowy ogród (6)
14:30 Mieszkanie na miarę III
16:25 Polowanie na ogród IX
18:15 Poukładani (2) - lifestyle
19:15 Weekendowa metamorfoza (7, 8) - reality show
21:05 Zgłoś remont (5)
22:05 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1/8) - serial dok.
23:00 House Hunters (2-5)
01:05 Kupujemy dom na plaży

BBC LIFESTYLE

10:00 Bake off: zawodowcy (4)
11:00 Tajemnice słynnych hoteli (4) - serial dok.
12:00 Mistrzowie ceramiki (2)
13:10 10 lat mniej w 10 dni II
14:10 Wielkie australijskie wypieki VI (6) - serial dok.
15:20 Mistrzowie szycia (10)
16:30 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
18:50 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
21:00 Bad Boyfriends (2)
22:00 Sex-notowania (5)
23:00 Seks i miłość dookoła świata – Christiane Amanpour

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VIII (11/16)
08:55 Hoży doktorzy (7,8/24)
09:55 Przyjaciele VII (21-24/24) - serial kom. USA 01
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV (11-16/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół VIII (12-15/16) - serial kom. USA 10
16:30 Przyjaciele VIII (1-4/24)
18:30 Hoży doktorzy (9,10/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu IV (11-16/24) - serial kom.
22:00 South Park 29 (4)
22:30 The Office PL IV (5/12)
23:05 Comedy Club (3, 4)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex XII (5)
09:25 Rodzinka.pl IX (3)
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo V (1/13)
11:20 Rodzinka.pl XIX (6,7)
12:20 Felicita (21,22)
13:35 Ojciec Mateusz (8,9/17)
15:35 Komisarz Alex XII (6)
16:25 Na sygnale
17:30 Ranczo V (3,4/13)
19:30 Ojciec Mateusz (9) - serial krym. Polska 2009
21:30 Ranczo V (5,6/13)
23:25 Ojciec Mateusz (11/17)
00:25 Gra z Cieniem II (8) - serial krym. Polska 2026
01:20 Trzeci oficer (9)

CANAL+ KUCHNIA

13:45 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (4)
14:40 ABC gotowania – kuchnia meksykańska (9, 10)
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (9, 10) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (13, 14, 2)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (4,5) - serial dok.
19:45 m jak mięso (1)
20:20 Jamie: dania w 20 minut
21:15 Ziemia, ogień i smak (4)
22:05 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (5, 6)
23:55 Ziemia, ogień i smak (2)
00:55 m jak mięso (7, 8) - mag.

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (1)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
16:00 Daleko od miasta XVI
17:00 Adres: rezydencje marzeń (4) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXI
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
21:55 Wielkie projekty XII
23:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (9/20) - serial dok.

PLANETE+

12:35 Niezwykłe podróże koleją VI (4/5) - serial dok.
13:40 Gustave Eiffel – nie tylko wieża - film dok.
14:45 Krajobrazy świata (6/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (6,7/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:35 Pod ciśnieniem
19:45 TikTok. Chińska superbroń - film dok.
20:50 Adonis - film dok.
22:00 Pułapki ludzkiego mózgu (2/2) - serial dok. F 26
23:10 Śmierć na Cyprze (7)

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: złoty szlak (8) - serial dok.
10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski III (2/32)
12:00 Fani czterech kółek XVIII
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (6/10)
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Artemis II: Powrót na Księżyc - film dok.
18:00 Przystanek Bieszczady II (3) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania II (8,9/32) - serial dok.
21:00 Zawodowcy: drwale II
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (15)

TVP HISTORIA

10:05 Uwięziony prymas
11:00 Flesz historii (785)
11:30 Kennedy, Sinatra i mafia
12:30 Przyczyny upadku cywilizacji Majów - film dok.
13:35 Film dokumentalny
14:00 Polskie drogi (2)
15:40 Sensacje XX wieku (9, 4)
17:25 Wojenne dziewczyny IV
18:20 Wojownicy czasu
18:55 Anna od... pamięci
20:00 Sprzymierzeni - thriller USA 2016
22:10 Historia w postaciach zapisana XIV - serial dok.
00:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (1/11)
14:50 Największe tajemnice świata VI (13/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka II (6)
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
18:10 Największe tajemnice świata VI (10/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (6/8)
22:00 Tajemnice skute lodem V (2) - serial dok.
23:00 Jak to wyjaśnić? (14/20)

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny VI (6/6)
16:00 Tajemnicze wyspy
16:55 Egipt: miejsce pełne tajemnic V (5/10) - serial dok.
17:55 Krwawe pieniądze: tajemnice radzieckiej gospodarki (2) - film dok. Francja 23
18:55 Stalin kontra Trocki
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (6/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Hitler i jego świta - serial dok. Niemcy 21
22:00 Premiera: III Rzesza: droga do upadku VI (7,8)

FOCUS TV

12:00 Broń w hollywoodzkich filmach (8/8) - serial dok.
12:30 Niezwykłe megakonstrukcje ZSRR (10/10)
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Bitwy morskie – historia okrętów wojennych
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX (6/20)
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Pompeje: Życie w rzymskim mieście (4/4) - serial dok.
21:00 Samochody przywódców
22:00 Prawdziwa historia komunizmu - serial dok.
00:00 Twój sąsiad kanibal

BBC EARTH

11:25 Skarby przeszłości i ich tajemnice IV - serial dok.
12:20 Lodowe miasto: życie na krawędzi (9/10) - serial dok.
13:25 Londyn Davida Attenborough - film dok.
14:35 W okowach mrozu IX
15:30 Życie na pustkowiu III (5)
16:25 Ewolucja - serial dok.
17:30 Londyn Davida Attenborough - film dok.
18:45 Lodowe miasto (10/10)
19:45 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (4/4)
21:00 W okowach mrozu XII (5)
22:55 Tsunami w święta

POLSAT VIASAT HISTORY

12:00 Czarnobyl: chronologia katastrofy - film dok.
13:05 Projekt Manhattan: w kolorze - film dok.
14:10 Hiroszima: za kulisami
16:35 1945: dni, które zmieniły świat (2) - serial dok.
17:35 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
18:45 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze
19:50 Czarna śmierć: pacjent zero (2/2) - serial dok.
21:00 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
22:10 Starożytne Pompeje – tajemnice Oplontis (2)

eprasa.pl 33c24ae230

SOBOTA 31.10

Od A do Z

BRATERSTWO WILKÓW ★★★
horror, Francja 2001, reż. Christophe Gans, wyk. Samuel Le Bihan, Vincent Cassel, Emilie Dequenne
20:00 | **stopklatka**
Osiemnastowieczny uczony w towarzystwie indiańskiego szamana szuka rozwiązania tajemnicy bestii, odpowiedzialnej za serię przerażających zbrodni, trafiając w rezultacie na równie zagadkową intrygę.

BRIDGET JONES III ★★★
komedia, Wlk. Brytania/Francja/USA 2016, reż. Sharon Maguire, wyk. Renée Zellweger, Colin Firth, Patrick Dempsey
21:30 | **tvn**
Renée Zellweger wraca do kultowej roli brytyjskiej singielki: Bridget traci pracę w telewizji, ale w krótkim odstępie czasu spędza noc z nowym partnerem i byłym mężem. Który z nich okaże się ojcem dziecka?
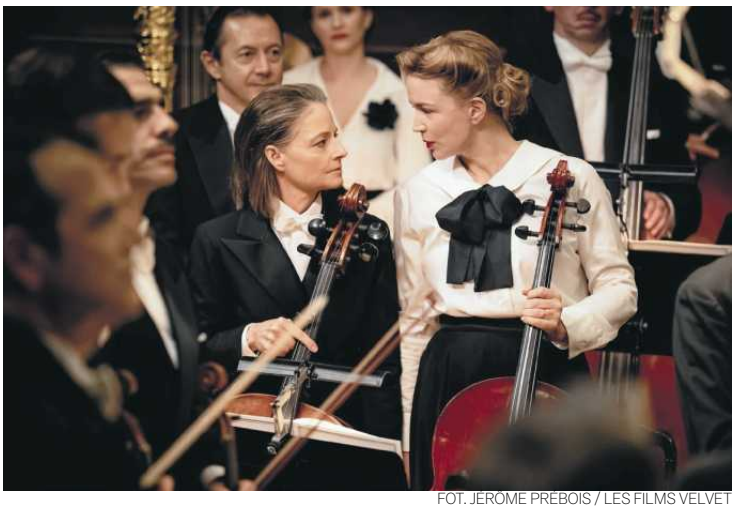
FILIP ★★★★
dramat wojenny, Polska 2021, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm, Victor Meutelet, Caroline Hartig
21:35 | **tvp historia**
Czytając prozę Tyrmanda: Eryk Kulm (Nagroda Cybulskiego 2022) jako uciekinier z warszawskiego getta, ukrywający się wśród obsługi hitlerowskiego hotelu. Srebrne Lwy i nagroda za zdjęcia w Gdyni.

INNI ★★★★
horror, USA/Hiszpania/Francja 2001, reż. Alejandro Amenábar, wyk. Nicole Kidman, Fionnula Flanagan, Christopher Eccleston
22:30 | **ale kino+ hd**
Alejandro „Otwórz oczy" Amenábar rusza na podbój Hollywood: Nicole Kidman z dwójką dzieci uczulonych na światło w pustym domu pełnym duchów. Wciąga!

JOHN Q ★★
film sens., USA 2002, reż. Nick Cassavetes, wyk. Denzel Washington, Robert Duvall, James Woods
21:25 | **tvp 1**
Kino skuteczne, choć etycznie wątpliwe: zdesperowany ojciec, biorąc za zakładników zespół ratownictwa dużego szpitala, wymusza na dyrekcji operację transplantacji serca dla syna.

Ostatnia sesja w Paryżu

20:00 | **hbo**
★★★

FOT. JÉRÔME PRÉBOIS / LES FILMS VELVET

Jodie Foster jako amerykańska terapeutka praktykująca w Paryżu, która dowiaduje się o samobójstwie swojej pacjentki. Podejrzewa morderstwo, podejmuje więc śledztwo, które podsuwa intrygujące wnioski.

THRILLER
FRANCJA 2025, REŻ. REBECCA ZLOTOWSKI, WYK. JODIE FOSTER, DANIEL AUTEUIL, VIRGINIE EFIRA

LODOWY SZLAK ★★
film sens., USA/Kanada 2021, reż. Jonathan Hensleigh, wyk. Liam Neeson, Laurence Fishburne, Benjamin Walker
20:00 | **tv puls**
Po katastrofie kopalni diamentów na dalekiej północy Kanady, Liam Neeson staje na czele misji ratunkowej, której celem jest jak najszybsze dotarcie do zasypanych górników po tafli zamarzniętego oceanu.

LOKAL ZAMKNIĘTY ★★
komedia, Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki
21:55 | **kino polska**
Kino pandemiczne po polsku: panowie planują włamanie do domu skorumpowanego polityka przez sąsiadującą z nim agencję towarzyską. Nagle sanepid zamyka lokal wraz z jego klientami na okres kwarantanny.

NOSFERATU ★★★
horror, USA/Czechy 2024, reż. Robert Eggers, wyk. Bill Skarsgård, Nicholas Hoult, Lily-Rose Depp
21:30 | **canal+ premium**
Stylowa, jakkolwiek budząca kontrowersje, ekranizacja nie tyle powieści Brama Stockera, ile filmu F.W. Murnaua: ogarnięty miłosną obsesją wampir rusza z Transylwanii do Niemiec na spotkanie z ukochaną.

PIEP*ZYĆ MICKIEWICZA III ★★
komediodramat, Polska 2026, reż. Sara Bustamante-Drozdek, wyk. Dawid Ogrodnik, Weronika Książkiewicz, Hugo Tarres
20:00 | **canal+ premium**
Bohaterowie cyklu z liceum im. Stanisława Barei zbliżają się do matury nie podejrzewając nawet, że ten prawdziwy – życiowy – egzamin dojrzałości przyjdzie im zdawać wcześniej – w trakcie przygotowań do studniówki.

POŻERACZ DUSZ ★★
horror, Francja/Belgia 2024, reż. Julien Maury, Alexandre Bustillo, wyk. Virginie Ledoyen, Paul Hamy, Francis Renaud
20:10 | **ale kino+ hd**
Policja prowadzi intensywne śledztwo po zaginięciu kilkorga dzieci i odrażającym morderstwie w małej wiosce. Wiele wskazuje, że sprawcą może być mroczny bohater ponurej miejscowej legendy.

PRZYMIERZE ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim, Sean Sagar
22:05 | **polsat**
Po wyjściu Amerykanów z Afganistanu niedawny weteran wraca tam, by odnaleźć porzuconego na pastwę talibów miejscowego tłumacza, który uratował mu życie w trakcie niebezpiecznej misji.

TAJNY AGENT ★★★★
thriller, Brazylia/Francja/Holandia/Niemcy 2025, reż. Kleber Mendonça Filho, wyk. Wagner Moura, Maria Fernanda Cândido, Gabriel Leone
22:15 | **hbo**
Cztery nagrody w Cannes (w tym za rolę i reżyserię) dla opowieści o człowieku, który w trakcie politycznych zawirowań w Brazylii w 1977 roku szuka sposobu na wyjazd z kraju wraz ze swoim synkiem.

WOLF MAN ★★
horror, USA/Irlandia/Nowa Zelandia 2025, reż. Leigh Whannell, wyk. Christopher Abbott, Julia Garner, Matilda Firth
23:45 | **canal+ premium**
Rodzina wyjeżdża do odziedziczonego domu na odludziu, gdzie nocą zostaje zaatakowana przez tajemnicze monstrum. Nieoczekiwanie w zabarykadowanym domu ojciec rodziny ulega przemianie. Jednak rutyna.

WŚCIEKŁY BYK ★★★★★
dramat obycz., USA 1980, reż. Martin Scorsese, wyk. Robert De Niro, Joe Pesci, Cathy Moriarty
20:00 | **tvp kultura**
Oscar dla Roberta De Niro i powszechne uznanie dla Martina Scorsese za opowieść o życiu boksera Jake'a LaMotty na tle czasów, które go stworzyły. Wielkie kino na granicy arcydzieła. Koniecznie.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 33c24ae230

SOBOTA 31.10

TVP1

05:55 Oko na świat (895)
06:20 Balans bieli (146)
07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1189)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Ranczo IV (6/13)
09:45 Felicita (20,21,22)
11:15 Ojciec Mateusz XXIV (3)
12:00 Domowe patenty (17)
12:10 Dobre strony (17)
12:30 Sabrina - komedia romantyczna USA 54 (115 min)
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Rolnik szuka żony (8)
16:00 Zaraz wracam (31,32)
17:00 Teleexpress
17:30 Ojciec Mateusz 35 (12)
18:40 Jaka to melodia? (5960)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:00 Orędzie na uroczystość Wszystkich Świętych

20:25 **Komisarz Alex XXVI** (9) - serial krym. Polska 26, wyk. Karol Dziuba
21:25 **John Q** - film sens. USA ★★ 2002, reż. Nick Cassavetes, wyk. Denzel Washington (125 min)
23:30 **Zaklinacz deszczu (The Rainmaker)** ★★★ - dramat obycz. USA 1997, reż. Francis Ford Coppola (140 min)
01:50 **Mój biegun** - film ★★★ obyczajowy Polska 2013, reż. Marcin Głowacki (95 min)

TVP2

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7723) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7723) - mag. Polska 2026
11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (12) - magazyn
12:05 W poszukiwaniu dobrego filmu (55) - mag. kulturalny
12:40 Informacje kulturalne
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3150)
14:35 Koło fortuny (2121)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 (8) - show
16:15 Na dobre i na złe
17:10 Święto Reformacji
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (54) - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę
19:25 Rodzinka.pl XIX (7,8) - serial kom. Polska 2026

20:30 **The Voice of Poland: Bitwa** (12, 12) - program rozrywkowy
23:00 **Program rozrywkowy**
23:30 **Postaw na milion** (398) - teleturniej
00:30 **Ugotowany (Burnt)** ★★★ - komediodramat USA/Wlk. Bryt. 2015, reż. John Wells, wyk. Bradley Cooper (105 min)
02:15 **Obwiniony (Accused)** ★★★ - thriller Wlk. Brytania 2023, reż. Philip Barantini, wyk. Frances Tomelty (90 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:00 Halo tu Polsat - mag.
11:55 SuperMarket Chef (5) - reality show Polska 2026
12:30 Nasz nowy dom (380, 339) - reality show
14:55 Jak rozpętałem II wojnę światową: Wśród swoich - komedia Polska 1970, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Marian Kociniak (95 min)
16:30 Awantura o kasę (302) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (9) - program muzyczny Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (473) - program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 **Kabaret na Żywo. Póki My Żyjemy** (181) - kabaret i satyra Polska 2026
22:05 **Przymierze (The Covenant)** ★★★★ - film sens. USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim (165 min)
00:50 **Ben Hur** - film przygodowy USA 2016, reż. Timur Bekmambetov, wyk. Jack Huston, Toby Kebbell, Nazanin Boniadi (150 min)

TVN

05:05 Jak to jest zrobione? X (18) - serial dok. Kanada 2012
05:35 Nic straconego - mag.
05:40 Uwaga! (8120) - mag.
05:55 Ukryta prawda (59/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Turek – Piwnica Smaku 30 (7)
07:45 Dzień Dobry TVN (5822) - magazyn Polska 2026
11:30 Bez kompleksów (5) - reality show Polska 2026
12:35 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
14:10 MasterChef (8) - show
15:50 Podróż do wnętrza ziemi (Journey to the Center of the Earth) - film przyg. USA 2008, reż. Eric Brevig, wyk. Brendan Fraser, Josh Hutcherson (125 min)
17:55 Taskmaster (9) - program rozrywkowy Polska 26
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Azja Express** (9) - reality show Polska 2026
21:30 **Bridget Jones III (Bridget Jones's Baby)** ★★★ - komedia Wlk. Brytania/Francja/USA 2016 (145 min)
23:55 **Oszukać przeznaczenie V (Final Destination 5)** ★★ - horror USA/Kanada 2011, reż. Steven Quale (110 min)
01:45 **Uwaga!** (7753)
02:00 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII** (4/22) - serial krym.

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XVI (5,9,8/15)
09:00 Taki jest świat (43)
09:25 Boso przez świat: Życie codzienne Indian (83) - cykl reportaży Polska 2009
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XII (41-45) - serial obyczajowy Polska 2023, wyk. Zbigniew Buczkowski. Darek jest przedstawicielem handlowym małej hurtowni artykułów biurowych. Pożyczył na zakup mieszkania pewną sumę pieniędzy od szefa. Ten wykorzystuje go teraz, traktując jak popychadło. Z powodu bólu biodra Beata udaje się do ortopedy.
20:00 **Lodowy szlak (The Ice Road)** ★★ - film sens. USA/Kanada 2021, reż. Jonathan Hensleigh (130 min)
22:10 **Zabójca (War)** ★★★ - film sens. USA/Kanada 2007, reż. Philip G. Atwell, wyk. Jet Li, Jason Statham (145 min)
00:35 **Jestem zemstą (I Am Wrath)** ★★ - film sens. USA 2016, reż. Chuck Russell, wyk. John Travolta (100 min)
02:15 **Dyżur III** (34)

TVN7

05:20 Ten moment (19/20)
05:50 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie IV - serial dok.
06:45 Bugs Bunny Builders - serial anim. USA 2022
07:00 Richie milioner - komedia USA 94, reż. Donald Petrie
09:05 Unboxing – Wielkie otwarcie (1) - teleturniej
09:40 The Floor (5, 6)
10:50 Ukryta prawda (1/60)
11:25 Mówię Wam (11) - mag.
12:50 Ukryta prawda (14/40)
13:55 Szpital św. Anny III (10,11/53) - serial obycz.
15:55 Detektywi III (59/60)
16:55 Aquaman - film przygodowy USA/Australia 2018, reż. James Wan (185 min)
20:00 **Transfomers: Ostatni Rycerz (Transformers: The Last Knight)** ★★ - film s.f. USA/Chiny/Kanada 2017, reż. Michael Bay, wyk. Mark Wahlberg, Josh Duhamel (195 min)
23:15 **Wygrać ze śmiercią (Hard to Kill)** ★ - film sens. USA 1990, reż. Bruce Malmuth, wyk. Steven Seagal, Kelly Lebrock (130 min)
01:25 **Zbliżenie. Mówię Wam podcast** (6)

MEZZO

09:45 Intermezzo
10:30 Jules Massenet: Thaïs - opera Monaco 2021
13:05 Intermezzo
13:30 Thomas Dutronc, Stochelo Rosenberg – Jazz à Vienne - koncert Francja 25
14:30 Marc Ribot – Banlieues Bleues - koncert Francja 2023
15:45 Giovanni Antonini i Il Giardino Armonico - muz. klas
17:00 „El retablo de Maese Pedro" de Falli na Festiwalu w Grenadzie - muzyka klas.
18:05 Intermezzo
18:30 Daniel Lozakovich, Królewska Orkiestra Concertgebouw, Klaus Mäkelä
20:30 Charles Gounod: Romeo i Julia - opera Niemcy/Szwajcaria 2023
22:50 César Franck: Hulda - opera Belgia 2022

PULS 2

09:15 Gang wiewióra 2 - film animowany Kanada 2017
11:00 Wojciech Cejrowski. Boso Luizjana - serial dok.
12:50 Puls Kabaret (2, 3)
14:50 Cudowna studnia - film fantasy Włochy/USA 2023
16:50 Trzej muszkieterowie - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Austria 1993, reż. Stephen Herek, wyk. Charlie Sheen, Kiefer Sutherland
19:00 Potworna rodzinka - film animowany Niemcy/Wlk. Brytania 2017
20:55 Taxi II - komedia sensacyjna Francja 2000, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Samy Naceri, Frédéric Diefenthal
22:30 Zły porucznik. Miejsce akcji: Nowy Orlean - film sens. USA 2009, reż. Werner Herzog
01:00 Wstydliwe choroby VII

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (351) - mag. Polska 2026
09:30 A na obiad... (8) - mag. kulinarny Polska 2026
09:35 Galileo
10:45 Mini Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
11:15 Pan i władca: Na krańcu świata - film przyg. USA 2003, reż. Peter Weir, wyk. Russell Crowe, Paul Bettany
14:25 SuperMarket Chef (5)
14:55 Policjantki i policjanci XXV (31-35) - serial obycz.
20:05 A na deser... (18) - mag.
20:20 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (33,34,35,36) - serial krym. Polska 2026
00:20 Gwiazdy kabaretu (188, 187) - kabaret i satyra
02:25 STOP Drogówka (383) - mag. policyjny Polska 2026

METRO

07:00 Gorączka złota XIII (15/26) - serial dok. USA 2023
08:55 Klan z Alaski IV (7,8/19) - serial dok. USA 2018
11:55 Złomowisko PL VI - serial dok. Polska 2018
13:55 Makłowicz w drodze (7, 8) - mag. kulinarny
15:05 Farma Clarksona II (6/8) - cykl reportaży
16:10 Azja Express (8)
17:50 Kryminalni III (5,6) - serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
20:00 Koszykówka: NBA: Utah Jazz – Portland Trail Blazers
22:00 Ocean's 8 - komedia sensacyjna USA 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett
00:20 Kuba Wojewódzki (9)
01:20 Szpital (6/68)
02:15 Szkoła (35/67)

eprasa.pl 33c24ae230

SOBOTA 31.10

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex X - serial sensacyjny
10:00 Hudson i Rex V (20,1/20) - serial krym.
12:00 Vera V (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
14:05 Za horyzontem ** **(Far and Away)** - film przyg. USA 1992, reż. Ron Howard, wyk. Tom Cruise (175 min)
17:00 Stawka większa niż życie (2,4) - serial wojenny Polska 1968
20:00 Braterstwo wilków *** **(Le Pacte des loups)** - horror Francja 2001, reż. Christophe Gans, wyk. Samuel Le Bihan, Vincent Cassel, Emilie Dequenne (185 min)
23:05 Ring (The Ring) - horror *** USA/Japonia 2002, reż. Gore Verbinski, wyk. Naomi Watts, Martin Henderson (155 min)
01:40 The Ring – Krąg II (The *** **Ring Two)** - horror USA 1998, reż. Hideo Nakata, wyk. Naomi Watts, Simon Baker (135 min)
03:55 Mgła (The Fog) - horror * USA/Kanada 2005, reż. Rupert Wainwright, wyk. Tom Welling (125 min)

ALE KINO+

09:30 Matthew Perry. Ten, którego zabrakło.
10:45 Pies przed sądem *** **(Le procès du chien)** - komedia Szwajcaria/Francja 2024, reż. Laetitia Dosch (100 min)
12:25 Stan gry (State of *** **Play)** - thriller USA/Wlk. Brytania/Francja 2009 (155 min)
15:00 Rebeliant (Free State *** **of Jones)** - film sensacyjny USA 2016, reż. Gary Ross (165 min)
17:45 Niezwyciężony *** **(Stronger)** - dramat obycz. USA 17, reż. David Gordon Green, wyk. Jake Gyllenhaal (145 min)
20:10 Pożeracz dusz (Le ** **Mangeur d'âmes)** - horror Francja/Belgia 2024, reż. Julien Maury, Alexandre Bustillo, wyk. Paul Hamy (140 min)
22:30 Inni (The Others) **** - horror USA/Hiszpania/Francja 01, reż. Alejandro Amenábar, wyk. Nicole Kidman (130 min)
00:40 Przekleństwo wyspy *** **(The Weight of Water)** - thriller USA/Francja/Kanada 2002 (140 min)

TVP KULTURA

09:45 Kosmos 1999 II (18/24)
10:50 Wydarzenie aktualne
11:20 Jamie Wyeth: artysta bezkompromisowy
12:30 Zabawka (Le Jouet) ** - komedia Francja 1974 (100 min)
14:10 Dzień z życia artysty
14:50 O psie, który jeździł *** **koleją** - film przygodowy Polska 2023, reż. Magdalena Nieć (110 min)
16:40 Czterdziestolatek (7) - serial kom. Polska 1975
17:45 Tamte lata, tamte dni
18:25 Strach (Non credo più *** **all'amore)** - dramat obycz. Włochy/Monaco/Niemcy 54, reż. Roberto Rossellini (95 min)
20:00 Wściekły Byk (Raging ***** **Bull)** - dramat obycz. USA 1980, reż. Martin Scorsese, wyk. Robert De Niro, Joe Pesci, Cathy Moriarty (140 min)
22:20 Polskie znaki – Rzeczy ostatnie
23:35 Wstęp do filmu (611)
23:40 Milczenie owiec (The ***** **Silence of the Lambs)** - thriller USA 1990, reż. Jonathan Demme, wyk. Jodie Foster (125 min)
01:45 Wydarzenie aktualne

HBO

08:35 IO - film przyg. Polska/*** Włochy 2022, reż. Jerzy Skolimowski (90 min)
10:05 Po prostu uwierz - film ** obycz. USA 2024, reż. Ty Roberts (105 min)
11:50 Twórca - film s.f. *** USA 2023, reż. Gareth Edwards (130 min)
14:00 Uncharted - film przyg. *** USA/Hiszpania 2022, reż. Ruben Fleischer, wyk. Tom Holland (115 min)
15:55 La Grazia - dramat **** obycz. Włochy 2025, reż. Paolo Sorrentino, wyk. Toni Servillo (130 min)
18:05 Marley i ja - komedia *** USA 2008, reż. David Frankel (115 min)
20:00 Ostatnia sesja *** **w Paryżu** - thriller Francja 25, reż. Rebecca Zlotowski (105 min)
21:45 Diabeł ma zajęcie
22:15 Tajny agent - thriller **** Brazylia/Francja/Holandia/Niemcy 2025, reż. Kleber Mendonça Filho (155 min)
00:50 Mumia: Film Lee *** **Cronina** - horror USA/Irlandia/Hiszpania/Kanada 2026, reż. Lee Cronin (130 min)

CANAL+ PREMIUM

08:50 Dalej jazda! 2 - komedia *** Polska 26, reż. Mariusz Kuczewski (100 min)
10:30 Łapu-Capu (261)
10:45 Pod gwiaździstym niebem ** - komedia romantyczna USA 2025 (100 min)
12:25 Morderstwo w amba-sadzie ** - film sens. Wlk. Brytania 2025, reż. Stephen Shimek (85 min)
13:50 Juno - komediodramat **** USA/Kanada 2007, reż. Jason Reitman (95 min)
15:25 Wicked - musical *** USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Jon M. Chu (165 min)
18:10 Niemożliwe - film **** katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (110 min)
20:00 Piep*zyć Mickiewicza ** **III** - komediodramat Polska 2026 (90 min)
21:30 Nosferatu - horror *** USA/Czechy 2024, reż. Robert Eggers (135 min)
23:45 Wolf Man - horror ** USA/Irlandia/Nowa Zelandia 2025 (100 min)
01:25 Dźwięk śmierci - hor-** ror Kanada/Irlandia 25, reż. Corin Hardy (100 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa 12B/73 - reportaż Polska 1973
07:55 Polska Kronika Filmowa 43B/73 - reportaż Polska 1973
08:10 Ranking Naj Polskiego Kina - serial dok. Polska 2024
08:50 Będzie lepiej - komedia Polska 1936, reż. M. Waszyński
10:50 Wyjście awaryjne - komedia Polska 1982
12:50 Nie lubię poniedziałku - komedia Polska 1971
15:00 Milioner - film obycz. Polska 1977, reż. Sylwester Szyszko, wyk. Janusz Gajos, Jadwiga Andrzejewska
17:20 Oficer i szpieg - thriller Francja/Włochy 2019, reż. Roman Polański, wyk. Jean Dujardin, Louis Garrel
20:00 Sztos - komedia sensacyjna Polska 1996, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Jan Nowicki, Cezary Pazura, Krzysztof Zaleski, Leon Niemczyk
21:55 Lokal zamknięty - komedia Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki
23:35 Wymyk - film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz
01:30 Karate po polsku - dramat obyczajowy Polska 1982, reż. Wojciech Wójcik

POLSAT FILM

10:50 Rodzina Addamsów 2 - film anim. USA/Kanada/Wietnam/F/Wlk. Brytania 2021
12:45 Życie Pi - film przyg. USA/Tajwan/Wlk. Brytania 12
15:25 Osobliwy dom Pani Peregrine - film przyg. USA/Wlk. Bryt./Belgia/Kanada 2016
17:55 Exodus: Bogowie i Królowie - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2014
21:00 Egzorcysta papieża - horror USA/Hiszpania/Wlk. Brytania 2023, reż. Julius Avery
23:15 Dom Gucci - thriller USA/Kanada 2021

WARNER TV

09:25 Dziewczyny w Nowym Jorku - komedia USA 2004
11:10 Psy i koty III: Łapa w łapę - film przygodowy USA 2020
12:50 Dziedzic Maski - komedia USA/Niemcy/Francja/Australia 2005
14:40 Raport Pelikana - thriller USA 1993
17:35 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
19:20 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
21:25 Dowód życia - film sens. USA 2000, reż. Taylor Hackford
00:00 Hannibal II (6,7/13)

CINEMAX

11:20 Wrześniowe dzieci - film sens. Szwajcaria 2024
13:00 Air - dramat obycz. USA 2023, reż. Ben Affleck
14:55 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
17:25 Transfomers: Ostatni Rycerz - film s.f. USA/Chiny/Kanada 2017, reż. Michael Bay
20:00 Miasto kłamstw - dramat krym. Wlk. Bryt./USA 2018
21:50 Jason Bourne - film sens. USA/Chiny/Hiszp./Jap./Islandia/Niemcy/Włochy 2016
23:50 Inferno - thriller USA/Węgry 2016, reż. Ron Howard

TVN FABUŁA

07:30 Magda M. (4,5,6,7/15) - serial obycz. Polska 2005
11:25 Lassie, wróć! - film przygodowy Niemcy 2020
13:35 Mała Wielka Stopa II: W rodzinie siła - film animowany Belgia/Francja 2020
15:25 Mój książę z bajki - film przyg. Francja/Belgia 2020
17:35 Barbie - komedia USA/Wlk. Brytania 2023
20:00 Batman - film sens. USA 2022, reż. Matt Reeves, wyk. Robert Pattinson, Zoë Kravitz
23:45 Twisters - film sensacyjny USA/Japonia 2024

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu VII (13,14,15/23) - serial sens.
10:55 Vera VIII (2/4)
12:50 Potop, cz. 2 - film historyczny Polska 1974
15:40 E.T. - film s.f. USA 1982, reż. Steven Spielberg
17:55 Morderstwa według Agathy Christie: Kot i myszy (5) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2012
20:00 12 godzin - film sens. USA 2012, reż. Simon West
22:00 Hannibal - thriller USA/Wlk. Brytania/Włochy 2001
00:50 Piła: Dziedzictwo - horror USA/Kanada 2017

PARAMOUNT

10:20 Gang Wiewióra - film anim. USA/Kanada/Korea Płd 14
12:00 Zmierzch - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008
14:35 Saga »Zmierzch« – Księżyc w nowiu - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz
17:25 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie - film fantasy USA 2010, reż. David Slade
20:00 Gracz - dramat krym. USA 2014, reż. Rupert Wyatt, wyk. Mark Wahlberg
22:30 Elita zabójców - thriller Wlk. Brytania/Australia/USA 11
00:50 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013

ROMANCE TV

08:40 Miłość się nie przedawnia - komedia romant. Niemcy 2019, reż. Sebastian Hilger
10:30 Inga Lindström: Farma nad jeziorem Mälar - film obyczajowy Niemcy 2004
12:25 Pułapka chłopaka - komedia romant. USA 2022
14:15 Statek marzeń
16:05 Rejs ku szczęściu (16/31)
18:00 Piękna i miliarder - komediodramat USA/Kanada 2022, reż. Brian Brough
20:00 Na zawsze lato (1,2/2)
23:50 Rosamunde Pilcher: Wołanie przeszłości - film obyczajowy Niemcy 2000

AMC

07:15 W czepku urodzeni - komedia sensacyjna Włochy/USA 1983, reż. Enzo Barboni
09:45 Tutanchamon (1,2,3)
15:20 Pan i pani Smith - komedia sens. USA 2005, reż. Doug Liman, wyk. Brad Pitt
17:55 Ja, Frankenstein - thriller USA/Australia 2014, reż. Stuart Beattie
20:00 Wilk - horror USA 1994, reż. Mike Nichols, wyk. Jack Nicholson, Michelle Pfeiffer
22:35 Mgła - horror USA 2007, reż. Frank Darabont
01:10 Savage Hunt - film przygodowy USA 2025

eprasa.pl 33c24ae230

AXN

08:00 Rekrut: Feds (14/22)
09:00 FBI: Most Wanted V (9/13) - serial krym. USA 2024
10:00 Detektyw Monk (11,12,13,1,2/13) - serial krym.
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (8-12/23)
20:00 Men in Black: International - film s.f. USA/Chiny 2019, reż. F. Gary Gray
22:20 Escape room - horror USA/RPA 2019, reż. Adam Robitel, Will Wernick
00:10 Hostel - horror USA/Czechy 2005, reż. Eli Roth

EPIC DRAMA

08:00 Panna Scarlet V (6,1/6)
10:15 Agenci NCIS XVII (12,13,14,15,16/20)
14:45 Robin Hood (2)
16:00 Panna Marple II (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 06
18:00 Poirot IX (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
20:00 Detektyw Murdoch XIX (21) - serial kryminalny
21:00 Inspektor Ricciardi III (2/4) - serial krym. Włochy 25
23:10 Królowa węży (1/8) - serial obycz. USA 2022
00:15 Robin Hood (2) - serial przyg. USA/Serbia 2025
01:20 Panna Scarlet V (4/6)

TVN STYLE

11:30 Love the Look (5)
12:30 Teraz one (5)
13:00 Jestem z Polski XVIII (5,6/14) - serial dok. Polska 26
15:00 Bitwa o gości (3)
16:00 Ostre cięcie (5)
17:00 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (2/8) - serial dok.
18:00 Poukładani (3)
19:00 Kuchenne rewolucje (3, 4) - reality show Polska 24
21:05 Teraz one (5)
21:40 Top Model (9)
23:05 Nagi raj. Wielka Brytania
00:05 Kochaj albo wróć (2/11)
01:05 Zagadki seksualności II

TVN TURBO

10:15 Naprawy nie do naprawy
11:00 Ciężarówką przez pół świata (8/9) - serial dok.
12:00 Duda kontra Szafrański XI (8/10)
12:45 Kupione, zrobione, sprzedane (4/10) - serial dok.
13:45 Wojny samochodowe
15:45 Polski supersamochód
16:30 Z drugiej ręki (8)
17:15 Jeździć, obserwować VIII
18:00 Zawodowi handlarze (8)
18:45 Co tu się odjechało? (4)
19:15 Mobilni mechanicy
20:45 Zawodowi handlarze
22:15 Jeździć, obserwować IV
23:45 The Grand Tour (13)

BBC FIRST

08:30 Shakespeare i Hathaway III (5,6/10)
10:30 Morderstwa w Midsomer
12:35 Ojciec Brown XIII
15:35 Shakespeare i Hathaway III (7,8/10)
17:35 Z pamiętnika położnej
18:45 Śmierć z dala od palm IV
19:55 Śmierć pod palmami XV (7/8) - serial kryminalny
21:00 Lynley (7/8) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
22:00 Milczący świadek XXVI
00:15 Po powodzi II (5/6)
01:15 Blackshore (4/6)

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (6,7/21)
10:30 Z Archiwum X V (2,3,4/20) - serial s.f.
13:15 CIA (4/12) - serial krym. USA 2026, wyk. Tom Ellis
14:05 Spider–Man - film s.f. USA 2002, reż. Sam Raimi
16:35 Spider–Man II - film sens. USA 04, reż. Sam Raimi
19:10 Pojutrze - film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid
21:45 Top Gun - film sensacyjny USA 1986, reż. Tony Scott
23:55 Poznaj moich rodziców - komedia USA 2004

HGTV

09:05 Nowa Maja w ogrodzie
10:40 Uratuj swój ogród (31)
11:35 Uchwycić dom (5,6/8)
12:35 Dobrze zrobione w domu (6) - mag. Polska 2026
12:45 Zgłoś remont (5)
13:40 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1/8)
14:35 Poukładani (2)
15:35 Polowanie na ogród VIII
17:15 House Hunters (3, 4, 5)
18:55 Weekendowa metamorfoza (1, 2, 3) - reality show
21:45 Mieszkanie na miarę III
23:40 Najstraszniejszy dom Ameryki (1, 2, 3, 4)

BBC LIFESTYLE

08:50 Masterchef: Australia
10:20 Zapraszam do stołu (4)
10:55 Najdroższe brytyjskie domy II (7/8) - serial dok.
11:55 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (6/6) - serial dok.
13:00 Mistrzowie szycia (9, 10)
15:15 Zapraszam do stołu: wielka porcja (5) - reality show
17:15 Bake off: zawodowcy
19:20 Majorka: śródziemnomorskie smaki (3) - magazyn
19:55 10 lat mniej – powrót II
21:00 Cena idealnego ciała z Olivią Attwood III (2)
22:00 Rozstania (2/2)
23:05 Sex-notowania (6)

COMEDY CENTRAL

08:00 Hoży doktorzy (5/24)
08:30 Teoria wielkiego podrywu X (6-15/24) - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu X (16,17/24)
13:30 Przyjaciele VII (9-15/24)
17:00 Duchy II (17,18/22)
18:00 Austin Powers – agent specjalnej troski - komedia kryminalna USA/Niemcy 1997
20:00 Agent XXL - komedia sensacyjna USA/Niemcy 2000
22:00 The Office PL IV (6,7/12)
23:05 Comedy Club (5, 6)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:00 Na sygnale
10:15 Ranczo IV (12/13)
11:15 Na dobre i na złe
12:15 Rodzinka.pl XIX (6,7)
13:30 Ojciec Mateusz (2/17)
15:25 Komisarz Alex XXVI (8) - serial krym. Polska 2026
16:25 Ranczo IV (13/13)
17:30 Zmiennicy (2) - serial komediowy Polska 1986
18:40 Stawka większa niż życie (9) - serial wojenny
19:50 Ojciec Mateusz (6) - serial krym. Polska 2009
22:45 Ranczo V (1,2/13)
00:35 Komisarz Alex XXVI (8)
01:25 Ojciec Mateusz 35 (11)

CANAL+ KUCHNIA

11:55 Bosacka rusza w Polskę
13:00 Proste smaki (2, 3)
14:00 Michel Roux – sielskie smaki francuskiej kuchni II (2/8)
15:00 m jak mięso (1, 2)
16:00 Jamie: dania w 20 minut
17:05 Jamie Oliver (4/4)
18:05 Jakubiak rozgryza Wietnam (1) - mag. kulinarny
18:35 Wyjątkowe smaki miast II (2/2) - serial dok.
19:50 Poza Bali: podróż do serca Indonezji (6) - serial dok.
20:50 Włoska uczta (17,18)
21:50 m jak mięso (1, 3, 2, 5, 6)
00:10 Nie bój ryby! (5)

CANAL+ DOMO

10:00 Daleko od miasta XVII (1)
10:30 Ucieczka na wieś XXIII
12:15 Nasz nowy dom w Grecji
13:10 Cudotwórcy – pod presją
14:10 Wielkie projekty
15:20 Gardeners' World (30)
16:30 Tomasz Pągowski (3, 4)
17:30 Room service. Hotele od kuchni (5/6) - serial dok.
18:00 Daleko od miasta XVII
19:00 Dom w miesiąc (5, 6)
20:00 Generalna odbudowa
21:00 Wielkie projekty X
22:00 Wielkie projekty: Australia XI (4/10) - serial dok.
23:05 Wielkie amerykańskie rancza (7,8) - serial dok.

PLANETE+

13:00 Polska z góry. Nad wodą II (1) - serial dok.
13:30 Wiatr. Niewidzialna siła
14:30 Meduzy. Nowi władcy oceanów - film dok.
15:40 Powrót rybołowa
16:50 Cap Corse – zagadkowe kręgi na dnie - film dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry V (8,9)
19:40 Halloween – odwieczny mit (2) - serial dok. Irlandia 25
22:00 Eddy Merckx, zwany „Kanibalem" - film dok.
23:10 Keanu Reeves - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

12:00 Kroniki policyjne
13:00 Złomowisko PL VI
15:00 Fani czterech kółek III
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty (14)
17:00 Wyzwanie: przetrwanie II (1/10) - serial dok.
18:00 Człowiek kontra niedźwiedź (5/8) - serial dok.
19:00 Fani czterech kółek: w trasie II (8) - serial dok.
20:00 W oku cyklonu III
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (15)
22:00 Alaska: Przetrwać na krańcu świata (6/8)
23:00 Akta ekspedycji II

TVP HISTORIA

11:50 Wszystkie kolory świata
12:55 Plaże Europy (6/6)
14:00 Ex libris - magazyn
14:30 Lalka - dramat obyczajowy Polska 1968
17:10 Lalka. Wspomnienia
17:30 Kennedy, Sinatra i mafia
18:25 Noce i dnie (7)
19:30 Tajemnice szpiegów. Atomowa gra (3) - serial dok.
20:30 Zapomniane karty historii (3/4) - serial dok.
21:35 Filip - dramat wojenny Polska 2021, wyk. Eryk Kulm
23:50 Sprzymierzeni - thriller USA 16, reż. Robert Zemeckis

HISTORY

09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVII
11:10 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (6/8)
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice skute lodem
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (3/7) - serial dok.
14:55 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (4/8)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Nostradamus: proroctwa na XXI wiek - film dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (15,16/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Katastrofy pod lupą II
10:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (1,9,6,4,8,2/10)
16:00 **Premiera:** Najniebezpieczniejsze drogi Europy XI
18:00 UFO: przełomowe śledztwa (1/5) - serial dok.
19:00 Tajemnicze wyspy (7/10) - serial dok. Kanada 24
20:00 Odkopać historię (3/10)
21:00 Potwory: prawda i mity (1,2) - serial dok. Kanada 2026
23:00 CIA: tajemnice i szpiedzy (1,2/8) - serial dok. USA 26
01:00 Strzegąc granic IX (7)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VIII (3)
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Architektura z odzysku
12:00 Straż graniczna X
13:00 Rolnicy. Podlasie II
16:00 Wioski wioseczki (6,7)
17:00 Historie szalonych bogaczy (7,8) - serial dok.
18:00 Planeta skarbów (2/6)
19:00 Jak to wyjaśnić? III (13/20) - serial dok.
20:00 Świat z góry. Zamki II (6)
21:00 Tajemnice Wikingów (2)
22:00 Kataklizmy, które wstrząsnęły światem (4/8)
23:00 Poza kontrolą
00:00 Zabić dyktatora (4/6)

BBC EARTH

08:55 Dzikie konie Gór Skalistych i ja - film dok.
10:00 Ewolucja - serial dok.
11:10 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (4/4)
12:20 W okowach mrozu VI
15:25 Malownicze trasy kolejowe V (10) - serial dok.
17:20 David Attenborough i cuda natury - serial dok.
17:50 Dziki połów (7/8)
18:50 Tajemnice wulkanów
19:45 Wszechświat (3/5)
20:55 Ben Fogle na szkockich wyspach II (2/4) - serial dok.
22:00 W okowach mrozu (6/13)

POLSAT VIASAT HISTORY

08:30 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk - serial dok.
09:45 Naziści: korzenie zła (4)
12:40 Tajemnica mumii z bagien - film dok. USA 2023
13:50 Najstraszniejsze polowanie na czarownice
14:55 Rzymianie, ukrzyżowanie i kości - film dok.
16:05 Czarna śmierć: pacjent zero (1,2/2) - serial dok.
18:15 Kuba Rozpruwacz: krwawe szpalty (1,2,3/3)
21:00 Czarna śmierć: pacjent zero (1,2/2) - serial dok.
23:20 Odnaleziona: tajemnica szamanki - film dok. Niemcy 24

eprasa.pl 33c24ae230

NIEDZIELA 1.11

Od A do Z

AQUAMAN I ZAGINIONE KRÓLESTWO ★★
film s.f., USA 2023, reż. James Wan, wyk. Jason Momoa, Patrick Wilson, Yahya Abdul-Mateen II
20:00 | tvn 7
Władca Atlantydy szuka nieoczywistych sojuszników, by powstrzymać wiedzione żądzą zemsty siły dążące do zagłady jego królestwa i reszty świata – tak jak to widzą autorzy komiksów z DC Comics.

BYŁ SOBIE CHŁOPIEC ★★★★
komedia, Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002, reż. Paul Weitz, Chris Weitz, wyk. Hugh Grant, Nicholas Hoult, Toni Collette
20:10 | ale kino+ hd
Czytając Nicka Hornby'ego: Hugh Grant jako zepsuty czterdziestolatek, który dojrzewa w przyspieszonym tempie dzięki kontaktom z nad wyraz dojrzałym trzynastolatkiem opiekującym się niezrównoważoną matką.

KIEDY NIKT NIE PATRZY ★★★
thriller, USA 2021, reż. Michael Mohan, wyk. Sydney Sweeney, Justice Smith, Ben Hardy
22:00 | cinemax
Para zajmuje mieszkanie i odkrywa, że okno wychodzi na apartament naprzeciwko, zamieszkały przez fotografa i jego partnerkę. Podglądanie sąsiadów staje się pasją pary, co niesie groźne konsekwencje.

KRYTYK ★★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2023, reż. Anand Tucker, wyk. Ian McKellen, Gemma Arterton, Mark Strong
20:00 | canal+ premium
W Londynie lat 30. XX wieku wpływowy krytyk teatralny, walcząc o zagrożoną posadę, namawia popularną aktorkę na romans z właścicielem gazety, obiecując w zamian pozytywne recenzje jej występów.

LALKA ★★★
dramat obycz., Polska 1968, reż. Wojciech Jerzy Has, wyk. Mariusz Dmochowski, Beata Tyszkiewicz, Tadeusz Fijewski
22:20 | tvp historia
Wojciech J. Has czyta warszawską powieść Bolesława Prusa: może i zbyt pobieżnie, ale Beata Tyszkiewicz niezwykle stylowa.

Koniec ulicy Dębowej

20:00 | hbo
★★★

FOT. DANIEL MCFADDEN/WARNER BROS. ENTERTAINMENT INC.

W wyniku kosmicznego incydentu część ulicy zostaje przeniesiona w czasie i przestrzeni, co wymaga od zdradzającej dysfunkcjonalność rodziny przewartościowania priorytetów i wspólnego działania.

HORROR
USA 2026, REŻ. DAVID ROBERT MITCHELL, WYK. ANNE HATHAWAY, EWAN MCGREGOR, MAISY STELLA

MÓJ SYN EZRA ★★★
komediodramat, USA 2023, reż. Tony Goldwyn, wyk. Bobby Cannavale, William A. Fitzgerald, Robert De Niro
20:50 | tvp 2
Kiedy stand-uper dowiaduje się, że jego była żona chce oddać ich autystycznego syna do szkoły specjalnej, porywa chłopca i rusza w podróż przez Stany, by nie odcinać go od prawdziwego życia.

NIEZWYKŁA WĘDRÓWKA HAROLDA FRY ★★★
dramat obycz., Wlk. Brytania 2023, reż. Hettie MacDonald, wyk. Jim Broadbent, Penelope Wilton, Linda Bassett
20:00 | tvp kultura
Jim Broadbent jako emeryt, który otrzymuje list pożegnalny od przyjaciółki, przebywającej w hospicjum. Ponieważ nie umie na ten list odpowiedzieć, wyrusza pieszo do oddalonej o kilkaset mil chorej.

OGNIEM I MIECZEM ★★★
dramat historyczny, Polska 1999, reż. Michał Żebrowski, Jerzy Hoffman, wyk. Michał Żebrowski, Aleksandr Domogarov, Izabella Scorupco
22:40 | polsat
Najbardziej kasowy film polski po 1989 roku: Jerzy Hoffman zamyka Sienkiewiczowską trylogię dziejami Jana Skrzetuskiego, który musi wybierać między osobistym szczęściem i powinnościami wobec ojczyzny.

PARYŻ MOŻE POCZEKAĆ ★★★
komedia romantyczna, USA/Japonia/Wlk. Brytania 2016, reż. Eleanor Coppola, wyk. Diane Lane, Arnaud Viard, Alec Baldwin
19:10 | tvp 2
Eleanor Coppola, żona wielkiego Francisa, staje za kamerą, by opowiedzieć o przygodach żony producenta, powierzonej przez męża opiece nieodpowiedzialnego Francuza – kolegi z branży. Autobiografia?

PIANISTA ★★★★★
dramat wojenny, Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Roman Polański, wyk. Adrien Brody, Thomas Kretschmann, Frank Finlay
20:00 | kino polska
Złota Palma dla Romana Polańskiego i wiele innych nagród za ekranizację okupacyjnych wspomnień Władysława Szpilmana. Muzyka, który przeżył zagładę getta, przetrwał powstanie i wegetował w ruinach opustoszałej Warszawy.

POGŁOSKA ★★
komedia, Kanada/Niemcy/Węgry/Wlk. Brytania/USA 2024, reż. Guy Maddin, Evan Johnson, Galen Johnson, wyk. Cate Blanchett, Alicia Vikander, Roy Dupuis
21:40 | canal+ premium
Wobec światowego kryzysu przywódcy najbardziej rozwiniętych demokracji zwołują szczyt G7. W trakcie przygotowywania rezolucji politycy spacerują po lesie, gdzie czeka ich zaskakujące spotkanie.

ROCKY ★★★★
dramat obycz., USA 1976, reż. John G. Avildsen, wyk. Sylvester Stallone, Talia Shire, Burt Young
20:00 | cinemax
Wielki pean na cześć ludzkich możliwości i amerykańskiej demokracji: przeciętny bokser dostaje szansę wyjścia na ring z mistrzem świata. Oscary plus Sylvester Stallone jako gwiazda i sprawca fenomenu.

SAMI SWOI. POCZĄTEK ★★
komedia, Polska 2024, reż. Artur Żmijewski, wyk. Adam Bobik, Karol Dziuba, Weronika Humaj
21:20 | tvn
Próba dopowiedzenia najbardziej kultowej polskiej komedii, w więc powrót do Krużewników, czyli do źródeł. Niestety, bez Sylwestra Chęcińskiego, a zwłaszcza Kowalskiego i Hańczy już nie to.

W SAMYM SERCU MORZA ★★★
film przyg., USA/Australia/Hiszpania 2015, reż. Ron Howard, wyk. Chris Hemsworth, Benjamin Walker, Cillian Murphy
22:05 | warner tv
Historia, która mogła zainspirować „Moby Dicka" Hermana Melville'a. Młody Melville rozmawia z ostatnim żyjącym członkiem załogi kutra wielorybniczego, którego w 1820 roku zaatakował olbrzymi wieloryb.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 33c24ae230

TVP1

07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1105)
08:30 Wszyscy Święci (2)
08:40 U Pana Boga w ogródku (8/12) - serial kom. Polska 08
09:25 Wszyscy Święci (3)
09:40 Ojciec Mateusz XXIV (4)
10:30 Wszyscy Święci (4)
10:45 Wezwany z kamieniołomu - film dok. Polska 2026
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:55 Wszyscy Święci (5)
13:05 Lalka (9) - serial obycz.
14:35 Po prostu przyjaźń - komedia Polska 2017
17:00 Teleexpress
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (48) - talk-show
18:35 Program rozrywkowy
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Gra z Cieniem II** (9) - serial kryminalny Polska 2026, wyk. Natalia Rybicka
21:25 **Rolnik szuka żony** (9)
22:20 **Rolnik szuka żony. Odwiedziny** (9) - serial dok. Polska 2026
22:50 **Mama** - dramat obycz. ★★★ Francja/Hiszpania 14, reż. Julio Medem, wyk. Penélope Cruz (120 min)
00:50 **John Q** - film sens. USA ★★ 2002, reż. Nick Cassavetes, wyk. Denzel Washington (120 min)

TVP2

06:30 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7724) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:00 Domowe patenty (17)
11:05 Jak to się skończy?
11:40 The Voice of Poland
14:00 Familiada (3151)
14:35 Koło fortuny (2122)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 (9) - show
16:15 Świat w obłokach – muzyczni spadkobiercy Marka Grechuty (1) - koncert
17:15 Mistrzowie sceny – Wspomnienia tych, co odeszli - reportaż Polska 2026
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (55) - teleturniej
19:10 Paryż może poczekać (Paris Can Wait) - komedia romantyczna USA/Japonia/Wlk. Brytania 2016 (100 min)

20:50 **Mój syn Ezra (Ezra)** ★★★ - komediodramat USA 2023, reż. Tony Goldwyn, wyk. Bobby Cannavale (110 min)
22:40 **Dla ciebie wszystko (The Best of Me)** ★★★ - melodramat USA 2014, reż. Michael Hoffman, wyk. James Marsden (120 min)
00:40 **Matylda** (3/13) - serial kostiumowy Polska 24
01:35 **Porzucony według Harlana Cobena** (5,6/10) - serial obycz.

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
08:00 Halo tu Polsat (3315) - magazyn Polska 2026
11:00 Ewa gotuje (584) - mag. kulinarny Polska 2026
11:40 Pani Doubtfire - komedia USA 1993, reż. Chris Columbus, wyk. Robin Williams, Sally Field, Pierce Brosnan, Harvey Fierstein
14:15 Twoja twarz brzmi znajomo (234) - program rozrywkowy Polska 2026
16:30 Awantura o kasę (303) - teleturniej Polska 2026
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów (10) - program muzyczny Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:30 Być gwiazdą (9) - cykl reportaży Polska 2026

19:55 **Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami** (192) - program rozrywkowy Polska 26
22:40 **Ogniem i mieczem** ★★★ - dramat historyczny Polska 1999, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Michał Żebrowski, Izabella Scorupco (240 min)
02:40 **Gęsia skórka 2 (Goosebumps 2: Haunted Halloween)** ★★ - komedia Wlk. Brytania/USA 2018, reż. Ari Sandel (120 min)

TVN

05:05 Jak to jest zrobione? X - serial dok. Kanada 2012
05:35 Nic straconego - mag.
05:40 Uwaga! (7753) - mag.
05:55 Ukryta prawda (60/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Cieszyn – EkoTradycja 30 (8)
07:45 Dzień Dobry TVN (5823)
11:30 Unboxing – Wielkie otwarcie (2) - teleturniej
12:10 Azja Express (9) - reality show Polska 2026
14:00 Kuchenne rewolucje: Zawiercie – Plackarnia Papaluca 33 (9) - reality show
15:10 Władca Pierścieni: Wojna Rohirrimów (The Lord of the Rings: The War of the Rohirrim) - film animowany USA/Japonia/Nowa Zelandia 2024 (165 min)
17:55 Nowa Szelągowska (6)
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **MasterChef** (9) - show Polska 2026
21:20 **Sami swoi. Początek** ★★ - komedia Polska 2024, reż. Artur Żmijewski, wyk. Adam Bobik, Karol Dziuba, Weronika Humaj (145 min)
23:45 **Wonder Woman** - film ★★★ fantasy USA/Chiny/Hongkong 2017, reż. Patty Jenkins, wyk. Gal Gadot, Chris Pine, Connie Nielsen, Robin Wright (180 min)
02:45 **Superwizjer** (1356)

TV PULS

05:45 Taki jest świat (43)
06:10 Hrabia Monte Christo - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Irlandia/Szwajcaria 2002, reż. Kevin Reynolds
08:50 Willow - film fantasy USA 1988, reż. Ron Howard, Michael D. Moore
11:20 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014
14:30 Trzydziestu trzech (The 33) - dramat obyczajowy USA/Chile/Kolumbia/Hiszpania 2015, reż. Patricia Riggen (150 min)
17:00 Forrest Gump - tragikomedia USA 1994, reż. Robert Zemeckis, wyk. Tom Hanks, Robin Wright (180 min)
20:00 **Pompeje (Pompeii)** ★★ - film katas. USA/Niemcy 2014, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Kit Harington, Carrie-Anne Moss (125 min)
22:05 **Joanna D'Arc (Jeanne d'Arc)** ★★ - film hist. Francja 1999, reż. Luc Besson, wyk. Milla Jovovich (200 min)
01:25 **Dzień zagłady (Deep Impact)** ★★ - film katas. USA 1998, reż. Mimi Leder, wyk. Robert Duvall (155 min)

TVN7

05:05 Ten moment (20/20)
05:40 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie IV - serial dok.
06:40 New Looney Tunes III (1/52) - serial animowany
06:55 Bez kompleksów (5)
07:55 Duma: Podróż do domu - film przygodowy USA 2005
10:05 The Floor (7, 8)
11:30 Top Model (9)
12:55 Ukryta prawda (15,16/40) - serial fab.-dok.
14:55 Szpital św. Anny III (12,13/53) - serial obycz.
16:55 Detektywi III (60/60)
17:55 Clifford. Wielki czerwony pies (Clifford, the Big Red Dog) - film familijny USA/Kanada/Wlk. Bryt. 21 (125 min)
20:00 **Aquaman i Zaginione Królestwo (Aquaman and the Lost Kingdom)** ★★ - film s.f. USA 2023, reż. James Wan (165 min)
22:45 **Egzekutor (Eraser)** ★★ - film sens. USA 1996, reż. Chuck Russell, wyk. Arnold Schwarzenegger (135 min)
01:00 **Wszystko wszędzie naraz (Everything Everywhere All at Once)** ★★★★ - komedia USA 2022 (165 min)

MEZZO

11:05 Lionel Hampton All Star Big Band – Berliner Jazztage 1979 - koncert Niemcy 1979
12:00 Nancy Jazz Pulsations: Stochelo Rosenberg: Gyspy Today - koncert Francja 2022
12:55 Friedrich Gulda Solo Flight – Monachium, 1981
14:00 Koncert Bożonarodzeniowy w Concertgebouw w Amsterdamie pod batutą Klausa Mäkeli - muzyka klas.
15:30 NFM Filharmonia Wrocławska, Christoph Eschenbach - muzyka klas.
17:20 Intermezzo
17:50 Giuseppe Verdi: Simon Boccanegra - opera Hol. 2026
20:30 Orkiestra symfoniczna z Montrealu, Rafael Payare
22:20 Pierre Boulez, Filharmonicy Wiedeńscy: Bruckner, Symfonia nr 8

PULS 2

08:00 Wojciech Cejrowski. Boso Luizjana - serial dok.
09:05 Kapitan Szablozęby i skarb piratów - film przyg. Norwegia/Wlk. Brytania 2015
11:05 Skąpiec - komedia Francja 1980, reż. Louis de Funès, Jean Girault
13:45 Wielka włóczęga - komedia Francja/Wlk. Bryt. 1966, reż. Gérard Oury
16:20 Klucz Świętego Piotra - film fantasy Czechy/Słowacja/Niemcy 2023
18:35 Opowieść o srebrnym moście - film fantasy Niemcy 2024, reż. Cüneyt Kaya
20:00 Fatima - dramat obycz. Portugalia/USA 2020
22:15 Niebo istnieje... naprawdę - dramat obycz. USA 2014, reż. Randall Wallace
00:20 Dzielnica strachu IV

TV4

07:05 Zamki krzyżowców: budowle nie do zdobycia
08:10 Galileo
09:10 A na deser... (18)
09:25 Galileo
10:30 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Will Smith
12:40 Czas wojny - dramat wojenny USA/Indie 2011, reż. Steven Spielberg, wyk. Jeremy Irvine, Peter Mullan
15:45 Kabaret na żywo. Młodzi i moralni (181) - kabaret i satyra Polska 2026
17:55 Uroczysko V (15-18) - serial krym. Polska 2026
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (33-36) - serial kryminalny Polska 2026
00:00 STOP Drogówka (377) - mag. policyjny Polska 2026
01:00 Alpinista - film dok.

METRO

07:30 Gorączka złota XIII (17/26) - serial dok. USA 2023
08:25 Klan z Alaski IV
10:30 Podróż do wnętrza ziemi - film przyg. USA 2008, reż. Eric Brevig, wyk. Brendan Fraser, Josh Hutcherson
12:25 The Floor (17, 18)
13:40 Diagnoza IV (13)
14:45 39 i pół II (1)
15:50 Układ warszawski (7,8) - serial krym. Polska 2011
17:50 Kryminalni III (7,8/13) - serial krym. Polska 2005
20:00 Wallander (9/13) - serial krym. Szwecja/Niemcy/Dania/Norwegia/Finlandia 2006
22:05 Chyłka – Rewizja III (4,5/7) - serial kryminalny
00:00 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (4/12)
01:00 Szpital (7/68)
02:00 Szkoła (36/67)

eprasa.pl 33c24ae230

NIEDZIELA 1.11

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex X (10,11/10) - serial krym. Włochy 2009
10:00 Hudson i Rex VI (2,3,4/16) - serial krym.
13:00 Komisarz Montalbano (1/2) - serial krym.
15:30 BFG: Bardzo fajny gigant (The BFG) *** - film fantasy USA/Indie/Wlk. Brytania 2016, reż. Steven Spielberg, wyk. Mark Rylance, Ruby Barnhill (120 min)
17:30 Stawka większa niż życie (5,7/18) - serial wojenny Polska 1968
20:00 Oczy anioła (Angel Eyes) ** - thriller USA 2001, reż. Luis Mandoki, wyk. Jennifer Lopez, Jim Caviezel, Jeremy Sisto, Terrence Howard, Sonia Braga (125 min)
22:05 Jeszcze raz * - komedia romantyczna Polska 2008, reż. Mariusz Malec, wyk. Danuta Stenka (115 min)
00:00 Krzyk (Scream) **** - horror USA 1996, reż. Wes Craven, wyk. Neve Campbell, Courteney Cox, David Arquette, Skeet Ulrich (140 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa: 32AB/78 - reportaż Polska 78
08:10 W pustyni i w puszczy - film przyg. Polska 2001
10:40 Za duży na bajki - komedia Polska 22, reż. Kristoffer Rus, wyk. Maciej Karaś
12:55 Milioner - film obycz. Polska 1977, reż. Sylwester Szyszko, wyk. Janusz Gajos
15:00 Tam i z powrotem - film sensacyjny Polska 2001, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Janusz Gajos, Jan Frycz
17:10 Znachor - melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki, Anna Dymna, Tomasz Stockinger, Bernard Ładysz
20:00 Pianista - dramat wojenny Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Roman Polański, wyk. Adrien Brody, Thomas Kretschmann, Frank Finlay
23:05 Wróg doskonały - film sensacyjny Hiszpania/Niemcy/Francja 2020, reż. Kiké Maíllo, wyk. Tomasz Kot
00:55 Chemia - dramat obycz. Polska 2015, reż. Bartosz Prokopowicz, wyk. Agnieszka Żulewska, Tomasz Schuchardt
03:25 Żegnaj, Ameryko! - komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte

ALE KINO+

08:10 Pod Starym Dębem (The Old Oak) *** - dramat obycz. Wlk. Bryt./Francja/Belgia 2023 (140 min)
10:30 Wszyscy wiedzą (Todos lo saben) **** - dramat kryminalny Hiszpania/Francja/Włochy 2018 (160 min)
13:10 Michael Clayton - dramat krym. USA 07, reż. Tony Gilroy, wyk. George Clooney (150 min)
15:40 Nasze córki (Voor de meisjes) **** - dramat obycz. Holandia/Austria/Belgia 2025, reż. Mike Van Diem (135 min)
17:55 Złota dama (Woman in Gold) *** - dramat obyczajowy Wlk. Brytania/USA 2015 (135 min)
20:10 Był sobie chłopiec (About a Boy) **** - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002 (125 min)
22:15 Źródło nadziei (The Water Diviner) *** - dramat wojenny Australia/USA 2014 (135 min)
00:30 Pamięć (Memory) *** - dramat obyczajowy USA/Meksyk/Chile/Niemcy 2023 (125 min)

POLSAT FILM

09:50 Legenda o Smoku Gnatochrupie - film anim. USA 2010
10:20 Mustang z Dzikiej Doliny: Droga do wolności - film anim. USA/Wlk. Brytania 2021
11:55 Osobliwy dom Pani Peregrine - film przyg. USA/Wlk. Bryt./Belgia/Kanada 2016
14:35 Przypływ wiary - film biograficzny USA 2019
16:55 Titanic - film katastroficzny USA/Meksyk 1997
21:00 Zielona mila - dramat obyczajowy USA 1999
00:55 Kołysanka - horror Polska 2009, reż. J. Machulski

FILMBOX+ ONE

08:00 Strażnik Teksasu VII
11:00 Vera VIII (4/4)
13:00 Bitwa o Anglię - film wojenny Wlk. Brytania/USA/Francja/Hiszpania 1969
15:45 Ostatni legion - film przyg. Wlk. Bryt./F/Słowacja/Tunezja/Włochy/Bułgaria 2007
17:55 Morderstwa według Agathy Christie: Jestem niewinna (6) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2012
20:00 Vera IX (2/4)
22:00 Piękny umysł - dramat obyczajowy USA 2001
00:55 Wichry namiętności - dramat obycz. USA 1994

TVP KULTURA

09:00 Przystań nad Biblią
09:15 J. S. Bach Kantata BWV 6. – „Zostań z nami, gdyż ma się ku wieczorowi"
10:00 Pamiętniki Sherlocka Holmesa (2/6)
11:00 Kosmos 1999 II (22/24)
12:00 Dziady - spektakl teatralny Polska 1959
12:55 Myśmy już byli. Bohaterowie Starych Powązek - film dok.
13:45 „...bo to życie to bal jest nad bale..."
14:30 Wożąc panią Daisy **** - komediodramat USA 1989 (105 min)
16:15 Czterdziestolatek (8)
17:15 Studio Kultura (710)
18:05 Ostoja (Sanctuary) ** - dramat obycz. Irlandia/Polska 2012 (115 min)
20:00 Niezwykła wędrówka Harolda Fry *** - dramat obyczajowy Wlk. Brytania 2023 (115 min)
21:55 Porozmawiajmy szczerze (29)
22:30 Hopper i Vermeer: dialog o samotności
23:35 Do raju - film krótkom. Polska 2023 (30 min)
00:05 Polskie znaki – Rzeczy ostatnie

WARNER TV

11:55 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
14:00 Sok z żuka - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
15:45 Dziedzic Maski - komedia USA/Niemcy/Francja/Australia 2005
17:40 Naciągacze - kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
20:00 Bez mojej zgody - dramat obycz. USA 2009
22:05 W samym sercu morza - film przygodowy USA/Australia/Hiszpania 2015
00:25 Pat Garrett i Billy Kid - western Meksyk/USA 1973

PARAMOUNT

09:00 Gang wiewióra 2 - film animowany Kanada 2017
10:50 xXx: Reaktywacja - film sensacyjny USA 2017
13:00 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon
15:30 Saga »Zmierzch«: Przed świtem, cz. 2 - film fantasy USA 2011, reż. Bill Condon
17:55 Sonic. Szybki jak błyskawica - film przyg. USA/Japonia/Kanada 2020
20:00 Forrest Gump - tragikomedia USA 1994
23:00 Lodowy szlak - film sens. USA/Kanada 2021

HBO

09:10 Na arenie - thriller ** Francja 2024 (95 min)
10:45 Moon: Panda i ja ** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Gilles de Maistre (100 min)
12:25 Kosmiczny Jet: Obóz Kosmiczny ** - film anim. USA 2023 (85 min)
13:50 Lisa Frankenstein *** - horror USA 2024, reż. Zelda Williams, wyk. Kathryn Newton, Cole Sprouse (100 min)
15:30 Motocykliści - dramat *** krym. USA 2023, reż. Jeff Nichols (115 min)
17:25 Diuna - film s.f. USA/**** Kanada 2021, reż. Denis Villeneuve (155 min)
20:00 Koniec ulicy Dębowej *** - horror USA 2026, reż. David Robert Mitchell, wyk. Anne Hathaway (100 min)
21:40 W dzikim galopie - dramat *** obycz. USA 24, reż. Daniel Minahan, wyk. Jacob Elordi (120 min)
23:40 Nocna suka - czarna ** komedia USA 2024, reż. Marielle Heller (100 min)
01:20 Prawa ludzi - dramat ** woj. USA 2024, reż. Phil Blattenberger (100 min)

CINEMAX

11:45 Pan od muzyki - dramat Francja/Szwajc./Niemcy 2004
13:25 Od marca do maja - dramat obycz. Czechy 2024
14:50 Trudny zakład (Zakład) - komedia Francja 1997
16:25 Całe szczęście - komedia romantyczna USA 2006
18:05 Niewidzialna walka - komedia Estonia/Grecja/Finlandia/Łotwa 2023
20:00 Rocky - dramat obycz. USA 1976, reż. John G. Avildsen
22:00 Kiedy nikt nie patrzy - thriller USA 2021
00:00 Prawo ulicy (9,10/13)

ROMANCE TV

07:45 Górski lekarz (12)
12:25 Inga Lindström: Lato na wyspie - romans Niemcy 2005
14:20 Kryminalne zagadki Mazur (8) - serial krym.
16:15 Rosamunde Pilcher: Pomyłki serca - film obyczajowy Niemcy/Austria 1997
18:05 Rosamunde Pilcher: Pralinki na śniadanie - film obyczajowy Niemcy 2019
20:00 Kopciuszek na Karaibach - romans USA 2023
21:55 Lena Lorenz (4/4) - serial obycz. Niemcy/Austria 2021
23:50 Wiosenny szept: Zawsze Wiosna - film obycz. Niemcy 11

CANAL+ PREMIUM

09:15 Chopin, Chopin! *** - dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
11:25 Niania w Nowym Jorku *** - komedia romantyczna USA 2007 (105 min)
13:10 Nowa fala - film **** biograficzny Francja/USA 2025, reż. Richard Linklater (105 min)
14:55 Premierowa jazda
15:10 Kiedy nadchodzi jesień *** - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
16:50 Miss Potter - film biograficzny *** Wlk. Brytania/USA 2006 (90 min)
18:20 Cudowne życie *** - komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
20:00 Krytyk - thriller Wlk. *** Brytania/USA 2023, reż. Anand Tucker, wyk. Ian McKellen (100 min)
21:40 Pogłoska - komedia ** Kanada/Niemcy/Węgry/Wlk. Brytania/USA 2024 (105 min)
23:25 Zakochany bez pamięci - dramat **** USA 2004 (105 min)
01:10 Dotyk - dramat obycz. **** Islandia/Wlk. Brytania 2024 (120 min)

TVN FABUŁA

07:30 Magda M. (8,9,10/15)
10:30 Magia kina (2)
10:55 Sonic. Szybki jak błyskawica - film przygodowy USA/Japonia/Kanada 2020
12:55 Wojownicze żółwie ninja - komedia sens. USA 2014
15:10 Wojownicze żółwie ninja: Wyjście z cienia - film przyg. USA/Hongkong/Chiny 16
17:35 Twisters - film sensacyjny USA/Japonia 2024
20:00 Furiosa: Saga Mad Max - film s.f. Australia/USA 2024
23:10 Obecność - horror USA 2013, reż. James Wan

AMC

09:05 Ona to on - kom. USA/Kan. 2006, reż. Andy Fickman
11:15 Niewinna - thriller Wlk. Brytania/USA 2008
13:05 183 metry strachu - horror USA 2016
14:50 Bibliotekarz III – Przeklęty kielich Judasza - film przygodowy USA 2008
16:50 Star Trek - film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
19:25 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Bryt./F/Niemcy/Hiszp. 05
22:00 Nożownik - thriller USA 2003, reż. William Friedkin
23:55 Pole rażenia - film sens. USA 1993, reż. R. Herrington

eprasa.pl 33c24ae230

AXN

08:45 Walker: Strażnik Teksasu III (10/18) - serial krym.
09:35 Detektyw Monk II (3,4,5,6,7/16) - serial krym.
14:30 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (13-17/23) - serial krym. USA/Kanada 2003
20:00 Pogromcy duchów - komedia sens. USA 1984
22:20 Men in Black: International - film s.f. USA/Chiny 2019, reż. F. Gary Gray
00:20 Hostel II - horror USA/Czechy/Włochy/Islandia/Słowacja 2007, reż. Eli Roth

EPIC DRAMA

08:45 Panna Marple (2/4)
10:40 Poirot III (2,3,4,5/11)
15:10 Komisarz Maigret (1,2/2) - serial krym. Wlk. Brytania 16
18:50 Robin Hood (2) - serial przyg. USA/Serbia 2025
20:00 Rodzina Hardacre'ów II (2/6) - serial obyczajowy
21:00 Morderstwo w małym mieście II (9) - serial krym.
21:55 Morderstwo to nic trudnego (3) - miniserial
23:00 Rodzina Hardacre'ów II (2/6) - serial obyczajowy
00:00 Detektyw Murdoch XVIII (17,18/22) - serial krym. Kanada/Wlk. Brytania 2025

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (6)
12:30 Love the Look (6)
13:30 Jestem z Polski XVIII (6,1,13/14) - serial dok.
16:35 Teraz one (6) - program rozrywkowy Polska 2026
17:10 Do zobaczenia III (6/10)
17:45 Były sobie debiutantki (1/2) - film dok. Francja 2025
18:50 Kuchenne rewolucje (8, 9) - reality show Polska 24
20:50 Ostre cięcie (6)
21:50 Azja Express (9)
23:30 Odkryj niezwykłą Japonię - film dok. Polska 2020
00:50 Jestem z Polski (5/9)

TVN TURBO

11:45 Z drugiej ręki (9)
12:30 Jeździć, obserwować
13:15 Duda kontra Szafrański XI (9/10) - serial dok.
14:00 Polski supersamochód
14:45 Zawodowi handlarze (9)
15:30 Naprawy nie do naprawy
16:15 Kupione, zrobione, sprzedane (5/10) - serial dok.
17:15 Ciężarówką przez pół świata (9/9) - serial dok.
18:15 Raport końcowy (842)
18:40 Mobilni mechanicy (1)
19:25 Wojny samochodowe
21:25 Zawodowi handlarze (9)
22:10 Kupione, zrobione, sprzedane (5/10) - serial dok.

BBC FIRST

08:30 Śmierć z dala od palm IV
09:30 Doktor Thorne (3)
10:35 Sanditon (1/8)
11:30 Duchy (2,3,4/6)
13:35 Morderstwa w Midsomer
17:50 Z pamiętnika położnej
18:55 Ulica nadziei (1/10)
19:55 Śmierć pod palmami XV (8/8) - serial kryminalny
21:00 Śledztwa siostry Bonifacji IV (1/8) - serial krym.
22:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny V (1,2/6)
00:10 Lynley (7/8)
01:05 Morderstwa w Midsomer

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (8,9/21)
10:30 Z Archiwum X V (5,6/20)
12:30 Spider–Man III - film akcji USA 2007, reż. Sam Raimi
15:15 Poznaj mojego tatę - komedia romant. USA 2000
17:30 Poznaj moich rodziców - komedia USA 2004
19:45 Terminator: Genisys - film s.f. USA/Kanada 2015, reż. Alan Taylor, wyk. Arnold Schwarzenegger, Jason Clarke
22:15 Helikopter w ogniu - dramat woj. USA/Wlk. Bryt. 2001, reż. Ridley Scott
01:15 Tulsa King II (2/10)

HGTV

08:05 Uratuj swój ogród (31)
09:00 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród IV
12:40 Uchwycić dom (5,6/8)
13:40 Letnia chata na lata XIII
15:45 Zgłoś remont (5)
16:40 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1/8) - serial dok.
17:40 Weekendowa metamorfoza (3, 4) - reality show
19:40 House Hunters – poszukiwacze domów (6-8)
21:20 Dorota inspiruje (4)
22:15 Poukładani (2)
23:10 Podzieleni projektami
01:10 Nowa Maja w ogrodzie

BBC LIFESTYLE

10:45 Mistrzowie szycia (6-8)
14:10 Rezydencje na Mauritiusie (2/10)
15:15 Majorka (5) - magazyn
15:50 Najbardziej luksusowe wakacje świata (2/3)
16:50 Kurorty sławnych i bogatych (2/6) - serial dok.
17:50 Najpiękniej ukryte hotele
18:55 Niezwykłe hotele bez tajemnic VI - serial dok.
20:00 Pięciogwiazdkowe alpejskie święta - film dok.
21:00 Catfish: w miłosnej pułapce - serial dok.
22:00 Porno, władza i pieniądze
23:00 Wstydliwe choroby (3)

COMEDY CENTRAL

08:00 Hoży doktorzy (10/24)
08:30 Teoria wielkiego podrywu X (18-24,1,2,3/24)
12:45 Teoria wielkiego podrywu (4,5/17) - serial kom.
13:30 Przyjaciele VII (16-24/24) - serial kom. USA 01
18:00 Zostańmy przyjaciółmi - komedia romantyczna USA/Niemcy/Kanada 2005
20:00 Agent XXL II - komedia sensacyjna USA 2006
22:05 The Office PL IV (8,9)
23:08 Comedy Club (7, 8)
00:08 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:20 Stawka większa niż życie (9) - serial wojenny
10:10 07 zgłoś się (1)
11:10 Czterej pancerni i pies (3,4) - serial wojenny
13:10 Ojciec Mateusz (6)
15:40 Komisarz Alex XXVI (9)
16:35 Ranczo V (3/13)
17:30 Czterej pancerni i pies (5) - serial wojenny Polska 70
18:45 07 zgłoś się (1)
19:50 Ojciec Mateusz 35 (12,8) - serial krym. Polska 2026
22:35 Ranczo V (4,5/13)
00:20 Rodzinka.pl XIX (7,8)
01:20 Korona królów. Jagiellonowie - serial obycz.

CANAL+ KUCHNIA

10:50 Jamie: dania w 20 minut
11:45 Klejnoty Morza Śródziemnego - serial dok.
12:30 Azjatycka kuchnia Evy Pau (6, 1) - mag. kulinarny
13:30 Poza Bali (7)
14:30 Proste smaki (2, 3)
15:20 Bosacka rusza w Polskę
16:25 Włoska uczta (17,18)
17:30 U sąsiadów w kuchni XVI
18:50 Jakubiak rozgryza Polskę (10) - mag. kulinarny
19:25 Nie bój ryby! (8)
19:50 m jak mięso (2, 1, 2)
21:15 Anthony Bourdain X
23:45 Hongkong od kuchni (5)

CANAL+ DOMO

10:10 Cztery pory roku w ogrodach Kew II (4)
11:10 Monty Don – ogrody nad Renem (3/3) - serial dok.
12:20 Ucieczka na wieś XXV
14:15 Wielkie projekty X
15:15 Mały metraż w wielkim stylu II (9,10) - serial dok.
16:15 W mieście czy na wsi
17:15 Projekty marzeń (10/12)
18:10 Tomasz Pągowski (4)
18:35 Daleko od miasta XVII (2)
19:05 Ucieczka na wieś XXIII
21:00 Wielkie amerykańskie rancza (9,10) - serial dok.
22:10 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (9/20) - serial dok.

PLANETE+

14:40 Powrót rybołowa
15:50 Zaginione światy (1/4)
16:55 Najmniejsze cuda świata (1/2) - serial dok.
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace V (10)
19:10 Polska z góry. Naj... w Polsce (1/10) - serial dok.
19:35 Yvan Jayne. Francuski mistrz rodeo - film dok.
20:50 Henry Ford. XX-wieczny życiorys - film dok. F/B 2023
22:00 Johnny Depp. Wieczny buntownik - film dok. F 2022

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Być jak da Vinci (9/10)
09:00 Złomowisko PL VI
11:00 Krzykacz – wspomnienia - film dok. Polska 2021
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty (14) - pr. rozrywkowy
13:00 Wyzwanie: przetrwanie
14:00 Gorączka złota XVII (1)
16:00 Zawodowcy: drwale II
17:00 Fani czterech kółek III
18:00 Od samochodu do domu III (8) - serial dok.
19:00 Kroniki policyjne:
20:00 Gorączka złota XVII (1) - serial dok. USA 2026
22:00 W oku cyklonu III
23:00 Kroniki policyjne II

TVP HISTORIA

12:35 Odrodzenie katedry Notre-Dame - film dok.
13:30 Flesz historii (785)
13:55 Paweł, apostoł Chrystusa - dramat historyczny USA 18
15:45 Anna od... pamięci
16:40 Starożytne mocarstwa
17:30 Przywracanie Pamięci
18:00 Noce i dnie (8)
19:00 Gry wojenne (6/6)
20:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (8/10)
21:00 Polskie 100 lat (1)
21:30 Dom pod Dwoma Orłami
22:20 Lalka - dramat obyczajowy Polska 1968

HISTORY

12:00 Absurdy przeszłości II
13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (5/11)
14:00 Piątka z historii (1)
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic (1/10)
15:20 Starożytni kosmici XIV
16:10 Sekrety widziane z góry III (1/10) - serial dok.
17:10 II wojna światowa w kolorze (5,6/6) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (19/20) - serial dok.
21:00 Wielka inżynieria z Dolphem Lundgrenem (5/8)
22:00 Absurdy przeszłości II

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic VI (3/9) - serial dok.
16:00 Czarnobyl: świadkowie tragedii (2) - serial dok.
17:00 Wojna na pustyni: walka z Rommlem (1) - serial dok.
18:00 UFO: przełomowe śledztwa (2/5) - serial dok.
19:00 Tajemnicze wyspy (8/10) - serial dok. Kanada 24
20:00 UFO: przełomowe śledztwa II (4/6) - serial dok.
21:00 Tajne misje USA
22:05 Ostatni lot: anatomia katastrofy II (1) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VIII (5)
09:00 Z klimatem i z pasją
10:00 Najpiękniejsze domy na wsi (5,6) - serial dok.
12:00 Wojny magazynowe IX
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (15,16/20)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII
21:00 Podglądacze przyrody (8, 1) - mag. przyrodniczy
22:00 Korea Północna: w głowie dyktatora: Dylemat (1)
23:00 Wyspa kanibali
00:00 UFO. Zaginione dowody II (10/10) - serial dok. USA 18
01:00 Rolnicy. Podlasie (36/53)

BBC EARTH

08:55 W okowach mrozu VII
09:55 Ben Fogle na szkockich wyspach II (2/4) - serial dok.
11:00 Ewolucja - serial dok.
12:10 W okowach mrozu VI
13:15 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (4/4)
14:30 Azja (7/7) - serial dok.
15:40 Azja: kulisy produkcji
16:45 Życie na pustkowiu V (6,7/8) - serial dokumentalny
18:45 Szlakiem wulkanów
19:45 Ekspedycja: orka
20:55 Ewolucja - serial dok.
22:00 W okowach mrozu II
23:00 Planeta zmian II (2/2)

POLSAT VIASAT HISTORY

08:00 Tajemnice Jezusa
09:15 W poszukiwaniu biblijnej prawdy - serial dok.
11:30 Majowie: wojna pięciu królestw (1,2,3,4) - serial dok.
15:35 Czarna śmierć: pacjent zero (1,2/2) - serial dok.
17:50 DNA Hitlera: geny dyktatora (1,2/2) - serial dok.
19:55 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
21:00 Konstantyn Wielki (1) - serial dok. Niemcy 2025
23:15 Wezuwiusz: historia zaginionych zwojów - film dok.
00:30 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej

eprasa.pl 33c24ae230

PONIEDZIAŁEK 2.11

Od A do Z

AMERYKAŃSKI NINJA ★★
film sens., USA/Filipiny 1986, reż. Sam Firstenberg, wyk. Michael Dudikoff, Steve James, Judie Aronson
20:00 | stopklatka
Kultowy klasyk kina walki: Michael Dudikoff jako wychowanek japońskiego mistrza, który własnoręcznie i własnonożnie rozbija gang handlarzy broni penetrujący amerykańską bazę wojskową na Filipinach.

COŚ W WODZIE ★★
thriller, Wlk. Brytania 2024, reż. Hayley Easton Street, wyk. Hiftu Quasem, Natalie Mitson, Nicole Rieko Setsuko
21:00 | tvn 7
Pani planuje ślub w tropikach, więc zaprasza przyjaciółki na mały rekonesans. Sielanka kończy się, kiedy łódź, którą płyną dziewczyny, zostaje zaatakowana przez stado głodnych rekinów.

DO KOGO NALEŻĘ? ★★★
dramat obycz., Tunezja/Francja/Kanada/Norwegia/Arabia Saudyjska/Katar 2024, reż. Meryam Joobeur, wyk. Salha Nasraoui, Adam Bessa, Mohamed Grayaâ
23:20 | cinemax
Opowieść o matce z tunezyjskiej wioski, cierpiącej, kiedy dwaj jej synowie poszli na wojnę. Powrót jednego z nich nie wzmacnia nadwerężonych więzi, a wręcz przeciwnie – wzmaga obawy i lęki.

DOWÓD ŻYCIA ★★★
film sens., USA 2000, reż. Taylor Hackford, wyk. Meg Ryan, Russell Crowe, David Morse
23:50 | warner tv
Russell Crowe jako wysoko opłacany specjalista od odbijania zakładników wyrusza na poszukiwanie inżyniera, uprowadzonego przez latynoskich partyzantów – za darmo, z miłości do Meg Ryan, żony porwanego.

GORĄCY TEMAT ★★★
film biograficzny, USA 2019, reż. Jay Roach, wyk. Charlize Theron, Nicole Kidman, Margot Robbie
22:20 | ale kino+ hd
#MeToo w mediach: Roger Ailes, szef kanału Fox News, zostaje publicznie oskarżony przez dziennikarki (w tym największe gwiazdy) o molestowanie seksualne, co doprowadziło do jego rezygnacji. Na faktach.

Ojciec

22:55 | tvp 2
★★★★

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Dwa Oscary – za scenariusz i kreację Anthony'ego Hopkinsa – dla opowieści o starzejącym się mężczyźnie, który – nie akceptując swego wieku i stanu zdrowia – odrzuca oferowaną mu pomoc kochającej córki.

DRAMAT OBYCZ.
WLK. BRYTANIA/FRANCJA/USA 2020, REŻ. FLORIAN ZELLER, WYK. ANTHONY HOPKINS, OLIVIA COLMAN, MARK GATISS

IMIĘ RÓŻY ★★★
dramat krym., Niemcy/Włochy/Francja 1986, reż. Jean-Jacques Annaud, wyk. Sean Connery, Christian Slater, Michael Lonsdale
20:00 | tvp kultura
Fascynująca powieść Umberto Eco na ekranie: Sean Connery jako średniowieczny Sherlock Holmes na tropie zaginionej „Poetyki" Arystotelesa. Wciąga!

KOMÓRKA ★★★
film sens., USA/Niemcy 2004, reż. David R. Ellis, wyk. Chris Evans, Kim Basinger, Jason Statham
22:00 | warner tv
Kim Basinger jako porwana przez mafię, która znajduje wyjście z sytuacji, łącząc się z rozbitego aparatu telefonicznego z przypadkowym numerem komórkowym. Czy młodzian po drugiej stronie zdąży z pomocą?

LUCKY STRIKE ★★
dramat wojenny, USA 2026, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood, Colin Hanks, Aunjanue Ellis-Taylor
23:00 | canal+ premium
Oparty na faktach epizod z bitwy o Ardeny z udziałem synów Toma Hanksa i Clinta Eastwooda: amerykański oficer otrzymuje polecenie powstrzymania hitlerowskich czołgów, w wyniku czego pozostaje na tyłach wroga.

NIE MÓW DO MNIE MAMO ★★★
dramat obycz., Norwegia 2025, reż. Nina Knag, wyk. Pia Tjelta, Kristoffer Joner, Tarek Zayat
21:35 | cinemax
Norweska odpowiedź na głośne „Babygirl": pani w średnim wieku, nauczycielka i żona burmistrza, który otworzył w miasteczku ośrodek dla uchodźców, nawiązuje płomienny romans z nastoletnim Syryjczykiem.

NIE MÓW ZŁA ★★★
horror, USA/Chorwacja/Kanada 2024, reż. James Watkins, wyk. James McAvoy, Mackenzie Davis, Aisling Franciosi
22:15 | hbo
Z duńskiego na hollywoodzki: rodzina przyjmuje zaproszenie od świeżych znajomych do domu na odludziu. Początkowo miła atmosfera gęstnieje, a na jaw wychodzą krwawe skłonności gospodarzy.

NIEZWYKŁA WĘDRÓWKA HAROLDA FRY ★★★
dramat obycz., Wlk. Brytania 2023, reż. Hettie MacDonald, wyk. Jim Broadbent, Penelope Wilton, Linda Bassett
22:20 | tvp kultura
Jim Broadbent jako emeryt, który otrzymuje list pożegnalny od przyjaciółki, przebywającej w hospicjum. Ponieważ nie umie na ten list odpowiedzieć, wyrusza pieszo do oddalonej o kilkaset mil chorej.

OCEAN'S 8 ★★★
komedia sensacyjna, USA 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett, Anne Hathaway
22:50 | tvn 7
Sandra Bullock jako siostra legendarnego włamywacza, która kompletuje damską ekipę, by dokonać spektakularnej kradzieży cennego naszyjnika podczas prestiżowej gali w nowojorskiej Metropolitan Opera.

WONDER WOMAN 1984 ★★
film fantasy, USA 2020, reż. Patty Jenkins, wyk. Gal Gadot, Chris Pine, Kristen Wiig
22:40 | tvn
Powtórka z rozrywki: Gal Gadot jako komiksowa Wonder Woman, która w latach 80. XX wieku broni magicznego kamienia przed zakusami szaleńca, marzącego o władzy nad światem. Przewidywalne w każdym kadrze.

WSPANIAŁE ŻYCIE MARCELA PAGNOLA ★★★
film anim., Francja/Belgia/Luksemburg 2025, reż. Sylvain Chomet
20:00 | cinemax
Sylvain Chomet, zainspirowany felietonami sprzed stulecia, opisuje dzieciństwo i młodość jednego z najważniejszych twórców francuskich w połowie XX wieku - Marcela Pagnola, pisarza i filmowca.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 33c24ae230

PONIEDZIAŁEK 2.11

TVP1

07:00 Msza święta
07:40 Wezwany z kamieniołomu – Kapłaństwo - film dok.
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Film dokumentalny
09:00 Ranczo IV (7/13)
10:00 Komisarz Alex XXII (1)
11:00 Ojciec Mateusz XXIV (5)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:50 Historia leniwca
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (647)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6003)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (23) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
20:55 **Kochany, najukochańszy...** - spektakl teatralny Polska 2026
22:05 **Postscriptum** (63)
22:35 **Maryja. Matka Papieża** - film dok. Polska 26
00:05 **Balans bieli** (147)
00:45 **Sabrina** - komedia ★★★★★ romantyczna USA 1954, reż. Billy Wilder, wyk. Audrey Hepburn, Humphrey Bogart, William Holden (120 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta (58) - program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7725) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7725) - mag. Polska 2026
11:45 Okrasa łamie przepisy (432) - mag. kulinarny
12:25 Koło fortuny (2122)
13:15 Program rozrywkowy
14:05 Va banque (1105)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2123)
16:35 Familiada (3079)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1106)
18:50 Jeden z dziesięciu (20)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (18)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1686)
20:50 **M jak miłość**
21:50 **Na sygnale**
22:55 **Ojciec (The Father)** ★★★★ - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/USA 2020 (110 min)
00:45 **Davos. Wojna szpiegów** (3/6) - serial krym.
01:40 **Dla ciebie wszystko (The Best of Me)** ★★★ - melodramat USA 2014 (120 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:20 Trudne sprawy XXIII (18/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XX (2,1,3/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (43)
13:25 Gliniarze XVIII (6,7)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (44) - serial fab.-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (44) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (107) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:45 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:10 Wieczór Rymanowskiego (2)
19:40 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (155)

20:35 **Uprowadzona (Taken)** ★★★ - thriller USA/Francja 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace, Famke Janssen, Xander Berkeley (120 min)
22:35 **Bad Boys II** - film sensacyjny USA 2003, reż. Michael Bay, wyk. Will Smith (190 min)
01:45 **7 sekund (7 Seconds)** ★★ - film akcji USA/Szwajcaria/Rumunia/Wlk. Bryt. 2005, reż. Simon Fellows (125 min)

TVN

05:15 Zamieszkać na plaży VII (11/14) - serial dok. USA 2020
05:40 Uwaga! (7754)
05:55 Ukryta prawda (1/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Zielona Góra – Hot Italian Pizza 30 (9) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5824)
11:20 Doradca smaku (37)
11:30 Kuchenne rewolucje: Zawiercie – Plackarnia Papaluca 33 (9) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Płock – „Sho Sho" XXV (11) - reality show Polska 2022
13:40 Ukryta prawda (15,16/17) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny II (21) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (46)
17:55 Detektywi VII (46)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8121)

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (13)
21:30 **Taskmaster** (10) - program rozrywkowy
22:40 **Wonder Woman 1984** ★★ - film fantasy USA 2020, reż. Patty Jenkins, wyk. Gal Gadot, Chris Pine, Kristen Wiig (190 min)
01:50 **Vinci 2** - komedia ★★★ kryminalna Polska 2025, reż. Juliusz Machulski, wyk. Robert Więckiewicz (150 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (18,19/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (10,13/15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (2/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (1) - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV (37) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (45,46) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Likwidator (The Last Stand)** ★★ - film sens. USA 13, reż. Kim Jee-woon, wyk. Arnold Schwarzenegger (125 min)
22:05 **Jak to się robi w Chicago (Raw Deal)** ★ - film sensacyjny USA/Holandia 1986 (125 min)
00:10 **Plan emerytalny (The Retirement Plan)** ★★ - komedia sensacyjna Kanada/Kajmany 2023 (130 min)
02:20 **Lombard. Życie pod zastaw XIX** (41)

TVN7

05:15 Ten moment (1/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:50 Szkoła (53,54,55/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:40 Ukryta prawda (17,24,25/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:50 Detektywi V (4) - serial fabularno-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (36) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Ukryta prawda (8/73)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (40/40) - serial fabularno-dok. Polska 2020
19:00 Ukryta prawda (1/60)
20:00 **Hotel Paradise** (39) - real tv Polska 2026
21:00 **Coś w wodzie (Something in the Water)** ★★ - thriller Wlk. Brytania 2024, reż. Hayley Easton Street, wyk. Hiftu Quasem (110 min)
22:50 **Ocean's 8** - komedia ★★★ sensacyjna USA 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett (130 min)
01:00 **Mówię Wam** (11)
02:20 **Prawdziwy horror II** (2/10) - serial dok.

MEZZO

13:20 Intermezzo
13:30 Georg Friedrich Händel: Tamerlano - opera F 2026
15:00 Konkurs im. George'a Enescu - muzyka klasyczna
16:40 Brahms: Kwintet klarnetowy h-moll, opus 115 – Berliner Solisten
17:20 Intermezzo
17:50 Filharmonicy Berlińscy, Claudio Abbado - muzyka klas.
19:40 Brahms: Sekstet smyczkowy B-dur, op. 18, nr 1 – Wiener Streichsextett
20:30 Play it Again ! Powtórka muzyczna - film dok.
21:20 Koncert Sylwestrowy Staatskapelle Dresden - muzyka klas. Niemcy 2021
22:45 Alena Baeva, Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège, Lionel Bringuier: Mendelssohn, Beethoven - muzyka klas.

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (16)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (20,21/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (18,15/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (17)
13:35 Smerfy
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi! II (1/15)
15:00 Miraculous VI (4,5/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (20,21/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru (11,12/26)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (35) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby V
01:00 Dzielnica strachu IV (11)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (5) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (28,29,30/65)
11:55 Na ratunek 112 XVI (51,52) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVII (10-12,46/40) - serial fab.-dok.
17:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (473) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (45,46) - serial obycz.
20:00 Uroczysko VI (37)
20:35 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (37)
21:35 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (37) - serial krym.
22:40 Opowiem ci o zbrodni II (5) - serial dok. Polska 2019
23:05 Snajper: Jednostka specjalna G.R.I.T. - film sens. USA 23, reż. Oliver Thompson
01:00 Love Island V (40)

METRO

07:25 Szpital (47,48,49/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (30/67)
13:30 Bez kompleksów (6)
14:30 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (6) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (5, 6)
18:00 Złomowisko PL VII - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka IX (18,19) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni V (6,7) - serial krym. Polska 2006, wyk. Marek Włodarczyk
23:15 Hannibal III (8/13) - serial grozy USA 2015
00:10 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (12/12)
01:10 Szpital (8/68)
02:15 Szkoła (37/67)

eprasa.pl 33c24ae230

PONIEDZIAŁEK 2.11

STOPKLATKA

08:00 Robert Makłowicz (121, 154) - mag. kulinarny Polska 2023
09:50 Wojny magazynowe: Kanada II (1,2/12) - serial dok. Kanada 2015
11:00 Aukcja w ciemno III
12:00 Katastrofy w przestworzach XII (3,8,5/13) - serial dok.
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (14,15)
17:00 Katastrofy w przestworzach VIII (2/2)
18:05 Wojny magazynowe: Kanada II (3,4/12)
19:10 Aukcja w ciemno III (16,17/26) - serial dok.
20:00 Amerykański Ninja (American Ninja) ★★ - film sens. USA/Filipiny 1986, reż. Sam Firstenberg, wyk. Michael Dudikoff, Steve James (120 min)
22:00 Królowie ulicy (Street Kings) ★★★ - film sens. USA 2008, reż. David Ayer, wyk. Keanu Reeves, Forest Whitaker, Hugh Laurie (125 min)
00:05 Boże Ciało - dramat ★★★★★ obycz. Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Tomasz Ziętek (160 min)

KINO POLSKA

07:30 Zwierzęta Wajraka III (10/10) - serial dok.
08:00 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (1/8)
08:35 Akademia Pana Kleksa, cz. 1: Przygoda księcia Mateusza (1) - film dla młodzieży Polska/ZSRR 1983, reż. Krzysztof Gradowski
10:10 Szaleństwa panny Ewy - film dla młodzieży Polska 1984, reż. Kazimierz Tarnas
12:35 W zawieszeniu - dramat obyczajowy Polska 1987, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krystyna Janda
14:40 Pan Wołodyjowski - film historyczny Polska 1968, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Tadeusz Łomnicki
18:00 Czterej pancerni i pies (7,8) - serial wojenny Polska 66
20:00 Ekstradycja (1,2) - serial sens. Polska 1995, wyk. Marek Kondrat, Grzegorz Warchoł, Artur Żmijewski, Dariusz Jakubowski, Marek Bukowski
22:30 Wałęsa. Człowiek z nadziei - film biograf. Polska 2013, reż. Andrzej Wajda, wyk. Robert Więckiewicz, Agnieszka Grochowska
01:05 Cicha noc - dramat obyczajowy Polska 2017, reż. Piotr Domalewski, wyk. Dawid Ogrodnik, Tomasz Ziętek

ALE KINO+

08:10 Fuks - komedia sens. ★★★ Polska 1999, reż. Maciej Dutkiewicz (105 min)
09:55 The Office PL (1,2/12) - serial kom. Polska 2021
11:10 Marzyłam o Afryce (I Dreamed of Africa) ★★ - dramat obyczajowy USA 2000, reż. Hugh Hudson (145 min)
13:35 Detektyw Foyle (1/4)
15:50 Niezwyciężony (Stronger) ★★★ - dramat obycz. USA 2017, reż. David Gordon Green, wyk. Jake Gyllenhaal, Tatiana Maslany (145 min)
18:15 Zbrodnie na wybrzeżu, cz. II (1/2) - serial krym. Niemcy 2023
20:10 Wezwanie (The Calling) ★★★ - thriller Wlk. Brytania/USA/Kanada 2014, reż. Jason Stone, wyk. Susan Sarandon, Gil Bellows (130 min)
22:20 Gorący temat (Bombshell) ★★★ - film biograficzny USA 2019, reż. Jay Roach, wyk. Charlize Theron (140 min)
00:40 Na fali ryzyka (Breakwater) ★★ - thriller USA 2023, reż. James Rowe (130 min)

POLSAT FILM

07:30 Poirot (1/10)
08:40 Przyjaciółki XXV (7,8)
10:35 Świat według Kiepskich (8,9,39,11,11/16) - serial kom.
13:15 Paddington - film anim. Wlk. Brytania/Francja 2014
15:15 Exodus: Bogowie i Królowie - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2014
18:30 Siedem dusz - dramat obyczajowy USA 2008
21:00 Dom Gucci - thriller USA/Kanada 2021
00:25 Dracula: historia nieznana - film akcji USA/Wlk. Brytania/Irlandia/Japonia 2014

FILMBOX+ ONE

11:50 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (3/4)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie II: Dramat w trzech aktach (21) - film krym. Francja/Szwajcaria 2017
15:00 Strażnik Teksasu VII
17:05 Vera VI (1/4)
18:55 Zbrodnie w Grantchester V (1/6)
20:00 Kuloodporni - komedia kryminalna USA 1996
21:45 Jestem najlepsza. Ja, Tonya - film biograficzny USA/Wlk. Brytania/Katar 2017
00:10 Wściekły pies - film sensacyjny USA 2017

TVP KULTURA

08:15 Tamte lata, tamte dni
09:00 Blisko, coraz bliżej (2)
10:30 O psie, który jeździł koleją ★★★ - film przyg. Polska 2023, reż. Magdalena Nieć (105 min)
12:15 Jamie Wyeth: artysta bezkompromisowy
13:20 Wydarzenie aktualne
14:00 Kosmos 1999 II (18/24)
15:00 Hania - melodramat ★★ Polska 84, reż. Stanisław Wohl, Krzysztof Wierzbiański (105 min)
16:45 Blisko, coraz bliżej (3)
18:15 Dobry tytuł (59)
18:55 Rawhide IV (6) - western USA 1961
20:00 Imię róży (The Name of the Rose) ★★★ - dramat krym. Niemcy/Włochy/Francja 1986, reż. Jean-Jacques Annaud, wyk. Sean Connery (140 min)
22:20 Niezwykła wędrówka Harolda Fry (The Unlikely Pilgrimage of Harold Fry) ★★★ - dramat obyczajowy Wlk. Brytania 2023 (115 min)
00:15 Wożąc panią Daisy (Driving Miss Daisy) ★★★★ - komediodramat USA 1989, reż. Bruce Beresford (105 min)

WARNER TV

08:00 Prawo Agaty III (13,1)
10:00 Bajer z Bel-Air V
10:55 Poniedziałki na chirurgii
11:50 Teraz albo nigdy!
13:55 Bajer z Bel-Air V
15:50 Poniedziałki na chirurgii (4,5/10) - serial obycz. USA 13
17:40 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
19:40 Naciągacze - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania 2003, reż. Ridley Scott
22:00 Komórka - film sensacyjny USA/Niemcy 2004
23:50 Dowód życia - film sens. USA 2000, reż. Taylor Hackford

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VI (21,22/23)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII (10) - serial dok.
10:25 Zmierzch - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008
13:00 Czarodziejki VI (23/23)
14:50 Saga »Zmierzch« – Księżyc w nowiu - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz
17:25 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie - film fantasy USA 10
20:00 Szybki jak błyskawica - film sens. USA 1990, reż. Tony Scott, wyk. Tom Cruise
22:25 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon

HBO

09:55 Policzalne - dramat ★★★ obycz. Australia 24, reż. Marcelle Lunam (90 min)
11:25 Śmierć komedianta ★★★ - dramat obyczajowy Argentyna/Belgia 2025 (105 min)
13:10 Saipan - film biograf. ★★★ Irlandia/Wlk. Bryt. 2025, reż. Lisa Barros D'Sa, Glenn Leyburn (90 min)
14:40 PS Kocham Cię ★★★ - melodramat USA 2007, reż. Richard LaGravenese (125 min)
16:45 Koniec ulicy Dębowej ★★★ - horror USA 2026, wyk. Anne Hathaway (100 min)
18:25 No hej! - komedia ★★★ USA 2025, reż. Sophie Brooks (95 min)
20:00 Pożlacany wiek IV (1/8) - serial obycz. USA 2026
21:00 Amerykański zakładnik (1/8) - serial krym.
21:45 Druga młodość (8)
22:15 Nie mów zła - horror ★★★ USA/Chorwacja/Kanada 2024 (110 min)
00:05 MaXXXine - horror ★★★ USA/Wlk. Brytania/Nowa Zelandia 2024 (100 min)
01:45 Głos Hind Rajab - dramat ★★★★ wojenny Tunezja/Francja 2025 (85 min)

CINEMAX

13:10 Steve Jobs - film biograf. USA/Wlk. Brytania/Japonia 15
15:15 Zaczynam widzieć światło - dramat obycz. USA 25
16:55 Słone lato - dramat obycz. Wlk. Bryt./Australia 25
18:30 Znajomy dotyk - dramat obyczajowy USA 2024
20:00 Wspaniałe życie Marcela Pagnola - film anim. Francja/Belgia/Luksemburg 25
21:35 Nie mów do mnie mamo - dramat obycz. Norwegia 25
23:20 Do kogo należę? - dramat obycz. Tunezja/F/Kanada/Norw./Arabia Saudyjska/Katar 24

ROMANCE TV

09:20 Górski lekarz
10:20 Inga Lindström: Droga do ciebie - romans Niemcy 05
12:05 Diagnoza Betty (29/29)
13:05 Szukając Persefony (1,3,4) - serial kostiumowy
17:05 Serca pod drzewem oliwnym - komedia romantyczna USA 2023
18:55 Śledztwo prowadzi Watzmann (1/12) - serial krym.
20:00 Zakonnica i komisarz - komedia Niemcy 2006
21:55 Lato u Charlotte - komedia romant. Kanada 23
23:30 Śledztwo prowadzi Watzmann (1/12) - serial krym.

CANAL+ PREMIUM

09:30 Miss mokrego podkoszulka ★★★ - komedia Polska 2002 (55 min)
10:25 Łapu-Capu (261)
10:40 Thelma - komedia USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min) ★★★★
12:15 Wszyscy Święci ★★ - dramat obyczajowy Polska 2002 (80 min)
13:35 Maria Callas. Nieznane lata
15:20 Historia Apple'a. Jak sprzedać rewolucję
16:15 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 ★★ - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
18:10 Łapu-Capu (262)
18:15 Pompeje - film katas. ★★ USA/Niemcy 2014, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Kit Harington (105 min)
20:00 S.W.A.T. Exiles (1) - serial sens. USA 2025
20:50 Dziedzictwo Bourne'a ★★★ - film sensacyjny USA/Japonia 2012, reż. Tony Gilroy (130 min)
23:00 Lucky Strike - dramat ★★ wojenny USA 2026, reż. Rod Lurie (105 min)
00:45 Rocznica - thriller USA ★★★ 25, reż. Jan Komasa, wyk. Diane Lane (110 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (41/50)
10:55 Magda M. (11/15)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (42/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (1) - mag. filmowy
17:50 Alfabet filmowy (38)
17:55 Sonic. Szybki jak błyskawica - film przyg. USA/Japonia/Kanada 2020
20:00 Batman – Początek - film przyg. USA/Wlk. Bryt. 05
23:00 Jedna noc - komedia romantyczna Australia 2023

AMC

08:05 Supernova, cz. 1 - film s.f. USA/RPA 2005
09:55 Supernova, cz. 2 - film s.f. RPA/USA 2005
11:45 Ja, Frankenstein - thriller USA/Australia 2014
13:40 Dziewczyny z farmy - film obycz. Wlk. Bryt./F 1998
16:05 Miłość w Nowym Jorku - dramat miłosny USA 2000
18:15 Zaborcza miłość - thriller USA 1998
20:10 Ślepa furia - film sens. USA 1988, wyk. Rutger Hauer
22:00 The Audacity (1,2/8)
00:05 Wolf Creek II - horror Australia 2013

eprasa.pl 33c24ae230

AXN

08:20 Agenci NCIS XII (9/24)
09:10 Castle II (18,19/24)
11:10 Detektyw Monk II (8,9/16)
13:10 Agenci NCIS XII (10,11/24) - serial krym. USA 14
15:10 FBI: Most Wanted IV (1,2/22) - serial kryminalny
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (4,5/22)
19:05 Castle II (20,21/24)
21:05 FBI VI (13/13)
22:05 FBI: Most Wanted V (10/13) - serial krym. USA 2024
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (4,5/22)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII (22/22) - serial kryminalny
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe II (2/6)
10:25 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet VI (3/6)
13:00 Sprawy pana Booka
14:10 Agenci NCIS XVII (16/20)
15:05 Panna Marple II (2/4)
17:10 Dalgliesh - serial krym.
19:05 Agenci NCIS XVII (17/20)
19:55 Poirot III (7/11)
21:00 Montmartre (8/8)
22:10 Panna Scarlet VI (5/6)
23:15 Poirot III (7/11)
00:25 Agenci NCIS XVII (17/20)
01:10 Sprawy pana Booka (4/6)

TVN STYLE

11:20 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (2/8) - serial dok.
12:20 Ugotowani (5)
13:25 Kuchenne rewolucje (7, 6) - reality show Polska 24
15:35 Ugotowani (10)
16:40 Poukładani (3)
17:40 Kuchenne rewolucje (10, 11, 12) - reality show
20:50 Jestem z Polski XVIII (6,6/14) - serial dok. Polska 26
22:50 Hotel Paradise (39) - real tv Polska 2026
23:45 EuroPOLKI studentki (5) - lifestyle Polska 2023
00:45 Bazary Europy

TVN TURBO

09:20 Fani czterech kółek XVI
10:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (5) - mag. motoryzacyjny
11:15 Wojny samochodowe (9)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5101)
18:15 Wojny samochodowe (9)
19:15 Kupione, zrobione, sprzedane (5/10) - serial dok.
20:15 Ciężarówką przez pół świata (9/9) - serial dok.
21:15 Zawodowi handlarze (9)
22:00 Raport Turbo (5101)
22:15 Polski supersamochód

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown VIII
12:35 Shakespeare i Hathaway II (9,10,1/10)
15:10 Śmierć z dala od palm II
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (1/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre II
22:00 Zbrodnie na Szetlandach II (1/6) - serial krym.
23:05 Dobijasz mnie (3)
00:00 Tajemnice Majorki (4/10)

FX

09:00 FBI VI (7/13)
10:00 Agenci NCIS II (5/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (21/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (11,12/24)
13:45 Castle II (17/24)
14:40 Lucyfer II (14/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (13,14/24)
17:25 Z Archiwum X V (6,7/20)
19:15 FBI VI (8/13)
20:05 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (10/21)
20:55 Zabójcze umysły XVII
22:00 Tulsa King II (3/10)
22:55 Z Archiwum X V (7/20)

HGTV

09:00 Aloha, nowy dom! (9, 10)
10:55 Moje miasto, mój dom: wspólny projekt - serial dok.
11:55 Włoszki wymiatają! (1)
12:35 Uratuj swój ogród (1)
13:35 Patent na dom (1)
14:35 Mieszkanie na miarę IV
16:30 Polowanie na ogród IX
18:10 Uchwycić dom (4,5/8)
19:15 Weekendowa metamorfoza (4) - reality show
20:15 Zgłoś remont (5)
21:10 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1/8) - serial dok.
22:10 Dorota was urządzi V)
22:55 House Hunters (7-10)

BBC LIFESTYLE

11:00 Najdroższe brytyjskie domy II (1/8) - serial dok.
12:05 Mistrzowie ceramiki (3)
13:15 Włoski remont Amandy i Alana (1, 2) - reality show
14:25 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
15:30 Mistrzowie szycia (1)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
19:15 Zapraszam do stołu (27)
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
21:00 Najbardziej luksusowe wakacje świata (3/3)
22:00 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia (1) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół VIII (15/16)
08:55 Hoży doktorzy (9,10/24)
09:55 Przyjaciele VIII (1-4/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV (17-22/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół VIII (16,1,2,3/16) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VIII (5-8/24)
18:30 Hoży doktorzy (11,12/24)
19:30 Duchy II (19,20/22)
20:30 Teoria wielkiego podrywu IV (20,21,22/24)
22:00 The Office PL IV (10,11)
23:05 Comedy Club (9, 10)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:40 Komisarz Alex XII (6)
09:30 Rodzinka.pl IX (4)
10:00 Klan - telenowela
10:35 Ranczo V (2/13)
11:30 M jak miłość
12:25 Komisarz Alex XXVI (9)
13:25 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz" (23) - felieton
13:35 Ojciec Mateusz (9/17)
15:35 Komisarz Alex XII (7)
16:25 Na sygnale
17:35 Ranczo V (4,5/13)
19:30 Ojciec Mateusz (11,10/17) - serial krym.
21:30 Ranczo V (6,7/13)
23:25 Ojciec Mateusz (12/17)
00:20 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

13:45 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (5)
14:40 ABC gotowania – kuchnia grecka (1, 2) - mag.
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (11, 12) - mag.
16:45 Jamie Oliver (15, 16, 3)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (5,6) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza Maltę
20:20 Klejnoty Morza Śródziemnego - serial dok.
21:15 Ziemia, ogień i smak (5)
22:10 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (6)
23:05 Anthony Bourdain VIII (1)

CANAL+ DOMO

08:00 Dom w miesiąc (6, 1)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (2)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia (3) - serial dok.
16:00 Meblokreacje (8, 9)
17:00 Adres: rezydencje marzeń (5) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXI
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Po pierwsze lokalizacja!
21:55 Wielkie projekty X
22:50 W mieście czy na wsi

PLANETE+

14:40 Krajobrazy świata (7/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (7,8/14)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (121)
18:10 Polska z góry. Naj... w Polsce III (1) - serial dok.
18:40 Premiera: Polska z góry. Naj... w Polsce III - serial dok.
19:10 Ekskluzywna szkoła dla lokajów (1) - serial dok.
19:45 Syndrom hawański. Kto pierze umysły Amerykanów?
20:50 Liban 1982 - film dok.
22:00 Niepełnosprawni
23:10 Czas dobrej śmierci (1)

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata (7/9) - serial dok.
11:00 Klan z Alaski III (3/32)
12:00 Fani czterech kółek III (3)
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (7/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Kroniki policyjne
17:00 Od samochodu do domu III (8) - serial dok.
18:00 Przystanek Bieszczady II (4) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania II (10,11/32) - serial dok.
21:00 Fani czterech kółek III (4)
22:00 Od samochodu do domu III (11) - serial dok.

TVP HISTORIA

10:40 Świat smaków, zapachów i kolorów Fani - film dok.
11:45 Plaże Europy (6/6)
12:50 Tajemnice szpiegów. Atomowa gra (3) - serial dok.
14:00 Polskie drogi (3)
15:40 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny (7)
18:25 Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii (400)
19:05 Zapora - reportaż
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:55 Zapomniane agentki II wojny światowej (3/6)
22:00 Otchłań (8/10)
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (4/7)
14:50 Największe tajemnice świata VI (14/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Ranczo kosmitów VII (9)
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
18:10 Największe tajemnice świata VI (11/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
22:00 Największe tajemnice świata VII (10) - serial dok.
23:00 Niewyjaśnione tajemnice wszechświata (3/8)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Superfabryki (1/8)
09:00 Złapać przemytnika V
10:00 Pogodowe anomalie
11:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny
13:00 Katastrofa w przestworzach XVI (1,2/10) - serial dok.
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny V
16:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (4,6,1,9,7/10)
21:00 Premiera: Ostatni lot: anatomia katastrofy II (2)
22:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III

FOCUS TV

08:00 Był sobie kosmos
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XI
11:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Broń w hollywoodzkich filmach II (1,2) - serial dok.
14:00 Bitwy morskie – historia okrętów wojennych
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX (7/20)
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Jak przegrać wojnę (2/5)
22:00 Polowanie na Hitlera (8)
00:00 Starożytni kosmici VII

BBC EARTH

12:15 Lodowe miasto (10/10)
13:20 David Attenborough: początek wielkiej przygody
14:30 W okowach mrozu IX
15:30 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
16:30 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (3)
17:40 Zielona planeta (1/5)
18:40 Naturalnie odmienione życie - serial dokumentalny
19:45 Fenomeny współczesnego życia III (5/5) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu XII
22:55 Dzikie zakątki Ziemi z Simonem Reevem II (4/4)

POLSAT VIASAT HISTORY

11:15 Czołg - serial dok.
12:20 Naziści: korzenie zła
13:15 Zaginiony świat Angkor Wat (1,2) - serial dok.
15:30 Złote miasta - film dok.
16:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (1/6) - serial dok.
17:50 Czołg - serial dok.
18:55 Wyprawa po skarby z Bettany Hughes II
19:55 Majowie: wojna pięciu królestw (1) - serial dok.
21:00 Naziści: ściśle tajna nauka (1/8) - serial dok.
22:00 Poszukiwacze zaginionych faraonów - serial dok.
23:00 Naziści: korzenie zła

eprasa.pl 33c24ae230

Od A do Z

CZŁOWIEK NA KRAWĘDZI ★★★
thriller, USA 2012, reż. Asger Leth, wyk. Sam Worthington, Elizabeth Banks, Jamie Bell
22:45 | tvn
Kiedy samobójca - policjant z zarzutami kradzieży, której nie popełnił - planuje skok z dachu nowojorskiego hotelu, co angażuje ogromne siły policyjne, jego brat próbuje wykraść diament wart miliony.

DOTYK ŚMIERCI ★★
film sens., USA 2024, reż. Asif Akbar, wyk. Brian Van Holt, 50 Cent, Mel Gibson
20:00 | tv puls
Oparte na dotąd nierozwiązanej sprawie. Policja odkrywa szczątki kilkunastu kobiet i zamawia w FBI profil sprawcy. Profil jest niejednoznaczny: trudno określić nie tylko sprawcę, ale i tożsamość ofiar.

EGZEKUTOR ★★
film sens., USA 1996, reż. Chuck Russell, wyk. Arnold Schwarzenegger, James Caan, Vanessa Williams
21:00 | tvn 7
Arnold Schwarzenegger jako supertajny agent na tropie kolegów zamieszanych w nielegalny handel bronią. Dla sympatyków Arniego i zwalniającego od myślenia tempa akcji z charakterystycznym humorem.

FARUK ★★★
dramat obycz., Niemcy/Turcja/Francja 2024, reż. Asli Özge, wyk. Derya Erkenci, Gönül Gezer, Faruk Özge
22:00 | cinemax
90-latek ze Stambułu wzywa swoją córkę-dokumentalistkę z Berlina, by sfilmowała rozbiórkę jego rodzinnego domu. Powstaje film na poły dokumentalny z sarkastycznym staruszkiem jako bohaterem.

INVICTUS: NIEPOKONANY ★★★
dramat historyczny, USA 2009, reż. Clint Eastwood, wyk. Morgan Freeman, Matt Damon, Tony Kgoroge
19:25 | warner tv
Mądrość Nelsona Mandeli: prezydent poleca kapitanowi narodowej drużyny rugby stworzenie drużyny, która sięgnie po mistrzostwo świat – sukces, który zjednoczy rozdarty apartheidem kraj. Do zadumy.

Extrawurst

20:00 | canal+ premium
★★★

FOT. STUDIOCANAL GMBH

Intrygujące spojrzenie na współczesne Niemcy: w klubie tenisowym, gdzie dyskutuje się zakup nowego grilla, zażartą dyskusję budzi pytanie o osobne palenisko dla jedynego w gronie członków muzułmanina.

KOMEDIA
NIEMCY 2026, REŻ. MARCUS H. ROSENMÜLLER, WYK. HAPE KERKELING, CHRISTOPH MARIA HERBST, MALENE BECKER

JESTEM MORDERCĄ ★★★★
thriller psychologiczny, Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik, Mirosław Haniszewski
20:00 | kino polska
Gorzkie spojrzenie na Polskę czasów Gierka przez pryzmat głośnej sprawy „wampira z Zagłębia", podające w wątpliwość wyniki śledztwa i słuszność wydanego wówczas wyroku. Świetna filmowa robota.

KAŻDY TWÓJ ODDECH ★★
thriller, USA 2021, reż. Vaughn Stein, wyk. Casey Affleck, Michelle Monaghan, Sam Claflin
20:10 | ale kino+ hd
Psychiatra, który mimo udanej (jakkolwiek ryzykownej) terapii nie zapobiegł samobójstwu swej pacjentki, staje się obiektem perfidnego ataku brata zmarłej, wymierzonego w rodzinę terapeuty.

KORPUS WETERANÓW ★★
thriller, USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2006, reż. Sheldon Lettich, wyk. Jean-Claude Van Damme, Vivica A. Fox, Razaaq Adoti
23:15 | polsat
Jean–Claude Van Damme jako ochroniarz po przejściach, który nawiązuje romans z siostrą swego pracodawcy – zawodowego boksera, otrzymującego pogróżki od mafii. Łubu–du dla wytrwałych.

SŁUGI BOŻE ★★
thriller, Polska 2016, reż. Mariusz Gawryś, wyk. Bartłomiej Topa, Julia Kijowska, Małgorzata Foremniak
23:05 | tvp 2
Niemiecka policjantka o polskich korzeniach przyjeżdża do Wrocławia, by wyjaśniać serię samobójstw(?), a trafia na międzynarodowy spekulacyjny obrót polską ziemią, za którym stoi ubecki układ.

SZKLANA PUŁAPKA 4.0 ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Len Wiseman, wyk. Bruce Willis, Timothy Olyphant, Justin Long
20:35 | polsat
Bruce Willis powraca z wielkim hukiem jako John McClane, który walczy z terroryzmem w ekstremalnych warunkach – tym razem w internecie: z bandytą, który chce wysadzić Amerykanom Święto Niepodległości.

TY, JA I ONA ★★
komediodramat, USA 2023, reż. Dan Levy Dagerman, wyk. Sydney Park, Gerry Bednob, Ritesh Rajan
23:35 | cinemax
Będąc na pierwszych od lat wakacjach bez dzieci, małżeństwo staje na krawędzi głębokiego kryzysu. Czy wyjściem z sytuacji okaże się romans w trójkącie ze świeżo poznaną kobietą wyzwoloną? Do refleksji.

WIKING ★★★★
film przyg., USA/Wlk. Brytania/Chiny 2022, reż. Robert Eggers, wyk. Alexander Skarsgård, Nicole Kidman, Claes Bang
22:10 | hbo
W duchu skandynawskiej sagi: książę Wikingów, w dzieciństwie świadek śmierci ojca zabitego przez stryja, po latach wraca na Islandię, by dopełnić zemsty. Gwiazdorska obsada plus Robert Eggers za kamerą.

WYŚCIG ★★★★
film biograficzny, Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Ron Howard, wyk. Chris Hemsworth, Daniel Brühl, Olivia Wilde
20:00 | stopklatka
Ron Howard wraca do lat 70. XX wieku, kiedy świat wyścigów Formuły 1 żył zabójczą, jak się okazało, rywalizacją między uwodzicielskim Jamesem Huntem i zaciętym w dążeniu do celu Nikim Laudą.

ZAKONNICA ★★
horror, USA 2018, reż. Corin Hardy, wyk. Demián Bichir, Taissa Farmiga, Jonas Bloquet
23:20 | tvn 7
Po samobójczej śmierci zakonnicy w rumuńskim klasztorze Watykan wysyła doświadczonego księdza i nowicjuszkę, by na miejscu doszło do konfrontacji ze złem trawiącym zakon – duchem nawiedzonej zakonnicy.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 33c24ae230

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (742)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Film dokumentalny
09:00 Ranczo IV (8)
10:00 Komisarz Alex XXII (2)
11:00 Ojciec Mateusz XXIV (6)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:35 Magazyn rolniczy (798)
12:50 Abruzja – klejnot Włoch. Dzika Natura (1)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (648)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6004)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Felicita (24) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
21:05 Sekielski wieczorową porą (43) - magazyn
22:10 Teoria spisku (Conspiracy Theory) ★★ - film sens. USA 97, reż. Richard Donner (140 min)
00:30 Mama ★★★ - dramat obyczajowy Francja/Hiszpania 2014, reż. Julio Medem (120 min)
02:30 Po prostu przyjaźń ★★ - komedia Polska 17, reż. Filip Zylber (135 min)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:25 Tajemnica zamknięta w ołtarzu - reportaż Polska 26
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7726) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7726) - mag. Polska 2026
11:45 Rosół polski (45)
12:25 Koło fortuny (2123)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1106)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2124)
16:35 Familiada (3080)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1107)
18:50 Jeden z dziesięciu (21)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (18)

20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość" (1687)
20:50 M jak miłość
21:50 SOR (3) - serial lekarski
22:30 Na sygnale
23:05 Sługi boże ★★ - thriller Polska 16, reż. Mariusz Gawryś, wyk. Bartłomiej Topa (110 min)
00:55 Ojciec (The Father) ★★★★ - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/USA 2020, reż. Florian Zeller (105 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:20 Trudne sprawy XXIII (19)
09:20 Dlaczego ja? XX (4,5,6/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (44)
13:25 Gliniarze XVIII (8,9) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (45) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (45) - serial krym. Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (108) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń" (1103) - program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (156)

20:35 Szklana pułapka 4.0 (Live Free or Die Hard) ★★★ - film sens. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Len Wiseman (160 min)
23:15 Korpus weteranów (The Hard Corps) ★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2006, reż. Sheldon Lettich (150 min)
01:45 Niewidzialny człowiek (The Invisible Man) ★★★★ - horror Australia/USA 20, reż. Leigh Whannell (160 min)

TVN

05:10 Jak to jest zrobione? X
05:40 Uwaga! (8121) - mag.
05:55 Ukryta prawda (2/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Wójtowo – bistro „Mateczka" 30 (10) - reality show Polska 25
07:45 Dzień Dobry TVN (5825)
11:20 Doradca smaku (38)
11:30 Kuchenne rewolucje: Łódź – Burger i Spółka XXVII (11) - reality show Polska 2023
12:35 Kuchenne rewolucje: Spaghetteria, Białystok XXV (12) - reality show Polska 2022
13:40 Ukryta prawda (17,1/17)
15:45 Młode gliny II (22) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (47) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (47) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8122) - mag.

20:15 Na Wspólnej - serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor (14) - teleturniej Polska 2026
21:30 Kuba Wojewódzki (10)
22:45 Człowiek na krawędzi (Man on a Ledge) ★★★ - thriller USA 2012, reż. Asger Leth, wyk. Sam Worthington, Elizabeth Banks (125 min)
00:50 Superwizjer (1357)
01:30 Uwaga! (8122)
01:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (6/22) - serial krym.

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (19,20/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (13,12/15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (3/23) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (2) - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
14:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (46,47) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 Dotyk śmierci (Boneyard) ★★ - film sens. USA 24, reż. Asif Akbar, wyk. Brian Van Holt, 50 Cent (125 min)
22:05 Czas zemsty (Out for a Kill) ★ - film sens. USA/Aruba 2003, reż. Michael Oblowitz, wyk. Michelle Goh (110 min)
23:55 57 sekund (57 Seconds) ★★ - film s.f. USA 2023, reż. Rusty Cundieff, wyk. Morgan Freeman (125 min)
02:00 Dzielnica strachu III

TVN7

05:15 Ten moment (2/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:50 Szkoła (56,57,58/72)
08:40 Ukryta prawda (18,26,27/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:50 Detektywi V (5) - serial fabularno-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (37) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Ukryta prawda (9/73) - serial fab.-dok. Polska 2021
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Tajemnice miłości (1/68) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2021
19:00 Ukryta prawda (2/60)
20:00 Hotel Paradise (40) - real tv Polska 2026
21:00 Egzekutor (Eraser) ★★ - film sens. USA 1996, reż. Chuck Russell, wyk. Arnold Schwarzenegger (140 min)
23:20 Zakonnica (The Nun) ★★ - horror USA 2018, reż. Corin Hardy, wyk. Demián Bichir, Taissa Farmiga (130 min)
01:30 Hotel Paradise (39) - real tv Polska 2026
02:25 Prawdziwy horror II (3/10) - serial dok.

MEZZO

13:05 Intermezzo
13:30 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Mirga Gražinytė-Tyla, Gabriela Montero - muzyka klasyczna
15:10 Le Poème Harmonique, Vincent Dumestre: Pergolesi
16:15 Emile Parisien Quintet i Theo Croker - koncert F 2022
17:35 Intermezzo
17:45 Wielcy muzyczni rywale: Callas vs Tebaldi
18:25 Orkiestra Symfoniczna z Monte Carlo, Kazuki Yamada, Truls Mørk - muzyka klasyczna
20:30 Patricia Guerrero: Katedra - taniec Francja 2023
21:40 Orchestre des Champs-Elysées, Philippe Herreweghe - muzyka klas.
23:05 Orkiestra Paryska, Khatia Buniatishvili, Klaus Mäkelä - muzyka klas. F 2022

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (17,18)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (21,22/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Lwia straż (20,16/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (18)
13:35 Smerfy (23)
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi! II
15:00 Miraculous VI (5,6/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (21,22/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru (13,14/26)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (36) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IV
23:00 Wstydliwe choroby V
01:00 Dzielnica strachu IV (12)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (6) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (31,32,33/65)
11:55 Na ratunek 112 XVI (53,54) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVII (13,14,15,47/40)
17:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (474) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (46,47) - serial obycz.
20:00 Uroczysko VI (38) - serial krym. Polska 2026
20:35 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (38)
21:35 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (38) - serial krym.
22:40 Opowiem ci o zbrodni II (7) - serial dok. Polska 2019
23:05 Bez snu - film sens. USA 2017, reż. Baran Bo Odar
01:05 Love Island V (41)

METRO

07:25 Szpital (50,51,52/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (31/67)
13:25 Brzydula - serial obyczajowy Polska 2009
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (7)
16:45 The Floor (7, 8)
18:00 Złomowisko PL VII - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka IX (20,21) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni V (8,9) - serial krym. Polska 2006, wyk. Marek Włodarczyk
23:15 Hannibal III (9/13) - serial grozy USA 2015
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (3/12)
01:10 Szpital (9/68)
02:15 Szkoła (38/67)

eprasa.pl 33c24ae230

WTOREK 3.11

STOPKLATKA DVB T

08:00 Robert Makłowicz (218, 219) - magazyn kulinarny Polska 2023
09:55 Wojny magazynowe: Kanada II (3,4/12)
11:00 Aukcja w ciemno III (16,17/26) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XII (4,9,6/13) - serial dok.
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (15,16)
17:00 Katastrofy w przestworzach IX (1/8)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (5,6/12) - serial dok. Kanada 2015
19:10 Aukcja w ciemno III
20:00 Wyścig (Rush) **** - film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Ron Howard, wyk. Chris Hemsworth, Daniel Brühl (155 min)
22:35 Naczelny dowódca (General Commander) * - film sens. USA/Wlk. Brytania/Filipiny/Węgry 2018 (115 min)
00:30 3:10 do Yumy (3:10 to Yuma) *** - western USA 2007, reż. James Mangold, wyk. Russell Crowe, Christian Bale, Ben Foster (150 min)

KINO POLSKA

07:55 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (2/8)
08:35 Akademia Pana Kleksa, cz. 2: Tajemnica golarza Filipa (2) - film dla młodzieży Polska/ZSRR 1984
10:20 Ada, to nie wypada - komedia Polska 1936
12:00 Ranking Naj Polskiego Kina - serial dok. Polska 2024
12:50 Zakalec - film krótkometrażowy Polska 2024
13:00 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966
15:10 Komedia małżeńska - komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski
17:40 Czterej pancerni i pies (8) - serial wojenny Polska 66
18:45 Pogranicze w ogniu (1) - serial sens. Polska 1988
20:00 Jestem mordercą - thriller psychologiczny Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik
22:30 Ostatnia misja - film sensacyjny Polska 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas, Janusz Gajos, Ewa Gorzelak, Artur Żmijewski
00:45 Demony wojny wg Goi - dramat wojenny Polska 1998, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Tadeusz Huk, Olaf Lubaszenko

ALE KINO+

08:05 ULTIMA THULE *** - dramat obycz. Polska 2023, reż. Klaudiusz Chrostowski (100 min)
09:45 Przybieżeli - film krótkom. Polska 24 (40 min)
10:25 The Office PL (3,4/12)
11:45 Zbrodnie na wybrzeżu (1/2) - serial krym.
13:45 Detektyw Foyle (2/4) - serial kryminalny
15:55 Trzy dni Kondora (Three Days of the Condor) *** - film sens. USA 1975, reż. Sydney Pollack (140 min)
18:15 Zbrodnie na wybrzeżu, cz. II (2/2) - serial krym. Niemcy 2023
20:10 Każdy twój oddech (Every Breath You Take) ** - thriller USA 21, reż. Vaughn Stein, wyk. Casey Affleck, Michelle Monaghan (130 min)
22:20 Largo Winch 3: Cena pieniądza ** - film sensacyjny Francja/Belgia 2024, reż. Olivier Masset-Depasse, wyk. Tomer Sisley (135 min)
00:35 Trop ducha (Les fantômes) *** - thriller Francja/Niemcy/Belgia 2024 (135 min)

POLSAT FILM

08:35 Przyjaciółki XXV (9,10)
10:30 Świat według Kiepskich (10,12,3,19/16) - serial kom.
12:55 Sami swoi - komedia Polska 1967, reż. S. Chęciński
14:40 Titanic - film katastroficzny USA/Meksyk 1997
18:40 Wykiwać klawisza - komedia USA 2005, reż. Peter Segal, wyk. Adam Sandler
21:00 Kołysanka - horror Polska 2009, reż. Juliusz Machulski, wyk. Robert Więckiewicz
23:00 Miłość do kwadratu bez granic - komedia Polska 2023
01:10 48 h. Zaginieni II (7)

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera VI (1/4)
11:50 Zbrodnie w Grantchester V (1/6)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie II: Gęsta krew (22) - film krym. F/Szwajc. 18
15:00 Strażnik Teksasu VII
17:05 Vera VI (2/4)
18:55 Grantchester V (2/6)
20:00 SexiPistols - western Francja/Meksyk/USA 2006
21:55 Doom - film s.f. Wlk. Brytania/Czechy/Niemcy/USA 2005, reż. Andrzej Bartkowiak
00:10 Operacja Delta Force II: Na ratunek - film sens. USA 1990, reż. Aaron Norris

TVP KULTURA DVB T

08:30 Porozmawiajmy szczerze (29)
09:10 Blisko, coraz bliżej (3)
10:45 Hania - melodramat ** Polska 84, reż. Stanisław Wohl, Krzysztof Wierzbiański (115 min)
12:40 Junio. Magiczny świat Józefa Mehoffera
13:45 Kosmos 1999 II (22/24) - serial sens. USA/Wlk. Brytania/Włochy 1977
14:50 Kontrakt - film obycz. **** Polska 80, reż. Krzysztof Zanussi, wyk. Maja Komorowska (120 min)
16:50 Blisko, coraz bliżej (4) - serial historyczny
18:15 W poszukiwaniu dobrego filmu (56)
18:55 Rawhide IV (7)
20:00 Dziady - spektakl teatralny Polska 2026
23:00 Rodzina pol - dramat ** Włochy 2017, reż. Sebastiano Riso, Ettore Scola, wyk. Micaela Ramazzotti (120 min)
01:00 Jak „Skrzypek na dachu" trafił na ekran - film dok. USA 2022
02:40 Excentrycy, czyli po słonecznej stronie ulicy **** - komedia Polska 2015 (115 min)

WARNER TV

08:05 Prawo Agaty IV (2,3)
10:00 Bajer z Bel-Air V
11:00 Poniedziałki na chirurgii
12:00 Teraz albo nigdy!
13:55 Bajer z Bel-Air V (24,25,1,2/25) - serial kom.
15:55 Poniedziałki na chirurgii (5,6/10) - serial obycz.
17:45 Akademia Policyjna IV – Patrol obywatelski - komedia USA 1987, reż. Jim Drake
19:25 Invictus: Niepokonany - dramat hist. USA 2009
22:00 4 Blocks II (4,5/7)
00:05 Uznany za niewinnego - film sensacyjny USA 1990

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VI (23/23)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII (11) - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru II (13/39)
10:55 Pokój Marvina - dramat psychologiczny USA 1996
13:00 Czarodziejki VII
15:00 Sonic. Szybki jak błyskawica - film przyg. USA/Japonia/Kanada 2020
17:00 Forrest Gump - tragikomedia USA 1994
20:00 Na fali - film sensacyjny Japonia/USA 1991
22:35 Pulp Fiction - komedia kryminalna USA 1994

HBO

09:55 Pan Popper i jego pingwiny ** - komedia USA 11, reż. Mark Waters, Jonathan Waters (95 min)
11:30 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem (27)
12:15 A potem się zobaczy *** - komedia Włochy 2025, reż. Giovanni Calvaruso (95 min)
13:50 Wielka mała koza *** - film animowany USA 2026 (100 min)
15:30 Wolność po włosku *** - film biograf. Włochy/Francja 2025, reż. Mario Martone (115 min)
17:25 Moja wina: Londyn *** - komedia Wlk. Brytania/Hiszpania 2024, reż. Charlotte Fassler, Dani Girdwood (115 min)
19:20 Amerykański zakładnik (1/8) - serial krym.
20:00 Hacks V (1,2) - serial komediowy USA 2026
21:10 Outlander: Krew z krwi II (4) - serial obycz.
22:10 Wiking - film przyg. **** USA/Wlk. Brytania/Chiny 2022 (135 min)
00:25 M3GAN - horror USA *** 2022, reż. Gerard Johnstone (100 min)

CINEMAX

12:45 Niepowstrzymany - film biograficzny USA 2024
14:45 Zabić mongolskiego konia - dramat obycz. Malezja/Hongkong/USA/Korea Płd/Jap./Tajl./Arabia Saudyjska 24
16:20 Cena zwycięstwa - dramat obycz. Grecja 2025
18:10 Wyścig z czasem - film s.f. USA 11, reż. Andrew Niccol
20:00 Rocky - dramat obycz. USA 1976, reż. John G. Avildsen
22:00 Faruk - dramat obycz. Niemcy/Turcja/Francja 2024
23:35 Ty, ja i ona - komediodramat USA 2023

ROMANCE TV

11:15 Statek marzeń
13:05 Doktor Maiwald (1/2)
15:00 Bliźniacza miłość - romans USA 2021
17:00 Inga Lindström: Hanna i dobre życie - film obycz. Niemcy/Szwecja 2023
18:55 Śledztwo prowadzi Watzmann (2/12) - serial krym.
20:00 Rosamunde Pilcher: Kimkolwiek jesteś - film obycz. Niemcy 2025, reż. Dagmar Seume, wyk. Silvana Damm
21:55 Lato w Amsterdamie - film obycz. Niemcy 2014
23:50 Śledztwo prowadzi Watzmann (2/12) - serial krym.

CANAL+ PREMIUM

08:55 W kogo ja się wrodziłem ** - film obyczajowy Polska 2001 (60 min)
09:55 Łapu-Capu (262)
10:00 Pod gwiaździstym niebem ** - komedia romantyczna USA 2025 (100 min)
11:40 Masz ci los! - komedia *** Polska 2023 (90 min)
13:10 Yintah - film dok.
15:15 Kaśka Sochacka – Ta Druga na Bis (Live)
16:05 Trzej muszkieterowie ** - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (110 min)
17:55 Łapu-Capu (263)
18:00 Zmierzch - film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Catherine Hardwicke (120 min) **
20:00 Extrawurst *** - komedia Niemcy 2026, reż. Marcus H. Rosenmüller (100 min)
21:40 Szpiedzy wśród nas
23:15 Eksperyment: Odsiadka II (1/6)
00:05 Bad Man ** - komedia sensacyjna USA 2025 (100 min)
01:45 Stara wariatka ** - horror Argentyna/Hiszpania 2025 (95 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (42/50)
10:55 Magda M. (12)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (43/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Grażyna Torbicka zaprasza (4) - mag. filmowy
17:55 Mój książę z bajki - film przyg. Francja/Belgia 2020
20:00 Mroczny rycerz - film sens. USA/Wlk. Brytania 2008
23:15 100 dni do matury - komedia Polska 2025
01:20 Wielki Szu - film sensacyjny Polska 1983

AMC

12:25 I tak, i nie - komedia Kanada 2004, reż. Kelly Makin
14:20 Tajemnicza wyspa (1) - film przyg. Tajlandia/Niemcy/USA 05, reż. Russell Mulcahy
16:10 Tajemnicza wyspa (2) - film przyg. Tajlandia/Niemcy/USA 05, reż. Russell Mulcahy
17:55 Bibliotekarz III – Przeklęty kielich Judasza - film przygodowy USA 2008
20:00 Policyjna opowieść 2013 - film sens. Hongkong/Chiny 2013, reż. Sheng Ding
22:20 Dom w głębi lasu - horror USA/Kanada 2011
00:20 The Audacity (1,2/8)

eprasa.pl 33c24ae230

AXN

08:25 Agenci NCIS XII (11/24)
09:20 Castle II (20,21/24)
11:10 Detektyw Monk II (10,11/16) - serial krym.
13:10 Agenci NCIS XII (12,13/24) - serial krym.
15:10 FBI: Most Wanted IV (3,4/22) - serial kryminalny
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (6,7/22)
19:05 Castle II (22,23/24)
21:05 FBI: International (1/21)
22:05 Rekrut: Feds (15/22)
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (6,7/22)

EPIC DRAMA

08:15 Detektyw Murdoch XII (1/18) - serial kryminalny
09:15 Wszystkie stworzenia duże i małe II (3/6)
10:15 Lekarze na start
11:50 Panna Scarlet VI (4/6)
12:55 Sprawy pana Booka (5/6)
14:05 Agenci NCIS XVII (17/20)
14:55 Panna Marple II (3/4)
17:00 Dalgliesh (2/6)
18:55 Agenci NCIS XVII (18/20)
19:50 Poirot III (8/11)
21:00 Królowa węży (2/8)
22:00 Niebezpieczne związki (2/8) - serial obycz. USA 2022
23:15 Poirot III (8/11)
00:25 Agenci NCIS XVII (18/20)

TVN STYLE

11:20 Love the Look (6) - program rozrywkowy Polska 2026
12:20 Ugotowani (6)
13:25 Kuchenne rewolucje (10, 9) - reality show Polska 24
15:35 Ugotowani (1)
16:40 Babski biznes II (5/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (1, 1, 2) - reality show Polska 17
20:50 Ostre cięcie (6) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XV (13/20) - serial dok. Polska 25
22:50 Hotel Paradise (40)
23:45 EuroPOLKI studentki (6)
00:45 Bazary Europy

TVN TURBO

10:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (6) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5102)
18:15 Z drugiej ręki (9)
19:00 Duda kontra Szafrański XI (9/10)
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (9/17)
20:15 Wojny samochodowe (9)
21:15 Polski supersamochód
22:00 Raport Turbo (5102)
22:15 Naprawy nie do naprawy

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown IX (2,3/10)
12:40 Śmierć pod palmami XIII
13:40 Shakespeare i Hathaway III (2,3/10)
15:10 Śmierć z dala od palm II
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (2/8) - serial kryminalny
21:00 Dobijasz mnie (4)
22:00 Tajemnice Majorki
23:00 Detektyw z Chelsea IV
00:15 Zbrodnie Saint-Pierre II

FX

09:55 Agenci NCIS II (6/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (22/22)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (13,14/24)
13:45 Castle II (18/24)
14:40 Lucyfer II (15/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (15,16/24)
17:25 Z Archiwum X V (7/20)
18:20 Z archiwum X V (8/20)
19:15 FBI VI (9/13) - serial sens.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (11/21)
21:00 Zabójcze umysły (1/10)
22:00 9-1-1: Nashville
22:55 Z archiwum X V (8/20)

HGTV

08:55 Ekstremalnie wymagający kupujący (1/8) - serial dok.
09:55 Poszukiwacze domów
11:00 Nowe życie w starym domu VII - serial dok.
12:00 Włoszki wymiatają! (2)
12:40 Uratuj swój ogród (2)
13:40 Patent na dom (2)
14:40 Mieszkanie na miarę IV
16:35 Polowanie na ogród IX
18:20 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1/8)
19:15 Zgłoś remont (5)
20:15 Dorota was urządzi
21:35 Poukładani (2)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

09:25 Zapraszam do stołu (27)
09:55 Bake off: zawodowcy (6)
10:55 Najdroższe brytyjskie domy II - serial dok.
12:00 Mistrzowie ceramiki (4)
13:10 Najpiękniejsze domy (1)
14:15 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
15:25 Mistrzowie szycia (2)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI (10) - serial dok.
21:00 Rezydencje na Mauritiusie (3/10) - serial dok.
22:00 Kardashianowie: rodzina miliarderów (1/2) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IX (3/24)
08:55 Hoży doktorzy (11,12/24)
09:55 Przyjaciele VIII (5-8/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV (23,24,1-4/24)
14:30 Dwóch i pół IX (4,5,6,7/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VIII (9-12/24)
18:30 Hoży doktorzy (13,14/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu IV (23,24,1-4/24)
22:00 The Office PL IV
23:08 Comedy Club (11, 12)
00:10 Miasteczko South Park
01:05 Pracoholicy II (7/10)

TVP SERIALE

08:45 Komisarz Alex XII (7)
09:35 Rodzinka.pl IX (5)
10:10 Klan - telenowela
10:40 Ranczo V (3/13)
11:35 M jak miłość
12:30 Zaraz wracam (31,32)
13:40 Ojciec Mateusz (11)
15:35 Komisarz Alex XII
16:25 Na sygnale
17:35 Ranczo V (5,6/13) - serial kom. Polska 2011
19:30 Ojciec Mateusz (12,11/17) - serial krym.
21:30 Ranczo V (7,8/13)
23:30 Ojciec Mateusz (13/17)
00:25 Na dobre i na złe
01:30 Czas honoru (4/13)

CANAL+ KUCHNIA

12:45 Czy na pewno umiesz gotować? (11, 12) - reality show
13:45 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (6)
14:40 ABC gotowania – kuchnia grecka (3, 4) - magazyn
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (11, 1) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (17, 18, 4)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (6,7) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza Maltę
20:15 Bosacka rusza w Polskę
21:15 Ziemia, ogień i smak (6)
22:05 Anthony Bourdain VIII
23:50 Ziemia, ogień i smak (4)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (3)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia (3/8) - serial dok.
16:00 Daleko od miasta XVII
17:00 Adres: rezydencje marzeń (6) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXII (1)
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
21:55 Cudotwórcy – pod presją (1) - serial dok. USA 2026
22:50 Pokochaj lub sprzedaj (7)

PLANETE+

12:35 Niezwykłe podróże koleją VII (1/7) - serial dok.
13:45 Co kryje „Straż nocna" Rembrandta? (2) - serial dok.
14:45 Krajobrazy świata (8/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (8,9/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Co kryje „Straż nocna" Rembrandta? (1/4) - serial dok.
19:40 Syndrom hawański
20:50 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi - serial dok.
22:00 Cud numer 71 71 (1/3)
23:10 Czas dobrej śmierci (2)

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Budowa na końcu świata (5/9) - serial dok. USA 2019
11:00 Klan z Alaski III (4/32)
12:00 Celnicy na straży Szwecji
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (8/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Ocalić dom: Interwencja
18:00 Przystanek Bieszczady II (5) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania II (14/32) - serial dok.
20:00 Wyzwanie: przetrwanie II (1/10) - serial dok.
22:00 W oku cyklonu III
23:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.

TVP HISTORIA

08:35 Polskie drogi (3)
10:10 Kalendarz przyrody (10)
11:10 Starożytne mocarstwa
12:00 Odrodzenie katedry Notre-Dame - film dok.
13:00 Zapomniane agentki II wojny światowej (3/6)
14:00 Polskie drogi (4)
15:20 Sensacje XX wieku
17:50 Wojenne dziewczyny IV
18:40 Odnaleźć zaginione (23)
19:15 Rodem spod Jazłowca
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:55 Kroniki Hitlera (10/13)
21:55 Gry wojenne (6/6)
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5/7)
14:50 Największe tajemnice świata VII (1/10) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy (6/6)
18:10 Największe tajemnice świata VII (1/10) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (20/20) - serial dok.
22:00 Człowiek, który stworzył Amerykę kraju - film dok.
23:55 Jak to wyjaśnić? VI (3)

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Ostatni lot (1/10)
13:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (8,9/10) - serial dok.
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny V
16:00 Tajemnicze wyspy (4/10)
17:00 Egipt V (7/10)
18:00 Czarnobyl: świadkowie tragedii (3) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (8/10) - serial dok.
21:00 Burzliwa historia Tudorów (5/6) - serial dok.
22:00 Premiera: Potwory: prawda i mity - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Był sobie kosmos
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XI
11:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Broń w hollywoodzkich filmach II (3,4) - serial dok.
14:00 Bitwy morskie – historia okrętów wojennych
15:00 Poszukiwacze złota IX
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Jak przegrać wojnę (1/5)
22:00 W kręgu zła: Ludzie Hitlera (1,2/10) - serial dok.
00:00 Starożytni kosmici VII

BBC EARTH

12:25 Naturalnie odmienione życie - serial dokumentalny
13:30 Zielona planeta (1/5)
14:35 W okowach mrozu IX
15:35 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
16:35 Lucy Worsley i zagadki historii: rewolucja amerykańska - serial dok. Wlk. Bryt. 26
17:40 Zielona planeta (2/5)
18:40 Naturalnie odmienione życie - serial dokumentalny
19:45 Ewolucja - serial dok.
20:55 W okowach mrozu XII
22:55 Chirurdzy: kwestia życia i śmierci III (1) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

12:20 Naziści: korzenie zła
13:20 Zaginione miasta Czyngis-chana (1,2)
15:30 Królowe areny: kobiety-gladiatorki - film dok.
16:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (2/6) - serial dok.
17:50 II wojna światowa: końcówka (1) - serial dok.
18:55 Wyprawa po skarby z Bettany Hughes II (8/8)
19:55 Majowie: wojna pięciu królestw (2) - serial dok.
21:00 Naziści: ściśle tajna nauka (2/8) - serial dok.
22:00 Poszukiwacze zaginionych faraonów (2) - serial dok.

eprasa.pl 33c24ae230

ŚRODA 4.11

Od A do Z

CZTERY NOCE Z ANNĄ ★★★★
dramat psychologiczny, Polska/Francja 2008, reż. Jerzy Skolimowski, wyk. Artur Steranko, Kinga Preis, Jerzy Fedorowicz
20:00 | tvp kultura
Jerzy Skolimowski wraca za kamerę po 17 latach: bolesna opowieść o niespełnionej miłości dwojga samotnych naznaczonych piętnem odrzucenia. Plus wspaniały duet Kingi Preis i Artura Steranki.

FUKS II ★★
komedia kryminalna, Polska 2024, reż. Maciej Dutkiewicz, wyk. Maciej Musiał, Paulina Gałązka, Katarzyna Sawczuk
22:00 | polsat
Domniemany sequel kultowego filmu sprzed 25 lat. Syn bohatera oryginału dziedziczy po ojcu skłonność do wpadania w tarapaty i w pełni z niej korzysta, podpadając „ludziom z miasta". Niekoniecznie.

JARHEAD – ŻOŁNIERZ PIECHOTY MORSKIEJ ★★★
dramat wojenny, USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2005, reż. Sam Mendes, wyk. Jake Gyllenhaal, Peter Sarsgaard
20:00 | canal+ premium
Wojna w Zatoce widziana oczami młodego żołnierza, który w piaskach pustyni wyrasta z rekruta na weterana. Plus refleksja na temat każdej wojny. Sugestywne i bez werbunkowego charakteru.

JEDNA BITWA PO DRUGIEJ ★★★★
film sens., USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson, wyk. Leonardo DiCaprio, Sean Penn, Benicio del Toro
22:45 | hbo
Paul Thomas Anderson czyta Thomasa Pynchona, a Leonardo DiCaprio wciela się w starzejącego się buntownika po przejściach, któremu przychodzi zmierzyć się z konsekwencjami młodości.

KAMIENIE NA SZANIEC ★★
dramat wojenny, Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki
20:00 | kino polska
Ekranizacja kultowej książki Aleksandra Kamińskiego w bardzo młodej obsadzie, odtwarzająca okoliczności odbicia Jana Bytnara „Rudego" z rąk gestapo. Budzi tęsknotę za „Akcją pod Arsenałem".

Piąty element

20:00 | tv puls
★★★★

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FILM S.F.
FRANCJA 1997, REŻ. LUC BESSON, WYK. BRUCE WILLIS, GARY OLDMAN, MILLA JOVOVICH

Bajka dla dorosłych: świat potrzebuje harmonii, a jej gwarantem ma być piąty element – tajemnicza piękność z kosmosu, która skłania taksówkarza przyszłości do rzucenia wyzwania wszelkiemu złu.

KLER ★★★★
dramat obycz., Polska 2018, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Arkadiusz Jakubik, Robert Więckiewicz, Jacek Braciak
23:05 | tvn
Kontrowersyjne (czy tak bardzo?) spojrzenie Wojciecha Smarzowskiego na polski Kościół: trzech księży i ich biskup jako egzemplifikacja kościelnych karier. Wielki przebój na 5 milionów widzów w kinach.

KRÓL ŻYCIA ★★★
komedia, Polska 2015, reż. Jerzy Zieliński, wyk. Robert Więckiewicz, Magdalena Popławska, Bartłomiej Topa
21:00 | tvn 7
Wysnuta z antykorporacyjnego bloga historia człowieka, który po wypadku samochodowym rezygnuje z pracy i wyścigu szczurów, w efekcie czego zaczyna zarażać otoczenie swoim szczęściem. Inspirujące.

LEPIEJ BYĆ NIE MOŻE ★★★★
komedia, USA 1998, reż. James L. Brooks, wyk. Jack Nicholson, Helen Hunt, Greg Kinnear
20:00 | cinemax
Oscary dla Jacka Nicholsona i Helen Hunt za główne role w opowieści o zdziwaczałym nowojorskim pisarzu i samotnej matce, których przyjaźń daje obojgu nadzieję na rozwiązanie nabrzmiałych problemów.

MISDIRECTION ★★
thriller, USA 2026, reż. Kevin Lewis, wyk. Olga Kurylenko, Frank Grillo, Oliver Trevena
22:50 | canal+ premium
Para złodziei obserwuje pana domu, a pod jego nieobecność włamuje się do sejfu. Sęk w tym, że właściciel wraca wcześniej, lecz nie potrafi wykorzystać sytuacji zaskoczenia. Komu uda się przełamać klincz?

MISTRZ ★★★
film biograficzny, Polska 2020, reż. Maciej Barczewski, wyk. Piotr Głowacki, Jan Szydłowski, Marcin Bosak
22:25 | kino polska
Piotr Głowacki jako przedwojenny mistrz bokserski Tadeusz „Teddy" Pietrzykowski, który trafia do Auschwitz z pierwszym transportem więźniów, a w obozie stacza kilkadziesiąt walk, stając się żywą legendą.

SYMFONIA O UMIERANIU ★★★★
dramat obycz., Niemcy 2024, reż. Matthias Glasner, wyk. Lars Eidinger, Corinna Harfouch, Lilith Stangenberg
22:15 | cinemax
Zaprawiona czarnym humorem opowieść o dyrygencie przygotowującym premierę tytułowego utworu. Liczne obowiązki wobec rodziców i innych bliskich uświadamiają mu obecność śmierci w życiu codziennym.

WIELKI SZU ★★★★
film sens., Polska 1983, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Jan Nowicki, Andrzej Pieczyński, Karol Strasburger
23:05 | tvn 7
Klasyk polskiego kina popularnego: doświadczony szuler wprowadza w świat hazardu pojętnego ucznia. Świetny Jan Nowicki, nie mówiąc o intrygującej fabule. Naprawdę warto.

ZA HORYZONTEM ★★
film przyg., USA 1992, reż. Ron Howard, wyk. Tom Cruise, Nicole Kidman, Thomas Gibson
20:00 | stopklatka
Pionierska saga o irlandzkich osadnikach w odcieniu romantycznym: jak pięknie przed laty kochali się Nicole Kidmam i Tom Cruise. Na cały scenariusz to jednak za mało.

ZŁOTO PUSTYNI ★★★★
dramat wojenny, USA/Australia 1999, reż. David O. Russell, wyk. George Clooney, Mark Wahlberg, Ice Cube
22:00 | warner tv
Między „Złotem dla zuchwałych" i „Paragrafem 22": awanturnicza wyprawa po irackie złoto w ramach operacji „Pustynna burza" nabiera nieoczekiwanie innego sensu – podobnie jak sama wojna dla widzów.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 33c24ae230

ŚRODA 4.11

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info, pogoda
08:25 Zaraz wracam (31)
09:00 Ranczo IV (9/13)
10:05 Komisarz Alex XXII (3)
11:05 Ojciec Mateusz XXIV (7)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 To się opłaca (237)
12:55 Abruzja – klejnot Włoch. Dzika Natura (2)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (649)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6005)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (25) - serial obycz. Polska/Włochy 26, wyk. Laura Breszka
20:55 **Piłka nożna: Liga Mistrzów UEFA**: 4. kolejka fazy ligowej: FC Porto – SSC Napoli (na żywo)
23:05 **Cyfrowa bomba zegarowa** - film dok.
00:10 **Bilet na Księżyc** ★★★★ - komedia Polska 2013 (130 min)
02:20 **Cesarskie cięcie** - ★★ komedia romantyczna Polska 1987 (90 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Pożyteczni.pl (388)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7727) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7727) - mag. Polska 2026
11:45 Gwiazdorska kuchnia Ani (55) - mag. kulinarny
12:30 Koło fortuny (2124)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1107)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
15:50 Domowe patenty (18)
16:00 Koło fortuny (2125)
16:35 Familiada (3081)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1108)
18:50 Jeden z dziesięciu (1)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Przepis dnia**
20:50 **Na dobre i na złe**
21:50 **Na sygnale**
22:20 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
23:20 **Córka panny młodej** ★★ **(Daughter of the Bride)** - komedia USA 2023 (110 min)
01:10 **Peaky Blinders III** (5/6) - serial gangsterski Wlk. Brytania 2016
02:15 **Urodzeni zwycięzcy** - film dok. Polska 2020

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:20 Trudne sprawy XXIII (20/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XX (7,8,9/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (45) - serial krym. Polska 2026
13:25 Gliniarze XVIII (10,11)
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (46)
16:55 Gliniarze Śląsk - serial kryminalny Polska 2026, wyk. Agnieszka Wagner
18:00 Pierwsza miłość 50 (109) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1104) - program publicystyczny
19:40 Pogoda - Polska 2026
19:55 Milionerzy (157)

20:30 **Kabaret K2. Jedziemy po bandzie** (24) - kabaret i satyra Polska 26
22:00 **Fuks II** - ★★ komedia kryminalna Polska 2024, reż. Maciej Dutkiewicz, wyk. Maciej Musiał, Paulina Gałązka, Maciej Stuhr (125 min)
00:05 **Szklana pułapka 4.0** ★★★ **(Live Free or Die Hard)** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Len Wiseman, wyk. Bruce Willis (175 min)
03:00 **Nasz nowy dom** (334)

TVN

05:40 Uwaga! (8122) - mag.
05:55 Ukryta prawda (3/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Gorzów Wielkopolski 30 (11)
07:45 Dzień Dobry TVN (5826) - magazyn Polska 2026
11:20 Doradca smaku (39) - mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Nusma", Lębork XXVII (12) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Bielsko-Biała – „43 300" XXV (13) - reality show Polska 2022
13:40 Ukryta prawda (2,3/60) - serial fabularno-dok.
15:45 Młode gliny II (23) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (48) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (48)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8123) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (15) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Top Model** (10) - reality show Polska 2026
23:05 **Kler** - ★★★★ dramat obyczajowy Polska 2018, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Arkadiusz Jakubik, Robert Więckiewicz, Jacek Braciak, Joanna Kulig, Janusz Gajos (160 min)
01:45 **Nowa Szelągowska** (6) - reality show

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (20,21/23) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (12/15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (4/23) - serial fantasy USA 08
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (3)
13:00 Wspaniałe stulecie IV (39) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (47,48) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Piąty element (The** ★★★★ **Fifth Element)** - film s.f. Francja 1997, reż. Luc Besson, wyk. Bruce Willis, Gary Oldman, Milla Jovovich (150 min)
22:30 **Pompeje (Pompeii)** ★★ - film katas. USA/Niemcy 2014, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Kit Harington (135 min)
00:45 **Koszmarna noc** ★★ **(Trauma Center)** - film sens. USA 2019, reż. Matt Eskandari, wyk. Nicky Whelan (130 min)

TVN7

05:15 Ten moment (3/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:50 Szkoła (59,60,61/72) - serial fabularno-dok.
08:40 Ukryta prawda (19,28,29/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:50 Detektywi V (6) - serial fabularno-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (38) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Ukryta prawda (10/73)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Tajemnice miłości (2/68) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (3/60) - serial fab.-dok. Polska 2023
20:00 **Hotel Paradise** (41) - real tv Polska 2026
21:00 **Król życia** - komedia ★★★ Polska 2015, reż. Jerzy Zieliński, wyk. Robert Więckiewicz, Magdalena Popławska (125 min)
23:05 **Wielki Szu** - film sens. ★★★★ Polska 1983, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Jan Nowicki, Andrzej Pieczyński, Karol Strasburger (130 min)
01:15 **Hotel Paradise** (40)
02:15 **Prawdziwy horror II** (4/10) - serial dok.

MEZZO

09:35 Intermezzo
10:00 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Joyce DiDonato, Antonio Pappano: Heggie, Berlioz - muzyka klas.
11:35 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Manfred Honeck: Bruckner - Hol. 2024
13:00 Intermezzo
13:30 Richard Wagner i Żydzi
14:20 Misteria Paschalia 2022: Jommelli, Mozart
15:55 Intermezzo
16:35 „Betroffenheit", balet w choreografii Crystal Pite - balet Wlk. Brytania 2017
18:20 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Klaus Mäkelä: Ravel, Connesson, Bartók
20:30 Giuseppe Verdi: Ernani - opera Hiszpania 2023
22:35 Marc Ribot – Banlieues Bleues - koncert Francja 2023

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (20)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz (22,23/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia straż (21,17/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (19)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi! II (3/15)
15:00 Miraculous VI (6,7)
16:00 Patryk Rozgwiazda
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru (15,16/26)
19:00 Kacze opowieści (1)
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (37) - serial obycz.
21:00 Morskie diabły - film biograficzny Korea Płd 2023
00:10 Mr Brooks - thriller USA 2007, reż. Bruce A. Evans

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (7) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (34,35,36/65)
11:55 Na ratunek 112 XVI (55,56) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVII (16,17,18,48/40)
17:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (475) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (47,48) - serial obycz.
20:00 Uroczysko VI (39)
20:35 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (39)
21:35 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (39) - serial krym.
22:40 Opowiem ci o zbrodni II (6) - serial dok. Polska 2019
23:05 Siódmy syn - film fantasy USA/Wlk. Brytania/Kanada/Chiny 2014
01:10 Love Island V (42)

METRO

07:25 Szpital (53,54,55/68) - serial fabularno-dok.
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (32/67)
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (8) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (9, 10)
18:00 Złomowisko PL VII - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka IX (22,23) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni V (10,11) - serial krym. Polska 2006
23:15 Hannibal III (10/13) - serial grozy USA 2015
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (5/12)
01:10 Szpital (10/68)
02:15 Szkoła (39/67)

eprasa.pl 33c24ae230

ŚRODA 4.11

STOPKLATKA

08:00 Robert Makłowicz (207, 217) - mag. kulinarny Polska 2023
09:50 Wojny magazynowe: Kanada II (5,6/12)
11:00 Aukcja w ciemno III
12:00 Katastrofy w przestworzach XII (5,10,7/13) - serial dok.
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (16,17) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach IX (2/8)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (7,8/12) - serial dok. Kanada 2016
19:10 Aukcja w ciemno III - serial dok. USA 2013
20:00 Za horyzontem ** **(Far and Away)** - film przyg. USA 1992, reż. Ron Howard, wyk. Tom Cruise, Nicole Kidman, Thomas Gibson (175 min)
22:55 Cyborg - film s.f. USA * 1989, reż. Albert Pyun, wyk. Jean-Claude Van Damme, Deborah Richter (110 min)
00:45 Ring (The Ring) - horror *** USA/Japonia 2002, reż. Gore Verbinski, wyk. Naomi Watts, Martin Henderson (140 min)

KINO POLSKA

07:35 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (2,3/8)
08:40 Wskrzeszenie - film krótkometrażowy Polska 2022
09:00 Milion za Laurę - komedia Polska 1971
11:00 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem - film hist. Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman
13:35 Chłopi: Boryna (1) - film obycz. Polska 1973, reż. Jan Rybkowski, wyk. Władysław Hańcza, Emilia Krakowska
15:40 Chłopi: Jagna (2) - film obycz. Polska 1973, reż. Jan Rybkowski, wyk. Emilia Krakowska, Krystyna Królówna, Ignacy Gogolewski
17:20 Pogranicze w ogniu (1,2) - serial sens. Polska 1988
20:00 Kamienie na szaniec - dramat wojenny Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki
22:25 Syberiada polska - dramat historyczny Polska/Rosja 2013, reż. Janusz Zaorski, wyk. Urszula Grabowska
01:00 Symetria - dramat obyczajowy Polska 2003, reż. Konrad Niewolski, wyk. Arkadiusz Detmer
03:25 Zabawa, zabawa - dramat obyczajowy Polska 2018, reż. Kinga Dębska

ALE KINO+

11:00 The Office PL (5,6/12)
12:05 Zbrodnie na wybrzeżu, cz. II (2/2) - serial krym. Niemcy 2023
14:05 Detektyw Foyle (3/4) - serial kryminalny
16:10 Był sobie chłopiec **** **(About a Boy)** - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002, reż. Paul Weitz, Chris Weitz, wyk. Hugh Grant, Nicholas Hoult (125 min)
18:15 Zbrodnie na wybrzeżu II, cz. 1 II (1/3) - serial krym. Niemcy 2024, wyk. Hendrik Duryn
20:10 Paryż w ogniu. Paris Has Fallen (1,2/8) - serial sens. Francja/Wlk. Brytania/USA 2024, wyk. Tewfik Jallab, Ritu Arya, Sean Harris
22:00 Walden - thriller USA *** 2023, reż. Mick Davis, wyk. Kelli Garner, Mick Davis, Shane West, Emile Hirsch (140 min)
00:20 Nora Sand: Fatalna pomyłka (1,2/8) - serial kryminalny Norwegia/Dania 2023, wyk. Marie Sandø Jondal
02:25 Powrót (2/6) - serial dramatyczny Polska 22

POLSAT FILM

07:30 Poirot (3/10)
08:35 Przyjaciółki XXV (11,12)
10:30 Świat według Kiepskich
14:30 Nie ma mocnych - komedia Polska 1974
16:30 Siedem dusz - dramat obycz. USA 2008
18:55 Dywizjon 303: Historia prawdziwa - dramat wojenny Polska/Wlk. Brytania 2018
21:00 Dracula: historia nieznana - film akcji USA/Wlk. Brytania/Irlandia/Japonia 2014
22:55 Hostiles - western USA 2017, reż. Scott Cooper
01:45 48 h. Zaginieni II (10)

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera VI (2/4)
11:50 Grantchester V (2/6)
12:50 Morderstwa według Agathy Christie II: Fatalna melodia (23) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2018
15:00 Strażnik Teksasu VIII
17:05 Vera VI (3/4)
18:55 Zbrodnie w Grantchester V (3/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2020
20:00 Uprowadzona II - film sens. Francja 2012
21:55 Liberator - film sensacyjny USA/Francja 1992
00:00 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Blisko, coraz bliżej (4)
10:25 Kontrakt - film obycz. **** Polska 80, reż. Krzysztof Zanussi, wyk. Maja Komorowska, Tadeusz Łomnicki (120 min)
12:25 Jak „Skrzypek na dachu" trafił na ekran
14:10 Czterdziestolatek (7)
15:15 Zielone kasztany - film ** obycz. Polska 1986, reż. Wojciech Fiwek (95 min)
16:50 Blisko, coraz bliżej (5)
18:15 Kolekcja (17) - mag.
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Rawhide IV (8)
20:00 Cztery noce z Anną **** - dramat psychologiczny Polska/Francja 2008, reż. Jerzy Skolimowski, wyk. Artur Steranko, Kinga Preis, Jerzy Fedorowicz (105 min)
21:45 Wstępy do spektakli tanecznych (6)
21:50 Carolyn Carlson: Midnight Souls - balet Francja 2025
23:05 Kod Hanekego
00:10 Imię róży (The Name of the Rose) *** - dramat krym. Niemcy/Włochy/Francja 1986, reż. Jean-Jacques Annaud (130 min)

WARNER TV

08:00 Prawo Agaty IV (3,4,5)
11:00 Bajer z Bel-Air VI
11:55 Poniedziałki na chirurgii
12:55 Teraz albo nigdy!
14:55 Bajer z Bel-Air VI
16:45 Poniedziałki na chirurgii (6,7/10) - serial obyczajowy
18:30 Dziewczyny w Nowym Jorku - komedia USA 2004
20:10 Akademia Policyjna V – Misja w Miami Beach - komedia USA 1988
22:00 Złoto pustyni - dramat wojenny USA/Australia 1999
00:10 Poltergeist (Duch) - horror USA 1982

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VII
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII (12) - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru II (14/39)
11:00 Czy leci z nami pilot? - komedia USA 1980
13:00 Czarodziejki VII
15:00 Jądro Ziemi - film s.f. Wlk. Brytania/USA 2003
17:55 Wojownicze Żółwie Ninja: Zmutowany chaos - film animowany USA 2023
20:00 Książę w Nowym Jorku - komedia USA 1988
22:30 Lodowy szlak - film sensacyjny USA/Kanada 2021

HBO

08:00 Wielka mała koza *** - film animowany USA 2026 (100 min)
09:40 Akademia pana Kleksa *** - film fantasy Polska 2023, reż. Maciej Kawulski (130 min)
11:50 Klopsiki i inne zjawiska pogodowe *** - film anim. USA 2009 (90 min)
13:20 Moon: Panda i ja ** - komedia Francja/Belgia 2025 (100 min)
15:00 Prawdziwy ból - dramat obyczajowy USA/Polska 2024 (90 min)
16:30 Eleanor Wspaniała *** - dramat obyczajowy USA 2025 (100 min)
18:10 Piotruś Pan - film ** przyg. Wlk. Brytania/USA/Australia/Nowa Zelandia 2003 (110 min)
20:00 Koniec ulicy Dębowej *** - horror USA 2026, reż. David Robert Mitchell (105 min)
21:45 Pozłacany wiek IV (1/8) - serial obycz. USA 2026
22:45 Jedna bitwa po drugiej **** - film sens. USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson (160 min)
01:25 Sprzedawcy 2 - komedia *** USA 2006 (95 min)

CINEMAX

11:15 Rocky - dramat obycz. USA 1976, reż. John G. Avildsen
13:15 Niebiosa obiecane - dramat obycz. Tunezja/Katar/F 25
14:50 Mój stryj Jens - komediodramat Norwegia 2025
16:30 Przed końcem lata - komediodramat Grecja/Macedonia 2024
18:15 Nauczyciel, który obiecał nam morze - film biograficzny Hiszpania 2023
20:00 Lepiej być nie może - komedia USA 1998
22:15 Symfonia u umieraniu - dramat obycz. Niemcy 2024

ROMANCE TV

09:35 Lato w Szwarcwaldzie - dramat obycz. Niemcy 2024
11:20 Lena Lorenz (1/4)
13:15 Doktor Maiwald (2/2)
15:05 Rosamunde Pilcher: Gdzie miłość się kończy i gdzie się zaczyna - film obyczajowy Niemcy 26, reż. Dagmar Seume
17:00 Mój brat, jego spadek i ja - komedia Niemcy 2011
18:55 Śledztwo prowadzi Watzmann (3/12) - serial krym.
20:00 Kryminał z Bolzano (2)
21:55 Przepisy na miłość i zbrodnię (1,2) - serial krym.
23:50 Śledztwo prowadzi Watzmann (3/12) - serial krym.

CANAL+ PREMIUM

08:45 Orzełek Iggy *** - film animowany Polska 2026 (85 min)
10:10 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl
12:20 Łapu-Capu (263)
12:25 Fuks - komedia sens. *** Polska 1999, reż. Maciej Dutkiewicz (85 min)
13:50 Naturalna dzikość serca - film dok.
15:15 Juno - komediodramat **** USA/Kanada 2007, reż. Jason Reitman (95 min)
16:50 Ocaleni - thriller USA/ ** Kanada 2008 (95 min)
18:25 Łapu-Capu (264)
18:30 Skok na milion ** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Grégoire Vigneron (90 min)
20:00 Jarhead – Żołnierz piechoty morskiej *** - dramat wojenny USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2005 (120 min)
22:00 Eksperyment: Odsiadka II (2/6)
22:50 Misdirection - thriller ** USA 2026, reż. Kevin Lewis (90 min)
00:20 Do samego końca ** - thriller Włochy 24, reż. Gabriele Muccino, wyk. Elena Kampouris (115 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (43/50)
10:55 Magda M. (13)
11:55 Prawo Agaty (1,2)
13:55 Młode gliny (44/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (2) - mag. filmowy
17:45 Po pierwsze kino (8)
17:50 Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz - komedia Polska 1978
20:00 Mroczny Rycerz powstaje - film sensacyjny Wlk. Brytania/USA 2012
23:30 Interstellar - film s.f. USA/Wlk. Brytania/Kanada 14

AMC

11:25 Pani Bovary - dramat obyczajowy Francja 1991
13:50 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Hiszpania 2005
16:25 Niewinna - thriller Wlk. Brytania/USA 2008
18:15 183 metry strachu - horror USA 2016
20:00 Gothika - thriller USA/Francja/Kanada/Hiszpania 2003, reż. Mathieu Kassovitz
22:00 Ręka Boga - thriller psychologiczny USA/Niemcy/Włochy 2001, reż. Bill Paxton
00:05 Pierwszy król - dramat historyczny Włochy/Belgia 19

eprasa.pl 33c24ae230

AXN

08:25 Agenci NCIS XII (13/24)
09:20 Castle II (22,23/24)
11:10 Detektyw Monk II
13:10 Agenci NCIS XII (14,15/24) - serial krym.
15:10 FBI: Most Wanted IV (5,6/22) - serial kryminalny
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (8,9/22)
19:05 Castle II (24,1/24)
21:05 FBI: International (2/21)
21:55 Walker: Strażnik Teksasu
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (8,9/22)
00:45 Castle II (24/24)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe II (4/6)
10:25 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet VI (5/6)
13:00 Sprawy pana Booka (6/6)
14:15 Agenci NCIS XVII (18/20)
15:10 Panna Marple II (4/4)
17:10 Dalgliesh (5/6)
19:00 Agenci NCIS XVII (19/20)
19:55 Poirot III (9/11)
21:00 Panna Scarlet VI (6/6)
22:05 Montmartre (8/8)
23:15 Poirot III (9/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
00:20 Agenci NCIS XVII (19/20)
01:10 Sprawy pana Booka (6/6)

TVN STYLE

11:20 Teraz one (6, 5)
12:20 Ugotowani (7)
13:25 Kuchenne rewolucje (1, 12) - reality show Polska 24
15:35 Ugotowani (2)
16:40 Babski biznes II (6/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (2, 3, 4) - reality show
20:45 Były sobie debiutantki (1/2) - film dok. Francja 2025
21:50 Jestem z Polski XV (10/20) - serial dok. Polska 25
22:50 Hotel Paradise (41) - real tv Polska 2026
23:45 EuroPOLKI studentki (7)
00:45 Bazary Europy

TVN TURBO

08:15 Wszystko co naj... (3, 4)
09:20 Fani czterech kółek XVI
10:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (7) - magazyn
11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (5103)
18:15 Zawodowi handlarze (9)
19:00 Naprawy nie do naprawy
19:45 Co tu się odjechało? (5)
20:15 Jeździć, obserwować VIII
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5103)
22:15 Z drugiej ręki (9)

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown IX (4,5/10)
12:40 Śmierć pod palmami XIII
13:40 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi III
15:10 Śmierć z dala od palm II
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (3/8) - serial kryminalny
21:00 Detektyw z Chelsea IV
22:00 Dobijasz mnie (4)
22:55 Line of Duty – Wydział wewnętrzny V (1,2/6)

FX

10:00 Agenci NCIS II (7/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (1/18)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (15,16/24)
13:45 Castle II (19/24)
14:40 Lucyfer II (16/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (17,18/24)
17:25 Z archiwum X V (8/20)
18:20 Z Archiwum X V (9/20)
19:15 FBI VI (10/13)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (12/21)
20:55 Zabójcze umysły (2/10)
22:00 Matlock II (12/16)
22:55 Z Archiwum X V (9/20)

HGTV

08:00 Remontujemy dom na plaży III (5/13) - serial dok.
08:55 Wymarzona wiejska posiadłość (1, 2) - reality show
10:55 Moje miasto, mój dom
11:50 Włoszki wymiatają! (3)
12:30 Uratuj swój ogród (3)
13:30 Patent na dom (3)
14:30 Mieszkanie na miarę
16:35 Polowanie na ogród
18:15 Zgłoś remont (5)
19:10 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (1/8) - serial dok.
20:10 Poukładani (2)
21:05 Dorota was urządzi VI
22:35 House Hunters (3-6)

BBC LIFESTYLE

10:00 Bake off: zawodowcy (7)
11:00 Najdroższe brytyjskie domy II - serial dok.
12:05 Mistrzowie ceramiki (5)
13:15 Najbardziej luksusowe wakacje świata (3/3)
14:15 Wielkie australijskie wypieki VI (10) - serial dok.
15:25 Mistrzowie szycia (3)
16:35 Zapraszam do stołu
17:40 Masterchef: Australia
18:50 Zapraszam do stołu
19:50 Wielkie australijskie wypieki VI (10/10) - serial dok.
21:00 Bake off: zawodowcy (5)
22:00 Luksusowe koleje Szkocji z Alanem Cummingiem

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IX (7/24)
08:55 Hoży doktorzy (13,14/24)
09:55 Przyjaciele VIII (9-12/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu V (5-10/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół IX (8-11/24)
16:30 Przyjaciele VIII (13-16/24)
18:30 Hoży doktorzy (15,16/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu V (5-10/24) - serial kom.
22:00 The Office PL (2,3/12)
23:05 Comedy Club (1, 2)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy II (9/10) - serial kom. USA 2011

TVP SERIALE

08:40 Komisarz Alex XII
09:30 Rodzinka.pl IX (6)
10:00 Klan - telenowela
10:35 Ranczo V (4/13)
11:25 Na dobre i na złe
12:25 Na sygnale
13:35 Ojciec Mateusz (11,12/17)
15:35 Komisarz Alex XIII (1)
16:25 Na sygnale
17:35 Ranczo V (6,7/13)
19:35 Ojciec Mateusz (13,12/17) - serial krym.
21:30 Ranczo V (8,9/13)
23:25 Ojciec Mateusz (14/17)
00:25 Czas niedokonany (8)
01:20 Krucjata. Prawo serii (11/13) - serial krym. Polska 23

CANAL+ KUCHNIA

10:40 Gotuj taniej z Jamiem (3)
11:40 Sekrety świata przypraw
12:40 Javier Peña zjada świat
13:45 Wyjątkowe smaki miast
14:40 ABC gotowania – kuchnia grecka (5, 6) - magazyn
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (2, 3) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (1/4)
17:45 Po prostu Jamie (1)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (7,8) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza Maltę
20:10 Top Chef (2)
21:15 Anthony Bourdain VIII
23:50 Ziemia, ogień i smak (5)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (4)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXI
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Po pierwsze lokalizacja!
16:00 Pogotowie remontowe Wieśka (2, 3) - magazyn
17:00 Adres: rezydencje marzeń (7) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXII
20:00 Daleko od miasta XVI
21:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
22:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (4)
22:30 Daleko od miasta XVII (2)

PLANETE+

12:35 Niezwykłe podróże koleją VII (2/7) - serial dok.
13:45 Co kryje „Straż nocna" Rembrandta? - serial dok.
14:45 Krajobrazy świata (9/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry (9,10/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:45 Co kryje „Straż nocna" Rembrandta? (2) - serial dok.
19:45 „Wojna światów". Jak powstało science-fiction
20:50 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi - serial dok.
22:00 Cud numer 71 (2/3)

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge (1/6)
10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski III (5/32)
12:00 Celnicy na straży Szwecji (2/14) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (9/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Ocalić dom: Interwencja
18:00 Przystanek Bieszczady II (6) - serial dok.
19:00 Złomowisko PL VI (7,8)
22:00 W oku cyklonu: Łowcy burz (2/6) - serial dok.
23:00 Sekretne życie kasyna w Las Vegas (1) - serial dok.

TVP HISTORIA

11:05 Zwierzęta, które zmieniły historię - film dok.
12:00 Wszystkie kolory świata
13:00 Kroniki Hitlera (10/13)
14:00 Polskie drogi (5)
15:20 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny IV
18:20 Fake czy historia?
19:00 Gdzie najpierw była Polska - film dok. Polska 2018
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:55 Nieznana wojna na Północy (1/6) - serial dok.
22:00 Muammar Kaddafi – w umyśle dyktatora - film dok.
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (6/7) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (16/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa na Pacyfiku (1) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (9/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Sekrety widziane z góry
22:00 Ranczo kosmitów VII
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata II (16/26) - serial dok.
23:55 Jak to wyjaśnić? IV (6/20)

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Rosyjska rewolucja 1917
13:00 Złapać przemytnika II
15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny V
16:00 Tajemnicze wyspy
17:00 Egipt V (8/10)
18:00 Państwa Osi: droga ku porażce (2/5) - serial dok.
19:00 Wojna na pustyni: walka z Rommlem (1) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (9/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Operacja transport III - serial dok.
22:00 Megametro (1/4)

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XI
11:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Broń w hollywoodzkich filmach II (5,6) - serial dok.
14:00 Bitwy morskie – historia okrętów wojennych
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX (9/20)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Jak przegrać wojnę (4/5)
22:00 W kręgu zła: Ludzie Hitlera (3,4/10) - serial dok.
00:00 Starożytni kosmici VII

BBC EARTH

12:30 Naturalnie odmienione życie - serial dokumentalny
13:30 Zielona planeta (2/5)
14:35 W okowach mrozu IX
15:35 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
16:35 Juliusz Cezar: narodziny dyktatora (2/3) - serial dok.
17:40 Zielona planeta (3/5)
18:40 Naturalnie odmienione życie II - serial dokumentalny
19:45 Cywilizacje: rozkwit i upadek (1/4) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu XII
22:55 Juliusz Cezar: narodziny dyktatora (3/3) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

12:00 Naziści: korzenie zła
12:55 W poszukiwaniu zaginionych wikingów (1,2/8)
16:50 Punkty zwrotne II wojny światowej (3/6) - serial dok.
17:55 II wojna światowa: końcówka - serial dok.
19:00 Wyprawa po skarby z Bettany Hughes II (3/8)
20:00 Majowie (3) - serial dok.
21:00 Naziści: ściśle tajna nauka (3/8) - serial dok.
22:00 Poszukiwacze zaginionych faraonów (3) - serial dok.
23:00 Naziści: korzenie zła
23:55 W poszukiwaniu zaginionych wikingów (1,2/8)

eprasa.pl 33c24ae230

CZWARTEK 5.11

Od A do Z

CZTERY NOCE Z ANNĄ ★★★★
dramat psychologiczny, Polska/Francja 2008, reż. Jerzy Skolimowski, wyk. Artur Steranko, Kinga Preis
22:50 | tvp kultura
Jerzy Skolimowski wraca za kamerę po 17 latach: bolesna opowieść o niespełnionej miłości dwojga samotnych naznaczonych piętnem odrzucenia. Plus wspaniały duet Kingi Preis i Artura Steranki.

DZIEWCZYNA NA MOŚCIE ★★★
komediodramat, Francja 1999, reż. Patrice Leconte, wyk. Daniel Auteuil, Vanessa Paradis
20:05 | tvp kultura
Patrice Leconte o miłości, którą trudno sobie uświadomić: cyrkowiec zapobiega samobójstwu dziewczyny prześladowanej przez pecha. Plus Vanessa Paradis i godny Cezara Daniel Auteuil.

DZIEWCZYNA Z IGŁĄ ★★★★
dramat, Dania/Polska/Szwecja/Francja/Belgia 2024, reż. Magnus von Horn, wyk. Victoria Carmen Sonne, Trine Dyrholm
22:40 | ale kino+ hd
Kopenhaga, 1919: bezrobotna próbuje dokonać aborcji, ale powstrzymuje ją nieznajoma obietnicą adopcji – w istocie dzieciobójczyni, ostania kobieta skazana w Danii na śmierć. Plus mnóstwo nagród.

EVEREST ★★★★
thriller, USA/Islandia/Wlk. Brytania 2015, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Jason Clarke, Josh Brolin, Jake Gyllenhaal
22:35 | canal+ premium
Poruszająca kronika komercyjnej wyprawy na Mount Everest w maju 1996 roku, która – mimo udziału profesjonalnych przewodników i doświadczonych opiekunów – zakończyła się śmiercią 8 osób.

FRENDO ★★
horror, USA/Luksemburg/Wlk. Brytania/Kanada 2025, reż. Eli Craig, wyk. Katie Douglas, Aaron Abrams, Carson MacCormac
23:55 | hbo
Próba wskrzeszenia kina grozy dla nastolatków z lat 90. w Ameryce doby Trumpa. W nudnym prowincjonalnym miasteczku grupa młodzieży odkrywa prawdę o ukrywanej przez dorosłych serii zabójstw nastolatków.

Guru

20:00 | canal+ premium ★★★

FOT. JEROME PREBOIS

Charyzmatyczny „człowiek znikąd" podczas zbiorowych wystąpień zdobywa rząd dusz swoich słuchaczy. Z czasem jednak jego charyzma gaśnie, a on staje się poręcznym narzędziem w rękach innych.

THRILLER
FRANCJA 2025, REŻ. YANN GOZLAN, WYK. PIERRE NINEY, MARION BARBEAU, ANTHONY BAJON

GRAN TORINO ★★★
dramat obycz., USA 2008, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Christopher Carley, Bee Vang
20:00 | hbo
Clint Eastwood jako ksenofobiczny zgorzkniały starzec, który choć nienawidzi obcych, nieoczekiwanie dla samego siebie zastępuje ojca nastolatkowi z rodziny koreańskich emigrantów z sąsiedztwa.

JAK STRACIĆ CHŁOPAKA W 10 DNI ★★★
komedia romantyczna, USA/Niemcy 2003, reż. Donald Petrie, wyk. Kate Hudson, Matthew McConaughey, Adam Goldberg
22:40 | tvn
Kate Hudson jako przebojowa dziennikarka i autorka gazetowych poradników, która w celach zawodowych zagina parol na Matthew McConaugheya, by go zaraz porzucić. Finał przewidywalny, ale brawurowy.

KAC VEGAS ★★★
komedia, USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis
21:00 | tvn 7
Wieczór kawalerski czterech przyjaciół w Las Vegas kończy się gigantycznym kacem, zaginięciem pana młodego i mnóstwem innych zaskakujących konsekwencji. Ku rozbawieniu, ale i przestrodze.

KAMDESH. AFGAŃSKIE PIEKŁO ★★★
film sens., USA/Bułgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood, Caleb Landry Jones, Orlando Bloom
20:10 | ale kino+ hd
Amerykański odpowiednik polskiej „Karbali": w 2009 roku amerykański posterunek przy granicy z Pakistanem, mający kontrolować ruchy talibów, zostaje zaatakowany przez kilkusetosobowy oddział.

KOMÓRKA ★★★
film sens., USA/Niemcy 2004, reż. David R. Ellis, wyk. Chris Evans, Kim Basinger, Jason Statham
23:55 | warner tv
Kim Basinger jako porwana przez mafię, która znajduje wyjście z sytuacji, łącząc się z rozbitego aparatu telefonicznego z przypadkowym numerem komórkowym. Czy młodzian po drugiej stronie zdąży z pomocą?

LOKAL ZAMKNIĘTY ★★
komedia, Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki
22:10 | kino polska
Kino pandemiczne po polsku: panowie planują włamanie do domu skorumpowanego polityka przez sąsiadującą z nim agencję towarzyską. Nagle sanepid zamyka lokal wraz z jego klientami na okres kwarantanny.

MAD MAX: NA DRODZE GNIEWU ★★★★★
film s.f., Australia/USA 2015, reż. George Miller, wyk. Tom Hardy, Charlize Theron, Nicholas Hoult
22:55 | cinemax
Po 30 latach George Miller powraca do swego bohatera – bez Mela Gibsona, ale z tą samą energią: Mad Max miesza szyki postapokaliptycznemu satrapie. Kino dynamiczne w stanie czystym.

SUMA WSZYSTKICH STRACHÓW ★★★
film sens., USA/Niemcy/Kanada 2002, reż. Phil Alden Robinson, wyk. Ben Affleck, Morgan Freeman, James Cromwell
20:00 | stopklatka
Ben Affleck zastępuje Harrisona Forda w roli analityka CIA Jacka Ryana, którego przenikliwość umysłu po raz czwarty w cyklu ekranizacji prozy Toma Clancy'ego ma zapobiec wojnie światowej. Rutyna.

WYGRAĆ MARZENIA ★★
dramat obycz., Polska/Węgry 2022, reż. Piotr Fiedziukiewicz, wyk. Józef Pawłowski, Selina Lo, Sebastian Fabijański
22:55 | polsat
Mistrz snowboardu z szansami na medal olimpijski ulega groźnej kontuzji, przekreślającej karierę. Jednak pod wpływem utalentowanej pianistki z Chin wraca na stok. Czy zdobędzie kwalifikację?

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 33c24ae230

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Pełnia wiary (126)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:25 Zaraz wracam (32)
09:00 Ranczo IV (10/13)
10:00 Komisarz Alex XXII (4)
11:00 Ojciec Mateusz XXIV (8)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 To się opłaca (241)
12:55 Życie w dębie – historia jelonka rogacza
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (650)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (6006)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Ojciec Mateusz 35** (13) - serial krym. Polska 2026, wyk. Kinga Preis, Piotr Polk
21:25 **Sprawa dla reportera** - cykl reportaży
22:25 **72 godziny na granicy**
23:00 **Gra z Cieniem II** (9) - serial kryminalny
23:55 **Teoria spisku (Conspiracy Theory)** ★★ - film sens. USA1997, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson (140 min)
02:15 **Magazyn Ekspresu Reporterów**

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Operacja zdrowie (90)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7728) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:50 Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu
12:30 Koło fortuny (2125)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1108)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2126)
16:35 Familiada (3082)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1109)
18:50 Jeden z dziesięciu (2) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Domowe patenty (18)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Postaw na milion** (399) - teleturniej
21:40 **Super Gary. Gotuj z Bosacką!** (13) - mag.
22:20 **Europa da się lubić – nowe pokolenie** (2)
23:15 **SOR** (3) - serial lekarski
00:00 **Rodzinka.pl XIX** (8) - serial kom. Polska 26
00:35 **Peaky Blinders III** (6/6)
01:45 **Sługi boże** - thriller ★★ Polska 16, reż. Mariusz Gawryś, wyk. Bartłomiej Topa (105 min)

POLSAT

06:00 Nowy dzień - magazyn
08:20 Trudne sprawy XXIII (21/40) - serial fab.-dok.
09:20 Dlaczego ja? XX (10,11,12) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVIII (12,13) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (47) - serial fab.-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (47) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (110) - serial obyczajowy
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (1105) - program publicystyczny
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (158) - teleturniej Polska 2026

20:30 **Nasz nowy dom** (382) - reality show Polska 26
21:40 **Zdrada** (10) - serial krym. Pol. 2023, wyk. Anna Karczmarczyk
22:55 **Wygrać marzenia** ★★ - dramat obycz. Polska/Węgry 2022, reż. Piotr Fiedziukiewicz, wyk. Józef Pawłowski, Selina Lo (175 min)
01:50 **Projektantka (The Dressmaker)** ★★★ - komediodramat Australia 2015, wyk. Kate Winslet (150 min)

TVN

05:15 Zamieszkać na plaży VII (13/14) - serial dok. USA 2020
05:40 Uwaga! (8123) - mag.
05:55 Ukryta prawda (4/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Świerklany – Karczma Stodoła 30 (12) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5827)
11:20 Doradca smaku (40)
11:30 Kuchenne rewolucje: Bartoszyce – Gościnna/Piwem Podlane XXIV (1)
12:35 Kuchenne rewolucje: Kępno – „Kulinarna Warszawka" XXV (14)
13:40 Ukryta prawda (4,5/60)
15:45 Młode gliny II (24) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny IV (49) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (49)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8124) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (16)
21:30 **Kuchenne rewolucje: Gdańsk 33** (10)
22:40 **Jak stracić chłopaka w 10 dni (How to Lose a Guy in 10 Days)** ★★★ - komedia romantyczna USA/Niemcy 03, reż. Donald Petrie (140 min)
01:00 **Zbliżenie. Mówię Wam podcast** (5)
01:50 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII** (8/22) - serial krym.

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami (21,22/22) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVII (15)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (5/23) - serial fantasy USA 08
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Mój grzech (4) - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
14:00 Rodzinny interes
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII - serial obycz.
17:00 Rodzinny interes - serial obycz. Polska 2019
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (48,49) - serial obyczajowy Polska 2026
20:00 **Zjawa (The Revenant)** ★★★★ - film przyg. USA/Tajwan/Hongkong 2015, reż. Alejandro González Iñárritu, wyk. Leonardo DiCaprio, Tom Hardy, Domhnall Gleeson (185 min)
23:05 **Wyspa tajemnic (Shutter Island)** ★★★ - film sens. USA 2010, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Mark Ruffalo (170 min)
01:55 **Dzielnica strachu III** - serial krym. Polska 22

TVN7

05:15 Ten moment (4/40) - serial fabularno-dok.
05:50 Szkoła (62,63,64/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:40 Ukryta prawda (20,30,31/60) - serial fab.-dok.
11:45 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2011
13:50 Detektywi V (7) - serial fabularno-dok. Polska 2025
14:55 Szpital św. Anny IV (39) - serial obycz. Polska 2026
15:55 Ukryta prawda (11/73)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Tajemnice miłości (3/68) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (4/60) - serial fab.-dok. Polska 2023
20:00 **Hotel Paradise** (42) - real tv Polska 2026
21:00 **Kac Vegas (The Hangover)** ★★★ - komedia USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis (135 min)
23:15 **Task master** (10)
00:20 **Transfomers: Ostatni Rycerz (Transformers: The Last Knight)** ★★ - film s.f. USA/Chiny/Kanada 17, reż. Michael Bay (185 min)

MEZZO

10:55 Il Giardino Armonico, Giovanni Antonini: Haydn, Pory roku - muzyka klasyczna
13:20 Intermezzo
13:30 La grande danza – Aterballetto w Mediolanie - balet Włochy 2017
14:50 Klaus Mäkelä, Królewska Orkiestra Concertgebouw: Sibelius, Mozart - muzyka klasyczna
16:20 Orkiestra Konzerthausu w Berlinie, Joana Mallwitz
17:35 Georg Friedrich Händel: Jefte - balet Polska 25
20:30 Dianne Reeves i Romero Lubambo – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu
21:45 Tyreek McDole
22:40 Koncert Bożonarodzeniowy w Concertgebouw w Amsterdamie pod batutą Klausa Mäkeli - muzyka klas.

PULS 2

10:00 Jeżyk i przyjaciele (11)
10:35 Basia II (22)
11:10 Gus. Mały (23,24/52)
11:35 Tomek i przyjaciele 28
12:00 Lwia straż (22,18/26)
13:00 Nowe przygody Kubusia Puchatka (20)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun IV
14:35 Marta mówi! II
15:00 Miraculous VI (7,8/26)
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (23,24/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru (18)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (38) - serial obycz.
21:00 Joanna D'Arc - film historyczny Francja 1999
00:45 Krwawe Halloween - horror USA 2016

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (8/8) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XIII (37,38,39/65)
11:55 Na ratunek 112 XVI (57,58) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVII (19-21,49/40) - serial fab.-dok.
17:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (553) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXV (48,49) - serial obycz.
20:00 Uroczysko VI (40)
20:35 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (40)
21:35 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (40) - serial krym.
22:40 Opowiem ci o zbrodni (1) - serial dok. Polska 2018
23:05 Uniwersalny żołnierz: Powrót - film sens. USA 1999
00:50 Love Island V (43)
01:55 Hardkorowy lombard

METRO

07:25 Szpital (56,57,58/68)
10:25 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:25 Szkoła (33/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019
13:25 Brzydula - serial obycz.
14:35 Drugie serce - serial obyczajowy Turcja 2025
15:35 Druga szansa II (9) - serial obycz. Polska 2016
16:45 The Floor (11, 12)
18:00 Złomowisko PL VII - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka IX (24,25) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni V (12,13) - serial krym. Polska 2006
23:15 Kuba Wojewódzki (10)
00:30 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (10/12)
01:30 Szpital (11/68)
02:30 Szkoła (40/67) - serial fabularno-dok. Polska 2019

eprasa.pl 33c24ae230

CZWARTEK 5.11

STOPKLATKA

08:00 Robert Makłowicz (205, 221) - mag. kulinarny Polska 2023
09:50 Wojny magazynowe: Kanada II (7,8/12)
11:00 Aukcja w ciemno III (20/26) - serial dok.
12:00 Katastrofy w przestworzach XII (6,1,8/13) - serial dok.
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (17,18)
17:00 Katastrofy w przestworzach IX (3/8)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (9,10/12) - serial dok. Kanada 2015
19:10 Aukcja w ciemno III (22,23/26) - serial dok.
20:00 Suma wszystkich strachów (The Sum of All Fears) - film sens. USA/Niemcy/Kanada 2002, reż. Phil Alden Robinson (160 min)
22:40 Air America - film sens. USA 1990, reż. Roger Spottiswoode, wyk. Mel Gibson, Robert Downey Jr. (135 min)
00:55 The Ring – Krąg II (The Ring Two) - horror USA 1998, reż. Hideo Nakata, wyk. Naomi Watts, Simon Baker (155 min)

ALE KINO+

08:05 Benek - komediodramat Polska/Austria 2007 (125 min)
10:10 Ciepło - film krótkom. Polska 2023 (20 min)
10:30 The Office PL (7,8/12)
11:50 Zbrodnie na wybrzeżu II, cz. 1 II (1/3) - serial krym. Niemcy 2024
13:50 Detektyw Foyle (4/4) - serial kryminalny
16:00 Złota dama (Woman in Gold) - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren (135 min)
18:15 Zbrodnie na wybrzeżu II, cz. 2 II (2/3) - serial krym. Niemcy 2024
20:10 Kamdesh. Afgańskie piekło (The Outpost) - film sensacyjny USA/Bułgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood (150 min)
22:40 Dziewczyna z igłą - dramat Dania/Polska/Szwecja/Francja/Belgia 2024, reż. Magnus von Horn (145 min)
01:05 Podwójna tożsamość (The Death and Life of Bobby Z) - film sens. USA/Niemcy 2007, reż. John Herzfeld (125 min)

TVP KULTURA

08:25 Dzień z życia artysty
09:00 Blisko, coraz bliżej (5)
10:25 Zielone kasztany - film obycz. Polska 1986, reż. Wojciech Fiwek (95 min)
12:00 Reżyserzy (2/10)
13:00 Czterdziestolatek (8) - serial kom. Polska 1975
14:00 Dwa księżyce - film obycz. Polska 1994, reż. Andrzej Barański, wyk. Artur Barciś (145 min)
16:25 Blisko, coraz bliżej (6)
17:45 Tuż obok. O rzeźbie w przestrzeni publicznej (2) - cykl reportaży
18:05 Kulturalni (43)
18:55 Rawhide IV (9)
20:00 Wstęp do filmu (622)
20:05 Dziewczyna na moście (La fille sur le pont) - komediodramat Francja 1999, reż. Patrice Leconte, wyk. Daniel Auteuil (105 min)
21:50 Hala odlotów (207)
22:50 Cztery noce z Anną - dramat psycholog. Polska/Francja 08, reż. Jerzy Skolimowski, wyk. Artur Steranko (100 min)
00:30 Piksle (Pahanhautoja) - horror Finlandia/Szwecja/Norwegia/Belgia 2022 (95 min)

HBO

09:05 Za duży na bajki II - film przygodowy Polska 2024 (95 min)
10:40 Koniec ulicy Dębowej - horror USA 2026, reż. David Robert Mitchell (100 min)
12:20 Srebrna Gwiazda - dramat krym. USA 2025, reż. Ruben Amar, Lola Bessis (105 min)
14:05 Saipan - film biograficzny Irlandia/Wlk. Brytania 2025 (90 min)
15:35 Żegnaj Christopher Robin - film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2017 (105 min)
17:20 Jedna bitwa po drugiej - film sens. USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson (160 min)
20:00 Gran Torino - dramat obycz. USA 2008, reż. Clint Eastwood (115 min)
21:55 Tajemnica cmentarza dla zwierząt (2)
22:55 Morderstwa w Austin (3/5) - serial dok.
23:55 Frendo - horror USA/Luks./Wlk. Brytania/Kanada 2025 (95 min)
01:30 Joe Baby - film sensacyjny USA 2026, reż. Steven Brand (85 min)

CANAL+ PREMIUM

09:05 LARP. Miłość, trolle i inne questy - komedia Polska 2025 (95 min)
10:40 Łapu-Capu (264)
10:45 Kiedy nadchodzi jesień - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
12:25 Ida - dramat obycz. Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
13:45 Agent szczęścia
15:20 Niania w Nowym Jorku - komedia romantyczna USA 2007 (105 min)
17:05 Hollywood Buzz (23)
17:30 Piękna łąka kwietna - film krótkom. Polska 2022 (30 min)
18:00 Łapu-Capu (265)
18:05 Saga »Zmierzch«: Przed świtem, cz. 2 - film fantasy USA 2011 (115 min)
20:00 Guru - thriller Francja 2025, reż. Yann Gozlan, wyk. Pierre Niney, Marion Barbeau (105 min)
21:45 S.W.A.T. Exiles (1)
22:35 Everest - thriller USA/Islandia/Wlk. Brytania 2015, reż. Baltasar Kormákur (120 min)
00:35 Niedoszła panna młoda - komedia Wlk. Bryt./USA 2024 (110 min)

KINO POLSKA

07:30 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (3,4/8)
08:35 Wagary - film krótkometrażowy Polska 2024
09:05 Moja mama - film krótkometrażowy Polska 2024
09:35 Dwie Joasie - komedia Polska 1935
11:30 Dzięcioł - komedia Polska 1971, reż. Jerzy Gruza
13:15 Milioner - film obycz. Polska 1977, reż. Sylwester Szyszko, wyk. Janusz Gajos
15:35 Gdzie jest generał - komedia Polska 1964
17:40 Pogranicze w ogniu (2,3) - serial sens. Polska 1988
20:00 Nie lubię poniedziałku - komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder
22:10 Lokal zamknięty - komedia Polska 2021, reż. Krzysztof Jankowski, wyk. Janusz Chabior, Magdalena Kaczmarek, Mateusz Damięcki
23:55 Wymyk - film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Paweł Ferens
01:55 Pianista - dramat woj. Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Roman Polański, wyk. Adrien Brody, Thomas Kretschmann

POLSAT FILM

07:30 Poirot (4/10)
08:40 Przyjaciółki XXVI (1,2)
10:35 Świat według Kiepskich (15,16,26,23,21,24/16)
14:05 Wspólna chata - komedia USA 2012
16:15 Wykiwać klawisza - komedia USA 2005
18:40 I że ci nie odpuszczę - komedia romantyczna Meksyk/USA 2018
21:00 Miłość do kwadratu bez granic - komedia Polska 2023
23:05 Diabeł - dramat społeczny Polska/USA 2024
01:25 Fala zbrodni III

WARNER TV

08:00 Prawo Agaty IV (6,7)
10:00 Bajer z Bel-Air VI
10:55 Poniedziałki na chirurgii
11:50 Teraz albo nigdy! (5/13)
13:50 Bajer z Bel-Air VI
15:45 Poniedziałki na chirurgii (7,8/10) - serial obyczajowy
17:35 Dennis znów rozrabia - komedia USA 1998
19:05 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis, wyk. Jodie Foster
22:00 Ostatni sprawiedliwy - film sensacyjny USA 1996
23:55 Komórka - film sensacyjny USA/Niemcy 2004

CINEMAX

10:50 Lepiej być nie może - komedia USA 1998
13:10 Valmont - melodramat USA/Francja/Wlk. Brytania 89
15:25 Świadek - dramat obycz. Niemcy/Austria 2024
17:05 Jutro o świcie - dramat obyczajowy Islandia/Holandia/Chorwacja/Francja 2024
18:25 Nade mną niebo, w dolinie ja - dramat obycz. Słowacja/Czechy 2024
20:00 Prawo ulicy (11,12,13/13) - serial krym.
22:55 Mad Max: Na drodze gniewu - film s.f. Aus./USA 15

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (44/50)
10:55 Magda M. (14)
11:55 Prawo Agaty (3,4/15)
13:55 Młode gliny (45)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej
17:10 Seriaale: Rozmowy (1)
18:00 Liga Potworów - film animowany USA 2021
20:00 Zenek - film biograficzny Polska 2020
22:40 Szczęśliwe święta - komediodramat USA 2014
00:20 Jedna noc - komedia romantyczna Australia 2023

FILMBOX+ ONE

09:50 Vera VI (3/4)
11:50 Zbrodnie w Grantchester V (3/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2020
12:55 Morderstwa według Agathy Christie II: Ding Dang Dong (24) - film kryminalny Francja/Szwajcaria 2018
15:00 Strażnik Teksasu VIII (4,5/25) - serial sensacyjny
17:05 Vera VI (4/4)
18:55 Zbrodnie w Grantchester V (4/6)
20:00 Iluzja - thriller USA/Francja 13, reż. Louis Leterrier
22:30 48 godzin - komedia sensacyjna USA 1982

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki VII
09:25 Pingwiny z Madagaskaru II (15/39)
10:00 Jądro Ziemi - film s.f. Wlk. Brytania/USA 2003
13:00 Czarodziejki VII
14:55 Pingwiny z Madagaskaru II (16/39) - serial anim.
15:25 Starsky i Hutch - film sensacyjny USA 2004
17:45 Szybki jak błyskawica - film sens. USA 1990
20:00 Poszukiwacze zaginionej arki - film przyg. USA 1981
22:30 Elita zabójców - thriller Wlk. Brytania/Australia/USA 2011, reż. Gary McKendry

ROMANCE TV

13:15 Rosamunde Pilcher: Dopóki jesteś - romans Niemcy 04, reż. Dieter Kehler
15:05 Szkoła nad morzem: Rodzicielskie radości - dramat obyczajowy Niemcy 2025
17:00 Rosamunde Pilcher: Płomień miłości - film obyczajowy Niemcy 2003
18:55 Śledztwo prowadzi Watzmann (4/12) - serial krym.
20:00 Inga Lindström: Konie z Katarinabergu - film obyczajowy Niemcy 2007
21:55 Dr Nice (1/2)
23:50 Śledztwo prowadzi Watzmann (4/12) - serial krym.

AMC

08:40 Fala śmierci (2) - film katas. USA/Kanada 2007
10:40 Zaborcza miłość - thriller USA 1998
12:40 Za wszelką cenę - dramat obyczajowy USA 2004
15:25 Ja, Frankenstein - thriller USA/Australia 2014
17:20 Karate Kid - film familijny USA 84, wyk. Ralph Macchio
20:00 Kaznodzieja z karabinem - film biograficzny USA 2011, reż. Marc Forster
22:45 Teksańska masakra piłą mechaniczną - horror USA 03
00:45 Wielki szef - film sensacyjny Hongkong 1971

eprasa.pl 33c24ae230

AXN

08:30 Agenci NCIS XII (5/24)
09:25 Castle II (14,15/24)
11:25 Detektyw Monk II
13:20 Agenci NCIS XII (6,7/24)
15:10 FBI: Most Wanted III (19,20/22) - serial kryminalny
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (23,1/23)
19:10 Castle II (16,17/24) - serial krym. USA 2010
21:05 FBI VI (12/13)
22:00 Agenci NCIS XX (6/22) - serial krym. USA 2022
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X - serial krym.

EPIC DRAMA

08:45 Detektyw Murdoch XII
09:40 Wszystkie stworzenia duże i małe II (5/6)
10:40 Lekarze na start
12:10 Panna Scarlet VI (6/6)
13:15 Marlow: klub zbrodni (1/4)
14:15 Agenci NCIS XVII (19/20)
15:10 Panna Marple III (1/4)
17:10 Dalgliesh II (1/6)
19:05 Agenci NCIS XVII (20/20) - serial krym. USA 20
19:55 Poirot III (10/11)
21:00 Panna Marple V (1/4)
22:55 Rodzina Hardacre'ów II (2/6) - serial obyczajowy
23:55 Poirot III (10/11)
01:00 Agenci NCIS (20/20)

TVN STYLE

11:20 Poukładani (3)
12:20 Ugotowani (8)
13:25 Kuchenne rewolucje (4, 3) - reality show Polska 24
15:35 Ugotowani (3)
16:40 Babski biznes II (7/8)
17:40 Kuchenne rewolucje (3, 5, 6) - reality show Polska 17
20:50 Zgłoś remont – spełniamy marzenia (2/8) - serial dok.
21:50 Jestem z Polski (5/9) - serial dok. Polska 2018
22:50 Hotel Paradise (42)
23:45 EuroPOLKI studentki (8)
00:45 Bazary Europy - serial dokumentalny Polska 2018

TVN TURBO

11:15 Wojny samochodowe
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III
18:00 Raport Turbo (5104)
18:15 Duda kontra Szafrański XI (9/10) - serial dok.
19:00 Ciężarówką przez pół świata (9/9) - serial dok.
20:00 Co tu się odjechało? (5)
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (9/17)
21:00 Kupione, zrobione, sprzedane (5/10) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5104)
22:15 Jeździć, obserwować VIII

BBC FIRST

08:40 Zagadki doktora Blake'a
09:40 Z pamiętnika położnej
10:40 Ojciec Brown IX (6,7/10)
12:40 Śmierć pod palmami XIII
13:40 Shakespeare i Hathaway III (6,7/10)
15:10 Śmierć z dala od palm II
16:15 Tajemnice Brokenwood
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami (4/8) - serial kryminalny
21:00 Line of Duty V (3,4/6)
23:15 Po powodzi II (5/6)
00:15 Koroner II (6/10)
01:10 Stłamszeni (5/6)

FX

09:00 FBI VI (10/13)
10:00 Agenci NCIS II (8/23)
10:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (2/18)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Miami (17,18/24)
13:45 Castle II (20/24)
14:40 Lucyfer II (17/18)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami (19,20/24)
17:25 Z Archiwum X V (9,10/20)
19:15 FBI VI (11/13)
20:05 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IV (13/21)
20:55 Zabójcze umysły (3/10)
22:00 Zakłamanie
23:15 Z Archiwum X V (10/20)

HGTV

09:00 Poszukiwacze domów: z dala od zgiełku
10:00 Ekstremalnie wymagający kupujący - serial dok.
11:00 Moje miasto, mój dom
12:00 Włoszki wymiatają! (4)
12:40 Uratuj swój ogród (4)
13:40 Patent na dom (4)
14:35 Mieszkanie na miarę
16:35 Polowanie na ogród II
18:15 Weekendowa metamorfoza (7, 8) - reality show
20:05 Polowanie na kuchnie
21:35 Poukładani (3)
22:35 House Hunters
00:40 Remonty Christiny III

BBC LIFESTYLE

10:15 Bake off: zawodowcy (8)
11:20 Najdroższe brytyjskie domy II (4/8) - serial dok.
12:20 Mistrzowie ceramiki (6)
13:30 Bake off: zawodowcy (5)
14:35 Wielkie australijskie wypieki VI (10/10) - serial dok.
15:50 Mistrzowie szycia (4)
17:00 Zapraszam do stołu (1)
17:35 Masterchef: Australia
18:35 Zapraszam do stołu
19:40 Wielkie brytyjskie wypieki (1) - program rozrywk.
21:00 Cena idealnego ciała z Olivią Attwood III - serial dok.
22:00 Wstydliwe choroby: zmiana płci - film dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IX (11/24)
08:52 Hoży doktorzy (15,16/24)
09:55 Przyjaciele VIII (13-16/24) - serial kom. USA 02
11:55 Teoria wielkiego podrywu V (11-16/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół IX (12-15/24)
16:30 Przyjaciele VIII (17-20/24) - serial kom. USA 02
18:30 Hoży doktorzy (17,18/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu V (11,12,13,14,15,16/24)
22:00 The Office PL (4,5)
23:05 Comedy Club (3, 4)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XIII (1)
09:25 Rodzinka.pl IX (7)
10:00 Klan - telenowela
10:30 Ranczo V (5/13)
11:20 Ojciec Mateusz 35 (12)
12:15 Felicita (22,23)
13:30 Ojciec Mateusz (12,13/17) - serial krym.
15:30 Komisarz Alex XIII (2)
16:20 Na sygnale
17:30 Ranczo V (7,8/13)
19:30 Ojciec Mateusz (14/17)
20:25 Komisarz Alex XXVI (9) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo V (9,10/13)
23:30 Ojciec Mateusz (15/17)
00:20 SOR (2,3) - serial lekarski

CANAL+ KUCHNIA

10:40 Gotuj taniej z Jamiem
12:40 Javier Peña zjada świat
13:45 Wyjątkowe smaki miast
14:40 ABC gotowania – kuchnia grecka (7, 8) - mag.
15:45 Kucharskiego pomysł na kuchnię (4, 5) - magazyn
16:45 Jamie Oliver (2/4)
17:45 Po prostu Jamie (2)
18:40 Włoskie życie Sophie Grigson (9,10) - serial dok.
19:45 Jakubiak rozgryza Chorwację (1) - mag. kulinarny
20:15 Poza Bali (6) - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain VIII
23:50 Ziemia, ogień i smak (6)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (5)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty XXII (1)
13:05 Generalna odbudowa
14:05 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
16:00 Tomasz Pągowski
17:00 Adres: rezydencje marzeń (8) - reality show
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty XXII
20:00 Daleko od miasta XVI
21:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
22:00 Gardeners' World (1)
23:10 Cztery pory roku w ogrodach Kew II (4)

PLANETE+

11:25 Cieśniny (3/4)
12:35 Niezwykłe podróże koleją VII (3/7) - serial dok.
13:45 Co kryje „Straż nocna" Rembrandta? (4) - serial dok.
14:45 Krajobrazy świata (10/12)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry VIII
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:45 Co kryje „Straż nocna" Rembrandta? - serial dok.
19:45 Historia fantasy (1)
20:50 Związani z ziemią (3)
22:00 Cud numer 71 71 (3/3)
23:05 Czas dobrej śmierci (4)

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Wyścigi po antyki
09:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge (2/6)
10:00 Budowa na końcu świata
11:00 Klan z Alaski III (6/32)
12:00 Celnicy na straży Szwecji (3/14) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita VI (10/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL XI
16:00 Ocalić dom: Interwencja
18:00 Przystanek Bieszczady III (1) - serial dok.
19:00 Nagi instynkt przetrwania II (3,15/32) - serial dok.
21:00 Gorączka złota XVII (2)
23:00 Akta ekspedycji II

TVP HISTORIA

11:20 Ex libris - magazyn
11:50 Świat w filiżance herbaty
12:50 Nieznana wojna na Północy (1/6) - serial dok.
14:00 Polskie drogi (6)
15:10 Sensacje XX wieku
17:30 Wojenne dziewczyny IV
18:20 Pasterz – Kazimierz Kardynał Świątek - film dok.
19:30 Flesz historii (786)
20:00 Fałszerze. Powrót sfory
20:50 Zapomniane karty historii (4/4) - serial dok.
21:55 Skalscy. Heroiczna i chwalebna epopeja - film dok.
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (7/7)
14:50 Największe tajemnice świata VI (17/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa na Pacyfiku (2) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (13/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Jak to wyjaśnić? VI (4)
22:00 Strangest Things: tajemnicze przedmioty (2/10)
23:00 Piątka z historii (1,2)
23:55 Jak to wyjaśnić? IV (7/20)

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny V
16:00 Tajemnicze wyspy
17:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic V (9/10)
18:00 Państwa Osi: droga ku porażce (1/5) - serial dok.
19:00 Wojna na pustyni: walka z Rommlem (2) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXII (10/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Superfabryki (5/8) - serial dok. Wlk. Bryt. 19
22:00 Makro inżynieria IV (1)
23:05 Katastrofy pod lupą II

FOCUS TV

08:00 Był sobie kosmos
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici XI
11:00 Gwiazdy lombardu XXII
12:00 Poszukiwacze historii
13:00 Ostatni bastion Hitlera
15:00 Poszukiwacze złota w Australii IX (10/20)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VII (29,30) - serial dok. Polska 25
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii X
23:00 Historia czołgów (1/4)
00:00 Starożytni kosmici VII (10/12) - serial dok. USA 2015
01:00 Rolnicy. Podlasie V (52)

BBC EARTH

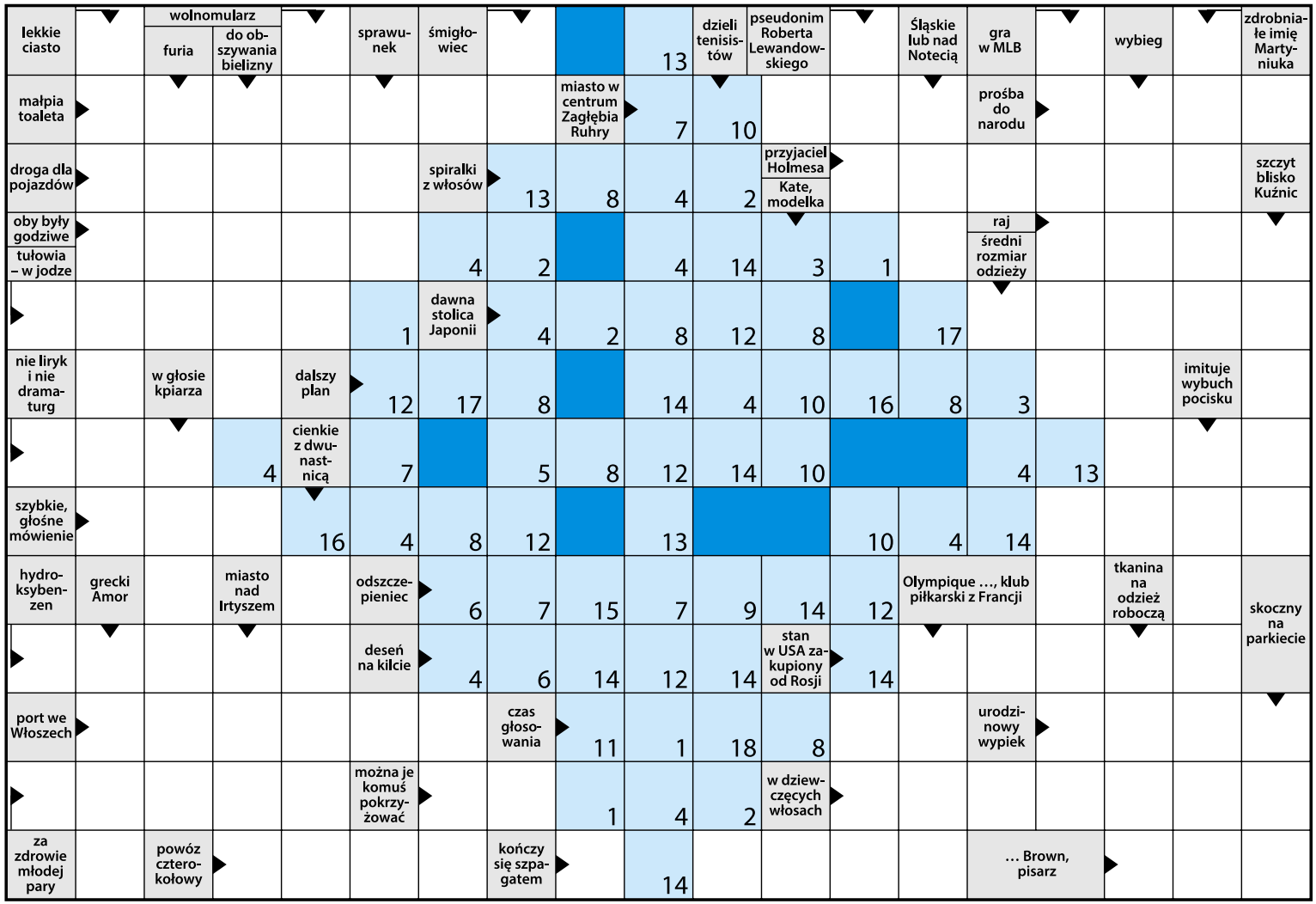
12:30 Naturalnie odmienione życie II - serial dokumentalny
13:35 Zielona planeta (3/5)
14:40 W okowach mrozu IX
15:35 Życie na pustkowiu III
16:35 Fenomeny współczesnego życia III (5/5) - serial dok.
17:40 Zielona planeta (4/5)
18:40 Naturalnie odmienione życie II - serial dokumentalny
19:45 Planeta zmian: na ratunek rzekom - film dok.
20:55 W okowach mrozu XII
22:55 Bezsenność: australijska rewolucja Michaela Mosleya (2) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:55 II wojna światowa: końcówka - serial dok.
12:00 Naziści: korzenie zła
12:55 W poszukiwaniu zaginionych wikingów - serial dok.
16:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (4/6) - serial dok.
17:50 II wojna światowa: końcówka - serial dok.
18:55 Wyprawa po skarby z Bettany Hughes II (2/6)
20:00 Majowie: wojna pięciu królestw (4) - serial dok.
21:00 Naziści: ściśle tajna nauka (4/8) - serial dok.
22:00 Poszukiwacze zaginionych faraonów (4) - serial dok.

eprasa.pl 33c24ae230

szyfropanorama

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

Rozwiązanie krzyżówki

10	12	6	8	15	14						
2	15	12	7	6	15	7	12	8	11	14	

Rozrywka w „Wyborczej”

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-18).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 23 października: LATARNIA MORSKA

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

wyborcza

PROSTO Z POLSKI
TYGODNIK

Piątek, 30 października 2026 | Redaktorka prowadząca **Magdalena Mach** wyborcza.pl

Zielona Góra. Proces Piotra M., byłego policjanta

Jego psy zagryzły człowieka

Psy Piotra M. oskórowały 46-letniego Marcina, który przypadkowo znalazł się w lesie w pobliżu miejsca, gdzie mieszkała sfora. Prokurator uważa, że właściciel zwierząt, były policjant, ponosi winę za śmierć mężczyzny.

Maja Sałwacka

• **Proces Piotra M., właściciela psów, które pogryzły śmiertelnie 46-letniego Marcina**
FOT. WŁADYSŁAW CZULAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Piotr M. to były policjant i właściciel amatorskiej strzelnicy, na której szkolili się policjanci i żołnierze WOT. Mężczyzna od roku przebywa w areszcie w Międzyrzeczu. Ma jednoosobową salę, wygląda na wypoczętego i zadbanego. Nosi równo przystrzyżoną brodę. – Ale źle znosi samotność. Powinien odpowiadać z wolnej stopy. Mój klient w niczym nie zawinił – zaznacza mecenas Witold Majchrzak. W poniedziałek, 26 października w Sądzie Okręgowym w Zielonej Górze odbyła się druga z rozpraw, które mają wskazać winnych śmierci 43-letniego Marcina. Mieszkaniec Puław, zawodowy kierowca, rok temu w przerwie kursu szukał grzybów niedaleko strzelnicy Piotra M. To stamtąd wydostały się agresywne psy. Zaatakowany przez zwierzęta 43-latek nie miał żadnych szans na obronę. Psy go oskórowały, Marcin zmarł w trzeciej dobie leczenia w Szpitalu Uniwersyteckim w Zielonej Górze.

Prokurator zżyma się na obrońcę. „To teatr”

Tytus Jabłoński, poznański adwokat, drugi obrońca Piotra M., chciał odwlec proces. Podważył wiarygodność opinii biegłego, który badał psy w specjalistycznym ośrodku. Kwestionował także warunki, w których psy były badane.

– Zbyt małe kojce wzbudzały w nich agresję. Nie powinno się przy psach klękać, bo to także wzmaga nieprawidłowe instynkty – przekonywał. Podważał także ustalenia lekarzy co do obrażeń ofiary. – Co innego jest napisane w notatkach z chwili znalezienia poszkodowanego, co innego mówi sekcja zwłok. Brakuje kluczowych dokumentów ze szpitala – wyliczał mecenas i wnosił o zwrócenie sprawy śledczym, czym doprowadził do wściekłości prokuratora.

– To bzdury i manipulacje. Wszystko jest w aktach, opinie są kompletnie i nie są stronnicze. Przykład? Mała przestrzeń dotyczyła przewozu zwierząt do miejsca obserwacji, ale jak widać można z tego próbować zrobić medialną bombę – zżymał się prokurator Robert Gabryszak, naczelnik wydziału śledczego Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze. Oskarża Piotra M. o dwa czyny – doprowadzenia do uszczerbku na zdrowiu i śmierci 46-letniego Marcina [art. 156 Kodeksu karnego zagrożony karą dożywocia], i znęcania się nad własnymi psami. – To, co robi obrońca, to teatr, który ma na celu proces wydłużyć, znużyć opinię publiczną i rozmyć winę oskarżonego. Ma nas rozmiękczyć, a przecież umarł człowiek – ocenia prokurator Gabryszak.

Sędzia Aleksandra Demkowicz odrzuciła wnioski mecenasa Jabłońskiego uznając je za bezzasadne. Oficjalnie rozpoczęła proces byłego policjanta.

Bardzo długie wyjaśnienia Piotra M.

Prokurator Gabryszak odczytał akt oskarżenia w ciągu kilku minut. Kolejne cztery i pół godziny rozprawy zajęły wyjaśnienia Piotra M. Oskarżony był drobiazgowy w swoich wypowiedziach, wplatał mało znaczące szczegóły i dygresje.

Trzymane w domowej hodowli mieszańce owczarka niemieckiego i belgijskiego zdaniem biegłych były szkolone do pilnowania strzelnicy. Miały być agresywne. Do tego żyły w warunkach przypominających wojnę, bo przy wystrzałach. Prokurator wskazał, że M. znęcał się nad zwierzętami, m.in. bagatelizując ich leczenie. Mężczyzna uważa, że jest niewinny. Przez kilka godzin udowadniał, że zna się na hodowli psów i był odpowiedzialnym właścicielem.

M. rozpoczął swoją opowieść od momentu, gdy zamarzył o stworzeniu amatorskiej strzelnicy sportowej. Jak twierdzi, miała być ona formą terapii po wielu latach służby w policji. – Chciałem znowu zacząć funkcjonować w społeczeństwie – tłumaczył. To, że powinien posiadać psa, doradzili mu znajomi. W okolicy zdarzały się kradzieże, pies miał gwarantować większe bezpieczeństwo. – Potrzebowałem ochrony – wyjaśniał M.

Kupił rodowodową sukę owczarka niemieckiego od byłego policjanta, cenionego przewodnika psów. Pies miał być sprzedany za granicę, ale Piotr M. uprosił kolegę, by mu zaufał. Potem wynajął innego byłego policjanta, Mariusza W., by pomógł mu w dalszym szkoleniu. Choć suka, Roka, znała skomplikowane komendy, była posłuszna i wyjątkowo mądra.

– Woda, ląd, pojazdy wojskowe? Nic dla niej nie było problemem. Gdy wybuchały koło niej petardy, patrzyła mądrze, nie wydając nawet głosu – mówił M.

Trzymane w domowej hodowli mieszańce owczarka niemieckiego i belgijskiego zdaniem biegłych były szkolone do pilnowania strzelnicy. Miały być agresywne

Po kilku miesiącach, jak twierdzi, zauważył, że pies źle znosi samotność na strzelnicy. Postanowił dobrać jej towarzystwo i zaadoptował dwa psy w typie owczarka niemieckiego, które znalazł w zielonogórskim schronisku. Psy długo u niego nie mieszkały, gdy uciekły i zostały odłowione przez pracowników schroniska, wolontariusze zdecydowali się zerwać umowę z Piotrem M. On zaczął szukać nowego towarzysza dla Roki.

Piotr M. sprowadza owczarka belgijskiego i zakłada hodowlę

Karo – owczarka belgijskiego znalazł pod Skierniewicami. Młody mężczyzna nie radził sobie z rasą, nie miał doświadczenia. Chciał oddać psa do schroniska, więc M. zabrał go do Zielonej Góry. Wkrótce Roka stała się szczenna. M. twierdzi, że nie planował takiej krzyżówki. Chciał, by sukę pokrył owczarek niemiecki, ale nic z tego nie wyszło.

Sukę ostatecznie pokrył Karo. M. podawał jej w ciąży kwas foliowy. – Tak, jak podaje się kobietom – mówił w sądzie. Sam odebrał poród. Psom nadał imiona Adonis, Apollo, Amadeusz.

M. zapewnia, że psy traktował jak członków rodziny. Dobrze karmił, dbał, chodził na spacery. Psy adoptowane ze schroniska miały przy nim „ozdrowieć”. W sądzie M. nie wyjaśnił jednak, dlaczego nie walczył, by zwierzęta, które uciekły, zatrzymać, zmienić decyzję wolontariuszy.

Co stało się z psami Piotra M.?

To nie jedyne psy, które stracił Piotr M. Pierwsza zginęła Roka. Wpadła pod ciężarówkę na drodze S3. Piotr M. psa nie zabrał, by go skremować, zostawił na drodze. Zutylizowały go służby GDDKiA.

M. wziął szczeniaki na wychowanie do domu. Opowiada, że karmił je butelką, wstawał do nich w nocy, stał się ich matką. Dopiero, gdy miały osiem tygodni wróciły na strzelnicę. M. twierdzi, że nocował z nimi w kojcu.

Dlaczego szczeniaki stały się agresywne? M. uważa, że przez złośliwość ludzi. Gdy miały siedem tygodni pierwszy raz odłowili je pracownicy schroniska. M. uważa, że to efekt spisku osób, które kradły łuski ze strzelnicy albo sprzeciwiały się jej istnieniu. Jego zdaniem celowo wypuszczały psy, albo nawet je wykradały. Gdy szczeniaki miały siedem miesięcy, pogryzły innego psa i jego właścicielkę. M. został uznany za winnego, musiał zapłacić odszkodowanie.

Wersja M.: – Psy chciały się bawić, ale kobiety zrobiły takie zamieszanie, że psy zaczęły się bronić. – Miały jeszcze zęby mleczne, nie mogły dotkliwie pogryźć. To był błąd, że spotkały te psy w lesie, w ich wieku małe wilki siedzą jeszcze same w norze. To było zbyt wcześnie.

Psy zaatakowały drugi raz

Po kilku miesiącach psy zaatakowały drugi raz. Dotkliwie pogryzły mężczyznę, który próbował się włamać do strzelnicy. Odgryzły mu uszy, zdarły ubranie. Nagiego mężczyznę leżącego w zaroślach odnalazła przypadkowa rowerzystka. Wezwała pogotowie. Mężczyzna nie chciał świadczyć przeciwko Piotrowi M.

M. w sądzie o tym zdarzeniu mówił tak: – Byłem w Bieszczadach z jednym z psów. Pilnowaliśmy obozowiska, 10 km od Arłamowa, nikt tam nie mieszkał. Dla Szarego to był niesamowity trening. Spał ze mną, biegał na wolności.

Przyznał, że sielankę przerwał telefon z komendy. – Ustaliłem, kto i gdzie chciał sprzedać moje rzeczy, u pasera w Głogowie. Psy oddały mu tylko to, co on im zrobił – argumentował. I wyliczał, że „żółty” miał ranę łapy, jakby przeciętą skalpelem, „niebieski” głęboką ranę dla klatce. – A na strzelnicy była ścieżka cała z krwi – relacjonował M.

Mówił także o śmierci Karo. Był pewny, że został otruty, ale sekcja to wykluczyła. Pęknięty naczyniak rozlał się po klatce. M. uważa, że pies został wcześniej pobity, ale dowodów na to nie ma.

Po blisko pięciu godzinach zeznań sędzia odroczyła rozprawę do piątku 30 października.

Emerytowany policjant w rozmowie z „Wyborczą” przyznaje, że M. zmienił się pod odejściu ze służby. – Zapuścił włosy, pokochał survival, nauczył się żyć w głuszy. To, że teraz znowu jest pięknie ostrzyżony, nie powinno zwieść sądu. M. ma dużo do stracenia. A w lesie może żyć miesiącami i nikt go nigdy nie znajdzie – mówi były policjant. ●

eprasa.pl 33c24ae230

Burza po spotkaniu w olsztyńskim kościele

Proboszcz się wściekł, teraz przeprasza

Rodzice są zbulwersowani, bo duchowny użył przy nich i ich dzieciach słowa na cztery litery. – Nie wytrzymałem – przyznaje, jak na spowiedzi, proboszcz olsztyńskiej parafii.

Tomasz Kurs

Przygotowania do bierzmowania w parafii na Jarotach, olsztyńskim osiedlu sypialni, mogą się zakończyć fiaskiem. Rodzice obwiniają proboszcza, a ten pyta, jaki jest sens przystępowania do sakramentów przez osoby, które z wiarą nie mają wiele wspólnego.

Słowo na cztery litery oburzyło rodziców

Pan Piotr jest jednym z rodziców dzieci przygotowujących się do bierzmowania w parafii Bogarodzicy Dziewicy Matki Kościoła w Olsztynie. Zachowanie proboszcza – ks. Tomasza Szałandy – który prowadzi spotkania z nastolatkami, określił jako „karygodne".

– Po raz kolejny podczas zebrania z rodzicami ksiądz z ambony powiedział do rodziców, że ich dzieci są bezbożnikami bez wyjątku, w domach obecny jest szatan, żadne z nich nie jest godne przystąpienia do sakramentu bierzmowania, i nie dopuści nikogo do tego sakramentu, tak jak to zrobił już w parafii w Stawigudzie – oburza się rodzic. Podczas spotkania przeklinał w obecności dzieci, ich rodziców, twierdząc, że mają „w dupie" spotkania niedzielne – opowiada pan Piotr.

Oburzenie parafianina sięgnęło zenitu, bo napisał o tym wydarzeniu w mejlu adresowanym nie tylko do lokalnych mediów, ale także do olsztyńskiej kurii biskupiej i zwierzchników duchownego. – Czy jest to propagowanie wiary wśród młodych kształtujących się umysłów? Czy jest to droga, aby zachęcić młodych do czynnego udziału w Kościele? Czy jest to oficjalne stanowisko Kościoła? – dopytuje nasz czytelnik.

I ocenia, że ma do czynienia z obelgami i herezjami głoszonymi przez księdza. – Obecnemu proboszczowi chyba pomyliły się czasy średniowiecza i chęci władzy oraz bezkarności i podłego traktowania, jakie panowały wówczas wobec plebsu. Nikt nie będzie zastraszał ani obrażał i pomiatał dziećmi w Kościele – denerwuje się uczestnik spotkania.

Proboszcz opowiada jak na spowiedzi

Po tych mocnych słowach postanowiliśmy porozmawiać z proboszczem. Ks. Tomasz Szałanda jest dobrze znany w olsztyńskim środowisku, bo zanim został proboszczem na Jarotach, przez wiele lat kierował parafią w podolsztyńskiej Stawigudzie. Uchodzi za osobę otwartą i szukającą dobrego kontaktu z wiernymi. Z poczuciem humoru, ale też zasadami, których broni, bywa że bez owijania w bawełnę.

Dlaczego więc teraz w jego kościele i z jego ust padły tak mocne słowa?

– Na nasze spotkanie dzieci miały przeczytać Ewangelię św. Marka i wypisać odręcznie na kartce najważniejsze zdarzenia z życia Jezusa. Wynikało to z tego, że dwa tygodnie wcześniej z przeszło pięćdziesięcioro dzieci tylko dwoje było w stanie powiedzieć, co łączy Jezusa z krzyżem. Jedno dziecko wyjaśniło wtedy, „że umarł na krzyżu". Kiedy zapytałem, dlaczego umarł na krzyżu, usłyszałem, że „za to, że ludzie go nie lubili". Uznałem, że ta grupa nie ma w zasadzie żadnej wiedzy religijnej – relacjonuje proboszcz z Jarot.

Duchowny przyznaje, że był załamany brakiem podstawowych wiadomości i dlatego zadał ósmoklasistom wspomnianą pracę domową.

• **Przygotowania do bierzmowania w parafii na Jarotach, olsztyńskim osiedlu sypialni, mogą się zakończyć fiaskiem** FOT. DIEGO CERVO/SHUTTERSTOCK

O efektach pracy z ewangelią dowiedział się właśnie na niedzielnym spotkaniu. – Kiedy zapytałem, kto odrobił zadanie, rękę podniosło 15 osób z ponad 60. Nogi się wtedy pode mną ugięły – kontynuuje proboszcz i przyznaje: – Nerwy mnie wtedy chwyciły, bo jestem cholerykiem.

Ksiądz dał więc zgromadzonym „wykład". – Powiedziałem, że to oznacza, że „mają wszystko – za przeproszeniem – w dupie". To był wyraz mojej kompletnej bezradności, bo grupa chcąca iść do bierzmowania była znowu kompletnie nieprzygotowana. Jeszcze raz przepraszam, że użyłem takiego słownictwa – kaja się proboszcz.

Przyznaje też, że powiedział dzieciom, że tak naprawdę są niewierzące i niezainteresowane wiarą. – A to oznacza, że w domu kwestie wiary także nie istnieją. Taka jest rzeczywistość – podsumowuje duchowny.

Proboszcz zaznacza, że od początku starał się wpoić opiekunom dzieci, że bierzmowanie to sakrament jest dla osób świadomych, które chcą go przyjąć. – Mówiłem rodzicom, żeby nie pchali stadnie dzieci do bierzmowania, bo to jest bez sensu – tłumaczy.

Lepiej wcale niż bez przekonania

W poprzedniej parafii w Stawigudzie także odwołał i przełożył bierzmowanie. – Bo uważam, że przystąpienie do sakramentu powinno wynikać z przekonania wewnętrznego i wewnętrznej potrzeby, a nie z namawiania przez otoczenie. Tłumaczę młodzieży, że jeśli kogoś nic nie wiąże z Bogiem albo jest niewierzący, to niech nie przyjmuje sakramentu. To, że biskup pomaże kogoś takiego olejem, niczego nie da. Prosiłem też rodziców, żeby usiedli i rozmawiali o tym z dziećmi w domu – opowiada duchowny z Olsztyna.

Ksiądz przyznał w rozmowie z nami, że po spotkaniu miał „moralnego kaca". I było mu bardzo przykro. – Po prostu się wściekłem i jest mi z tym źle – mówi proboszcz. Po czym dodaje: – Jednak mimo tego wszystkiego, żaden z rodziców nie przyszedł, żeby porozmawiać, co dalej, nikt nie był tym zainteresowany.

Dla olsztyńskiego socjologa ta historia to doskonała ilustracja tego, co się dzieje z polską religijnością w ostatnich latach.

– To odbicie szerszego problemu – komentuje prof. Jacek Poniedziałek z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. – Z różnych wyników badań widać, że z wiedzą religijną polskich katolików jest mizernie. Duszpasterzowi nie powinny puszczać nerwy, ale ja go akurat w tym przypadku rozumiem. Skoro ktoś decyduje się przychodzić, na nieobowiązkowe przecież zajęcia, to jednak powinien w to minimum wysiłku włożyć.

I podkreśla: – To pokazuje raczej hipokryzję wiernych. Chcąc być w zgodzie ze sobą, należy włożyć w to jakiś wysiłek, albo po prostu zrezygnować.

Czym innym jest według socjologa krytyka Kościoła jako instytucji, a czym innym postawa wierzących i typ powierzchownego katolicyzmu, w którym ludzie nie zawsze wiedzą, po co idą do kościoła. – Trzeba pamiętać, że choć ta instytucja ma „wiele za uszami", to nie wymaga od nikogo przymusowego stawiennictwa – mówi socjolog.

Poniedziałek dodaje przy okazji, że to także dobry przykład tego, jak dzisiaj zachowują się dorośli: – Rodzice są bardzo wymagający wobec wszelkich instytucji, szkoły, także księdza. Wydzwaniają do nauczycieli popołudniami, gdy dziecko dostanie jedynkę. W tym przypadku można się jednak zastanawiać, czy należy się oburzać na księdza, który wymagał przeczytania ewangelii – pyta retorycznie profesor. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Białystok/34458156

Fundacja Rozwoju Regionalnego i Przedsiębiorczości
realizuje projekt pn.:

„Rozwój drogą do sukcesu"

Realizacja projektu ma na celu aktywizację 30 osobowej grupy osób z województwa podlaskiego do działalności na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w lokalnych społecznościach poprzez zwiększenie ich wiedzy i umiejętności z zakresu rozpoczęcia i prowadzenia działalności na bazie podmiotów ekonomii społecznej.

Projekt współfinansowany ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030

KOMITET DO SPRAW POŻYTKU PUBLICZNEGO
NIW Narodowy Instytut Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021–2030 NOWE FIO

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34458198

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia publiczne

Ogłoszenia
sądowe i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:
kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

NARZĘDZIE DO PLANOWANIA ROZWOJU MIAST

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu

Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu to strategiczny dokument przygotowujący Opole na skutki zmian klimatu. Kluczowym etapem jego opracowania była diagnoza zagrożeń klimatycznych, analiza przestrzeni miejskiej, ocena podatności poszczególnych sektorów oraz identyfikacja lokalnych uwarunkowań.

Na tej podstawie wyznaczono cele i działania priorytetowe w obszarach ochrony grup wrażliwych, gospodarki wodnej, transportu, zieleni miejskiej i rekreacji.

Opole konsekwentnie realizuje działania zwiększające odporność miasta na fale upałów, intensywne opady, susze i silne wiatry. Ich celem jest ograniczanie skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

W ostatnich latach zrealizowano wiele inwestycji opartych na rozwiązaniach błękitno-zielonej infrastruktury. Miasto zakłada łąki kwietne, sadzi drzewa, rozwija zielone dachy i ściany oraz tworzy miejsca sprzyjające retencji wód opadowych. Powstały m.in. Park Edukacyjno-Sensoryczny, park wodny na osiedlu AK, Park 800-lecia Opola na Wyspie Bolko, zielone przystanki oraz zacienione strefy wypoczynku na Placu Maślanym. Rewitalizowane są również kolejne przestrzenie publiczne łączące funkcje rekreacyjne i przyrodnicze.

Istotnym elementem działań jest rozwój systemów retencji i gospodarowania wodami opadowymi. Powstają zbiorniki retencyjne, nowoczesna kanalizacja deszczowa oraz rozwiązania umożliwiające wykorzystanie deszczówki. Miasto zwiększa również swoją odporność na powodzie dzięki wałom przeciwpowodziowym i polderowi Żelazna.

Opole inwestuje także w zrównoważony transport, rozwijając sieć ścieżek rowerowych, budując zielone przystanki, modernizując układ komunikacyjny oraz wprowadzając autobusy elektryczne. Działania te przyczyniają się nie tylko do ograniczenia emisji, ale także do poprawy jakości powietrza i komfortu życia mieszkańców.

Miasto stale rozwija nowe tereny zieleni i rekreacyjne. Przykładem jest Park Kieszonkowy przy ul. Tarnopolskiej oraz budowa parku przy ul. Reymonta z ogrodem deszczowym i rozwiązaniami zatrzymującymi wodę opadową. Rewitalizację przejdzie również Plac Mickiewicza.

Adaptacja do zmian klimatu to jednak nie tylko inwestycje. Opole prowadzi szerokie działania edukacyjne i informacyjne angażujące mieszkańców, szkoły, organizacje społeczne i przedsiębiorców. Konkursy, warsztaty, wydarzenia plenerowe oraz Test Wiedzy o Klimacie organizowany wspólnie z „Gazetą Wyborczą" pomagają budować świadomość ekologiczną i zachęcają do wspólnego działania już młodych mieszkańców miasta Opola.

Przygotowanie miasta na wyzwania klimatyczne wymaga długofalowego planowania i współpracy wielu środowisk. Dzięki konsekwentnie realizowanym projektom Opole zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców, poprawia jakość przestrzeni miejskiej oraz wzmacnia swoją odporność na zmieniające się warunki klimatyczne.

Fot. UM Opole

Fot. Jarosław Małkowski / UM Opole

Fot. UM Opole

Fot. Grzegorz Naszkiewicz / UM Opole

Opole/34455565

EDEKA center Schwedt
ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

Oferta obowiązuje od 02 do 07.11.2026 lub do wyczerpania zapasów.
SOBOTA 31.10.2026 - NIECZYNNE!

Maoam MaoMixx
różne rodzaje
1 kg = 7,16/5,51 €
opak. 250/325 g
-40%
1.79

Krem Nutella
opak. 1 kg
PROMOCJA
6.99

Trolli Minis
1 kg = 7,45/6,48 €
opak. 200/300 g
-25%
1.49

Kuschelweich płyn do płukania
różne rodzaje
1 pranie = 0,04 €
opakowanie na 86 prań
-25%
3.33

Czekoladki Merci
różne rodzaje
1 kg = 11,96 €
opak. 250 g
-34%
2.99

Ciastka Bahlsen
różne rodzaje
1 kg = 20,52/19,90/15,92/13,27 €
opak. 97/100/125/150 g
-26%
1.99

Lindt Mini-praliny
różne rodzaje
1 kg = 55,44/44,90 €
opak. 85/100 g
-16%
4.99

Persil do prania
różne rodzaje
1 pranie = 0,22 €
opakowania na 60/72/80 prań
-16%
14.99

Wszystkie ceny w euro.

EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Szczecin/34454407

eprasa.pl 33c24ae230

Pamięć o Żydach ze Szczuczyna

Uczniowie podstawówki nie wzięli udziału w akcji

Sadzenie żonkili na cmentarzu żydowskim w Szczuczynie okazało się „kontrowersyjnym tematem”. Żaden z uczniów podstawówki nie przyszedł upamiętnić Żydów.

Maciej Chołodowski

• **Szczuczyn, międzynarodowy projekt Żonkile na dawnym cmentarzu żydowskim. Na zdjęciu inicjator akcji Paul Walsky** FOT. TOMEK SZACHNO / AGENCJA WYBORCZA.PL

W akcji sadzenia żonkili na szczuczyńskim kirkucie (oddalonym od Białegostoku o ok. 100 km i nieco ponad 50 km od Łomży) mieli wziąć udział uczniowie tutejszej podstawówki i technikum. Burmistrz nie wziął w niej udziału. Jak tłumaczył, miał wcześniej zaplanowane spotkanie w Białymstoku. – Zadeklarowałem, że mogę pomóc w transporcie dzieci i młodzieży. Otrzymałem jednak informację od pani dyrektor szkoły podstawowej, nauczycieli i uczniów, że to kontrowersyjny temat – mówi burmistrz Marcin Wileński.

AMERYKANIN, POTOMEK POLSKICH ŻYDÓW, SADZI ŻONKILE

– Pamięć o pochowanych tu Żydach to wyraz szacunku dla nich. Ta akcja to też nauka o naszej wspólnej, trudnej przeszłości. Powinniśmy o niej mówić i razem ją przepracowywać – tłumaczy Paul Walsky. 23 października 70-letni Amerykanin w towarzystwie zaledwie kilkunastu uczniów i dwóch nauczycieli sadził żonkile na szczuczyńskim kirkucie.

Walsky chce w ten sposób upamiętnić swoich przodków, ale również tysiące spoczywających tu innych Żydów. Także tych, do śmierci których przyczynili się polscy sąsiedzi. To w ramach międzynarodowej akcji „Daffodil” („Żonkil”) zainicjowanej w 2020 r. Stanach Zjednoczonych: chodzi o posadzenie półtora miliona kwiatów, symbolicznie po jednym dla każdego z 1,5 miliona żydowskich dzieci zamordowanych podczas Holokaustu.

Kształt i kolor żonkili przypominają żółte gwiazdy, które Żydzi nosili podczas Holokaustu. – Żonkile symbolizują naszą głęboką nadzieję na przyszłość. Oddają również hołd tym, którzy przeżyli Holokaust, i po tym mrocznym, trudnym okresie zbudowali nowe życie – tłumaczy Jeri Ann Karlsberg z amerykańskiej, charytatywnej organizacji Friends of Jewish Heritage in Poland, która uczestniczyła w akcji na szczuczyńskim cmentarzu.

– Chciałbym, aby młodzi ludzie wyciągali wnioski zarówno z tej dobrej, naszej wspólnej historii, jak i z tej tragicznej. Trzeba pamiętać, że byli i tacy Polacy, którzy pomagali Żydom – mówi Paul Walsky.

UCZNIOWIE: „DLACZEGO TAK BYŁO?”

Kilkunastoosobową grupą uczniów czwartej i piątej klasy z lokalnego technikum, którzy sadzili żonkile razem z Walaskym, opiekowało się dwóch nauczycieli. Na żadne z zadanych przez „Wyborczą” pytań nie chcieli odpowiadać. – Dostaliśmy polecenie od dyrektora szkoły, żeby przyjść tu z młodzieżą i tyle – skwitowali.

Bardziej rozmowni byli uczniowie. Ci, którzy mają ukończone 18 lat, samodzielnie podejmują decyzje, czy chcą zabierać głos.

– Polacy ze Szczuczyna mordowali kobiety żydowskie? Pierwszy raz słyszę... – mówi Jakub.

Jego kolega Patryk też jest zdziwiony: – Dlaczego tak było? W szkole na zajęciach o historii Żydów ze Szczuczyna nic nam szczegółowo nie mówiono, poza panem od historii, który wspominał, że byli.

19-letni Marcin: – O Żydach ze Szczuczyna i okolic nic nie wiem, z nikim nigdy o nich nie rozmawiałem. O tym, że i Polacy mordowali Żydów gdzieś w Polsce, wiem tak ogólnie. Robili tak podobno, bo bali się Niemców. Zamknęli ich w stodole i spalili, nie pamiętam, gdzie to było.

Ze Szczuczyna do Jedwabnego, gdzie Polacy 10 lipca 1941 r. w stodole spalili żywcem co najmniej 340 żydowskich sąsiadów, jest około 40 km.

W ponadtrzytysięcznym Szczuczynie na wspomnienie o pogromie, jakiego dokonali na Żydach ich przodkowie, od razu pada odpowiedź: – Po co wracać do przeszłości?

Przed wojną Szczuczyn (powiat grajewski) był jedną z ostoi Stronnictwa Narodowego i Obozu Narodowo-Radykalnego – na rynku mieli swoją świetlicę. W czerwcu 1941 roku współpracujący z Gestapo Mieczysław Kosmowski razem ze swoimi braćmi oraz miejscowym kowalem Stanisławem Pieniakiem – mianowanym przez niemieckiego okupanta burmistrzem – zgromadzili grupę Polaków, którzy zaatakowali Żydów w czterech różnych lokalizacjach. Między 25 czerwca a 20 lipca zginęło wówczas nawet 1800 Żydów.

W tym samym roku zatłuczono kosami, motykami i pałkami 20 młodych żydowskich kobiet z lokalnego getta (jedną z nich wcześniej grupowo zgwałcono). Ich ciała zakopano w dwóch zbiorowych grobach. Sprawcami byli mężczyźni ze Szczuczyna i okolic.

Z sześciu oprawców trzech wcześniej brało udział w mordzie w pobliskich Bzurach. Tamtejsze ofiary, też kobiety, miały od 15 do 30 lat. Wywieziono je do pobliskiego lasu. Kilka z nich przed śmiercią zgwałcono. Wszystkie śmiertelnie pobito drewnianymi pałkami okutymi żelazem przy starym okopie, w którym potem zakopano 16 ciał. Zwłoki kolejnych 4 kobiet pochowano w grobie ok. 20 metrów dalej.

Po szczuczyńskich Żydach pozostał cmentarz na obrzeżach miasta. Powstał jeszcze w pierwszej połowie XIX w. W 1941 r. stał się miejscem kaźni i pochówku ofiar pogromów, których dokonywali także Polacy, a do których doszło po rozpoczęciu wojny pomiędzy III Rzeszą i Związkiem Radzieckim.

W czasach PRL w północno-zachodnim rogu, ustawiono tu pomnik z inskrypcją przypisującą zbrodnię nazistom i z błędną datą tych tragicznych wydarzeń. Dziś napis na pomniku w językach polskim, angielskim i hebrajskim brzmi: „Miejsce pamięci Żydów, ofiar zbrodni z 1941 roku spoczywających na tym cmentarzu”.

Na granicy nekropolii ustawiono kamienny słupek z gwiazdą Dawida i napisem „Cmentarz żydowski” w językach hebrajskim, polskim i angielskim. Przy wejściu umieszczono tablice z informacjami o cmentarzu i miejscowych Żydach, sfinansowane z realizowanego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa rządowego programu oznaczenia cmentarzy żydowskich w Polsce oraz ufundowane przez Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny.

W ceremonii odsłonięcia tablicy uczestniczyło około 70 osób, wśród nich potomkowie szczuczyńskich Żydów: naczelny rabin Polski Michael Schudrich oraz Paul Walsky. Stąd pochodziła rodzina ze strony matki rabina Schudricha, a pradziadek Walsky'ego – Jankiel Kajman w 1875 roku wyemigrował ze Szczuczyna do Stanów Zjednoczonych.

Walsky: – Szczuczyn i ten cmentarz są ważną częścią mojego dziedzictwa. Widzę ten sam krajobraz, który moi przodkowie oglądali setki lat temu.

Od 2024 r. cmentarz żydowski jest własnością Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego. Dzięki niej w ubiegłym roku został oznakowany – po obchodach w Jedwabnem 84. rocznicy mordu na Żydach.

Kilkanaście fragmentów macew wystających spod ziemi jesienią 2016 roku wraz z ks. Wojciechem Lemańskim ułożył w jednym miejscu Mirosław Tryczyk – filozof, badacz żydowskiej zagłady, autor głośnej książki „Miasta śmierci. Sąsiedzkie pogromy Żydów”. We wrześniu 2017 roku na cmentarzu wydobył kilka kolejnych fragmentów macew. Wtedy natrafił na krowy pasące się przy poprzednio złożonych macewach. – Mimo składanych deklaracji władze Szczuczyna nie partycypują w upamiętnieniu tego miejsca, przywróceniu mu godności, pamięci o tej tragedii, która powinna być zachowana – komentował wówczas.

BURMISTRZA NA ŻONKILOWEJ AKCJI ZABRAKŁO

41-letni burmistrz Szczuczyna Marcin Wileński jeszcze na kilka dni przed żonkilową akcją 23 października, dopytywany, czy weźmie w niej udział, mówił: – Już wcześniej miałem zaplanowaną konferencję w Białymstoku, będę w tym czasie u marszałka podlaskiego.

Jak twierdzi, chciał, by w akcji wzięli udział uczniowie. Z inicjatywą wyszedł Mirosław Reczko, prezes Łomżyńskiego Towarzystwa Naukowego im. Wagów. To historyk i społecznik.

Wileński przyznaje, że zaskoczyła go odpowiedź dyrektorki Szkoły Podstawowej im. Władysława Broniewskiego, od której usłyszał, że „temat jest kontrowersyjny”. Ostatecznie żaden z uczniów tej placówki nie wziął udziału w akcji.

– Do niczego nikogo zmuszać nie będę – mówi burmistrz „Wyborczej”.

I dodaje: – Mam szacunek dla każdego człowieka i mnie osobiście taka akcja nie przeszkadza, ale na temat pamięci o miejscowych Żydach nie będę się wypowiadał.

Próbowaliśmy skontaktować się z dyrektorką szkoły, ale mimo wielokrotnych próśb nie odpowiedziała.

W przygotowanie akcji sadzenia żonkili włączyli się więźniowie z oddziału zewnętrznego w Grądach-Woniecku Zakładu Karnego w Czerwonym Borze – skosili trawę zarastającą cmentarz.

Pomogła też Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, która wciąż nie może doprosić się od szczuczyńskich władz zamieszczenia na stronie internetowej Urzędu Miasta rzetelnych informacji o historii miejscowych Żydów.

Krzysztof Bielawski z FODŻ: – Szczuczyn ma trudną relację, jeśli chodzi o stosunki polsko-żydowskie. Liczymy na to, że dzięki takim akcjom jak ta z sadzeniem żonkili, uda nam się zaangażować w jej odbudowanie miejscową ludność. Nie szukamy winnych pogromów, jakie się na tych ziemiach dokonały, ale w oparciu o prawdę historyczną chcemy budować lepszą przyszłość poprzez dialog. ●

eprasa.pl 33c24ae230

Dyrektor Białostockiego Teatru Lalek:

Międzynarodowymi produkcjami chcemy wyjść poza polski rynek

Problemy, o których opowiadamy, dotyczą społeczeństw w całej Europie, jeśli nie na całym świecie.

ROZMOWA Z
JACKIEM MALINOWSKIM
dyrektorem Białostockiego Teatru Lalek

TOMASZ KOWALEWICZ: Na kolejnych festiwalach i w kolejnych miejscach, także za granicą, prezentujecie Państwo „Transport". Skąd tak ogromne zainteresowanie tym projektem?
JACEK MALINOWSKI: „Transport" jest traktowany jako pewne zjawisko. Mamy sześć spektakli, które układają się w rodzaj opowieści komentującej współczesne problemy związane z globalizacją, migracją, ochroną środowiska czy wielkimi koncernami. Druga kwestia to technologia, sposób wykonania i oryginalność formy. Trzecia dotyczy zestawienia sześciu teatrów, różnych kultur. Jako narody mamy inne rodzaje ekspresji, inne skojarzenia i inne poczucie humoru. W przedstawieniach widać więc różnice w sposobie opowiadania poszczególnych historii, ale jednocześnie spektakle wzajemnie się uzupełniają, jeśli chodzi o podejmowane tematy. W spektaklu „Connecting Flights" narracja prowadzona jest obrazem i plastyką, dzięki czemu przedstawienie jest bardzo komunikatywne. Zresztą podobnie jest z niedawną premierą „Rzadkich gatunków". Spektakl został pomyślany tak, żeby można go było prezentować za granicą. Jego głównym językiem jest angielski oraz język polski w napisach. Tworząc międzynarodowe produkcje, mamy nadzieję, że wyjdziemy poza polski rynek. W ostatnich sezonach rzeczywiście tak to wygląda. Możliwe, że na festiwalach gramy nawet więcej za granicą niż w Polsce.

Pewnie to też dlatego, że niezależnie od języka, problemy, o których opowiadacie, są uniwersalne. Podobnie będzie z „Gabinetem emocji", którego premiera odbędzie się pod koniec listopada?
– Na pewno. Wszystkie problemy poruszane w „Transporcie" czy w „Rzadkich gatunkach" dotyczą społeczeństw w całej Europie, jeśli nie na całym świecie. Myślę, że podobnie jest z powstającym właśnie spektaklem, o którym pan mówi. „Gabinet emocji" będzie dotyczył rozpoznawania i nazywania emocji, ale pojawią się w nim również nawiązania do bajek rozpoznawalnych na świecie. Na przykład do „Jasia i Małgosi" braci Grimm. Twórcy świadomie wybrali właśnie tak znaną opowieść, żeby na jej przykładzie przeprowadzić emocjonalny eksperyment. Chodzi o to, by pokazać, jak bohater może zachować się w konkretnych, szczególnie kryzysowych sytuacjach.

• **Jacek Malinowski, dyrektor Białostockiego Teatru Lalek** FOT. AGNIESZKA SADOWSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

A jakie emocje będą towarzyszyły „Tymoteuszowi wśród ptaków"? Premiera tego spektaklu już 6 grudnia.
– „Tymoteusz..." jest historią napisaną przez Jana Wilkowskiego, mistrza lalkarstwa. W latach 80. pracował w Białostockim Teatrze Lalek i stworzył tu spektakle wyjątkowe. Przy okazji tej premiery chciałbym więc przypomnieć mistrza, jego poczucie humoru, refleksję i sposób obserwowania świata. Myślę, że to, co zapisał w tym tekście, zresztą podobnie jak w innych swoich utworach, jest przesycone wnikliwą obserwacją nas samych oraz naszego społeczeństwa. Dostajemy tu historię misia Tymoteusza, który znalazł w lesie kukułcze jajko. Okazuje się, że las, choć przepełniony pięknym śpiewem ptaków, wcale nie chce zaopiekować się jajkiem, ponieważ jest ono inne, jest podrzutkiem. Miś z czystej empatii postanawia więc sam się nim zająć. Tatuś Tymoteusza obawia się tego, co inni o tym powiedzą. Myślę, że jest to bardzo dobra historia dla najmłodszych, ucząca empatii i otwartości na pomoc.

Jakie spektakle znajdą się w listopadowym repertuarze?
– Listopad tradycyjnie będzie mieszanką propozycji dla najmłodszych i dla dorosłych. Na nasze deski powróci „Baśń o rycerzu bez konia", będą „Rzadkie gatunki", „Hocki-Klocki", „Lenka" i „Karmelek". Po dłuższej przerwie powróci również „Symulator" – bardzo ciekawy, familijny spektakl o tym, jak można wychowywać dzieci, a czasem jak dzieci przewrotnie wychowują nas. Pojawi się też „Kaszalot" i oczywiście wspomniane wcześniej premiery. ●
Rozmawiał Tomasz Kowalewicz

SPONSOR

BTL

REKLAMA

Białystok/34458215

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

Endoskopowe operacje robią już lekarze z Gorzowa

Piersi przy raku nie trzeba mocno ciąć

Warty kilkaset tysięcy złotych Mozart pomaga chirurgom wytyczyć bezbłędnie marginesy cięcia endoskopowego guzów piersi. Metoda popularna w Korei i Japonii jest coraz chętniej stosowana w Europie. W gorzowskim szpitalu rocznie leczy się tak ponad setkę kobiet.

Maja Sałwacka

Czy piersi mogą zupełnie nie zdradzać choroby onkologicznej? To możliwie. W Wielospecjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim w Gorzowie chirurdzy, jako nieliczni w kraju, guzy wycinają endoskopowo. Po chorobie zostaje tylko mała blizna w dole pachowym. Nowatorska metoda rozwija się dynamicznie w krajach azjatyckich i budzi coraz większe zainteresowanie w Europie.

ROZMOWA Z
PAWŁEM PIOTROWIAKIEM
specjalistą chirurgii onkologicznej

MAJA SAŁWACKA: Kiedy rozmawialiśmy półtora roku temu, mówił pan, że dzień przed operacją nie może zasnąć, wyliczając, jak bezpiecznie wyznaczyć margines zdrowych tkanek. To najtrudniejszy moment zabiegu. Czy dlatego w Polsce nadal niewiele ośrodków endoskopowo usuwa guzy w piersi?
PAWEŁ PIOTROWIAK: Metoda jest najbardziej popularna w Korei Południowej, Chinach i Japonii, ale świetnie rozwija się także w Europie – w Wielkiej Brytanii i w Niemczech. W Polsce na ostatniej konferencji w Łodzi wzbudziła duże zainteresowanie. Do niedawna chirurdzy byli wierni klasycznej metodzie, w której pierś trzeba otworzyć, skórę przeciąć. My możemy wykonywać zabiegi pod skórą, wchodząc do wnętrza piersi przez małe, co najwyżej 3,5 centymetrowe cięcie w okolicy pachy. Kobieta szybciej dochodzi do formy po zabiegu, jej pierś wygląda naturalniej. Zabieg pozostanie praktycznie niezauważalny. A co do wyliczeń marginesów, bo te faktycznie w tej metodzie najtrudniej wyznaczyć, bardzo pomaga nam Mozart. Więc ja sypiam lepiej.

Mozart to wart kilkaset tysięcy złotych system do radiografii śródoperacyjnej. Ale chyba nie każdy szpital na niego stać?
– My go kupiliśmy z pieniędzy KPO. Aparat pozwala wykonać na sali operacyjnej dodatkową mammografię i umożliwia uzyskanie trójwymiarowych obrazów pobranej tkanki w postaci cyfrowych milimetrowych przekrojów w trzech osiach. Mówiąc najprościej: Mozart w obrazach szatkuje pierś, łączy obraz z wbudowanej kamery HD z obrazem rentgenowskim. To ułatwia precyzyjną lokalizację zmian i marginesów chirurgicznych. Mozart jest nieoceniony. To, że się nie myli, potwierdzają wyniki badań histopatologicznych pobranych materiałów.

Nie każdy guz można endoskopowo zoperować i zaoszczędzić pierś.
– Niestety, nie. I nie chodzi tu o rodzaj raka, jego złośliwość, czy stopień zaawansowania, ale o jego umiejscowienie. Możemy operować guzy, które w marginesie cięcia nie dotykają skóry, są ukryte we wnętrzu piersi. Do tego zmiana nie może być duża, czyli nie może przekraczać 30 milimetrów. Dobra wiadomość? Jej położenie w pobliżu skóry, czy kompleksu otoczka-brodawka, nie musi być już przeszkodą. Mamy za sobą operacje hybrydowe, gdzie główną część zabiegu wykonaliśmy endoskopowo, a dopiero na końcu wycięliśmy skórę, wykonując plastykę piersi. Planujemy cięcie tak, by blizna nie stanowiła problemu w efekcie estetycznym, ani w gojeniu. Wykonujemy także endoskopowe mastektomie z jednoczesnym wprowadzeniem implantu. Piersi nie muszą się od siebie różnić. Można dokonać ich symetryzacji.

To przełom w leczeniu nowotworów piersi. Do tej pory wiele pacjentek musiało umawiać się w prywatnych klinikach na operacje plastyczne drugiej piersi, by nie różniły się wielkością i wyglądem. Dziś zabiegi korygujące refunduje NFZ

PAWEŁ PIOTROWIAK
specjalista chirurgii onkologicznej

Podczas tej samej operacji?
– Tak. Pierwsze takie zabiegi już wykonaliśmy. To przełom w leczeniu nowotworów piersi. Do tej pory wiele pacjentek musiało umawiać się w prywatnych klinikach na operacje plastyczne drugiej piersi, by nie różniły się wielkością i wyglądem. Trzeba wyjaśnić, że implanty odtwarzają kształt piersi niemalże idealny, dlatego zdarzały się duże różnice w wyglądzie piersi. Dziś zabiegi korygujące refunduje NFZ.

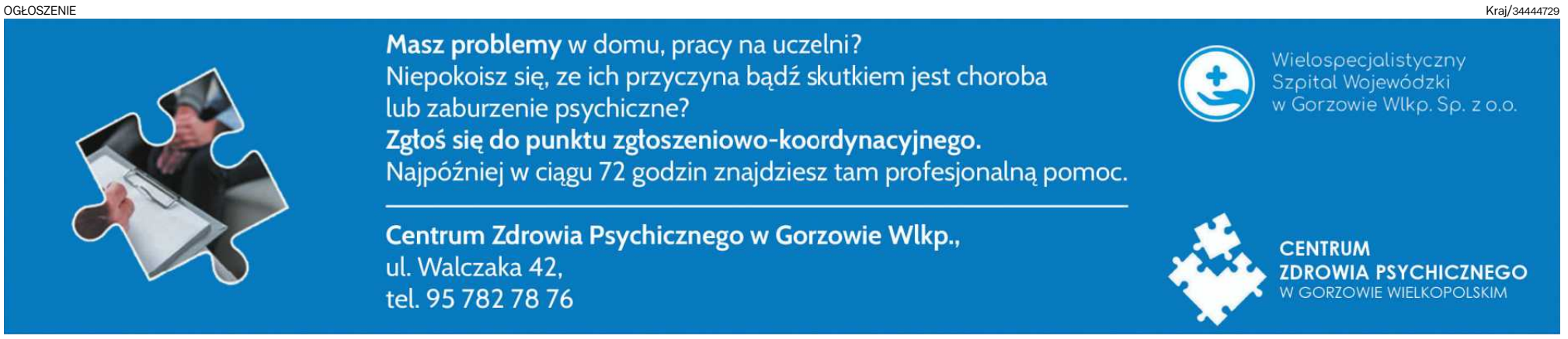
Pierwsza pacjentka, z południa Lubuskiego, była filigranowa, miała mały biust.
– A do tego guz był położony centralnie w piersi. Jego ułożenie i wielkość piersi powodowały to, że byłby duży problem z jej odtworzeniem. Pacjentka zdecydowała się na endoskopową mastektomię i zastąpienie piersi implantem. By zsymetryzować drugą pierś, wszczepiliśmy mniejszy implant podpiersiowo, który zniwelował niewielkie opadnięcie piersi. Nacięcia ukryliśmy pod biustem. Wizualnie piersi nie odniosły uszczerbku, pomimo agresywnego leczenia operacyjnego. A wyniki badań histopatologicznych potwierdziły, że operacja była wykonana prawidłowo, doszczętnie.

Przed zmianami w NFZ wiele kobiet prosiło o operację drugiej piersi. Mówiły, że za nią zapłacą.
– Było ich wiele, ale odmawialiśmy. Nie tylko dlatego, że szpital jest państwową jednostką rozliczającą się z NFZ, ale dlatego, że to budziło wątpliwości etyczne. Na szczęście symetryzacja piersi w chorobie onkologicznej jest już w pełni refundowana. Mogą zgłaszać się do nas także pacjentki, które operacje miały kilka lat temu.

Nie zawsze trzeba wszczepiać implant?
– Ostatnio operowałem pacjentkę po siedmiu innych zabiegach. Okazało się, że jej organizm nie toleruje implantów, odrzuca je. Dlatego wykonywaliśmy przesunięcie płata skórno-tłuszczowego spod pachy w kierunku piersi, by pacjentka mogła poczuć się komfortowo. Była zadowolona.

Przy wyborze metody operacji liczą się przede wszystkim wskazania medyczne, ale nie możecie pominąć oczekiwań pacjentek.
– Staramy się. Pamiętam pacjentkę, która 20 lat wcześniej przeszła mastektomię,

OGŁOSZENIE
Kraj/34444729

1 RP

eprasa.pl 33c24ae230

• **Szpital w Gorzowie, na zdjęciu Paweł Piotrowiak, chirurg onkolog** FOT. WŁADYSŁAW CZULAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

a gdy rak pojawił się w drugiej piersi, powiedziała, że za wszelką cenę chce zachować choć jedną pierś.

Nie wyobrażała sobie „by być aż tak okaleczoną", z drugiej strony nie chciała, by zrekonstruować jej drugą pierś. Była pogodzona z jej brakiem. Inna pacjentka powiedziała, że nie chce implantów, żadnej rekonstrukcji po mastektomii, choć gorąco ją do tego namawiałem. Gdy skończyła leczenie, wyzdrowiała, powiedziała, że żałuje, że mnie nie posłuchała. Diagnoza była dla niej szokiem, działała w stresie. Powiedziałem jej, że jej nie posłuchałem. Poprowadziłem tak cięcie, że przygotowałem miejsce na ekspander. Była zaskoczona, ale wdzięczna.

Prosi pan, żeby pacjentki zapisywały pytania na kartce.

– Bo często jest tak, że pacjentka wchodzi i mówi „Ojej, a miałam o tyle rzeczy zapytać, wszystko mi z głowy uciekło". Mówię, że będziemy się jeszcze widzieć niejednokrotnie, proszę pytać, pisać, bo nie ma głupich pytań. Są pytania dotyczące higieny osobistej, sfery intymnej, planów życiowych, wyjazdów, ślubów.

Czy diagnoza raka potrójnie ujemnego w jakikolwiek sposób komplikuje proces symetryzacji?

– Nie. Bardziej bałbym się o to, jak daleko miejscowo choroba jest zaawansowana oraz o rozmiar guza. O to, czy operacja daje nam bezpieczne marginesy.

No właśnie, czy często trzeba wykonywać reoperację, bo margines w cięciu endoskopowym okazał się zbyt mały?

– Statystycznie poniżej 10 procent. Dobre ośrodki azjatyckie mówią o kilku procentach, ale pracują z zespołem histopatologów. To wszystko przed Europą. W 2024 roku w Korei Południowej powstała grupa robocza dotycząca standaryzacji, kontroli jakościowej i nauki zabiegów robotycznych w obrębie piersi. I to wyznacza nam dystans, jaki nas dzieli od topowych krajów, które rozwijają najnowocześniejsze metody chirurgii.

Duże biusty Polek nie komplikują rozwoju tej metody?

– Paradoksalnie ten duży biust daje nam większe pole do popisu. Możemy więcej wyciąć, więcej przesunąć i wykonać większą plastykę. ●

Wielki Test Wiedzy o Klimacie

Śmieci stają się nowym paliwem

Rosnące wymagania dotyczące recyklingu i odzysku odpadów sprawiają, że samorządy szukają nowych rozwiązań. Coraz częściej stawiają na spalarnie i biogazownie, które pozwalają nie tylko ograniczyć ilość śmieci trafiających na składowiska, ale też produkować energię i ciepło dla mieszkańców.

Michał Hyra

Od kilku lat w Polsce segregacja odpadów jest obowiązkowa. Szkło osobno, papier do innego pojemnika, a tworzywa sztuczne i metale do jeszcze innego, podobnie jak bioodpady. Większość pozostałych odpadów, choć nie wszystkie, trafia do pojemnika na zmieszane, czyli takie, których nie da się przetworzyć i ponownie wykorzystać. Żeby lepiej zmobilizować mieszkańców do segregowania odpadów, na samorządy w Polsce nałożono obowiązek odzysku odpadów produkowanych przez mieszkańców. W 2023 r. 35 proc. odpadów generowanych w gminach miało być odzyskanych i przetworzonych, z każdym kolejnym rokiem poziom rósł, za kilka lat osiągnie docelowy poziom 65 proc.

Powstaje coraz więcej spalarni

Problem w tym, że wiele miast i gmin w Polsce osiągnęło już sufit. Do tego doszedł system kaucyjny, a opakowania z tworzyw sztucznych, które stanowiły spory wkład w poziom odzysku, przestały trafiać do żółtych pojemników. Stąd też coraz więcej samorządów idzie w kierunku spalania odpadów, a dokładniej budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów.

W Polsce jeszcze 12 lat temu była jedna taka „spalarnia" w Warszawie. Dziś jest już ich 10: w Krakowie, Poznaniu, Bydgoszczy, Szczecinie, Białymstoku, Koninie, Rzeszowie, Gdańsku i Olsztynie. Dodatkowo w Zabrzu działa elektrociepłownia wykorzystująca paliwo wytwarzane z odpadów. W budowie są kolejne.

W Gliwicach powstaje Park Zielonej Energii. To wielkie przedsięwzięcie, którego celem jest zmiana sposobu wytwarzania ciepła dla miasta. Stary system oparty przede wszystkim na paliwach kopalnych zostanie zastąpiony przez zróżnicowany układ zasilany energią słoneczną i paliwami alternatywnymi. Projekt zakłada też odzysk ciepła oraz jego magazynowanie.

Sercem całego kompleksu będzie blok energetyczny z parowym kotłem wielopaliwowym, pracującym w wysokosprawnej kogeneracji, a więc produkującym jednocześnie ciepło i energię elektryczną. Będzie wykorzystywał przede wszystkim frakcję energetyczną odpadów komunalnych, których nie można poddać recyklingowi, a także rozdrobnione odpady wielkogabarytowe oraz – w mniejszym zakresie – odpowiednio przygotowane osady ściekowe. Dzięki Parkowi Zielonej Energii zużycie węgla zostanie ograniczone o ok. 25 tys. ton rocznie, co z kolei przełoży się na redukcję emisji dwutlenku węgla o ponad 43 tys. ton rocznie.

• **Instalacja produkująca ciepło z odpadów w Olsztynie** FOT. ROBERT ROBASZEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Gdy problemem są bioodpady

Dla wielu gmin problemem są bioodpady, stanowią one blisko jedną trzecią całości strumienia odpadów komunalnych. Je też można zaliczyć do poziomu odzysku, ale to niełatwy proces. Żeby było to możliwe, większość z nich powinna być przetworzona w produkt w postaci kompostu lub polepszacza glebowego, który finalnie trafia na rynek.

Stąd np. w Częstochowie powstał pomysł budowy komunalnej biogazowni. W takiej instalacji, dzięki nowoczesnym technologiom bioodpady są poddawane procesowi fermentacji, w wyniku której powstaje biogaz. Jego spalanie w agregatach kogeneracyjnych pozwala produkować energię elektryczną i ciepło, które trafią do naszych domów, szkół czy szpitali. Jak szacują eksperci, z 1 tony bioodpadów można pozyskać średnio od 90 do nawet 120 m sześc. biogazu, co przekłada się na około 200–250 kWh energii elektrycznej. Efektywność biogazowni może być jeszcze zwiększona poprzez odzysk ciepła odpadowego, które może być wykorzystane na miejscu lub dostarczane do lokalnych sieci ciepłowniczych. Proces przetwarzania odpadów w biogazowni jest również szybszy niż kompostowanie.

Dodatkową zaletą takich instalacji jest fakt, że pozostałością po fermentacji jest naturalny nawóz – poferment, bogaty w składniki odżywcze, takie jak azot, fosfor i potas. Dzięki temu gleba lepiej zatrzymuje wodę, a rośliny rosną zdrowo bez konieczności stosowania sztucznych nawozów.

Tego typu inwestycje są niezwykle drogie. Cała inwestycja w Gliwicach będzie kosztować blisko pół miliarda złotych. Z czego sam blok energetyczny to prawie 370 mln zł, a z kolei szacunkowy koszt instalacji w Częstochowie to ok. 100 mln zł. To sprawia, że wiele samorządów nie będzie sobie mogło pozwolić na taki "luksus".

Jednak mniej zamożne miasta i gminy nie są skazane na składowanie odpadów i płacenie kar za zbyt niski poziom odzysku. Wielkie firmy energetyczne także zwracają się w kierunku termicznego przetwarzania odpadów.

Odpady przetworzone na ciepło

Na początku października Tauron ogłosił plany inwestycyjne w Jaworznie, Łaziskach, Sierszy i Łagiszy. W każdej z tych miejscowości działa blok węglowy o mocy 200 MW. Plany sprzed kilku lat zakładały, że "dwusetki" zostaną wyłączone w 2025 roku. Działają do dziś i, jak zapowiada spółka, do czasu zakończenia transformacji energetycznej będzie tam powstawała energia z węgla. Jednak w każdej z lokalizacji Tauron w kolejnych latach będzie rozwijał OZE, choć nie tylko.

Plany Taurona zakładają budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów, do których będą trafiać śmieci nienadające się do recyklingu. Te powstaną we wszystkich zakładach, z wyjątkiem Łagiszy. Spółka podpisała pierwszy list intencyjny dotyczący budowy spalarni w Jaworznie. Dzięki takim instalacjom odpady, które trafiały dotąd na wysypiska, zostaną przetworzone na ciepło, co przyniesie korzyści dla klimatu i środowiska. ●

Zapraszamy do udziału w Wielkim Teście Wiedzy o Klimacie i Środowisku

• To akcja edukacyjna „Wyborczej", w ramach której uczniowie szkół ponadpodstawowych już po raz piąty sprawdzą swoją wiedzę z dziedziny ekologii i wiedzy o klimacie i środowisku. Zapraszamy do wzięcia udziału w teście! Przeprowadzimy go 24 listopada 2026 r. o godz. 10.30, jednocześnie w ośmiu miastach: Gdańsk, Gliwice, Opole, Poznań, Rybnik, Warszawa, Wrocław, Zgierz. Zgłoszenia za pośrednictwem szkół przyjmujemy do 15 listopada, obowiązują zapisy.

• Więcej informacji i regulamin akcji na **wyborcza.pl/testoklimacie**

OGŁOSZENIE Opole/34454400

eprasa.pl 33c24ae230

fot. Shutterstock

MIASTA POLSKI WSCHODNIEJ INWESTUJĄ W ZIELEŃ I RETENCJĘ WODY OPADOWEJ

Polska Wschodnia odporna na upały i ulewy

Różnicę czuć i widać od razu. W upalny dzień pod drzewami w parku jest dużo chłodniej niż na betonowym placu. A po deszczu rośliny, ogród deszczowy czy staw zatrzymują wodę, która z betonowej powierzchni spłynęłaby strugami do kanalizacji. Miasta Polski Wschodniej inwestują w zieleń i retencję wody opadowej, by przygotować się na ekstremalną pogodę.

Adaptacja do zmian klimatu służy temu, by miasta lepiej radziły sobie z upałem, suszą i ulewami, a przy okazji stały się lepszym i zdrowszym miejscem do życia. W jaki sposób? Z jednej strony – zwiększając w miastach powierzchnie, na których rośnie zieleń. Z drugiej – zarządzając wodą z deszczu i śniegu tak, aby ograniczyć ryzyka klimatyczne.

Co to znaczy w praktyce? Nowe parki kieszonkowe i skwery. Ogrody deszczowe, zielone dachy, ściany i przystanki. Zbiorniki na deszczówkę i zrewitalizowane parki. Nowa i zmodernizowana kanalizacja deszczowa. Mniej betonu i asfaltu tam, gdzie nie są potrzebne. Do tego sprawniejsze odprowadzanie wody podczas gwałtownych opadów i roztopów. A w rezultacie mniej dotkliwe upały, susze i ulewy, czyli bezpieczniejsze miasta. Miasta, które zapewniają warunki dla stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Adaptacja do zmiany klimatu jest jednym z najistotniejszych obszarów wsparcia z UE. Na jej realizację przeznaczono ponad 620 mln zł z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FEPW)

Program wpiera projekty miast z województw: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie oraz część Mazowsza.

Zieleń zamiast rozgrzanego betonu

Latem każdy z nas zna ten problem. W miastach słońce nagrzewa asfalt, beton, ściany i dachy. A w efekcie sprawia, że ich temperatura jest dużo wyższa niż powietrza. Powierzchnie te oddają następnie otoczeniu swoje ciepło. W ten sposób w gęstej, miejskiej zabudowie temperatura powietrza może być wyższa nawet o kilka – kilkanaście stopni Celsjusza niż na terenach z dużą ilością zieleni i drzew. Tak powstaje miejska wyspa ciepła.

Fale upałów są szczególnie uciążliwe dla seniorów, dzieci, kobiet w ciąży i osób z chorobami układu oddechowego i krążenia. Utrudniają też pracę, naukę i rekreację. Dlatego cień latem w mieście jest niezbędny do życia. Drzewa działają jak naturalne parasole. Osłaniają chodniki i place, a dzięki parowaniu wody z liści chłodzą i nawilżają otoczenie. Badania Europejskiej Agencji Środowiska wskazują, że zwiększenie powierzchni drzew w miastach o 16 proc. może obniżyć temperaturę powietrza średnio o 1 stopień Celsjusza.

Mniejsze rozwiązania też są skuteczne. Pokryte roślinami tak zwane zielone dachy czy zielone ściany ograniczają nagrzewanie się budynków i wiat przystankowych oraz zatrzymują część wód deszczowych. To świetne rozwiązanie na wprowadzenie roślin i retencji wody tam, gdzie brakuje miejsca na niewielki skwer. Łąki kwietne i parki kieszonkowe poprawiają także lokalny mikroklimat.

eprasa.pl 33c24ae230

Kraj/34456607

Zatrzymywanie deszczówki

Kolejny problem pojawia się, gdy w krótkim czasie występują obfite deszcze lub nagłe roztopy. Na szczelnie zabetonowanych placach, jezdniach i chodnikach, w gęstej miejskiej zabudowie woda czasem nie jest w stanie w całości wsiąknąć w glebę, a kanalizacja deszczowa nie nadąża z jej odbiorem. Dochodzi wtedy do podtopień – zalane zostają ulice, przejścia, piwnice i posesje.

Dlatego miasta planują rozszczelnić i odbetonować nawierzchnie tam, gdzie jest to potrzebne, i zastąpić je różnorodną zielenią. Drzewa, krzewy i niższe rośliny tworzą kilka warstw. Dzięki temu lepiej osłaniają przestrzeń od słońca i pomagają zatrzymać wilgoć w środowisku. W ten sposób zieleń przy szkołach i placach, przystankach i parkingach „pracuje" dokładnie tam, gdzie przebywają ludzie. Zapewnia lepszy odpływ wody deszczowej i przeciwdziała podtopieniom. A podczas upałów dostarcza chłodniejsze, czystsze i zdrowsze powietrze.

Obecnie, dzięki środkom z Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej realizowanych jest szereg projektów wykorzystujących walory natury – zieleni i wody z opadów deszczu i śniegu. Ich odpowiednie połączenie przygotowuje miasta na ekstremalne zjawiska pogodowe.

Co nowego możemy zobaczyć w Polsce Wschodniej? Zrewitalizowane parki i nowe parki kieszonkowe, zielone przystanki i dachy, niecki, ogrody deszczowe i zbiorniki, które zatrzymują i magazynują deszczówkę i roztopiony śnieg. Zobaczymy także odbetonowane place i parkingi, które umożliwią wsiąkanie wody i zmniejszą ryzyko podtopień. Dzięki takim działaniom, woda z opadów nie jest odprowadzana do kanalizacji deszczowej od razu. W dużej mierze zostaje w glebie – tam, gdzie spadła, odżywia rośliny, magazynują ją zbiorniki i może później służyć do podlewania zieleni podczas suszy. Ciekawym przykładem są ogrody deszczowe, do których z otaczających ulic i chodników spływa deszczówka. Zgromadzona w nich woda może powoli wsiąkać w ziemię i dopiero jej nadmiar jest odprowadzany do kanalizacji. Specjalnie dobrane gatunki roślin nie tylko wchłaniają wodę i nawilżają powietrze, ale potrafią usuwać zanieczyszczenia z wody deszczowej w samym gruncie.

Tego typu inwestycje, które służą przystosowaniu miast do ekstremalnych zjawisk pogodowych, dofinansowuje program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW). Dzięki znacznemu wsparciu z FEPW aktualnie realizowane są 24 projekty w 18 miejscowościach – w Chełmie, Jaśle, Biłgoraju, Ciechanowie, Bartoszycach, Stalowej Woli, Mławie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Busku-Zdroju, Siedlcach, Dębicy, Lubartowie, Grajewie, Starachowicach, Ostrowi Mazowieckiej, Szczytnie, Kazimierzy Wielkiej i Łukowie. Łączna wartość projektów to 512,5 mln zł, z czego aż 413,5 mln zł to środki pochodzące z FEPW. Efekty mają służyć ponad 613 tys. mieszkańców.

Wkrótce kolejne miasta z Polski Wschodniej otrzymają nowe fundusze (ok. 210 mln zł) na przystosowanie się do zmiany klimatu. Takie, które z jednej strony będą wspierać właściwe odprowadzanie i gromadzenie wody z deszczu czy śniegu oraz ograniczać ryzyko podtopień. Z drugiej – przyniosą mieszkańcom więcej chłodu i cienia podczas upałów.

Zielona ściana w Grajewie, zielony dach w Starachowicach

W Grajewie pod kątem adaptacji miasta do zmian klimatu modernizowany jest teren dawnej strzelnicy. Powstaną tam ogrody deszczowe, pasaże roślinne, niecki i zbiorniki retencyjne, które mają przyjmować nadmiar wód deszczowych. Zaplanowano też wielopiętrowe nasadzenia i pokrytą roślinami, zieloną ścianę na dawnym murze strzelniczym o powierzchni ponad 150 m kw. Pod ziemią znajdą się zbiorniki na deszczówkę. Zebrana woda będzie mogła służyć do utrzymania zieleni i podlewania jej w porach suchych.

Podobny podziemny zbiornik powstaje w Biłgoraju. Dodatkowo w miejscu 490 m kw. betonowych płyt na Skwerze Saskim pojawi się nawierzchnia przepuszczająca wodę. Biłgoraj wzbogaci się także o ponad tysiąc krzewów i ok. 1200 m kw. trawnika.

Dużą skalę ma projekt Starachowic – zieleń obejmie niemal 8 hektarów. Powstaną m.in. 24 zielone wiaty i zielony dach na Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnym. Miasto odbetonuje trzy parkingi. A ponad 2 tys. zbiorników do gromadzenia deszczówki ma trafić do mieszkańców, budynków użyteczności publicznej i instytucji. Wartość projektu wynosi prawie 106 mln zł, z czego około 90 mln zł stanowi dofinansowanie z FEPW.

To przykłady prostych zasad: dać roślinom więcej miejsca, zatrzymać deszcz i ograniczyć powierzchnie, które latem mocno się nagrzewają i potęgują upał w mieście.

Park, staw, cień – i lepsze miasto

Podobne działania prowadzą inne miasta. Szczytno przystosowuje jezioro Domowe Małe do funkcji zbiornika retencyjnego. Pozwoli to przekierować do niego z terenu miasta ok. 360 tys. m3 wód opadowych rocznie. Projekt umożliwi też zarządzanie poziomem wody i przepompowywanie jej między jeziorami Domowe Małe i Domowe Duże w obu kierunkach. Dofinansowanie z FEPW na ten cel wyniosło ok. 42,5 mln zł.

Miasta stawiają też na odbetonowanie swoich reprezentacyjnych placów. W Ostrowi Mazowieckiej za 33 mln zł środków europejskich zostanie odnowiona przestrzeń przy ratuszu. Przepuszczalna kostka, nowe nasadzenia i fontanna poprawią mikroklimat i retencję wody deszczowej. W Ciechanowie częściowo zostały zdemontowane betonowe płyty na centralnym Placu Jana Pawła II. W ich miejscu pojawiła się zieleń, drzewa i krzewy z małą architekturą: pergolami, huśtawkami, ławkami i stołami piknikowymi, system nawodnienia i podziemny zbiornik retencyjny.

Korzyści ze zmian są oczywiste dla wszystkich. Drzewa latem dają cień, schładzają i nawilżają powietrze. Ogrody deszczowe, muldy chłonne czy stawy gromadzą wodę opadową. Trawnik i chodniki wykonane z przepuszczalnej kostki pozwalają deszczom wsiąknąć w ziemię

Dzięki zielonym dachom i ścianom budynki podczas upału mniej się nagrzewają i emitują mniej ciepła, a rosnące na nich rośliny zatrzymują część opadów. Jeśli woda po ulewie może wsiąknąć w ziemię, mniej obciąża kanalizację. A gdy zostanie zmagazynowana, przydaje się podczas suszy.

Zyskuje też wygląd miasta. Zamiast rozgrzanej, pustej, wybetonowanej powierzchni pojawia się zielona przestrzeń, w której chce się odpocząć w cieniu drzew lub pospacerować. Natura staje się częścią miejskiej infrastruktury. Nie tylko pełni zadania przyrodnicze czy społeczne, lecz także dba o nasze samopoczucie, zdrowie i bezpieczeństwo.

Zieleń i woda

Każde polskie miasto ma nieco inne problemy, ale wszystkie zmagają się z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. Dlatego potrzebny jest Miejski Plan Adaptacji do zmiany klimatu (MPA).

MPA wskazuje zagrożenia i miejsca najbardziej narażone na skutki zmiany klimatu. Określa, co i jak miasto powinno zrobić. W planie musi znaleźć się m.in. koncepcja zazieleniania oraz zagospodarowania wód z opadów i roztopów. Miasta liczące co najmniej 20 tys. mieszkańców mają obowiązek przygotować taki dokument do 2 stycznia 2028 r.

Program FEPW pomaga samorządom Polski Wschodniej także na tym etapie projektowania adaptacji do zmian klimatu. Dofinansowanie na opracowanie lub aktualizację Miejskich Planów Adaptacji otrzymało 15 miast: Bielsk Podlaski, Biszcza, Ciechanów, Ełk, Giżycko, Gołdap, Kętrzyn, Kraśnik, Ostróda, Przemyśl, Sandomierz, Sanok, Siedlce, Zambrów i Zamość.

Dzięki MPA inwestycje mogą być kierowane tam, gdzie naprawdę są potrzebne. Adaptacja miasta nie zaczyna się od sadzenia przypadkowych drzew w dowolnym miejscu. Zaczyna się od sprawdzenia, gdzie jest najgoręcej, gdzie zbiera się woda i gdzie mieszkańcy najbardziej odczuwają skutki ekstremalnej pogody.

Dodatkowa energia

Dofinansowanie z FEPW obejmuje również modernizację sieci elektroenergetycznych i ochronę przyrody. Na rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych przeznaczono ok. 900 mln zł środków z UE. Modernizacja sieci zwiększa bezpieczeństwo i stabilność dostaw prądu i ułatwia przyłączanie odnawialnych źródeł energii. Skorzystają na tym mieszkańcy i firmy.

FEPW kwotą 55 mln euro wspiera ochronę różnorodności biologicznej. To środki m.in. na bazy edukacyjne parków narodowych, ukierunkowanie ruchu turystycznego w taki sposób, by nie niszczył cennych przyrodniczo miejsc oraz odtwarzanie korytarzy ekologicznych, które służą ochronie zwierząt, roślin i grzybów. Przykładami są działania w Dolinie Nidy i projekty związane z ochroną żubra we wschodniej Polsce.

Zieleń to inwestycja, nie dodatek

Przez lata zieleń w mieście była traktowana jako niewiele znaczący element. Dziś wiemy, że w miastach jest równie istotna, co inne elementy infrastruktury.

Wiele małych rozwiązań opartych na przyrodzie sprawia, że miasto lepiej zniesie kolejną falę upałów albo gwałtowną ulewę

Na tym polega sens inwestycji wspieranych z Funduszy Europejskich dla Polski Wschodniej. Ich efektem jest nie tylko nowy obiekt na mapie. Jest nim wygodniejsze, zdrowsze i bezpieczniejsze życie mieszkańców.

Więcej informacji o działaniach Ministerstwa Klimatu i Środowiska w programie FEPW

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Artykuł został dofinansowany przez Unię Europejską ze środków programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027

eprasa.pl 33c24ae230

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

dr. Jacka Wiśniewskiego

wieloletniego wykładowcy Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu – Akademii Nauk Stosowanych, cenionego nauczyciela akademickiego, dziennikarza i ekonomisty.

Rodzinie i Bliskim Zmarłego

składamy wyrazy głębokiego współczucia.

Rektor i Społeczność Akademicka
Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu – Akademii Nauk Stosowanych

www.nekrologi.wyborcza.pl/34459070

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 04 października 2026 roku zmarła nasza ukochana Mama, Teściowa i Babcia

Śp. Regina Śliwczyńska

Pogrzeb odbędzie się w dniu 05 listopada 2026 roku o godzinie 11.45 w kaplicy prawej na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie.

Pogrążona w głębokim smutku

Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34458332

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie informuje

o wywieszeniu w siedzibach ZDiTM i Urzędu Miasta Szczecin oraz zamieszczeniu na stronach internetowych BIP ZDiTM i BIP Urzędu Miasta Szczecin wykazu nr IN 10/2026 z dnia 21.10.2026 r. nieruchomości gruntowych Gminy Miasto Szczecin przeznaczonych do wydzierżawienia w drodze bezprzetargowej. Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu 91 48 00 484.

Szczecin/34458342

znak: **WIP.6721.5.2024.IR**

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY EŁK

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu planu ogólnego Gminy Ełk

Na podstawie art. 13i ust. 3 pkt 8 i art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 538 ze zm.), art. 39 ust. 1 i art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.) oraz uchwały Nr IV/36/2024 Rady Gminy Ełk z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego Gminy Ełk, Wójt Gminy Ełk ogłasza o rozpoczęciu konsultacji społecznych, których przedmiotem będzie **projekt planu ogólnego Gminy Ełk** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Projekt planu wraz z uzasadnieniem oraz prognozą oddziaływania na środowisko udostępniono w Rejestrze Urbanistycznym pod adresem https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/ (w zakładce Repozytorium należy wpisać: projekt planu ogólnego gminy Ełk), w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Ełk pod adresem https://bip.elk.gmina.pl/ (w zakładce zakładka: Poradnik interesanta > Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz budownictwo > Plan ogólny-> Konsultacje społeczne), na stronie internetowej Urzędu pod adresem https://elk.gmina.pl/ (w zakładce https://elk.gmina.pl/planowanie-przestrzenne-ogloszenia.html) oraz do wglądu w siedzibie Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk, pokój 37, w godzinach pracy Urzędu.

Konsultacje społeczne będą prowadzone w dniach od **30 października 2026 r.** do **4 grudnia 2026 r.** w niżej wymienionych formach:

1) Zbieranie uwag do projektu planu ogólnego Gminy Ełk wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Uwagi mogą być składane przez interesariuszy w terminie od **30 października 2026 r.** do **4 grudnia 2026 r.**

Uwagi należy składać na Formularzu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego zgodnym z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509), który dostępny jest w siedzibie Urzędu Gminy Ełk w Ełku, przy ul. T. Kościuszki 28A oraz zamieszczony jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Ełk w zakładce https://bip.elk.gmina.pl/wzory-pism-do-aktu-planowania-przestrzennego.html

Uwagi składa się na ww. formularzu do Wójta Gminy Ełk w postaci:

- papierowej w sekretariacie Urzędu Gminy Ełk lub wysyła się na adres Urzędu Gminy Ełk, ul. Tadeusza Kościuszki 28A, 19-300 Ełk, lub
- elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub w formie dokumentu elektronicznego za pomocą:
  Skrzynki ePUAP: /1996libutc/SkrytkaESP
  Skrzynki e-Doręczeń: AE:PL-45362-26830-WJADJ-22
  Adresu e-mail: ug@elk.gmina.pl

Składający uwagę do projektu planu ogólnego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

2) I Dyżur projektanta w dniu **17 listopada 2026 r.** w godzinach **od 15.30.00 do 17.00** w siedzibie Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28A, w sali im. Lecha i Marii Kaczyńskich (II piętro).

3) II Dyżur projektanta w dniu **18 listopada 2026 r.** w godzinach **od 15.30 do 17.00** w siedzibie Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28A, w sali im. Lecha i Marii Kaczyńskich (II piętro).

4) Spotkanie otwarte w dniu **18 listopada 2026 r. o godz. 17.00** połączone z prezentacją projektu planu ogólnego Gminy Ełk w siedzibie Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28A, w Sali Konferencyjnej im. Lecha i Marii Kaczyńskich (II piętro).

Jednocześnie, w związku z postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko informuję, że zainteresowani mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28A, pok. nr 37 oraz składać uwagi do ww. postępowania. Uwagi do postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko mogą być składane w ww. terminie w formie pisemnej lub ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1725 ze zm.), na adres: Urząd Gminy Ełk, ul. T. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk, e-mail: ug@elk.gmina.pl

Link do filmu instruktażowego o wypełnianiu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego, na przykładzie planu ogólnego gminy

Film instruktażowy o wypełnianiu pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych dostępna jest na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Ełk: https://bip.elk.gmina.pl/ (zakładka: Urząd Gminy > Ochrona Danych Osobowych).

W związku z przetwarzaniem przez Wójta Gminy Ełk danych osobowych uzyskanych w toku sporządzania przedmiotowego planu miejscowego prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

WÓJT GMINY EŁK

Olsztyn/34458982

Administracja Domów Miejskich „ADM" Spółka z o. o.

z siedzibą w Bydgoszczy przy ul. Śniadeckich 1 (dalej ADM)

ogłasza przetarg pisemny nieograniczony na najem następujących lokali użytkowych :

1. ul. Szarych Szeregów 2 , pow. lokalu 19,30 m²
dane kontaktowe : ROM-2, ul. Techników 5, tel. (52) 34-88-870
lokal wykorzystywany był na cele gospodarcze

2. ul. Bernardyńska 3, pow. lokalu 20,64 m²
dane kontaktowe : ROM-2, ul. Techników 5, tel. (52) 34-88-870
lokal wykorzystywany był na działalność biurową

3. ul. Bernardyńska 3, pow. lokalu 17,18 m²
dane kontaktowe : ROM-2, ul. Techników 5, tel. (52) 34-88-870
lokal wykorzystywany był na działalność biurową

4. ul. Poznańska 14, pow. lokalu 36,67 m²
dane kontaktowe : ROM-2, ul. Techników 5, tel. (52) 34-88-870
lokal wykorzystywany był na działalność usługowo-biurowo-handlową

5. ul. Parkowa 8, pow. lokalu 21,60 m²
dane kontaktowe : ROM-3, ul. Gdańska 9, tel. (52) 34-88-920
lokal wykorzystywany był na cele magazynowe

6. ul. Dworcowa 87, pow. lokalu 8,74 m²
dane kontaktowe : ROM-3, ul. Gdańska 9, tel. (52) 34-88-920
lokal wykorzystywany był na działalność biurową

7. ul. Dworcowa 87, pow. lokalu 14,63 m²
dane kontaktowe : ROM-3, ul. Gdańska 9, tel. (52) 34-88-920
lokal wykorzystywany był na działalność biurową

8. ul. Dworcowa 87, pow. lokalu 17,55 m²
dane kontaktowe : ROM-3, ul. Gdańska 9, tel. (52) 34-88-920
lokal wykorzystywany był na działalność biurową

9. ul. Dworcowa 87, pow. lokalu 27,56 m²
dane kontaktowe : ROM-3, ul. Gdańska 9, tel. (52) 34-88-920
lokal wykorzystywany był na działalność biurową

10. ul. Dworcowa 87, pow. lokalu 25,04 m²
dane kontaktowe : ROM-3, ul. Gdańska 9, tel. (52) 34-88-920
lokal wykorzystywany był na działalność usługową

11. ul. Pomorska 2B, pow. lokalu 40,68 m²
dane kontaktowe : ROM-3, ul. Gdańska 9, tel. (52) 34-88-920
lokal wykorzystywany był na działalność handlową

12. ul. Rynek 4, pow. lokalu 62,10 m²
dane kontaktowe : ROM-4, ul. Modrzewiowa 23, tel. (52) 34-88-760
lokal wykorzystywany był na działalność usługowo-handlową

13. ul. Aleje Adama Mickiewicza 7, pow. lokalu 33,24 m²
dane kontaktowe : ROM-4, ul. Modrzewiowa 23, tel. (52) 34-88-760
lokal wykorzystywany był na cele magazynowe

Szczegółowe warunki przetargu zawiera ogłoszenie i Regulamin publikowany na stronie internetowej: www.adm.com.pl ,

W sprawie zapoznania się ze stanem technicznym lokalu i zakresem niezbędnych prac przystosowujących lokal należy kontaktować się zgodnie z danymi podanymi powyżej.

Wszelkie prace remontowe związane z przystosowaniem lokalu do prowadzenia w nim działalności przyszły najemca przeprowadzi we własnym zakresie i na swój koszt i ryzyko, bez możliwości zwrotu poniesionych nakładów oraz uzyska wszelkie wymagane prawem pozwolenia, uzgodnienia, opinie itp. niezbędne do prowadzenia działalności w lokalu.

Najemca zobowiązany będzie rozpocząć działalność w lokalu zgodnie z umówionym użytkiem w terminie czterech miesięcy od daty podpisania umowy. Nie rozpoczęcie działalności skutkować może rozwiązaniem umowy.

Oferty sporządzone wyłącznie na formularzach pobranych ze strony internetowej www.adm.com.pl należy składać **do dnia 23.11.2026r. do godziny 10:45** w siedzibie „ADM" przy ul. Śniadeckich 1. Oferty należy umieścić w zamkniętej kopercie, z opisem „Oferta-przetarg", adres lokalu, dane oferenta.

Otwarcie ofert nastąpi **w dniu 23.11.2026r. o godzinie 11:00 w** siedzibie ADM (sala nr 14).

Warunkiem udziału w przetargu jest wpłacenie wadium w kwocie 1.000,00 zł w odniesieniu do każdego lokalu użytkowego na rachunek ADM nr **77 1020 1462 0000 7602 0349 6296 .** Potwierdzenie wniesienia wadium należy załączyć do oferty.

Umowa najmu zgodna będzie ze wzorem dostępnym na stronie internetowej www.adm.com.pl

Wynajmujący zastrzega sobie prawo: swobodnego wyboru ofert, odwołania przetargu lub zmianie jego warunków, zamknięcia przetargu bez wybrania którejkolwiek z ofert.

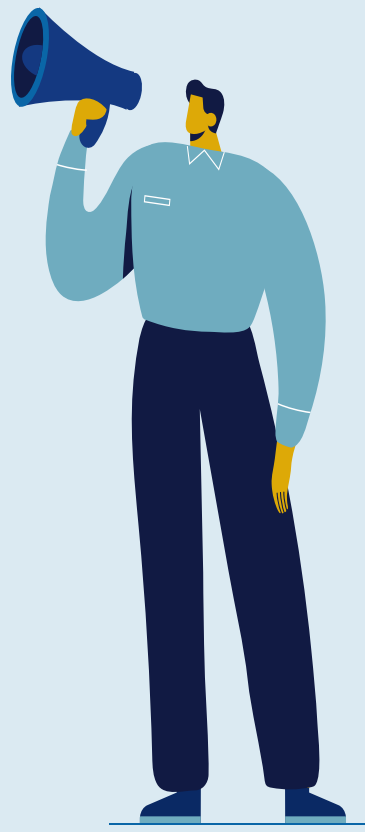
Bydgoszcz-Toruń/34458984

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości w przepisach, zamówienia publiczne, porady ekspertów, raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców, urzędników, zainteresowanych gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR

eprasa.pl 33c24ae230

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

GAZETA wyborcza

DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

- **Przetargi,** licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe
- **Praca** w sektorze publicznym
- **Nekrologi,** kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55, 22 555 53 83, 22 555 53 99

Komunikaty.pl nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 33c24ae230

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE

OBWIESZCZENIE

Działając na podstawie art. 19 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 1315), art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz § 3 Rozporządzenia Ministra Środowiska z 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94 poz. 794) informuję o możliwości zapoznania się z dokumentacją oraz treścią projektów zarządzeń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie ustanowienia planów ochrony rezerwatów przyrody:

1) „Bór Samliński im. Henryka Zięciaka" położonego na terenie gminy Golczewo i Kamień Pomorski w powiecie kamieńskim;
2) „Buczyna" położonego na terenie gminy Bobolice w powiecie koszalińskim;
3) „Jodły Karnieszewickie" położonego na terenie gminy Sianów w powiecie koszalińskim;
4) „Klif w Dziwnówku" położonego na terenie gminy Dziwnów w powiecie kamieńskim;
5) „Klif w Łukęcinie" położonego na terenie gminy Dziwnów w powiecie kamieńskim;
6) „Markowe Błota" położonego na terenie gminy Barlinek w powiecie myśliborskim;
7) „Mszar koło Starej Dobrzycy" położonego na terenie gminy Resko w powiecie łobeskim;
8) „Wiązy Reskie" położonego na terenie gminy Resko w powiecie łobeskim oraz gminy Płoty w powiecie gryfickim.

Z projektami ww. zarządzeń można zapoznać się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie https://www.gov.pl/web/rdos-szczecin/bip w zakładce „Obwieszczenia i zawiadomienia" oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, przy ul. Juliusza Słowackiego 2, 71-434 Szczecin.

Uwagi do treści ww. projektów zarządzeń składać można w terminie **do dnia 27 listopada 2026 r.,** pisemnie na adres: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Juliusza Słowackiego 2, 71-434 Szczecin, ustnie do protokołu w siedzibie organu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres sekretariat@szczecin.rdos.gov.pl bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej: /rdos-szczecin/SkrytkaESP oraz adres skrzynki e-Doręczeń: AE:PL-50042-45472-DDTIF-21.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie. Odpowiedź na wszystkie wniesione uwagi i wnioski zawarta zostanie w treści uzasadnienia do zatwierdzonego zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, dlatego też nie będą udzielane indywidualne odpowiedzi w formie pisemnej. Powyższe zarządzenie wraz z uzasadnieniem opublikowane zostanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie w zakładce „zarządzenia RDOŚ w Szczecinie".

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Szczecinie
Sylwia Jurzyk-Nordlöw

Szczecin/34458973

OBWIESZCZENIE
PREZYDENTA MIASTA LUBLIN
o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311) zawiadamiam **o wszczęciu postępowania administracyjnego** na wniosek złożony przez:

Prezydenta Miasta Lublin reprezentowanego przez
Dyrektora Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie

w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej:
rozbudowy drogi gminnej nr 113124L – ul. Hetmańskiej na odcinku od granicy działek nr ewid. 39/1 i 37/31 do granicy działek nr ewid. 37/5 i 37/10 wraz z budową i przebudową oświetlenia drogowego oraz budową kanału technologicznego,
na działkach:
1. W LINIACH ROZGRANICZAJĄCYCH INWESTYCJI

pod rozbudowę drogi gminnej nr 113124L – ul. Hetmańskiej	
Miasto Lublin, obręb 30 – Rury Wizytkowskie	
ark. 1	14/28, 37/31, 39/1, 36 (36/1), 37/5 (37/38, 37/40)

w nawiasach podano działki po podziale
Zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomienie niniejsze uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. od daty ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Lublin, stronie internetowej Urzędu oraz w prasie lokalnej.

Strony niniejszego postępowania mogą się zapoznać z aktami oraz składać uwagi i wnioski w przedmiotowej sprawie w Wydziale Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Lublin przy ul. Wieniawskiej 14 (X piętro, pok. 1000, tel. 81-466-22-40) w terminie 7 dni od dokonania zawiadomienia.

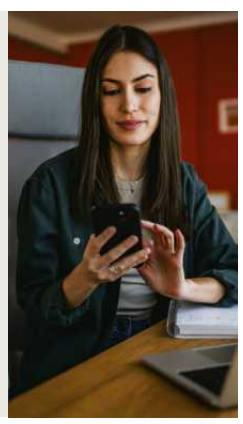
W sprawach, w których niezbędne jest stawiennictwo osobiste oraz w przypadku zamiaru zapoznania się z aktami sprawy osobiście, ze względów organizacyjnych należy wcześniej umówić wizytę telefonicznie.

Lublin/34458834

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**

wyborcza.pl

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA BIAŁEGOSTOKU
ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok
URB-I.6721.21.18.2025

Białystok, 26 października 2026 r.

OGŁOSZENIE
O ROZPOCZĘCIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Młodych i Słoneczny Stok w Białymstoku w rejonie ulicy Marczukowskiej – etap I

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 w związku z art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) i uchwały Nr XVII/258/25 Rady Miasta Białystok z dnia 29 września 2025 r. oraz art. 39 ust. 1 i art. 46 i art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.), w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko **zawiadamiam** o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedli Młodych i Słoneczny Stok w Białymstoku w rejonie ulicy Marczukowskiej - etap I, obejmującego obszar ograniczony ulicami Marczukowską i Upalną oraz doliną Bażantarki.

Konsultacje społeczne będą prowadzone w terminie od 02 listopada do 30 listopada 2026 r. (włącznie).

Ww. projekt i prognoza oddziaływania na środowisko będą udostępnione w terminie konsultacji społecznych w siedzibie Departamentu Urbanistyki Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. dr I. Białówny 11, (II piętro) w godzinach pracy Urzędu oraz dostępne na stronie internetowej: https://rejestr-urbanistyczny.gov.pl/published oraz https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/plany-miejscowe/plany-w-opra cowaniu/. Osoby chcące zapoznać się z ustaleniami projektu planu miejscowego w siedzibie Departamentu, zachęca się do wcześniejszego telefonicznego umówienia wizyty pod nr telefonów: 85 869 6604, 85 869 6603 lub 85 869 6608.

Spotkanie otwarte on-line nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie planu odbędzie się **17 listopada 2026 r.** o godz. **16.00** za pomocą środków komunikacji elektronicznej, przy wykorzystaniu aplikacji Teams, zapewniającej zabieranie głosu, zadawanie pytań i składanie uwag przez jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku oraz w formie zapisu tekstowego. Chęć udziału w spotkaniu otwartym należy zgłosić na adres: *dukonsultacje@um.bialystok.pl* do dnia **16 listopada br.** Link do spotkania zostanie przesłany w e-mailu zwrotnym.

Dyżur projektanta planu odbędzie się stacjonarnie **19 listopada 2026 r.** w godz. **15.30-17.30** w siedzibie Departamentu Urbanistyki przy ul. dr I. Białówny 11, (II piętro) w sali nr 204 oraz przez cały okres trwania konsultacji społecznych pod nr telefonu 85 869 6604 w godzinach pracy Urzędu.

Zgodnie z art. 8g ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku (…), można wnosić uwagi dotyczące ustaleń przyjętych w projekcie planu miejscowego i prognozie oddziaływania na środowisko. Uwagi należy kierować do Prezydenta Miasta Białegostoku.

Uwagi można wnosić podczas trwania konsultacji społecznych w terminie od 02 listopada do 30 listopada 2026 r.

Uwagi do projektu planu i prognozy oddziaływania na środowisko składa się wyłącznie na formularzu, którego wzór został określony w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509), w postaci papierowej lub elektronicznej – osobiście, za pośrednictwem poczty (na adres: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Urbanistyki, ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok lub Departament Urbanistyki, ul. dr I. Białówny 11, 15-437 Białystok) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej (na adres e-mail: *du@um.bialystok.pl*, za pomocą ePUAP lub e-Doręczeń). Wzór ww. formularza jest dostępny na stronie https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/formularze .html.

Składający uwagę do projektu planu i prognozy oddziaływania na środowisko zobowiązany jest podać swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą.

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
Rafał Rudnicki

Administratorem danych jest Prezydent Miasta Białegostoku. Dane będą przetwarzane w celu prowadzenia postępowania wskazanego w ogłoszeniu. Wnioskodawcom przysługują prawa: do żądania dostępu do własnych danych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania lub wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania. Więcej informacji o przetwarzaniu danych osobowych i realizacji praw znajduje się pod adresem https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/formularze.html

Białystok/34458943

eprasa.pl 33c24ae230

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

W SPRZEDAŻY

wysokieobcasy extra

Temat numeru:
Jedzenie to nowa religia. Czy dieta może nas ocalić?

Herstoria:
Dla Mary Cassatt niezależność była jak Gwiazda Polarna, która prowadziła ją przez życie

Psychologia:
Natchnienie to nonsens, a tworzyć nie każdy może

Zamów na prenumerata24.pl
z dostawą do domu
lub z bezpłatną dostawą
do paczkomatu

Numer dostępny **z książką**
lub magazynem **„Psychologia. Żyć lepiej”**

eprasa.pl 33c24ae230

Zgodnie z § 6 ust. 5a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 2213).

Prezydent Miasta Białegostoku

ogłasza trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gminnej:

1. **Oznaczenie nieruchomości: lokal mieszkalny nr 41**, stanowiący własność Gminy Białystok, położony przy **ul. Juliana Tuwima 1/1** w Białymstoku, składający się z 1 pokoju, kuchni, łazienki z WC oraz przedpokoju o pow. użytkowej **35,91 m²** (2 izby), położony na V piętrze budynku, zbywany wraz ze sprzedażą udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oznaczony jako działka **nr 400**, o pow. **0,0324 ha**, w obrębie 3 – Antoniuk (Kw. Nr BI1B/00017825/9) oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali.
2. **Cena wywoławcza: 285.100,00 zł.**
3. **Termin i miejsce przetargu: 10 grudnia 2026 r. (czwartek) godz. 9^{30}, sala 10** Urzędu Miejskiego przy ul. Słonimskiej 1 w Białymstoku.
4. **Terminy okazania lokalu – 30 listopada 2026 r. w godz. 11^{00} – 11^{30} oraz 2 grudnia 2026 r. w godz. 11^{00} – 11^{30}.**
5. **Wysokość wadium: 28.600,00 zł** do dnia **3 grudnia 2026 r.** Za datę wpłaty uważać się będzie datę zaksięgowania wadium na rachunku bankowym sprzedającego.
6. **Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:** tablica ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1, oraz Internet, strony: www.bip.bialystok.pl – zakładka „Przetargi na nieruchomości" oraz www.bialystok.pl - zakładka „Dla mieszkańców" „Nieruchomości".
7. **Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje:** Departament Skarbu Urzędu Miejskiego w Białymstoku, przy ul. Słonimskiej 1, pokój 703, tel. (85) 879-74-42.

Białystok/34459079

Zgodnie z § 6 ust. 5a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 2213).

Prezydent Miasta Białegostoku

ogłasza trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gminnej:

1. **Oznaczenie nieruchomości: lokal mieszkalny nr 11**, stanowiący własność Gminy Białystok, położony przy **ul. Hanki Ordonówny 6** w Białymstoku, składający się z 1 pokoju, kuchni, łazienki z WC oraz przedpokoju o pow. użytkowej **24,01 m²** (2 izby), położony na III piętrze budynku, zbywany wraz ze sprzedażą udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oznaczony jako działka **nr 424**, o pow. **0,0787 ha**, w obrębie 3 – Antoniuk (Kw. Nr BI1B/00023295/9) oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali.
2. **Cena wywoławcza: 236.000,00 zł.**
3. **Termin i miejsce przetargu: 9 grudnia 2026 r. (środa) godz. 9^{30}, sala 10** Urzędu Miejskiego przy ul. Słonimskiej 1 w Białymstoku.
4. **Terminy okazania lokalu – 30 listopada 2026 r. w godz. 10^{00} – 10^{30} oraz 2 grudnia 2026 r. w godz. 10^{00} – 10^{30}.**
5. **Wysokość wadium: 23.600,00 zł** do dnia **3 grudnia 2026 r.** Za datę wpłaty uważać się będzie datę zaksięgowania wadium na rachunku bankowym sprzedającego.
6. **Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:** tablica ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1, oraz Internet, strony: www.bip.bialystok.pl – zakładka „Przetargi na nieruchomości" oraz www.bialystok.pl - zakładka „Dla mieszkańców" „Nieruchomości".
7. **Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje:** Departament Skarbu Urzędu Miejskiego w Białymstoku, przy ul. Słonimskiej 1, pokój 703, tel. (85) 879-74-42.

Białystok/34459073

PREZYDENT
MIASTA RZESZOWA

ogłasza,

że Zarządzeniem Nr 668/2026 z dnia 26 października 2026 r., został wywieszony w Biurze Gospodarki Mieniem Miasta Rzeszowa, Plac Ofiar Getta 3, do publicznej wiadomości oraz na stronie internetowej (https://bip.erzeszow.pl), na okres 21 dni, wykaz nieruchomości Gminy Miasto Rzeszów, przeznaczonych do użyczenia.

Rzeszów/34459056

PREZYDENT MIASTA RZESZOWA

ogłasza, że Zarządzeniem Nr 669/2026 z dnia 26 października 2026 r., został wywieszony w Biurze Gospodarki Mieniem Miasta Rzeszowa, Plac Ofiar Getta 3, do publicznej wiadomości oraz na stronie internetowej (https://bip.erzeszow.pl), na okres 21 dni,

wykaz nieruchomości Gminy Miasto Rzeszów, przeznaczonych do użyczenia.

Rzeszów/34459064

Zgodnie z § 6 ust. 5a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 2213).

Prezydent Miasta Białegostoku

ogłasza trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gminnej:

1. **Oznaczenie nieruchomości: lokal mieszkalny nr 11**, stanowiący własność Gminy Białystok, położony przy **ul. Juliana Tuwima 9** w Białymstoku, składający się z 3 pokoi, kuchni, łazienki, WC oraz 3 przedpokoi o pow. użytkowej **46,88 m²** (4 izby), położony na III piętrze budynku, zbywany wraz ze sprzedażą udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oznaczony jako działka **nr 396**, o pow. **0,0738 ha**, w obrębie 3 – Antoniuk (Kw. Nr BI1B/00023304/6) oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali.
2. **Cena wywoławcza: 363.100,00 zł.**
3. **Termin i miejsce przetargu: 10 grudnia 2026 r. (czwartek) godz. 9^{00}, sala 10** Urzędu Miejskiego przy ul. Słonimskiej 1 w Białymstoku.
4. **Terminy okazania lokalu – 30 listopada 2026 r. w godz. 11^{45} – 12^{15} oraz 2 grudnia 2026 r. w godz. 11^{45} – 12^{15}.**
5. **Wysokość wadium: 36.400,00 zł** do dnia **3 grudnia 2026 r.** Za datę wpłaty uważać się będzie datę zaksięgowania wadium na rachunku bankowym sprzedającego.
6. **Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:** tablica ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1, oraz Internet, strony: www.bip.bialystok.pl – zakładka „Przetargi na nieruchomości" oraz www.bialystok.pl - zakładka „Dla mieszkańców" „Nieruchomości".
7. **Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje:** Departament Skarbu Urzędu Miejskiego w Białymstoku, przy ul. Słonimskiej 1, pokój 703, tel. (85) 879-74-42.

Białystok/34459076

OBWIESZCZENIE
WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 27 października 2026 r.

Na podstawie art. 9q ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2026 r., poz. 1324 ze zm.) informuję, że dnia 27 października 2026 r. Wojewoda Kujawsko-Pomorski, na wniosek inwestora PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z siedzibą w Warszawie wydał decyzję nr 19/2026, znak: WI.II.747.4.8.2026.DK, zmieniającą ostateczną decyzję Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nr 16/2024 z dnia 20 sierpnia 2024 r. znak: WIn.II.747.4.1.2024.DK o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej dla inwestycji pn.:„Rozbiórka, przebudowa, rozbudowa i budowa obiektu budowlanego pn.: linia kolejowa nr 201 Nowa Wieś Wielka – Gdynia Port na odcinku Maksymilianowo – Kościerzyna powiat bydgoski pn.: Linia kolejowa nr 201 od km istn. 29+800 do km istn.37+335 oraz linia kolejowa 131 od km istn. 376+200 do km istn. 383+400".

Zmiana treści decyzji dotyczy następujących nieruchomości:
powiat bydgoski, jednostka ewidencyjna 040306_2 Osielsko:
obręb 0001 Bożenkowo: 420/11, 442, 496 (22074/4), 420/13,
obręb 0005 Maksymilianowo: 2/16, 2/6, 2/30, 320/2, 320/3, 320/5, 320/6, 2/17,
obręb 0013 Żołędowo: 753, 603/3, 752, 640, 750.
W nawiasie podano numer nieruchomości przed podziałem.
Możliwość zapoznania się z treścią decyzją

Z treścią przedmiotowej decyzji strony mogą zapoznać się w Wydziale Infrastruktury Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, po uprzednim zgłoszeniu do organu stosownego żądania:
- drogą pocztową na adres: Kujawsko–Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 3, 85 – 950 Bydgoszcz, Wydział Infrastruktury;
- drogą elektroniczną na adres: pok@bydgoszcz.uw.gov.pl;
- telefonicznie – nr telefonu 52 34 97 400 lub 52 34 97 523;
- ePUAP: /6v45ohiw0j/skrytka oraz /6v45ohiw0j/SkrytkaESP;
- adres do e-Doręczeń: AE:PL-94509-98067-REWJG-25.

Pouczenie

Od decyzji służy odwołanie do Ministra Finansów i Gospodarki za pośrednictwem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji Wnioskodawcy albo w terminie 14 dni od dnia obwieszczenia lub doręczenia zawiadomienia o wydaniu decyzji. Zgodnie z art. 49 Kpa zawiadomienie stron postępowania uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia poprzez obwieszczenia w Kujawsko – Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu gminy Osielsko oraz urzędu wojewódzkiego, a także w prasie lokalnej, ze skutkiem doręczenia na dzień obwieszczenia w urzędzie wojewódzkim.

Odwołanie od decyzji powinno zawierać zarzuty odnoszące się do decyzji, określać istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazywać dowody uzasadniające to żądanie.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania stronom przysługuje prawo do zrzeczenia się odwołania. Z dniem doręczenia oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, niniejsza decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Zrzeczenie się prawa do wniesienia odwołania skutkuje brakiem możliwości odwołania od decyzji oraz jej zaskarżenia do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Sprawę prowadzi:
P. Dorota Klugiewicz, tel.: 52 349 75 33, e-mail: dklugiewicz@bydgoszcz.uw.gov.pl

Z up. WOJEWODY
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
p.o. Kierownika Oddziału
Planowania, Zagospodarowania Przestrzennego
i Orzecznictwa w Wydziale Infrastruktury
Karolina Skowrońska
Starszy inspektor wojewódzki
(dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Sprawa: WI.II.747.4.8.2026.DK

Bydgoszcz-Toruń/34459068

INFORMACJA

Na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 i poz. 912) Urząd Miejski w Brodnicy, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji, uprzejmie informuje, że na tablicy informacyjnej w siedzibie Urzędu Miejskiego został wywieszony – na okres od dnia 30.10.2026 r. do dnia 20.11.2026 r. – wykaz nieruchomości położonej przy ul. Tatrzańskiej, przeznaczonej do użyczenia.

Bydgoszcz-Toruń/34459114

Zgodnie z § 6 ust. 5a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 2213).

Prezydent Miasta Białegostoku

ogłasza trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gminnej:

1. **Oznaczenie nieruchomości: lokal mieszkalny nr 55**, stanowiący własność Gminy Białystok, położony przy **ul. Wierzbowej 29A** w Białymstoku, składający się z 2 pokoi, kuchni, łazienki z WC oraz przedpokoju o pow. użytkowej **36,46 m²** (3 izby), położony na IV piętrze budynku, zbywany wraz ze sprzedażą udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oznaczony jako działka **nr 392**, o pow. **0,0697 ha**, w obrębie 3 – Antoniuk (Kw. Nr BI1B/00021718/7) oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali.
2. **Cena wywoławcza: 289.100,00 zł.**
3. **Termin i miejsce przetargu: 10 grudnia 2026 r. (czwartek) godz. 10^{00}, sala 10** Urzędu Miejskiego przy ul. Słonimskiej 1 w Białymstoku.
4. **Terminy okazania lokalu – 30 listopada 2026 r. w godz. 12^{30} – 13^{00} oraz 2 grudnia 2026 r. w godz. 12^{30} – 13^{00}.**
5. **Wysokość wadium: 29.000,00 zł** do dnia **3 grudnia 2026 r.** Za datę wpłaty uważać się będzie datę zaksięgowania wadium na rachunku bankowym sprzedającego.
6. **Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:** tablica ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1, oraz Internet, strony: www.bip.bialystok.pl – zakładka „Przetargi na nieruchomości" oraz www.bialystok.pl - zakładka „Dla mieszkańców" „Nieruchomości".
7. **Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje:** Departament Skarbu Urzędu Miejskiego w Białymstoku, przy ul. Słonimskiej 1, pokój 703, tel. (85) 879-74-42.

Białystok/34459075

OBWIESZCZENIE
STAROSTY POLICKIEGO

Zgodnie z art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 311) zawiadamiam, że na wniosek Wójta Gminy Dobra, złożony w dniu 24 listopada 2025 r., Starosta Policki w dniu 28 października 2026 r. wydał decyzję Nr 13/2026, znak: WAB.7130.1.6.2025.PW, o udzieleniu zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, polegającej na rozbudowie drogi gminnej dla zadania inwestycyjnego, pn.: **„Rozbudowa drogi dojazdowej do jeziora Stolsko – aleja spacerowa - dojazdowa"** do realizacji na terenie działek nr ewid. 2/17, 2/18, 3, **2/4** (2/45), **2/15** (2/43) położonych w Stolcu, obręb Stolcu, gm. Dobra (w nawiasie numer działki po podziale).

Działki objęte inwestycją przeznaczone pod pas drogowy *(w nawiasie numer działki po podziale przeznaczonej do przejęcia pod pas drogowy)*:

obręb Stolec, gm. Dobra: 2/17, 2/18, 3, 2/4 (2/45), **2/15** (2/43)

Jednocześnie, zgodnie z art. 11f ust. 4 ww. ustawy, informuje się, że strony mogą zapoznać się z treścią przedmiotowej decyzji w Wydziale Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Policach, ul. Tanowska 8 w Policach po uprzednim uzgodnieniu telefonicznym *(pokój 227, tel. 91 43 28 103)*.

Bezpośrednia obsługa klientów Wydziału Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Policach odbywa:
- w poniedziałki w godzinach 7^{30} – 15^{00},
- w czwartki w godzinach 7^{30} – 15^{00}.
Kontakt telefoniczny możliwy w poniedziałki i czwartki w godz.: 7^{30} – 15^{00}.

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691) zawiadomienie niniejsze uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Szczecin/34459152

Zgodnie z § 6 ust. 5a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 2213).

Prezydent Miasta Białegostoku

ogłasza trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gminnej:

1. **Oznaczenie nieruchomości: lokal mieszkalny nr 41**, stanowiący własność Gminy Białystok, położony przy **ul. Juliana Tuwima 1/1** w Białymstoku, składający się z 1 pokoju, kuchni, łazienki z WC oraz przedpokoju o pow. użytkowej **35,91 m²** (2 izby), położony na V piętrze budynku, zbywany wraz ze sprzedażą udziału w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oznaczony jako działka **nr 400**, o pow. **0,0324 ha**, w obrębie 3 – Antoniuk (Kw. Nr BI1B/00017825/9) oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali.
2. **Cena wywoławcza: 285.100,00 zł.**
3. **Termin i miejsce przetargu: 10 grudnia 2026 r. (czwartek) godz. 9^{30}, sala 10** Urzędu Miejskiego przy ul. Słonimskiej 1 w Białymstoku.
4. **Terminy okazania lokalu – 30 listopada 2026 r. w godz. 11^{00} – 11^{30} oraz 2 grudnia 2026 r. w godz. 11^{00} – 11^{30}.**
5. **Wysokość wadium: 28.600,00 zł** do dnia **3 grudnia 2026 r.** Za datę wpłaty uważać się będzie datę zaksięgowania wadium na rachunku bankowym sprzedającego.
6. **Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu:** tablica ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1, oraz Internet, strony: www.bip.bialystok.pl – zakładka „Przetargi na nieruchomości" oraz www.bialystok.pl - zakładka „Dla mieszkańców" „Nieruchomości".
7. **Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje:** Departament Skarbu Urzędu Miejskiego w Białymstoku, przy ul. Słonimskiej 1, pokój 703, tel. (85) 879-74-42.

Białystok/34459079

eprasa.pl 33c24ae230

SYNDYK MASY UPADŁOŚCI
AGROPARTNER Spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej
z siedzibą w Olsztynie

zaprasza do składania ofert w sprawie sprzedaży z wolnej ręki prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej - działki **nr 43/10** o powierzchni 5,6442 ha, KW Nr OL1O/00093492/6, położonej w obrębie Gietrzwałd za cenę nie niższą niż **207.200,00 zł netto.**

Oferty można składać na adres kancelarii do dn. 18.11.2026r. włącznie.

Dodatkowych informacji udziela Kancelaria Syndyka, 10-509 Olsztyn, ul. Mickiewicza 16/4, tel. 89 5412192, e-mail : syndyk@kancelariaolsztyn.pl.

Olsztyn/34459097

Syndyk masy upadłości Ewy Mościckiej

sprzeda z wolnej ręki w trybie wyboru najkorzystniejszej oferty:

Składnik masy upadłości:	Cena minimalna:
spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr 35 położonego przy ul. Widok 10 w Biłgoraju o pow. 69,91 m², numer KW ZA1B/00090239/6	**224.014,00 zł** (słownie: dwieście dwadzieścia cztery tysiące czternaście złotych 00/100 groszy)

Warunkiem niezbędnym udziału w procedurze sprzedaży jest wpłata wadium, przed złożeniem oferty, w wysokości 20 % ceny minimalnej tj. w kwocie 44.802,80 złotych na konto masy upadłości, która będzie stanowiła zabezpieczenie wykonania złożonej ofert i ulegnie przepadkowi na rzecz masy upadłości w przypadku odstąpienia oferenta od zawarcia umowy. Wpłaty należy dokonać na rachunek masy upadłości: 93 1020 5558 0000 8102 3463 1690.

Oferty w zamkniętych kopertach z adnotacją „oferta na zakup masy upadłości Ewy Mościckiej" należy składać do dnia 25 listopada 2026 r. (liczy się data wpływu do kancelarii) na adres kancelarii syndyka masy upadłości: ul. Czechowska 3/19, 20-072 Lublin. Bliższe informacje na temat przedmiotu sprzedaży można uzyskać pod numerem telefonu +48 886 523 359 lub email: jczarnowska@kancelaria-ostrowski.eu

Syndyk zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia licytacji w przypadku złożenia ofert przez więcej niż jednego oferenta oraz odstąpienia od sprzedaży bez podania przyczyn. Zawarcie umowy sprzedaży będzie uzależnione od zapłaty ceny najpóźniej w dzień przed przeniesieniem prawa własności. Kupujący ponosi wszelkie koszty związane z zwarciem umowy sprzedaży. Ogłoszenie nie stanowi oferty w rozumieniu Kodeksu Cywilnego.

Lublin/34459105

INFORMACJA BURMISTRZA ZALEWA

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 399 ze zm.) Burmistrz Zalewa informuje, iż w siedzibie Urzędu Miejskiego w Zalewie przy ul. Częstochowskiej 8, 14-230 Zalewo, a także na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Zalewo: www.bip.zalewo.pl, zostały podane do publicznej wiadomości wykaz zawierający nieruchomości przeznaczone do oddania w dzierżawę w trybie bezprzetargowym, stanowiące własność Gminy Zalewo:

1. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 142/16 o powierzchni 16 m², położonej w obrębie Zalewo nr 2,
2. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 30/1 o powierzchni 594 m², położonej w obrębie Zalewo nr 2,
3. nieruchomość gruntową oznaczoną numerem ewidencyjnym 30/14 o powierzchni 345 m², położoną w obrębie Zalewo nr 2,
4. nieruchomość gruntową oznaczoną numerem ewidencyjnym 93/6 o powierzchni 960 m², położoną w obrębie Boreczno,
5. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 221/7 o powierzchni 323 m², położonej w obrębie Zalewo nr 1,
6. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 221/9 o powierzchni 106 m², położonej w obrębie Zalewo nr 1,
7. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 20/21 o powierzchni 350 m², położonej w obrębie Zalewo nr 2,
8. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 288/1 o powierzchni 280 m², położonej w obrębie Zalewo nr 2,
9. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 236/5 o powierzchni 846 m², położonej w obrębie Zalewo nr 1,
10. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 20/21 o powierzchni 272 m², położonej w obrębie Zalewo nr 2,
11. część nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym 59 o powierzchni 530 m², położonej w obrębie Bajdy.

Olsztyn/34459150

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

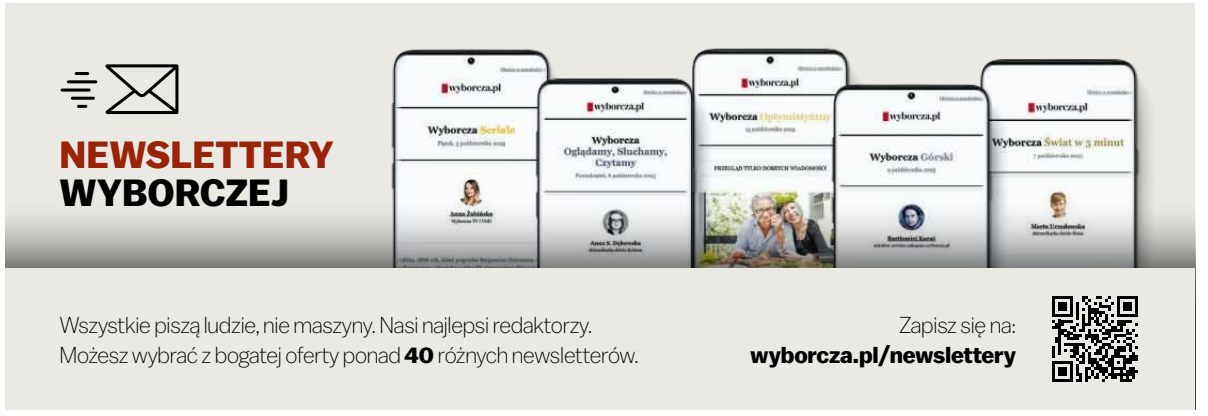
Przetargi,
licytacje,
zamówienia publiczne

Ogłoszenia
sądowe i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:
kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 33c24ae230

LISTOPAD 2026

TEATR ŻEROMSKIEGO W KIELCACH

LECI Z NAMI PILOT SEZON 2026/2027

25-507 Kielce, ul. Sienkiewicza 32 / kasa +48 41 344 75 00 / kasa@teatrzeromskiego.pl / sekretariat@teatrzeromskiego.pl / www.teatrzeromskiego.pl

PROTEST KIELECKI. DO KOGO NALEŻĄ KIELCE?

Julia Nowak i Jakub Skrzywanek
reż. Jakub Skrzywanek

03 LISTOPADA / WT / g. 11:00
PRZEDPOŁUDNIE DLA SENIORA
bilet dla seniorów 30 zł

22 LISTOPADA / ND / g. 16:00, 19:00

25 LISTOPADA / ŚR / g. 19:00

NS/ DSP

fot. HaWa

DS

OPOWIEŚCI Z NARNII. LEW, CZAROWNICA I STARA SZAFA

C.S. Lewis, adapt. Radosław Paczocha, reż. Gabriel Gietzky

04 LISTOPADA / ŚR / g. 09:00, 11:30

05 LISTOPADA / CZ / g. 11:00

06 LISTOPADA / PT / g. 11:00

ŁATWY SPOSÓB NA RZUCENIE PALENIA

wg książki Allena Carra, adapt. i reż. Radosław Rychcik

06 LISTOPADA / PT / g. 19:00

07 LISTOPADA / SB / g. 16:00

08 LISTOPADA / ND / g. 16:00

NS

fot. Krzysztof Bieliński

PROFESOR

inspirowany książką Grzegorza Walczaka „Profesor. Jak genialny chemik z Kielc stał się bossem narkobiznesu", tekst Anna Wakulik, reż. Jan Hussakowski

07 LISTOPADA / SB / g. 18:00

08 LISTOPADA / ND / g. 18:00
FAMILIJNA NIEDZIELA: *NIANIA W TEATRZE, opłata 20 zł, zapisy tel. 41 344 75 00*

fot. Edgar de Poray

DS

fot. Natalia Kabanow

DS

KOŃ NA RYCERZU

na podst. książki „Sztuka obsługi penisa" Andrzeja Gryżewskiego i Przemysława Pilarskiego, tekst Przemysław Pilarski, reż. Tadeusz Kabicz

13 LISTOPADA / PT / g. 19:00

14 LISTOPADA / SB / g. 19:00

15 LISTOPADA / ND / g. 17:00
po spektaklu spotkanie z twórcami i twórczyniami w ramach kampanii „Biała Wstążka"

NIKO CZYLI PROSTA ZWYCZAJNA HISTORIA

Joanna Mueller, reż. Zofia Gustowska

18 LISTOPADA / ŚR / g. 09:00, 11:00

20 LISTOPADA / PT / g. 09:00, 11:00

NS

fot. Mateusz Wolski

CARYCA KATARZYNA

Jolanta Janiczak, reż. Wiktor Rubin

19 LISTOPADA / CZ / g. 19:00

20 LISTOPADA / PT / g. 19:00
po spektaklu spotkanie z twórcami i twórczyniami w ramach kampanii „Biała Wstążka"

21 LISTOPADA / SB / g. 16:00, 19:00

DS

fot. Wojciech Habdas

fot. Wojciech Habdas

NS

PREZENT URODZINOWY

Robin Hawdon, reż. Jerzy Bończak

28 LISTOPADA / SB / g. 19:00

29 LISTOPADA / ND / g. 16:00, 19:00
ostatnia niedziela miesiąca – bilet 40 zł

11 LISTOPADA / ŚR / g. 11:00 / *FDS*
HERBATKA U PIŁSUDSKICH
wstęp bezpłatny

PATRONAT MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO RENATY JANIK

25 LISTOPADA / ŚR / g. 09:00 / *DS*
INAUGURACJA KAMPANII BIAŁA WSTĄŻKA

ZWIEDZANIE TEATRU

zapisy pod numerem tel. 41 344 75 00, wejściówka 20 zł

02 LISTOPADA / PN / g. 16:00

09 LISTOPADA / PN / g. 16:00

16 LISTOPADA / PN / g. 16:00

23 LISTOPADA / PN / g. 16:00

30 LISTOPADA / PN / g. 16:00

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach jest instytucją finansowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz współfinansowaną przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

NS NOWA SCENA
DZ DZIEDZINIEC
DSP DUŻA SALA PRÓB
DS DUŻA SCENA
MSP MAŁA SALA PRÓB
FDS FOYER DUŻEJ SCENY

Kraj/34458544

eprasa.pl 33c24ae230